3 1761 07833933 0

THESAURUS RESOLUTIONUM SAC. CONGREGATIONIS CONCILII

Quæ consentanee ad Tridentinorum PP. Decreta aliasque Canonici Juris Sanctiones

MUNUS

SECRETARII EJUSDEM SAC. CONGR.

OBEUNTE

R.P.D. JO. FRANCISCO FALZACAPPA

ARCHIEPISCOPO ATHENARUM

Prodierunt in Causis sub anno 1821.

PROPOSITIS

Episcopis, eorumque Vicariis, Causarum Patronis, ac aliis in Ecclesiastico Foro versantibus apprime utilis, ac necessarius.

TOMUS LXXXI.

TRIPLICI

INDICE LOCUPLETATUS.

ROMÆ MDCCCXXII.

Typis Vincentii Poggioli Rev. Cam. Apost. Typographi

THESAURUS
RESOLUTIONUM
SAC. CONCILII

BX
1935
A36
t. 81-82

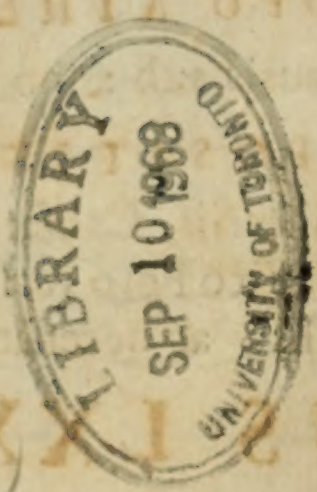

INDEX
ALPHABETICUS CAUSARUM

Quæ in Sac. Congregatione Concilii propositæ fuerunt anno 1821. per Diœceses dispositus.

A

Amerina Reductionis, seu Novæ Dotationis 22. Decembris *pag.* 354.
Anconitana Nullitatis Contractus 20. Januarii *pag.* 2.
Ariminen. Nominationis, et Præsentationis 17. Februarii *pag.* 34.
Ariminen. Parochiarum 15. Septembris *pag.* 300.
Asculana Reductionis 21. Julii *pag.* 238.
Auximana Distributionum 22. Decembris *pag.* 353.

B

Balneoregien. Beneficii 17. Februarii *pag.* 39.
Balneoregien. Visitationis SS. Liminum, quoad Curam Animarum 14. Aprilis *pag.* 127.
Balneoregien. Visitationis SS. Liminum quoad Inventarium 14. Aprilis *p.* 127.
Brixien. Jurispatronatus 15. Septembris *pag.* 307.

C

Cæsenaten. Beneficii 23. Junii *pag.* 184., et 18. Augusti *pag.* 260.
Callien. Administrationis Bonorum 2. Junii *pag.* 163.
Callien. Sanationis, et Absolutionis 18. Augusti *pag.* 259.
Cameracen. Irregularitatis 17. Februarii *pag.* 34.
Camerinen. Funeris 23. Junii *pag.* 189., 15. Septembris *pag.* 285., et 24. Novembris *pag.* 317.
Cingulana Nominationis Capellani 22. Decembris *pag.* 383.
Civitatis Castellanæ 24. Novembris *pag.* 318.
Civitatis Plebis Residentiæ, et Ecclesiæ Reparationis 17. Februarii *pag.* 33.

D

Derthonen. Spolii, Manutentionis, et Redintegrationis 14. Aprilis *p.* 128,

E

Eugubina Præposituræ 14. Aprilis *pag.* 113.

F

Ferrarien. Commutationis voluntatis 20. Junuarii *pag.* 1.
Firmana Beneficii 17. Februarii *pag.* 41.
Forosempronien. Pensionis 23. Junii *pag.* 180., 15. Septembris *pag.* 286., et 24. Novembris *pag.* 317.

I

Januen. Condonationis, Reductionis, Translationis, et Absolutionis 21. Julii *pag.* 218.
Januen. Reductionis 2. Junii *pag.* 170.
Imolen. Legati 17. Februarii *pag.* 34.

L

Lancianen. 21. Julii *pag.* 217.

Lucana Capellaniæ 20. Januarii *pag.* 1.
Lucana Remotionis, et Restitutionis Altaris 24. Novembris *pag.* 316.

M

Marsorum Divisionis Capellaniarum 22. Decembris *pag.* 353.
Mazzarien. 18. Augusti *pag.* 260.
Mazzarien. Missæ Conventualis 2. Junii *pag.* 157.
Melevitana Cohabitationis, et Præstationis Obsequiorum Matrimonialium 18. Augusti *pag.* 266.
Melevitana Nullitatis Matrimonii 24. Martii *pag.* 56., et 22. Decembris *pag.* 354.
Montis Politiani Patrimonii Sacri 21. Julii *pag.* 243.
Mutinen. Reductionis Missarum 24. Martii *pag.* 55.

N

Novarien. Beneplaciti Apostolici 24. Martii *pag.* 55.
Novarien. Transactionis 20. Januarii *pag.* 9., et 24. Novembris *pag.* 315.
Nullius Orbetelli Jurium Parochialium 2. Junii *pag.* 149.

P

Pisana Præcedentiæ 22. Decembris *pag.* 358.

R

Ravennaten. Subsidii Dotalis 2. Junii *pag.* 156.
Reatina Dismembrationis 2. Junii *p.* 150.
Reatina Unionis Beneficiorum 22. Decembris *pag.* 374.
Romana Capellaniæ 14. Aprilis *pag.* 118., et 18. Augusti *pag.* 263.
Romana Capellaniarum 22. Decembris *pag.* 366.
Romana Distributionum 14. Aprilis *pag.* 126.
Romana Jurium Parochialium 24. Martii *pag.* 63.
Romana Pensionis 21. Julii *pag.* 217.
Romana Reductionis 20. Januarii *pag.* 4.
Romana Servitii Chori 17. Februarii *pag.* 33.

S

Salernitana Servitii Chori 21. Julii *pag.* 218.
Sancti Miniatis Jurium Parochialium 24. Novembris *pag.* 315.
Senen. 23. Junii *pag.* 179.
Spoletana Collationis Paroeciæ 2. Junii *pag.* 149.
Spoletana, et Reatina Unionis 22. Decembris *pag.* 361.

T

Terracinen., Setina, et Privernen. Juris habendi Vicarium Generalem, et Cancellariam Generalem 15. Septembris *pag.* 286.
Tudertina Redditionis Rationum, et Concordiæ 14. Aprilis *pag.* 126.

V

Veliternen. Sanationis Contractus 23. Junii *pag.* 179.
Veliternen. Subsidii Dotalis 21. Julii *pag.* 218.
Verulana Privationis Paræciæ 15. Septembris *pag.* 295.

FINIS.

Die Sabathi 20 Januarii 1821. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

FERRARIEN. COMMUTATIONIS VOLUNTATIS. *Sess.22. cap.6. et Sess.23.Cap. 18. de Ref.*

Dubium „ *An, et quomodo sit annuendum precibus in casu etc.*

Affirmative pro deletione cautionis tantum, et imposito, arbitrio Archiepiscopi, aliquo onere omnibus alumnis recedentibus a statu Ecclesiastico in suffragium ad formam testamenti, et idem Archiepiscopus ceret, ut non admittantur nisi habentes requisita S. Concilii Tridentini, et cognita mutatione eorum voluntatis, e Seminario dimittat facto verbo cum SSmo.

LUCANA CAPELLANIAE.

Dub. I. *An, et ad quod tempus sit concedenda suspensio nominationis Capellani in casu etc.* *Sess. 25. cap. 12. de Reform.*

II. *An, et quomodo sit annuendum precibus Oratoris in casu etc.*

Et quatenus negative

III. *An, et quomodo sit providendum securitati Capellaniae.*

Ad I. Negative, et in casu vacationis Patroni deveniant ad nominationem.

Ad II. Provisum in primo.

Ad III. Affirmative ad formam rescripti S. Poenitentiariæ, et Archiepiscopus prævia separatione medietatis omnium bonorum per peritos ex officio eligendos facienda, curet illius traditionem Capellano, et transcriptionem nomine Capellaniæ in publicis tabulis censualibus.

Sess. 22. Cap. 11. De Ref.

ANCONITANA NULLITATIS CONTRACTUS. In folio Congregationis *diei 6. Maii elapsi anni* habent EE. PP. causæ hujus seriem, cujus in sequenti Congregatione *diei* 27. *ejusdem* anni distributis juribus ex parte Rectoris beneficii, de quo agitur, nimirum Præsule Joanne Soglia, silentibus vero emphyteutis Moscatelli, reproposita dubia fuere, quæ in prioribus Comitiis indecisa ob aliarum causarum gravitatem remanserant, videlicet *I. An constet de nullitate contractus emphyteusis, ita ut sit locus rescissioni in casu etc.* „ Et quatenus Affirmative „ *An, et in qua summa sint restituendi fructus in casu etc.* Responsum datum fuit ad *I. Affirmative*. Ad *II. Affirmative a die motae litis pro summa liquidanda*. Novæ audientiæ beneficium cum imploraverint emphyteutæ, qui causa cecidere, atque hæc indicta fuerit concertationi dies, eorum jura typis impressa per EE.PP. manus circumferentur, nec non memoriale *reassumatur* ex parte Rectoris, ut EE. PP. definiant an sit standum, vel recedendum a decisis.

Qui tuetur jura familiæ Moscatelli, ut ostendat emphyteutici contractus validitatem, ea duo refellit, vitia, quæ ad ejus vim labefactandam in præterita actione a defensore Rectoris adducta fuerunt, nimirum defectum Apostolici beneplaciti, et Ecclesiæ damnum. Et quoad primum, sustinet, opus non fuisse novo Beneplacito anno 1751., quod jam intercesserat in prima emphyteusis concessione anno 1714. peracta; quocumque enim tempore ad Ecclesiam reverti contigerit prædium alienari solitum denuo concedi in emphyteusim potest absque solemnitatibus *ut ad Text. in cap. 2. de Feud.* docent. *Barbos. de reb Eccl. non alien. tit. de Infeud. Eccl. per Praelat. n. 6. Clar. §. Emph. quaest. 6. in princ. Guid. decis. 100. in princ. Fulgin. de Jur emphyt. tit. de contrar. Emph. quaest. 9. num. 1. et seq.*, quibus addenda *Extrav. Ambitiosae*, in qua præscriptæ solemnitates excipiuntur, si agatur *de rebus, et bonis in Empyhteusim concedi solitis*.

Ea ea vero dicuntur bona locari solita, quæ vel bis sine solemnitatibus, si præterea accesserit quadragenaria,

vel

vel semel intercedentibus solemnitatibus concessa fuere. *Card De Luc. disc. 1. de alienat. num. 138.*, *Monacel. Formul. Legal. pract. for. Eccl. part. 1. tit. 5. form. 15. num. 25. Rot. dec. 434. cor. Seraph. per tot.* Quin obstet *Const. Humanae salutis* S.M.Urbani VIII. vetantis alienationem rerum ad Ecclesiam reversarum absque Apostolico Beneplacito, cum illa respiciat bona, quibus adnexa est jurisdictio, ceu ex ipso titulo ejusdem constitutionis apparet ut notat *Pignatell. consult. 95. tom. 6. n. 248.*, et quin constet prædia emphyteutica iterum Ecclesiæ mensæ incorporata fuisse post illorum cessionem factam ab hæredibus Petri Fiorvelluti, cum Vichias Beneficii Rector vix bimestri elapso illa in novam emphyteusim concesserit, ex quibus sequitur exulare necessitatem Apostolici beneplaciti, contractusque ex hujus defectu nullitatem, quæ neque inducitur ex conventione solvendi omnia onera et vectigalia ex annuo canone, quod pactum ad substantiam emphyteusis non pertinet *juxt. Fulgin tit. de variis caducitat. num. 37.* ac proinde novum Beneplacitum non requirebatur.

Ad excludendum vero Ecclesiæ præjudicium in actuali emphyteutico contractu defensor familiæ Moscatelli, EE.PP. oculis subiicit prædiorum infoecunditatem tempore initæ emphyteusis uberem vero fructum, quem modo illi reddunt ex emphyteutarum industria, nec non domuum ruinam tunc temporis, nunc autem bonam illarum conditionem ex servatis pactis in stipulatione conventis. Utilem præterea contractum asserit, cum canon licet gravatus oneribus, taxis et vectigalibus, major fit illo, qui in priori emphyteusi liber percipiebatur, et licet modo aucta sint onera, id per accidens fit, tunc enim minora erant vectigalia; ac dignoscendam contractus utilitatem inspiciendum sit tempus stipulationis illius; quam quidem utilitatem tunc adfuisse satis demonstrat resju licata in Episcopali Curia, ubi in contradictorio judicio, et oblatorum æmulatione admissa fuit oblatio a Moscatellis exhibita. Objectiones dein diluit, quæ ex censualibus tabulis, et a Periti relatione desumuntur, cum hæc peracta fuerint, postquam bona ex emphyteutarum industria melioris jam eva-

serant conditionis, ut fusius in allegatione legitur.

Exclusa necessitate Aqostolici beneplaciti, et probata utilitate contractus sequi autumat præfatus defensor non esse locum fructuum restitutioni, cum sit res accessoria ad primum dubium.

Precor autem EE. PP. ut reassumere dignentur *folium diei 6. Maii* elapsi anni, una cum juribus ex parte Rectoris tunc distributis, ceu hic exorat, ut dirimere possint,

Dub. „ I. *An sit standum, vel recedendum a decisis in primo Dubio in casu etc.*

Dnb. „ II. *An sit standum, vel recedendum a decis in secundo Dubio in casu etc.*

Ad I. et II. In decisis.

Sess. 25 cap. 4. De Refor.

ROMANA REDUCTIONIS. Cum Xenodochium SS. Salvatoris ad Sancta Sanctorum hæres fuerit institutum a quondam Joanne Petro Moretti, ejusque conjuge Plautilla Bossi, tenebatur quotannis jure legati solvere duas dotes scutatorum quinquaginta duabus puellis, quarum una a Monasterio SS Quatuor elegenda erat, altera vero ab ejusdem Archiospitalis moderatoribus. Debebat præterea idem Hospitale titulo legati unicuique ex quatuor Capellanis ab iisdem piis testatoribus in Basilica Liberiana erectis annuum emolumentum solvere scut. 120., præter utensilia eidem Basilicæ in scut. 36., ac alia scut. 6. pro anniversario. Varias redituum diminutiones passa est piorum legantium hæreditas ob notissimas rerum perturbationes, et LL. MM. reductionem; atque hinc, ut minor summa pro quolibet ex Legatis persolveretur, postularunt Hospitalis moderatores, et ulterius cum inter plura inadimpleta onera etiam Missæ remansissent, et hanc ob rem aliquo modo conciliandam

dam temporaneam iniissent transactionem, hinc absolutionem quoad præteritum petierunt . Verum obstabat huic reductioni hæreditatem Plautillæ Bossi parem esse oneri Legati , et licet hæreditas Joannis Petri Moretti impar diceretur in statu activo , et passivo Legatis substinendis , attamen impedimento erat, quominus concederetur illa , nedum fundatore n pro Capellanorum stipendio cætera suæ hæreditatis bona obligasse ; sed præterea hæreditatem hanc acceptasse Archihospitale his oneribus gravatam , quin de confectione inventarii sollicitum fuerit , ob quam omissionem tum vera diminutio probari liquido nôn poterat , tum etiam ex juris rigore tenebantur cætera Xenodochii bona ad diminutorum redituum supplementum.Proposita itaq. fuit causa die 8. Augusti anni 1818. sub triplici dubiorum formula I. *An sit locus reductioni , quoad Legatum quondam Plautillae Bossi in casu etc.* II. *An sint reducenda onera Legati Joannis Petri Moretti in casu etc.* III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione , et sanatione quoad praeteritus omissiones in casu etc.* „ Responsum autem hoc datum fuit in sequentibus Comitiis habitis *die* 5. *Septembris* ejusdem anni „ *ad I et II. Negative* , ad III. *Affirmative celebrata unica Missa collective pro omnibus omissionibus* .

Post hanc S. Congregationis resolutionem actum est de nova ineunda transactione inter Xenodochii moderatores,et Basilicæ Liberianæ Capitulum.qua conventum est, ut firmo rimanente Capellanorum Moretti , et Bossi Chori servitio ad formam fundationis , et Decreti S. Visitationis diei 27. Januarii 1681 (de quo servitio inferius redibit sermo) emolumentum ipsis assignaretur non amplius in scut. 120. juxta fundationem , nec in scutatis 72 ut proposuerant iidem Xenodochii Moderatores , dum primas preces S.huic Congregationi obtulerunt ad reductionem obtinendam, sed in annuis scut. 96. cum reductione Missarum quatuor qualibet die celebrandarum juxta voluntatem fundatorum ad duas quotidianas ; utque praeterea præstatio pro utensilibus ad scut. 20. reduceretur, ac pro anniversario scutata dumtaxat tria suppeditarentur . Hujus concordiæ approbationem mox a S.Con-

gregatirne sæpedicti Moderatores postularunt una cum perpetua abolitione geminarum dotium scutatorum quinquaginta , vel saltem ad scut. viginti reductione.

Super hisce novis precibus audiendos esse duxi Emum Archipresbyterum Basilicæ Liberianæ,et Emum Visitatorem Monasterii SS. Quatuor Coronatorum , utpote interesse habentis ad unum ex subsidiis dotalibus, ad cujus nominationem vocatur a fundatore Moretti EmusArchipresbyter præfatus hæc habet„ *Capitulum, et Canonici , ac simul memorati Capellani* (Moretti scilicet , et Bossi) *non modo eidem concordiae assentiuntur , sed etiam exoptant, ac orant,ut ea ab hac S.Congregatione approbetur, indeque Ecclesiae servitio quam citius permanenter consultum maneat , veluti patet ex fide Secretarii, quam adnexam exhibeo . Capituli , et Capellanorum votis mea etiam addere non dubito , cum propositam concordiam ob tristes rerum vicissitudines , aequam ,. et justam existimem pro eo, quod attinet ad Capituli , et Ecclesiae interesse .*

At Emus Vidoni Visitator Apostolicus animadvertit graveinde futurum detrimentum Ven. Monasterio SS. Quatuor , si dotale subsidium,ad cujus nominationem illud jus habet , juxta Xenodochii Moderatorum preces , vel auferatur omnino , vel minuatur „ *Alterutrum namque* (verba sunt Emi Visitatoris) *si fieret difficillime redderetur , aut omnino praecluderetur via honestis procurandis nuptiis puellarum istarum* (quæ scilicet in eo Monasterio educantur) *quae utpote pauperes, ac parentibus orbitae omni sunt commiseratione dignae , simulque illarum loco aliae ejusdem conditionis puellae substitui non possent magno cum earum honestatis periculo , reique publicae detrimento . . . . Gravissimis hisce ductus rationibus per Praesulem hujus S Congregationis a Secretis expositis EE. VV. non dubito , quin decernatis integrum remanere debere jus Monasterii nominandi ad praefatum dotale subsidium, illudque integre persolvendum a Xenodochio SSmi Salvatoris ad Sancta Sanctorum , verum etiam ea , quae hactenus soluta non fuerunt , et solvenda supèrsunt .*

Locus hinc datur primo ut EE. PP. declarent , an probanda sit nova concordia inter Xenodochii Moderatores , et Liberianum Capitulum . Annuit porro utra-

que

que pars, et eam æquitati consonam judicat Emus Archipresbyter. Attamen Capellani in quibus lam foliis mihi exhibitis, se læsos graviter autumant, si concordia pure, et simpliciter probetur. Ipsi enim, cum dubium esset quale Chorale servitium, quod fuerat a fundatoribus generice demandatum *ad instar aliorum beneficiatorum Basilicae*, obire deberent, modo tenentur ex laudato superius decreto *S.* Visitationis diei 23. *Januarii* 1681. ad servitium impositum Capellanis Toletanis in primæva eorum erectione, scilicet quibuslibet diebus Dominicis, et festivis, nec non quando Canonici communiter inserviunt, omnibus Sabathis tam officiis Matutinis, quam Vespertinis, ac præterea processionibus Capituli, et Litaniis B. M. V. quæ qualibet die Sabathi post expletum matutinum servitium recitantur ad illius Aram. Ipsi præterea ex fundatione percipiebant scutata 10. quolibet mense, et unusquisque eorum tenebantur quotidie Sacrum peragere pro anima respectivi fundatoris, cujus tunc temporis elemosyna manualis erat ob. 10. Visitatoris Apostolici Xenodochii munere gerente cl.me. Cardinalis Pignattelli ea facta fuit transactio, de qua in præterito folio diei 8. *Augusti* 1818., vi cujus ipsi perceperunt usque ad hodiernam diem scutata dumtaxat sex, et firmo remanente Chori servitio Missa quotidiana ex fundatione ab unoquoque Capellano celebranda reducta fuit ad unam quotidie quidem, sed non amplius ab unoquoque, bene vero per turnum ab ipsis satisfacienda. Unde cum prius iidem ex fundatione obtinerent scut. septem pro Chorali servitio, et alia tria pro eleemosyna Missarum, deinde ob transactionem scut. quatuor, et obol. octoginta circiter pro chorali servitio recipere coacti sunt, cum reliquum scut. unum, et oboli 20. circiter cederent in Missarum eleemosynam jam auctam in Urbe ad obolos quindecim.

Quatenus autem altera hæc transactio modo Suprema auctoritate probetur idem fere ipsi patientur incomodum. Etenim augebitur quidem eorum emolumentum ad scut. octo, sed non Missæ quindecim quolibet bimestri, ut in priori concordia conventum fuerat, bene vero quindecim in singulos Menses unusquis-

quisque ipsorum celebrare debebit, sicque ex scutatis octo, sumpta eleemosyna Missarum, quæ augmentum minitatur ob Sacerdotum defectum sex tantum cum dimidio percipient ob chorale servitium, contra voluntatem testatorum, qui mandarunt, ut scut. septem perpetuo reciperent pro emolumento Choralis servitii; atque ex his ad jus convolant, quod tamen repetere inutile est, cum illud perlegere possint EE. PP. in folio diei 8. Augusti 1818. Hinc si Ipsi dignentur approbare concordiam exorant Capellani, ut alicujus reductionis remedium sibi afferatur.

Xenodochii Administratores vero ut transactionis approbationem assequantur, æquam, et justam tuentur onerum reductionem. Trita namque juris regula est, accessorium sequi naturam principalis, ex quo fluit Legatum, utpote accessorium, sequi naturam hæreditatis, tamquam principalis, ac proinde cum hæc deterioris evaserit conditionis ob reductionem LL. MM. absque culpa loci pii, sed ex facto Principis, adeo ut impar sit tot Legatorum implemento, sequitur competere reductionem. Id vero præsertim locum habet in themate si testatorum voluntas inspiciatur. Licet enim Joannes Petrus Moretti cætera sua hæreditatis bona obligaverit pro Capellanorum immutabili emolumento, numquam tamen permittere poterat, ut Xenodochium deterioris evaderet conditionis quod certe contingeret, si de proprio solvere teneretur, et pauperibus infirmis auferri deberet, quod deest Capellanorum stipendio.

Iisdem de causis abolitionem vel saltem reductionem subsidiorum dotalium adscutata viginti pro quolibet petunt Administratores præfati.

Attamen videant EE. PP. utrum quoad subsidia dotalia res conciliari possit temporanea suspensione illius, cujus nominatio pertinet ad Xenodochium, qua proinde nullius determinatæ personæ juri quæsito detrimentum irrogatur, firmo remanente altero subsidio in summa scut. 50. ad quod jus habet Monasterium.

Vestræ quoque Sapientiæ erit decernere an, et quomodo locum habere possit solutio subsidiorum, quæ hactenus facta non est; qua de re perpendendum erit, utrum con-

concessa absolutio, et sanatio quoad præteritas omissiones Xenodochii Moderatoribus *in Congregatione diei 3. Septembris* 1818. extendatur etiam ad insolutas dotes. Reassumptis proinde foliis, ut precor, *dierum 8 Augusti, et 5 Septembris anni* 1818.. dignentur EE. VV. dirimere, quæ proponuntur dubia.

I. An, et quomodo concordia, de qua agitur, sit confirmanda, vel infirmanda in casu ec.

II. An, et quomodo sit providendum Capellanis Moretti, et Bossi.

III. An, et quomodo sit concedenda abolitio duorum subsidiorum dotalium in casu ec.
Et quatenus negative ad tertium.

IV. An, quae, et ad quod tempus illorum suspensio sit concedenda in casu etc.

V. An, et quomodo sit providendum quoad subsidia nondum soluta in casu ec.

Ad I. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam quoad Capellanos Moretti tantum juxta votum Emi Archipresbyteri, quo vero ad Capellanum Bossi solutis ab Archihospitali scutis decem quolibet mense teneri ad missam quotidianam, et servitium Chorale juxta solitum.

Ad II. Provisum in primo Ad III. Negative, Ad IV. Affirmative ad decennium pro subsidio conferendo ab Archiospitali tantum, negative quoad aliud Ad V. Affirmative, et consulendum SSmo pro absolutione usque ad totum præteritum annum, et approbatione quoad omnia.

Sess. 25. cap. 9. de Refor.

NOVARIEN. TRANSACTIONIS. Joannes Piazza Oppidi *Massiola* Novariensis Diœcesis in supremo suæ voluntatis elogio an. 1700. conscripto hæredem dixit Catharinam ejus filiam, eique mandavit geminis Capellanias instituere, alteram in Oratorio S. Laurentii Martyris loci *Ramate*, alteram in Parochiali Ecclesia *Massiola* ad aram B. M. V. sub titulo de Rosario dicatam. Vita functo testatore ejus Agnati contendentes bona Capellaniis assignata vinculo fideicomissi obnoxia esse, erectioni obstiterunt. Post diurnas contentiones, prima tantum fuit erecta. Anno autem 1765. quidam Sacerdos Joseph Antonius Beltrami a fundatore Piazza ex foeminina linea descendens, cupiens

fortasse materni Avi hac saltem in parte voluntatem impleri, proprio ære secundam Capellaniam erigi curavit, eamque dotavit scut 42. ob. 53. quæ ipso Sacerdote defuncto, Joseph ejus frater in bonis stabilibus assignavit.

Attamen Successores hæreditatis non reditus solum, sed etiam majorem capitalium partem Capellaniæ assignatam consumpserunt. Quo factum est, ut illius Nepos Clericus Joseph Beltrami ne pia voluntas testatoris evanesceret, in jus vocaverit Claram Beltrami Sacerdotis hæredem pro reintegratione beneficii coram *cultus*, ut ajebant, Ministrum, qui decrevit, causam esse ferendam ad localem cultus delegatum, ponendaque esse sub sequestri lege superextantia bona. Apud hunc instaurata lite, mulier prævidens infaustum exitum ex æquitate petiit „ *Sebbene sia inconcusso il dovere del nominato di lei Suocero all' erezione anzidetta per avere accettata l'eredità del Signor Sacerdote di lui germano, essendo però la stessa esuberantemente aggravata de debiti, come così fu aggravata l'eredità, che dal Suocero hà detta Chiara conseguita, intese la medesima sul di lei stato di numerosa figliuolanza più sostenuta dalle di lei industrie, che dal reddito dello scarso patrimonio di potere implorare in ogni caso tutti i soccorsi.*

Placuit postea utrique parti deserta lite amice rem componere. Inita hinc fuit transactio cujus hæc est summa. Primo „ *non avrà più luogo l'erezione del Beneficio in Massiola sotto il titolo, ed all' Altare del SSmo Rosario* „ quia hidem alterum Beneficium fuerat ab eadem familia Piazza fundatum. *Deinde* quum reditus alterius Beneficii erecti in loco *Ramate* valde essent imminuti, ac per consequens ad normam reditus numerus Missarum redactus, convenerunt partes de illo reintegrando, prout in instrumento pristinæ fundationis cautum fuerat. Oneri tandem hujusmodi Capellaniam manutendi sese subjecit prædicta Clara Beltrami, quæ bona nonnulla in illius dotem publicis tabulis inscripsit, et in instrumento transactionis diei 3. Aprilis 1809. nuncupavit, dum scilicet ea subrogavit pro summa libellarum Mediolanensium 1400. distractis capitibus a Josepho.

At-

Atque hic observandum anteactis rerum publicis calamitatibus reditus Capellaniæ S. Laurentii loci *Ramate* non parum imminutos esse, ita ut scut. 12. circiter nunc retrahantur. Altera vero sub invocatione SS Rosarii erat sc 42. ob. 53. Vi autem compositionis erit scut. 40. ob. 64. quibus si addantur alia scut. 12. quæ ex Capellania sub titulo S. Laurentii uniendæ proveniant, integra summa erit scut. 53 circiter.

Hac posita unione Capellano seu Beneficiato imponetur onus celebrandi Missas in testamento statutas, videlicet 250. et idem Capellanus Sacris functionibus interesse debebit in Ecclesia Parochiali, tum Missis, cum divinis Officiis Parochialibus juxta fundationem Joannis Piazza Hujusmodi Transactionis ab Apostolica Sede approbationem, quam tunc ob præteritorum temporum acerbitatem postulare nequiverunt, nunc postulant Carolus, Joannes, et Clara Beltrami, quorum precibus obsecundatur in requisita Informatione Emus Episcopus in hæc verba „*Reliquum est, ut Eniis Vestris significem probatam, compertamque Vicario Nostro Foraneo compositionis utilitatem fuisse, qui de ea mihi accurate, et sedulo rescripsit . . . . . dignosque renuntio Oratores qui voti compotes fiant per EE. VV.*

Porro quilibet contractus, qui speciem alienationis rerum, aut jurium præseferat, quique fiat in rebus Ecclesiasticis erogandis, nisi solitæ a Canonicis sanctionibus intercedant solemnitates, quarum altera in Beneplacito Apostolico, altera in evidenti necessitate, vel ipsius causæ utilitate versatur, plane intercidit, irritusque declaratur. *Urceol. quæst.* 25. *Rot. cor. Durand. Decis.* 459. *n.* 2., et passim S. Congregatio. Etenim hæ solemnitates jure præscribuntur, ne bona Ecclesiarum detrimentum irrogetur, neque alicui subsint potestati, præter quam ipse Deus constituit.

Demisso hucusque Beneplacito Apostolico in transactione, de qua nunc agimus, pauca disserenda reor, quum, attenta rerum omnium subversione, perdifficile tunc esset Sedem Apostolicam adire. Sufficiet modo, quatenus de utilitate, vel necessitate constet, ut antequam executioni demandetur

quidquid peractum nulliter fuit in illa, Vestram Emi Patres assequatur approbationem, ut non semel peregit S. hæc Congregatio, et præsertim in *Caven.* 2. *Maii ad* 1. *Dubium*; suppleat modo Oratorum obsequium, non culpa, sed necessitate prætermissum.

Secus tamen se res habet quoad utilitatem transactionis inter partes peractæ. Non earum enim jura causæ piæ, quæ sarta, tectaque servanda erant, imminuta noscuntur. Ex duabus Capellaniis una modo constituitur. Bona pro singulis assignata partim dilapsa in actu ipso transactionis fuerunt remissa. Non ergo picti sunt contrahentes pro legati pii utilitate, cui potius compertum est, non levem attulisse jacturam. Hoc si secundum canonum dispositiones esset agendum, nedum nulla videretur pacta conventio, sed nec digna Pontificia sanctione. Ast animadverti e contra potest, transactionem initam fuisse tunc super re incerta, atque jure dubio, quod pendebat ex judicio, quod exerere potuisset Laicum Tribunal, quum leges tunc vigentes omnia contendebant solvere vincula, quibus subjecta erant Ecclesiæ bona; quumque ipsa mulier libenter Judices adiret *per implorare in ogni caso soccorso*: ex qua petitione, vel recursu Administer *pel Culto* causam Ordinariis judicibus, non profecto Ecclesiasticis, sed *del culto* transmisit. Hinc si transactionis essentia versatur potissime in re dubia, incertoque jure *Ulp. l.* 1. *ff de. Tranct.*, ex hoc ipso utilitas transactionis erui poterit, si, perpensis quæ tunc concurrebant, rerum circumstantiis, omne jus incertum fuisse noscatur. Nihil enim boni sperandum infaustis illis temporibus erat favore Capellaniæ, in quibus ita sacra profanis miscebantur, ut omnia indistincte humanis politicorum placitis subjicierentur.

Cæterum fructus, ac capitale Capellaniæ S. Laurentii Martyris valde jam erant imminuta; ita ut onus illi impositum a pio testatore redintegrare haud potuisset nisi alia sustituerentur bona, unde jam redactæ ad ratam reditus fuerant Missæ. Igitur factum videtur sine dolo, vel fraude, ut qui superer-

rant

rant Capellaniæ SS. Rosarii reditus alteri Capellaniæ unirentur ad unius redintegrationem. Hisce omnibus addantur expensæ pro Legatis factæ quæ legitimam dant causam transigendi, ne ultra multiplicentur. His perpensis EE. PP. judicabunt utrum revera dolus, et fraus abfuerint, ac utrum sit locus sanationi, et concessioni beneplaciti Apostolici.

Inquirendum modo est, an Oratores in Censuras inciderint, et absolvendi sint Inter cæteros violatores Ecclesiasticæ immunitatis in *Bulla Coenae Domini* numerantur partes actrices, quæ causas beneficiales ad Laicos Judices committere faciunt, atque ipsæ excommunicationis, et anathematis gladio feriuntur, ut cætera SS. Canonum decreta omittam. In censuras etiam incidisse patet transigentes ob initam concordiam, in qua probarunt fundorum Capellaniæ alienationem, ac pacti sunt aliorum subrogationem, cujus reditus minores sunt iis a fundatore relictis, et sic Beneficium deterioris reddiderunt conditionis; quæ quidem omnia peracta sunt ne reservato quidem Apostolico Beneplacito. Verum videant EE PP. utrum absolutioni viam sternant temporum calamitates, in quibus difficillimus erat ad S. Sedem accessus, et Oratorum bona fides, quæ commendatur ab Eminentissimo illius Urbis Episcopo. Animadvertendum præterea est quod licet Clericus Beltrami male se gesserit dum Laicæ potestatis imploravit præsidium, attamen id fecit ne perirent Capellaniæ, seu Beneficii jura, rectamque fuisse ejus intentionem

Tandem postremo judicare debebunt EE. VV. utrum sit concedenda sanatio, et absolutio Missarum Capellaniæ, quæ erigi debuisset juxta voluntatem Joannis Piazza ad altare SS. Rosarii in loco *Massiola*, quarum adimplementum per sæculi fere spatium omissum est, ac modo ignoratur utrum celebrentur Dubia itaque erunt.

I. *An sit locus sanationi transactionis, et concessioni beneplaciti Apostolici in casu etc.*

An

II. *An sit consulendum SSmo. pro absolutione a censuris in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione et sanatione Missarum non celebratarum in casu etc.*

Ad I. II. et III. Emo Episcopo pro nova Informatione, et transmittat statum activum, et passivum Capellaniarum tum de tempore factæ fundationis, tum de præsenti, et referat de annuo reditu a fundatoribus assignato utrique Capellaniæ ad monetam Romanam, et de numero Missarum quolibet anno celebrandarum nec non de alienationibus commissis, et a quibus commissæ sint, an sint qui teneantur ad reintegrationem, ac de Missis hactenus inadimpletis.

Sess. 25. Cap. 1. Sess. 21. Cap. 7. de Reform.

CIVITATIS PLEBIS - RESIDENTIEA, ET ECCLESIAE REPARATIONIS. - Sacerdos Franciscus Cassettini Cathedralis Ecclesiæ Civitatis Plebis Canonicus Poenitentiarius de renunciatione cogitans sui Canonicatus, ut Romæ haberet domicilium, facultatem a S. Congregatione impetravit, ut deliberandi causa ad unius anni spatium a residentia abesse posset, deputato idoneo substituto ab Episcopo approbando pro excipiendis Confessionibus.

Hoc anno jam elapso novas Sacerdos Cassettini tum suo nomine, tum de mandato Capituli Sanctissimo Domino Nostro obtulit preces, exponens Cathedralem Ecclesiam celerrima indigere reparatione, ut Canonicorum, aliorumque ibi confluentium periculum removeretur, nec alium occurrere medium pro necessaria expensa, quam ut Oratoris Præbendæ reditus per quinquennium applicarentur Fabricæ ipsius Ecclesiæ, salva sibi conditione redeundi, si ita libuerit, ad residentiam, et ad primæva jura dicto tempore elapso; satisfactis interim per alium omnibus, et singulis oneribus eidem Canonicatui adnexis, ac præcipue Pœnitentiarii munere in Fidelium confessionibus excipiendis.

De novis hisce precibus Episcopum rogavi pro informatione, et voto audito Capitulo, et ut referret de necessitate restaurationum, earumque impensa ac deficientia alterius medii. En ejus verba - *Num*

quam

quam vidi Ecclesiam tanta Sacrorum Utensilium Sacrorumque Vasorum inopia laborare, quanta urgetur hujus Civitatis Ecclesia Cathedralis. Non solum deficiunt Mobilia, quae ad Sacras Functiones peragendas cum decore sunt necessaria, sed quae extant sunt lacera, obsoleta, decolorata, foetida quae mucore inquinata, quae essent ex integro renovanda. Quibus accedit quod Area Esclesiae, seu pavimentum ubique appareat interfessum, et disruptum. Intrea domus Urbanae et Rurales in Agris Capitularibus proxime diruendae celeri indigent restauratione. Quibus omnibus permotus fe. me. Bonaventura Carenzi Predecessor meus, ut aliquo modo opem praestaret, in ultimis Tabulis haeredem instituit Capitulum pro sorte scut. circiter Mille, et Sexceniorum, ex quibus detractis expensis, et legatis, quod superfuit ad scuta circiter 700. vix redactum fuit. Sed quid hoc inter tantas rerum necessitates? Attamen Canonici dum incipentes a Domo Dei in Sacris utensilibus expurgandis et in Ecclesia restauranda supradictam summam impendebant, in fervore operis aliud infortunium detegitur. Fornix, quae supereminet Presbyterio, olim a fulmine perculsa, aliquas emisit rimulas, quae tunc nullum exhibebant periculi timorem; ast tracta temporis, et quotidianis Turris Campanariae, quae Fornici immediate adhaeret, excussionibus perculsa, nexus fere omnes disjuncti, et dissoluti adeo fuerunt, ut judicio Peritorum quolibet momento sit diruenda, in cujus celerrima, et urgentissima renovatione vix alia quingenta scuta sufficiant.

Cum autem huic Capitulo nulla sit constituta dos, seu Fundus specialis pro Fabrica, quae occurrerunt restaurationes semper factae fuerunt expensis Massae Communis Capitularis, idest Fundi deputati pro explendis Sacris Functionibus infra annum. Sed cum proventus, qui supererant, essent admodum tenues, vel nullae, vel levissimi momenti, annualim factae fuerunt instaurationes. Nec Episcopi pro tempore parcissime provisi, in tanta Pauperum multitudine, nec Modernus Episcopus pensionibus gravatus, aliquod, vel minimum pro Ecclesiae Cathedralis constructione levamen

men exhibere potuerunt. Hinc factum est ut deteriorationes invalescerent, in pejusque abirent.

Episcopi voto consonans est Capitularis resolutio plenis suffragiis edita.

Ne quid tamen deesset ad rectum ferendum judicium, nova postulata est ab Episcopo Informatio audito Capitulo, et ut præsertim referret de actuali annuo reditu Canonicatus, deductis oneribus, de annua summa contribuenda per mensam Episcopalem, et Capitulum in instaurationem Cathedralis, et de impensa vere in id necessaria per Peritum ex Officio. Singulis satisfacere videtur Episcopus in novissimis literis, ita se habens. - *Iterum convocatum fuit Capitulum, cujus votum, et sententia exprimitur in Folio hic adnexo. Aliqua tamen sunt connotanda circa ea, quae deducuntur a Capitulo. Ejus opinio de annuo reditu Canonicatus* (nimirum scutatorum centum) *respondet statui ejusdem Praebendae existenti in Actibus Epicopalis Cancellariae.*

Sed summa scutorum quinquaginta, quae ab eis datur ut residua, detractis oneribus, ab illis taxata fuit expensis non tantum oneribus Praebendae infixis, sed etiam illis noviter imponendis; scilicet pro emolumento Confessarii supplentis vices Paenitentiarii, scuta saltem viginti. Pro administratione Proebendae, ejusque bonorum melioratione, et conservatione scuta saltem duodecim.

Quoad annuam summam contribuendam per Capitulum, pro restauratione Fabricae Cathedralis, jam in altera mea informatione sub die 30. Augusti proxime elapsi exposueram, apud Capitulum non existere specialem fundum deputatum pro Fabrica, et restaurationes, quae identidem factae fuerunt, potius ex oblationibus Fidelium, vel Subventionibus Confraternitatum, quam ex propriis fundis derivasse, exceptis reparationibus parvi momenti.

Quoad annuam summam subministrandam a Mensa Episcopali, nullum unquam, quod memoria hominum proditum sit specialem fundum administrarunt Episcopi pro manutentione Fabricae Cathedralis, neque onus ejusmodi ullo unquam tempore super bonis mensae Episcopalis

inhae-

inhaesit; imo notum omnibus est, Praedecessores meos, eorumque haeredes coactos quidem fuisse a successoribus ad reparationes Episcopii, aliarumque domum urbanarum, et rusticarum, cum vita decesserunt, nunquam vero ad Ecclesiam Cathedralem restaurandam.

Quod si etiam congruum esset, ut Episcopi tale onus subirent, nescio quomodo modernus Episcopus se praestare possit ad aliquam quamvis levissimam subventionem, etsi urgentissima sit causa, de qua agitur; Gravissima etenim obligatus pensione scutorum quatuor centum, publicisque impositionibus, ex reditibus suae mensae in decursu unius anni reliqua sibi remanserunt tantum scuta biscentum octoginta, quibus sibi, suaeque familiae alimenta suppeditare, pauperumque inopiae providere possit in Civitate praesertim, quae indigentibus redundat. Videbitis Vos ipsi, Eminentissimi Patres, quod si mihi voluntas non deesset, deficeret tamen potestas.

Quoad impensam necessario erogandam pro urgenti hodierna restauratione, si explenda erit modo per quam tutissimo, uti oportet, determinata fuit a Perito Joseph Bellagamba a me specialiter deputato in scutis octingentum septuaginta quinque, uti videre est ex ejus Peritia, quae hic pariter adnectitur. Sed nunc tantum inquiritur, quomodo removeri possit periculum imminens.

Quoad vero tempus necessarium Capitulo pro perceptione annuarum responsionum praebendae si est inspicienda peritia superius allegata, et proventus, ut supra designatus in scutis tantum quinquaginta, plus quam sexdecim anni necessarii essent. Ast cum Canonicus Cassettini post annos quinque intendat se restituere ad propriam sedem, non nisi ad annos quinque se extendit postulatio hujus Capituli, annus autem incipiendus erit a prima die Januarii 1821., et finiendus anno 1825. Pro reliqua summa, quae necessaria erit pro explenda tota restauratione, sperant Canonici sibi providendum ex oblationibus Fidelium, vel ex Subventionibus Confraternitatum, aliorumque Piorum Locorum, si quomodolibet obtineri poterunt opportunis facultatibus intervenientibus. Finem facio supplicationibus Canonicorum meas etiam adjungens, quoniam periculum est in mora.

Hisce in facto præmonitis , animadvertendum videtur instantiam Canonici Cassettini novam quamdam præseferre formam retinendæ , ac renunciandæ simul Præbendæ Canonicalis . Illam namque retinere intendit quoad jus , et facultatem regressus , si ipsi placuerit , post quinquennium , ac simul nunc renunciat quoad administrationem , reditnum perceptionem , ac etiam residentiam , quæ ipsi necessario inhæret . Verum aut illi reipsa renuntiat , et tunc omne jus regressus amittere debet , et nonnisi nova electione aut collatione amissam præbendam acquiret , cum nimis in jure notum sit , quod facta , et probata renuntiatione omne amittitur jus in beneficio *Cap. 2. et 3. de Renunc.* ; aut illam retinet , et tunc in ipsius tantum arbitrium erit annuum reditum in Ecclesiæ favorem concedere , non autem a residentia abesse , nisi in eo aliqua concurrat ex legitimis causis , quæ a Tridentina Synodo recensentur , videlicet aut christiana caritas , aut urgens necessitas, aut debita obedientia , aut evidens Ecclesiæ vel Reipub utilitas *Sess.* 25. *cap.* 1. *De Reform.*

Verum enim vero dici posset in præsenti casu necessitatem, et utilitatem Ecclesiæ intercedere ac proinde non deficere Canonicam causam concedendæ gratiæ. Si enim absoluta renunciatio a Canonico Cassettini exquiratur , tunc locus statim fiet novo concursui , atque ita alius præbendam Pœnitentiariam nancisceretur , et Ecclesia adeo necessaria perceptione fructuum privaretur . E contra si ob Ecclesiæ utilitatem abessendi Indultum per quinquennium concedatur , provisum saltem ex parte erit necessariæ reparationi , ut Episcopus , et Capitulum una cum Canonico Cassettini exorant .

Dubium erit ,

An , quomodo , et ad quod tempus sit concedendum indultum in casu etc.

Non proposita cum sequen.

RO-

ROMANA SERVITII CHORI Bonaventura Verotti insignis Basilicæ S. Mariæ in Cosmedin Urbis Canonicus supremis signatis tabulis hæredem instituit præfatam Ecclesiam, et Capitulum, adjecta tamen lege, ut post nonnulla soluta legata, ex fructibus suæ hæreditatis quatuor in memorata Basilica erigerentur amovibiles Capellaniæ Sacerdotibus conferendæ. His vero quatuor Capellanis voluit, - *che si diano cinquanta scudi moneta per ciascheduno di essi, cioè scudi trentasei per ragione del servizio, che presterà alla d. Chiesa alternativamente, cioé una settimana si, e l' altro nò, di modo che ogni giorno debbano servire due di essi, e nè giorni communi tutti quattro, per gli altri quattordici scudi poi, che avanzano per compimento dei scudi cinquanta sudetti, siano obbligati a celebrare quaranta messe l' anno per ciascuno di essi in d. Chiesa per suffragio dell' anima mia, e de' miei Parenti defonti*. *Sess.24.cap.12 de Reform.*

Dum pii viri voluntas executioni fuit demandata Capellanorum congruæ in aliquot canonibus, censibus, ac domo fuerunt constitutæ. Servitium autem præstandum statutum est alternis hebdomadis tum pro horis Canonicis, tum pro missa conventuali: singulis vero festis diebus alternative adstare tenentur nedum matutino, et laudibus, sed etiam vesperis, et completorio. Solemnioribus vero festis, nec non feria IV. Cinerum, qualibet feria VI. Martii, et II. III. ac IV. Majoris Hebdomadæ tum matutinæ tum vespertinæ integræ officiaturæ omnes adesse debent.

Anno 1727. datis litteris die 12. Februarii San. Mem. Benedictus XIII. Capellanias amovibiles perpetuas reddidit, Capellanisque Beneficiatorum nomen donavit, servata in reliquis pii Fundatoris voluntate. Præter quatuor hæc Beneficia Franciscus Manganoni ejusdem Basilicæ Canonicus anno 1781. aliam erexit Beneficialem præbendam eodem modo, et forma, et cum eodem onere Choralis servitii, quo tenebantur Beneficiati Verotti. Onus imposuit Beneficiato pro tempore Missarum viginti quinque. Ex statu activo, et passivo patet reditus hujus Beneficii assurgere ad annua scutata sexaginta tria, et obolos octo supra quadraginta.

Cum vero anno 1784. diminuti fuissent reditus Beneficiatorum Verotti, ita ut salva pro unoquoque non remaneret congrua scutatorum quinquaginta, ex Apostolico Indulto suspensa fuit collatio unius ex Beneficialibus præbendis, ac præterea a S. Cong. Visitationis quadraginta Missarum onus a quolibet ex Beneficiatis implendum ad decem reductum fuit, atque ita unicuique ipsorum iterum assignata fuerunt scutata annua quinquaginta, comprehensis duobus scutatis distributionum.

Interea volventibus annis conductores Domus debitas non solverunt pensiones, unde factum est, ut dum Beneficiati creditores evaserunt in summa scut. 539. contra inquilinos, e contra ære alieno gravati sint in summa scut. 450. erga præsertim censuarios ejusdem domus, qui eam judicialiter impetebant. Ex Supremi Principis indulgentia anno 1807. datus est Judex privativus, qui creditorum remoraretur instantias, et debitores ad solutionem cogeret; inita est ipsius domus venditio, non tamen felici exitu; iterum recuperata, ac demum elapso anno 1818. ad triennium locata favore Vincentii Mansi, qui annua scut. 120. Beneficiatis rependit, ac præterea canones, et census huc usque insolutos spopondit persolvere. Sunt tamen alia debita a Beneficiatis contracta ob malam fidem emptoris domus, quorum onus in se non suscepit Vincentius Mansi, nimirum sc. 566. debitorum ipsismet Beneficiatis ob non receptas annuas congruas, sc. 52. Capitulo ejusdem Basilicæ ob non solutum canonem, et scut. 63. circiter negotiorum gestori.

Rebus ita se habentibus tres moderni Beneficiati Verotti postularunt a Sanctissimo Choralis Servitii reductionem. Horum preces Eminentissimo Titulari remisi, et ex documentis, ac informatione huc usque narrata desumpsi. Quin etiam juncto cum iis fœdere alter Beneficiatus Manganoni pariter choralis servitii reductionem exoravit, vel ad unam hebdomadam singulis mensibus, exclusis diebus festis, vel ad alternativum servitium diebus tantum festis a duobus Beneficiatis præstandum. Ex statu activo, et passivo constat, Beneficiorum Verotti reditum in præsen-

scntiarum comprehensa domus locatione annuatim esse scut. 211. 30. „ onera vero comprehensa congrua Beneficiatorum ascendere ad annua scutata 192. et obul. 31. unde supersunt annuatim scut. 19. , et ob. 17. cum dimidio, quibus dumtaxat post multum temporis dimitti poterunt debita a Vincentio Maosi non suscepta præsertim scut. 566. , quorum ipsi Beneficiati sunt creditores .

Haud fugit EE. PP. reductionem servitii choralis secumferre cultus divini detrimentum quo in casu non solet concedi , et hac fretus ratione Capitulum hæc habet „ *si fa rilevare , che essendo due soltanto , i Beneficiati (com' anche due sono i Canonici) obbligati al Coro nei giorni feriali di ciascuna settimana, se si ammettesse, che uno soltanto fosse obbligato d' intervenirvi , e questo fosse infermo , o indultario , il Coro si ridurrebbe in tali giorni feriali a due Canonici, o qualchè Cappellano* „ Difficilius autem conceditur , si non constet de diminutione redituum , post acceptas præbendas , ut passim declar avit S. hæc Congregatio .

Hinc Beneficiati non ex justitia, sed saltem ex æquitate gratiam expostulant . Licet enim reditus nunc percipiant in summa scut. 48. , et si adjungantur distributiones in scutatis 50. circiter , attamen oculis EE. PP. subjiciunt reditus potius diminutionem , quam incrementum pati posse, cum præsertim ex ea domo retrahantur,quæ in præsentiarum quidem non exigui reditus est ob utiles locationes , at facillime evenire poterit , ceu pluries contigit, ut vel conductorum mala fide , vel etiam populi , et alienigenarum diminutione minorem reditum secumferat . Atque his de causis , non ex mala beneficiatorum administratione factum est , ut nil perceperint plurimis annis de reditibus suis beneficii , ita ut creditores evaserint in summa scut. 566. , quæ nonnisi post longum tempus ex residuali summa scut. 19 consequi poterunt,dummodo domus locari possit sine ulla præsentis mercedis imminutione; cumque Oratores non potuerint „ *sese alere* (verba sunt Eñi Titularis) *coacti sunt aliis Ecclesiasticis operibus operam dare , prout nunc etiam satagunt* (ob exiguitatem redituum) . . . *quod in causa est, ut petant levamen in servitio Chorali , ut supra expressum*

sum ad alimoniam quaerendum, dum caeteroquin Chori servitium a Canonicis, qui sunt numero decem et ab ipsis Capellanis numero 4., alteroque ex Beneficiatis fieri potest . . . Si causa inspiciatur necessitatis operam navandi aliis Ecclesiasticis operibus praetenuitate redituum, ac praeterita illorum deficientia videtur Servitium Chorale unius haebdomadae, ut petitur aditum ipsis non sufficienter aperire, ut aliunde victum quaerant, sed imo potius ex choralis servitii reductione ad dies tantum festos emergere posse eorum levamen, in quibus si alternativa servatur duorum ex beneficiatis, possunt ipsi aliunde tum laboribus victum quaerere, tum commutatione personalis adsistentiae Dei servitium diligenter praestare.

Vestræ EE. PP. erit justitiæ, et æquitatis declarare, utrum sit tum Beneficiatis Verotti, cum Beneficiato Manganoni quævis deneganda, vel indulgenda reductio, et sic nedum eorum inopiæ subsidium afferre, sed etiam conscientiæ ipsorum tranquillitati consulere cum modo, ne Ecclesiarum officia, quibus inserviunt, amittant, potius Chorale servitium deserant, et punctaturis subjici malint. Vestrum præterea erit judicare, utrum pari indulgentia donandi sint tum Beneficiati Verotti, tum Beneficiatus Manganoni quem licet uberioribus reditibus dotatum, attamen Choro inservire voluit fundator eodem modo, et forma, quo illi inserviunt; nec non quamdiu perdurare debeat ista reductio, quatenus hanc sententiam EE. VV. amplectantur Porro ex Capituli voto constat Oratores fuisse alias aliquo levamine donatos ibi enim legitur „ *Si aggiunge inoltre, che in altra occassione, in cui le rendite de' Beneficiali Verotti non giungevano alla somma di scudi 50. annui, come sopra si è annunciato, e supplicato il S. Padre per la diminuzione del servizio corale, con Rescritto dei 2. Giugno 1736. gli fu accordata per li soli trè mesi estivi, e per anni cinque finchè ritornarono ad avere il pieno delle loro congrue.*

Dubia proponuntur.

I *An, et quomodo sit concedenda reductio choralis*

lis servitii tribus Beneficiatis Verotti in casu etc.

II. An, et quomodo sit concedenda reductio choralis servitii Beneficiato Manganoni in casu etc.

IMOLEN. LEGATI. Conditio Testamento anni 1691. die 6. Martii Franciscus Marocchio loci Linaro Imolensis Diœcesis legavit Clerico Joanni Marocchio, ut ad Sacros Ordines promoveri posset, prædium duobus terræ frustulis constans, alterumque prædiolum, ac eidem injunxit onus „ *di far celebrare una messa quotidiana in questo modo, cioè tutti i giorni di precetto nella Chiesa Parochiale di S. Pietro di Linaro, se si potrà avere la comodità, altrimenti in altre Chiese, ove parerà al Reverendo Don Giovanni, e successori, e gli altri giorni, le deve celebrare, o far celebrare in quella Chiesa, e Chiese, ove gli parerà, e piacerà.* *Sess. 22. cap. 6. et sess. 25. cap. 4. de Refor.*

Voluit tamen, ut libera esset unius missæ applicatio in qualibet hebdomada tum Joanni, tum ejus successoribus, dein addidit „ *e dopo la morte del Reverendo D. Giovanni, esso Testatore vuole, ed ordina, che detto podere, e pezza di terra devono in perpetuo restare nella Famiglia del medesimo D. Giovanni con li medesimi obblighi in perpetuo.*

Anno 1739. Capellanus, qui pio hoc legato fruebatur, preces porrexit S. huic Congregationi ad missarum reductionem obtinendam; votique compos factus fuit

ab

ab Episcopo Martelli, qui ex delegata facultate Missas reduxit ad festivas duntaxat, servata tamen testamentaria Francisci dispositione. Rursus anno 1807. Vicarius Apostolicus Lucas Mancurti ob Sacerdotum diminutum numerum, auctamque eleemosynam Missarum rure præsertim celebrandarum, ad triennium indulsit, ut legatum adimpleretur in Ecclesia Cathedrali S. Cassiani, non autem in Paræcia di *Linaro* quæ quarto distat ab Imolensi urbe lapide. Hinc Joannes Manara, et Natalis Carà in Legato successores Missarum celebrationem in Cathedrali juxta concessionem curarunt.

Postquam vero hi diem obierunt supremum, Joanna Marocchi Vidua Carà, et Magdalena Manara (Joannis filia) vidua Nanni, quæ in Legati fruitione successerunt, quamvis expleto triennio, sollicitæ fuerunt de Missarum adimplemento in Cathedrali, non in Paræcia, ad dimidium usque elapsi anni. Tunc enim judicialiter a Parocho di *Linaro* in jus vocatæ fuerunt in Episcopali Curia, ut testatoris voluntas exequutioni daretur adimpleta celebratione Missarum in rurali Paræcia. Illico istæ ad S. Congregationem convolarunt facti seriem exponentes, nec non perseverantiam circumstantiarum, ob quas Vicarius Apostolicus Mancurti translationem concessit, ac demum propriam inopiam, et postularunt ut, *vel* ad duo quolibet mense reducerentur Sacra, quatenus in Paræcia loci *Linaro* essent peragenda, *vel* ut prorogato translationis indulto, Missæ celebrarentur quolibet festo in Cathedrali, *vel* demum, quatenus quibusvis festis celebrandæ essent in Parochiali Ecclesia, nihil aliud Parocho solvere tenerentur Oratrices, quam elemosynam obolorum 18. comprehensis utensilibus, ac ipse Parochus illarum celebrationem curaret.

Qualis sit Prædiorum reditus, quæ Oratricum paupertas, ita refert in sua Informatione Eminentissimus Episcopus *Accersito Perito Agrimensore, eique delato muneris sui fideliter exequendi jurejurando ad dictum praedium se contulit, et eo diligenter inspecto, animadversoque, il-*

illud non plus quam scut. 29. 51. 3. annuatim redd re posse autumavit. De gravi Oratricum inopia quoad alimenta inquirere non destiti, et a probis hominibus, fideque dignis rescire potui, easdem Viduas nihil aliud possidere, nisi praefatum praedium valoris circiter scutorum sexcentum. Ad vitam autem substentandam propriis manibus laborare coguntur, neque victum sibi pararent, nisi manus suae ministrarent.

Hisce in facto prænotatis hæc animadvertenda videntur. Cuilibet Oratricum instantiæ Sacri Canones, et S. hujus Congregationis praxis obstant. Denegari enim solet reductio ubi reditus pares sint oneribus substinendis. Statuit enim Sacrosanctum Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 4. de Refor.* adimplenda esse pia Missarum Legata juxta Testatorum voluntatem, et Sac. hæc Congregatio cum noverit reditus pares esse oneribus reductionem denegavit *in Ostunen. Reductionis Missarum 4. Decembris 1784. In Capuana Reductionis Missarum 4. Decembris 1792., et in Maceraten. Reductionis Missarum 12 Junii 1794.* Missarum quoque translatio denegatur a S. Congregatione nedum ob commutationem voluntatis fundatoris, sed etiam ob cultus divini detrimentum, et populi incommodum, *ut in Romana, seu in Bononien Translationis 8. Maii 1819.*

In præsenti casu reditus præfatorum, qui in scut 29. circiter juxta Periti relationem constituuntur satis sunt oneri Missarum substinendo quae diebus festivis de præcepto celebrari debent in Paræcia *Linaro*; Licet ob Sacerdotum defectum, et loci distantiam Missarum eleemosyna, taxandam esse censeat Parochus *Linaro* ad obolos 40.; attamen, dicto calculo, reditus sufficere possunt ad hoc onus sustinendum. Hinc Parochus adversatur cuilibet Oratricum petitioni una cum suis Parochianis, quorum sententiam exquisivit, et subscriptiones Emus Episcopus transmisit. Sive enim reductio concedatur, sive translatio Missarum adest grave plebis incommodum, cultusque divini detrimentum. Ipse enim unus ibi est, qui Missam celebrat, et ut populi commodo prospiciat, singulis

festis presbyterum accersit , eidem persoluta ex Parochianorum collecta quadraginta obolorum eleemosyna , ut altera celebretur Missa . Ex testatoris voluntate , qui Paræciæ di *Linaro* utilitati , illiusque populi commodo prospexit,dum ibiSacri celebrationem diebus festis adimplendam præscripsit,alterumParochus deducit argumentum . Respuendam vero omnino esse tertiam postulationem exorat . Ipse enim proprio , et Parochianorum ære solveret quolibet festo obolos viginti duos ad complendam summam obolorum quadraginta , quæ necessaria est pro eleemosyna : et vicissim Oratrices , quæ fruuntur , et sentiunt commodum Legati , incomodum declinarent . Ipsarum denique paupertatem in dubium revocat ex publica loci voce , et fama , testiumque depositiones transmittit , quæ de illarum commodo statu, relativo tamen ad ipsarum conditionem,ex auditu deponunt .

Favore tamen Oratricum animadverti plura possunt . Et primo quidem S. Concilium Tridentinum *citata sess.* 25. *cap.* 4. permisit Missarum reductionem ob defectum Sacerdotum , qui illas celebrarent , et S. Congregatio in *Viglevanen.* 4. *Aprilis* 1789. *et Vicen. Reductionis* 27. *Martii* 1819. reapse reductionem concessit ob Sacerdotum deficientiam . Nec dumtaxat redituum diminutio , ac Sacerdotum defectus est justa causa concedendæ reductionis , sed auctum etiam rerum pretium,et augmentum eleemosynæ . Ita S. Congregatio in *Bracaren.* 11. *Septembris* 1717. *Lib. Decret.* 67. *pag.* 373. , *et in Mediolanen. Reductionis Missarum* 9 *Aprilis* 1718. in qua proposito dubio „ *An supposito , quod nullus inveniatur Sacerdos , qui velit Missam quotidianam celebrare pro annua eleemosyna librarum* 300. *a testatore praescripta sit locus reductioni* , responsum fuit *affirmative* .

Nec obstare videtur in præsenti casu reditus pares esse oneribus ; Fundator enim Legati , ut ex ejus ordinis compendio eruitur , summopere sollicitus fuit de Legatariorum commodo , quos iis reditibus frui voluit , qui supersunt adimpletis oneribus ; ac præte-

res

rea post præscriptam quotidianam Missæ celebrationem, expresse cavit, ut semel in hebdomada applicatio libera remaneret favore Legatarii, qui eleemosynam recipere posset a quolibet benefactore. Atque huic præsertim fundatoris prædilectioni innituntur Oratrices.

Quatenus autem a reductione concedenda abhorreant EE. VV. videant utrum concedenda sit Missarum translatio, quæ suffragiorum numerum non minuit. Licet in casu adsit populi incomodum, et divine cultus detrimentum, attamen translationem sibi competere autumant Oratrices juxta testamentariam dispositionem. Etenim quamvis demandaverit fundator celebrationem Missæ quibusvis festis in Parœcia Linaro attamen prævidens incomodi Legatariorum casum, illis facultatem fecit Missam, ubi vellent, celebrandi in hæc verba „ *se si potrà avere la commodità, altrimenti in altre Chiese, ove parerà al Rev. D. Giovanni e Successori* „ Hoc autem in casu cum limitatus non fuerit celebrationis locus a fundatore, absque ulla commutatione voluntatis, concedi poterit translatio. Non enim ea, quæ hominum commodo constituta sunt imminui debent, vel ad severitatem extorqueri *L. nulla juris* 25. *ff. de Leg. Sachin Controv. lib.* 4. *cap.* 9. Neque Parochus, aut Populus di *Linaro* conqueri posse dicunt de juris sibi competentis ammissione. Nam ex eadem Pii testatoris voluntate profluit, tum concessio beneficii, tum illius ademptio, si vergat in Legatariorum incomodum.

Quoad tertiam petitionem vero urgent Oratrices, se non obstare, ut festiva Missa in Parœcia rurali celebretur, sed unice quærere ne commodo ipsis a Testatore concesso priventur, cum præsertim manuum labore sibi victum quærant, ac foecundam prolem eamque nedum minorennem, sed etiam impuberem alere teneantur in suo viduitatis statu, de quo etiam testatur Emus Episcopus post adhibitas personas probas,

et fide dignas, quæ anteponendæ sunt Testibus a Parocho inductis, qui tantum de comuni fama, et auditu deponunt.

Si EE. PP. alicui ex petitionibus annuere censeant ad modum spectabit concedendæ gratiæ præfinire tempus, quæ ipsa perdurare debeat. Sacerdotum namque defectus, augmentum eleemosynæ, ac Oratricum inopia, ex sui natura perpetua non sunt, adeout gratia debeat esse perpetua. Hac super re ita suam sententiam pandit Emus Episcopus. *Cum itaque Sacerdotum numerus ob praeteritas rerum vicissitudines non parum sit imminutus, ita ut ad Paraeciam Linari, quae ab hac Civitate quarto distat lapide, nemo ad Missam celebrandam nisi cum eleemosyna quadraginta obolorum se conferat; quod certe Testator cum Legatum pium reliquit praevidere non potuit, cum taxae ogris impositae admodum auctae sint, cumque Viduae Oratrices nihil aliud quam Praedium Sacrorum onere gravatum possideant, censerem ejusmodi Legatum ad annuas Missas quadraginta quolibet die Festo in Paraecia Linari celebrandas per decennium esse reducendum.*

In secundo dubio agitur de sanatione ob Missas celebratas in Ecclesia Cathedrali post expletum triennium concessæ translationis. Ex littera prius testamenti judicare debebunt, utrum reapse hac sanatione opus sit. Si enim ex fundatione deprehendent EE. VV. testatorem liberam fecisse potestatem Legatariis celebrandi in aliis Ecclesiis Missas in casu, quo ipsis grave esset adimplementum in Ecclesia rurali, tunc sanatione non indigebunt Oratrices. Si vero eam necessariam ducant, ipsi viam sternit Oratricum bona fides quæ semper de Missarum celebratione fuerunt sollicitæ, ut ex fide Sacristæ Cathedralis liquido constat.

Post hæc EE. PP. Sapientiæ et æquitatis erit dirimere duo quæ proponuntur dubia.

I. *An et quomodo sit annuendum precibus Oratricum in casu etc.*

An

II. *An et quomodo locus sit sanationi ob Missas in Cathedrali Ecclesia celebratas in casu etc.*

CAMERACEN. IRREGULARITATIS. Joannes Baptista Joseph Bouchez posteaquam Ecclesiasticæ militiæ nomen dederat, anteriori parte pollicis lævæ manus orbatus fuit per amputationem secundum artem peractam. Verumtamen cum facile possit residua parte pollicis hostiam tenere, frangere, sumere, dummodo truncatus pollex ad extremitatem fortiter sit alligatus, et aliqua tegumento sive serico, sive pelliceo, sive meltalico sit coopertus, hinc Sanctissimum exoravit, ut dispensationem ab hac irregularitate assequatur, sicque ad Sacros Ordines promoveri possit, *missam cum digitali aureo, vel argenteo valeat celebrare.*

Sess. 24. Cap. 6. De Reform. et Sess. 22. decret. de observ. et vitan. in Celebrat. Missar.

Episcopus Cameracensis hæc habet „ *Testamur Joannem Baptistam Josephum Bouchez pietate non ficta, scientia, morum integritate, vere commendabilem se praebere, maximamque sui expectationem nobis movere ipsum strenuum, et diligentem Ecclsiae Ministrum esse futurum. Ideirco Sanctitatem suam enixe deprecamur, ut postulatam dispensationem concedere dignetur.*

In veteri lege cæremonialia præcepta vetabant, ne corpore vitiatus Sacrificia Deo offerret, ut Dominus locutus est ad Moysen *Levit* 21. *v.* 18. Cessatis morte Christi Redemptoris præceptis cæremonialibus Legis veteris, hæc quoque lex primæva Ecclesiæ disciplina obligare desiit. In *Canone* enim 76. qui appellatur

Apo-

Apostolorum sancitum fuit, vitium corporis impedimento non esse, quominus ad Sacerdotium, et Episcopatum promoverentur ii, qui eo vitio laborarent, dummodo virtutibus, scientia pollerent, suoque exemplo laicis præesse possent, ut probat pluribus exemplis adductis Thomassin. *de Vet., et Nov. disciplina part. 2. lib. 1. cap 78. n. 2. ad 6.*, quæ disciplina si maneret Orator, et si in corpore vitiatus, forsitan ad Sacros Ordines promoveretur, cum Episcopus illum dignum censeat Sacerdotio, magnæque expectationis illum prædicet.

Verum cum experientia duce compertum fuerit Summis Pontificibus vitio corporis laborantes, vel non valere in Ordine ministrare, vel id perficere non posse absque populi scandalo, vel saltem admiratione, sacrarumque functionum indecentia, hinc decreverunt, ut ab altaris ministerio arcerentur ii, qui vitio corporis afficerentur. Textus est in *Can. Illiteratos dist. 16.*, *et in Cap. presbyterum 1. de Cler. aegrotant*, ubi sermo est de irregularitate ob defectum digitorum, ait enim Pontifex „ *Presbyterum cujus duos digitos cum medietate palmae a praedone abscissos significasti; Missam non permittimus celebrare, quia nec secure propter debilitatem, nec sine scandalo propter deformitatem membri, hoc fieri posse confidimus* „ Hinc S. Congregatio irregularem dixit Sacerdotem, cui digitus pollex in manu dextera abscissus fuerat *in Novomien. 11. Septembris 1726.*, et pariter alium pollice in sinistra manu carentem *in Cadurcen. 14. Januarii 1663. lib. decret. 28. pag. 3.* Atque ex toto Titulo Decretalium *De corpore vitiatis ordinand. vel non* colligitur non esse eos ad Ordines promovendos sive ex propria culpa, sive a nativitate, aut casu defectus ille acciderit, ut docet Pirringh. *Jus. Can. lib. 1. tit. 20. §. 2.* et adstipulatur Reiffenst. *Jus Can. lib. 5. ad Decret. tit. 37. num. 31. et seq.*

His accedit petitæ concessioni obstare regulam, qua usa semper est S. Congregatio, ut scilicet facilius concedatur dispensatio super defectu corporis, dum agitur de dispensando Sacerdote jam pro toto, quam ubi res est de Clerico promovendo, ut hoc articulo plenissime

di-

discusso statuit S. Congregatio *in Comen. dispensationis 16. Maii 1775., et 12. Junii, et 11. Julii 1776.* Hinc plurima afferri possent exempla hujusmodi dispensationum presbyteris indultarum. In memorata enim *Cadurcen.* dispensatus fuit Sacerdos sinistro pollice orbatus, et in *Matinen. 24. Maii 1734.* Sacerdoti tribus digitis carenti scilicet pollice, indice, et medio concessa fuit dispensatio adjecta lege, ut in Oratorio privato, vel in Ecclesia, hora tamen minus a populo frequentata, celebraret: Ita etiam in *Sumongitien. 15. Maii 1738.* Vicario Curato, cui unice superfuerat digitus pollex, indulta fuit dispensatio, ita tamen ut in Ecclesiis minus frequentatis Sacrum perageret. Plurima alia exempla consulto omitto, ne nimius sim.

Sileo etiam quoad denegatas promovendis dispensationes, cum sufficere possit præfata *Comen.* Hinc cum Orator Joannes Bouchez sit adhuc Clericus, difficilius ex hac regula gratiam assequi posse videtur, præsertim cum ad tangendam, frangendamque Hostiam ægeat metallo.

Verum gratiæ in casu, de quo agimus viam sternere possunt probati Oratoris mores, ejus pietas non ficta, et scientia, quæ adeo ab Episcopo commendantur, ex quibus sequitur utilitas, quæ Ecclesiæ redundaret, præsertim si ratio habeatur præsentibus rerum circumstantiis, in quibus omnes Episcopi maximam Sacerdotum deficientiam lugent. Atque hæ sunt rationes, cur etiam Episcopus enixe efflagitet hanc dispensationem. Preces vero Ordinariorum semper plurimi duxit S. Congregatio, quia ipsis magis perspectæ sunt locorum necessitates, ac rerum circumstantiæ. Quamvis autem difficile voti compotes fiant promovendi, qui irregularitate laborant, attamen non desunt exempla hujusmodi concessionum ab Apostolica Sede factarum, dum peculiares accesserunt circumstantiæ. Id etiam animadverti potest, Oratorem tegumento hoc argenteo, vel aureo indigere dumtaxat, ut majus robur in digito, cujus pars obtruncea-

cata est, habeat, atque vim totam non ex spiris affabre elaboratis proficisci, sed ex ipso motu naturali digiti.

Quatenus EE. PP. ob peculiares has circumstantias censeant annuendum esse precibus, ad modum concessionis spectabit, statuere, utrum publice in Ecclesia celebrare possit, vel potius debeat in privato Oratorio Sacrum peragere. Hisce positis proponitur.

Dubium - *An, et quomodo sit consulendum SSmo pro dispensatione ab irregularitate in casu etc.*

Die Sabathi 17. *Februarii* 1821. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.*

CIVITATIS PLEBIS RESIDENTIAE, ET ECCLESIAE REPARATIONIS.

Sess. 25. cap. 1. et Sess. 21. Cap. 7. de Reform.

Dub. „ *An, quomodo, et ad quod tempus sit concedendum Indultum in casu etc.*

Negative, et Episcopus proponat alia media, et ad D. Secretarium cum SSmo juxta mentem.

ROMANA SERVITII CHORI.

Sess. 24. Cap. 12. de Reform.

Dub. „ I. *An, et quomodo sit concedenda reductio choralis servitii tribus Beneficiatis Verotti in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit concedenda reductio choralis servitii Beneficiato Manganoni in casu etc.*

Ad I., et II. Negative,

Sess. 22. cap. 6 et Sess 23 cap. 4. de Reform.

IMOLEN. LEGATI.

Dub. „ I. *An, et quomodo sit annuendum precibus Oratricum in casu etc.*

II. *An, et quomodo locus sit sanationi ob missas in Cathedrali Ecclesia celebratas in casu etc.*

Ad I. Affirmative solutis Parocho Linari obulis viginti pro qualibet missa celebran. in singulis diebus festivis, et quatenus Parochus renunciet, celebratis missis in cathedrali, docto.

Ad II. Affirmative ad cauthelam facto verbo cum SSmo.

Sess. 24. cap 6. de Ref. et Sess. 22. decret. de observan. et vitan. in celebr. Missarum.

CAMERACEN. IRREGULARITATIS.

Dub. *An, et quomodo sit consulendum SSmo pro dispensatione ab Irregularitate in casu etc.*

Affirmative cum digitali aureo, vel argenteo inaureato ita inhærente, ut omne periculum arceatur, quod in Sacro peragendo cadere possit, et præmisso experimento coram Sacrarum cæremoniarum Magistro, et dummodo eo digitali in nulla alia actione utatur, ac reverenter in capsula custodiatur per breve.

Sess. 25. cap. 9. de Refor.

ARIMINEN. NOMINATIONIS, ET PRAESENTATIONIS.

In Congregatione habita die 26. Augusti proximi elapsi anni propositum fuit dubium *an constet de nullitate Nominationis factae a Comite Joanne Ruffo favore R. D. Joannis Baptistae Cecchetti, ita ut sit sustinenda, et servanda praesentatio facta a Luca Soardi favore R. D. Petri Ricci in casu etc.*. At quum in diversas scissa fuerint EE. Patrum suffragia prorogatum fuit judicium per rescriptum *Iterum proponatur*. Redit igitur hodierna die Causa distributis

al-

allegationibus a Luca Soardi tantum; nam Sacerdos Joannes Gaudenzi, qui Paræciam impetravit, folium tantum mihi tradidit, Ruffo vero, et Cecchetti vadimonium deseruerunt Facti speciem habent EE. VV. in folio dictæ Congregationis, quod reassumere precor Cognoscent ex illo conventionem a Patronis factam Parochi electionem sorti committere, renunciationem libere emissam a Sacerdote Frampolesi primo præsentato, hortationem Vicarii Capitularis, ne sorti res amplius committeretur; præterea immediatum a sorte recessum quoad Soardi, tum postea præsentationem a Ruffo nomine proprio factam favore Cecchetti et a Soardi favore Ricci. Hinc in facto quoque habetur, quod Vicarius Capitularis inter hos præsentatos concursum indixerit, quodque Sacerdos Gaudenzi Paræciam impetraverit. Animadvertere quoque præstat Patronos intra quadrimestre Clericos præsentasse, immo, et intra quadrimestre super validitate praesentationis ad SSum Dominum Nostrum recursum habuisse.

Tota in eo est quaestio juxta præconceptam dubii formulam, utrum nulla sit Cecchetti præsentatio a Comite Joanne peracta. Hoc probare videntur tum Soardi tum Gaudenzi, quia hæc præsentatio causam habet a sorte cui Patroni electionem commiserant. Et revera electiones fieri per sortes prohibent *textus in cap. fin. de sortilegiis, et in leg. Sacris Nostris* 45. *de Episcopis, et Clericis*. Non desunt vero Doctores plures, qui hanc prohibitionem extendunt etiam ad præsentationem a Patronis faciendam. *Ita Farg. comm. ad singulos Canones de jure Patronatus Part. VI. in cap. XXV. num.* 7. *Zab. in dict. cap. fin. de Sortilegiis sub num.* 4. ibi *Intellige etiam in quocumque modo, per quem proveniatur ad titulum beneficii, ad quem obtinendum cum requiratur canonica institutio, non est locus sorti*.

Hac enim conventione Patroni cæco fato viri ad Ecclesiasticum beneficium præsentandi delectum remittere videntur, unde sequitur eum, cui sors arriserit, non esse electum ex judicio Patronorum, qui ex propria conscientia eligere debent habilem, et idoneum ad Beneficium ut ait *Ansaldus in adnot. ad*

dec. 95 *num.* 28. Præterea nullimode admittendam præsentationem Cecchetti asserit Lucas Soardius, quia ille extra Diocæsanus est, ut nullum umquam Sacrum Ministerium in Ariminensi Diœcesi exercuit adeo ut nullum de eo testimonium dare potuerit Vicarius Capitularis in sua informatione a Soardio exhibita, quod opponitur præscripto in celebri constit : Julii II. quam *Sipontinam* vocant. In ea siquidem cavetur „ *ut omnia beneficia Eccl. et Abatiae, Personatus, et Dignitates quaecumque Ecclesiasticae dictae civitatis, et Diaecesis* (Ariminensis) *dentur, et conferantur solummodo clericis ipsius Civitatis, et comitatus idoneis*.

Addit insuper Soardi Defensor non solum nullam esse præsentationem Cecchetti, verum etiam jure nominandi pro hac vice privari Compatronum Joannem Ruffo affirmat : In dicto enim cap.: *Quia propter de Elect.* Innocentius III. hæc verba habet „ *qui vero contra praedictas formas eligere tentaverint eligendi ea vice potestate priventur* „ et ita jure accrescendi totum in Soardio coaluisse jus nominandi. Is enim a Vicario Capitulari monitus sortem hanc a jure canonico vetitam esse, statim ab ista recessit, et Ricci proprio tantum nomine præsentavit, cum e contra Comes Ruffo in sua persistens sententia petit „ *che abbia il suo pieno effetto la sudetta elezione in Parroco del Sacerdote Cecchetti* „ Igitur ille qui vetitam methodum contra præscriptas formas defendit privandus esse videtur juxta sancitum in dicta constitutione Privatos enim jure nominandi pro ille vice declaravit S. *Rot. in Majoric. Beneficii* 15. *Junii* 1695. *cor. Ans.*, quæ confirmata *fuit* 29. *Martii* 1700. *cor. Muto*, tres consules, quia per sortem præsentandum elegerunt et admissa fuit præsentatio alterius consulis qui sortem non adprobavit, sed respuit.

Sacerdos Gaudentii vero in novo exhibito supplici libello Patronos privandos esse contendit, quia sorti rem commiserunt imo et Frampolesi præsentarunt. Negat Patronum Soardi a sorte recessisse ; quia Riccium præsentavit, cujus nomen in urna positum fuit. Si igitur (ita argumentatur) Ricci nomen in urna erat

non

non recessit a sorte Soardi, quia præsentavit, (quemadmodum fecit Ruffo) unum ex illis quos sorti commiserant . Præterea nullam etiam esse Soardi præsentationem probare putat ex eo , quod Vicarius Capitularis institutionem Canonicam Ricci non dederit , sed negavit , quam certe ei dedisset si legittime fuisset præsentatus . Videant vero EE. PP. num revera extet in facto,Vicarium Capitularem denegasse institutionem , vel potius præsentationes Patronorum adprobasse , quum concursum inter præsentatos Cecchetti , et Ricci indixerit,prout patet ex superius citata Informatione .

Quamvis autem Comes Ruffo vadimonium deseruerit nonnulla tamen ex officio addenda censeo . Pacta conventa inter hominès sunt servanda , si de re licita pactum fuerit . In *cap. fin. de Sortileg.* , *et Lex.* 45. *de Epicop.* , *et Clericis* agitur de electione, non de præsentatione . Porro leges prohibitoriæ extensionem non recipiunt in præjudicium liberæ facultatis unicuique competentis actus suos explendi modo sibi beneviso , et in specie sortis *Gloss. in d. cap.fin. de Sortileg.* ibi „ *per hoc quod dicit in electionibus videtur , quod in aliis usum sortis non reprobat* „ et Zabarell. in d. cap. fin. de Sortileg. *et per hoc posset dici , quod cum alias regulariter non prohibeatur sors , quae hic prohibetur in electionibus stricte debet intelligi , et sic in aliis spiritualibus poterit esse locus sorti* „ quod confirmavit quoque S. Rota in *Ariminen. Capellaniae decis.* 459. *num.* 5. *part.* 10. *recent.* Dici igitur poterit quod Soardius, qui prius consensit sorti , recedere postea ab ea non posset , ideoque Cecchetti esset instituendus.

Animadvertendum etiam est caput *Quia propter* loqui de iis , qui contra formas præscriptas elegerint , quod extendi nequit ad Patronos, qui sorte commiserint præsentationem . Hæc enim nullitas non cadit sub expressa canonum censura , ideoque non præsumitur Laicis cognita , *cap. firmiter de summa Trinitate , et Fide Catholica Lambert. de jure Patron. part.* 1. *lib.* 2. *quaest.* 10. *art.* 4. *nu.* 25. Piton *de Controver. Patron. Allegat.* 2. *num.* 7. Preterea dici quoque potest , privationis pœnam imponendam non esse nisi in

casu a jure expresso *Lambert loc. cit. pag. 2. lib. 2. quaest. 2. art. 1. num. 17. Piton. loc. cit.*

Nunc inquirendum, num posita nullitate præsentationis Cecchetti sustineatur præsentatio, quam favore Ricci explevit Soardi, ut decernatur utrum Gaudenzi impetratio sit admittenda, vel non. Nam si illa confirmetur, vel si adhuc præsentationis jure gaudet Comes Ruffo, impetratio nullius roboris erit judicanda. Sortis conventio obstare non videtur Soardio, quia statim ac reprobatam, vel dubiam sensit, ab illa recessit. Attamen difficultas oriri ex eo posset utrum ei facultas esset novam nominationem explere. At notandum, agi in casu de Patronatu Laicorum, qui „ *potestatem habent variandi, offerendique alium*, ut verbis utar Clariss. Devoti *Inst. Can. lib. 1. §. 50.* Hac igitur facultate (si aliquid ponderis mereatur promissio a Patronis facta presentandi per sortem) usum fuisse Soardium dicendum erit, qui recedendo a sorte virum suo judicio habilem, atque idoneum præsentavit.

Quod si semper posset variare Laicus, multo magis hoc permittitur, si adsit rationabilis causa *Pignat. tom. 9. Cons. 82. num. 45. Lambert. de jure Patron. Lib. 2. part. 2. quaest. 7. Art. 22. num. 5. aliique*. Et tunc posterior præsentatio attenditur *Pign. loc. cit.* Justam vero variàndi causam suppeditare poterat ipse recessus a sorte.

Cætera habent EE. VV. in folio diei 26. Aug. 1820., et juribus allatis a Soardio, unde possint dirimere dubium, quod reproponitur.

An constet de nullitate nominationis factae a Comite Joanne Ruffo favore R. D. Joan. Baptistae Cecchetti, ita ut sit substinenda, et servanda praesentatio facta a Luca Soardi, favore R. D. Petri Ricci in casu ec.

Affirmative, et servandam esse præsentationem favore Sacerdotis Petri Ricci.

BAL-

BALNEOREGIEN. BENEFICII Rogante Populo Castri S. Michaelis Diœcesis Balneoregiensis, ac consentiente Patrono suspensionem vacantis Beneficii, seu Capellaniæ sub titulo S. Antonii erectam in Ecclesia sub invocatione ejusdem Sancti ad biennium indulserat die 27. Aprilis 1816 S. Congregatio, ut memorata reficeretur Ecclesia. Biennio labente Hermannus de Monteveteri Dux Frentilli, et Comes præfati Castri S. Michaelis, ac Patronus illius Beneficii, seu Capellaniæ nominavit die 15. Maii 1818. presbyterum Franciscum de Grandis. Hæc nominatio labente Mense Junio exibita fuit Ordinario, qui dixit „ *che hà de giusti motivi per non ammetterla* „ additque, ut Patrono panderetur „ *che molto gli rincresce non poterla favorire, mentre le professa tante obbligazioni, di più mi hà incaricato di fargli sapere che sarebbe ben contento di poterla ammettere per non disgustarla* „ Tunc Patronus preces dedit S. huic Congregationi postulans, ut expleto judicio super idoneitate præsentati, quatenus indignus appareret nominatus, fas sibi esset alium præsentandi, ut sarcta serverentur patronatus jura. Datum est die 8. Augusti ejusdem anni de more responsum „ *Tempus et tempora non currere neque ad exitum litis, et notificietur Ministris Datariae Apostolicae.* „ *Ses. 24. cap. 9. de Refor.*

Interea Sacerdos Joseph Gregori post acceptas testimoniales litteras ab Episcopo Beneficium sæpedictum impetravit in Dataria Apostolica, fuitque de eo provisus, *dummodo tempore datae praesentium non sit in eo alicui specialiter jus quaesitum, et tempus patronis laicis praedictis lapsum existat*, ut legitur in Bullis collationis impetrati beneficii.

Lis statim exarsit inter Impetrantem, et Nominatum Josephum Gregori coram R.P.D. Auditore Sanctissimi, a quo causa ablegata fuit Sac. Congregationi etiam cum clausula de arbitrio pro aperitione oris adversus litteras Apostolicas impetrationis, quin tamen judicium super idoneitate nominati Francisci de Grandis institutum fuerit, vel causas rejectæ nominationis

pan-

panderit Balneoregiensis Antistes . Concordato hinc in contradictorio judicio dubio super obreptione vel subreptione Litterarum Apostolicarum , causa hodie proponitur distributa allegatione a Francisco de Granpis,silente Josepho Gregori . Antequam ad rationum momenta transeam , animadvertam oportet EE. PP. in summario distributo a Francisco de Grandis *sub numero* 6. per errorem referri Rescriptum Sac. Congregationis „ *die* 21. *Febr.* 1818. . *Idem Episcopus provideat prout de jure* „ , cum super precibus Francisci de Grandis ibi relatis neque istud , neque aliud quodvis datum fuerit rescriptum .

Arbitrium pro aperitione oris intrare defendit, qui Francisci de Grandis jura tuetur , propter obreptionem , et subreptionem tum quia reticitum fuit rescriptum S. Congregationis , tempus , et tempora non currere usque ad exitum litis ; tum quia falso expositum fuit, tempus Patrono præfinitum elapsum esse . Peccatum præterea fuisse dicit in executione impetrationis ob omissam citationem edictalem saltem adversus quoscumque contradictores juxta *Rosam de exequut. Litt. Apost. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 19. , *et Rot. coram Molines dec.* 850. *num.* 4., atque eo magis peccatum in themate, cum Episcopus ignorare nequiret nominationem , et præsentationem favore de Grandis exhibitam, et a se repudiatam.

Ex his concludit defensor dandam esse suo Clienti institutionem a S. Vestro Consessu injuste denegatam ab Ordinario absque ulla reddita causa; ac præterea esse ab impetrante Gregorii restituendos fructus perceptos invasi beneficii odiosa , ac obreptitia , et subreptitia impetratione.

Videant tamen EE. PP. an prius audiendus sit Episcopus, ut afferat causas denegatæ institutionis , dum respondere dignabuntur dubio.

An intret arbitrium pro aperitione oris adver-
Litteras Apostolicas provisionis Capellaniae
Laicalis expeditas favore Sacerdotis Josephi
Gre-

Gregori, ita ut sit locus institutioni ad eamdem Capellaniam favore praesentati Francisci de Grandis, et restitutioni fructuum in casu etc.

Affirmative ad primam partem, dilata ad secundam, et Episcopus referat de causis denegatæ institutionis.

FIRMANA BENEFICII. Extat in Ecclesia sita extra muros Montisflorum Firmanæ Archidiœcesis simplex Beneficium sub Invocatione Sanctissimi Crucifixi erectum pia Donatione Hieronymæ Pacetti, quæ elegit primum Rectorem ejusdem Beneficii Hilarium Antonium Egidi suum Consubrinum, et post ipsius mortem statuit - *che la facoltà di nominare i Rettori successivamente in perpetuo appartenga per una voce alla detta Signora Antonia relitta del quondam Giacomo Antonio Mozzoni sua Nipote, e suoi Eredi in infinitum, per un altra voce debba appartenere al Signor Cristoforo, e Signor Domenico Nicola Pacetti suoi Parenti, e loro Eredi in infinitum, ordinando ancora s' intendino preferiti sempre alla detta nomina di Jus patronato Remigio figlio del detto Signor Cristofaro, e li figlj del detto Signor Domenico Nicola Pacetti, essendo abili per detto Beneficio, e non essendo abili, possino li detti Compatroni nominare, e presentare chi più a loro parerà* -. *Sess. 23. c. 6. de Refor.*

Res pacifice processit ad mortem usque ultimi Rectoris Aloysii Pacifici Pacetti, quæ evenit die 17. Decembris anni 1819. Tunc enim quoad passivam vocationem controversiæ excitatæ sunt inter familias Pacetti, et Anibaldi. Hic notandum, Antoniam improlem decessisse, cui proinde successerunt fratris filii ex familia Anibaldi.

Defuncto Rectore a familia Pacetti statim appositum

fuit *Nihil transeat* tam in Curia Archiepiscopali Firmi, quam apud Datariam Apostolicam, factaque fuit nominatio, ac præsentatio favore Salvatoris Pacetti, licet nondum Clerici coram Ordinario intra legittimum terminum, nec non penes Datariam. Insuper nominatus Pacetti supplicavit pro derogatione medietatis vocum necessaria ad dictum consequendum Beneficium, et pro dispensatione ætatis. Exhibita ex altera parte fuit supplicatio Clerici Raymundi Anibaldi una cum nominatione Compatronorum Anibaldi, et Testimonio Curiæ Archiepiscopalis Firmi similiter pro derogatione medietatis vocum, nec non pro dispensatione ætatis.

Eminentissimus Pro-Datarius utramque supplicationem Pacetti, et Clerici Anibaldi remisit Eminentissimo Archiepiscopo Firmano pro Informatione, et voto, ut nempe referret de idoneitate utriusque nominati. Interea etiam a familia Anibaldi appositum fuit *nihil transeat*, et Salvator Pacetti Clericorum albo adscriptus fuit.

Eminentissimus Archiepiscopus fuit in voto, inspectis testamentariis tabulis, testatricem passivum jus lineæ potius agnatitiæ Pacetti, quam Cognatitiæ Anibaldi tribuere voluisse. Unum vero, et alterum Clericum bonis moribus imbutos ad assequendum Beneficium, si necessariam consequerentur super ætatis defectu dispensationem, idoneos renunciavit.

Tunc Emus Pro Datarius, olim emeritissimus S. hujus Congregationis Præfectus, Causam pro Voto remisit Vestro Amplissimo Senatui, ut dijudicetur, cui nominatorum Clericorum concedi debeat dispensatio, et Beneficii collatio. Iterum rogandum censui Emum Archiepiscopum, ut *transmissa Fundatione, auditis praesertim Clericis Raymundo Anibaldi, et Salvatore Pacetti, eisdemque praefixo termino unius Mensis ad deducendum jura sua in hac Congregatione, referret, an alii sint passive vocati idonei, quibus praejudicium inferretur*. Omnes interesse habentes fuerunt interpellati, sed duo tantum Clerici Anibaldi, et Pacetti in scriptis exhibuerunt ratio-

tionum momenta, quæ sibi favere autumant. Quæritur itaque in hac controversia, cui sit concedenda dispensatio, et danda istitutio.

Statutum in jure Canonico est ad Beneficium præsentari neminem posse, nisi tempore præsentationis sit dignus, et habilis, idest habeat omnes debitas qualitates, et careat omni impedimento inhabilem reddente, aut indignum, sive ex Canonicis sanctionibus, sive ex fundatorum dispositionibus impedimentum oriatur. Ita ex communi Doctorum sententia ut videre est apud Reiff. *in Jus Can. lib.* 1. *tit.* 6. *de Elect. tit.* 14. *de aetat. qualit. Ordin. praef. et lib.* 3. *tit.* 5. *de praeb. num.* 131., et paucis demonstrat Barbos. *de off. et pot. Epis. num.* 72. *et seqq.* Tenent præterea doctores illum, qui primus Datariam adit, et obtinet signari supplicationem, jus quæsitum ad beneficium habere, cui posterior supplicatio præjudicium afferre non potest. Card. de Luc. *de Benef. disc.* 70. *num.* 13. Rota *in Zamorem, seu Salamantina Capellaniae* 28. *Jan.* 1754. *num.* 15. *cor. Caprara*.

Jam vero in præsenti casu, tempore præsentationis, tum Pacetti, qui prior in Dataria comparuit, tum Anibaldi, qui posterior superacessit inhabiles erant ad beneficium assequendum, ac uterque indigebant dispensatione. Videndum igitur in quo majores qualitates concurrant sive ex juris dispositione, sive ex Hieronymæ fundatricis voluntate.

Ut Raymundus Anibaldi excludat Salvatorem Pacetti assecutione Beneficii, probat se unico ætatis impedimento affectum fuisse, cum in lucem editus fuerit die 10. Novembris 1807., quo ætatis defectu laborabat etiam Salvator Pacetti utpote natus die 14. Martii 1807. Sed ipse erat jam a mense Martii 1818. Ecclesiæ albo adscriptus per primam Tonsuram. E contrario Pacetti tempore præsentationis, adhuc inter Laicos numerabatur. Hinc ait ex jure non sufficere, ut brevi post præsentationem, et quidem ante Institutionem quis habilitetur, et Clericus fiat Barb. *loc. cit. num.* 77. *et* 78. *Castr. Palao p.* 1. *tract.* 13. *disp.* 2.

punct. 7. num. 1. Gonzalez. *ad. Reg. 8. Cancel.* Gloss. 2. *num.* 66., et alii, quia in beneficiis attenditur capacitas *tempore praesentationis* cum per eam statim acquiratur *jus ad rem* Conqueritur proinde in supplicatione favore Pacetti signanda falso expressa fuisse hæc verba pro *Clerico seu Scholari*, cum ab initio qualitas Clericalis deficeret; ex quibus concludit, juris dispositione inspecta, relaxandam esse propriam supplicationem super dispensatione ætatis, et medietatis vocum patronorum.

Quoad qualitates a testatrice præscriptas, æque in utroque concurrere autumat; quin quidquam præsidii sibi mutuari possit Salvator ex Hieronymæ verbis *ordinando ancora, che s'intendino preferiti sempre alla detta nomina di Juspatronato Remigio figlio del Sig. Cristofaro, e li figlj del* Sig. *Domenico Nicola Pacetti essendo abili etc.* Vocatio enim isthæc est mere *taxativa* ad Remigium, et filios Dominici Nicolai Pacetti, non vero *progressiva* ad filios, et descendentes in *infinitum*. Etenim fundatricis neptis Antonia Anibaldi tunc erat Vidua Jacobi Antonii Mozzoni, et quidem improles: merito hinc Fundatrix prælationem pro ea vice concessit tum Remigio, tum filiis Dominici Nicolai Pacetti, et quamvis hi communem stipitem cum Fundatrice haberent, ac proinde agnati essent, attamen remotiori sanguinis vinculo cum ea jungebantur, quam Antonia licet Cognata; unde ad nominatos tantum a testatrice cohibenda est prælatio, non etiam ad Nepotes in infinitum extendenda S. Rota *Rec. decis. par.* 18. *dec.* 297. *per totum* ubi respondit pro exclusione nepotum, qui non veniunt sub nomine filiorum, neque ex proprietate verborum, neque ex communi usu loquendi, nisi ex conjecturis aliter constet de mente testatoris.

E contra Salvator Pacetti contendit majores qualitates in se, quam in Anibaldi reperiri. Licet enim ipse petierit una cum derogatione medietati vocum dispensationem super defectu ætatis, attamen id evenit, quia duobus primis mensibus quadrimestris ad præsentandum concessi, nondum pervenerat ad Canonicam ætatem

tem, sed vix illuxit dies 14. Martii elapsi anni, ipse decimum tertium evasit ætatis annum, et decimum quartum attigit; ac proinde utili tempore nondum elapsi quadrimestris. Anibaldi vero nonnisi die 10. Novembris proxime præteriti decimi quarti a nativitate anni numerationem exordiri potuit, ac proinde expleto jam quadrimestri, ex quibus concludit ætatem institutioni ad beneficium impedimento non esse.

Sed neque obstare sibi dicit statum laicalem, dum vacavit beneficium dies 17. Decembris 1819. Ipse enim intra viginti dies post vacationem Clericali militiæ adscriptus fuit per primam Tonsuram nimirum die 20. Januarii 1820., ac proinde longe prius, quam expiraret quadrimestre, ex quo alterum impedimentum removeri putat juxta Canonistarum, et Tribunalium Sententiam. Pluribus namque auctoritatibus docet Piton. *de contr. Patron. tom. 2. Alleg. 100. num. 436., et seq.* Patronos nominare posse laicum, modo fiat Clericus, antequam labatur tempus præfinitum ad presentandum Paris. *de Resign. lib. 4. quaest. 2. numer. 5. et 6.* Ricc. *resolut. 161. per tot.* Gar. *de Benef. p. 7 cap. 1. num. 28. 29. 32., et seq.* Vivian. *de jurepatron. lib. 6. cap. 7. num. 50. part. 2.* Rot. pluribus aliis omissis in Recent. *decis. par. 19. dec. 621. num. 22.*, et in *Farfen. Canonicatus 8. Jan. 1711. §. Postremo cor. Molines.* Hæc exceptio locum tantum sibi vindicaret si ipse primam Tonsuram accepisset post expletum quadrimestre pendente scilicet lite, vel informatione Ordinarii pro dispensatione; quia Clericatus debet supervenire tempore habili. Piton. *loc. cit. numer. 336.* Non igitur falso in supplicatione in forma signandi appositum fuit *pro Clerico, sive Scholari.*

Inter cætera vero sua requisita ad obtinendum beneficium enumerat Salvator Pacetti ipsum nominatum, ac præsentatum fuisse; ac supplicationem SSmo porrexisse ante Anibaldi, unde ipse præferri debeat juxta regulam 17. *Cancellariae*.

Postremo tandem tuetur prælationem a Testatrice concessam Remigio, et filiis Dominici Nicolai non fuis-

se

se taxativam, sed progressivam in infinitum. Tritissima enim juris regula est præsuntionem passivæ vocationis semper stare pro sanguine prædilecto agnationis, quo deficiente vocati censentur cognati, postremo extranei ut fuse explicat *Piton. loc. cit. Alleg. 17. num. 6.* ac docent S. Rotæ decisiones. Ita in *Interamnen Jurispatronatus 22. Martii 1706. §. Quod enim et 10. Decembris ejusdem anni §. Iterum, et §. Hanc coram Scotto, Dec. 12. cor. Rezzonico tom. 1. num. 8., in Verulana Capellaniae 3. Julii 1786. §. Quas quidem cor. Rovarella, et in Hidruntina Beneficii 25. Junii 1756. cor. Olivatio inter impress. decis. 6. num. 5.* Animadvertendum insuper proponit, quod testatrix usa est verbo *semper* „ *Ordinando ancora, che s' indino preferiti SEMPRE alla detta nomina di jus Patronato il Signor Remigio . . . e figlj del detto Signor Domenico Nicola Pacetti* „ quod verbum *semper* demonstrative stare dicitur ad sanguinem prædilectum Agnatorum, non vero taxative ad hoc, ut spreta sanguinis continuatione admittantur extranei juxta S. Rotæ *decis. 112. cor. Rezzon. num. 8. to. 1.* addit demum Clericum Anibaldi inter extraneos reperiri, non vero inter cognatos. Cum enim Antonia nupserit Nepoti Hieronymæ fundatricis ac ipsa tantum affinitatem contraxerit, quia tamen sine filiis decessit, Antoniæ frater, ejusque filii, qui in ejusdem jura successerunt, extranei erant a Hieronyma; affinitas enim ab Antonia contracta non parit affinitatem, multoque minus cognationem. Atque hac de causa factum asserit (licet documentis non probetur) in prioribus nominationibus ab una familia Pacetti peractis numquam in scænam prodiisse gentem Anibaldi. Hisce omnibus positis cum ipse tempore habili Ecclesiæ militiæ adscriptus fuerit, Canonicam ætatem attigerit, ac præterea sit de sanguine prædilecto a fundatrice sibi deberi institutionem concludit.

Hæc sunt, quæ ab utraque parte afferuntur. Modo autem EE. PP. Vestræ sapientiæ, ac jurisprudentiæ erit præsentem controversiam dirimere responsione ad Dubium, quod proponitur.

An

An sit danda institutio Clerico Salvatori Pacetti, seu potius sit concedenda dispensatio, et institutio favore Clerici Raymundi Anibaldi in casu etc.

Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Sess. 25. Cap. 9. de Reform.

MUTINEN. REDUCTIONIS MISSARUM „ Cæsar Bassoli ultimo, cum quo decessit, nuncupativo testamento diei 11. Junii 1815. ita præscripsit „ *ordina, e comanda, che dal suo Erede, e Successore . . . . le sia fatta celebrare in perpetuo, e sin chè il Mondo durerà una Messa quotidiana al sud. suo Altare del Santissimo Crocefisso eretto in d' Chiesa del Voto di questa Città, siccome chè . . . . debbano mantenere lo stesso Altare finito del bisognevole, e farlo tenere ben netto, e pulito, ed accomodato a tutte spese della di lui Eredità, provedendolo anche della cera necessaria per li Venerdi di Marzo, e per la Festa dell' invenzione della Santissima Croce . . . . Item lascia . . . e che successivamente ogn' anno in perpetuo nel giorno del suo transito le sia fatto un officio di Messe anniversario, e che tanto nel primo, chè negli altri degli Anni avvenire siano spese L. cento moneta di Modena e che inoltre negli anni subseguenti al primo della di lui morte siano distribuite in perpetuo L. 50. in tanto pane alla povertà.*

Facultate pollebat Episcopus Mutinensis, die 18. Martii 1807. ad triennium prorogata, illa reducendi onera Missarum perpetua, in quibus manualis deficiebat eleemosyna, *et veros* pauperes absolvendi ab omissis celebrationibus. Hanc occasionem, summa pressus ægestate, arripuit Cæsar Bassoli Cæsaris Senioris Testatoris hæres, ut condonationem quoad præteritas omissiones, et reductionem quoad futurum ab Ordi-

nario consequeretur, qui ejus instantiam hoc decreto dimisit.

Apparendo dalla fondazione del pio legato, che oltre le Messe, ed anniversario debbano gli Eredi del fondatore concorrere per altre funzioni all' Attore entroscritto potrà il petizionario per quanto spetta alla coscienza impiegare la Somma, che importerebbero le funzioni predette, aggiungendovi solo quanto può essere necessario, perchè sia celebrata una Messa ebdomadale, condonando nel resto, attese le comprovate circostanze dello Stesso Ricorrente a norma della sua istanza, e ciò per trè anni avvenire.

Patris exemplum sequutus est Lottarius anno 1811. et eamdem impotentiæ causam Ordinario exponens, prorogationem gratiæ ad quinquennium obtinuit.

Ut eadem reductio in perpetuum protrahantur, dictus Lottarius, et Ioannes Baptista frater a Sanctissimo exorarunt.

Episcopus, quem requisivi pro informatione, et voto, auditis interesse habentibus, hæc habet „ *Dicam itaque, quod auditis administratoribus Ecclesiae B. M. Virginis del Voto, iidem in Oratorum pauperate conveniunt quidem, sed aegre ferunt reductionem implorataam propter inopiam Missarum in eadem Ecclesia ab ipsis administrata. Porro reditus bonorum gravatorum alias erat insignis, nunc autem minime excedit scutata 60. monetae Romanae Testor autem hos reditus nec minimum decrevisse culpa Oratorum sed potius eorum ascendentium, qui jam obaerati decesserunt nec eos reditus augeri posse, quum omnia bona gravata ad unam domum reducantur.*

De celebratione Missarum quoad praeteritum prò veritate dicam, talibus, ac tantis infortuniis affectos fuisse Oratores temporum aerumnis, ut digni facti sint, me eorum favore usum esse Apostolico indulto . . . testorque de vera impotentia eorumdem quoad futurum, quum nec ad statum necessaria illi supersunt; afferunt tamen sese ad prosequendam imposterum celebrationem unius Missae pro hebdomada. Qua propter humillime sentio, preces Oratorum ipsorum favorabiliter esse accipiendas.

Id

Id quod attinet, sunt verba ejusdem Episcopi secunde specialiter requisiti *ad eleemosynam vere necessariam non est ambigendi locus, eam pro satisfactione oneris Missae quotidianae taxandam esse prout de more in nostratibus scut. an. 40. monetae romanae. Implementum vero annui anniversarii pluribus ab hinc annis in suspenso est de tempore Caesaris Bassoli Patris Oratorum, qui temporum vicissitudine aeque ac familiaribus aerumnis ad paupertatem jam redactus, plurimo ere alieno gravatus decessit. In tali enim rerum statu ille revera supplicem nobis porrexit libellum, ut aliquo modo eum solaremur in propria inopia condonatione onerum non impletorum, et reductione quoad futurum. Tunc autem temporis, quum ex una parte difficilis esset ad Sedem hanc Apostolicam accessus, et ex altera semper magis conscientiae praemeretur angustiis.*

De distributione panis favore pauperum in die anniversarii ex certo documento mihi constat, quod exacte singulis annis adhuc usque facta fuit.

Paupertatem obligati justam præbere reductionum Missarum causam præsertim ad certum tempus sæpe decrevit S. Congregatio ut in *Januen. Capellaniar. die* 31. *Jul.* 1819. Ob defectos reditus quandoque etiam perpetua demandata est, ut *in Senogallien. Reduct. Missar.* 10. *Maii* 1784., *et in Viterbien. reduct. oner.* 8. *Maii* 1784. Magis vero indulgentiæ fit locus si accedat consanguinitas supplicantium cum Fundatore, quia ut ait De *Luca de testam. dis.* 72. *Num.* 15., *et seq.* si gravem ejus paupertatem Testator prævidisset, sanguinis fortasse vocibus motus vel Missarum onus non imposuisset, vel minorem illarum numerum demandasset.

In presenti casu de Oratorum paupertate indubitanter testatur Episcopus, et idem sentiunt Rectores B. M. V. del Voto. Nec ulla excitatur dubitatio de eorum cum Testatore consanguineitate.

Constat etiam de redituum decremento, cum 50. scutata imparia omnino videantur ad universa onera explenda in testamento relicta, quæ essent potius reducenda *ex Bened. XIV. de Synod. lib.* 13. *cap. ult.* §. 23., quam numerus Missarum.

Ast, ut monet Episcopus, Rectores Ecclesiæ del Voto ægre ferrent hujus Missarum oneris reductionem; Animadvertendum etiam est, redituum decrementum non casu aliquo, aut vi majori, sed mera culpa, et eorum Decessorum, qui obaerati decesserunt, voluntariis distractionibus evenisse. Hinc factum est, ut quandoque onerum reductio fuerit a S. Congregatione denegata, ut *in Lunen Serzanen* 30. *Maii* 1818.

Dubium igitur proponitur.

An, et quomodo sit concedenda reductio in casu etc.

Non proposita cum sequen.

Sess. 22. cap. 11. de Reform.

NOVARIEN, BENEPLACITI APOSTOLICI. Presbyter Horatius Zannellotti postulavit a Sanctissimo facultatem ineundi contractum emphytheusis perpetuæ cum Thoma Buslaghi de bonis idest tribus vineolis Beneficii, quod ipse possidet erectum sub invocatione S. Catharinæ in Collegiata S. Gaudentii Civitatis Novariensis hisce sub conditionibus. Primo scilicet, ut Emphytheuta solvat Rectori Beneficii pro tempore annuum canonem scutat. 4o. et obul. 5o. secundo, ut in se suscipiat satisfactionem onerum tum præsentium, tum quæ postea imponentur. Tertio, ut excolat unam ex prælictis vineolis, quæ adhuc inculta manet. Re ad Sacram hanc Congregationem delata datis ad Eminentissimum Episcopum litteris eidem commisit, ut audito Rectore Beneficii, et prævia confectione Capitulorum, et affixione edictorum pro Emphytheusi ad tertiam, vel quartam generationem masculinam tantum ineunda re-

te-

ferret de valore terrenorum per peritum ex officio, et annuo reditu per novissimum decennium ad monetam Romanam.

Propositis Edictis nemo ad offerendum accessit excepto Thoma Buslaghi, qui cum comperisset Emphytheusim non futuram amplius perpetuam, sed ad tertiam, vel quartam generationem masculinam tantum, renuit contractum hunc inire nisi accederet etiam venditio cujusdam tractus nondum exculti prænominati *Prazzone*, cujus pretium est scutat. Rom. 100., et reditus scut. ann. 6., quodque Buslaghi rependet post sex elapsos annos, solutis interim fructibus in singulos annos ad rationem scut. quinque.

Eminentissimus Episcopus hæc refert in sua Informatione „ *Subsequuta est peritia ex officio per designatum a nobis homine, et probato, qui omnibus rite perpensis retulit, contractum si statis conditionibus postea dicendis iniretur, luculenter in non exiguam cum Beneficii, tum Beneficiati utilitatem cessurum. Quidni Patres Eminentissimi? Quippe peritus deputatusque ad id muneris homo, cum sic docuerit bona in Emphytheusim tradenda ex se, et intrinsece constare Romanis scutatis circiter 720., ut eorum reditus annuus sit Rom. scut. cir. 33. patet profecto summam Rom. sc. 40. cum dimidio circiter, quam in annos singulos solvendam sponsione pollicetur Beneficiario quidam Thomas Buslaghi, qui et pluris obtulit, et quod magis est proprio aere faenora, et vectigalia pendere obligatur, et quidquid pro habitis peritia, Rescriptis etc. etc. Instrumento, ejusque exemplaribus conficiendis parerit impendi, patet inquam inapertum Beneficii comodum vertere.*

At non ita tamen tota res confecta; absolutaque est, ut ineunda supradictae Emphytheusis contractui nulla adhuc difficultas suboriatur: nempe dictus Buslaghi ea tantum conditione contractum inire contendit ad QUARTAM USQUE GENERATIONEM ut simul cum Emphytheutico, et alter venditionis contractus fiat. Operae pretium est nosse Beneficii agrum

constare etiam tractu satis lato inculto sentibusque consito, quem peritus aestimavit „ *Roman. scut. circiter 100. ejusque reditum esse Roman. scut. circiter 6. Hunc sane tractum si obtineret Buslaghi, non longe deductis aquis, quarum ipsi est copia, quod nullo modo fieri per Beneficiatum posset, mire ingeniosum ad segetes redderet. Id ut impetret per Eminentias Vestras Thomas Buslaghi enixe efflagitat Beneficiarius Zanellotti, quo impetrato, Beneficii utilitati, suique commodo consultum esset.*

Sacris Canonibus interdictum est bona Ecclesiæ distrahere, ad longum tempus locare, in Emphytheusim tradere. Hoc Canonicum interdictum ex pluribus tum Conciliorum, tum Imperatorum constitutionibus, et præsertim ex cap. *Nulli liceat* in V., et Extravagant. *Ambitiosae* abunde colligitur, nisi hoc interdictum removeatur per Apostolicum Indultum, quod nunquam conceditur, nisi de necessitate, et vera Ecclesiæ utilitate constet. Insuper haud solet indulgeri facultas ultra tertiam, vel quartam generationem, cum Emphytheusis perpetua a S. Concilio Romano *tit.* 19. *cap.* 1. §: 1. *prohibeatur*.

Quod autem in præsenti casu concurrat Beneficii utilitas innuit Eminentissimus Episcopus in sua Informatione, quam superius exscripsi idipsum demonstrare contendit Presbyter Zanellotti ex eo quod bona in Emphytheusim concedenda sint valoris scutat. Roman. circiter 720., et proinde eorum reditus sit scut. 38., ut ex periti relatione, dum tamen Thomas Buslaghi spondeat, se soluturum in singulos annos scut. 40. $\frac{1}{2}$, et insuper in se suscipiat omnia onera tam præsentia, tam futura.

Hæc quoad emphytheusim quatenus placeat Eminentissimis Patribus eam in perpetuum concedere, ut postulavit oblator Buslaghi, licet Edicta publicata fuerint ad inveniendos oblatores pro temporanea tantum Emphytheusi nimirum ad tertiam, vel quartam generationem.

Quod si excludatur omnino concessio in perpetuum, tunc investigandum erit an contractus emptionis,

et

et venditionis utilis futurus sit Beneficio, et Beneficiato, quem quidem contractum omnino requirit Buslaghi, ut emphytheusim ineat.

Ex Eminentissimi Episcopi informatione constat, tractum vendendum esse satis amplum, sed incultum, qui tamen a Buslaghi excultus, et aquis non longe deducendis irrigatus (quarum Thomæ Buslaghi est copia, quæ deest omnino Beneficiato) colono parebit, et mire aptus ad segetes proferendas evadet.

Idem Buslaghi spondet, se soluturum pretium dicti tractus scilicet scutata circiter 100. post sex elapsos annos unde timeri potest id temporis nihil omnino fructus Beneficio, et Beneficiato futurum ex hoc contractu, immo et periculum imminere impendendi pecuniam ex eo receptam in rem vel omnino inutilem, vel minus proficuam. Addendum insuper pro hac venditione non fuisse publicata Edicta ad inveniendos oblatores, quæ quidem solemnitas nunquam prætermittitur, etiam si concurrat Ecclesiæ utilitas, quæ præsertim in venditionibus augeri potest ex oblatorum frequentia.

At agitur de fundo inculto, et quem Beneficiatus meliorem reddere nequit ex deficientia aquarum, et quem Peritus valoris scutorum centum, tantum extimavit. Videant Eminentissimi Patres utrum huic venditioni aptari possit notissimus Canon Terrulas ubi sic statuitur: *Terrulas aut vineolas exiguas, et Ecclsiae minus utiles aut longe positas parvas Episcopus sine consilio fratrum si necessitas fuerit distrahendi habeat potestatem*. Fagnanus quoque enumerans causas, unde licet Ecclesiæ bona alienare, ad rem ait: *Alia est incommoditatis, seu minoris utilitatis, ut quia res alienanda est magis damnosa Ecclesiae, quam utilis, veluti cum alienantur terrulae, vel Vincolae incultae aut longe positae.*

An vero tractus, de quo agitur terrula dici possint, poterunt EE. VV. ex prædictis declarare, cum id totum ex judicis arbitrio pendeat, ut innuit Fagnanus Sane inquiens *cum non sit jure definitum quae terrulae,*

lae, vel vineolae dicantur extgui Valoris id totum judicis arbitrio erit relinquendum.

Dubia proponuntur.

I. *An et quomodo sit deliberanda Emphytheusis in casu etc.*
II. *An, et quomodo sit probanda venditio Fundi Prazzone in casu etc.*

Die

Die Sabathi 24. *Martii* 1821. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.*

Sess. 25. *Cap.* 9. *de Reform.*

MUTINEN. REDUCTIONIS MISSARUM.

Dub. „ *An, et quomodo sit concedenda reductio in casu etc.*

Affirmative ad unam missam omnibus diebus festis etiam reductis, et missam cum cantu in die anniversario obitus fundatoris firma remanente distributione panis ad decennium, docto.

Sess. 22. *Cap.* 11. *De Reform.*

NOVARIEN. BENEPLACITI APOSTOLICI.

Dub. I. *An, et quomodo sit deliberanda emphyteusis in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit probanda venditio Fundi Prazzone in casu etc.*

Ad I., et II. Dilata, et scribatur Emo Episcopo pro nova affixione edictorum pro unica Emphyteusi ad tertiam vel quartam generationem tam vinearuum quam fundi Prazzonn.

ME-

Sess. 24. Cap. 1. De Reform. Matrimonii

MELIVETANA NULLITATIS MATRIMONII. Joachima Cutajar, quæ primum vidit diem in Civitate Melitæ de anno 1798. sub die 31. Januarii, Matrimonium, omnibus servatis solemniis a SS. Tridentino Concilio præscriptis, cum Francisco Erba celebravit die 18. Novembris 1811. Triennalis fuit inter Conjuges cohabitatio non quidem mutuo amore transacta, sed ex mutua animorum exasperatione irreconciliabilis discordiæ plena. Uno, et altero anno identidem data est opera Matrimonii consumationi, quam Mulier sequutam dicit „ *sempre forzatamente* „ In tertio vero anno communis quidem habitatio, non tamen comune fuit thorum; donec in illius exitu Joachima e viri domo aufugiens Melitensem Insulam reliquit, et Londinum petiit. Inde Neapolim reversa volvente anno 1817. statim per suum Procuratorem Matrimonium tamquam *ex vi et metu* initum de nullitate accusavit, quæ instantia a S. Congregatione dimissa fuit rescripto diei 17. Maii 1817. *Utatur jure suo coram Ordinario in prima instantia ad formam Constitutionis S. M. Benedicti XIV. Dei Miseratione.*

Nihil tamen inde profecit Mulier, quia cum ipsa Neapoli moraretur, cumque ignotum esset Viri domicilium, Episcopus illius instantiæ rescribendum censuit „ *Attenta absentia Conjugum ab hac Insula, recurrat ad S. Sedem* „. Ne igitur transacto jam inutiliter biennio, ulterius causa protraheretur, eam instaurandam, et absolvendam esse ab hac S. Congregatione obtinuit Joachima per rescriptum R. P. D. Auditoris SSmi diei 21. Novembris 1819. Tunc tandem locum habuit formalis litis contestatio per libellum a Muliere jam in Urbe moranti subscriptum, in quo prætensæ coactionis circumstantiæ narrabantur, unde confectis a defensore Matrimonii interrogatoriis actum est coram me formale Mulieris examen, quo absoluto, datæ sunt litteræ Melivetano Episcopo, ut juxta præscriptum in notissima Benedictina Constitutione testes inductos, et inducendos sub formali examine audiret, præsertim virum Franciscum Erba, eidemque præfigeret terminum ad deducendum jura sua in S. Congregatione per citationem ad confinia,

qua-

quatenus ab Insula abesset, atque ignotum esset illius domicilium.

Injuncto muneri in omnibus satisfecit Episcopus, qui processum rite confectum remisit. In eo quotquot audiri poterant testes, adstante Matrimonii defensore rogati sunt; excepto tamen viro, cujus adhuc ignoratur domicilium, exceptisque iis, quos dira pestis immaturo fato substulit e vivis. Causa igitur peroratur distributis allegationibus pro nullitate a Joachima Cutajar, contra quam ex officio animadvertit Matrimonii defensor.

Priusquam de intrinsecis causæ momentis, quibus ex una parte *nullitas*, ex altera *validitas* Matrimonii vindicatur, agam, præmonendum censeo defensorem Matrimonii animadvertere, Episcopum defecisse injuncto muneri citandi *ad confinia* Franciscum Erba, quia illius citatio cum injunctione termini duorum mensium ad deducendum jura sua affixa fuit ad valvas Ecclesiarum Cathedralis et Parochialis, et ad fores Palatii Episcopalis. Addit instante Joachima S. Congregationem sub die 29. Novembris præteriti anni in mandatis dedisse tribus Archiepiscopis proximæ Insulæ Siciliæ Panormitano, Messanensi, et Catanensi, ut hanc citationem renovarent contra Franciscum Erba, et nullo ab ipsis accepto responso nimium propera festinatione causam proponi.

At vero Episcopus in citatione ab ipso subscripta, et processui alligata ita loquitur „ *Cum per testium fide dignorum examen comperierimus, eumdem Franciscum Erba ab hac Insula pluribus abhinc annis discessisse, et ignorari actuale ejus domicilium et permanentiam, idcirco auctoritate Nobis commissa per hoc praesens publicum Edictum in valvis Ecclesiae nostrae Cathedralis, Paraeciae ejusdem Erba, et Palatii nostrae Residentiae hujus Civitatis tamquam locis convenientibus affigendum, tenore praesentium praedictum Franciscum Erba ad confinia citamus.*

Videant EE PP., utrum hisce edictalibus citationibus, de quorum affixione coram testibus refert Cancellarius Episcopalis in Civitate Valletta, quæ in extrema Melitensis Insulæ parte sedet, satis injuncto muneri fecerit Episcopus, cui S. Congregatio commise-

rat „ *Citationem ad confinia , quatenus vir ab Insula absit , et ignotum sit actuale ejus domicilium .*

Quo vero ad instantiam pro nova affixione citationum in Insula Siciliæ , eam mulieris defensor factam dicit non ex necessitate , sed ad præcurrendas difficultates forsitan objiciendas , unde removeretur causæ definitio , ut colligitur ex ipso supplici libello . Qua propter ex hac exuberanti diligentia nequit argumentari contra citationem jam legitime exequutam ex notissima regula , *quod utile non debet per inutile vitiari Reg. 37. in 6.*

His prænotatis propius ad causam accedam , summatim referens, quæ hinc , et inde deducuntur . Joachimæ Cutajar Defensor *tria* probanda sibi proponit . *Primum* ex metu reverentiali junctis sævitiis , et minis consensum tolli , et irritum fieri matrimonium ; *Secundo* ex metu a matre sævitiis, et minis incusso extortum fuisse Joachimæ consensum in matrimonium ; *Tertio* ex subsequuta cohabitatione , et copula non sequi matrimonii ratihabitionem : eamdem sequitur methodum in suis animadversionibus Matrimonii Defensor .

Ac de *primo* . Ad matrimonium valide contrahendum requiritur mutuus , ac omnino liber consensus ; quæ quidem libertas tollitur sive ex vi exteriori physica , sive ex morali , quæ ex metu gravi procedit . Metus enim ille , ex quo aliquid tanquam minus malum eligitur , quod alias quis in vera libertate positus non elegisset , removet liberum consensum ab actu , irritumque reddit matrimonium ex defectu consensus . Ita post *Text. in cap. Cum Locum de Sponsal. Reiffenstuel. in Jus. Canon. lib. 1. tit. 40. §. 3.* , *Sanchez. de Matr. lib. 4. disp. 12. num. 18.* , *Basilius Pont. de Matr. lib. 4. cap. 14. num. 2.* , *et Perez. eod. Tract. disp. 17. sect. 10. num. 3.*

Ex his gradum faciens mulieris Defensor sustinet, metum reverentialem erga parentes , qui non ex sola verecundia oritur, sed junctus sit sævitiis , ac minis ad extorquendum consensum in matrimonium, gravem metum esse cadentem in constantem virum , unde irritatur conjugium . Ita *Sanchez. de Matrim. lib. 4. cap. 6. n. 7.* , *Perez. eod, Tract. disp. 17. sect. 4. n. 3.*

n. 3., *et Pirringh. in Jus. Can. lib.* 4. *tit.* 1. *sect.* 4. *n.* 119. Hujus autem metus reverentialis probationem, utpote haud facilis demonstrationis tum ex parte inferentis, tum ex parte vim passi, satis erui posse contendit ex conjecturis, et adminiculis, ac etiam ex singulari, sed adminiculata testium depositione, si hæc simul juncta tanti sint, quæ moralem certitudinem constituant. *Ursaj. disp.* 38. *tom.* 9. *par.* 1. *n.* 4. *Rota coram Ludovis. decis.* 326. *n.* 1.

At matrimonii Defensor animadvertit, quod in præsenti casu mulieris, quæ expressis verbis consensum coram Parocho, et testibus præstitit, quæ non statim a viro discessit, sed cum eo per biennium, et ultra commune habuit thorum, ac maritales excepit amplexus, rigidissimæ exquirendæ sint probationes, ex quibus certo constet de metu gravi cadente in constantem virum, vel fœminam, et conjuncto cum atrocioribus factis, ut decrevit *Honorius III. in Cap. Consultationibus de Spons. et Matrim.*, et tradunt *de Justis de dispen. Matrim. lib.* 2. *cap.* 12. *n.* 90. *Pirringh. in Jus. Can. lib.* 4. *tit.* 1. *sect.* 4. §. 5. *n.* 119. Nec unquam dici potest metus gravis ad irritandas nuptias, nisi malum, quod timetur, sit grave in se, certo immineat, et vitari nullo modo possit, quæ si deficiant extrema, metus levis tantum judicandus erit, et non cadens in constantem virum. Ita *Reiffen. lib.* 1. *decret. tit.* 40. *n.* 19. *Barbos. in vot. decis.* 77. *n.* 47. S. Congregatio *in Romana Nullitatis Matrim.* 9. *Augusti* 1817.

Hisce ex utraque parte in *jure* constitutis, quæstio secundo loco ad *factum* transit, utrum scilicet ex metu a matre sævitiis, ac minis incusso extortus fuerit consensus. Hic mulieris Defensor plures ex toto processu testes inducit, sive conjunctos, sive familiares, ut probet matrem asperrimi ingenii, clanculum, et pro sui tantum arbitratu, ipso etiam inscio patre matrimonium conciliasse cum Francisco Erba, ac filiam adhuc puellam, quæ nondum *decimum quartum* annum attigerat, coegisse ad obsequendum ejus voluntati adhibitis *infiniti maltrattamenti, minaccie, e sevizie*. „Eo demum progressa est matris ira, ut, *dopo varie percosse, e maltrat-*

tamenti tirandola dalli capelli la condusse nell'ultima camera del Piano superiore, chiudendola a chiave con averle detto, che non mutando risoluzione di là la condurrebbe in Conservatorio per tutta la di lei vita ,, de quo atroci facto, ejusque circumstantiis referunt una, et altera ancilla, quæ Joachimam in eo quasi carcere invenerunt - *con diverse lividure, segni di recenti percosse, in specie una morsicatura al braccio* ,, quæque ita nolentem adhuc, ac repugnantem ad obsequendum matris voluntati induxerunt.

Injuste vero coactam fuisse Joachimam ad consentiendum ex eo deducit, quod non agebatur de impediendis indignis nuptiis, aut de avertendo damno filiæ obventuro ex inconsiderato amoris æstu, sed de cogenda per vim, et metum filiam nolentem ad consentiendum matrimonio cum determinata persona, quam elegerat Mater, oderat filia. Quod quidem contrarium est naturali libertati, quam sartam, inviolatamque servavit ipsa Sacramenti dignitas, quæ a parentum voluntate minime pendet; ut docet *S. Thomas lib. 2. quaest. 104. art. 5.* et pluribus exornat *Ursaja tom. 9. disp. 38. de Spons. n. 32.*

Cum igitur Joachima, quæ ita a Francisco Erba abhorrebat, ut - *vedendolo, parmi vedere lo stesso diavolo* ,, ipsi matrimonio sociari nollet - *io assolutamente non lo voglio* ,, attamen vi, metu, sævitiis a matre naturalis amoris oblita, concta injuste fuit ad consentiendum, non quia mutaverit voluntatem, sed ne majora perpeti cogeretur; sequitur ut irritum sit, et numquam ligatum vinculum Matrimonii, in quo deficit voluntarius, ac liber mulieris assensus.

Has tamen testium depositiones animadvertit matrimonii Defensor tanti non esse, ut valeant probare eum gravem intercessisse metum, qui a SS. Ecclesiæ Canonibus requiritur ad irritandas nuptias. Ac primum falsam dicit, aut saltem inverisimilem totam de sævitiis historiam. Etenim Joachima a prima infantia usque ad propediem matrimonii penes aviam educationis gratia versata est, unde nequibat mater eam continuo verberibus, morsibus, aliisque sævitiis insectari. Joachimæ pater, frater, et tres

Avun-

avunculi testantur prorsus ignorare assertas sævitias, quas certe non ignorassent, si revera intercessissent. Id ipsum dicunt duo alii testes. Hinc concludit evanescere prorsus sævitiarum probationem eductam ex *tribus* tantum testibus, quibus *quinque* ex consanguineis, et duo extranei opponuntur.

Levis vero metus, non quidem gravis oriri poterat a comminata reclusione in Conservatorium. Siquidem ex *Text. in Cap. Cum dilectus de his quae vis metusque etc.* ille dicitur metus gravis, et cadens in constantem virum, qui timorem mortis, aut cruciatum corporis continet. Immo Joachimæ reclusio in Conservatorium faciliorem ipsi parabat viam, procul a matris unguibus, apud Ecclesiasticos Superiores, vel patrem, vel consanguineos præsidium, et tutelam inveniendi. Porro metus hujusmodi adeo levis nequit contractum matrimonium irritare ad tradita per *Piringh. in jus Canon. lib. 4. tit. 1. n. 117. Reiffenst. eodem tract. et tit. n. 330.*, *et Vanesp. in jus Eccles. par. 2. tit. 13. cap. 9. num. 5. et S. Congreg. in Frising. 7. Martii 1718.*

Eo vel magis exceptionem ex metu sævitiarum petitam inutilem dicit, quod non probatur, metum perdurasse ad actum usque, et in ipso actu celebritatis matrimonii; poterat enim voluntas mulieris, quæ prius a propositis nuptiis abhorrebat, postea in verum consensum converti. Ita post *Text. in Leg. 1. et 9. ff. de eo quod metus caus. etc. Conscia de separ. Thor. lib. 1. cap. 8. n. 13. Rota in Recen. decis. 266. par. 18. n. 3. et cor. Ratta Decis. 128. n. 7.*

Imo in ipso celebritatis actu excluditur perduratio metus, cum Joachima libera ad Ecclesiam accesserit, nullum dederit signum interni dissensus, et interroganti Sacerdoti (ut ipsa refert) *gli risposi di si*. Quod si hæc responsio data fuit post tertio iteratam interrogationem, id verecundiæ potius, et inveterato apud virgines Melitenses usui, quam interno dissensui est tribuendum. Præsertim cum posteriora facta tum nuptialis convivii, tum Chorearum, tum fere triennalis cum viro coahibitationis consensum confirment.

Ter-

Tertio demum probandum aggreditur Joachimæ Defensor, ex cohabitatione et copula non sequi ratihabitionem matrimonii. Ut hæc ratihabitio valeat, irritum ab initio matrimonium reddere validum, duæ conditiones, ut ipse ait, concurrere debent. *Altera*, ut mulier, quæ vim, et metum passa est, sciat matrimonium esse nullum; *Altera*, ut cohabitatio et copula sit spontanea, et conjugali affectu exequuta. Ita *Sanchez de Matrim. lib. 4. disp. 18. num. 5. Pirr. in Jus Can tit. 1. sect. 4. num. 113. Reiffen. In jus. Can. lib. 4. tit. 1. num. 337. et 338.*

At enim Joachima, quæ minis, ac sævitiis coacta est externum præbere consensum inviso matrimonio, invita etiam in cohabitatione perduravit, et obsequia præstitit matrimonialia vivente adhuc matre; a qua processerant vis, ac metus. Non igitur ex cohabitatione, et copula oriri poterat præsumptio ratihabitionis in ea fœmina, cujus voluntas numquam, durante metu, libera fuit.

Nec nudæ tantum præsumptioni, quod durante causa, perduraret effectus, insistit mulieris defensor, sed rursus in suæ clientulæ præsidium ad testes appellat, qui deponunt, quod ab initio matrimonii, et toto subsequentis cohabitationis tempore, numquam pax, et conjugalis affectus inter virum, et uxorem fuerint, sed continuata, et numquam interrupta discordiarum series.

Sed utramque conditionem pro ratihabitione rejicit matrimonii Defensor tum ex *Jure*, tum ex *Facto* Etenim Honorius III. *in cap. Consultationi de Sponsal.*, et Clemens III. *in cap. ad id de Spon.* nullam adducunt limitationem sive de scientia nullitatis, sive de voluntaria cohabitatione, et de copula maritali affectu habita. Imo ex ipsa longa cohabitatione, et habita in prima nocte, ac sæpius repetita copula argumentum ducit consensus libere præstiti ab ipso Matrimonii initio. In facto etiam animadvertit, matrem actricis ad plures concessisse die 3. Decembris 1813. et post ejus obitum ex confessione Joachimæ per tres, aut quatuor menses perdurasse cohabitationem cum viro. Cum igitur sublata matre evanuerit quælibet metus causa, spontanea saltem tunc fuit cohabitatio, quæ magis magis-

gisque consensum confirmavit . *Reiffen. in jus Can. lib. 4. tit. 1. num. 338.*

Nec ullo in pretio habendos esse putat testes , qui de jurgiis , et dissidiis inter conjuges deponunt , quia de epoca posteriori celebritatis matrimonii loquuntur . Tandem ad vindicandam matrimonii validitatem , et respuendam exceptionem coactionis ex vi , et metu unam , alteramque adducit definitionem S. hujus Congregationis in *Lucorien. Nullitatis Matrimonii 22. Martii 1749. et in Augustana Nullitatis Matr. 20. Januarii 1759.*

Dubium igitur proponitur

An constet de nullitate Matrimonii in casu etc.

Negative .

ROMANA JURIUM PAROCHIALIUM . Quæ jam *ex officio* in Congregatione 11. Julii 1818. proposita , ac resoluta fuit causa , nunc iterum in strenuo Partium certamine , distributis hinc inde allegationibus ad EE. Patrum judicium redit . FOLIUM illius diei exhibet *facti* narrationem, ac jurium utriusque partis epitomen, quæ omnia hodie consulto omittam , ne inutili repetitione molestus sim . SEX tunc proposita fuere sequentia Dubia .

Sess. 24. cap. 13. et Sess. 25. cap. 13. de Refor.

I. *An, et quo casu competat Archiconfraternitati Orationis , et Mortis Urbis efferre , et sepelire cadavera decedentium in agris in casu etc.*

II. *An , et in quibus Ecclesiis eadem Archiconfraternitas jus habeat eadem cadavera sepeliendi in casu etc.*

III. *An si pro dictis defunctis in Ecclesia Archi-*

chiconfraternitatis fiat aliqua pompa funebris, quae pars emolumentorum Parochis praestanda sit, in casu etc.

IV. *An, quomodo, et in qua Ecclesia cadavera pauperum decedentium in Urbe sine electione sepulturae Confraternitas efferre, et sepelire possit in casu etc.*

V. *An pauperes adscripti dictae Archiconfraternitati, et sepulchrum sibi eligentes in ejusdem Ecclesia; possint in ea tumulari in casu etc.*

VI. *An pro dictorum pauperum associatione, et in praefata Ecclesia tumulatione aliquod emolumentum competat Parocho in casu etc.*

Quibus responsum est ad I. *affirmative ad formam Decreti Card. Guadagni a S. M. Pio VI. approbati* „ Ad II. *affirmative ad formam constitutionis Pii IV. et Decreti S. Congregationis Visitationis* Ad III. *affirmative pro medietate ad formam Statuti Cleri Romani Ad* IV. *affirmative ad formam supradicti Decreti S. Visitationis Ad* V. *affirmative de licentia Parochi*, et ad VI. *Negative*.

Statim petita, et concessa fuit facultas redeundi, cumque ex parte Collegii Parochorum petita etiam fuisset coram me reformatio dubiorum, quæ jam resolota fuerant, et trium aliorum adjectio, mei muneris esse putavi irregularem reformationem, ac duorum dubiorum formulas rejicere, et unum tantum probare. Haud dissimile fuit S. hujus Consessus judicium cum renovata eadem istantia per memoriale in Congregatione 21. Augusti 1819. Collegii petitio rejecta fuit Rescripto „ *Reproponatur sub iisdem dubiis, adjecto altero dubio admisso per decretum D. Secretarii diei 4. Maii proximi praeteriti*.

Interea postulatum etiam est nomine Parochorum, ut super eorum precibus exquireretur informatio, et votum Eminentissimi Urbis Vicarii, quod ab initio factum non fuerat. Siquidem super precibus nomine Collegii una cum documentis Sanctissimo Domino Nostro exhibitis contra Archiconfraternitatem, exqui-

quisita de more fuerat informatio Eminentissimi Protectoris praesertim, ut ipsi Archiconfraternitati præfigeret terminum ad deducendum jura sua in S. Congregatione. Attamen nequid injuria negatum videretur, quod magis conferre posset ad rectum in causa reddendum judicium, rogavi Clar. Memor. Cardinal. Litta tunc Urbis Vicarium, qui suam reddidit informationem sub die 29. Februarii præteriti anni, quamque exemplatam habent EE. Patres *in Summario pro Parochis*.

Tandem post plures concessas utrique parti dilationes causa hodie reproponitur tum quoad SEX DUBIA jam resoluta in Congregatione diei 11. Julii 1818. cujus folium reassumere precor, tum quoad septimum NOVUM DUBIUM ad formam Decreti 14. Maii, et Resolutionis 21. Augusti anni 1819.

Paucis sese expedit in PRIMO DUBIO Archiconfraternitatis Defensor, dum ex litera Decreti Cardinalis Guadagni jus suæ Clientis vindicat efferendi, et sepeliendi cadavera decedentium in Agris, sive proprius Parochus efferre, ac sepelire negligat, vel recuset ad formam etiam confirmationis, quam huic decreto adjecit S. M. Pius VI.. Verum e contra Parochorum Defensor dum acquiescit resolutioni Sac. Congregationis quoad associationem in genere, et quoad etiam tumulationem cadaverum incognitorum, quo vero ad cadavera defunctorum in agris, quorum exploratæ sunt paræciæ, postulat ut tumulatio expleatur ad formam juris communis. Vestræ erit sapientiæ EE. Patres inspecta litera decreti Cardinalis Guadagni vel jam redditum judicium simpliciter confirmare, vel *modum* adjicere juxta distinctionem a Parochis propositam.

In SECUNDO DUBIO præcipue excitatur controversia a Parochorum Collegio, cujus Defensor putat privilegium Archiconfraternitatis cohibendum esse *ad casum* quo confratres in perquirendo cadavere erraverint locum, et *ad Ecclesias*, quæ primæ inveniuntur, sive extra, sive intra mœnia Urbis. Quoad *primum* illud demonstrare conatur ex littera concessionis privilegii, in quo adhibentur verba *in tali casu*, ex justa interpretatione, quæ respondeat proposito

fini liberandi confratres a majori incommodo, et ex sententia S. Rotæ *decis.* 317. *coram Ilatt.* Quoad *alterum* sustinet, eas esse commodiores Ecclesias, quæ sunt prope moenia Civitatis, quippe quæ tollunt Confratribus incommodum ulterius deferendi cadavera. Addit demum hoc privilegium, et si esset illimitatum, tamen moderandum esse ad impediendos abusus, qui hucusque irrepserunt.

At e contra Archiconfraternitatis Defensor vindicat amplitudinem privilegii quoad electionem Ecclesiarum, quam concessam dicit suæ Clientulæ, non vero arbitrio Parochorum; dum enim privilegium usurpat verba SIBI (nimirum Archiconfraternitati) COMMODIORIBUS arbitrium electionis contulit in confratres ita erga Religionem, et humanitatem benemeritos, ut ex eorum voluntate, et electione pendeat eligere quod sibi commodius videatur. Respuit vero argumentum petitum ex necessitate cohibendi abusus, tum quia negat in facto executiones, quæ contra Archiconfraternitatem afferuntur, tum etiam quia, etsi sepelliantur cadavera in Ecclesiis vicinioribus Urbi, cum tumulatio fieri nequeat, nisi in Parochialibus Ecclesiis, res semper in idem reincideret.

Pari argumento petito ex justa privilegii interpretatione rejiciendam censet alteram limitationem in casu tantum, quod confratres erraverint locum, in perquirendo cadavere. Verba enim *tali casu* non ad errores in loco, sed ad casum efferendi cadavera mortuorum extra Urbem referenda esse contendit. Idque post verba ipsius concessionis confirmat *tum* ex Archiconfraternitatis statuto typis impresso usque ab anno 1673. in quo nec vola, nec vestigium apparet appositæ limitationis, *tum* ex constanti observantia, quæ longe sæculi lapsum excedit, quæque omnem meliorem titulum suppeditat, et quæ fuerit privilegio data interpretatio indigitat.

Quoad TERTIUM DUBIUM quæstio pendet a præcedentium definitione. Nam si penes EE. Patres invaleat sententia concessum fuisse Archiconfraterni-

ta-

tati privilegium non solum efferendi, sed etiam sepeliendi cadavera defunctorum extra Urbem etiam in casu, quod defunctus fixum haberet domicilium, illiusque cadaver sepelire in Ecclesia Archiconfraternitatis, quin teneatur illud ad suam Parochialem Ecclesiam deferre, jam inde sequeretur, ut medietas emolumentorum debeatur Parocho, altera medietas addicenda sit Ecclesiæ Archiconfraternitatis, quæ ex privilegio in suo sepulchro cadaver excepit, ut definitum est sub *die* 18. *Junii* 1818.

Nulla tandem a Parochis excitatur controversia quoad *quintum*, *et sextum Dubium*, cujus definitioni acquiescunt, et cujus confirmationem postulat Archiconfraternitas.

De *Septimo* Dubio, quod nunc primum proponitur, facile erit judicium reddere. Ex parte enim Archiconfraternitatis usque a die 29. Julii 1819. solemnis apud acta emissa est declaratio *numquam intendisse potiri privilegio, ut Capellanus stolam ferre, et absolutionem facere in Ecclesiis Parochialibus possit, si Parochus praesens sit, sed solum in casu, quo Parochus non adsit, vel adesse nolit*. Id ipsum postulant Parochi, nec aliter judicandum videtur, cum ita statutum sit *in constitutione* S. *M. Pii IV.*

Dubia proponuntur.

I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc.*

II. *An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.*

III. *An sit standum, vel recedendum a decisis in tertio dubio in casu etc.*

IV. *An sit standum, vel recedendum a decisis in quarto dubio in casu etc.*

V. *An sit standum, vel recedendum a decisis in quinto dubio in casu etc.*

VI. *An sit standum, vel recedendum a decisis in sexto dubio in casu etc.*

VII. *An, cui, et quomodo competat jus faciendi absolutionem super cadavera defuncto-*

ctorum in agris delata ad Ecclesias Parochiales in casu etc.

Ad I. In decisis quoad omnia.

Ad II. In decisis juxta modum, scilicet, ut per Eñum Vicarium, et Eñum Protectorem auditis confratribus seligantur nonnullæ Ecclesiæ intra, et extra moenia, quæ commodiores ipsis futuræ sintper quascumque Urbis portas ingredientibus, quatenus nolint deferre cadavera ad propriam Ecclesiam, et Confratres sese abstineant a cantu, quatenus Ecclesias ingrediantur, dum Sacræ peraguntur functiones.

Ad III. In decisis pro medietate emolumentorum.

Ad IV. V. et VI. In decisis.

Ad VII. Affirmative Parochis ad formam constitutionis S. M. Pii IV. et Rituali Romani, et amplius in omnibus.

Sess. 24. cap. 14. de Refor.

ROMANA DISTRIBUTIONUM Exeunte anno 1814 Sacerdos Joseph Marianoni beneficium chorale, et Sacerdos Angelus Malagricci clericatum beneficiatum in Ecclesia S. Laurentii in Damaso per provisionem Apostolicam obtinuerunt. Uterque nacti sunt beneficii possessionem de mense Novembris ejusdem anni, at licet unus, et alter servitium chorale diligenter obirent, nihil tamen ex suis beneficiis percipiebant, quia apud Collegium Beneficiatorum, et Clericorum invaluerat stylus, ut, quidquid annuatim ex massa communi, deductis oneribus supererat, erogaretur in dimissionem mensualitatum, quæ usque ad numerum 44. insolutæ remanebant.

Scitu necessarium est quid de massa Collegii, et de mensualitatibus cautum sit in illius Constitutionibus, et defectum solutionis mensualitatum altius repetere. Statutum in Constitutionibus est, ut quilibet Beneficiatus percipere debeat annua scutata septuaginta, et Clericu-Beneficiatus annua scutata quinquaginta. Capite vero XVII. cautum ita est „ Item statuimus, *si introitus, reditus, et proventus Collegii Beneficiatorum, et Clericorum aucti, vel diminuti fuerint, quod augeantur, vel minuantur proportionabiliter pro rata juxta dispositionem, et formam Bullæ erectionis ipsius Collegii* „ Sequenti vero capite XVIII.

præ-

præcipitur „ *quod ex omnibus reditibus, sive proventibus Collegii Beneficiatorum, et Clericorum fiat una massa, cum omnia bona, et per eos quomodolibet recuperanda debeant inter ipsos esse communia.*

Usque ab anno 1778. hæc communis Massa ære alieno gravata, et ob reditus imminutos impar cum esset constituendo patrimonio sacro pro Beneficiatis, et Clericis San. Mem. Pii VI. paterna pietas ejus indigentiæ occurrit, concesso annuali subsidio scutatorum tercentum ad decennium ex reditibus Congregationis SS. Conceptionis in eadem Ecclesia erectæ, et suspensione pariter ad decennium trium Beneficiatorum, totidemque Clericatuum Beneficiatorum, obsignato in id Chirographo die 16. Februarii 1778. Prædecessoris æmulatus pietatem Sanctissimus Dominus Noster anno 1801. unius ex Clericis Beneficiatis, cujus jam decennium proxime erat expiraturum, ad aliud decennium prorogavit.

Satis tamen hæ Pontificiæ indulgentiæ non fuerunt ad æquiparandum introitum, et exitum. Nam de anno 1804. apud hanc S. Congregationem instetit Collegium exponens sibi quotannis deficere scut. 359. quod confirmavit clar. mem. tunc Cardinal. Vice-Cancellarius, proponens in suo voto, *ut sex lecim individui ad duodecim reducantur, cumque reductione augeretur Missa ad annua scuta biscentum quadraginta, reductisque missis Conventualibus aliquod adhuc deesset, quin providentiae sufficeret. Si autem loco absolutionis ab applicatione Conventualium satius duceretur reductio missarum pro diversis Benefactoribus eidem Collegio addictarum, istae quotannis adscendunt ad numerum 1246., elemosyna vero ad scut. 186. 90. Firmis igitur remanentibus Conventualibus, et ad quingentum redactis missis pro diversis benefactoribus, satis huic maximae Collegii inopiae esset perpetuo provisum* Collegii preces benigne excepit S. Congregatio edito Rescripto sub die 15. Septembris 1804. „ *Affirmative pro suspensione collationis ad decennium duorum beneficiorum choralium, et duorum clericatuum beneficiatorum vacantium, nec non alterius beneficii choralis, et clericatus primo vacaturi, et interim pro suspensione Missarum lectarum juxta votum Regiae Celsitudinis Emi Vice-Cancellarii, donec vacent dicta sua beneficia* „, quod rescriptum declaratum fuit in Congregatione dici 15. De-

cem-

cembris ejusdem anni dato responso „ *In decisis juxta modum* , nempe *pro suspensione collationis duorum beneficiorum choralium , et unius Clericatus Beneficiati vacantium ad decennium incipiendum a die Rescripti diei* 15. *Septembris anni* 1804. *nec non pro suspensione alterius beneficii choralis , et duorum Clericatuum primo vacandorum pariter ad decennium a die vacationis exclusis iis , quae sunt de jurepatronatus , et suspensionem Missarum lectarum duraturam esse, donec vacent dicta tria beneficia tantum , si tamdiu* „

Elapso hoc decennio , cum ob sequutam interea hostilem Pontificiæ Ditionis invasionem , et nondum restitutam solutionem fructuum Locorum Montium , nec non Canonum , et Censuum cum Locis Piis , iterum diminuti quam plurimum essent Massæ communis reditus , Beneficiati , et Clerici Beneficiati novum obtinuerunt Rescriptum a clar. mem. Cardinali Carafa Vice-Cancellario in vim facultativi Rescripti obtenti per Secretarium Memorialium diei 16. Januarii 1815. quo altera decennalis suspensio concessa fuit *duorum Beneficiorum Choralium , et duorum Clericatuum Beneficiatorum nunc vacantium ad aliud decennium ab hodie computandum* , nimirum a die 16. Maii 1816. editi Rescripti .

Fervebat interea quæstio inter antiquos Beneficiatos , qui omnem reditum Massæ communis sibi addicebant in solidationem mensualitatum non solutarum , et Marianoni , ac Malagricci , qui manibus vacuis chorale servitium obire tenebantur . Placuit tunc laudato Cardinali Vice-Cancellario novas postulare facultates a Sanctissimo „ *per imporre decisivamente perpetuo silenzio su tutto con l'oracolo della Santità Vostra* „ Annuit Sanctissimus edito Rescripto die 12. Januarii 1816. per Secretariam Memorialium „ *Sanctissimus attentis expositis remisit preces arbitrio , et prudentiae domini Cardinalis Vice-Cancellarii cum facultatibus ad effectum de quo in precibus necessariis , et opportunis . Contrariis quibuscumque non obstantibus* „ , ac tandem sub die 17. Januarii sequentis anni 1817. decrevit Eminentissimus Vice-Cancellarius „ *quod creditum resultans favore Anxianorum pro quadraginta quatuor mensualitatibus non solutis*

de-

debeant in concursu modernorum Beneficiatorum Malagricci, et Maria noni praelative satisfieri imposito universis silentio „

Tunc Malagriccii, et Mariannoni e re sua putarunt Eminentissimi Comendatarii judicium venerari, emissa tantum protestatione penes Notarium Sacchi, ne per lapsum temporis jura sua quidquam detrimentum caperent. Sed post biennii silentium preces Sanctissimo obtulerunt postulantes facultatem obloquendi contra præfatum Decretum, ac iterum deducendi jura sua contra retardatas mensualitates non solum, sed etiam emolumenta servitii præstiti ad altare usque a die captæ possessionis.

Placuit Sanctissimo in audientia diei 30. Januarii 1819. viam Oratoribus aperire ad deducendum jura sua in S. Congregatione, apud quam BIS actum jam fuerat anno 1804. de collibrando introitu, et exitu Massæ Beneficiatorum, utque quæstionis status in aprico poneretur, plura ante causæ propositionem exquirenda mandavit, ac ne interea Oratores sine ullo stipendio servitium præstare tenerentur, eorum favore solutionem mensualitatum currentium fieri jussit. Ea verba Rescripti„ *Sanctissimus praevia aperitione oris remisit praeces ad Eminentissimum Vice-Cancellarium, qui audito in scriptis Collegio referat de Ecclesiae Constitutionibus ad rem facien.*, *et consuetudine quoad praeteritum de erogatione subventionem provenien: ex Chirographo S. M Pii VI.*, *et indultis S. Congregationis*, *transmisso actuali statu activo*, *et passivo reddituum ad Collegium spectan:*, *et redditione rationum a Camerariis*, *qui administrarunt*, *exhibenda*, *permissa Oratoribus impectione librorum ejusdem administrationis*, *et non retardata eorumdem favore integra solutione mensualitatum currentium conficien: salvis exceptionibus*, *et sine praejudicio jurium utrinque competentium* „

Statim, quæ mei erant muneris, adimplere curavi transmisso Oratorum libello cum Rescripto Sanctissimi, et omnibus documentis ad Eminentissimum, ac Reverendissimum hodiernum Vice-Cancellarium, et emeritissimum Sacri Ordinis Decanum, ut juxta illius tenorem habita prius Informatione, ac genuina facto-

ctorum serie S. hujus Consessus judicium exquirere possem . Sed ne hæc omnia præmitterentur obstitit Collegium Beneficiatorum , a quo promota fuit instantia apud R. P. D. Auditorem Sanctissimi pro reportatione Rescripti , inutili tamen conatu , cum sub die 5. Augusti ejusdem anni illorum libellum Præsul ille dimiserit Rescripto „ *Utatur jure suo coram eadem S. Congregatione Concilii* „

Promota inde fuit coram me judicialis instantia a Collegio , quam differre conatus sum , donec petita redderetur informatio . Sed ne tunc quidem paruit Collegium , ut patet ex folio illius Camerarii , ab Eminentissimo Vice-Cancellario remisso , qui ne diutius responsum protraheret tandem sub die 11. Julii præteriti anni libellum , ac documenta reddidit hæc tantum breviter addens „ *Incredibile dictu est quot tricae excitatae fuerint , quot morae interpositae ab utraque parte contendentium „ de tribus hisce capellis „ verum peropportune a Sanctitate Sua , quaestio omnis ad hanc S. Concilii Congregationem remissa fuit . Nihil itaque mihi superest, quam hic adnectere ea documenta omnia , quae penes me tamdiu inutilia remanserant* „

Hodie igitur sub conciliata dubii formula proponitur causa , distributa ex parte tantum Collegii allegatione , cum nequeat Sacerdos Marianoni supplere expensis legalis defensionis , ac mortuo interim Malagriccio cujus hæredes nequeunt vadimonium sequi .

Sacerdoti Josepho Marianoni omnes sui Beneficii fructus deberi a die legitimæ captæ possessionis exploratum in jure est tum ex generali SS. Canonum sanctione , tum ex peculiaribus pii Collegii Constitutionibus . Cum enim illi fuerit per Apostolicam Provisionem collatum beneficium , illiusque apprehenderit possessionem , jus ad *rem* , *et in re* acquisivit *Cap. 2. de Praeb.* ut fructus quoscumque ex suo beneficio provenientes sibi adiceret , quique alimentorum loco succederent . Celebrem in hanc rem post SS. Tridentinum Concilium , *Sess. 24. cap. 14. de Refor.* Sanctissimus Pontifex Pius V. edidit constitutionem , quæ incipit *Durum nimis* editam die 13. Julii

lii 1570. in qua ita sancivit „ *Revocamus , et abolemus omnia , et quaecumque privilegia , consuetudines , et statuta quarumcumque Ecclesiarum etc. etiam juramento , confirmatione Apostolica , aut alio quovis praesidio munita , ac etiam supra hominum memoria , et longissimo , ac quantocumque tempore etiam continuo observata , sive pro solvendis Ecclesiarum , vel Praelatorum debitis , sive pro supportandis illorum oneribus , sive aliis etiam majoribus , maximis , et urgentissimis causis concessa etc. quod vacantibus ipsarum Ecclesiarum dignitatibus , canonicatibus , praebendis , beneficiis , fructus , ac etiam quotidianae distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione anno , aut longiore , vel etiam breviore tempore proventuri , Mensae Episcopali , seu Capitulari , aliove loco , integre , vel partim remaneant , seu applicentur , aut in communes usus cedant , seu inter alios canonicos , et personas Ecclesiae seu Capituli dividantur .*

Innumeræ sunt S. hujus Congregationis definitiones , in quibus reprobatur quævis consuetudo , per quam novus provisus de aliquo Canonicatu , vel Beneficio privaretur perceptione fructuum , qui cederent in utiliatem aliorum Capitularium . Ita *in Sagolien* 11. *Julii* 1590., *et Laodicen* 11. *Octobris* 1592. *Tom.* 21. *Decret. pag.* 822. *in Andrien Participationis* 15. *Decembris* 1700. *lib. Decr.* 50. *pag.* 519. , *in Hydruntina Servitii* 28. *Novembris* 1705. *lib.* 55. *Decret. pag.* 422. , *in Matheraten Participationis* 24. *Septembris* 1735. , *et in Tudertina Mediae Annatae* 8. *Augusti* 1744.

Quin etiam cum de hujusmodi consuetudinis viribus in Ecclesia Tricericensi quæsitum fuisset de anno 1801. et fuse , ac docte materiam exhausisset tunc temporis Secretarius , nunc emeritissimus , ac Emus S. Ordinis Præfectus , eam reprobandam ita censuit S. Congregatio , ut nec sistere amplius eam voluerit , etiamsi fructus primi anni , qui non percipiebantur a novo proviso transirent post ejus mortem ad hæredes , ut videre est in laudato eruditissimo voto , quod in omnibus probavit S. Congregatio sub *die* 12. *Septembris* 1801.

Quod vero spectat ad peculiares Constitutiones , quibus Capitulum S. Laurentii in Damaso regitur , licet *sub*

cap. 10. statuitur ut „ *quilibet Beneficiatus debeat habere singulis annis scuta septuaginta* . Non ita tamen taxative hæc verba carpenda sunt , ut si in aliquo , aut pluribus annis ex defectu redituum portio beneficialis summam scut. septuaginta non attingat , debeat suppleri ex reditibus sequentium annorum cum præjudicio eorum , qui postea de aliqua Beneficiali Præbenda provisi fuerunt . Nam hic casus videtur prævisus in ipsis constitutionibus , ubi sub capite 17. ita sancitur „ *si introitus , reditus , et proventus Collegii Beneficiatorum , et Clericorum aucti , aut diminuti fuerint , quod augeatur , vel minuatur proportionabiliter pro rata juxta dispositionem , et formam Bullae erectionis ipsius Collegii* .

Hæc favore Marianoni ex jure communi , et ex Constitutionib s animadvertenda videntur . At contra Collegii Defensor servandum esse putat Decretum die 17. Januarii 1817. editum a cl. mem. Cardinali Carafa, utpote conforme *Consuetudini* differendi solutionem mensualitatum . Hanc vero consuetudinem vim legis habere autumat , quia longæva est , superiorum auctoritate probata , Juri conformis , et ab ipso Mari noni accepta , et ut longævi temporis decursum probet , illius initium a fere sæculo deducit ex *Historico Bovio* , et ex Codicibus distributionum ab anno 1740. Authoritatem vero Apostolicam intercessisse putat, ex quo in Chirographo S. M. Pii VI. narratum fuit posticipata solutio mensualitatum ; eamque etiam præ oculis habuerit S. Congregatio , dum anno 1804. Collegii indigentiæ opem tulit per suspensionem Præbendarum , et Missarum . Sed vestræ erit sapientiæ , EE. PP., judicare , an hæc obiter exposita , et deducta ad probandam redituum deficientiam , quæ causa fuit concedendæ gratiæ , tanti sint , quæ explicitam approbationem secumferre queant .

Juri etiam conformem dicit hanc consuetudinem . Cum enim stipendium detur pro Chorali servitio , ex hoc ipso servitio oritur jus ad mensualitates , hinc in concursu seniorum, qui prius servitium præstiterunt, et juniorum , qui posterius debeant seniores præferri ex regula qui prior in tempore , potior in jure .

Demum ait ipsum Marianoni agnovisse hanc consuetu-

di-

dinem, cum in supplici libello SSmo Domino Nostro exhibito confessus est triennalem dilationem ad percipiendas mensualitates, ut ita exemptionem a Choro obtineret. Nemo vero potest contra propriam confessionem insurgere. At Marianoni animadvertit se confessum fuisse nudum factum dilationis, non vero illius justitiam, unde ex ejus confessione nullum trahi potest argumentum, nisi id quod inter partes est indubitatum, nimirum mensualitates non esse solutas. Addit insuper Pontificium Rescriptum pro dispensatione a Chorali servitio numquam fuisse exequutioni datum, ipsumque solvisse punctaturas singulis diebus, quibus a prædicto servitio vacavit.

Hæc sunt quæ ab utraque parte deducuntur, sed animadvertendum puto ad rectum reddendum judicium necessarium videri, ut separentur mensualitates currentes a præteritis; insuper distinguatur consuetudo relinquendi in suspensum duodecim mensualitates, de quibus loquitur Decretum Cardinalis Carafa, et quæ communiter dicuntur pro funere, a consuetudine suspendendi cæteras mensualitates ad effectum prælative satisfaciendi anxianos beneficiatos. Animadvertendum etiam est, quod si concedatur, Gratias a San. Mem. Pii VI., et a Sanctissimo Domino Nostro, nec non a Sac. Congregatione respexisse ad modum satisfaciendi mensualitates antea decursas, et non solutas, non ideo sequeretur, ut interea remoraretur solutio currentium juxta vires redituum iis, qui singulis mensibus chorale servitium præstiterunt.

Ut hæc rite secerni possent consulto in Rescripto diei 30. Januarii 1819. quæsitum est *de erogatione subventionum provenien. ex Chirographo Sa. Mem. Pii VI.*, *et Indultis Sac. Congregationis*, *de statu activo*, *et passivo redituum ad Collegium spectan. et de renditione rationum a Camerariis* „. Sed hæc omnia, licet ab Eminentissimo Vice-Cancellario requisitum, noluit præstare Collegium, ut liquet ex folio Camerarii a laudato Eminentissimo remisso.

Die 24. Martii 1821.

Dubium proponitur.

An, et quae mensualitates, et a quo tempore debeantur Beneficiato Joseph o Marianoni a Collegio Beneficiatorum in casu ec.

Non proposita cum sequen.

Sess.25.Cap.8. de Ref.

TUDERTINA REDDITIONIS RATIONUM, ET CONCORDIAE. Exorta controversia redditionis rationum ab Administratoribus Montis Pietatis Tuderti erecti, quæ in actu Visitationis demandata fuit ab Episcopo, modo Eminentiarum VV. judicio subjicitur ac inita deinceps concordia. Postquam rogatus fuit idem Episcopus de sua informatione auditis partibus, res tota commissa fuit Eminentissimo Domino Rivarola, ut, perpensis omnibus circumstantiis, dignaretur votum suum aperire. Cum revera in hoc elucubratissimo voto nihil desiderandum supersit vel facti, vel juris ad rectam causæ definitionem, illud hic transcribo.

„ Ad usuras tollendas, curandaque Pauperibus subsidia de anno 1563. quidam Tuderti Cives, nonnullique Forenses in Societatem, seu Confraternitatem adlecti fundarunt in ea Civitate *Montem Pietatis*, quem Sanctæ memoriæ *Pius Quartus* motu proprio interposito solemniter erexit. Ne quid bonorum, et redituum, quæ jam in Montem collata, quæque conferri postmodum contigissent, distrahi, vel in alios usus converti posset quavis ex causa, magis quoque pii usus, et majoris utilitatis; cautum in primis, vetitumque sub excomunicationis, et interdicti poena; omnimoda dein, ac privativa Episcopo pro tempore existenti quoad causarum, et differentiarum cujuscumque generis examen, cognitionem, definitionem ablegata jurisdictione.

Pium

„ Pium opus administrarunt semper, prout adhuc administrant Confratres ; quibus administratoris, ac Thesaurarii munere fungentibus in florenti Montis Pietatis statu annuum quoque stipendium tributum est. At Reipublicæ fervente regimine, cum caput octomillium quingentum, et ultra scutorum, ut fumus evanuerit ; vixque summa scutorum quatuorcentum octoginta septem superfuerit præter fundum in censu designatum pro valore scutorum octoginta quinque, et obulorum nonaginta quatuor; anno 1800. post faustum Summi Regnantis Pontificis adventum iidem Confratres in actu electionis novorum Officialium fuerunt auctores, ut gratuita per ipsos, et absque ullo prorsus emolumento opera præstanda foret per integrum officii tempus, quod erat pro singulis ad biennium præfinitum ; utque rebus in pristinum dumtaxat restitutis, quemadmodum anxiis mentibus pii viri prospiciebant, emolumentorum ratio haberi posset ; omnium adprobationem promeruit resolutio, cui quidem in alia Congregatione Mensis Martii sequentis anni 1801. confirmatio accessit Episcopalis auctoritatis.

„ Hoc in statu, hisque sub regulis Mons erat de anno 1803. quum *Octavianus Ciccolini*, *et Leonardus Santorelli* Thesaurarii, et administratoris respective munera susceperunt. Quid ipsos agere ; quo sese modo gerere, lapsoque biennio rationem reddere suæ gestionis unumquemque debuisse novis, qui erant eligendi, Officialibus, facile deprehenditur ; aliter tamen factum, retinuerunt hi munera, exercueruntque per annos fere quindecim, ac prope exitum anni 1812 Curia, et quibus evenerit artibus ignoratur. Substinet *Octavianus Ciccolini* ; substinet *Santorellius*, id contigisse annuentibus, aut saltem silentibus Episcopo, et Confratribus, utcumque tamen se res habuerit, exploratum est, sub eorumdem administratione, et cura Pietatis Monti hæreditatem accessisse cujusdam pii Testatoris *Francisci Innocenzii*, qui cum substantiam suam in pauperes distribuendam reliquisset, Summus Pontifex PIUS SEPTIMUS rescripto clar. mem. Card. Carandini Sac. hujus Congregationis tunc Præfecti, de mense

Se-

Septembris anni 1806. in Tuderti Montem deferri jussit, ut iidem pauperes pro singulorum indigentiis non semel, sed futuris quoque temporibus permanenter juxta Montis Pietatis regulas perfuerentur.

„ Providum autem consilium, sed eventus fefellit. Hæreditas Innocenzi licet valoris fuerit scutorum circiter *trium millium*; ex hujusmodi tamen augmento Montem Pietatis nihil fere, aut valde parum utilitatis habuisse liquet. Thesaurarius enim *Octavianus Ciccolini* universam pii operis gestionem arreptus, omniaque sibi licere forte ratus, nedum de fructibus bonorum superextantium, obventæque hæreditatis Innocenzi disposuit, sed sortes quoque frugiferorum nominum exegit ad vim usque circiter scutorum supra mille, alienavitque stabilia; administratorem etiam a Sanctissimo deputatum quandoque sese simulans, quin unquam tamen vel minimam pecuniæ quantitatem investimento uti par erat, collocandam censuerit.

„ Hæc din manere in abscondito non potuerunt - *Plures pauperes Civitatis* - ita Episcopus in sua epistola ad hanc S. Congregationem data quarto Kalendas Maii anno 1818. - *ad me recursum habuerunt, declarantes Montem Pietátis occlusum fuisse; nec amplius pecuniam mutuam dari pignoribus praestitis; deposita fuisse proprio marte distracta contra etiam naturae legem. Nec non fundos absque licentia fuisse alienatos; ac proinde ipsos pauperes vel inopiam marcescere, vel pecuniam cogi mutuam accipere ab usurariis, qui aevo nostro quam maxime excreverunt. Sacram quo circa Visitationem aggressus, reperii statum Montis ad exitium usque perductum esse. In libris dati, et accepti vel parum descriptum, vel deplorabili confusione signatum. Indixi quocirca, ut infra competens temporis spatium D. Ciccolinius, caeterique Officiales rationem redderent. Mandatis minime paruerunt. Plures menses lapsi sunt, et Ciccolinius, qui dux, et caput erat inter administratores, tamquam dormiens, Superioris voces audire contempsit. Ut omni lenitate, patientia, et charitate primum procederetur, ad eumdem saepe misi duos Equites Confratres eos nempe, qui in novos Officiales renunciati fuerant,*

ut

ut ipsum ad rationem reddendam inducerent, ac ad damna Monti allata reficienda curarent, quia omnibus compertum erat, eum nonnullos fundos magni ponderis alienasse contra Apostolicas sanctiones, et Ecclesiae decreta; ac proinde Ciccolinius propriae conscientiae consuleret. Haereditatem siquidem Innocenzi, quam Pontifex in fundum statuerat, magna ex parte inter Officiales divisam fuisse liquet, ut sibi mercedem indebitam vindicarent, indebitam inquam, tum quia ex decretis Congregationum Confratrum, approbante Episcopo statutum fuerat, per Officiales operam gratis praestandam esse, usquedum Montis negotia in melius redigerentur; tum quia labores Officialium attenta Montis tenuitate pene ad nihilum reducebantur. Ciccolinius paternis hortationibus nil aliud respondebat, nisi Episcopum in se iniuste procedere, et ex animi livore. Videns ego eumdem in sua obstinatione persistere, et contra negotia Montis in praeceps abire, ut meam conscientiam exonerarem etiam coram hominibus, ad Canonicam, et legalem monitionem deveni, tam Ciccolinio, quam Santorellio, et Ceva (custos hic erat Montis stipendio conductus ab Reipublicae tempore, nec inter Confratres adscriptus) qua nisi fundos absque licentia alienatos in pristinum restituerent, profitebar me declaraturum, eos in censuras contra bona Ecclesiae alienantes incidisse. Post primam Canonicam monitionem proprium Parochum ad Ciccolinium direxi semel, et iterum, ut salutaribus monitis illum, si fieri posset exueret, suspensis interim reliquis monitionibus. Flocci moniliones fecerunt Ciccolinius, et Santorellius; CEVA VERO se praesentavit, et in scriptis edixit, se quoad summam pro mercede receptam, submissurum mandatis S. Congregationis Concilii; declarando tantum, se, cum Montis Officialis non fuerit, sed solum custos subalternus designatus ab administratore non ab ipso Monte, sed ab illo stipendium bona fide recepisse.

„ Plura hinc moliti tum Ciccolinius, tum Santorellius penes S. Pœnitentiariam, penes Congregationem Boni Regiminis, et Santissimi Auditorem, ut seso a Censurarum

rum laqueis eximerent; onusque si fieri posset, excuterent reddendæ rationis gestæ administrationis. At nihil nisi, ut mandatis parerent Episcopi, consequi potuerunt, ablegata dumtaxat redditionis rationis cognitione ad hanc S. Congregationem.

„ Omnia ad examen revocata sunt, expunctæque ab Officialibus Montis *Benedicto Benedettoni*, *et Angelo Leoni* introitus, et exitus partitæ singulæ. Horum judicio si standum foret, debitorem in scutis *termille tercentum triginta octo*, *et obulis viginti sex* renunciari Octavianum Ciccolini oporteret. At plura quoad hujusmodi liquidationem, statutamque debito quantitatem observanda. Vix tamen hujus redditionis rationis, indeque scatentis Ciccolinii debiti notitia delata ad hanc S. Congregationem, illico indicatum est - *Ponatur in folio*, *et interim scribatur Episcopo*, *qui mandet per deputatos Montis fieri inscriptionem hypothecariam super bonis stabilibus Octaviani Ciccolini ad formam Motus proprii Sanctissimi pro summa liquidata*.

„ Verum obice comperto deficientis certi tituli ad inscriptionem necessarii, me suadente, insinuatum est, ut judiciale decretum reportandum quovis modo curarent ipsi Montis Pietatis moderatores; utque hoc pacto judicialis hypothecæ fieret inscriptio, quod quidem factum nec ne fuerit, minime constat.

„ Verum opportunius interea visum est tum Episcopo tum S. Montis moderatoribus, tum omnibus ejusdem Confratribus, amice rem si fieri posset cum Ciccolinio componere. Valde hoc enim, vehementerque obsistente superius expositæ rationum expunctioni, prætensæque scutor. 3338. quantitati, quoddam sibi quærere præsidium studuit ex nova partitarum expunctione, quam ipse committere censuit cuidam Parocho S. Mariæ - *in Camuccia* - nucupatæ, et *Angelo Mosconi*, satis forte peritis viris, et quidem honestis, quorum tamen auctoritas non alia esse poterat, quam quæ ejusdem Ciccolinii fuisset. Quid hi tamen? Licet omnia gesserint juxta mandantis votum, nihilominus haud potuerunt non renunciare Ciccolinium debitorem in scutis *tercentum quatuordecim*, *et obolis novem*, adjecta insuper declaratione partitas *emolumen-*

mentorum Ciccolinii, et Santorelli per ipsos admissas ab exitu omnino fore excludendas - *perchè devono prestare il di loro servizio gratis, come apparisce da un atto di Congregazione, finchè il Monte suddetto ritornerà nel suo primiero stato* - unde Ciccolinii debitum a scutis 314. et ob. 09. evehi ad scuta circiter *noningentum* conspicitur.

„ Rebus sic stantibus ineundæ concordiæ consilium magis invaluit. Confratribus juxta morem convocatis, audito Ciccolinio, Episcopo adprobante, in eam sententiam convenisse omnes constat, quod scilicet - *Il Signor Ciccolini dichiarerà con publico Istromento, esser debitore per tante alienazioni da lui fatte di scudi Millecentoquarantasette, e baj. cinquanta, e per detto Capitale pagherà annualmente sua vita durante per frutti compensativi la somma di scudi venticinque. Darà per l' ipoteca un fondo libero, e sicuro. Seguita poi la di lui morte potrà il detto S. Monte immediatamente conseguire l' intero pagamento di Scudi Millecentoquarantasette, e bajocchi 50., ben' inteso, che dal giorno della seguita morte fino al libero pagamento della ridetta somma dovranno correre i frutti compensativi alla ragione di scudi 5. per ogni centinajo, ed anno* - Cautum præterea - *Resterà poi libera al S. Monte l' azione contro il Signor Leonardo Santorelli per la ricupera di scudi 130. indoverosamente da esso percetti per pretesi onorarj nella qualità di Amministratore, e così contro il Signor Giuseppe Ceva di Scudi 366. pure indebitamente percetti per pretesi emolumenti nella qualità di custode di detto Monte* - sed postmodum quoad hosce resolutio fuit - *di condonare tanto al primo quanto al secondo un terzo del loro rispettivo dare, ed il rimanente conseguirsi dopo la loro morte, e loro vita naturale durante pagarne i frutti compensativi alla ragione di scudi 2. 40 per ogni cento, ed anno, come esige il Monte dal Denarino sopra i pegni; ben inteso che debba farsi pubblico Istromento, e darsi un fondo libero, su cui possa prendersi Iscrizione Ipotecaria dai suddetti Debitori.*

„ Conventionem, et resolutionem unanimi omnium suffragio confirmatam transmisit ad hanc S. Congregationem Episcopus, exorans ut ab EE. VV. RR. quoad unum, ac alios, quoad nempe *Ciccolinium*, *Santorellium*, *et Ceva* conventio ipsa, ac resolutio comprobetur. Mihi rem censuistis ablegandam, ut omnibus perpensis *Votum* aperirem. Honorifico muneri satisfaciam quomodocumque mihi datum erit.

„ Inquirendum primo, atque constabiliendum, quod, et quantum vere sit *Ciccolinii DEBITUM*, qua in re morari nec decet ineptissimam cavillatiunculam, quæ in Foliis ab eiusdem Ciccolinii defensore nuper exhibitis obtruditur, creditorem scilicet scutorum *trium*, vel *quatuor* circiter, non vero debitorem ab ipsis Montis Officialibus Leoni, ac Benedettoni fuisse compertum Ciccolinium, id enim falsum, et manifeste falsum. Legitur quidem in præfatæ redditionis rationis capite quinto „ *Avendo il nominato Ciccolini reso i conti etc. fu canonizzato creditore di scudi* 3. 95. „ At si erat Creditor, cur postea novo Thesaurario tradidit scuta duo, et obulos sexaginta septem? Ita subtus legitur „ *Consegnò inoltre al nuovo Tesoriere dopo li sudetti Conti in denaro scudi* 2. 67. „ Cur id? Quia „ *viceversa fu canonizzato debitore per numero quattro depositi non consegnati in somma di scudi* 97. 52. „ ceu liquet ex eodem *cap. quinto*.

„ Mendacium ergo est, et putidum mendacium Ciccolinii jactatum quodvis creditum licet in pusilla quantitate. Debitor ipse semper fuit, prout modo etiam est, ob gestam, de qua agitur, administrationem, gestumque munus Thesaurarii, et quidem in summa valde majori. Quantitas enim illa scutorum 97. 52. in præfato *cap. quinto* superius enunciata gestionem respicit, et administrationem bonorum, quæ pauca Tudertino Pietatis Monti post Rempublicam superfuerunt; nihil commune habet cum aliis, quæ postmodum de anno 1807. ipsi Monti accesserunt hæreditatis *Innocenzi*. Omnibus vero in unum congestis, omnibusque una comprehensis in expunctione Officialium Leoni, et Benedettoni, debitum Ciccolinii resultat in scutis 3338. 26. quod quidem trutinæ subjiciendum.

Præ-

„ Præmonui superius in liquidatione hujusmodi plura fore observanda, DUASQUE præsertim *ex activo statu* partitas arbitror expungendas, alteram scilicet in *cap. septimo* relatam „ *Per spese irregolari, e dubbie* „ in scutis 935. 73., atque alteram „ *prodotto de' danni arrecati dal Ciccolini* „ *ut in cap. nono* in scutis 709. 42.

„ Pauca quoad primam partitam scutor. 935.73. Statim ac *de expensis* res erat, quæ utpote „ *irregolari, e dubbie* „ credito Ciccolinii admissæ a revisoribus non fuerunt, et ab exitu proinde exclusæ non erant certe inter *introitus* partitas, et in activo statu Ciccolinii debito adcensendæ. Non enim referri potest in *activum* statum quod respicit *expensas*.

„ Expensæ siquidem conflant exitum, non introitum: Expensæ proinde, quæ admitti non possunt, nec debent, quæque admissæ revera non sunt, minuunt exitum, at non augent introitum, quem certe partitis exitus, impensisque conflari nequaquam contigit. Demendam hinc ex activo statu *ob calculi errorem* censeo partitam scutorum 935. 73.

„ At demenda mihi quoque videtur altera summa scutorum 709. 42. Continet hæc pretensa quædam damna „ *recati al Monte dall' Amministrazione Ciccolini* „ sexque conflata partitis conspicitur, ut in *cap. nono* sæpius memoratæ redditionis rationis, singulas expendere præstat.

„ Prima occurrit, *per le pigioni della casa venduta nel Marzo* 1812. *in scudi settanta, che si affittava per scudi sei all' anno: danno dunque recato per anni sette in scudi quarantadue*. Fructus hi sunt igitur alienatæ domus, quæ ac si alienata non fuisset, in calculo habetur inter activa Montis Pietatis capitalia, quæque fructus proinde parere debuisse contenditur, ad rationem etiam scutorum circiter *novem* in singula centum, et annos. Aliæ dein *quatuor* occurrunt partitæ, scilicet scutor. 126. 43., scutor. 18., scutorum 370. 76., scutor. 19. 50., quæ omnes credito Montis Pietatis adscribuntur pro fructibus cambiorum *extinctorum*. Hæc namque habentur etiam, ac si *non extincta*, semperque imo vigentia favore Montis extitissent; jure num id autem, vel injuria?

„ Scio plane tum ex jure, tum ex Motu proprio erectio-

nis hujus Montis, tum ex peculiaribus ejusdem regulis, atque constitutionibus, vetitas esse alienationes quorumcumque bonorum, et effectuum, licet ex causa magis pii usus, majorisque utilitatis. Scio quoque nedum bona, sed et pecunias huius modi, ut etiam pupillares, *civili* inspecto jure, suapte natura fructus parere adversus illos, quorum favore cessisse constat. At vero in themate res est de *Administratore*, ac *Thesaurario* Bonorum, effectuum, et pecuniarum *pii loci*, scilicet Montis Pietatis, cujus gestio ad hanc diiudicandam est Canonici juris, quod hac in re potissimum *civilis correctorium* esse non ambigitur.

„ Quæ fuerint administrationis hujus, et Montis Pietatis vices, ærumnosis illis Gallici Regiminis temporibus non bene liquet; Præsumptio est omnibus suis que versis rebus, administrationem ipsam haud feliciter procedere potuisse præter quoque administratoris negligentiam, et culpam. Absentis, ac forte tunc profugi *Vicarii Generalis* responsum Administratori Ciccolinio datum suadet, ordinarias ultra facultates, ultraque consuetas regulas quidquam gerere ipsum debuisse, de rebus enim obloquens locorum piorum respondit „ *con sicura coscienza in vigore anche delle facoltà suddelegatemi per autorità Pontificia da Monsignor Francesco Gazzoli Vescovo di Todi accedo col mio consenso, ed approvazione a quanto mi richiede* „ Hoc in statu rerum Administrator, ac Thesaurarius Ciccolinius domum vendidit septuaginta scutorum valoris; et ultra scuta *Mille* cambiorum sortes exegit, quod quidem, nec proprie sapere alienationem videtur. Quod sit onus Administratoris, cuique notum; gestæ scilicet administrationis rationem reddere; neque tamen posse neque debere *ante* redditas rationes creditorem, aut debitorem renunciari. Modo id agitur; expunctæque jam semel, iterumque vario semper exitu rationes modo ad examen revocantur. Quo jure quamobrem, quo pacto ven litæ domus, extinctorumque cambiorum fructus debito Ciccolinii adscribi possunt, si adhuc latuit, *nunc*, et in qua *Summa* pro domus pretio, et cambiorum exactione ipse Ciccolinius debitor existat?

Se-

„ Sexta superest partita, quæ vim exhibet scut. 132 73., quæque in *cap. nono*, ut superius innui continetur in summa scutor. 709 42.

„ Sexta hæc partita credito Montis adscribitur - *per frutti dei scudi* 935. 73. *irregolarmente spesi, come all' articolo settimo calcolati a scudi* 2. 40. *per cento, solito Denarino dei pegni, e per soli anni sei, che importa un danno in tutto di scudi* 132. 73.

„ Isthæc vero partita excluditur *da per se*. Nunquam fieri potuit, ut fructus solverentur pro capite, quod *non* debetur. Supra, jam dixi, Ciccolinii debito, et in activo Montis statu adcenseri non posse summam illam scutor. 935. 73. - *per spese irregolari, e dubbie* - dicere consequenter debeo, et substineo, pro ea ipsa summa multo minus expeti a Ciccolinio fructus posse, ac debere.

„ Duabus igitur ex activo statu, qui ad scuta 3338. 26. evehi contenditur, subductis summis scutor. 935. 73. scutorumque 709. 42. quæ simul junctæ vim conflant scutorum 1693. 11.

„ Quid vero? Num hoc certum, et liquidum erit Ciccolinii debitum? Aliam partitam judicio meo subducendam quidem existimo. Ejus debito, et in activo Montis statu adscripta est in *cap quarto* Partita scutorum 282. Qua de causa? Legitur in ipso cap. quarto „ *Pigione della casa a scudi quattordici all' anno, che apparisce non percetta, ed arretrata nella somma di scudi* 46. *Frutti de' cambj considerati per approssimazione a tutto l' anno* 1818.; *e che ci appariscono arretrati, e non esatti dal Signor Ciccolini, i quali montano alla somma di scudi* 236. „; quæ duo punctim constituunt præfatam summam scutorum 282. At quo jure summæ hujus debitor Ciccolinius constituitur, si nec obolum exegisse fatentur Montis Officiales, et Revisores?

„ Suntenim ipsi, qui ajunt pensionem domus - *non percetta, ed arretrata* - Sunt ipsi, qui affirmant, fructus cambiorum pro lubitu etiam calculatos scilicet „ *per approssimazione* „ fore „ *arretrati, e non esatti* „ Si Ciccolinius non exegit, exigant noviter electi adminirtratores, quod non exactum inveniunt, prout jam exegisse credendum est. Pro inexactis haud enim

vel

vel ex pacto, vel ex lege tenebatur. Si vero Ciccolinius ob negligentiam, culpamque suam non exegit, quod debebat, quodque poterat exigere; nec amplius ob deteriorem factam debitorum conditionem exigi potuit, quod erat exigendum, probata culpa, probataque Montis jactura ex una tantum Ciccolinii culpa derivata, tunc solum, nec certe aliter fieri posset, ut loco damnorum partita scutorum 282. ejus debito adcenseatur. Nunc igitur, et pro nunc saltem demenda est, qua dempta status activus, et Ciccolinii debitum reducitur ad scuta 1411. 11.

„ Huic summæ quidquid tamen addendum est favore Montis Pietatis, et Ciccolinii debito addenda sunt scilicet scuta 90. et oboli 90. quorum ipse Ciccolinius, subductis scutis sex, et obol. sexaginta duobus in ejus reditum relatis in cap. 5. debitor superest „ *per N.° quattro depositi non consegnati* „ ut ex eodem cap. quinto resultat. Qua de re Montis Pietatis activus status, et Ciccolinii debitum constituendum *in scutis* 1502. 01.

„ Quid autem hisce Ciccolinius? Plura in medium profert, ut fere ad nihilum redigat proprium debitum; sed fere omnia inepta. Corruit primum partita *emolumentorum*, quæ tum sibi in scutis *quotuorcentum viginti*, tum Leonardo Santorelli in aliis scutis *centum triginta* debita, ac soluta proponit. Ipsa revisio, et liquidatio, a benevolis facta revisoribus per eumdem Ciccolinium deputatis abundat sane pro omnimoda partitæ, et partitarum hujusmodi emolumentorum exclusione. Pansum ab iis, qui per Ciccolinium deputati sunt, judicium habendum est, ac si datum ab eodem Ciccolinio. Non ultra igitur quærendum foret, statim ac voto unanimi revisores hi pronunciarunt „ *tanto il sudetto emolumento del Signor Ciccolini, come quello del Signor Santorelli non si deve, perchè debbono prestare il loro servizio gratis, finchè il Monte sudetto ritornerà nel suo primiero stato; come da un' atto di Congregazione ec.*

„ Sed ipsa Congregationis resolutio quæstionem dirimit. Die 13. Novembris anni 1800. per Montis Confratres statutum fuit „ *che attesa l' attuale suo stato* „ : jacturam enim fecerat scutorum octomillium quingentum

tum circiter „ *non permette , che possa passarsi ai Signori Officiali emolumento alcuno , e così si dichiara, che i medesimi debbano servire gratis* „ vigente hac lege, ac stante suis viribus resolutione susceperunt munera , et exercuerunt Ciccolinius , et Santorellius ; Lex ipsa , ipsaque resolutio nec revocari, nec moderari postmodum unquam contigit ; Exerit namque adhuc vim suam. Ipsa ita jubente lege, placuit Ciccolinio , placuit Santorellio , etiam præter tempus a Montis Regulis præfinitum , et per annos fere quindecim in exercitio munerum, nedum sponte , sed proprio marte continuare , quin unquam rationem reddiderint . Eritne modo igitur , ut contra legem probari valeat emolumentorum perceptio? Apage plane .

„ Nec responsione indigent, quæ adversus ipsam legem , et resolutionem Ciccolini Defensor in exhibitis foliis conglomerat . Somnium delirantis est, de ipsius resolutionis nullitate querelam proponere. Somnium item, et vere putidum commentum , quod ex obventa hæreditate *Innocenzi* melior facta fuerit conditio Montis, quodque proinde ab eo tempore ab anno saltem 1807. iterum esse debita cæperint hujusmodi emolumenta .

„ Quo enim vitio nullitatis resolutio afficitur? Quia *pauci* fuerunt confratres , qui eam ediderunt ; quia iis accessit duplici suffragio *Vicarius Generalis* ab Episcopo Delegatus? Ita in exhibitis foliis; At quid absurdius ? Nec enim constat quot in ea Congregatione , viginti jam retro lapsis annis habita , intervenerint Confratres , multoque minus constat, quot esse debuerint , ut propter numerum legitima , et valida dici posset . Adserit Ciccolinius , in ea Congregatione sex intervenisse Confratres ; nec certe inficiatur omnes in eamdem convenisse resolutionem . Adfuit etiam Vicarius Generalis , qui præter necessitatem duplici suffragio calculum adjecit præfatæ resolutioni . Num vero suam hisce in rebus auctoritatem interponere Ordinarius prohibetur? Num ex quo interposuit, ideo corruit resolutio , eaque dein resolutio , quæ nedum *utilis* , sed *necessaria* quoque fuit pro Montis regimine , quæque idcirco de subsequenti anno 1801. ab ipsomet Episcopo iterum confirmari promeruit? Quæ danda enim erunt Officialibus emolumenta , si nec

erat

erat quidem post superventam hæreditatem *Innocenzi*, quod ipsius Montis indigentiis, et necessitatibus occurreret, cum fundi, sortes cambiorum, capitalia distracta fuerint. Dum ergo nullitas proponitur, audiri abnormia possunt.

„ Hæc autem quoad Ciccolinium, et Santorellium *Joseph Ceva*, Custos Montis Pietatis nihil quoad emolumentum commune cum iis habet. Haud enim ipsum tetigit, haud respicere Congregationis memorata resolutio potuit. Hæc tetigit, respexitque *Confratres* Montis, quos inter iidem Confratres, accedente Ordinarii auctoritate, ea decernere potuerunt, quæ Montis necessitatibus magis opportune censuerunt. At Joseph Ceva *extraneus* erat, non Confrater; isque suam operam pro Montis custodia locavit ante ipsam resolutionem de Reipublicæ nimirum tempore, ut asseritur usque ad annum 1817., mercede illa, quam habuit, constituta, quamque proinde tum ex contractu, tunc bona fide receptam, uti indebitam neque adversus ipsum, neque adversus Ciccolinium repeti posse arbitror. Bonificanda quamobrem Ciccolinio partita sc. 337. 50. quot Josepho Ceva persolvisse pro custodis munere patet.

„ Bonificandam quoque censeo partitam alt eram scutorum 48 23., quot ipse Ciccolinius impendisse ait pro facto ad Urbem itinere, ut hæreditatis Innocenzi applicationem favore Montis reportaret, aliaque ageret negocia, litesque expediret in ejusdem Montis commodum, et utilitatem. Urget plane omnis præsumptio hujusmodi expensas fuisse factas. Nihil enim, et fere nihil, procul pecunia, et impensis perficitur, nec proprio sumptu omnia hujusmodi agere Ciccolinium debuisse contendi potest. Hæc imo de mandato Episcopi peregisse, non quidem inficiantur in *Cap. nono* Revisores; unum ipsi ajunt „ *La partita può esser dubbia* „ quod quidem accedente *praesumptione*, cui partita ipsa nititur expensarum, satis est, ut quæ vera, et realis admittatur.

„ Cætera, quæ Ciccolinius jactat prætensa credita, omni penitus tum facti, tum juris fundamento destituta sunt: nulla enim probatione substinentur partitæ illæ scutor. *quinque*, *[illegible]*, *decem*, *undecim*, *quatuordecim*

cim , *viginti scutorum* , quas enumerant exhibita nuper folia . Idem quoad partitam alteram scutorum 385. 86. , quæ „ *incassati al Monte* , *e messi sulla prestanza de' Pegni* „ a revisoribus per ipsum Ciccolinium deputatis admittuntur , una dumtaxat sub ejusdem Ciccolinii adsertione . Quid enim *facti* solutiones sunt , et *facti* probationibus demonstrandæ . Quod verbis nititur nihil est , et pro nihilo habetur hac in re. Nihil est ergo , unde partitæ hujusmodi admitti valeant .

„ Auscultandus nec est Ciccolinius dum clamitat, chartas, monumenta , justificationes oblatas fuisse ; proindeque probare non amplius posse jam factas solutiones, nullibi namque constat , quandò et cujus opera oblata ipsi fuerunt hujusmodi monumenta . Oppositum imo constat , nec monumenta desunt , nec acceptilationes, factarumque solutionum fidem perhibent *Libri* quoque administrationis ejusdem Ciccolinii *charactere* conscripti . Hisce desuper expunctio , et liquidatio facta est , et cap. 6. Ciccolinii credito adscribitur partita scutorum 178. 08. „ *Per liti* , *scritture publiche* , *dazj camerali in parte* , *e communitativi* , *ed altro* , *come da ricevute* , *e dal libretto di suo carattere* . „ Admissæ sunt jam igitur partitæ, quæ admitti poterant , ac debebant ; nec iterum , vel in majori quam par est , summa admittendas , æqui justique ratio patitur .

„ Ciccolinii quamobrem debitum duabus bonificatis partitis scutor. 337. 50. , et 48. 23. quæ simul junctæ vim conflant scutor. 385. 73. reducitur ad scuta 1116. 38 , ulteriusque reducitur etiam ad scut. 986. 38. si scuta centumtriginta , quæ in emolumentorum causam indebite percepit Santorellius hunc adversus , non vero contra Ciccolinium condicere lubeat . Potius quam unum , tutius , ac melius est , ut quisque noscit,duos persequi debitores .

„ De fructibus nunc quærendum, et in qua summa , et a quo tempore debeantur . Menti teneant Emi PP. nedum ex civili , sed ex Canonico potissimum jure quæstionem esse definiendam , incertique debiti vel in genere , vel in specie neutro jure sive civili , sive Canonico exigi fructus posse,Canonicis præterea Sanctio-

nibus enm sit omnino judicium conformandum, illud quoque indubium est, certi quoque debiti, ac certæ quantitatis fructus nec posse quidem condici, nisi perspicua intercedente probatione, quod paratam pecuniæ occupationem, tutumque administrator habuerit investimentum; quodque vel dolo, vel culpa lata propriæ ut consuleret, utilitati, occupationem ipsam, ipsumque Investimentum neglexerit.

„ Ad rem itaque Ciccolinii debitum fuisse hactenus incertum si non in genere seltem in specie, ex ipsa pluries factarum liquidationum diversitate patet apprime. *Modo* enim renunciatus est debitor scutor. 3338. Modo scutor. 314. *Modo* etiam scutor. circiter noningentum, si Ciccolinii, et Santorelli emolumenta subducantur; *Modo* ex voto Confratrum, et Episcopi constitutum est debitum in scutis 1147. 50. sine præjudicio emolumentorum a Santorellio, et Ceva perceptorum. Nunc tandem prout mihi videtur universum Ciccolinii debitum in scutis 1116. 38. resultat. quatenus magis lubeat unicum habere sponsorem, Si vero scuta 130. indebite percepta directe ab ipso repetenda forent per S. Montis Administratores, tunc debitum in scut. 986. 38. esset constituendum. Quod quidem, ut certum liquidumque sit adprobatione indiget S. hujus Congregationis. Nullos hinc fructus fuisse *quoad praeteritum* debitos consequitur.

An vero, et in qua summa *quoad futurum tempus*? Ex more fructus deberi, et ob emergentis inde damni lucrique cessantis causam ambiguum non est omnium jurisconsultorum, et Canonistarum consensu; vix idcirco post pansam S. hujus Congregationis resolutionem, quoad certam debiti, de quo agitur quantitatem nectere moras cæperint Ciccolinius, et Santorellius pro quantitatibus ab eisdem respective debitis, vixque ab iis quo Montis negocia gerunt, promptam esse pro certo interesse occasionem investiendi præfatam quantitatem, fuerit legittima probatione demonstratum; ex tunc pro eodem interesse fructus a Ciccolinio ac Santorellio deberi, non dubitandum.

„ Nimium plane fuisse, abitror indulgentes tum Confra-

fratres, tum Episcopum, quum fere ad Ciccolinii, et hæredum libitum ablegata quoad tempus potestate dimittendi debitum in ea majori quantitate scutorum 1147. 50. præfinitum convenerunt etiam, ut sua durante vita fructus persolverit in annuis scutis viginti quinque; post obitum vero persolverent hæredes ad rationem scutorum quinque in singula centum, et annos. Non enim cum Ciccolinio, ob tot annorum gestionem debitore agendum est, ac si cum pauperibus res foret de pignorum, et mutuatæ pecuniæ restitutione. Ciccolinius nec pauper est, nec mutuam habuit a S. Pietatis Monte pecuniam ullam. Debitor is est ob causam administrationis; nullaque ratio subest, cur mitius expedire cum ipso negocium oporteat, quam cum alio rei alienæ, et loci pii gestore, et administratore. Alienæ substantiæ administrator, quod ex reddita ratione debitum resultat respondere adstatim tenetur. Hoc etiam Ciccolinii onus, cui si protinus non facit satis ad *quanti interest* teneri non pigeat. Idem de Santorellio sentiendum. Et ipse restituere debet vim scutor. 130. pro indebite, et contra legem perceptis emolumentis, quorum si differat restitutionem, et ipsum teneri ad quanti interest, consequitur.

„ Post hæc, quid de proposita per Episcopum, et Confratres CONCORDIA sentiam, non est opus ut EE. Vestris ulterius, ac magis aperiam. Quæ una potest Ciccolinio indulgentia adhiberi, ea tantum est, ne ad pecuniæ vim, quam debet, protinus refundendam adigatur. Si EE. PP. conveniant, dilatio quidem ipsi impertiatur pro tempore, quo aliud fieri investimentum posset, solvatque, ut supra, fructus; libero tamen fundo, qui oneri, de quo agitur, ferendo par sit, hypothecæ, et inscriptioni legitimæ submisso.

„ Potissimum vero illud interest, ut *Conscientiae suae* consulant Ciceolinius, et Santorellius. Quæ mens eorum fuerit, quodve consilium, non quæro. Ex iis, quæ videntur, et patent, in Censuras incidisse tum ex jure, tum ex Tridentino, tum ex Motu proprio erectionis Montis Pietatis valde dubitandum est -

Dubia proponuntur.

I. *An, in qua summa, et contra quem*

constet de credito Montis Pietatis in casu etc.

II. *An, in qua summa, et a quo tempore debeantur fructus in casu etc.*

III. *An, et quomodo sit probanda Concordia in casu etc.*

IV. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione in casu etc.*

Sess. 23. Cap. 1. de Refor.

BALNEOREGIEN. VISITATIONIS SS. LIMINUM QUOD CURAM ANIMARUM. Postulatum in relatione status Ecclesiæ vigilantissimi Episcopi Balneoregiensis, labente anno 1807. transmissa, proponitur, quod iisdem verbis excribam.

Alter ex Canonicis Curatis Ecclesiae Cathedralis Balneoregiensis, qui territorium, ubi plures habitatores reperiuntur, intra fines suae Paraeciae habet, dum tales Agricolae aegrotant, putat suo muneri satisfacere, si illis Sacramenta tantum administret deferendo simul cum Viatico etiam S. Oleum, cujus unctione eosdem, quando in periculo mortis constitutos putat, corroboret, quin postea amplius eos inviset, et agoni assistat, quod ut ipse asserit, ita consuetudine inductum est. Repugnat Rituale Romanum, adeoque circa talem assertam consuetudinem, ut S. Congregatio sapientissimum judicium proferre dignetur vehementer exopto.

Priusquam hoc *postulatum* Supremo Vestro Consessui judicandum subjiceretur, Informationem, et votum ab eodem Episcopo exquisivi, auditis Capitulo, et Canonico Curato in scriptis, simulque demandatum eidem Episcopo fuit, ut omnibus juris, et facti remediis

diis Canonicum Curatum adigeret, ut per se, vel per substitutum agricolis agonizantibus assisteret.

Canonicus Bonaventura Paparozzi, ad quem spectat agricolarum præsertim cura, Episcopum tamquam de factis non recte instructum traducit, additque, se absque præcedenti Peritorum ordinatione ruriculis infirmis numquam Sacramenta administrasse, semperque obligatorias hujusmodi Ritualis Romani dispositiones retinuisse pluribus documentis comprobare conatur. De certa scientia testatur Capitulum, non in Sacramentis administrandis solummodo, sed aliis in casibus Canonicum Curatum infirmis opem tulisse, quoties fuerit requisitus.

Quod toto conatu substinere præsumitur, est consuetudo pro immemorabili asserta, cujus natura in eo reponitur, quod ruris ægrotis nec Sacramenta, nec quidvis aliud præstare teneatur memoratus Curatus, nisi vocetur, et ad equitandum commodum ipsi præbeatur ob loci distantiam.

Probat hoc siquidem Canonicus Paparozzi plurium seniorum suæ paræciæ, ac Civitatis jurata confessione, qui semper ita vidisse, atque a suis majoribus ex obligatione peragi audivisse referre non dubitant. Pro eadem consuetudine stare videtur etiam Capitulum in transmissa resolutione Capitulari, cum non aliter rusticis ægrotantibus consuli posse asserat. Quomodo vero super his sentiat Episcopus ex Informatione patet, in qua *admitto*, inquit, *hodiernum Canonicum Curatum Paparozzi in caeteris muneris sui partes adimplere. Nihil oppono contra assertam consuetudinem, qua ruricolae adiguntur, ut in eorum necessitatibus Parochum non solum certiorem reddere, sed de equo providere debeant. Sed his admissis quaestio soluta non est; sed discutiendum remanet, an possit Parochus in domesticorum diligentia tuto quiescere, ita ut cognita alicujus ex ruricolis aegritudine ab onere liberetur ipsum adeundi, donec non tantum vocetur, verum etiam commode ad ejus domum traducatur, et Sacramentis administratis, eumdem ad mortem usque curae et assistentiae agricolarum committere, quos satis instructos existimet.*

Nihil dicam de pauperibus, qui aliorum ope indigent,

ut

ut Parochum ad se equitando traducant , nihil de domesticorum negligentia si forte tales fuerint , (nec ad impossibile recurro) quibus magis cordi esset temporale lucrum, quam spiritualis necessitas infirmorum; solum addam, quod si asserta consuetudo indiscriminatim servanda esset , de extremis auxiliis morti proximis praestandis , non Parochus , sed domestici respondere deberent . Tuta sint ergo jura Parochialia , salva sit consuetudo , quae affertur , sed Parochus forsan excusabitur , si ex eo quia domestici ipsum , quando infirmus post suscepta Sacramenta cum morte luctatur , vocare , et traducere omittant, spirituali et quandoque necessario ad salutem auxilio destituatur .

Et dum sapientissimo Emrum Vestrum judicio decernendum submitto, an allatis in circumstantiis teneatur Parochus , vel per seipsum , vel per alium Sacerdotem agonizantibus usque ad mortem assistentiam praebere addens, quod transactis annis raro casus agonizantium Agricolarum evenerit , et eo quo fieri potuit meliori modo eisdem opitulatum fuerit „

Magnum , ac necessarium ministerium est moribundis opem ferre in eo præsertim statu , a quo vel felicitatis vel pœnarum pendet æternitas . *Dionys. Carthus. de quat. novissim. art.* 37. Hinc inter præcipuas Parochi curas hæc assistentia ab ipso agonizantibus præstanda debet numerari . Etenim Rituale Romanum *tit. de visit. et cura infirmorum* ita præcipit „ *Parochus in primis meminisse debet non postremas esse sui muneris partes aegrotantium curam habere . Quare cum primum noverit , quempiam ex fidelibus curae suae commissis aegrotare , non expectabit , ut ad eum vocetur; sed ultro ad illum accedat* „ et alio in loco „ *Ingravescente morbo Parochus infirmum frequentius visitabit , et ad salutem diligenter juvare non desinet* „ Nihil enim conformius Parochi obligationi videtur , quam ut ovibus suis succurat eo præsertim tempore, quo maximam luctam substinere coguntur , nihilque magis consonum Parochi curæ , ut non sit mercenarius pastor , qui venienti lupo oves sibi commissas relinquit , sed potius sit bonus Pastor , qui animam suam poneret , si opus esset , pro ovibus suis.

Hinc

Hinc optandum esset, ut a Canonico Curato Balneoregensi ea ipsa spiritualia subsidia afferrentur rusticis, quæ civibus subministrantur,

Ipsi enim haud suffragari videtur consuetudo etsi immemorabilis, qua ipse ruricolas adit dumtaxat, dum et vocatur, et equitandi commodum idem præbetur. Hæc enim consuetudo nedum Rituali Romano opponi videtur, sed etiam animarum saluti, quae scilicet in extremo agone positæ, quamvis Sacramentis munitae, attamen spiritualibus indigent auxiliis contra rugientis Leonis rabiem, qui circuens quærit eas devorare, quod fieri forsan lacrymabili ipsarum fato posset, quia Parochus iterum vocatus non fuit, vel quia ægrotantis domestici equum, quo carere etiam possunt, illi non præbuerunt. Porro consuetudo quæ peccandi occassionem praebet, quae opponitur animarum bono, rejicitur a Sacris canonibus tamquam irrationabilis. Etenim *ex can. consuetudinis dist* 11.„ *non usque adeo* (ea est) *valitura momento ut rationem vincat aut Legem*. Ut autem sit rationabilis non debet opponi utilitati Ecclesiae *Cap. 7. et cap. ult. de consuet. Suarez lib. 7. de legib. cap. 6. num.* 10. *Azor. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 17. *quaest.* 5.

Verum plura favore Canonici Curati animadverti possunt. Et in primo quidem *Barbos. ad Conc. Trid. Sess.* 23. *cap.* 2. *de ref.* tradit, eos qui a Parochi residentia distant, esse succurrendos juxta locorum antiquam consuetudinem. Jamvero consuetudo, quæ favet Canonico Paparozzi excedit hominum memoriam ad quam introducendam non leves extiterunt causæ. In rusticis enim illis tuguriis per quatuor, et etiam quinque millia passuum a civitate dissitis utpote pauperrimis Parochus diutius morari non posset. Deficit enim victus, quo defatigatum corpus reficiat, ac locus deest, in quo caput veleat reclinare. Deinde ob loci distantiam impendere deberet *delle mezze, ed intiere giornate di settimane, e settimane* (verba sunt Canonici Curati Paperozzi) *e che però solo fare si devono ad occasione soltanto del bisogno, e di esser chiamato, affine di non discapitare, e tenere indietro le continue occupazioni pastorali della Città, e risguardanti eziandio gl'infermi della medesi-*

sima, e per cui il Paroco a tenore di quanto dispone il Rituale Romano considerare si deve come legittimamente impedito, e solo procurare deve, che per mezzo di laiche persone siano gl'infermi visitati.

His accedit Villicis non displicere, ut juxta consuetudinem a Parocho auxilia spiritualia percipiant; nec unquam hac de re conquesti sunt, imo propriam hanc obligationem fatentur Parochum vocandi, ipsique equum subministrandi, adeo ut, si contingat quem equo carere, hunc vicinus commodat ægrotantis familiæ.

Rationum momenta, quæ Canonico Curato adversantur, quæque ipsi favent hactenus exposui. Dubium igitur proponere superest ab EE. VV. dirimendum.

An, et quomodo teneatur Canonicus Curatus aegrotos ruriculas visitare, eisque assistentiam praebere, dum morti proximi reperiuntur in casu etc.

Sess. 24. Cap. 10. et Sess. 25. Cap. 3 de Reform.

BALNEOREGIEN. VISITATIONIS SS. LIMINUM. QUOAD INVENTARIUM. In eadem relatione status Ecclesiæ Balneoregiensis anno 1817. transmissa hæc alia continentur *postulata*, quæ in præsenti causa resolvenda propono EE. VV. sapientiæ ipsius Episcopi utens verbis.

„ In Sacra Visitatione per notificationem indixi, ut „ singuli tam Ecclesiarum Rectores, et Beneficiorum „ possessores, quam Confraternitatum, aliarumque „ piarum Institutionum Officiales legale inventarium „ omnium bonorum, jurium etc. ad Ecclesias, Be„ neficia, Confraternitates, aliaque loca pia spe„ ctantium conficerent, illudque juxta formulam „ præscriptam non solum in Appendice Concilii Roma-

„ mani, sed in Diœcesana, aliisque Synodis, in ca-
„ pitibus distributum, et juramento firmatum in
„ Cancellaria Episcopali exhiberent, sub pœna scu-
„ torum quinque usibus piis applicandorum. Tran-
„ sacto jam anno nonnulli Ecclesiastici conficere,
„ et tradere inventarium recusarunt, quasi juramen-
„ ti religionem verentes. Cum experientia cognove-
„ rim absque juramenti cauthela, nihil veri ex in-
„ ventariis erui posse, et cum contra laudati Con-
„ cilii, et Synodi Diœcesani præscriptionibus esset,
„ eadem non jurata admittere, inventaria absque ju-
„ ramento recipere recusavi, sed pœnam minime
„ exegi. Considerans Concilium Romanum *tit.* 12.
„ *cap.* 1. *de fid. Instrum.* non pœnam pecuniariam,
„ sed censuras comminatum fuisse contra eos, qui
„ inventaria infra annum non exhibuissent, sequen-
„ tia dubia S. Congregationis decisioni proponenda
„ statui.

In his tria postulat *primo*, an omnes, quorum mentio fit in dicto *Cap. de fid. Instrum.* adigendi sint ad exhibitionem legalis inventarii juramento firmati: *Secundo*, an et ad illius renovationem singulis decenniis: *Tertio* an contra reluctantes procedi possit peona pecuniaria jam comminata, derelictis Censuris in dicto *Capite de fide Instrum.* statutis.

Exquisita fuit Episcopi ejusdem informatio, et votum auditis in scriptis Capitulo, et Rectoribus Ecclesiarum recusantibus exhibitionem inventarii, simulque requisita fuit copia Constitutionum Synodalium ad rem facientium, ut tutius EE. VV. possent proferre judicium.

In ea Episcopus hæc habet „ *Sperabam utique suasionibus, et patientia Canonicos omnes Cathedralis Ecclesiae absque alio urgentiori stimulo ad inventarium hujusmodi tradendum me adducturum, et ideo in longum protraxi mandata EE. VV. eidem Capitula patefacere. Non omnino spes frustrata remansit: Nam quidam ex Capitularibus hoc temporis intervallo paruerunt, et absque objecta juramenti formidine ad unguem, quod exigebatur, praestiterunt. Sed remanent adhuc inventarium hujusmodi tradere recusantes ex titulo miticulosae conscientiae, quae, ut*

ajunt, nullo pacto legi juramenti acquiescere valet „ De Capitulari resolutione, ac aliorum renuentium tradere Inventarium juratum inferius redibit sermo.

Sacrum Concilium Romanum *tit. 12. de fid. Instrum. cap. 1.* ut conservationi prospiceret bonorum Ecclesiæ ita statuit. *Omnibus beneficiorum Rectoribus, et locorum piorum administratoribus etiam exemptis sub poena etiam interdicti contra Capitula, et Collegia ipsa, suspensionis contra Clericos Sacris Ordinibus initiatos, et excomunicationis contra Laicos, et reliquos Clericos in minoribus constitutos in virtute Sanctae obedientiae praecipimus, ac districtissime mandamus, ut . . bonorum omnium, quovis ratione ad eadem Capitula, Collegia, Ecclesias, Beneficia, Hospitalia, Confraternitates, et Congregationes pertinentium, quorum cura ipsis sive in communi, sive in particulari commissa reperiatur, legale inventarium conficere, et perfectum . . . suis Episcopis pro recognitione, et approbatione simul exhibere habeant, et debeant, servata in omnibus methodo, et instructione, quam hic dubimus in Appendice* „ Porro in fine Instructionis, quoad modum conficiendi Inventaria §. XXVI. XXVII. et XXVIII. ubi subscribendi forma describitur, ita legitur. *Io N. Rettore . . . ho fatto il sud. Inventario. E così giuro „ Io N. sono stato presente mentre si è fatto l' inventario e così giuro „ Io N. per commissione di N. non sapendo esso scrivere mi sono sottoscritto per lui, e così giuro* „.

Hæc ipsa ordinatio conficiendi inventarium facta fuit a S. Carolo Boromæo Parochis, ut patet *in 4. part. actor. Mediol.* et de hac obligatione inventarium conficiendi agit *Girald. in animadv. ad Barbos. de Off. et pot. Parochi part. 1. cap. XIII. num. 33. et additione subjecta*. Sed et ante Concilium Romanum Synodus Balneoregiensis sub Episcopo Honuphrio Elisei anno 1711. celebrata, quæque in ea dioecesi observatur, jubet confectionem hujusmodi inventariorum, atque in appendice ubi de modo agitur ea subscribendi verba leguntur *E così giuro*.

At Canonicus Hieronymus Vettori, qui a Capitulari abfuit resolutione (de qua inferius sermo erit) scripto

pto hæc rationum momenta affert, ob quas ab inventarii jurati traditione se abstinet. Licet enim hæreticum esset cum Valdensibus, Manichæis, et Anabaptistis asserere cujuscumque juramenti illicitudinem, nihilominus verba, quæ leguntur in Epistola Catholica S. Jacobi Cap. 5. *v.* 12. *nolite jurare quodcumque juramentum* ita interpretantur *ab Innoc. III. in Cap. Etsi Christus 26. jurejuran.* ut non liceat jurare sine necessitate, et quidem pro re vera, licita, et honesta. Ac præterea ex verbis Prophetæ Jeremiæ *C. 4. v. 2. Jurabis . . . in veritate, judicio, et justitia* „ deducunt Canonistæ, et præsertim ex verbo *judicio* pro licitudine juramenti interesse debere maturam considerationem necessitatis, et utilitatis jurandi, ita ut res adeo egeat juramento, ut sine hoc comprobari nequeat Lauren. *in For. Eccl. lib. 2. quæst.* 753. *num.* 2. Sanchez in *Decalog. cap. 4. num.* 2., Castropal. *lib.* 1. *part.* 5. *num.* 2. Et ratio est, quia juramentum, quamvis sit licitum et bonum, non est ex eo genere bonorum, quæ sunt frequentanda, uti oratio, eleemosina, sed ex eo genere bonorum, quæ, posita necessitate, bona sunt: ut explicat auctoritatibus adductis Bonac. *T.* 2. *disp. 4. quæst.* 1. *punct.* 3. *n.* 1. Ex his in facto concludit Canonicus Vittori, se non posse inventarium tradere juratum, cum jurisjurandi exulet necessitas, quia rerum omnium notitia, quæ suum Canonicatum respiciunt, ex instrumentis erui potest in Episcopali Cancellaria existentibus.

Quod ex defectu necessitatis deduxit Canonicus Vittori, deduxerunt etiam ex defectu veritatis in Capitulari resolutione ii ex Canonicis, qui jurati inventarii traditionem recusarunt. Gravibus enim stimulis conscientiam suam agitari metuunt si Episcopo pareant, cum annuum reditum præbendarum ignorent. Nemo enim ex iis libros confecit exitus, et introitus, præsertim cum nonnulli ex ipsis vel paulo ante deportationem ob non præstitum usurpatoribus vetitum a Sanctissimo jusjurandum, vel paulo post ipsam præbendam adepti sint, ac loco bonorum, quæ vendita fuerunt a Gallis, modo pensione fruantur. Ex his sic concludunt „ *Ciascuno de' Canonici finora repugnanti dichiara, che non avrà difficoltà di dare*

un assegna anche con giuramento tanto di quel che provisoriamente percepisce dalla R. C. A. di . . . compenso per i beni alienati . . . quanto dei fondi, che già possedeva la respettiva prebenda desumendola dalle assegne esistenti nella Cancellaria Vescovile; tra le quali dalla più recente data nel 1790, alla bo. me. di Monsig. Martino Cordella immediato antecessore dell' odierno Monsig. Vescovo; quantunque il ripeterla si giudichi superfluo stante la seguita alienazione. Sed nec de invenditis bonis Massæ communis juratum inventarium tradi posse autumant ii Capitulares ob lites, quæ vigent super iis cum Principe Santa Croce cæterorum bonorum emptore, nisi prius ad exitum perducatur jam incæpta transactio. Eadem rationum momenta affert Canonicus Joannes Dominicus Vezzosi, cujus præbendæ bona ad neutram Capitularem Massam pertinentia dum deportatus erat, alienata fuere, si parva officina excludatur; ac proinde infert, nonnisi hujus, et pensionis censum tradere posse.

Episcopus vero EE. PP. judicio subjicit „ *An excusationes, quae offeruntur tanti sint momenti, ut Legem Ecclesiasticam etc. tali conventu, tanta ponderatione latam, et in pluribus synodalibus constitutionibus tam ante, quam post Romanum Concilium repetitam, et jam ab anno 1711. in Synodo Balneoregiensi sub Episcopo Honuphrio Elisei praescriptam, tamquam conscientiae laqueum valeant insimulare?*

Et re sane vera si formido, quae a parendo retrahit Canonicos Balneoregii, vim tantam haberet, numquam prorsus jurare licitum esset, cum humana cognitio ex pluribus causis errori obnoxia esse possit. An nesciunt in juramento, ut rectum sit, non requiri neque metaphysicam, neque physicam rerum cognitionem, sed sufficere tantum moralem? Miror equidem, quomodo extensor consultationis Canonicus Bonaventura Paparozzi, homo praesertim in rebus agendis diligentissimus, non reminiscatur quale emolumentum sibi obveniebat ex bonis alienatis, et sic de caeteris antiquioribus Canonicis dicendum.

Appellant ad statum; quem anno 1790. absque juramento exhibuerunt Dignitates, et Canonici, sed per-

pe-

peram ; ad proprium enim commodum tunc temporis reditus extenuarunt , ut ipsi quoque fatentur . Dicendum igitur optimo jure praescriptum fuisse in talibus assignationibus juramentum , sine quo veritas non apparet , et hoc juramentum non a peritis , ut renuentes insinuant , sed ab ipsis Beneficiorum possessoribus Concilium Romanum , et Dioecesana Synodus requirunt .

Sed in praesenti rerum statu ad propositum finem nihil obstaret , quod in consultatione asscritur , paratos nempe esse Canonicos notam juratam tradere de fundis , qui ad uniuscujusque praebendam ante confiscationem spectabant, desumendam ex assignationibus datis ab anno 1790. , de compensatione , quam nunc a R. C. recipiunt , sed desinant qui ita opinantur clamores emittere de incongruitate compensationis hujusmodi , et praesertim Canonicus Joannes Dominicus Vezzosi , quem licet putem non adaequate ad jacturam percipere emolumentum , tamen tunc solum , ut arbitror , commiserationem merebitur,cum ex parte sua illam non omiserit praebere probationem, quam leges Ecclesiasticae requirunt .

Quanti demum faciendum sit votum Canonici Hieronymi Vittorii , qui ultra Canonicalis praebendae assignationem , teneretur etiam tradere statum Beneficiorum simplicium , quae possidet ex folio, quod insero lit. C., EE. VV., ea qua pollent sapientia, judicabunt .

Sed ad integrum Capitulum revertendo , prorsus inanis mihi videtur excusatio , quam consultationis extensor , in cujus verbo caeteri subscripserunt , in medium affert , pro exemptione assignandi bona , ad utriusque Capituli massam , ut ajunt spectantia , quae ad Hastam una cum separatis praebendis exposita minime fuerunt . De uno aut altero fundo , et quidem exigui valoris , controversia adhuc viget inter has duas mensas Capitulares , et D. Principem Santacroce . Forsan consultationis extensor ignorat , quod in istructione apposita in calce Concilii Romani §. 22. 23. 24. de Controversiis, et litibus pendentibus insinuatur , nam alioquin facile cognoscere potuit,nihil tales causas impedimenti afferre ad inventarium conficiendum . Immo non ultimum comodum ex inventariis bene comparatis

pro-

promanari existimo, quod ex hisce appareat, non solum quantum Ecclesia possidet, sed etiam jura, quae sibi competere possunt, innotescunt. Hinc post tot rerum vicissitudines opportunum putabam, ut in inventario ante assignationem praesentis provisoriae compensationis describeretur quantum Praebandae dum integrae erant respondebant, quod facili ratione ab antiquioribus praecipuae Canonicis praestari poterat.

Sed ne durius cum fratribus agam, licet nihil aliud mihi proposuerim, nisi eorum, et Ecclesiae utilitatem, libenter amplecterer, ut statum efforment prout in consultatione se paratos esse protestantur, dummodo formam Concilii Romani, quae pene cum Synodo Diaecesana concordat, observent, et Camerarii seu alii a Capitulo deputati, non solum mensae communis, sed etiam Ecclesiae, et Sacristiae descriptionem proferant; uno verbo necessarium ducerem, ut id quod numquam satis accurate factum est, nunc fiat, et ad sarta tecta jura Ecclesie servanda inventarium legale, et juramento firmatum in Episcopali Cancellaria servandum, omni praeclusa tergiversatione, a reluctantibus Canonicis tradatur.

Inquirendum secundo est, an hoc inventarium juratum singulis decenniis sit renovandum. Licet Concilium Romanum nihil habeat quoad renovationem inventarii; attamen Xistus V. in suo Motu proprio sub *die* 29. *Aprilis* 1587. cui adhæsit S. Concilium Romanum, statuit, illud fieri debere per singulos successores in administratione intra annum a capta possessione, non vero singulis decenniis, quod forsan nimis onerosum visum est. Verum Episcopus dicit, plerasque Synodales constitutiones jubere eam renovationem quolibet decennio. Quoad hoc duo sunt in jure observanda. Primo Episcopos in Synodis non posse quidquam statuere, quod obviet Canonicis institutis, cum nequeat inferior superioris legem abrogare, corrigere, immutare, aut quidquam ei detrahere, vel addere, textu claro *in can. Inferior. dist.* 21. *Cap. Cum Inferior. de majorit et obed. et in Clem. ne Romani de elect.* et ut late probat *Bened. XIV. de Syn. Dioec. lib.* 9. *cap.* 1. Alterum vero est posse leges Superioris per inferiorem adjuvari, etiam alicujus

rei

rei adjectione; aliud enim est legem Superioris tollere, corrigere, immutare, eique aliquid detrahere vel addere in commodum privatorum contra spiritum legis, quod inferiori prohibetur, et aliud est eam adjuvare aliquid addendo, ut melius servetur. *arg. cap. ult. de constit. in 6.* quia non tollitur vel imminuitur prioris legis observantia, sed promovetur, quod sane inferiori licet. Menoch. *lib. 2. de Arbitrariis Judic. cas. 398. num. 46. Reiff. in lib. 1. decretal. tit: 2. §. 4. num. 75. et 76.* Cum vero in themate non afferantur particulæ Synodorum, quæ renovationem legalis inventarii bonorum, ac jurium Ecclesiæ præcipiunt singulis decenniis Vestræ Sapientiæ, et simul æquitatis erit EE. PP. declarare, an Episcopus possit cogere renuentes ad renovationem præfatam quolibet decennio, et an id expediat.

Tertio tandem inquirendum superest, an contra reluctantes procedi possit poena pecuniaria jam comminata, seu potius per Censuras juxta S. Concilium Romanum. Si vetera Sacrorum Canonum statuta perquirimus, a plerisque pecuniarias poenas probari, ab aliis vero improbari deprehendimus, cum primis experientia compertum, foret pecuniarias poenas magis timeri, quam spirituales censurarum, quæ utpote spiritum tangentes a crassis, et obcæcatis hominibus contemnuntur; aliis vero exploratum esset, facilius ea crimina admitti, quorum poena facile condonatur. Fuse utramque sententiam expendit *Bened. XIV. de Syn. Dioec. lib. 10. Cap. 9.* Sed hæc controversia sublata est a Tridentino, quod nedum pecuniarias poenas decrevit contra irresidentes sive Episcopos, ut *Sess. 6. Cap. 1. de Ref.*, sive Clericos *ut in Sess. 24. Cap. 12.*, sed præterea hanc facultatem Episcopis vindicavit etiam contra Laicos in *Sess. 25. Cap. 3. de Ref.* ex quibus ita concludit laudatus Pontifex Bened. XIV. *loc. cit. num. 6. Unde nemini fas est dubitare, licere Episcopo mulctas pecuniarias delinquentibus indicere, si ad eorum emendationem, aliorumque terorrem eas conducere extimaverit.*

At in themate obstare posset Concilium Romanum censurarum poenam imposuisse tam Clericis, quam laicis inventarium conficere reluctantibus; unde cum

res

res non sit amplius integra, et pœna a Concilio fuerit jam statuta, non licere Episcopo pecuniariam poenam imponere derelicta spirituali: atque id Sacræ hujus Congregationis auctoritate probari posset. Cum enim in Synodo Brundusina statutum fuerit, ut Sacerdotes, aliique inferiores Clerici inservire deberent Ecclesiæ, cui erant adscripti juxta Tridentini *Sess. 23. Cap. 6. de Ref.*, singulis festis, in Octava Corporis Christi, et solemnibus supplicationibus sub poena ducatorum quinquaginta Seminario applicanda; Sacra Congregatio die 19. Julii 1818. admonendum censuit Episcopum, ne hanc poenam exigeret, quia Tridentinum *eodem loco* statuerat dumtaxat interdicendum esse Sacrorum exercitium deserentibus Ecclesiam, cui fuerant adscripti.

E contrario autem dici posset aliquando Episcopis licere spirituali poenæ pecuniariam adjungere Exemplum est in *Cap. quod. super his de major. et obed.* ubi statuitur Episcopos, suo arbitrio Abbates, et Sacerdotes sibi subditos posse compellere *per censuram Ecclesiasticam ad Synodum venire*. Quamvis autem Tridentinum *cap 2. sess. 24. de Ref.* ubi etiam exemptos ad Synodum ire statuit, nihil de poena dixerit; nihilominus S. hæc Congregatio ejusdem interpres censuit, posse Episcopum illorum contumaciam censuris, aliisque poenis coercere, ut testatur memoratus Pontifex Benedict. XIV. *loc. cit. lib. 3. cap. 12. num. 1.* et in *sequenti numero*, probat posse Episcopum spirituali poenæ censurarum etiam pecuniariam adjungere. Utriusque autem poenæ vel cumulationem, vel pecuniariæ dumtaxat inflictionem, spirituali seposita locum habere in casu, de quo agimus, duo suadent. Primum scilicet Xistum V. in suo Motu proprio diei 29. Aprilis 1618., cui inhæsit S. Concilium Romanum, arbitrariam facultatem tribuisse Episcopis coercendi reluctantes inventaria legalia conficere „ *eosque* (verba motus proprii sunt) *ad id per censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia sibi benevisa cogant, et compellant* : Alterum vero est in Synodo ab Episcopo Elisei licet ante Concilium Romanum anno 1711. celebrata, quæ tamen

ple-

plene observatur in Balneoregiensi Dioccesi juberi inventarii jurati confectionem *sub poenis arbitrio nostro infligendis* .

Hisce omnibus Eminentissimorum Patrum judicio subjectis sequentia dubia dirimenda propono .

I. *An omnes, quorum mentio fit in tit.* 12. *cap.* 1. *Concilii Romani, adigendi sint ad exhibendum legale inventarium juramento firmatum in casu etc.*

Et quatenus affirmative

II. *An tale inventarium renovandum sit singulis decenniis in casu etc.*

III. *An contra reluctantes procedi possit poena pecuniaria jam comminata , seu potius ea derelicta satius sit, censuras , et poenas in dicto Capite Concilii Romani statutas per novam notificationem imponere in casu etc.*

Sess. 24. Cap. 7. de refor.

DERTHONEN. SPOLII, MANUTENTIONIS, ET REDINTEGRATIONIS. Non semel judicialiter actum est in Romana Curia inter Capitulum Collegiatæ Ecclesiæ S. Mariæ Assumptionis , vulgo *di Piazza* Civitatis Novarum , et Porochos S. Petri , S. Andreæ , et S. Nicolai ejusdem civitatis . Anno enim 1715. expeditum fuit coram A. C. Ansidei a Capitulo contra præfatos Parochos Monitorium super manutentione in possessione præsertim pulsandi Campanas die Sabathi Sancti ante cœteras Ecclesias Parochiales ejus loci ,

benedicendi eadem die fontem baptismalem, et Cereos Pascales præfatarum Paræciarum cum interventu Parochorum, hisque distribuendi dicta die Olea Sancta, nec non recipiendi tertiam partem Sexterii unius frumenti pro tumulatione Cadaverum in Collegiata juxta transactionem initam anno 1709. Anno etiam 1717. die 15. Januarii sub A. C. Cincio obtinuit Capitulum mandatum de manutenendo in præfatis juribus, sequentique die idem A. C. Cincius suam protulit sententiam, qua Parochi succubuere. Curarunt tunc hi, ut in petitorio judicio causa cognosceretur, atque ab Auditore Sanctissimi voti compotes facti, Sacræ huic Congregationi fuit causa ablegata, *ac die* 19. *Novembris* 1718 sexdecim proposita fuere dubia, quæ in sequenti Congregatione *diei* 3. *Decembris* resoluta. Ex his, quæ transcribo, dumtaxat ad præsentem spectant controversiam. *I. An constet de Matricitate Ecclesiae Collegiatae S. Mariae Novarum, seu potius de alio titulo, aut specie superioritatis. II. An jus benedicendi fontem, et Cereum Paschalem in die Sabathi Sancti spectet privative, ad dictam Ecclesiam Collegiatam*, et quatenus affirmative. *III. An Parochi Ecclesiarum SS. Petri, Andreae, et Nicolai in dicta die Sabathi Sancti teneantur accedere ad dictam Ecclesiam Collegiatam, et praestare per se, vel mediantibus eorum Deputatis assistentiam personalem benedictioni fontis, et Cerei. IV. An dicti Parochi possint in die Sabathi Sancti pulsare Campanas ante signum Collegiatae. VI. An competat Ecclesiae Collegiatae jus recipiendi ab Ordinario Oleum S., illudque privative distribuendi, et consignandi Parochis XII. Starium frumenti occasione funerum Patris, aut Matris familias, aliaeque oblationes funebres an, et pro qua rata dividi debeant inter Ecclesiam Collegiatam, et Parochos.* Hæc autem fuerunt S. Congregationis responsa. Ad I. *negative quoad primam, et affirmative quoad secundam partem*, Ad II. *Affirmative* Ad III. *Affirmative*, ad IV. *Negative*, Ad VI. *Affirmative arbitrio tamen Episcopi. Ad decimum secundum dilata.* Quæ omnia confirmata fuerunt die 7. Decembris 1720. dubio „ *An, et in qua parte sit standum vel recedendum a decisis*

re-

respondit Sacra Congregatio *standum esse in decisis quoad primum*, 2. 3, 4. 6., *ad decimum secundum servandam esse concordiam anni* 1555. Hæc autem responsio *ad dub. decimum secundum* iterum confirmata fuit die 14. Aprilis 1725. dum eo reproposito S. Congregatio censuit standum esse *in decisis*.

Licet mandatum de exequendo has resolutiones obtinuerit Capitulum anno 1726. ab A. C. de Abbatibus, nihilominus opus fuit anno 1728. alio mandato ejusdem A. C. de Abbatibus, quo injunctum fuit Episcopo Derthonen., ut procederet contra inobedientes Sac. Congregationis resolutionibus ad exequutionem poenarum, et comminationem censurarum.

Antequam ulterius transeam, moneam oportet Eños PP., me consulto omittere, ne nimius sim, concordiam superius memoratam, quæ anno 1555. inita fuit inter Capitulum et Parochos super possessione percipiendi emolumenta funeralia, cum ea referatur in Summario a Capitulo distributo. Referam dumtaxat plures accessisse Derthonensis Curiæ sententias, ac alteram Metropolitani Januensis, quibus Capitulum in possessione manutenendum esse statutum fuit ad tramites relatæ concordiæ At cum Parochi novas excitarent turbas, altera inita fuit transactio an. 1709. quæ in mandato superius relato A. C. Ansidei nominatur, quam pariter in memorato Summario perlegere precor EE. VV. Tertia tandem superaccessit anno 1728. conventio, quæ tamen mutuo partium consensu inobservata remansit.

Cum anno 1806. Derthonensis Dioecesis Casalensi jam fuerit unita, easque moderaretur Episcopus Joannes Crysostbomus Villaret, hic legem tulit, quo omnibus Parochis facultatem fecit baptismalem fontem benedicendi. Quia tamen aberat Episcopus, Capitulum Vicarium Generalem adiit Canonicum Salina, ut sarta, tectaque sua jura servaret, a quo declaratum fuit, illud decretum non afficere Capitulum, cum Parochi alio titulo, quam *plebanitatis* tenerentur ad conveniendum ad Ecclesiam Collegiatam die Sabathi Sancti pro benedictione fontis Baptismalis. Sed post biennium rediit Episcopus Villaret, qui statim præscripsit omnimodam exequutionem lati a se Decreti, non obstante *quovis privilegio*, vel *quavis consuetu-*

dine a Capitulo afferenda pro privativa benedictione Fontis Baptismalis in Sabatho Sancto.

Evenit quoque, ut a Gallico regimine demandata fuerit Coemeteriorum constructio, in quo fidelium cadavera sepelienda essent, hinc Parochi Capituli possessionem super perceptione funeralium desiisse autumarunt, cum illud, utpote jure sepeliendi privatum, nec peragere exequias, nec emolumenta percipere posse contendant.

Restitutis rebus S. Congregationi preces obtulit Capitulum, ut ad primæva jura redintegraretur, et ad cautelam declararetur competere Capitulo jura huc usque memorata. Hæ Vicario Apostolico remissæ fuere die 13. Januarii 1816., ut opportuna documenta transmitteret auditis Parochis, et Capitulo. Vix cognitis precibus, in Secretaria apposuerunt Parochi protestationem cum consueta clausula *nihil transeat*, unde die 3. Augusti 1816. postquam documenta remissa fuerant a Vicario Apostolico rescribere opus fuit *ponatur in folio citata parte*. At memorati Parochi preces exhibuerunt SSmo Sacræ dein huic Congregationi ablegatas, in quibus exposuerunt „ *bramando ora di progredire nel giudizio* (coram S Congregatione) *gli Oratori Parochi supplicano la S. V. d' ammetterli ad una dilazione, affinchè possano allestire nuovi documenti comprovanti le ragioni, ed i fatti, che si addurranno nella scrittura del loro Avvocato*; super quibus rescriptum exit. *instent citata parte*. Tunc preces iteravit Capitulum in quibus prioris supplicationis verba exscribens postulavit, ut possessorium prius exlperetur judicium: sed cum prima instantia tum possessorium, tum petitorium judicium promovere videretur, ac etiam Parochi *nihil transeat* apposuissent, et præterea factorum documenta exhibere polliciti essent ad possessionem labefactandam, rescribere necesse fuit, ut citatis Parochis causa proponeretur. Sed Capitulum, ut possessionis judicium citius expediretur, coram Derthonensi Apostolico Vicario Parochos in jus vocavit postulans purgationem spolii, et redintegrationem ad possessionem jurium. Opposuerunt illi judicis incompetentiam cum introductum, et radicatum dicerent in

S. hac

S hac Congregatione judicium; super quo incidenti judicans Ordinarius, se Judicem competentem declaravit, a qua sententia ad Metropolitanum Januensem appellarunt Parochi, qui Derthonensis Curiæ judicatum revocavit, ac Capitulum in expensis condemnavit.

Illico a Capitulo provocatum fuit ad S. Sedem, precesque renovatæ S. huic Congregationi, quæ tum Derthonensem Episcopum, cum Januensem Metropolitanum de sua sententia rogavit præfixo litigantibus termino. Causa itaque super possessione, ac spolio dumtaxat proponitur, nec non super judicato Curiæ Archiepiscopalis Januensis in ea tantum parte, quæ respicit condemnationem Capituli in expensas. Silent Parochi, quorum dumtaxat folia quædam remisit Ordinarius: Capitulum vero allegationem typis impressam distribuit, in qua refellit rationum momenta a Parochis in memoratis foliis recensita.

Quæritur in primo dubio an constet de Spolio, ita ut sit concedenda manutentio, et quatenus opus sit, redintegratio in possessione, seu quasi jurium benedicendi privative fontem et Cereum Paschalem cum interventu parochorum, pulsandi campanas ante cæteras Parœcias, et Sacra distribuendi Olea. Capituli defensor utrumque extremum in hac Spolii causa adesse probat; primum scilicet legitimam possessionem in Capitulo spoliato tot mandatis A.C. et S. Congregationis resolutionibus, ac decretis firmatam, atque etiam in petitorio judicio, ex quo coloratur possessio; in qua Capitulum permansit ad annum usque 1807. ut ex Episcopi Derthonensis informatione patet, in-luctis testibus, et libris Capitularibus, qui in Archivio servati plene probant favore etiam Ecclesiæ ex *Rot. Rec. dec. part.* 19. *dec.* 152. *num.* 7. et ex quibus patet etiam non semel Parochos attentasse contra horum jurium possessionem, pro qua Capitulum semper vigilavit, eosque ræfrænandos curavit. Evidens autem est alterum extremum usurpativæ possessionis penes Parochos. Nec enim usurpatorum notam effugiunt ob decretum, quod intercessit, Episcopi Villaret, cum spolium æque committatur, dum privata auctoritate quis aliena usurpat, ac dum judicis decreto nullo,

et

et injusto id fit *Surd. Cons.* 28 *num.* 24. *Cyriac Controv.* 500. *num.* 41. *Rot. Rec. part.* 13. *dec.* 375. *n.* 10. *et part.* 18. *dec.* 90. *num.* 2. Jamvero decretum Episcopi Villaret, primo nullum fuit ex defectu citationis *text. in Cap. Eccl. S. Mariae de const. Ridolphin. in prax. part.* 1. *cap.* 13. *num.* 348. *Ubert. de citat. cap.* 14. *num.* 102., qui suppleri nequivit extrajudiciali Capituli interpellatione *Rot. dec.* 204. *part.* 13. *recen. num.* 6., *vel* qualitate decreti, utpote lati inter personas privatas ad instantiam parochorum contra privata jura Capituli, non vero per modum legis universalis, *vel* demum qualitate decernentis Episcopi Villaret, qui utut amplissimis facultatibus præditi nequibat simplici decreto alterius juri quæsito derogare, quod nec tollere solet Summus Pontifex, ac præsertim in themate, cum accessisset reijudicatæ auctoritas post rem tum in possessorio, cum in petitorio fuse discussam distributis utrinque allegationibus. Ex his concludit præfatus defensor constare de spolio, ac proinde esse Capitolum ad sua jura redintegrandum.

Sed ex hujus judicii natura sequi autumat in secundo dubio refectionem expensarum tum judicialium tum extrajudicialium, ut post *Text. in l.* 2. *Cod. ad leg. Aquil. ibiq Glos. in verb. Aqua firmavit Rot. in Cornetana Spolii* 6 *Jun.* 1777. §. 6. *cor. Sentmanat*; quin de bona vel mala fide Spoliantium inquiri debeat *Rot. loc. cit. dec.* §. 7.

Agitur in tertio dubio an servanda sit sententia Curiæ Archiepiscopalis Januensis non quidem quoad competentiam, cum a Capitulo succumbente appellatum fuerit ad S. Congregationem, cujus competentiam Parochi sustinent, sed quoad condemnationem expensarum. Hujus sententiæ nullitatem conatur ostendere, qui Capituli jura tuetur, primo ex defectu jurisdictionis, quia Metropolitanus utpote inferior S. Pontifice judicare non poterat de competentia inter Tribunal Ordinarium Episcopi, et Tribunal Delegatum S. Sedis, ac proinde de competentia sui superioris, sed necesse erat, ut Parochi de avocatione causæ a Derthonensi Curia rogarent vel ipsum Sanctissimum, vel Tribunal Signaturæ, aut Auditorem Sanctissimi. Alteram nullitatem desumere nititur ex capite injusti-

stitiæ cum nec ex informatione, quam ab Ordinario exquisivit S. Congregatio, nec ex rescripto *instet citata parte* sequatur judicii contestatio, quod non a commissione, aut decreto citandi, sed a citatione dumtaxat suum sumit exordium *Rot. recent. part.* 17. *dec.* 161., unde ruente sententia, concidit etiam condemnatio in expensis, quæ potius sunt Capitulo a Parochis compensandæ ceu temerariis litigantibus.

In quarto dubio sermo est de possessione juris peragendi exequias in Collegiata, percipiendi emolumenta funeralia non obstante constructione Coemeterii publici, quam possessionem firmam manere debere censet Capituli defensor. Jus enim exigendi funeralia, et peragendi exequias non ex tumulatione, sed ex transactione anni 1555., cujus observantiâ demandata fuit a S. Congregatione. Quamquam et illud notandum sit cæmeteria causa publicæ valetudinis subrogata fuisse singularum Ecclesiarum sepulturis, ita, ut quæ Ecclesia jus habebat tumulandi in propriis sepulchris, nunc jus istud exerceat in publico Cæmeterio; ac proinde non sublatum jus sepeliendi fuit, sed tantum variatus locus; quod profecto non impedit emolumentorum perceptionem, et jus peragendi exequias.

Dubia proponuntur.

I. *An constet de Spolio, ita ut Capitulo Collegiatae Novarum sit concedenda manutentio, et quatenus opus sit, redintegratio in possessionem, seu quasi juris privativi benedicendi Fontem, et Cereum Paschalem in die Sabathi Sancti cum interventu Parochorum S. Petri, S. Andreae, et S. Nicolai vel per se, vel mediantibus eorum Deputatis, nec non in eadem die pulsandi Campanas ante caeteras Ecclesias Parochiales, atque in possessione distribuendi in Feria V. Olea Sancta caeteris Parochis in casu ec.*

Et

Die 24. Martii 1821.

Et quatenus *Affirmative*.

II. *An sit locus refectioni expensarum judicialium, et extrajudicialium favore Capituli Collegiatae Civitatis Novi in casu ec.*

III. *An Sententia Curiae Archiepiscopalis Januensis sit servanda quoad condemnationem expensarum, seu potius expensae sint compensandae in casu ec.*

IV. *An Capitulo Collegiatae Novi sit concedenda manutentio in possessione juris peragendi exequias in propria Ecclesia, et percipiendi emolumenta juxta solitum, non obstante constructione publici caemeterii in casu etc.*

Die

Die Sabathi 14. *Aprilis* 1821. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii , in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia , juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda .*

EUGUBINA PRAEPOSITURAE . Vacante per obitum Ignatii Hondedei Præpositura, quæ prima post Pontificalem dignitas est in Eugubina Cathedrali , duo ex Canonicis , qui de *Massa veteri* nuncupantur , testimoniales ab Episcopo obtinuerunt litteras, quibus uti possent apud S.Sedem,penes quam Præbendæ , utpote primæ Dignitatis , conferendæ jus erat, atque potestas . Primas obtinuit Canonicus Joseph Pecci , qui pluribus jam ab annis in eadem Ecclesia Theologi munere fungebatur sub data 10. Martii præteriti anni , dein alias obtinuit Canonicus Alexander Elisei sub die 19. ejusdem mensis. Placuit SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO primo gratiam conferre , ejusque favore pridie Idus sequentis Aprilis Apostolicæ collationis literæ expeditæ fuerunt ea sub lege , ut eo ipso vacaret Theologalis Præbenda , quam idem Sanctissimus vigore reservationis contulit in Sacerdotem Fortunatum Benedetti . *Sess. 22.cap.2. et sess.24. cap. 12. de Reform.*

Statim Propositurae possessionem nactus est Peccius , Sed id ægre ferens Canonicus Elisei exeunte sequenti mense Septembris preces eidem Sanctissimo obtulit , exponens sibi „ *de jure spetta il dritto di azione* - unde de nullitate provisionem accusans postulavit , ut sibi fas asset apud hunc amplissimum Ordinem jura sua experiri. Annuit Sanctissimus edito Rescripto per Secretariam Memorialium die 30. ejusdem mensis , quo remissæ fuerunt preces ad *S.Congregationem Concilii cum facultatibus necessariis , et opportunis , etiam cum clausula de aperitione oris* .

Ut primum mihi delatae sunt Canonici Elisei preces , Episcopum super iis requisivi , ut audito Capitulo ,

et Praeposito Pecci suam redderet Informationem, suumque aperiret votum transmissis Capitularibus Constitutionibus. Tum Antistes, tum Capitulum contrariam Elisei sententiam amplectuntur. Tunc tribus concordatis Dubiis dicta hæc dies est definiendae causae, distributis hinc inde allegationibus.

Actor Canonicus Elisei contendit Apostolicas literas, quibus Præpositura collata est Josepho Pecci, nullas, irritasque esse ob vitium subreptionis, quia in precibus a Peccio Sanctissimo oblatis reticitum est, inter Eugubinae Ecclesiae Canonicos optioni locum esse, cum aliqua Præbenda vacaverit. Cum enim id reticeatur, quod sciens Summus Pontifex aut nullimode, aut saltem difficilius gratiam concessisset, gratia ipsa irrita reddetur ad tradita per *Pirringh. in jus. Can. de Rescript. sect.* 3. *num.* 74. *Reiffenst. in jus. Can. eod. tit.* §. 7. *num.* 162. *Rota in Leodien. Canonicatus* 3. *Julii* 1761. §. 7. *coram Frangip., et in Firmana Capellaniae* 3. *Julii* 1767. §. 8. *coram Aspur.* „

Urget etiam Elisei Defensor ex hac optione jus oriri singulis Canonicis transeundi ad vacantes Praebendas, cui quidem juri vulnus influxit collatio facta favore Pecci, quia Summus Pontifex ignoravit jus illud, quo potiuntur Canonici. *Ex* hac igitur reticentia in precibus Pecci derogatum fuit juri alteri quaesito, quod numquam voluisse praesumitur Pontificem, nisi id expressis verbis fuerit declaratum *Peret. in Cod. de Prec. Imp. offer.* §. 4. *Rota in Compostellana Parochial. super novis literis* 11. *Martii* 1763. §. 3. *coram Caprara* Praesertim quia Peccius jam in Capitulo Præbendam Theologalem obtinebat, ac proinde vetitum ipsi erat per optionem Capitulo competentem ad aliam transire praebendam *Gonzalez. Reg.* 8. *Cancell. glos.* 34. *num.* 81. *Garzias de Benef. par* 5. *c.* 4. *num.* 134. *S. Congreg. in Ast.* 26. *Februarii* 1601. Nec dici potest Peccium, qui utpote Canonicus Theologus inhabilis erat ad optandam Praeposituram, dispensatum ab hoc impedimento per literas Apostolicas fuisse. Nam statim ac Summus Pontifex ignorabat optionis jure potiri Capitulum, nec potuit, nec voluit dispensationem indulgere.

Ut

Ut autem in facto probet, Canonicos Eugubinae Ecclesiae optionis jure donari; quatuor adducit Testes Sacerdotes, qui referunt „ *Che i Canonici di minor Prebenda subentrano alla vacanza delle Prebende maggiori, e tutti vi hanno indistinto diritto di ozione, e la scelta poi dipende da Roma, o dallo stesso Capitolo, a norma della Regola 9. della Cancellaria . . . . . Vacando poi la Propositura tutti i Canonici componenti l' intiero corpo del Capitolo hanno comune, ed indistinto il diritto di ottarvi, nè esiste caso, nel quale siasi veduto il Canonico Theologo, o Penitenziere alla detta Propositura prescelto, nè mai si è saputo, che v' abbia ottato, e la scelta frà gli aspiranti, trattandosi di Dignità, dipende sempre dalla volontà del Sommo Pontefice.*

Id ipsum confirmat Notarius sese referens ad Resolutiones Capitulares ab anno 1570., usque ad annum 1817. Unde Canonici Elisei Defensor concludit, Peccium nec rite, nec recte institutum fuisse in Praepositura vigore literarum Apostolicarum, quae vitio subreptionis inquinabantur, ac proinde ad illam optare tantummodo posse suum Clientem, cum caeteri omnes Canonici juri optionis valedixerint.

E contrario novi Propositi Defensor negat vel obreptionis, vel subrepationis vitio laborare Apostolicas literas favore sui Clientis obsignatas, cum in iis nec falsum expositum, nec ulla reticita fuerit veritas, cujus cognitio Pontificem a concedenda gratia retraxisset. Hoc in casu vetitum est, et ipsi supremæ authoritati injurium, beneficium aperitionis oris concedere *Cardinalis de Luca de Jurid. dis. 8. nu. 6. Rot. coram Crescentio decis. 116.. num. 6. et cor. Olivatio dec. 629. n. 1.*

Enim vero qualitas Canonici Theologalis, qua Peccius fruebatur, non solum expresis verbis Summo Pontifici exposita fuit tum in supplici libello, tum in literis testimonialibus Episcopi, sed imo ita eam prae oculis habuit Pontifex, ut in *Bulla* collationis ejus vacationem eo ipso indixerit, ejusque collationem S. Sedi reservaverit. Si igitur Pontifex probe novit agi de prima Dignitate cathedralis, si expresso

expositum fuit optantem ad illam esse Canonicum Theologum, et nihilominus gratiam obsignavit, quae postea exequutioni demandata est, si demum vacantem, et S. Sedi reservatam Praebendam Theologalem in alium contulit, nequit modo irritam hanc gratiam reddere, quam supremus collator et potuit, et voluit concedere.

Quo vero ad optionem Capitulo competentem, eam negat in *facto* Peccii Defensor, et ex *jure* nullum praebere impedimentum gratiae concedendae contendit. Ex actu siquidem Capitulari constat - *che questo Capitolo, e singoli Canonici non hanno mai goduto il dritto dell'ozione-* Idipsum confirmat Episcopus in suaInformatione-*nulla unquam extitit in CapituloCathedralis Eugubinae Canonicatus optandi species* ,, Quin contrarium probent Testes a Canonico Elisei inducti, qui facile conciliantur cum praedicto actu Capitulari. Licet enim verum sit, posse omnes Canonicos in casu vacationis alias optare praebendas, licet aliquando contigerit eos ab una ad aliam fuisse translatos, statim vero ac additur - *la scelta poi dipende da* Roma, *e dallo stesso Capitolo* - et quoad Proposituram, - *la scelta fra gli aspiranti, trattandosi di dignità, dipende sempre dalla volontà del Sommo Pontefice* - Sequitur inde non agi de vera optione qua Praebendati in aliquibus aliis Cathedralibus fruuntur, et cujus vigore jus habeant juxta certas *anctianitatis* regulas ad consequendum vacansBeneficium, sed de eo generali jure, quo omnes Ecclesiastici, quibus nullum obstat Canonicum impedimentum, donantur instandi penes collatores pro assequendo Beneficio.

Vera enim optio est jus *quoddam, quo antiquiores Canonici propria dimissa Praebenda, aliam vacantem, quae reservata non est, intra certum tempus eligere, et consequi valent*, ut post *Monet. de opt. cap.* 1. *n.*13. *Barbos. de Can., et Dignit. cap.* 30. *num.* 1. *et seq. Scarfant. ad Ceccopier. lib.* 4 *tit.*6.*n.*1. S. Congr. *in Sutrina Stalli* 7. *Julii* 1770. Pugnant hinc inter se, ut Canonici jus habeant veræ, ac realis optionis, et tamen concurrentium electio pendeat a voluntate Capituli, vel Summi Pontificis. Nam optio jus tribuit

op-

optanti assequendi Beneficium, nec locum Superiori collatori relinquit, nisi in casu, quo optans jus suum intra legitima tempora exercere neglexerit *Text. in cap. fin. de cons. in 6*

Arguit etiam Pecci Defensor nullam in Cathedrali Eugubina dari posse optionem ex iis, quæ notantur in actu Capitulari „ *perchè quivi non sono prebende distinte, ma Massa comune* „. Nam Bonifacius VIII. *in cap. ult. de consuet. in 6.* expresse loquitur de consuetudine, vi cujus *antiquiores Canonici gradatim meliores, si voluerint, possint cum vacant per se, vel per alios optare praebendas* „ Hinc cum inter Eugubinos Canonicos de *Massa veteri* nulla sit Præbendarum distinctio, sed illæ omnes æquale Præbendatis conferunt emolumentum, quod ex communi Massa profluit, deficit subjectum optionis, quia deficit inferior Præbenda, quæ cum meliori possit commutari.

Ita ad rem tradit *Barbos. de Canon. et Dignit. cap. 30. num. 4.* „ *Aut est certus numerus Canonicatuum, et totidem etiam Praebendae, sed eae distinctae non sunt, imo bona sunt quoad dominium Capituli communia, super quibus bonis quasi in confuso, absque actuali aliqua distinctione institutus numerus Praebendarum correspondens numero Canonicatuum; et tunc si Capitulum per Officiales suos bona administrat, et de fructibus collatis tot facit aequales portiones, quot Canonici, non potest etiam introduci haec consuetudo; cum enim non sit dare unam ex his portionibus melioribus, non cadit electio, neque optio* „.

Addit insuper quod etiam si vel ex statuto, vel ex consuetudine vigeret optio in Capitulo Eugubino, tamen hoc jus silere prorsus deberet in casu vacationis Præposituræ, quæ est prima post Pontificalem Dignitas. Ex regula siquidem quarta Cancellariæ Summo Pontifici reservatæ sunt primæ Dignitates in unaquaque Cathedrali Ecclesia. At *optio* exerceri nequit quoad Beneficia, quæ S. Sedi sunt reservata, ut post *laud. Textum in cap. ult. de cons. in 6.*, passim tradunt *Barbos. de Can., et Dign. loc. cit. numer. 22. Monet. de optio. Canonic. cap. 3. num. 37. Rota in Recent. decis. 285. num. 2. par. 9. et decis. 140. num. 8., et 9. par. 10.*

Un-

Unde concludit inutili labore quæstionem institui tum de optione in genere, tum an ea exerceri queat a Canonico Theologali, cum res sit in præsenti causa de libera collatione facta a Summo Pontifice in vim generalis reservationis cujuscumque Primæ Dignitatis, quo in casu omne optionis jus evanescit.

His perpensis, aliisque rationum momentis, quæ ab utraque parte afferuntur, dignentur EE. Patres dirimere quæ sequuntur, dubia

I. *An sit locus aperitioni Oris in casu etc.*

II. *An Canonicus Theologus Pecci dicendus sit rite, et recte institutus in Praepositura Ecclesiae Cathedralis Eugubinae in casu etc.*

Et quatenus negative

III. *An, et cujus favore sit locus optioni in casu etc.*

Ad I. Negative, et amplius.

Ad II. Affirmative, et amplius.

Ad III. Provisum in præcedentibus.

Sess. 22. cap. 4. et sess. 25. cap. 4. de Reform.

ROMANA CAPELLANIAE. Fr. Raymundus Capizucchi Sacri Palatii Apostolici Magister ex Ordine Prædicatorum priusquam in amplissimo Purpuratorum Collegio cooptaretur, anno 1676. usumfructum tot Bonorum annui reditus scut. 107., et ob. 60. donationis titulo contulit in Fr. Josepho Cenci, qui tunc inter Ephebos ejusdem Religiosæ Familiæ versabatur. Has conditiones in publicis Donationis Tabulis adjecit; ut Donatarius statim ac per solemnem professionem vota nuncupasset, libere frueretur annuo reditu scut. 60. *pro suis Religiosis indigentiis*, post mortem vero Donantis consequeretur superxtantia

tia scuta 47. et ob. 60. cum onere duarum Missarum in qualibet hebdomada celebrandarum *in loco sibi beneviso*.

Vita autem functo Donatario annuum hunc reditum donans contulit in Primogenitum ex familia Cincia, et *sic de Primogenito in Primogenitum masculum in perpetuum*, ita ut *in perpetuum teneantur, et obligati sint celebrari facere in Ven. Ecclesia S. Thomae Paraecia de jure patronatus familiae Cinciae regionis arenulae, et in Capella, seu Altari S. Francisci Missas de requie quatuor qualibet hebdomada*; atque hisce Primogenitis jus tribuit eligendi, et nominandi Capellanum cui tenerentur *pro elemosyna dictarum Missarum persolvere annua scuta vigintiquinque ultra submiqistrationem pro dicta celebratione utensilium necessariorum, et restantia scuta annua octuaginta duo, et ob. 60. in beneficium, commodum, et utilitatem primogeniti pro tempore tendant, et cedant*.

Voluit demum Donans, ut in quovis casu, quo vel Donatarius, vel Primogeniti ex familia Cincia deficerent in adimplemento Missarum, vel quod masculina Primogenitorum linea exaresceret, tunc *jus praefatum eligendi, et nominandi Capellanum in dicta Capella S. Francisci Ecclesiae Parochialis S. Thomae ad Rev. Priorem pro tempore existentem in Conventu S. Mariae supra Minervam una cum omnibus introitibus integre, et absque ulla diminutione spectent, et pertineant, dictique introitus* erogentur ad beneficium, *usum, commodum Sacristiae arbitrio dicti Patris Prioris*.

Exaruit reapse linea masculina Primogenita familiæ Cinciæ circa annum 1744., et tunc frustra obnitente Comitissa Portia Cenci, quæ sententia A. C. rejecta fuit, jus nominandi Capellanum, et omne Pii Legati emolumentum transiit ad Sacristiam S. Mariæ supra Minervam, cujus Prior ad annum usque 1804. donantis voluntatem in omnibus adimplere curavit. Eo anno expositum SSmo fuit a Priore tunc temporis conventus ,, *come il fu Cardinal Capizucchi lasciò per testamentaria disposizione al suo Convento della Minerva un Legato di sc. VENTICINQUE con la legge di celebrare o far celebrare 4. messe di Requie la Settimana nella Cappella di S. Francesco nella Venerabile Chiesa Pa-*

roc-

rocchiale di S. Tommaso a Cenci , che sono annue Messe numero 208. , ma poichè alla giornata un tal legato si rende gravoso „ ideo postulavit „ *un adequata riduzione* „ et voti compos factus est per Rescriptum R. P. D. Secretarii Rev. Fabricecæ S. Petri sub die 17. Augusti ejusdem anni , quo concessum est „ *Missarum onera in posterum adimpleri cum centum et decem Missis quolibet anno celebrandis* „ .

Sed brevi annorum circulo omnia subvertit hostilis Pontificiæ Ditionis occupatio , et bonorum omnium ad Ecclesias spectantium usurpatio , et nonnisi proxime elapso anno Capitalia superextantia ex donatione Cardinalis Capizucchi recuperavit V. Sacristia , quorum annui olim reditus scut. 107. 60. modo cohibetur ad scuta 72. 40. Interea novus Parochialis Ecclesiæ S. Thomæ Rector Petrus Giorgi sui muneris esse putavit integram Missarum satisfactionem curare in sua Ecclesia juxta Donantis voluntatem Actum primum est coram R.P.D. Auditore SSmi super pertinentia causæ ,quam prior putabat spectare ad S.Congregationem Visitationis , a qua obtinuerat facultatem celebrandi Missas in Ecclesia S. Marie supra Minervam , e contra Parochus postulabat remitti ad hanc S. Congregationem , quod obtinuit per decretum diei 22. Maii 1819.

Tunc rogavi EmumUrbis Vicarium ut super instantia P. Prioris pro reductione , et translatione Missarum,quæ ob acta judicialia coram R.P.D.Auditore SSmi suspensa remanserat , votum suum aperiret , et novam aParocho exhibitam eidem remisi . Die 8. Martii præteriti anni , cum nondum superextantia Capitalia recuperata erant , ut superius monui , informationem reddidit cl. me. Cardinal. Litta in hæc verba „

„ Raymundus Cl. Me. Cardinalis Capizucchius labente Anno 1636. Capellaniam jurispatronatus laicalis erexit in Ecclesia S. Thomæ , uti dicunt , ad Cincios de Urbe cum onere celebrationis quatuorSacrorum in singulas hebdomadas . Dotem porro constituit in sorte scut. 2725. quæ annua scut. 107. et oblos 60. reddebant , uti asseritur „

„ Cum R. Prior pro tempore Coenobii S. Mariæ supra Minervam de Urbe activo jure nominandi potitus

fuis-

„ fuisset, annui Capellaniæ reditus negligi caeperunt
„ ex quo factum est, ut ad scuta 56. et obul. 85. in
„ annos singulos imminuti fuerint. Hac de causa lau-
„ datus Prior contendit se petiisse, atque obtinuisse
„ diminutionem, ac traslationem Missarum, et re-
„ vera ex eo tempore Sacra centum quotannis cele-
„ brare cæpit, quinquaginta videlicet in altari a Car-
„ dinali designato, et alia quinquaginta in Ecclesia S.
„ Mariæ supra Minervam. Hujus autem conce-sio-
„ nis monumentum a nemine hactenus mihi exhi-
„ bitum fuit „.

„ Interea cum exteris in Italia dominantibus, Religio-
„ sorum patrimonia gravissimum acceperunt detri-
„ mentum factum est, ut publicis demum rebus
„ compositis, laudatus Coenobii Praesul supplex adie-
„ rit EE. VV. exorans Missas, de quibus agimus, ad
„ minorem numerum reduci, sibique concedi, ut eas
„ in sua Ecclesia celebrare posset. Utque preces rationi
„ inniti ostenderet, annuos Capelliniæ reditus ita im-
„ minutos esse exponit, ut summam vix aequent scut
„ tor. 4. et obol. 33. id scilicet malum ex eo dimana-
„ quia fructus Locorum Montium decurtati admodum
„ sunt, ac capitalia censuum sibi sumpsit publica
„ tunc temporis dominatio. „

„ Quamquam haec omnia spernenda profecto non sint
„ attamen id pondus eisdem tribui debere non antu-
„ marem, quod Orator contendit. In primis enim,
„ quidquid sit de locis Montium, quorum fructus
„ nullum decrementum post ultimam calamitatem
„ passi sunt, ad Census quod attinet, qui maxi-
„ mam fundorum partem constituunt, Summus
„ Pontifex Edicto imperavit, publicum Aerarium re-
„ pendere debere quidquid locis piis exterorum jus, ar-
„ bitriumque abstulerat. Suas hinc Orator asserit
„ instantias proposuisse Administrationi, uti vocant,
„ debiti publici a Supremo Principe constitutae pro
„ hac indemnitate recipienda. Jam vero si haec ces-
„ satio fructuum Censuum temporaria est, si non ita
„ multo post tam capitalia, quam fructus eorum-
„ dem Capellaniae reddendi sunt, quisquam plane
„ intelligit perpetuam hanc Missarum reductionem

„ impertiendam non esse, cum onerum imminutio
„ fructuum imminutioni debeat respondere.
„ Idem de translatione Missarum dicendum videtur.
„ Etenim non modo eidem obstat lex fundationis,
„ ac dissensus Rectoris Ecclesiæ S. Thomae ad Cin-
„ cios, verum etiam nulla adest utilitas, vel neces-
„ sitas, quæ eam concedendam esse suadeat. „
„ Hinc totis viribus pro superius recensita compensatio-
„ ne obtinenda incumbendum censerem, eaque con-
„ sequuta Missas ad aequam lancem pro stabili, tuta-
„ que fructuum ratione in perpetuum librandos fore
„ existimarem. „

Concordatis in contradictorio quatuor dubiis Causa proponitur distributis ex parte tantum Sacristiæ et Prioris S. Mariæ allegationibus, cum Parochus ob tenuitatem redituum suæ Paræciæ nequeat supplere expensis.

Quæritur in *primo Dubio*, an locum habeat caducitas a legato contra Sacristiam ob cessationem celebrationis Missarum, et omissionem nominationis Capellani. Hanc caducitatem Parochus eruere contendit ex præsumpta Donantis voluntate. Si enim illa expresse cavit, ut si vel Fr. Joseph Cenci, quem summopere diligebat, et in quem primum suæ donationis compendium contulit, si Primogeniti de Cinciis, quos Patronos nominaverat, per annum ab implemento oneris Missarum, vel nominatione Capellani abstinuissent, statim et primum, et alteros ab omni jure, et emolumento extorres fecit, ita etiam cum Moderatores Sacristiæ et Prior Conventus per plures annos neglexerint nominare Capellanum, et Missas celebrare non fecerint juxta donantis præscriptum, eos caducitatis poena plectendos esse videatur. Nam ubi eadem militat ratio, eadem militare debet juris dispositio ad *Text. in Leg. Illud ff. de Leg. Aquil.*

Sed defensor Sacristiæ caducitatem excludit *tum* quia nunquam hæc poena comminata reperitur in Tabulis donationis contra Sacristiam, quæ imo substituta est iis omnibus, qui ob inadimpletas conditiones a legati emolumento cecidi-sent. Nec certe hæc poena, quæ maxima est, potest quovis argumento etiam ex majoritate rationis trahi ad alium casum,

alias-

aliasque personas contra quod Donator expressit *ad Text. in Leg. Paterfamiliaff. de haered. instit. Fusar. de subst. quaest.* 575. *num.* 1. *Rota in Recent. decis.* 245. *num.* 9. *par.* 15. *et cor. Oliv. decis.* 603. *num.* 9. Tum quia ad evitandam odiosæ caducitatis poenam quælibet vel levis sufficit causa, nec unquam aliquis in eam incurrisse censetur, nisi concurrant positiva culpa, malitia, ac dolus. *Cardinalis de Luca de fideicomm. disc.* 88. *n.* 11. *Rota cor. Ansal. dec.* 271. *n.* 24. *cor. Molin. dec.* 1081. *n.* 19. *et cor. Olivat. d. dec.* 603. *n.* 1., *et* 2. Tum demum quia reapse plurimæ, ac momentosissimæ causæ, intercesserunt differendi nominationem Capellani, et diminuendi suffragia absque ulla suorum Clientum culpa. Quæ quidem causæ petuntur ex hostili invasione status Ecclesiastici, ex usurpatione bonorum omnium ad loca Pia spectantium, ex diminutione redituum, eorumque dilata restitutione usque ad proxime præteritum annum.

Ex primi Dubii resolutione pendet *secundi* judicium. Nam si nulla caducitatis poena plectendi videntur Sacristiæ Moderatores, et Prior, sequitur ut ex aperta Donantis voluntate sartum, tectumque sit jus Priori nominandi Capellanum pro satisfactione Missarum, et addicendi Sacristiæ commodo superextantes Legati Pii reditus.

In tertio Dubio quæritur de loco, ubi celebrandæ sint Missæ. Fatetur Sacristiæ Defensor ex voluntate Fundatoris celebrationem faciendam esse in Parochiali Ecclesia S. Thomæ, sed orat ut consulatur Sanctissimo pro derogatione legi fundationis ad hoc, ut celebratio expleri possit in Ecclesia S. Mariæ supra Minervam. Sed Parochus urget exequtionem voluntatis Donantis, cum nulla suppetat justa causa eam commutandi, quod certe fieri non posse, nisi urgente necessitate, et justa concurrente causa sæpe sæpius decrevit hæc S. Congregatio, præsertim in *Civitatis Castellanae Capellaniae* 2. *Maii* 1818., *et in Mantuana ejusdem diei, et anni.*

Urget etiam Parochus satisfactionem utensilium, de quibus expresse meminit Cardinalis Capizucchi, dum pro Capellano scuta vigintiquinque assignavit „ *ultra subministrationem pro dicta celebratione utensi-*

lium necessariorum „ quorum utensilium jacturam fecit ob translationem Missarum ad Ecclesiam Sanctæ Mariæ.

In quarto demum *Dubio* contendit Defensor Sacristiæ constare de reductione Missarum ex Rescripto Secretariæ Rev. Fabricæ lato ex Audientia Sanctissimi, vi cujus Missæ ad numerum centum decem reductæ fuerunt. Porro adversus Summi Pontificis Rescripta obloqui nequit, nisi prius facultas data sit cum clausula *de aperitione Oris*. Præsertim cum laudato Rescripto adjecta inveniantur verba „ *contrariis quibuscumque non obstantibus* „ unde eruitur derogatio etiam voluntati Donatoris ut post *Text. in Cap.* 1. *de Const.* 126. tradit *Rosa de exequut. Litt. Apost. p.* 1. *cap.* 5. *num.* 183., *et Rota in Augustana, seu Constantien. Canonicatus* 12. *Mart.* 1756., §. 10. *coram Caprara*.

Verum enim vero Parochus nihil obstare putat Rescriptum appositum precibus, in quibus verum reticitum, et falsum expositum dicit. Etenim in supplici libello narratum minime est, Sacristiam frui integro legato a Cardinali Capizucchi relicto, ut ex eo detractis Missarum eleemosynis, et utensilibus superextans emolumentum in Sacristiæ utilitatem erogaretur; nec etiam expositum quod Donator suam piam largitatem ita conclusit „ *Licet introitus praesentium, et aliorum pro tempore faciendorum investimentorum in aliqua parte deficerent, nihilominus semper, et donec remaneat debita elemosyna pro celebratione dictarum missarum, ut supra ordinata, ipsae missae semper absque ulla reductione celebrentur* „ Sed e contra falso expositum fuit, Cardinalem Capizucchi reliquisse „ *al Convento della Minerva un Legato di scudi venticinque con la legge di celebrare, o far celebrare quattro messe di Requie la Settimana* „ unde obreptionis, et subreptionis vitium scatet, quo Pontificium Rescriptum inficitur ad *Text. in cap. Illud de Jurepatron. in* 6. *Rota coram Riminaldo decis.* 31. *num.* 20., *et in Compostellana Parochialis super novis literis* 16. *Februarj* 1753. §. 2. *coram Elephantutio*. Quod si tunc nulla fuit causa concedendæ reductionis; eo magis nunc, cum ex exhibito calculo annui

qui reditus sunt in scutis 72., et obol. 40., posthabita quavis reductione, Missæ in integro numero celebrandæ sunt juxta fundationem.

Dubia igitur proponuntur.

I. *An Religiosi S. Mariae supra Minervam in vim cessationis a celebratione missarum Capellaniae erectae in Ecclesia Parochiali S. Thomae ad Cincios a clar. mem. Cardinali Capizucchi, et omissionis nominationis Capellani decesserint a beneficio nominationis Capellani, et administrandi bona dictae Capellaniae in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An, et ad quem spectet nominatio dicti Capellani, et administratio bonorum in casu etc.*

III. *An praefati Religiosi celebrare queant missas dictae Capellaniae extra Ecclesiam S. Thomae ad Cincios contra statutum in Instrumento erectionis an. 1676. in casu etc.*

IV. *An, et quomodo constet de praetensa reductione missarum in casu etc.*

Ad I. Negative in omnibus.

Ad II. Affirmative, et spectare ad Priorem pro tempore existen. in Conventu S. Mariæ supra Minervam.

Ad III. Negative.

Ad IV. Dilata, et obtenta aperitione Oris providebitur.

Quin-

Quinque subjiciuntur Causæ ad præteritæ Congregationis Folium spectantes, quæ ob aliarum gravitatem indecisæ remanserunt.

Sess 24. C. 14. De Reform.

ROMANA DISTRIBUTIONUM.

Dubium I. *An, et quae mensualitates, et a quo tempore debeantur Beneficiato Josepho Mariannoni a Collegio Beneficiatorum in casu etc.*

Dilata, et ad Emum Vice-Cancellarium, qui cogat Collegium ad exhibendam redditionem rationum indicata erogatione omnium subventionum provenien. ex Chirographo S. M. Pii VI., et indultis S. Congregationis, et dignetur referre cur solutis currentibus mensualitatibus non sint ex annuo superextante reditu solvendæ siquæ sunt mensualitates adhuc debitæ, et cur in posterum si reditus augeantur vel minuantur non sint proportionabiliter pro rata augendæ, vel minuendæ mensualitates ad formam Bullæ erectionis, et prout de jure.

Sess. 25. C. 8. de Reform.

TUDERTINA REDDITIONIS RATIONUM, ET CONCORDIAE.

Dubium I. *An, in qua summa, et contra quem constet de credito Montis Pietatis in casu etc.*

II. *An, in qua summa, et a quo tempore debeantur fructus in casu etc.*

III. *An, et quomodo sit probanda concordia in casu etc.*

IV. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione in casu etc.*

Ad I. Affirmative, et constare de credito Montis Pietatis contra Octavianum Ciccolini in summa scut. 986., et ob. 28., atque de credito contra Leonardum Santorelli in summa scut. 130. juxta votum Emi Relatoris.

Ad II. Affirmative a die interpellationis requisitorum Pauli De Castro, dummodo fructus non excedant scuta sex pro quolibet centenario, et anno; et fiat legalis inscriptio pro summis respective debitis.

Ad III. Provisum in præcedentibus.

Ad IV. Affirmative juxta votum Emi Relatoris.

BALNEOREGIEN. VISITATIONIS SS. LIMINUM QUOAD CURAM ANIMARUM.

Sess. 23. cap. 1. de Ref.

Dubium - *An, et quomodo teneatur Canonicus Curatus aegrotos ruriculas visitare, eisque assistentiam praebere dum morti proximi reperiuntur in casu etc.*

Affirmative ad formam Ritualis Romani, et Episcopus curet providere Paræciæ Capellanum Curatum, ne ruriculæ, vel Civitatis incolæ spirituali assistentia careant.

BALNEOREGIEN VISITATIONIS SS. LIMINUM QUOAD INVENTARIUM.

Sess. 24. Cap. 10 et Sess. 25. Cap 3. de Reform.

Dubium - I. *An omnes, quorum mentio fit in tit 12. Cap. I. Concilii Romani adigendi sint ad exibendum legale inventarium juramento firmatum in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An tale inventarium renovandum sit singulis decenniis in casu etc.*

III. *An contra reluctantes procedi possit poena pecuniaria jam comminata, seu potius ea derelicta satius sit censuras, et poenas in dicto Capite Concilii Romani statutas per novam notificationem imponere in casu etc.*

Ad I. Affirmative.

Ad II. Dilata, et Episcopus transmittat particulas Synodorum.

Ad III. Affirmative ad primam partem, et quoad secundam arbitrio, et prudentiæ Episcopi.

DER-

DERTHONEN. SPOLII, MANUTENTIONIS, ET REDINTEGRATIONIS.

Dubium - I. *An constet de Spolio, ita ut Capitulo Collegiatae Novarum sit concedenda manutentio, et quatenus opus sit, redintegratio in possessionem, seu quasi juris privativi benedicendi Fontem, et Cereum Pascholem in die Sabathi Sancti cum interventu Parochorum S. Petri, S. Andreae, et S. Nicolai vel per se, vel mediantibus eorum Deputatis, nec non in eadem die pulsandi Campanas ante caeteras Ecclesias Parochiales, atque in possessione distribuendi in Feria V. Olea Sancta caeteris Parochis in casu ec.*

Et quatenus *Affirmative*.

II. *An sit locus refectioni expensarum judicialium, et extrajudicialium favore Capituli Collegiatae Civitatis Novi in casu ec.*

III. *An Sententia Curiae Archiepiscopalis Januensis sit servanda quoad condemnationem expensarum, seu potius expensae sint compensandae in casu ec.*

IV. *An Capitulo Collegiatae Novi sit concedenda manutentio in possessione juris peragendi exequias in propria Ecclesia, et percipiendi emolumenta juxta solitum, non obstante constructione publici coemeterii in casu etc.*

Ad I. et II. Affirmative in omnibus.

Ad III. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Ad IV. Affirmative in omnibus.

SPO-

Sess. 14. *cap.* 1. *et sess.* 24. *cap.* 18. *De Reform.*

SPOLETANA COLLATIONIS PAROECIAE. Vacante Paroecia S. Crucis in Dioecesi Spoletina, Gregorius Cataldi idoneus præ aliis ab Examinatoribus in concursu habitus est, acceptisque ab Episcopo bullis Collationis possessionem obtinuit, fideique professionem emisit die 2. Martii 1819. Sed cum nondum Sacerdotio initiatus esset, Oeconomus Curatus fuit ab Ordinario deputatus, qui Paræciam interim administraret. Ut autem ipse per se posset eam exercere, Sacri Presbyteratus collationem ab Episcopo exoravit, qui tamen ejus votis minime annuit; sed potius alterius vacantis Paroeciæ vulgo *di Pescia* concursum suasit. Atque in eo etiam die 27. sequentis Julii ab Examinatoribus idoneus habitus fuit. Verum contra hunc concursum non nihil opposuit Episcopus, translationemque in alteram hanc paræciam petenti negavit, nec S. Ordinationem, ut priorem saltem, cujus erat possessionem adeptus, per se posset exercere, ipsi concessit; deinde iterum vocatus fuit ad concursum tum pro Paræcia *S. Crucis*, tum pro alia scilicet *di Pescia*, cum hujus numquam collationem obtinuerit, illius autem collatio obtenta nulla, et invalida diceretur, eo quod concursus publica edicta ipsius Ecclesiæ valvis affixa non fuerint. Ne autem proprio facto quæsito sibi juri valediceret, conditionem propositam minime acceptandam censuit. Sed potius cl. me. Card. Mattei se implorasse auxilium narrat Orator, cujus ope factum dicit, ut epistolam a Cancellario datam die 4. Aprilis 1820. acceperit, qua ipse ad curæ exercitium a nemine eousque impeditum mittebatur, ac sollecitudo Ordines Sacros suscipiendi injungebatur. Hic tamen animadvertam oportet PP. EE., hanc epistolam in copia mihi traditam fuisse, quin tamen ullo publicæ auctoritatis præsidio fulciatur, ut in judicio probet.

Post hæc semel iterumque institisse penes Episcopum asserit Orator, ut ad Sacros Ordines promoveretur. Sed interea nova facta est eidem Cataldio indictio concursus pro S. Crucis Paræcia, quæ iterum vacare dicebatur, eo quod intra annum Sacerdotium non susceperit. Sed cum id ex sua culpa non evenerit

hanc poenam pati recusans supplex S. hujus Congregationis auxilium imploravit .

Rogavi Episcopum de informatione , et voto , ut auditis præsertim Examinatoribus Synodalibus , et Promothore Fiscali referret de Oratoris ætate , moribus , et dispositione ad statum ecclesiasticum , de idoneitate quoad scientiam , et de causis denegatæ Ordinationis , et quomodo provisum esset quoad curam animarum .

Vix hæc rescripsi, Episcopus translatus fuit ad Ecclesiam Tiburtinam . Quare eadem requisivi a Vicario Apostolico Ecclesiæ Spoletinæ, cujus responsum per extensum exscribam „ *Acolithus Gregorius Cathaldi mediocri praeditus ingenio , bonis moribus , bonaeque spei . . . novem , et viginti annos natus . . . sub datum diei 2. Martii anni* 1819. *possessionem Parochialis Ecclesiae sub titulo S. Crucis in hoc Spoleti districtu , utpote dignior in concursu de more prae-habito fuerat assequutus . Diverso inde periculo in altero concursu sub die 27. Julii eiusdem anni pro Ecclesia Parochiali Pesciae suum est expertus ingenium ; nam cum tunc Episcopus Spoletinus hodie Tiburtum Franciscus Canali pro sua diligentia fuerit prudenter suspicatus , Gregorium Cataldi in hoc concursu ope alterius sacerdotis concurrentis responsis satis fecisse , utrumque excludendum fore decrevit . Haec ex actis Cancellariae , Examinatoribus Pro-Synodalibus , et auditis patent . Hinc dubium idem pro felicitate alterius concursus ortum , nam suspiciones iisdem ferme causis fulciebantur ; insuper sive ex oblivione , sive ex industria cur in janua Parochialis Ecclesiae S. Crucis fuerint omissae consuetae edictales literae pro concursus indictione vehementi dubio super validitate laudatus angebatur Episcopus ; ideoque ad dubium , litemque omnem dirimendam mens ejusdem Episcopi erat , ut vel in tertio concursu , sincero facto periculo , alteram Parochialem Ecclesiam . . . . promereretur , vel ad examen ordinandorum per tempora accederet .*

Ab utroque hoc periculo se Cataldius immunem judicabat . Interim effluxit annus , et ad Sacerdotium non

pro-

promotus ex SS. Canonum statutis e Parochiâ S. Crucis decessisse Episcopo videbatur .

Si Episcopi judicium tunc Cataldio nimis grave erat, cur querimonias suas inter legitima tempora ad Summum Vestrum Tribunal non detulit ? An aliae fuerint Episcopo ab his causae pro denegata ordinatione me latent, nec alias Promothor Fiscalis congerit .

Illa autem, quae praefertur, fel. Record. Eminentissimi Cardinalis Mattei Littera Episcopo data erat sub die 25. Martii 1820. ab anno, et amplius Parochiae S. Crucis habitae possessionis : Parochialis Ecclesia S. Crucis ex eo tempore, et usque nunc Oeconomo provisa fuit , qui naviter animarum curam gerit .

Hæc quoad factum . Nonnulla quoad jus hic observanda , quæ in quæstione proposita locum habere possunt . Ac primo quidem concursum in Paræciis conferendis per publica edicta necessario indicendum esse patet *ex cit. Sess. 24. Cap. 18. de Reform.* : quod magis etiam declaratum fuit a S. Pio V. *in Bulla in Conferendis* 51. Deinde promotos ad regimen Ecclesiarum Parochialium ipso jure , et absque ulla monitione præcedente privatos existere Ecclesia sibi commissa , nisi infra annum ad Sacerdotium non conscenderint, expresse statutum est in Concilio Generali Lugdunensi sub Gregorio X. celebratum , ac refertur *in c. Licet 14. de elect. in 6.* , ubi etiam Canon *cum in cunctis §. Inferiora eod.* , corrigitur , juxta quem privationis poena non incurrebatur nisi per sententiam judicis , ac monitione præmissa . Tandem certum est ex Concilio Trid. *Sess. 14. Cap. 1. de Reform.* , Episcopos posse suis Clericis interdicere ascensus ad S. Ordines ex quacumque causa etiam ob occultum crimen quomodolibet , etiam extrajudicialiter .

Porro ex his sequitur , Clericum Cataldi e suo decessisse jure cum intra annum Sacros Ordines non susceperit, nec ad Sacram Congregationem recursum habuerit . Quin succenseri possit Episcopo *Canali* tunc Spoletino , modo vero Tyburtino , ipsum in causa fuisse , cur Clericus Cataldi Sacros Ordines suscipere

nequiverit. Fugit enim primo ob ejus translationem an aliquam causam haberet, ob quam distulit Ordinationem illius. Licet autem Vicario Apostolico lateat hæc causa, clare tamen in Informatione legitur, Episcopum Canali prudenter suspicatum fuisse, ope alterius usum fuisse Cataldi in utroque concursu, unde severiori experimento rem committendam esse duxit. Iis contra Oratorem accedit in primo concursu ad vacantem Ecclesiam S. Crucis omissa fuisse edicta, quæ adeo solemniter præscripta fuere a S. Concilio, et a Summis Pontificibus Pio V. et Bened. XIV.

Verum dici pro Clerico Cataldi posset, Episcopos auctoritate interdicendi ascensum ad Sacros Ordines abuti non posse, ac prætextu occulti criminis arbitrio suo a S. Ordinibus impedire, sed prout re ad Greg. XIII. delata rescripsit hæc S. Congregatio *ap. Fagnan. cap. Ad Aures num. 22. Quotiescumque Ordinarius recusaverit quemquam ordinare, committendum esse Metropolitano, vel viciniori Episcopo, ut ab eodem Ordinario prius exquirat, cur recusaverit; quo causam legitimam non allegante, liceat illi eumdem recusatum ordinare* „. In nostro autem casu de bonis moribus Oratoris, ac bona ejus spe testatur Vicarius Apostolicus, et nulla alia causa affertur, ut ab ordinatione arceatur, nisi quod suspicatur Episcopus, eidem alios forsan opem tulisse, ut responsis satisfaceret. Cæterum, quantum in Cataldio erat, ipse non neglexit suam ordinationem. Is enim nedum antequam Card. Mattei cl.me. exoraret, sed etiam post hujus interpositum patrocinium Episcopum rogavit promotionem ad SS. Ordines. Nam vix accepit epistolam a Cancellario, qua curæ exercitium injungebatur Antistitem adivit, qui tunc Ordinationem distulit causa S. Visitationis. Hac peracta, reversoque Episcopo, preces instauravit; sed frustra. Cum igitur caducitatis poena negligentibus tantum ordinationem suam inflicta sit a SS. Canonibus, videtur Cataldi immunis esse debere ab hac poena, qui potius nimis

ægræ

ægræ dilatam vidit suam Ordinationem, quam maxime optabat, ut suam tandem Paroeciam per se posset exercere, sed noluit tantum novo sese examini subjicere, cum jam per publicum concursum semel atque iterum suæ idoneitatis experimentum egerit. Suspicio autem, quod alter forsan opem ei tulerit, ut responsis satisfaceret, dici posset, quod expoliare illum non deberet jure certo, quo gaudet; cum ea, ut asseritur, suspicionis limites non transierit. Quod si intra tempus legitimum ad hanc S. Congregationem suas hac de re querimonias non detulerit, molestiæ adscribi posset, eo quod forsan ei nimis grave fuerit in proprium Episcopum reclamare. Defectus vero publici edicti affixionis ad valvas Paræciæ vacantis pro concursus indictione, si ex ejus culpa non processerit, nec in eo puniendus videretur. Præterea defectus iste fortasse non innotuit tantum post concursum expletum: si prius innotuit, poterat prius emendari cum nullius detrimento, non posterius cum damno illius, qui cum præ aliis idoneus habitus fuerit, ad Præciam jus sibi quæsiverat. Quod quidem jus Episcopus quoque in Cataldio agnovit tum expeditione bullarum in illius favorem, tum possessione concessa, tum demum fidei professione recepta. Addi etiam posset, quod cum nullus postea reclamaverit pro edictis in Ecclesia vacante non affixis, juri suo omnes cesserint. Atque hoc magis etiam præsumi potest ex eo, quod in Spoletina Diæcesi, ut refert Vicarius Apostolicus in sua responsione, multæ Paræciæ vacent et sæpissime incassum Concursus indicantur.

Tandem quidquid sit de hoc defectu in primo concursu hoc abfuit omnino in secundo, in quo etiam idoneus præ aliis habitus est idem Cataldius.

Sed hisce omnibus perpensis cum iis, quæ in sua informatione habet Vicarius Apostolicus, quid de hac quæstione decidendum sit, Vestrum erit judicare PP. EE.

Du-

Dubia proponuntur.

I. *An Gregorius Cataldius e jure utriusque Paraeciae exciderit in casu etc.*

Et quatenus negative,

II. *An, quomodo, et in qua sit instituendus in casu etc.*

Non proposita cum sequen.

Sess. 23. *Cap.* 25. *et sess.* 24. *Cap.* 1. *De reform. Matrimonii.*

NULLIUS ORBETELLI JURIUM PAROCHIALIUM. Unica Parochialis Ecclesia Prioratus nuncupata sub titulo S. Mariæ in Cœlum Assumptæ extabat in loco Orbetelli; qui spirituali subest jurisdictioni Abbatis Commendatarii Monasterii SS. Vincentii, et Anastasii ad Aquas Salvias. Eam Paræciam anno 1582. in Collegiatam erexit cl. me. Cardinal. Farnensius Abbas Commendatarius. Divini enim cultus, et animarum salutis promanaturum incrementum conspexit *si in illa* (scilicet Parochiali in Collegiatam erigenda) *unus Archipresbyteratus Prioratus* (sunt verba bullæ erectionis) *nuncupatus, qui itidem praeminentiam et jurisdictionem haberet, et curam animarum dilectorum in Christo parochianorum ejusdem Ecclesiae principaliter exerceret, et quatuor Canonicatus, et totidem praebendae pro totidem Canonicis, qui simul cum Archipresbytero hujusmodi Capitulum constituerent, ac in animarum curae exercitio eumdem Archipresbyterum coadjuvarent.* Hinc Collegiatam constare decrevit ex uno Priore Archipresbytero, *qui inibi caput existat, et principaliter curam animarum hujusmodi exerceat . . in Capitulo duas voces habeat, et in Ecclesia hujusmodi omnimodam superioritatem, et jurisdictionem exerceat*, nec non ex quatuor canonicis, *qui simul cum dicto Archipresbytero Capitulum ejusdem*

Ec-

Ecclesiae constituant horas Canonicas , Missas . . . celebrare , et personalem residentiam facere , ac in Animarum curae exercitio eumdem Archipresbyterum coadjuvare , et deservire teneantur sine alicujus praejudicio „ .

Defuncto Card. Farnesio in executionem dictæ erectionis Card. Aldobrandini Cl. Me. cui præfata Abbatia fuit commendata in Visitatione peracta anno 1591. decrevit „ *che il Priore debba servire alla detta cura dell' anime per se stesso due Settimane, e i quattro Canonici una Settimana per uno due ne tocchino al Priore,e quattro alli Canonici,dichiarando che questo s'intende solo , quanto al dare il SSmo Sagramento agl' Infermi,Battezzare , dare l'Estrema Unzione, e non quanto al dir delle Messe* . Statutum etiam fuit ut libri Matrimoniorum , et baptismatum custodirentur „ *sotto duplicate chiavi, quali si consegnino all'Eddomadario , e lui all' altro , tanto che vada sempre per turno, e per consegna* „ Memoratum curæ exercitium per turnum sequenti anno 1592. ab alteroVisitatore delegato P.Joanne Bruno Societatis Jesu confirmatum fuit , sed temporarie hisce verbis „ *lo stesso per ora si dichiara di nuovo , e determina* „ Anno etiam 1622.in Sacra Scrutatione peracta dum Abbas erat Cl. Me. Card. Ludovisius hæc habentur „ *Il Signor Priore . . abbia li libri necessarj per scrivere i Battesimi, i Matrimonj , i Morti , et Cresimati , et tutti i soliti della sua Chiesa . . . tenga conto di quelli , che non si sono communicati la Pasqua con dare i Bollettini , e riscuoterli dopo l' ottavo , e avvisati parimenti mentre sono dissobbedienti , gl' interdica l' ingresso nella Chiesa . Publichi in Chiesa tre volte l' anno l'Editto dell' osservanza delle Feste, e contro i Bestemmiatori , e che gli Sposi fatte le denunzie . . . non possino pratticare insieme in conto veruno con far loro celebrare il Matrimonio per verba de praesenti dopo un Mese, sotto pena di scudi 25. e sia caso riservato e prima che publichi i Matrimonii l' esamini se sanno le cose della fede , e differisca di farlo fino l' abbiano imparate . . . visiti l' infermi etc.*

Præterea in Visitationibus annorum 1693. 1721. et 1723. statutum confirmatumque fuit onus celebrationis , et

ap-

applicationis Missæ pro populo diebus festivis esse unius Prioris Archipresbyteri *principalis Parochi*, Missarum vero conventualium reliquis diebus onus esse Canonicorum. Rursus anno 1743. Vicarius Apostolicus Orbetellensis in suo proclamate ad extirpandos juxta Encyclicam Bened. XIV. plures abusus in Matrimonii celebratione irreptos ita sub num. 3. statuit „ *Si dichiara, che in questa Città il peso di adempire a tutto ciò spetta al Signor Priore Arciprete, e non ai suoi Coadjutori, ancorchè la celebrazione del Matrimonio seguisse nelle loro Settimane* „ Tandem Commendatarius Card. Petrus Pamhpylius recolendæ Memoriæ qui per scipsum sacram Visitationem explevi- anno 1772. hæc retulit sub titulo„ De Capitulo, et Canonicis „ *Capitulum ex tresdecim Canonicalibus praebendis constituitur, quarum prima est dignitas, quae per concursum confertur, gerens curam animarum aliosque quatuor Canonicos Coadjutores habens in administratione Sacramentorum, aliorumque, quae ad curam pertinent* Deinde sub titulo „ De cura, et administratione Sacramentorum „ *Prior pro tempore cui animarum cura incumbit omnibus Dominicis, aliisque diebus festis Sacrificium pro populo offerat juxta Concilium Tridentinum . . . Quo vero ad doctrinam Christianam tam Prior supradictus, quam alii Canonici Coadjutores pueros in Fidei rudimentis edoceant*,

Iis omnibus accedit anno 1736. actum die 28. Aprilis fuisse de juribus tum Prioris, cum Coadjutorum in Sacra hac Congregatione. Disceptatum enim fuit nedum de emolumentis utrinque competentibus, se præterea utrum etiam Coadjutores tenerentur ad parochialem concionem diebus festis inter Missæ celebrationem. Hæc vero sunt verba folii illius diei „ *Archipresbyter contendit eos teneri diebus Dominicis aliisque de praecepto, quibus animarum cura ab ipsis exerceri debet: inter Missarum celebrationem populo praedicare, eique Cathechismum facere, juxta posteriora Decreta ut supra a Visitatore per Emum Abbatem deputato edita* (nimirum a P. Bruno) *et e converso iidem Canonici praemittentes in facto animarum curam principaliter incumbere dicto Archipresbytero, seque esse sim-*

simplices illius coadjutores nec ullius roboris esse predicta S.Visitationis decreta (quibus statutum fuerat concionem habendam esse ab unoquoque in sua hebdomada) *tum quia bullae erectionis, et censurae SS. Canonum adversentur, tum etiam quia constet, ea executioni numqnam demandata fuisse, aut tumant, se minime obstringi posse ad subeundum memoratum onus.*Card.deAlteriis tunc Commendatarius Abbas in sua informatione dixitPriori,,*principaliter injunctum exercitiumCurae,Canonicis vero tantum in eo illum coadjuvare,quod ni fallor,opinor,intelligendum et adimplendum esse in iis solummodo,quaePriori per se solum exequi prudenter redduntur admodum difficilia, prout sunt ea, quae Parochus quotidie debet exequi, et pro cura non unius Parochiani, sed etiam plurium, et in horis, et locis distinctis paratus esse debet, non vero pro aliis, quae ter, aut ad summum quater in mense et certis diebus, et modo, et pro omnibus simul unitis Parochianis per eum exequenda sunt pro modicis temporibus dimidiae horae circiter pro qualibet vice, sicuti sic et faciliter adimpletur onus praedictum praedicandi*. Hinc proposito primo dubio *An Prior Archipresbyter Collegiatae Ecclesiae S. Mariae Orbetelli teneatur praedicare, et explicare Cathechismum per seipsum omnibus diebus festivis; seu potius teneantur quatuor Canonici Coadjutores hebdomadis, quibus ipsi animarum curam exercent in casu etc.*, responsum fuit *Affirmative quoad primam partem; negative quoad secundam*.

Præmittenda hæc omnia erant ut EE. VV. tuto viderent quid ad Archipresbyterum, quid ad Coadjutores spectet in cura animarum quidque demum sentiendum sit de latis ab Emo Georgeo ab Auria Pamphilj decretis, cujus vigilantiæ modo Abbatia Monasterii SS. Vincentii, et Anastasii commendata est. Propius itaque ad rem accedens summatim referam anno 1806 cl. mem. Card. Josephum ab Auria Pamphilj ad malos usus tollendos, qui in Sacramentorum et præcipue Matrimonii irrepserant, illico plura apposite praescripsisse.

„ Verum disposita nihil profecerunt, (verba sunt Emi-
„ nentissimi Georgei Abbatis) omnia sicut antea pro-

„ cedebant, Coadjutoribus dominatum dimittere „ grave et molestum videbatur, malos usus in Ma- „ trimoniorum celebratione insurgere magis magis- „ que aspexit Mattiolius (qui et Prioratu fruitur, et „ Pro Vicarii Generalis munere fungitur) Siquidem „ exequebantur conjugia quam sæpe data opera stu- „ diose coram eo Canonico Coadjutore contrahen- „ tibus beneviso, absque ullo examine de rebus sacris „ scitu necessariis, absque denunciationibus, vel ex „ conficta causa deletis, nocturno tempore, in pro- „ priis contrahentium tectis, inter epulas, ebrietates, „ saltationes aliquando in maximo tenebrarum cur- „ su, e sommo expergefactis sponsis, et ostiatim „ conquisitis testibus de Sacramentali Confessione, „ de SacraSynaxi,de benedictione nec sermo, nec ver- „ bum instibuebatur, omnia fere ad belluarum in- „ star procedebant, sicuti fusius habetur ex episto- „ la Archipresbyteri mihi data, quam in Consessu „ Vestro palam faciam si Vobis placebit „

Hinc Eminentissimus Abbas præ sua qua pollet religione, et ad tollendos abusus, et ad sarta, tectaque servanda Prioris Archipresbyteri jura nonnulla observanda mandavit *die* 29. *Septembris an.* 1819. Primo ut unus Archipresbyter suorum Parochianorum Matrimoniis interresset. Secundo id vetuit Coadjutoribus Canonicis,reliquisque Presbyteris sub pœna suspensionis a Divinis ipso facto incurrenda, nisi præstandæ assistentiæ conjugiis licentia adesset vel Archipresbyteri, vel Ordinarii; atque hoc in casu jussit matrimonium describi, vel saltem subscribi in Parochialibus libris ab Archipresbytero, et a Sacerdote, qui Matrimonio de licentia interfuit.

Vix hæc innotuere Coadjutoribus, fassi sunt, non alio ea conspirare quam *a togliere gli sconcerti, che fin qui troppo abusivamente regnavano in Orbetello, rapporto ai Matrimonj*, (unde) *non hanno veduto gli Esponenti, che con gioja tali savie disposizioni*, sed et sua jura lædi, et alioquin parum interesse, an Prior vel coadjutores matrimonio assistant, exposuere. Verum quamvis ad Eminentissimum Abbatem Canonici Coadjutores rationum momenta deduxerint, et vicissim Prior Archipresbyter sua jura exhibuerit, satius

ta-

tamen Ille duxit Vestrum Judicium PP. EE. super his audire, ne quis esset, qui Eum de insita jam antea opinione insimulare quiret.

Rogatus itaque fuit Eminentissimus Ordinarius de præfixione termini omnibus interesse habentibus, et præsertim Coadjutoribus: Silet Capitulum, Archipresbyter ad exposita in anterioribus scriptis se refert, Coadjutores vero nedum fuso calamo repetunt, quæ antea Eminentissimi Abbatis judicio subjecerant, sed etiam alias duas quæstiones proponunt; *prima* an statim ac Coadjutores renunciati sunt, facultatem habeant audiendi Confessiones ita,ut Ordinarius illam ad tempus coarctare nequeat. *Secunda* an ipsis liceat testimonium peractæCommunionis Paschalis vulgo *Bollettini* distribuere Parochianis sibi commissis, vel potius uni Archiprephytero. Etenim Eminentissimus Commendatarius vix accepto Abbatiæ gubernaculo exquisitis Confessariorum nominibus, quos inter erant Coadjutores, iis quos dignos existimavit patentales litteras dedit, expositæ vero prætensionis Coadjutorum examen ad sacram Visitationem reservavit, nulla interim facta innovatione: Ac præterea elapso anno ad avertenda damna spiritualia,quæ ex promiscua ea distributione *de Bollettini* promanabant, hanc uni Archipresbytero reservavit, eique tantum commisit confectionem status animarum. Modo ipse etiam Emus Abbas rogat, ut de his quoque judicent PP.EE.

Habemus in jure Ecclesiam Parochialem erigi posse in Collegiatam, et nihilominus curam remanere penes eum, qui illam antea habebat, quin in Collegium, et Dignitatem transferatur *Pyr: Cor. in prax.benef.lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 50. *Gemin. cons.* 132.*sub num.* 1.*Zaba: cons.* 30. *num.* 50. Ros. *de execut. litter: Apost: cap.* 5. *num.* 146. Id namque juri non repugnat, Cassador: *dec.* 12. *de praeb. num.*5. Rembold: *dec.* 376. *num.* 6., et docuit S. Rota *par.* 19. *rec: dec:* 224. Nulli etiam Ordinario licet curam, quæ antea erat libera,in servitutem redigere, esset enim illud facere, quod prohibet Trid. *Ses:* 25. *cap:* 9. *de Refor.Rot. Decis.* 63.*num.*2. *part.*16.*rec.*:ita ut si verum esset quodEcclesia servitutis jugo subjecta sit, primævæ libertatis statui eamdem

restituere oportere, ut ratiocinatur Vivian. *de jure patronatus par.* 3. *lib.* 19. *cap.* 5. *num.* 4., et ut in casu simillimo huic, de quo agimus, decuit *Rota rec. dec. par.* 19. *cit. dec.* 224. *num.* 27. *et* 28. Certum pariter in jure Ecclesiam Curatam duos Parochos æque principales habere non posse, sicut una mulier duos viros ; sed ad illius regimen unum tantum esse præficiendum Curatum, ut demonstrat *Barbos. de Off. et potest. Parochi par.* 1. *cap.* 1. *num.* 43. *et seq.* pluribus adductis auctoritatibus ; et test. de Luca *lib.* 14. *par.* 5. *Annot. ad* S. *Conc. Trid. disc.* 9. *ad sess.* 7. *Cap.* 7. pluries S. Congr. hanc promiscuitatem rejecit in curæ exercitio. Tandem tenent doctores Coadjutores habere tantum administrationem, et exercitium illius juris, vel curæ, quod in principali, vel rectore remanet, non vero frui ipso jure vel cura, quia duo insimul eamdem rem, et eodem modo in solidum possidere non possunt ut post text. *in cap. licet.* 9. §. *Ex praemissis. docet.* Reif. *in lib.* 3. *decret. tit.* 6. §. 2. *num.* 23., *et seq.* Hostien *in cap. de* Rector. *post prin. et alii* Hinc S. Congreg. *in Nullius S. Aedisti die* 11. *Junii* 1644. respondit Canonicos Collegiatæ S. Aedisti *teneri curam animarum exercere quamdiu Archipresbyter legitime absit, vel legitime impeditur, vel plures Parochiani eodem tempore egent, et aliis similibus casibus* ut videre est in *fol.* 322. *cap.* 3. *sess.* 7. *de refor.* Statutum namque fuerat in litteris Apostolicis S. M. Clem. VIII. pro illius Collegiatæ erectione datis die 7. Aprilis 1600. „ *Ut Archipresbyter principaliter, et Canonici Collegiatae tamquam ejus Coadjutores Curam animarum exerceant* „ Ita etiam S. Congregatio in *Bosanen Visitationis SS. Liminum* 19. *Septembris* 1789. *et* 19. *Decembris* 1795. substineri dixit Synodale decretum, quo Pro-Parochi vetabantur Matrimoniis interesse absque facultate in scriptis ad vitanda clandestina conjugia, quamvis hi Pro-Parochi seu Vicarii ad Parochorum præsentationem absolute, et absque ulla restrictione parochialis ministerii instituerentur ab Episcopis.

Ex huc usque dictis facillima esse posset Dubiorum solutio sed nihilominus abs re non erit noscere quid Coadjutores, quidque Prior Archipresbyter pro jurium utrinque competentium defensione deducunt.

Et

Et I. quidem Coadjutores animarum habitualem curam apud Capitulum constitutam, actualem vero inter Archipresbyterum, et ipsos divisam autumant ex ipsius Bullæ verbis. Legitur enim in ea ab Archipresbytero *principaliter*, non vero *absolute* curam esse exercendam, ac ipsum in *Ecclesia* tantum *omnimodam superioritatem, et jurisdictionem* habere non vero in *Curae exercitio*, in qua Coadjutores *eumdem coadjuvare, et deservire tenentur*; quod demonstrant etiam sequentia verba sine *alicujus praejudicio*. Reliqua eorum jura, ac Parochi responsiones refert idem Emus Abbas in sua informatione, cujus verba exscribam:

„ II. Revera adhæsive ad hujusmodi fundamen-
„ tum in S. Visitatione anni 1592. decretam aspici-
„ mus divisionem curæ Animarum exercitii per heb-
„ domadas, et Regiones Civitatis inter Coadjutores,
„ et Archipresbyterum.

„ III. Idem firmatum habetur in altera Scru-
„ tatione una cum prædicationis onere, ut ita in
„ omnibus Coadjutores uti con-Parochi haberentur.

„ IV. Hinc pariter statutum, ut Codices Ba-
„ ptizatorum, et Matrimoniorum sub clavi com-
„ muni manerent ad magis magisque æqualitatem in-
„ ducendam.

„ V. In disputatione habita anno 1736. in
„ S. Congregatione Nullius Orbetelli statutum repe-
„ ritur, ut Canonici Coadjutores participare debeant
„ de omnibus emolumentis Parochialibus, ex quo
„ insurgit Coadjutores in omnibus Archipresbytero
„ comparatos fuisse.

„ VI. Quod etiam contigit in accipienda Præ-
„ bendarum possessione, siquidem et ipsi ut Archi-
„ presbyter aperiunt, et claudunt SSmi Sacramen-
„ ti Eucharistiæ Ciborium, laticis lustralis fontem,
„ et Sacri Olei Infirmorum ostiolium.

„ VII. Præterea quamvis anno 1742. in Lege
„ edictali evulgata per Vicarium Apostolicum super
„ Sancti Matrimonii administratione, præscriptum
„ inspiciatur, Archipresbytero *denunciationum*, in-
„ structionis contrahentium onus inesse, uti *Paroche*
„ *principali* „ ma non solo „ nihil tamen de Matri-

mo-

„ monii assistentia non loquitur, quin imo *de con-*
„ *nubiis militum* verba etiam ad Coadjutores dirigun-
„ tur, unde et in eis jus interessendi Conjugiis pro-
„ batum videtur.

„ VIII. Tandem observantia biscentenaria rem
„ totam conficit, siquidem per tanti temporis cur-
„ sum perpetuo absque ulla contradictione matri-
„ monia in suis respectivis hebdomadis coram Coad-
„ jutoribus confirmata, atque inscripta in Parochia-
„ libus Libris per eosdem fuere.

„ Sed contra Parochus Prior prædicta diluit, tollitque
„ ex pluribus. Animadvertit in primis, Ecclesiam
„ suam ante Collegiatæ Constitutionem, Paræciam
„ totius Loci extitisse unico Rectori desponsatam,
„ hinc omne jus Parochiale sartum tectumque man-
„ sit apud unum Parochum, nec in Capitulum de-
„ fluxit aliquid.

„ Noluit Emus Abbas nec cogitavit praerogativas Paro-
„ chiales imminuere (siquidem in suis Litteris ere-
„ ctionis præscripsit, ut Archipresbyter Prior, præe-
„ minentiam, *et jurisdictionem* haberet, et curam
„ animarum delectorum in Christo Parochianorum
„ ejusdem Ecclesiæ principaliter exerceret.

„ Nec satis, iterum præcipitur, ut „ inibi caput (nem-
„ pe Prior) existat, et *principaliter curam* animarum
„ *hujusmodi exerceat*, duas voces in Capitulo habeat
„ et in *Ecclesia hujusmodi omnimodam superiorita-*
„ *tem, et jurisdictionem* „ quibus amplioribus verbis
„ uti poterat favore Archipresbyteri?

„ Statuit utique Collegiatæ Institutor; ut Possessores
„ Præbendarum Canonicalium „ in animarum curæ
„ exercitio eumdem Archipresbyterum coadjuvare,
et deservire tenerentur.

„ At statim superaddidit „sine alicujus præjudicio„ quid
„ amplius dici poterat, ut jura quæcumque Paro-
„ chialia illæsa haberentur? Quid? Nonne natura-
„ lis ipse verborum sensus *Coadjuvare, et deservire*
„ contrarium depellunt delirium? Onus verba ista
„ præseferunt, *non jus* aliquod; num Dominus de-
„ servit? Num auxilium præstans Dominum de-
„ pellit? Qui tenetur, et debet coadjuvare, et deser-
„ vire non Dominus reputandus, sed servus. Ita-

que

„ que in erectione Collegiatæ , nedum ullum præ-
„ judicium Parochi prærogativis illatum fuit , quin
„ imo confirmatum voluit apud unum Archipresby-
„ terum , hinc prima contraria objectio deducta ex
„ verbis Bullæ Collegiatæ funditus , et invictissime
„ sublata remanet .

„ Secundum , et tertium objectum ex divisione heb-
„ domadarum deductum facile tollitur; Divisionem si-
„ ve hæbdomadarum , sive Rionum Civitatis in rem
„ est utriusque , ac etiam Parochianorum , non ve-
„ ro ad jus immutandum , convertendum , quod
„ fieri nequibat , ut ex toto contextu patet . Verum
„ tamen disputatio isthæc divisionis hæbdomadalis
„ manifeste retorquetur, cohibita enim inspicitur ad
„ certum designatum effectum „ dichiarando , che
„ questo s' intenda *solo* quanto a dare il SSmo Sagra-
„ mento agli Infermi , battezzare , dare l' estrema Un-
„ zione „ Matrimonii Sacramenti excludit admini-
„ strationem , statim ac de eo non loquitur ; de quo
„ modo unice sermo instituitur præsertim ob clau-
„ lam *solo* , quæ dispositionem coercet ad expressa
„ tantum , nec ullam admittit ampliationem , præ-
„ sertim in re sacramentaria ; Ergo ejusdem disposi-
„ tio illa vetat connubiis ineundis adstare etiam per
„ axioma inclusio unius est exclusio alterius „

„ Ad quartum dicendum, quod indicta ratio pro Libris
„ Parochialibus custodiendis juxta conceptam me-
„ thodum divisionis hæbdomadalis ad reciprocum
„ commodiorem eorum usum spectet , non vero ad
„ jurium Parochialium destructionem , vel diminu-
„ tionem : accedit ulterius , ut in Visitatione an-
„ ni 1622. Decretum legimus „ *Il Signor Priore abbj*
„ *i Libri necessarii per scrivere i Battezzati , i Ma-*
„ *trimonj* „

„ Quintum Argumentum ex disputatione habita in S.
„ Congregatione super emolumentis an. 1743. tollitur
„ facillime : nulla connexio inter jura Parochialia , et
„ emolumenta , hinc nulla tenet consequentia ex his
„ ad illa , ut per se patet:in folio illius Congregationis
„ habetur - quoad alterum spectat Dubium ex singu-
„ lis emolumentorum capitibus , juxta facti circum-
„ stantias ,utrinque proponendis decernere oportet -

Nul-

„ Nulla discussio particularis habita fuit. Animadver-
„ tens fortasse S. Congregatio quod omnis labor optat
„ præmium quodque solitum ex quodam Partium
„ consensu emergens in re indifferenti servandum
„ decet, rectissime rescripsit, *servetur solitum*. Mo-
„ do aliena est omnis quæstio, et disputatio de emo-
„ lumentis, de qua ne meum quidem Decretum lo-
„ quitur, quando instituenda erit, tunc monumen-
„ ta sua Archipresbyter proponet.

„ Verum cum se Coadjutores ad illam resolutionem ap-
„ pellant eorum malum jus manifestissime demon-
„ strant. Agebatur principaliter de prædicationis mu-
„ nere unicuique Parocho ex omni jure indicto;
„ hujusmodi onus Coadjutores respuunt, quia non
„ sunt Parochi, quia Archipresbytero animarum cu-
„ ra principaliter est demandata; quia - Seque es-
„ se simplices illius coadjutores, nec ullius esse ro-
„ boris prædicta S. Visitationis Decreta; tunc quia
„ Bullæ erectionis, et censura SS. Canonum adver-
„ santur - Eandem sententiam pandit fel rec. Card.
„ de Alteriis in suo Voto - ibi - Insuper ipsi (nem-
„ pe Archipresbytero) in dicto decreto principaliter
„ injunctum exercitium curæ, Canonicis vero tan-
„ tum in eo illum coadjuvare, quod, ni fallor, opi-
„ nor, intelligendum, et adimplendum esse in iis
„ solummodo, quæ Priori per se solum exequi pru-
„ denter redduntur admodum difficilia - conforme
„ judicium tulit S. Congregatio, itaque curam ani-
„ marum manere pro certo habuit penes solum Prio-
„ rem, Canonicos esse simplices illius coadjutores in
„ his, quæ per seipsum adimplere nequit. Dum igi-
„ tur modo substinere conantur omnia in Archipre-
„ sbytero paria, et Coadjutoribus, pugnant in S.
„ Congregationis resolutionem, hinc et contra rem
„ judicatam, quin imo in proprium factum, siqui-
„ dem quando agitur de oneribus ferendis, sicuti
„ christiana disciplina populo tradenda, nihil sunt,
„ vix sunt simplices Coadjutores, cum de honorificis,
„ et quæstuosis juribus sunt Parochi, sunt Archipre-
„ sbyteri, Priores, sunt qui sunt.

„ Sextum objectum a possessionis actu deductum paucis
„ eliminatur. Coadjutores jubente, vel impedito Priore Sa-

cra

„ cramenta Sanctissimæ Eucharistiæ, extremæ Unctio-
„ nis, aliaque necessaria peragere, et conferre te-
„ nentur; quid mirum si famulative ad hujusmodi
„ eorum onus eadem possessionis formula cum Paro-
„ cho utuntur; hic qua Dominus, principalis ad-
„ ministrator, illi qua Coadjutores, et deservitores:
„ omnia congruenter intelligenda, et referenda sunt.
„ Præterea tamquam actio contra litterarum collatio-
„ nis tenorem despicienda venit velut ex alterius arbi-
„ trio dimanans.

„ Ad Septimum desumptum ex lege edictali Vicarii Apo-
„ stolici 1742. respondendum, retorquere evidentissi-
„ me; sicuti denunciationes Matrimoniales consen-
„ sus contrahentium explorationem, ipsorum in
„ rebus fidei instructionem, testimonium de his om-
„ nibus præbere, sine quo Matrimonia vetitum erat
„ coram Parocho celebrare, sicut dixi, hæc omnia
„ per Archipresbyterum lex peragenda præscripsit -
„ Si dichiara, che in questa Città il peso di adempire
„ tuttociò spetta al Signor Prior Arciprete *Parocho*
„ *principale*, e non ad suoi Coadjutori, ancorche la
„ celebrazione del Matrimonio, seguisse nelle loro
„ eddomade - Pernecesse, et a fortiori id ipsum de
„ Conjugiorum celebratione dispositum voluisse di-
„ cendum erit, quod enim de accessorio, et de prin-
„ cipali prædicatur, atque tamquam ex S. Concilio
„ Tridentino uni Parocho reservatum, insimulque ex
„ ipsa encyclica Benedicti XIV., de cujus executione
„ agebatur. Quod autem de militum Matrimoniis
„ agens enunciatus Vicarius ad Coadjutores dirigat ver-
„ ba, rem non mutat, id actum esse conspicitur ex
„ cautela ad eorum intelligentiam, quatenus venia
„ Parochi illis Matrimoniis assistere deberent; perpe-
„ ram ex argutiis istis certum jus Parochi tollere co-
„ nantur contradictores.

„ Quid de observantia blaterant coadjutores? Est quid
„ facti, apertissimis facti probationibus hinc indiget,
„ præsertim si odiosa, si contra Canones, prout in hy-
„ potesi; at sublatis, eliminatisque cavillationibus ex
„ verborum adversa intelligentia deductis, et argumen-
„ tationibus persibe compositis, ac si res esset cum Or-
„ betellensi vulgo nil præterea contraditores Canonici

„ afferunt. Deinde si prætensa observantia deducitur
„ ad astruendam in ipsis Canonicis Parochi qualitatem,
„ jurisdictionemque, bulla ipsa exactionis Collegiatæ,
„ leges edictales, Decreta Sacrarum Visitationum,
„ confessiones judiciales eorum auctorum, resolutio-
„ nes S. Congregationis, ex quibus omnibus in aprico
„ manet unum Priorem esse præcipue absolute pasto-
„ rem totius Paræciæ, Canonicos vero illius deservito-
„ res tantum, prout ex probatissimo facto demonstra-
„ tum fuit, contrariam observantiam ne dum de-
„ struunt, quin imo invictissime eam comprobant favo-
„ re Archipresbyteri.

„ Si vero deducitur ad jus statuendum in ipsis Præben-
„ datis assistendi matrimoniis absque Ordinarii, vel Pa-
„ rochi venia, quin ipsis invitis, quæ probatio de-
„ ducitur? Nulla. Acta itaque res est? Si prætensam
„ observantiam eruere velis, quia aliquando conju-
„ giis adstiterint, falleris; id rite, et recte evenire
„ potuit ex venia Parochi vel Ordinarii, et in dubio
„ hæc præsumenda facultas est potius, quam actus
„ arbitrarius, et illicitus: sed quo nomine quæso?
„ Coadjutorio, itaque nomine, et Vice Parochi, quid-
„ quid enim Coadjutor agit, nomine sui princi-
„ palis agit, vices illius substinet, uti quis Procurato-
„ rio nomine Dominum constituentem suum repræ-
„ sentat. Cursim quæ mihi tum Canonici in prae-
„ fatis foliis, tum Archipresbyter Prior in suis Episto-
„ lis deduxerunt hactenus exposui „

Hic tamen animadvertendum est, quoad descriptionem matrimoniorum in libris parochialibus a Concili Triden. praecipi *cap.* 1. *de ref. matrim.*, ut eos *diligenter apud se custodiat* Parochus, idque ut probare in judicio possint juxta *Reiff. in lib.* 2. *Decret. tit.* 22. §. 4. *numer.* 127. in Rituali Romano mandari, ut facta facultas alicui Sacerdoti aliquos in matrimonium conjungendi *adnotetur ipsius Parochi manu*, et Monacchius *for. leg. tit.* 10 *form.* 8. *in adnot. numer.* 5. suadet, ut Parochus scribat matrimonii particulam, et ille Sacerdos eam subscribat.

Quoad alterum controversiæ caput super potestate ordinaria Coadjutorum audiendi Confessiones, perpendendum est S. Conc. Trident. *Sess.* 23. *de Reform.*

ve-

vetuisse, ne quis confessiones audiret, nisi vel Parochiale haberet beneficium, vel ab Ordinario approbatus esset; ex quo decreto oritur distinctio *jurisdictionis ordinariae, et delegatae* Hac utuntur omnes Presbyteri Saeculares, et Regulares exceptis tantum obtinentibus beneficium Parochiale, nimirum cum cura animarum, et jurisdictione in hoc foro, qui dumtaxat ordinaria jurisdictione fruuntur, ut adductis auctoritatibus probat Barbos. *de Off. et pote: Par. par. 2. cap. 19. nu. 19.* Ex dictis superius colligent PP. EE., quæ facultas sit Coadjutoribus inspecta Visitatione præsertim ann. 1591., in qua declaratum fuit onus Coadjuvandi Archipresbyterum *s' intende solo quanto a dare il Santissimo Sagramento agli Infermi, battezzare, e dare l' estrema unzione* observat hinc Eminentissimus Abbas, Coadjutores, de quibus est sermo, longe inferiores esse cæteris Coadjutoribus, de quibus agitur *in toto cap. de Cler. aegrot.* Hi enim habent plenum curæ exercitium utpote dati Parocho infirmo, senectute, vel alio canonico impedimento inhabili ad suum exercendam munus. Orbetellenses vero Coadjutores tenentur Priorem Archipresbyterum, apud quem residet tum jus, cum exercitium curæ, deservire in iis dumtaxat, quæ per se adimplere nequit, ceu et ipsi fassi sunt anno 1636. in S. Congregatione, confirmavitque Cardinalis de Alteriis. Ex his concludit Eminentissimus Abbas nullam urgere necessitatem, ut post adeptum Canonicatum statim jura parochialia exercendi, facultatem habeant, ac audiendi Confessiones sicuti illi Coadjutores Parocho inhabili constituti.

Diluit vero exceptionem a Coadjutoribus propositam scilicet Coadjutoribus generaliter constitutis ea omnia agere posse, quæ Coadjutus: atque hinc revera in litteris Collationis præbendæ expeditis favore Canonici Roselli legi *examinatus, et approbatus tamquam habilis*. Quandoquidem ea agere possunt jurisdictione delegata, non vero ordinaria qua carent; unde Monacellius *Form. leg. tit. 10. form. 15.* expresse Coadjutori Sacramenta administrandi facultatem tribuendam esse designat, quod factum revera fuisse demonstrant literæ expeditæ favore Canonici Roselli. Inhabi-

bii vero juris est, delegatam facultatem posse ab Episcopo arctari, et tolli juxta temporum, et locorum circumstantias. Verum EE. PP. erit perpendere inspecta Bulla erectionis, actis SS. Visitationum, qua jurisdictione polleant Canonici Coadjutores Ecclesiæ Orbetellensis *delegata* nimirum vel ordinaria; et deinde decernere utrum valeant nec ne confessiones audire, ac utrum possit eos Eminentissimus Abbas ad novum examen revocare quatenus ordinaria fruantur jurisdictione, quod Episcopis licere fuse demonstrat Benedictus XIV. *in suis Notificationibus* 86. et 94.

Tertia etiam quæstio super confectione status animarum, et dispensatione testimonii peractæ Pascalis Communionis vulgo *Bollettini* ex præcedentibus dependet, a quarum repetione consulto me abstineo ne nimius sim. Recolant etiam EE. PP. Visitationem anno 1622. peractam, in qua demandatum fuit „ *il Signor Priore Arciprete . . . . tenga conto di quelli che si sono comunicati la Pasqua con dare i Bollettini, e riscuoterli dopo l' ottava* „

Dubia itaque EE. VV. jurisprudentiæ, et sapientiæ dirimenda subiiciuntur.

I. *An substineantur praescripta Ordinarii Abbatiae Trium Fontium lata die 29. Septembris 1819., seu potius liceat Canonicis Coadjutoribus absque Ordinarii, vel Prioris Archipresbyteri licentia Matrimoniis interesse in casu etc.*

II. *An idem Eminentissimus Abbas possit Canonicis Coadjutoribus facultatem audiendi Confessiones coarctare, et etiam tollere in casu etc.*

III. *An iisdem Coadjutoribus competat jus distribuendi testimonia peractae Communionis Paschalis, et conficiendi statum animarum, seu potius id spectet ad Priorem Archipresbyterum in casu etc.*

Die Sabathi 2. Junii 1821. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

SPOLETANA COLLATIONIS PAROCHIAE.

Dub. I. *An Gregorius Cataldius e jure utriusque Paraeciae exciderit in casu etc.*

Et quatenus negative

II. *An, quomodo, et in qua sit instituendus in casu etc.*

Ad I. Dub. Negative.

Ad II. Affirmative in Paræcia S. Crucis præfixo termino arbitrio Ordinarii ad suscipiendos Sacros Ordines.

NULLIUS ORBETELLI JURIUM PAROCHIALIUM

Sess. 23. Cap. 25, et Sess. 24 Cap. 1. de Ref. Matrim.

Dub. I. *An substineantur praescripta Ordinarii Abbatiae Trium Fontium lata die 29. Septembris 1819., seu potius liceat Canonicis Coadjutoribus absque Ordinarii, vel Prioris Archipresbyteri licentia Matrimoniis interesse in casu etc.*

II *An idem Eminentissimus Abbas possit Canonicis Coadjutoribus facultatem audiendi Confessiones coarctare, et etiam tollere in casu etc.*

III. *An*

III. *An iisdem Coadjutoribus competat jus distribuendi Testimonia peractae Communionis Paschalis, et conficiendi statum animarum, seu potius id spectet ad Priorem Archipresbyterum in casu etc.*

Ad I. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad II. Affirmative sicut pro cæteris Confessoribus.

Ad III. Negative ad primam partem affirmative ad secundam.

Sess. 21. Cap. 4., et Sess. 24. cap. 13. de Refor.

RATINA DISMEMBRATIONIS. Tertio ad EE.PP. judicium hæc causa redit, Die enim 20. *Septembris an.* 1817. cognita fuit necessitas excogitatæ diu dismembrationis Collium a Paræciali, et Collegiata simul Ecclesia Oppidi Alabri, quæ tamen ob defectum congruæ novoParocho assignandæ numquam potuerat executioni committi. Constitit præterea non satis provideri posse spiritualibus auxiliis populi in Collibus dispersi deputatione Capellani Curati, qui alias licet ab Episcopis missus ad Colles, nihilominus recesserat ob defectum congruæ. Innotuit etiam populum rure in Collibus degentem paratum esse decimis solvendis pro congrua dumtaxat novi Parochi.

Hinc propositis Dubiis. I *An, et quomodo sit locus dismembrationi Villae Collis Alabri, et erectioni novae Paraeciae in Ecclesia S. Mariae Magdalenae Collis, seu potius deputationi Capellani Curati in casu etc.* II. *An, et quomodo sit providendum congruae novi Parochi in Ecclesia Collis, seu potius, et a quo sit solvendum stipendium Capellano Curato in casu etc.*, respondit S. Congregatio contradicentibus licet Oeconomo Curato, Canonicis Alabri, et Canonicatuum patronis. „ *Ad I. affirmative ad primam partem juxta Votum Episcopi reservato favore matricis aliquo honoris signo arbitrio ejusdem Episcopi, negative ad secundam. Ad II affirmative ad primam partem per unionem Capellaniae Laurenti, et assignationem decimarum, facta tamen prius per populum Collis obligatione in forma juris valida de solvendis decimis in*

per-

perpetuum, et constituto fundo pro manutentione lampadis, negative ad secundam.

Vix tamen emissa obligatione a populoCollium de solvendis decimis diem obiit supremum EpiscopusFioravanti,ac tunc Canonici Curati institerunt penes Vicarium Capitularem pro manutentione colligendi decimas a Populo Collium tritici, et frumenti Judici, attenta præbendarum suarum tenuitate. Hic provisionali decreto statuit, manutendos esseConcuratos in possessione decimarum, iisque danda esse ex collectis decimis octo rubra, quot nimirum persolvuntur a familiis Crispolti, et Vitelleschi patronis Canonicatuum. Sicque rem conciliandam S.Congregationi proposuit. Interea Augustinus De Sanctis probavit suam familiam frui passivo jure patronatus ad Capellaniam Laurenti pro dote novæ paræciæ assignatam.In his rerum circumstantiis, deficiente novi Parochi congrua,ob detractionem tum octo rubrorum frumenti, juxta Decretum Vicarii Capitularis, tum Capellaniæ Laurenti, ad quam jus habebat familia De Sanctis, in ipso suo exordio ruinam minitabatur ea ruralis paræcia,cujus necessaria erectio tamdiu fuerat tam ab Episcopis, quam a populo Collium præoptata. Unde resad Vestrum rediit judicium.

Verum cum quæstio tota non super erectione ipsa versaretur, sed super congrua a S. Congregatione novo Parocho assignata; hinc *die* 19. *Decembris* 1818. super secundo tantum dubio sermo fuit institutus,eoque sub hisce verbis reproposito *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a Decisis in secundo Dubio sub die* 20. *Septembris* 1817. *in casu etc.*, responsum fuit a Sacro Consessu „ *In decisis etiam quoad decimas patronorum super bonis intra fines novae Paraeciae existentibus, firma remanente perpetuitate hujus oneris quoad omnes, et dempta Capellania Laurenti* „

Illico novus EpiscopusS.Congregationis decreta executioni demandavit, qui etiam curavit ut,novoParocho provideretur Alabrensis Archipresbyteralis Ecclesia juxta præsentationem a Patronis factam favore JoannisBaptistæ Rondini. Insuper Patroni Capellæ SSmi Crucifixi eumdem Archipresbyterum Rondini præsentarunt ad hoc beneficium, quod licet cum Parochiali munere

re incompatibile, ipse est assecutus ex Rescripto S. Congregationis, ut ita consultum foret tenuitati reditunm Paræciæ.

Post hæc Municipes, ac Patroni, qui bis causa cecederunt, renovarunt preces, quibus novæ Audientiæ beneficium rogabant, exponentes ex facta rurali Paræciæ assignatione decimarum promanare matricis Ecclesiæ destructionem ob subtractam congruam tum Archipresbytero, tum Canonicis Concuratis, qui jam alibi pinguiores obtinuerant paræcias, quæ omnia in legali defensione se demonstraturos polliciti sunt. His precibus accesserunt etiam subsciptiones populi, et novi Archipresbyteri Rondini, qui numquam recipere voluit ab Aeconomo Curato filialis Ecclesiæ oblationem ceræ constitutam ab Episcopo in signum honoris erga Matricem Ecclesiam. Rogatus itaque die 6. Maii 1820 fuit Episcopus de nova informatione, et voto, ut *auditis Patribus familias Villae, vulgo de Colli, et novo Parocho ejusdem Villae, eisdemque praefixo termino unius mensis ad deducendum jura sua in S. Congregatione, et referret de resultantibus, non rotardata interim exequutione Resolutionum S. Congregationis dierum 20. Septembris 1817. et 19. Decembris 1818.* Redit Episcopi Informatio diei 13. Januarii proxime præteriti, qui nedum Patres familias Villæ *Collium*, sed etiam Matricis Ecclesiæ Archipresbyterum Rondini, populum, ac Patronos Canonicatuum Alabri in scriptis audivit, adductaque ab ipsis rationum momenta transmisit. Sed cum numquam fuerit ab alterutra parte Litigantium appositum *nihil transeat*; ne diutius causa potraheretur, eam hodie ex officio Supremo Vestro Consessui iterum definiendam propono, quæ tota super facta novæ paræciæ assignatione decimarum versatur.

Ut rite tamen ad definiendam controversiam procedi possit opus est, ut recolant EE. PP. quod S. Concilium Tridentinum decernit super assignatione congruæ Rectori noviter erectæ Paræciæ, et quomodo tenuis congrua Parochialis Ecclesiæ sit augenda.

Quoad primum *Sess. 21. cap. 4. de Refor.* ita jubetur „ *illis autem Sacerdotibus, qui de novo erunt Ecclesiis noviter erectis praeficiendi, competens assignetur portio*

tio arbitrio Episcopi ex fructibus, ad Ecclesiam Matricem quomodocumque pertinentibus, et si necesse fuerit, compellere possit populum, ea subministrare, quae sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum substentandam; quod fieri præcipitur *etiam invitis rectoribus* et S. Rota *in recen. p. 1. dec. 420. num. 8., et dec. 449. num. 4. par. 2.* ita definivit „ *Congrua debetur a Parochianis, quibus Sacramenta administrantur* „ Jam vero S. Congregatio nonnisi Conciliaribus mediis usa est, dum decimarum assignationem novo Parocho demandavit, confirmavitque, nec non etiam octo rubrorum frumenti, quæ ad Ecclesiam Matricem pertinebant, quæque a Canonicatuum Patronis Collegiatæ solvebantur, super quibus præsertim quæstio est.

Tenuitati vero Congruæ parochialis ita providendum esse sancivit idem S. Concilium *Sess. 24. cap. 13. de Refor.* „ *In parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus aeque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus si per beneficiorum unionem, non tamen Regularium, id fieri possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione tantum redigatur, quod pro rectoris, aut Parochiae necessitate decenter sufficiat* „. Ex his facillime colligitur, quomodo providendum sit Ecclesiæ Matrici, et simul Collegiatæ, ut communis massa augeatur, nimirum vel per beneficiorum unionem, quæ adesse dicuntur in eo Oppido, vel per obligationem populi Alabrensis de solvendis decimis, prout peregit populus Collium; quin decimæ vel ex parte, vel ex integro auferantur novæ Parochiæ, quæ sine illarum reditu consistere nequit. Hisce præmissis, quæ ab Episcopo, et ab utraque parte afferuntur, exponam.

Episcopus itaque in sua Informatione longam congerit factorum seriem, ac decreta exhibet Episcoporum *De Vita*, *Ferretti*, et *Marini*, qui vel erectionem Vicariæ perpetuæ excogitarunt, vel Capellani Curati deputationem ad succurrendas incolas Collium, sed omnia in irritum cessisse dicit ob defectum congruæ novo Vicario perpetuo, vel Capellano Curato assignandæ; at-

que hinc fatetur spiritualibus indigentiis Populi Collium nunquam efficacibus mediis fuisse provisum ; *Jure igitur* (verba sunt Episcopi) *merito coram Episcopo Fioravanti Incolae institerunt pro Ecclesiae Parochialis erectione*. Sed ex applicatione decimarum novæ Pareciæ infert Collegiatæ destructionem, atque concludit. *Ad me non spectat, sed ad egregiam EE. et RR. PP. sapientiam definire, an supremum decretum super applicatione decimarum novae Paraeciae sit confirmandum ; absit a me aliquid opponere contra institutionem ejusdem Paraeciae ; optimum reputo, et nunquam satis laudabile ; sed anima mea in amaritudine versatur ; gaudio magno animas Collium provisas perspicio ; maerore summo, tristitia magna infortunia video , quae animabus Labri , aliisque per territorium dispersis imminent*.

Archipresbyter quoque Rondini, patroni, et populus Alabri ex subtractis Collegiatæ Ecclesiæ decimis ejus destructionem inferunt, et hac de causa factum fuisse contendunt, ut Canonici Antonucci, et Sanctucci eam Ecclesiam dereliquerint, ac animarum curas pinguioris reditus obtinuerint. Hinc Archipresbyter exponit jacturam animarum tum intra, tum extra moenia Alabri degentium, quia nullus aderit pastor, qui eas pascat ob congruæ defectum. Reditus enim Collegiatæ subductis decimis nonnisi summam scutator. 68., et 62. æquare probat ex depositione trium Testium, qui tamquam Coloni bona Collegiatæ retinent, exitum vero constituit in annuis scutat. 74. ex jurata fide duorum Ecclesiæ ejusdem ædituorum ; Unde exitus reditum superat. Nec congruum subsidium se recipere ait ex Capellania, qua fruitur sub titulo SSmi Crucifixi, cujus reditus in annuis sc. 57 expensæ vero in scut. 36. ponuntur ; idque comprobatur tum Colonorum, tum ædituorum attestationibus, non tamen juramento firmatis. E converso autem Archipresbyter tenetur proprio ære, deficientibus modo Canonicis Concuratis ob imparitatem redituum, Sacerdotem accire, qui diebus præsertim festis Missam celebret, et Confessiones excipiat. His de causis factum dicit, cur Paræciæ sæpius renunciatio-

nem

nem emiserit, eamque etiamnum dimittere paratus sit .

Oeconomus Curatus autem novæ paræciæ , et populus Collium assignationem decimarum , et consonam juri ostendunt, præsertim S.Concilio Tridentino , et necessariam ad constituendam congruam Rectori dismembratæ parochiæ, deficientibus aliis mediis . Quæ potissimæ fuerunt causæ ob quas S. Congregatio nedum in prima propositione causæ decimas novæ Paræciæ tribuerit , sed etiam postea contradicentibus licet Patronis , et Capitulo priorem resolutionem confirmavit . Decimæ vero istæ, quarum pars ante dismembrationem Ecclesiæ Collegiatæ solvebantur , pars autem post dismembrationem ab incolis suppeditantur simul collectæ anno 1819. nonnisi rubra quatuordecim frumenti efformarunt , quæ post cribrationem plurimum decreverunt , nec non alia rubra septem circiter frumenti indici ; anno vero 1820. rubra tantum septem frumenti minime cribrati fuerunt collecta . Ex hac autem congruæ novi Rectoris tenuitate inverosimilem ostendit totam eam diatribam ab Archipresbytero institutam super destructione Collegiatæ propter ablatas ei decimas . Si enim hæ junctæ iis, quæ antea populus Collium non solvebat, vix substentationem Rectori suppeditant, nullimode certe poterant,congruam subministrare Archipresbytero, et tribus Canonicis Concuratis .

Atque hinc tradito ab Archiprosbytero statu activo , et passivo tum Collegiatæ , tum Capellaniæ SSmi Crucifixi nullam adhibendam esse fidem dicunt,Parochus, et Populus Collium , quia efformatus fuit ab Archipresbytero , et Colonis interesse habentibus in hac controversia , ad id vero probandum duæ exhibitæ sunt juratæ attestationes, prima scilicet hodierni Archipresbyteri loci *Poggio Bustone* , qui ab anno 1801. usque ad annum 1806. Canonicus Camerarius fuit Ecclesiæ Collegiatæ ; deponitque ex notis apud se servatis assurgere reditus Collegiatæ *posti a prezzo medio alla somma di scudi* 147. 50.exclusis decimis,quæ colligebantur a dismembrata posterius parœcia, et stolæ incertis ; qui quidem reditus immunes sunt ab oneribus manutentionis Ecclesiæ , sacrarum suppellecti-

lium, et lampadis pro SSmo Sacramento; Beneficii vero sub titulo SSmi Crucifixi reditus ponuntur in scut. 60. Altera fides Parochi loci *Rivo dutri*, qui annis 1817., et 1818. inter Canonicos Conc uratos Alabrenses cooptatus erat, eadem continet. Ex his concludunt parochus, et populus Ecclesiæ ruralis, minime constare de paupertate Ecclesiæ Matricis, multoque minus Archipresbyteri, qui omnes reditus sibi addicit.

Sed et quatenus constaret ob detractionem decimarum desertam remansisse Collegiatam, eidem ut provideatur, minime obstant. Sed orant, ut illius congrua augeatur Canonicis mediis, vel unione scilicet beneficiorum, vel subjiciendo populum Alabri solutioni decimarum, non vero iterum Collegiatæ adjudicando decimas, quæ colliguntur intra fines dismembratæ paræciæ, quæque et juxta S. Concilium Tridentinum huic fuerunt assignatæ, et unicam, eamque tenuem efformant Oeconomi Curati congruam.

Hæc, quæ ab utraque parte allata sunt, mei muneris erat EE. PP. oculis subjicere, quorum sapientiæ erit inspecta juris dispositione judicare.

I. *An sit standum, vel recedendum a decisis in primo, et secundo loco quoad decimas in casu etc.*

Et quatenus in decisis.

II. *An, et quomodo sit providendum tenuitati reddituum Ecclesiae Collegiatae Alabri in casu etc.*

Ad I. Dub. In decisis, et amplius.

Ad II. Dilata, et scribatur Episcopo, qui, transmissa fundatione Collegiatæ, referat de qualitate servitii choralis, de statu activo, et passivo Paræciæ, et Ecclesiæ Collegiatæ per decennium, comprehensis incertis, et distributionibus, nec non beneficii Sanctissimi Crucifixi, et proponat, quatenus opus sit, media augendi reditus, salvis tamen decimis, et congrua novæ Paræciæ S. Mariæ Magdalenæ Collium.

Sess. 22. Cap. 6. De Refor.

RAVENNATEN. SUBSIDII DOTALIS. Proposita hæc fuit causa in Congregatione diei 18. Martii elapsi anni sub primo Dubio „ *An Puella jam nominata ad dotale subsidium possit a quovis ex collatoribus ite-*

iterum nominari „ cui datum est Responsum „ *Negative*. „

Quaestioni causam dederat nominatio facta ab uno ex collatoribus favore Joannæ Miani, quæ jam præcedentibus annis nominata fuerat ab altero Collatore.

Novas Joanna porrexit preces, exponens post hanc secundam nominationem, et priusquam Collatores superius negativum Responsum a S. Congregatione reportarent, bona fide Matrimonium contraxisse sub hac duplici subsidiorum promissione. Contra Oratricem pugnant rationum monumenta relata in Folio 26. Februarii præteriti anni, quod Emos Patres rogo, ut dignentur reassumere. Ei vero opitulatur bona fides, sub qua viro suo duplicis subsidii dotem expromisit. Hinc cum super novis precibus fuerit rescriptum „ *Reproponatur in folio quoad Oratricem tantum* hinc precor Emos Patres dirimere Dubium

An sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio quoad Oratricem tantum in casu etc.

In decisis, sed in casu de quo agitur ad D. Secretarium cum Sanctissimo pro sanatione.

MAZZARIEN. MISSAE CONVENTUALIS. Drepani, quæ Urbs est Siciliæ sub Mazzariensi Diaecesi constituta, Archipresbyteralis extabat Ecclesia sub titulo S. Petri, in qua anno 1650. divina Psalmodia canebatur a Clericis, et Sacerdotibus sumptibus P. Fabritii *de Nobili* e Societate Jesu, qui antea Ecclesiæ illius fuerat Archipresbyter. Verum, ut ea Choralis officiatura perpetuo esset perduratura, præfatus de Nobili irrevocabili inter vivos donatione assignavit Al-

Sess. 24. Cap. 12. De Reform.

ta-

tari Majori ejusdem Ecclesiæ annuas uncias Siculas septuaginta, et octo (quarum quælibet scutata duo, et obol. quadraginta monetæ Romanæ æquant) earumque duodecim solvi voluit Sacerdoti Missam celebranti in Ara principe præfatæ Ecclesiæ; uncias vero sexaginta tres, ut caneretur *divinum officium in Ecclesia praedicta juxta formam Breviarii Romani, et Missa in dicta Majori Capella die qualibet per octo, vel novem Sacerdotes . . . et quinque Clericos*. Quatenus autem Archipresbyteralis Ecclesia foret in Collegiatam erigenda, firma remanente assignatione unciarum duodecim pro celebratione Missæ quotidianæ, ex reliquis unciis sexaginta sex voluit, ut erigerentur duo Canonicatus, assignatis pro præbenda uniuscujusque unciis undecim, ac pro distributionibus unciis novem, nec non erectionem dignitatis demandavit, cujus congruam constituit in unciis quatuordecim, et distributiones in unciis duodecim.

Anno 1737. Archipresbyteralis Ecclesia fuit in Collegiatam erecta. Sed cum deinceps unciæ duodecim a de Nobili pro quotidianæ missæ cum cantu celebratione assignatæ decrevissent, Archipresbyter Balthassar de Reggio anno 1761. in testamentaria dispositione supplementum constituit. Dotem deinde reliquit, ut secunda, et tertia Missa conventualis celebraretur diebus ferialibus, quatuor temporibus, Vigiliis, nec non Quadragesima, et Adventu juxta Sacros Ecclesiæ ritus. De applicatione Sacrorum hæc statuit „ *dovendo applicare il suffraggio a mia intenzione come Benefattore particolare stante la indigenza della dote propria della Chiesa, e Mensa Capitolare, e da cui secondo i Sagri Canoni, e decreti Conciliari dovrebbero somministrarsi, dovendo pure pratticare lo stesso li Reverendi Sacerdoti, che dovranno celebrare le d. Messe Conventuali giornali delle Ferie, Vigilie, quattro tempi, Quaresima, ed Avvento con applicare il Suffaggio a mia intenzione, e non altrimenti*.

Ex utraque hac Missæ cum cantu fundatione de *Nobili*, *et de Regio* factum est, ut pro benefactoribus in genere ad Sacrorum canonum praescriptum numquam missa conventualis ibidem celebrata reperiatur, non tantum a fundatione Pii Legati *Reggio*; sed et ab anno 1737., a quo

a quo Collegiata sumpsit exordium. Quare modernus Archipresbyter, et Canonici ex hisce conjici posse putant, quod Archipresbyter Reggio, qui erat SS. Canonum peritissimus inspecta præbendarum, et distributionum exiguitate alienam assumens obligationem, dignitates, et Canonicos ab onere Missarum conventualium pro Benefactoribus in genere applicandarum in posterum relaxare, et pro præteritis quoque non satisfactis secundæ, et tertiæ Missæ conventualis applicatione supplere voluerit.

Verum ut omne removeretur dubium, dederunt preces SSmo, ut suprema, qua Sanctitas Sua pollet auctoritate, declarare dignaretur, Missas conventuales, quas ipsi applicare debent pro particulari benefactore Archypresbytero Reggio, habendas etiam esse loco illarum, quæ pro benefactoribus in genere ex præscripto Ecclesiæ celebrare deberent; atque aliæ secundæ, et tertiæ Missæ pro præteritis omissis habeantur ita ut ipsi immunes omnino sint ab aliis celebrandis pro non satisfactis, ac in posterum satisfaciendis.

Episcopus, quem requisivi, in sua informatione hæc habet „ *Formiter audito Capitulo illius Collegiatae, eorumque praestito consensu singulas Canonicorum praebendas, et distributiones perquam tenues atque civilibus legalibusque impositionibus oneratas esse cognovi. Quod EE. VV. RR. ex adjuncto illius Collegiatae statu per Librorum detentorem efformato facili negotio intelligent. Aliam quoque hic insero ipsius detemptoris fidem, ex qua nullis proventibus incertis, qui ad totum Capituli corpus pertineant, ipsamque Collegiatam gaudere compertum habui.*

Juvat quoque subjicere, Tribunalia in illa Civitate nuper erecta propter totius Provinciae concursum majorem annonam effecisse, et honestiorem in vestitu munditiam postulare. Qua de re si Praebendarum, et distributionum tenuitas per missae conventualis onus celebrandae novam diminutionem patietur, erit omnino dubitandum, quin quotidiana horarum canonicarum recitatio aliquo sit modo defectura, cum hoc tem-

tempore, et re adhuc integra plures ex Canonicis Choro interesse negligant.

Hisce omnibus perpensis preces ipsas veritati consentire, atque dignas quae obsecundentur, existimo, nisi aliter EE. VV. RR. visum fuerit „.

Ex ipsius autem Collegiatæ statu, quem Episcopus transmisit, eruitur, tribus dignitatibus, ac duodecim Canonicis illud constare Capitulum. Ac prima quidem dignitas, Archipresbyter nempe, præter domum rectoralem annuum habet reditum unciarum quadraginta titulo præbendæ, aliasque octo loco distributionum. Altera autem dignitas, Decanus nempe pro præbenda unicias habet viginti, ac pro distributionibus uncias quatuor. Tertia tandem scilicet Thesaurarius pro præbenda habet uncias decem, ac pro distributionibus octo, *cujus* vero defectus, seu punctaturæ præsentibus non accrescunt, sed Ecclesiæ fabricæ, vulgo apud Siculos *Maramme*, acquiruntur. Quinque ex Canonicis, qui Paræciæ quoque adjutores sunt, uncias pro præbendis habent quatuor, ac pro distributionibus octo. Alii præterea duo Canonici octo pro præbendis, ac pro distributionibus sex uncias habent, quorum pariter punctaturæ fabricæ seu *Maramme* Ecclesiæ acquiruntur. Atque hi quidem duo Canonici, ac Thesaurarius, seu tertia Capituli dignitas, ex eorum particularibus præbendis solvere quoque tenentur annuum venctigal unciarum septem cum dimidia pro quolibet centenario. Tandem ex quinque novæ erectionis Canonicis tres habent uncias septem pro præbendis, et pro distributionibus octo: quartus uncias habet octo pro distributione, ac duodecim titulo præbendæ, qui tamen onere præterea gravatur viginti missarum in quolibet anno; ac unciam etiam pro annuo funere solvere tenetur. Quintus denique quatuor habet uncias pro præbenda, ac pro distributionibus octo. Qui quidem omnes præter hosce reditus aliis præterea carent quibuslibet emolumentis. Tenentur autem quotidiano Chori servitio; ac præterea a fundatore *de Nobili* constituta fuit præter conventualem celebratio aliarum quindecim Missarum. Latet tamen utrum harum satisfactio fuerit

pro

pro una tantum vice demandata, an singulis annis. In statu activo, et passivo præbendarum nulla de-his mentio fit, ac tantum ex documentis exhibitis constat etiam reditus relictos a de Nobili valde fuisse imminutos, quod in causa fuit, cur Archipresbyter Reggio piam ediderit favore Collegiatæ testamentariam dispositionem.

Hæc in facto erant adnotanda. Quoad jus vero sacrorum Canonum sanctiones, quibus præcipitur, ut singulis diebus in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, Cathedralibus et Collegiatis Missa conventualis celebretur, adeo claræ sunt, ut nullam super iis oriri posse dubitationem dixerit Ben. XIV *Const. Cum semper oblatas* §. 11., eaque de re uniformes semper fuerunt Resolutiones ab hac S. Congregatione repetitis vicibus editæ, Apostolicaque auctoritate confirmatæ, quarum executionem enixe præcipit SS. *Pontifex* (*ibid.*) *ut scilicet Missa conventualis, quae singulis diebus canitur à Clero praedictarum Ecclesiarum, pro earumdem Benefactoribus in genere quotidie applicetur* „ Ac deinde addit, eliminandam esse falsam quorumdam opinionem - *quod nempe dum Missa conventualis pro certo aliquo Ecclesiae Benefactore . . . ex vi oneris impositi celebratur, et applicatur, satis impletum censeatur debitum applicationis Missae conventualis* - Neque consuetudo etiam immemorabilis in propria Ecclesia vigens ab hujusmodi onere eximit, cum abusus potius et corruptela dicenda sit *ibid.* §. 16., neque tandem eximit exiguitas distributionum, in quo quidem casu poterit quotidiana applicatio Missæ conventualis pro benefactoribus in genere auctoritate Apostolica ad Festos tantummodo dies reduci *ibid* §. 19.

Quoad applicationem vero secundæ, et tertiæ Missæ, quando in prædictis Ecclesiis juxta rubricas generales celebrandæ sunt, statuit idem SS. Pontifex *ibid.* § 22. - *laudandos, et confirmandos esse quotquot sponte sua secundam aut tertiam conventualem Missam pro benefactoribus in genere applicant, qui vero idem agunt ex vi consuetudinis in ipsorum Ecclesia vigentis, iis imperandum, ut in ea consuetudine perseverent; ubi vero id usu receptum non invenitur, liberam om-*

nia secundae, tertiaeque Missae conventualis applicationem celebrantis relinquendam esse, dummodo in commemoratione pro defunctis, Ecclesiae Benefactorum in genere non obliviscantur.

An vero hæc, quæ a jure præscribuntur locum habeant in casu, de quo agitur, Vestræ Sapientiæ erit PP. EE. judicare. Nam Canonicorum præcipue reditus satis tenues sunt, nec affirmare auderem, aliquem facile adesse modum ex iis, quæ Tridentina Synodus *Sess. 24. Cap. 15. de Reform.* præscribit, ad eorum inopiæ succurrendum. Quare si detrahi in posterum debuerint eleemosynæ pro applicatione Missæ conventualis pro benefactoribus in genere, quod numquam in ea Collegiata peractum dicitur; timendum videtur, quod Episcopus ipse timet, ne divini servitii detrimentum immineat, prout alias evenit ob redituum tenuitatem, licet hoc Missæ conventualis onus non adesset. Episcopus namque Stella reperiens Choralem officiaturam pene neglectam propter exiguitatem præbendarum, et distributionum nonnisi poenis a jure præscriptis adigere potuit præbendatos ad Divinam psalmodiam.

Animadverti etiam posset ejusdem missæ conventualis celebrationem non deesse, licet pro benefactori in particulari applicetur. Præterea Canonici attenta redituum tenuitate satis gravati videntur quotidiano chori servitio, quod præstare debent, quin etiam duplici Missæ conventualis cum cantu celebratione graventur; alterius scilicet pro benefactore in particulari, et alterius pro benefactoribus in genere; eorumque reditus magis magisque minuentur, si detrahi quoque debeant eleemosynæ pro Missæ conventualis applicatione.

At notandum pariter est, quatenus consuetudo, quæ in Insula Siciliæ dicitur obtinere (applicandi scilicet Missam conventualem diebus tantum festis primæ aut secundæ classis) pro legitima habeatur, onus ejusdem Missæ celebrationis, et applicationis pro benefactoribus in genere levissimum quidem esse, cum inter singulos Capitulares distribuendum sit. Si vero ab ea in casu confirmanda abhorreant EE. PP. videant, utrum ex peculiari indulgentia præcipienda sit conventualis applicatio diebus tantum festis primæ, et

se-

secundæ classis, vel saltem diebus festivis duntaxat, exclusis ferialibus ob tenuitatem præbendarum. At quidquid quoad futurum decernere placuerit EE. PP. quoad præteritas omissiones exoranda videretur a Sanctissimo absolutio, ut concurrente impotentia facere consuevit hæc S. Congregatio, *aliis omissis in Spoletina Missae Conventualis* 1. *Martii* 1729. *et in Feretrana* 17. *Septem.* 1808. Quæ quidem impotentia supplendi pro præteritis omissionibus in casu, de quo agitur, ex eadem fructuum tenuitate oriri posse videtur. Quare dubia proponuntur.

I. *An sit locus dispensationi applicationis Missae conventualis pro benefactoribus in genere in casu etc.*

Et quatenus negative.

II. *An, et quibus diebus sit praecipienda illius applicatio in casu etc.*

III. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione quoad praeteritas omissiones in casu etc.*

Ad I. Dub. Negative.

Ad II. Affirmative omnibus diebus festis etiam reductis, in diebus vero fœrialibus pro benefactoribus Reggio, et Nobili, cum Memento pro omnibus.

Ad III. Affirmative, celebrata unica Missa cum cantu, et interventu totius Capituli.

CALLIEN. ADMINISTRATIONIS BONORUM. *Sess.* 25. *Cap.* 5. *De Reform.*

Angelus Maria Felici Testamentariis Tabulis anni 1721. hæredem universalem scripsit Nepotem suum Joannem Andream, cui, si sine filiis decederet, vulgari substitutione succedere voluit „ *in tutta la sua Eredità intieramente l' Illustrissimo Capitolo della V. Chiesa Cattedrale di Cagli ad effetto però, e con obligo di erigere in d. Cattedrale due, o più prebende di Man-*

sionarj , quali siano tenuti di assistere, ed intervenire al Coro ec.

Jus ad eas nominandi tribuit Nicolao Felici , ac ejus masculis descendentibus ; nominatorum vero institutionem eidem Calliensi Capitulo reservavit . Voluit insuper , ut quilibet ex Mansionariis perciperet annua scuta quadraginta Urbinatensis Monetæ , ita ut si reditus hæreditatis excederet summam scut. 80. ejusdem monetæ , alius adderetur Mansionarius , et viceversa si deficeret commisit „ *all' arbitrio , e prudenza di d. Illustrissimo Capitolo di sospendere l' erezione di d. Prebende* „ donec augerentur fructus juxta Testatoris mentem ,

Posteriori anno 1722. , cum adhuc in humanis versaretur Testator , Codicillum addidit his verbis „ *E ricordandosi d. Signor Codicillante avere nel suo Testamento assegnati scudi 40. per ciascuno agli Mansionarj nel caso esposto in d. testamento , vuole , e comanda , che in caso gli frutti della sua Eredità fossero di vantaggio di scudi 80 ,il soprapiù detti Mansionarj debbano erogarlo nella celebrazione di tante Messe con la carità di paoli due per Messa , quali Messe debbano celebrarsi , la metà nella V. Chiesa Cattedrale , e l' altra metà dove più parerà a d. Mansionarj . Caso poi , che non fosse sufficiente l' entrata dei beni ereditarj di d. Signor Angelo Maria Codicillante per due Mansionarj , in tal caso comanda , che se nefaccia uno solo , e quello sopravanzerà de' frutti di d. sua Eredità , si facciano celebrare tante Messe come sopra , perchè così ec. Nel resto poi il d. Signor Angelo Maria Codicillante confermò, e conferma in tutto,e per tutto il sud. suo testamento fatto per rogito di me infrascritto Notaro Francesco Maria Reali* „ Ex hoc Codicillo dubium ortum est , an testator priorem voluntatem immutasset , vel præbendarum numerum coercere voluisset . Omnis tamen quæstio e medio sublata fuit concordia inita Capitulum inter et Patronum , quæ ab hac S. Congregatione juxta votum clar. Mem. Cardinalis Litta , cui commissum fecerat concordiæ examen , probata fuit die 12. Septembris 1807.

Inter alia , de quibus partes convenerunt illud erat „ *che l' Amministrazione degli effetti ereditarj abbia da risie*

sieder sempre presso il Capitolo „ Quam quidem Capitulum retinuit semper, ac retinet adhuc, cuilibet ex quatuor Mansionariis, qui ex dicta concordia erecti fuerunt, annuam summam juxta testatoris voluntatem scutatorum quadraginta distribuens.

Post hæc postularunt Mansionarii ut ipsi bonorum quoque possessionem, ac administrationem consequerentur. Super nova hac petitione Episcopum exquisivi, ut referret quid ipse, quid Capitulum, quid Patronus sentirent. Favet instantiæ Patronus ita Episcopo respondens „ *Sarò contentissimo, se verrà ad essi Mansionarj accordata l' Amministrazione de' loro fondi, come hanno richiesta, perchè la ritrovo utile al loro interesse, non che al vantaggio del beneficio, perchè mi sembra in tutta regola, che debbano da se medesimi amministrare le proprie rendite, e perchè sembra, che questa fosse la volontà del Testatore. Fino da quando furono erette queste Mansionarie, che non è molto., che furono erette, io la pensavo così, e meco pure si univa la Bo. Me. di Monsignor Vescovo suo Antecessore, ma per non venire a civile contrasto col Reverendissimo Capitolo, che era di sentimento contrario, volle il Prelato piegarmi, e m' indusse contro mia voglia a prestare il consenso, perchè l' Amministrazione rimanesse presso il Capitolo* „

Etiam Capitulum non amplius obstat Mansionariorum instantiæ, sed ipsi assentitur, nonnullis tamen adjectis legibus, et conditionibus, uti patet ex voto prolato in Capitulari actu ab altero ex Canonicis, cui, omnes qui aderant subscripserunt, duobus tantum exceptis. En ejus verba „ *I Mansionarj veramente non hanno diritto di pretendere quest' Amministrazione. Ma crederei che il Nostro Capitolo non discapitasse de' suoi diritti, se gli si accordasse, purchè però rimanesse fermo presso de' Canonici il diritto dell' Elezione, Riforma, Revisione de' Conti da farsi all' Amministratore; come anche di sorvegliare per mezzo de' deputati sull' Amministrazione colla facoltà anche di deporlo sul momento in caso di un indolente disimpegno dell' Uffizio proprio. Crederei, che il Capitolo sù quest' affare non dovesse esser mosso*

dall'

dall'interesse dell'emolumento , che ritrae l' Amministratore , ma dall'equità , ed onestà della richiesta ; considerando ancora , che in ultimo quest' Amministrazione altro non è , che un rendersi in qualche modo soggetto cui appartiene il beneficio . Potrei aggiungere ancora la maggior Gloria di Dio , che risulterebbe dall'accordare quest' Amministrazione ad uno de' Signori Mansionarj, al quale non si accordarebbe mai dispensa dal coro sotto pretesto di dover disimpegnare gl'interessi delle Mansionarie .

Episcopus tandem ita suum sensum patefacit . „ *Nullo pacto inficiari valet , quod praedictae Capellaniae naturam et indolem caeterorum beneficiorum induant , atque praeseferant . . . . Novum itaque,et prorsus inusitatum videtur in Ecclesia , ut beneficii bona ab aliis, quam ab ipso Rectore administrentur. Secundo autem apparet de evidenti utilitate , nam praeter summam industriam , summumque studium , quod administrator Mansionarius in fundis percolendis impendet , ut majores reditus percipi possint , cum de proprio agatur , quam quisque extraneus adhibere valeat , additur quod administratori per Capitulum electo certa annua quota adsignatur , quae nedum in ipsorum Mansionariorum utilitatem cederet , sed etiam in pii Testatoris Suffragium persolveretur pro missarum celebratione , quae legatae fuerunt ex eo , quod supra quadraginta scutata Mansionariis singulis elargienda, remaneret . Tertio tandem observo , quod cum aequum appareat Capitulo , ejusdem rei naturae consentaneum , ut pluries repetita administratio penes Mansionarios resideat , cumque in hoc plane conveniat , a re ipsa absonum mihi videtur tum electionis, tum confirmationis Mansionarii administratoris reservatio , quam sibi Capitulum retinere contendit , cum jura Capituli , utilitas , et bonum Ecclesiae sartum tectumque remanere possit , quando administrator singulis quibusque annis gestionis suae rationem eidem Capitulo reddere teneatur .*

Ex historia ecclesiastica compertum,exploratumque est, beneficiorum , et præbendarum nomina , quibus in præsenti disciplina utimur , incognita fuisse prioribus Ecclesiæ sæculis , cum bonorum , et redituum

om-

omnium Ecclesiasticorum cura, et administratio ad solos pertineret Episcopos, a quibus statis temporibus juxta præscriptam a SS. Canonibus mensuram inter clericos dividebantur, uti notat Benedictus XIV. *de Syn. Dioec. Lib. IV. Cap. IV.* At postquam IX. sæculo omnis ruralis Ecclesia suas proprias decimas et fundos obtinuit *can.* 25. C. 23. *q.* 8. „ urbanæ *quoque Parochiae*, ut loquitur cl. Archiepiscopus Devoti, *eamdem disciplinam postea acceperunt, et tunc potissimum inducta partitione bonorum, certa clericis data sunt praedia, quae ipsi administrarent, et ex quibus ad vitam necessaria perciperent* „ *Inst. Can. Tom. 2. Tit.* 14. *in not.* 1. *ad* §. 2.

Atque huic quidem vigenti disciplinæ conformiter docent doctores, quod „ *dominium rerum Ecclesiae est penes ipsam Ecclesiam, administratio autem penes praelatum* (scilicet Beneficiatum), *qui statim ac nanciscitur possessionem beneficii, censetur acquisivisse possessionem omnium illorum bonorum* „ *Conrad. Prax. Benef. Lib.* 4. *c.* 8. *n.* 40.

Quare cum Mansionarii præbendarum legitimam possessionem sint consequuti, ipsam quoque bonorum possessionem, ac administrationem necessario acquisivisse videntur. Hæc tamen generalis regula limitari quandoque contigit ex iis conditionibus, quas piis fundatoribus adjicere placuit, et quibus vetitum minime est generalem Juris communis dispositionem moderari, ut tradunt Card. de Luca *de Beneficiis disc.* 95. *n.* 10. Fagnanus *cap. tum in cunctis num.* 72. *et* 73. *de Election.* Reiffenstul. *Lib. III. decr. tit. IV. de praeb. et dignit* §. 5. *de erect. benefic. num.* 110. *et* S. M. Benedictus XIV. *de Syn dioec. Lib.* 12. *Cap.* 1.

At vero in casu, de quo agitur dici potest pro Mansionariis, Testatorem a generali Juris communis dispositione non recessisse, sed imo ei suam voluntatem accomodasse. Postquam enim in testamento Capitulo hæredi substituto munus tribuit „ *di erigere in d. Chiesa Cattedrale due, o più Prebende di Mansionari* „, eique reservavit „ *di darne l' istituzione, e il possesso* „ nullam ulterius ipsi dedit in beneficiis po-

potestatem. De Mansionariis autem loquens hæc addidit in testamento „ *Siano tenuti detti Mansionarj pagare alla medesima* (testatoris scilicet nepti) *ogni anno scudi quaranta moneta di Urbino con gli frutti della sua Eredità* „ et in codicillo præcipit testator „ *che in caso gli frutti della sua Eredita fossero di vantaggio di scudi ottanta , il sopra più detti Mansionarj debbano erogarlo nella celebrazione di tante Messe* „ Si ergo Mansionariis, non Capitulo, impositum fuit onus solvendi annuam præstationem testatoris Nepti „ *con li frutti della sua Eredità* „ si ipsis mandatum est, ut quod superextaret „ *della sua Eredità* „ in tot Sacris celebrandis erogarent ; profecto videtur ipsis , non Capitulo testator concredere voluisse suæ hæreditatis administrationem .

Verum pro eadem bonorum administratione a Capitulo retinenda urget solemnis transactio , quæ omnibus pollet qualitatibus a jure requisitis , cui superaccessit Beneplacitum Apostolicum ex Rescripto S. Congregationis anni 1807. Certum autem in jure est , in transactionibus munitis qualitatibus a jure prescriptis nullum dari poenitentiæ locum ex *Text. in § Quamvis C. de Transact.*, easque afficere ex sui natura etiam successores proprio jure venientes *l. Preces 12. Cod.de Transact.* Accedente præsertim in ea Beneplacito Apostolico . *Cap. Veniens. de Transact. Rot. dec. 189. Par. 4. Tom. 1. num. 6. et dec. 582. num. 1. p. 18. Rec.*

Addendum etiam est, quod post transactionem singuli Canonici jus habent ad lucrum percipiendum , quod sibi ex administratione identidem obvenire potest in annuis scutatis quindecim; neque eo privandus aliquis videtur , licet major Capituli pars eidem juri concesserit . Nam prævalet quidem , et suum consequitur effectum , quod a majori et saniore parte Capituli fuerit constitutum , ut patet *ex Cap. 1. de his quae fiunt a majori* . Sed Concilium Lateranense sub Alexandro III. celebratum , in quo illud decretum fuit , addit quoque id locum habere „ *nisi a paucioribus et inferioribus aliquid rationabiliter objectum fuit*

et

et ostensum „ In hoc enim casu, si scilicet minor pars rationabiliter contradicat, regulariter haud equidem prævalet, quod fit a majori parte: Nequit etiam Capitulum absque ulla pia et necessaria causa, sive necessitate, aut utilitate Capituli ipsius, aliquid disponere in præjudicium aliorum. Imo in iis, quæ competunt Canonicis uti singulis procedit Regula 29. juris in 6. „ *Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari* „ et alia 56. „ *In re communi potior est conditio prohibentis* „ et concordat textus *in L. 1. Qui fundum ff. de servitut. rustic. praed.* „ *In iis, quae sunt communia pluribus, ut singulis, requiritur consensus omnium, qui potest separatim adhiberi.*

Nec certe a quavis dubitatione immunis evadit superius allata voluntatis Testatoris interpretatio. Animadverti enim pro Capitulo potest, ipsi, non Mansionariis hæredis nomen datum fuisse, quod vacuum esse non debet, imo ipsa hæreditaria qualitas secum necessario fert jus administrandi bona ad hæreditatem spectantia. Capitulo tamquam vulgariter substituto „ *in tutta l'Eredità* „ jus a Testatore datum est erigendi Mansionarias, easque augendi, ac minuendi juxta redituum rationem; unde videtur oriri magis congrua, magisque juri communi conformis interpretatio voluntatis, ut Capitulum hæreditatis administrationem gerat, ac Mansionarii non nisi de manu Capituli statutum emolumentum percipiant.

Sed si, licet hisce non obstantibus, bonorum Administrationem Mansionariis concedere Vobis PP.EE. placuerit, statuendum etiam erit, an iis sit arctanda legibus, et conditionibus, quæ a Capitulo adjiciuntur sibi videlicet reservando jus „ *dell'elezione, riferma, revisione de' conti da farsi all' Amministratore; come anche di sorvegliare per mezzo de' deputati sull' Amministrazione colla facoltà anche di deporlo sul momento in caso di un indolente disimpegno dell' Uffizio proprio* „, vel ea tantum sit adjicienda reservatio, ut „ *Administrator singulis quibusque annis gestionis suae rationem eidem Capitulo reddere teneatur* „

prout ait Episcopus : vel libere et absolute eam consequi debeant Mansionarii, prout ipsi efflagitant.

Dubium erit.

An, et quomodo concedenda sit Mansionariis bonorum administratio in casu ec.

Affirmative juxta resolutionem Capitularem.

Sess. 23. c. 9 de Refor.

JANUEN. REDUCTIONIS. Quæsitum fuit in Congregatione diei 8. Februari 1817. - *an et quomodo sit locus reductioni in casu etc.*- Nam fratres Masnata ob publicas, et privatas calamitates reductionem Capellaniarum postulabant, ut ex ipsarum reditibus aliquam eorum indigentiis medelam præstare possent, et eo vel magis id assequi sperabant, uti Patroni, et Consanguinei.

Sed proposito dubio rescriptum fuit *Negative, et Emus Archiepiscopus incumbet assignationi fundorum pro quatuor Capellanis ad formam fundationum, et Oratores expleto decennio indulti recurrant.*

Renovarunt preces fratres Masnata sub die 17. *Junii* 1820. quatuor Capellaniarum reductionem postulantes ad unam tantum, pro ea fundum constituere promittentes.

Ablegatis de more precibus Archiepiscopo pro informatione, et voto audito præsertim promothore Fiscali, et ut referret de resultantibus ex Rescripto S. Congregationis diei 8. *Feb.* 1817., et vera impotentia supplendi ad formam ejusdem rescripti, transmisso statu activo, et passivo patrimonii hypotecat. in dotem Capellaniarum ; Hæc retulit in nova Informatione - *Ex diligentiis porro a me fidelissime peractis, ea assequutus sum, quae nunc debita cum re-*

reverentia S. Vestrae Congregationi subjicio.

1. *Fundi, seu bona immobilia, quae supradicti fratres Masnata oratores olim ex paterno asse possidebant computantur valoris libellarum 67850. monetae Januensis (scut. rom. 10138. 45.) uti constat ex adjuncto folio authentico.*
2. *Nullus fundus assignatus fuit in dotem capellaniarum, quarum oratores petunt reductionem. Certum est tamen, Institutores earumdem id oneris fecisse haeredibus, cui minime satisfecerunt.*
3. *Ex adjuncto folio, quod mihi afferendum curavi, colligitur bona spectantia ad Joannem Baptistam Masnata alterum ex oratoribus minime libera esse, sed hypotheca gravata pro summa libellarum 29000. (scut. 4461. 52. ½) in favorem Joannis Caroli Degola, et D. Nicolai Paganini pro debitis aequalis summae cum ipsis contractis.*
4. *Bona quoque Nicolai Masnata hypotheca pariter affecta inveniuntur in favorem Montis Invrea Civitatis pro summa libellarum 10000. (scut. rom. 1538. 45.), uti colligere est ex folio authentico quod caeteris EE. VV. transmittendis adjungo.*
5. *Denique oratores exolvere tenentur summam libellarum 5850 (scut. rom. 900.) ratione commercii, quam creditores chyrographis a lege sancitis tutam fecerunt, quaque proinde eorundem haereditas gravata est.*

His igitur de causis cum bona omnia Joannis Baptistae, et Nicolai Masnata hypotheca tum generali, tum speciali affecta fuerint, effici non potuit, ut istius S. C. Decretum sub die 8. Feb. an. 1817. executioni ab ipsis mandaretur.

Postmodum vero cum novis semper creditorum judiciariis molestiis affligerentur, ut graviora damna immo omnimodam rei familiaris ruinam devitarent, etsi onerum Capellaniarum minime ignari integram eam bonorum partem vendiderunt, quae ut supra dictum est Nicolao assignata erant, cujus valor librarum 25000. (scut. rom. 3846. 15.) totidem exolvendis debitis aequalis summae erogatus est, quare

modo ea tantum supersunt bona, quae in libris publicis Joanni Baptistae Nicolai fratri adscripta reperiuntur, quaeque ad summam libellarum 42850. (*scut. rom.* 6592. 30.) *pertingunt, sed et haec bona libera non sunt, gravantur enim duobus debitis altero libel.* 12000. (*scut. rom.* 1846. 15.) *hypotheca donato altero lib.* 5850 (*scut. rom.* 900.) *chyrographario, quae ad summam pertingunt libellar.* 17850. (*scut. rom.* 2346. 15.)

Oratorum conditio valde civilis est, sed propter jacturas, quas et ipsi, et eorum familia praeteritis calamitosissimis temporibus ratione potissimum commercii pertulerunt, inhabiles sunt ad supportanda onera quatuor Capellaniarum, de quibus in precibus, quin pauperes ne miserabiles prorsus efficiantur. Hinc cum eorumdem preces Sanctissimo Patri porrectae veritate innitantur, charitate Pastorali permotus, censeo gratiam petitae reductionis ipsis concedi posse, dummodo tamen polliciti fundi ab oratoribus assignentur, quibus unica Capellania retinenda, ac conservanda tuta, ac certa successivis quoque temporibus reddatur.

Dignentur Emi Patres reassumere Folium Congregationis diei 8. Februarii 1817. in quo relata fuit hæc Causa, ut possint respondere.

Dubio.

An, et quomodo sit standum vel recedendum a decisis in casu etc.

Prævio recessu a decisis, affirmative ad unam Capellaniam tantum missæ quotidianæ applican. pro omnibus pro omnibus, pro quibus quatuor Capellaniæ erant erigendæ, assignato congruo fundo libero, super quo curet Archiepiscopus fieri inscriptionem hypothecariam, onerata Oratorum conscientia, quatenus melioris fortunæ evadant, pro redintegratione aliarum Capellaniarum.

SENEN.

SENEN. In Congregatione diei 26. Augusti prætoriti anni proposita fuit hæc causa relata jam in folio 15. diei præcedentis Julii sub triplici Dubiorum formula, nimirum. *Sess. 22. Cap. 6., et 11. de Refor*

I. *An, et quomodo condonandi sint reditus jam percepti in casu etc.*

II. *An quomodo, et pro quo tempore concedenda sit suspensio solutionis canonum, et praestationum in casu etc*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.*

Responderunt EE. VV. „ *Dilata in omnibus, et scribatur Emo Archiepiscopo, qui dignetur referre de singulis contractibus Emphytheuticis, de eorum legitimitate, quoad interventum necessariae authoritatis, eorumque justitia quoad quantitatem Canonis, et de existentia fundorum penes Malavolti*".

Novam Eñus Archiepiscopus transmisit Informationem in qua hæc refert. *Raphael filius Orlandi Malavolti Civis, et Clericus Senensis tamquam Hospitalarius Hospitii S. Martae in Podio Malavoltorum de Senis dedit in emphytheusim Bernardo Malavolti suo Fratri acceptanti pro se, et suis Filiis legitimis, et naturalibus, et aliis descendentibus per lineam masculinam praedium dictum Salceta cum terris nuncupatis Fioroja pro annuo canone librarum sexaginta; Praedium dictum GUARDA STRADA pro annuo Canone librarum viginti duarum, et Praedium dictum GAMBARUCCI pro annuo canone librarum Octoginta octo, ut late patet ex alligata copia Instrumenti diei 23. Decembris 1537. sub Rogitu Christophori Dini Notarii Senen., in quo narrantur causae istiusmodi contractus absque beneplacito Apostolico, verum etiam Canonum.*

Idem Bernardus vendidit die 25. Junii 1540. Onophrio Vannicini dominium utile dicti praedii nuncupati GAMBERUCCI onere illi injuncto solvendi quotannis dicto Hospitio libras centum viginti, quarum libellae octoginta, et octo pro dicto annuo canone emphytheutico ejusdem praedii, et librae triginta duo in com-

compulum Canonis ab eo debiti pro praedio de SALCETA ; Deinde dictus Vannicini vendidit idem utile dominium praedii de GAMBERUCCI Hieronymo de Vecchis cum eodem onere solvendi d. Hospitio libras centum viginti ; At idem de Vecchis volens se exonerare a solutione dicti Canonis emit a dicto Bernardo Malavolti duas ex tribus partibus praedii de TRASQUA pro pretio Florenorum septingentorum aureorum et eas cessit Hospitio praedicto pro offrancatione annui canonis librarum centum viginti .

Raphael Malavolti Hospitalarius vero titulo emphytheutico , et pro annuo canone librarum centum quadraginta cessit eidem Bernardo Malavolti dictas duas tertias partes praedii de TRASQUA , praevia pronunciatione , et approbatione duorum canonicorum hujus Metropolitanae a S. Sede Apostolica specialiter deputatorum , ut ex Instrumento diei 19. Junii 1543. sub rogitu Joannis Antonii del Senesino Notarii Senen .

Eques Donus-Deus Malevolti nunc possidet praedium de SALCETA cum terris adnexis , praedium GUARDASTRADA , et duas tertias partes praedii de TRASQUA, nec non aliquos terrulos in Communi de Rencina , pro quibus terrulis solvit canonem librarum duodecim cum dimidia , sed de iis non invenitur contractus .

Cum agatur de Contractibus jamdudum factis difficillime inveniri potest status bonorum tempore concessionis emphytheuticae , et justitia asservata in contractibus , quoad quantitatem canonis , et solum compertum habui praedium „ de SALCETA „ nunc temporis reddere annuatim libras bismille centum circiter sed actuales fructus referri possunt ad temporum circumstantias , nec non ad melioramenta in illis facta aere proprio a successivis possessoribus , et ad alias causas Verum mihi videtur Eques Donus Deus Malavolti possessor bonae fidei , et solum ratione vicissitudinum contumax in solutione canonum , et praestationum , ut in meis litteris diei 24. Aprilis anni proximi elapsi exposui „

Reassumpto igitur Folio diei 15. Julii praeteriti anni dignentur Emi Patres dirimere quæ iterum proponuntur .

Du-

Dubia

I. *An , et quomodo condonandi sint reditus jam percepti in casu etc.*

II. *An quomodo , et pro quo tempore concedenda sit suspensio solutionis canonum , et praestationum in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.*

Non proposita cum sequen.

VELITERNEN. SANATIONIS CONTRACTUS. Ne contractus contra CanonicasSanctiones initus convalescat ,Sacram Congregationem pro sanatione exoratVincentiusProsperi Gagliardi.Senio gravatus Presbyter Joseph Prosperi Lucarelli Veliternen. Diœcesis , adeo ut tum ætatis causa , tum ex experientiæ defectu sua bona administrare , sibique decentem victum pararé non posset , in animum induxit inire contractum vitalitium cumVincentioProsperi Gagliardi,Magdalena Gagliardi , Theresia Canali , et Canonico Jo. Felice Ulisse suis futuris hæredibus , quibus reservata sibi congrua pensione solvenda pro victu , omnia renunciavit sua bona , jura , actiones . Inter cœtera vero bona , et jura , quæ hæreditatis causa ad Joseph Prosperi Lucarelli pertinebant , accensentur Cappellaniæ quædam Laicales , quas etiam , ne ullus dubitandi locus relinqueretur , declaravit se transtulisse in suos futuros hæredes . Veritus Vincentius Prosperi Gagliardi , ne huic cessioni Constitutio *Universalis* S. M. Benedicti PP. XIV. adversetur quæ contractus nullitate mulctandos voluit cedentes , et cessionarios fructuum Beneficiorum supplex sanationem implorat . *Sess.22.Cap.11 De Reform.*

Hujusmodi instantiam ad Eminentissimum Episcopum remisi , ut dignaretur instruere Sacram Congregatio-

tionem, et votum suum aperire audito præsertim Joseph Prosperi, et transmissa copia contractus de quo agitur, referre de annuo reditu Beneficiorum; an horum intuitu aucta fuisset vitalitii quantitas, ac de bona fide contrahentium.

Referam laudati Eminentissimi verba „ *Contractus Vitalitius, quem die 12. Junii hujus anni Joseph Prosperi Lucarelli super omnibus bonis suis cum Vincentio Prosperi Gagliardi inierat suis, ut mea fert opinio, viribus consistit. Nam cum in ipso nulla fiat mentio cessionis fructuum Capellaniarum, ubi haec ex juris Pontificii ratione illicita, ac vetita esset, stipulatio ad illorum dumtaxat bonorum cessionem esset referenda, quae jure fieri poterat. Verumtamen Vitalitiarius nempe Joseph Prosperi actu omnino diverso, ac separato declaravit, se in contractu illo hac mente fuisse, ut quoad ipse viveret, etiam fructus Capellaniarum in Vitalitantem Vincentium Prosperi Gagliardi translati essent. Arbitror bona fide contrahentes hac mente fuisse; propterea quod onerosior, quam liceret, contractus in Vitalitantem esset, si fructus Capellaniarum excluderentur, ut quisque ex adjunctis monumentis assequi posset. Id tamen parum, aut nihil referret, ubi revera haec cessio Constitutioni* Universalis *Benedicti XIV. refragaretur. Sed Constitutione rite perpensa, cessio fructuum Capellaniarum, de qua fit mentio in precibus, non videtur illicita, quin immo ab hac Sacra Congregatione admitti possit. Etenim Constitutio* „ *Universalis* „ *de Beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus, deque Personis Ecclesiasticis loquitur, contra vero in specie, de qua agimus, res est de Capellaniis juris patronatus laicalis. Praeterea causa finalis ejusdem Constitutionis fuit, ne Ecclesiastici, cum omnem substantiam suam recepissent, totam statim, ut Prodigus Evangelicus, absumant vivendo luxuriose, et deinde, facta fame valida, cogantur vivere de siliquis immundorum animantium. Verba sunt relatae Constitutionis. Quod tamen fieri nequit in contractu, de quo loquimur. Nam Joseph Prosperi nullum ob hanc cessionem pretium accepit; sed ob horum fructuum, aliorumque bonorum cessionem, vitalitiam, et quidem percommodam pensionem, quoad vivet recepturus erit. Quae cum ita sint ea sum*

sen-

sententia , cessionem , de qua res est , minime refraguri Benedicti XIV. Constitutioni, eamque posse ab hac Sacra Congregatione probari .

Re quidem vera Sapientissimus Pontifex Benedictus XIV in citata Constitutione ita sancivit . *Volentes igitur hanc improbam consuetudinem* (alienandi scilicet fructus beneficiorum) *et non ferendam pravitatem , qua non mediocriter Clericalis Ordinis fama minuitur , honor conculcatur , Ecclesiae autem debito servitio , pauperes opportunis subsidiis , et Sacrae aedes necessariis reparationibus , et ornamentis fraudantur , penitus abolere , Motu proprio , ac certa scientia , et matura deliberatione nostris , deque Apostolicae potestatis plenitudine , omnibus Clericis quacumque dignitate , praeeminentia , honore , et privilegio insignitis interdicimus , et prohibemus , ne in posterum audeant sub nomine alienandi utilitatem , et commodum percipiendi fructus , vel alio quovis titulo , praetextu , et colore vendere , ac disponere suorum respective Beneficiorum reditus , et proventus , vel ad vitam , vel in longum tempus recepta ab emptore , per unam vel plures solutiones , pecuniorum quantitate , quam ipsi Beneficiati per ejusdem temporis et vitae spatium probabiliter consequi potuissent , sub poena excommunicationis , et nullitatis actus , seu contractus , et omnium inde consequutorum , aliisque paenis inflictis , praescriptis , et statutis contra alienantes bona Ecclesiae .*

Haud certe latet EE. Patres ea qua pollent jurisprudentia , poenas non esse extendendas , adeo ut speciem a lege expressam prætergrediantur , quum leges poenales strictam recipiant interpretationem . Cum itaque verba Benedictinæ constitutionis superius relata de beneficiorum fructibus loquantur , concludere liceret oratores poenam nullitatis ratione alienationis fructuum Capellaniarum , et alias censuras non incurrisse . quum res sit de Capellaniis laicalibus . Animadvertere etiam præstat in ipso tenore contractus , nullam factam fuisse expressam Capellaniæ mentionem , licet sub generali concessione venisse Capellaniæ bona , vitalitiarius postea declaraverit .

At e contrario etiam animadvertere præstat , verba sequentia accipere interpretationem a præcedentibus ,

et vicissim ut tradit *Anacletus tit. de verborum significatione ex lege si servus* 50. *in fine ff. de legat* 3. Jamvero paullo ante exscripta Benedictinæ Constitutionis verba Pontifex loquitur *de piis Ecclesiae subsidiis, et Ecclesiasticis proventibus et pecuniis*. Unde videtur, Pontifex nomine beneficii non tantum Beneficia stricte usurpasse, verum et quæcumque alia Bona Ecclesiæ intuitu quæsita. Hinc inquirendum superest, an reditus Capellaniarum Laicalium inter bona Ecclesiastica recenseri possint. Verum in horum numerum haud eas accenseri posse innuit Anacletus *In jus Can. lib.* 3. *tit.* 25. ubi ita docet „ *Bona quasi patrimonialia seu industrialia vocantur, quae clerici ex industria, vel labore aliquo spirituali, et functionibus Ecclesiasticis veluti ex celebratione Missarum votivarum, concionibus . . . . . , absque ulto intuitu Beneficii acquirant*;

Igitur pro vitalitii contractus validitate respondendum esset, cum Capellaniarum reditus non videantur comprehendi in Benedictina Constitutione, cum sint bona quasi patrimonialia. In contrarium tamen animadverti posset, per hujusmodi contractum ipsum juspatronatus cum cæteris bonis fuisse translatum, quod absurdum foret.

At hic non agitur de Patronatu veri Beneficii, sed de facultate deputandi aliquem, qui pia legata satis faciat. Et si vero de Patronatu Beneficii sermo foret, illo cum fundis inhæret, alienatis fundis, rectissime alienari nemo est, qui ignoret, ut patet *ex cap.* 7. *et C.* 13. *De jurisp.* et ex Fagnano *ad idem Cap.* 7. *hujus tituli*.

Hisce in utramque partem prænotatis tum circa valorem contractus, tum circa poenarum applicationem, dignentur EE. PP. decernere.

I. *An, et quomodo sustineatur contractus vitalitii in casu ec.*

Et quatenus negative.

II. *An sit consulendum SSmo pro sanatione in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris saltem ad cautelam in casu ec.*

Die

Die Sabathi 23. *Junii* 1821. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii , in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia , juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda .*

SENEN.

Sess. 22. Cap. 6. et 11. de Reform.

Dub. I. *An , et quomodo condonandi sint reditus jam percepti in casu etc.*

II. *An , et quomodo , et pro quo tempore concedenda sit suspensio solutionis canonum , et praestationum in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.*

Ad I. Dub. Affirmative .

Ad II. Dilata , et ad mentem .

Ad III. Affirmative imposita aliqua salutari pœnitentia abitrio Eminentissimi Archiepiscopi .

VELITERNEN. SANATIONIS CONTRACTUS .

Sess. 22. Cap. 11. de Reform

Dub. I. *An , et quomodo sustineatur contractus vitalitii in casu etc.*

Et quatenus negative .

II. *An sit consulendum SSmo pro sanatione in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris saltem ad cautelam in casu etc.*

Ad I. Dub. Affirmative salvis juribus Capellaniarum ad formam fundationis post obitum actualis Capellani.

Ad II. et III. Non indigere.

Sess. 24. Cap. 13. De Reform.

FOROSEMPRONIEN. PENSIONIS. Ralata hæc causa fuit *in folio diei* 16. *Septembris anni elapsi* 1820. in quo propositis dubiis *I. An, et quomodo sit locus aperitioni oris in casu etc.* et quatenus affirmative *II. An, et a quo tempore, et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu etc.* ob peritiarum discrepantiam prorogato judicio, EE. Patres rescripserunt. *Dilata, et ad Episcopum pro deputatione periti peritioris sumptibus pro nunc Parochi Agostini, et deinde cujus de jure, ad effectum referendi super actuali reditu Paraeciae SS. Joannis, et Vitalis comprehensis incertis, facta interim per eumdem Parochum Agostini favore Parochi Guerra aliqua subministratione arbitrio Episcopi.*

Hujusmodi decretum exequuturus Episcopus probum, et peritum Paschalem Paoletti de consensu utriusque Parochi deputavit. Statim Parochus S. Venantii Joseph Guerra Callium se contulit ut peritum alloqueretur, sed quæ prius placuerat deputatio, postea haud arrisit eidem Parocho, qui penes Epicopum instetit pro alterius periti electione, sed rejecta fuit ejus instantia. Postquam vero peritus Paoletti opus magna ex parte confecerat iterum Parochus Guerra prius coram Pro-Vicario Generali, deinde coramEpiscopo in jus vocavit Parochum Agostini pro eligendis peritis confidentibus,et non confidentibus, quæ nova vadimonii indictio utraque vicecontrario dimissa fuit decreto. Nec tamen acquievit Parochus Guerra, qui contra hanc peritiam in actis protestationem emisit, quam subsecuta est contraria Parochi

Ago-

Agostini protestatio. Hæc omnia retulit Episcopus in sua Informatione.

Ad peritiam vero quod attinet, non multum ea distat ab illa, quæ confecta fuit a Vincentio Storoni. Peritus namque Paoletti reditus Paræciæ SS. Joannis, et Vitalis computavit in annuis scutatis 329. et ob 66., expensas vero in annuis scut. 340. et ob. 20. comprehensa pensione Parocho S. Venantii numeranda. Animadvertere autem præstat, in statu passivo inter expensas numerari scutata 14 et ob. 55., quæ eleemosynam æquant Missarum octoginta duarum pro populo ad rationem obolorum septendecim cum dimidio, fusius tamen hæc noscent EE. PP. ex *Summario* typis impresso, ac distribuendo a Parocho Agostini.

Ne quid ad rem tuto definiendam deesset, iterum Episcopum requisivi, ut referret de annuis Paræciæ incertis per peritum ex officio, cum de iis nulla facta fuisset mentio ab Episcopo deputati Paoletti. Ex relatione Vicarii Foranei, simulque Parochi Camoscis liquet annua scutata 11. et ob. 11. retrahi ex incertis, ut in præfato *Summario* legent EE. VV., in quo altera impressa est Episcopi informatio super incertis. Parochus quoque S. Venantii sua jura una cum *Summario additionali* Vobis distribuet.

Quoad *primum dubium*, qui tuetur jura Parochi Agostini prænonet, si attendatur sui Clientis instantia, et secundum eam judicandum sit, non esse necessariam oris aperitionem; Ille enim non petiit, ut literæ Apostolicæ infirmarentur utpote obreptionis, et subreptionis labe infectæ, ac pensionarius Guerra vacuis manibus discederet, sed exoravit tantum, ut suæ congruæ tenuitati provideret SSmus, et compensationem elargiretur. Sed quia necessaria visa est S. Congregationi facultas aperitionis oris, hanc non excludi autumat a verbis *motu proprio*, quæ dum taxat requirunt graviorem probationem *ex Rot. in Popayanen. in Indiis Occidentalibus legati super Aperitione Oris* 8. *Feb.* 1760. §. 4. *coram Ratta*; eaque oris aperitio intrat nedum ad impugnandam gratiam ob reticitam veritatem, suggestamque falsitatem, verum etiam ad impediendam, dum justæ causæ concurrunt,

runt, exequutionem litterarum Apostolicarum, quæ munitæ sunt decreto *irritanti*, et clausula *sublata Rot. dec. 621. num. 1. par. 3. recent.*

Justa autem causa ad removendam litterarum Apostolicarum exequutionem desumit tum *in jure* ex Tridentino *Sess. 24. Cap. 13. de Reform.* vetanti impositionem pensionis Parochialibus, quæ summam ducatorum centum vere non excedunt, tum *in facto* ex tenuitate congruæ SS Joannis, et Vitalis, quæ impar est pensioni præstandæ simul et Parochi substentationi, quin possit obstare Clienti Paræciam acceptasse pensionis onere gravatam, fassumque esse huic substinendo pares esse reditus; hæc enim id unum efficiunt juxta Bart. *in L. Aurelius §. item de libert. legat. et Rot. decis. 120. num. 65. par. 16. Recent.* ut ei incumbat onus probationis excessus pensionis, et incapacitatis redituum, et quidem non tantum de tempore acceptatæ Paræciæ, et constitutæ pensionis, sed etiam de tempore successivo; si namque posterius redituum decrementum probetur, ruit pensio ex Lott. *de re benefic. lib. 1. quaest. 42. num. 60. Rot. dec. 120. num. 5. part. 16.*, *et S. Congr. in Reatina Pensionis 15. Decembris 1804. §. Postquam*; quæ quidem quæstio super acceptatione paræciæ, et confessione redituum jam in facto videtur a S. Congregatione definita, dum periti peritioris deputationem demandavit, ex quibus concludit intrare arbitrium pro aperitione Oris.

Sermo est in *secundo Dubio*, an, et a quo tempore sit locus solutioni pensionis: et nulli solutioni subjiciendum esse Parochum Agostini, tuetur ejus defensor. Etenim in peritia Paoletti reditus Paræciæ SS. Joannis, et Vitalis conflant annua scut. 329. 66., onera vero scut. 340., et ob. 20., a quo exitu si demantur scut. 14. et ob. 35. quæ minus recte pro applicatione Missæ pro populo inter onera peritus recensuit, persoluta pensione parocho S. Venantii, congrua in scut. 3. 81. erit constituta, quibus si adjungantur alia scut. 11. et ob. 11. ex incertis stolæ promanantia congrua Parochi SS. Joannis, et Vitalis assurget ad scut. 14. et ob. 92.

Dein-

Deinde exceptiones omnes in præterita actione propositas diluere conatur Agostini defensor, ac partitas omnes tum introitus, tum præsertim exitus a perito peritiore descriptas, excepta duntaxat eleemosyna missarum pro populo, tuetur tum in jure, tum in facto pluribus etiam coacervatis testibus.

Ne inutili sermone EE Patrum tempora morer, consulto omitto, quæ leguntur in distributo restricta favore Parochi S. Venantii, cum eadem prorsus sint rationum momenta, quæ in præterita actione allata fuere, et de quibus agitur in *Folio diei* 16. *Septembris praeteriti Anni*. Aliqua duntaxat addit illius Defensor quoad relationem Paoletti periti peritioris. Contendit primo nuperrimam peritiam pluribus scatere erroribus, nedum calculi ob non recte multiplicatas summas, sed etiam facti in constituendo pretio frumenti, leguminum, carnis suinæ, et musti. Peccatum quoque dicit in eadem constitutione pretii, quia habita non fuit ratio ad decennium, sed ad annum, cum in hujusmodi casibus decennalis calculus semper iniri debeat. Alium quoque errorem reprehendit in pascuis, quorum reditus pro omnibus prædiis conglobatim sumpti ponuntur in scut. 18. 75. Jamvero constat in facto Ecclesiæ Montis Alti fundos idoneos esse centum quinquaginta ovibus alendis; quarum unaquæque juxta communem æstimationem reddit annuum scut. unum, et quamvis tertia, ac dimidia etiam pars subtrahatur pro infortuniis, ac damnis, quæ gregi obvenire possunt, nihilominus verus hic proventus multum excedet summam a perito positam. Exhibita dein in *Summario additionali* attestatione probat reditus incertos stolæ longe superare summam scut. 11. et ob. 11. a Vicario Foraneo Camosci descriptam. Fusius hæc omnia noscent EE. ex *speculo* ut vocant *demonstrativo*, in quo ex una parte summas in peritia Paoletti descriptas status tum activi, tum passivi describuntur; ex altera vero parte animadversiones ponuntur, juxta quas introitus assurgit ad scut. 481., passivus vero ad scut. 160. circiter deprimitur; unde Paroco Montis Alti libera remanerent fere scut. 321.

Quæ

Quæ in utraque allegatione afferuntur breviter perstrinxi. Precor autem EE. PP. ut reassumere dignentur *folium diei* 16. *Septembris elapsi anni* ad dirimenda, quæ reproponuntur, dubia.

I. *An, et quomodo sit locus aperitioni Oris in casu etc.*

II. *An, a quo tempore, et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu etc.*

Ad I. Negative in omnibus.
Ad II. Provisum in primo.

Sess. 24. Cap 18. de Ref.

CAESENATEN. BENEFICII. Ultimis tabulis, quibus anno 1712. decessit improles Antonius Fabberi in loco, cui nomen *Sorivoli* Cæsenatensis Diœcesis, reservato usufructu suæ uxori, ex asse hæredem instituit Nepotem Julium Valducci, cujus fratrem in casu immaturæ mortis Georgium substituit. Post usufructuariæ uxoris mortem, vel si ea ad novos maritales amplexus transiret „ *adesso per allora erigge un beneficio semplice di juspatronato nella Chiesa di S. Lorenzo di Sorivoli sudetto all' Altare del SSmo Crocifisso* „, pro cujus dote integrum prælium assignavit vulgo nuncupatum *Prodena* positum in territorio *di Monte Codruzzo in fondo detto il Giraldo* „ Hujus beneficii juspatronatus reservavit binis Sororibus suis, ni niram Sanctæ nuptæ, Francisco Ricci, et Magdalenæ desponsatæ Jacobo Valducci, iisque vita functis „ *vuole che spetti, ed appartenga agli Eredi di detta di lui Sorella, sin tanto ve ne saranno di loro discendenza* „.

Anno 1760. jam defuncta usufructuaria, erectoque beneficio, ad illud nominatus fuit Christopharus Valducci Georgii memorati filius; quo vita functo nominatus, et institutus est anno 1775. Julius Valducci, quem pius fundator hæredem nominaverat, quique Ecclesiasticæ militiæ nomen dederat, donati

hæ-

hæreditate Laurentio fratri, qui in lucem editus fuerat post testatoris mortem. Non æque tamen pacifice res in posterum processerunt. Postquam enim diem obiit supremum anno 1793. Julius Valducci, scissa sunt patronorum vota, cum nonnulli Sacerdotam Dominicum Valducci, alii vero Sebastianum Drudi nominaverint. Quæstio ita composita est, ut Drudius beneficium obtinuerit cum onere annuatim præstandi geminam pensionem scutatorum viginti quinque *alteram* nominato Dominico Valducci, *alteram* Laurentio Valducci, qui hodie in jus venit, ut inferius patebit.

Hic premittendum puto in *Summario* nomine Laurentii distribuendo plura afferri documenta, ut probetur a Sebastiano Drudi beneficium redditum fuisse deterioris conditionis. Etenim absque Apostolica venia arbores cujusvis speciei succidit, sylvamque evertit, ob nullas etiam adhibitas reparationes Colonicæ ædes dirutæ fere sunt, foveæ, et aquæductus labefactati, Sacraque Cellula in prophanos usus conversa, ac pecudum incolatui relicta est.

Cum anno 1816. excogitasset Sebastianus beneficium resignare suo nepoti Petro Drudi nonnullorum patronorum nominationes conquisivit. Has nominationes arte, ac modis ab intemerata Ecclesiæ disciplina reprobatis fuisse expiscatas, nimirum blanditiis, muneribus pecuniæ, et frugum promissionibus probat prædictum *Summarium* Laurentii; factaque est nominatio adhuc pleno beneficio favore Sacerdotis Petri Drudi „ *in ogni caso di vacanza, o di rinuncia del Signor D. Sebastiano Drudi . . . . adesso per allora* „.

Post hæc SSmum adierunt Sebastianus beneficii possessor, ejusque nepos, ut resignatio Apostolica authoritate firmaretur. Ignotum, est, quid in precibus exposuerint; sed ex litteris Apostolicis subinde obtentis colligitur, expositum fuisse valorem beneficii viginti quatuor ducata auri de camera non excedere, ac medietatem patronorum resignationi consensisse. Commisit namque SSmus duobus Canonicis antiquioribus Cæsenatensis Ecclesiæ, ut verificato prius valore reddituum beneficii, et consensu medie-

tatis patronorum Petrum Drudi inducerent in corporalem possessionem beneficii, annexorumque jurium Cum itaque Cæsenatensis Antistes *citatorium edictum* ut ajunt proposuisset quo omnes interesse habentes monuit, vel ad præstandum assensum favore resignatarii, vel ad deducendum infra mensem contra eum jura sua, sex ex patronis Laurentium Valducci nominarunt.

Notandum vero est duos ex præfatis patronis, qui antea Drudium nominaverant, posterius id fecisse favore Valducci, qui has nominationes intra constitutum tempus in Cancellaria exhibuit, simulque protestationem emisit, quo solemniter obtestatus est, sibi institutionem competere, litteras Apostolicas nullitate inficiari, et quamlibet innovationem, se non citato sub attentatorum pœna inhibuit. Lis hinc in Episcopali Curia exarsit; ea tamen vix hinc inde contestata, Fratres Valducci, et Ricci tamquam patroni, et nominatus ab iis postularunt a SSmo, ut sua jura experiri possent, facultate obloquendi contra literas Apostolicas favore Drudi obsignata. Rei cognitione ad R.P.D. Auditorem SSmi delata, prodiit decretum die 19. Augusti præteriti anni pro remissione causæ ad S. Congregationem Concilii *cum clausula de aperitione oris, et cum facultate capiendi quamcumque provisionem etiam in exordio litis.*

Interea defuncto Sebastiano Drudi, nepos Petrus nedum propria auctoritate bonorum possessionem occupavit, quin juxta litteras Apostolicas præcederet Ordinarii decretum, et in eam induceretur a duobus antiquioribus Cæsenatensibus, Canonicis eorumve delegatis, verum etiam quoscumque fundi beneficialis reditus summa festinatione recollectos in propriam domum asportavit.

Actum est coram me de concordatione Dubiorum, quæ inferius proponuntur; actum etiam est de provisione capienda, quam sapientiori EE. Patruum judicio reservandam censui hodierna die, in qua Sacerdos Laurentius Valducci jura sua deducit, Petrus vero Drudi, licet plures ante menses monitus, nihil exhibuit.

Quæ-

Quæritur *primo*, an intret arbitrium pro aperitione oris. Contendit Sacerdotis Valducci Defensor, litteras Apostolicas vitio laborare *obreptionis*, et *subreptionis*, ac proinde nullam promereri executionem *ad Text. in cap. Super lit. 20 de Rescrip Rota in Recent. decis. 83 num. 24. part. 7 S. Congregatio in Romana Subsidii Dotalis 18. Septembris 1819.*

Falso siquidem expositum est Summo Pontifici medietatem patronorum consensisse *resignationi* beneficii favore Sacerdotis Petri Drudi, cum nemo ex nominantibus mentionem fecerit de *resignatione*, sed tantum „ *in ogni caso di vacanza; o di rinunzia, adesso per allora* „. Uno verbo facta est nominatio de beneficio in posterum vacaturum, quod improbatur a SS. Ecclesiæ canonibus, quia iniquum captandæ mortis votum inducit *Text. in cap. 2. de concess. Praeb.*

Ita pariter contra veritatem asserta fuit medietas patronorum nominantium. Quæ enim nominationes favebant Drudio, proveniebant a descendentibus ex fœminis, despectis prorsus masculis agnatis, ad quos omne nominandi jus privative spectabat, cum res esset de jurepatronatus, non *haereditario*, sed *mixto*, in quo fœminæ, eorumque descendentes excludantur. Insuper etiamsi hisce fœminis, earumque descendentibus aliquod jus tribueretur, eorum tamen nominatio nulla, et irrita evasisset, utpote malis artibus, dolo, ac per improbum simoniam extorta *Text. in cap. Cum Clerici de Pactis Cap. Nobis de Simon.* Sive igitur ex defectu juris nominandi, sive ex reprobato voto captandæ mortis, sive demum ex simoniæ crimine, nullæ erant nominationes quæ Summo Pontifici per obreptionem expositæ fuerunt ad obtinendam derogationem medietatis vocum Patronorum.

Addit etiam Valducci Defensor aliam falsitatem fuisse expositam Pontifici, cum ei narratum sit, annuum beneficii reditum esse scutorum *nonagintaduorum*, cum ex pluribus documentis constet, illud annuatim, deductis oneribus, reddere scuta *centumquin-*

quaginta. Plura vero asserit reticita fuisse, quæ si Pontifex cognovisset, numquam Apostolicas litteras favore Drudi obsignasset, unde concludit hujusmodi litteras, tanquam vitio *obreptionis, et subreptionis* infectas minime esse exequendas, de quo quæritur in *secundo dubio*.

Quoad *tertium dubium* cum ex præmissis deficiat qualitas patronalis in iis, qui Drudium nominarunt, et e contra constet de hac qualitate quoad Valduccios, et Riccios, qui favore Sacerdotis Laurentii nominationem expleverunt, huic danda videtur institutio tanquam a legitimis patronis præsentato, præsertim cum in eo concurrat qualitas Sacerdotalis, quæ eum certo certius idoneum reddit, et cum beneficii fundatore sanguinis conjunctio.

Postulatur in *quarto dubio* deputatio administratoris. Ut initio monui, cum R. P. D. Auditor Sñi hujus causæ cognitionem ad S hunc Ordinem remiserit, addidit clausulam „ *cum facultate capiendi quamcumque provisionem etiam in exordio litis*„ Videant ergo EE. Patres, an prudens consilium capiendum sit, ut non solum pro litigantium securitate, sed magis pro ipsius beneficii utilitate, et Ecclesiæ bono, deputetur administrator, qui, satisfactis oneribus; fructus loco depositi retineat ad effectum consignandi cui de jure in exitu litis, ne interea bonorum dilapidatio, et beneficii damna augeantur, si vera sunt, quæ contra Drudios exponuntur. Nec prætereundum est, quod defuncto Sebastiano Drudi ultimo beneficii possessore, nequit legitima renunciari possessio, ejus Nepotis Petri, qui illam apprehendit sine ullo exequutoriali decreto litterarum Apostolicarum.

Dubia proponuntur.

I. *An detur arbitrium pro aperitione oris in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An litterae Apostolicae sint exequendae in casu etc.*

Et

Et quatenus Negative .

III. *An , et cui sit danda institutio in casu ec.*
IV. An sit locus provisioni in casu etc.

Dilata in omnibus , et interim scribatur Eminentissimo Episcopo , qui sine mora , et non attenta quacumque inhibitione , nisi signata manu Sanctissimi deputet Ecclesiasticum Administratorem , qui satisfactis omnibus oneribus residuales beneficii fructus retineat in forma depositi ad effectum consignandi cui de jure in exitu litis .

CAMERINEN. FUNERIS . Actum de hac causa est in Folio diei 20. Novembris 1819. in quo tria proposita sunt Dubia ; I. *An , et cui ex duobus Parochis jus erat sepeliendi in casu etc.* II. *An , et in qua quantitate sit locus restitutioni emolumentorum in casu etc.* III. *An sit locus exhumationi, et restitutioni , cadaveris in casu etc.* et in sequenti Congregatione diei 18. Decembris ejusdem anni datum est responsum ad I. *Affirmative favore Casini Parochi SS. Gregorii , et Valentini* , ad II. *Affirmative excepta quarta funeris juxta consuetudinem Dioecesis* , et ad III. *Affirmative* . *Sess. 25. Cap. 13. de Refor.*

Iterum hodie ad trutinam revocatur novis ex utraque parte allatis rationum momentis ab Emygdio Grattani S. Martini Parocho , quæ typis impressa Vobis distribuentur ; alter vero Parochus inopia pressus mihi tantum tradidit , quæ juri suo favere putat . Agitur de restitutione emolumentorum a Parocho S. Martini perceptorum occasione funeris Veronicæ Massi Monialis professæ in suppresso Monasterio S. Claræ Oppidi Sarnani , non S. Catherinæ Caldarolæ, prout per errorem alias fuit enarratum , quæ Veronica diem vidit supremum intra Paræciæ S. Martini fines ; hanc vero restitutionem petiit , atque obtinuit Parochus SS. Gregorii , et Valentini , ex eo quod familia Massi in ejus Ecclesia sepulchro gaudebat gentilitio . Animadvertendum primum est , quod ex novis allatis juribus innotuit jam ab anno 1817. in oppido Caldarolæ extare publicum cœmeterium , in quo positum fuit Veronicæ cadaver , ideoque inutilis quæstio est

de

de illius exhumatione, et restitutione, de qua in præterita actione quærebatur *sub III. dubio*.

Parochus S. Martini duo diversa jura distinguit jus scilicet sepelilendi, et jus funerandi, illud principale, hoc vocat accessorium. Si primum corruat, hoc quoque deticere asserit. Jure sepeliendi privatæ sunt Ecclesiæ omnes, quum ex Edictali lege, SSmo auctorante, lata a S. Congregatione Consultationis anno 1817. statutum fuerit, omnia, et singula Christifidelium cadavera esse deponenda in cœmeteriis „ *fuori dell'abitato, onde resti espressamente vietato a chicchessia, ancorchè privilegiato, o aventi sepolcri Gentilizj di far sepellire i cadaveri nelle Chiese, e Parocchie*„ ergo quum in Gentiljtio sepulchro humari amplius nequeant Christi fideles, neque in Ecclesiis, ubi illud extat, funera fieri posse asserit, consuetudo enim antiquissima est funera non fieri, nisi ubi deponuntur cadavera. Quod probare quoque conatur ex fine, et causa principali, ob quam Fideles in Ecclesiis non Parochialibus humo tradi volunt. Hæc autem causa non est funus, sed vel affectus sanguinis, vel devotio erga aliquam Ecclesiam, ut cineres ibi deponantur resurrectionem expectantes. Si hæc causa e medio tollitur, si prohibita hæc humatio est, prohibitum quoque dicendum funus, tamquam accessorium juxta notissimum legale adagium „ *accessorium sequitur suum principale*,

Insuper si funus in Ecclesia fiat non Parochiali, illud vocat Grattani injurium, et injustum. Primum asserit, quia suspicionem ingerit dissentionis inter oves, et pastorem. Alterum quia in emolumentis occasione funerum perceptis constituta est Parochorum congrua; Addit ex eo, quod Rituale Romanum de proprio tantum Parocho verba facit, quum de funeribus agit, inferri posse, funera extra Parochialem expleta Rubricis adversari. Quin etiam funus in Parochiali Ecclesia exerceri vult Grattani, etiamsi alibi fiat tumulatio, quia jure propriæ jurisdictionis utitur Parochus prout definivit S. hæc Congregatio *die 27. Februarii, et 26. Martii 1711., et S. Rituum Congregatio 2. Septembris 1741.*

Quo

Quo vero ad consuetudinem deferendi cadavera familiæ Massi in Ecclesia SS. Gregorii, et Valentini attinet, ait idem Parochus, hanc consuetudinem esse funerandi, et tumulandi simul, non funerandi tantum modo, quod hodie contenditur, quum in publico cœmeterio humantur omnia, et singula cadavera, ideoque allatam consuetudinem nihil in casu prodesse. Tandem ita interpretatur prædictæ Edictalis legis verba quoad emolumenta. In ea siquidem postquam omnimode vetatur cadaverum depositio in Ecclesiis, et Paræciis, et jubetur humatio in publicis cæmeteriis, hæc addita reperiuntur „ *restino salvi gli emolumenti Parochiali, che sono o di stabilimento, o di legittima consuetudine, sulli quali con l'enunciata providenza non intende che sia fatta alcun innovazione* „ Ex his cum ne verbum quidem de Ecclesiis, ubi sepulchra inveniuntur Gentilitia exciderit, concludit sibi regulam favere *si quod voluit expressit, ergo quod non expressit non voluit*.

Quod si aliquid obscuri habeant verba illa ex observantia interpretanda dicit, ac in id profert factum in funere infantis Gentilucci filiæ Seraphini expleto in Parochiali Ecclesia SS. Gregorii, et Valentini cujus Parochus ErmenegildusCasini omnia emolumenta percepit, quamvis sepulchrum Gentilitium dictæ familæ Gentilucci extaret in S. Martini Ecclesia. Plura vero habent EE. VV. in distributa allegatione, præsertim de statu religioso Veronicæ.

Nec parvi tamen momenti sunt, quæ contra ab altero Parocho Ermenegildo Casini afferuntur, tum quoad jus, tum quoad factum, et consuetudinem. Quoad jus negat Cassinius primo loco jus funerandi esse tantum accessorium jure tumulandi, sed æque principale jus esse contendit. Horum differentiam primo intuitu cognosci asserit, namque humari possunt cadavera, quin funus in Ecclesia sepeliente fiat. Quam quæstionem exagitatam habemus in *Lucana Funerum* 14. *Martii* 1721. „ ubi Parochus Ecclesiæ Petræ Sanctæ acriter faciendæ esse funera contendebat in Ecclesia Parochiali, etiamsi defunctus alibi sepeliretur, eo quod hæc sunt duo distincta jura, et quamvis S. hæc Congregatio præfatam agnovisset distinctionem,

nem, attamen ex consuetudine mandavit funera expleri in Ecclesia sepeliente. Si duo sunt jura, et unius tantum exercitium sit prohibitum, minime alterum sublatum videtur regula superius allata, *si quod voluit expressit, quod non expressit non voluit*. Nec obstare videntur verba illa edicti S. Consultationis „ *restino salvi gli emolumenti Parochiali* „ nam hæc non *taxative*, sed *demonstrative* dicta videntur, quum verba immediate sequentia agant de consuetudine „ *che non sono o di stabilimento, o di legittima consuetudine* „, ideoque non de Parochialibus juribus tantum, quæ a jure promanant, sed etiam de aliarum Ecclesiarum juribus, quæ a consuetudine oriuntur verba fecisse dici potest.

Extranea autem a veritate dicit, quæ Gattaneus affert de læsione jurium Parochialium, de effuggienda dissentione inter oves et Pastorem, et de Rubricarum oppositione. Nam quamvis ex generali, et comuni dispositione defuncti omnes in Paræcia humandi sint, attamen absque scandalo, injustitia, et Rubricarum oppositione fieri huc usque potuit, ut funeratio, et tumulatio certis in casibus explerentur extra Parochialem Ecclesiam. Idem igitur dicendum videtur, si funera tantum in Ecclesia non Parochiali fiant. Nam pro exequiis eadem militat devotionis ratio, quæ concurrit in eligenda sepultura. Siquidem cum fideles corporis exuvias in aliqua benevisa Ecclesia humari nequeant ob publici cœmeterii erectionem, saltem devotionem suam explent jubendo ibi cadavera exponi.

Quoad funus infantulæ Gentilucci exhibet Parochus Casini particulam libri Defunctorum ita exaratam „ *Ex quiae suprascriptae Infantis spectabant Ecclesiae S. Martini, in qua existit sepulchrum de Gentiluccis, sed sic disposuit Pater* „ Porro in capite *licet Pater de Sepulturis in* 6. permittitur patri eligere sepulturam filiorum, qui nondum ad pubertatem perveniunt „ *si consuetudo Terrae id habeat* „ sunt verba illius capitis. Difficultas autem esse potest, utrum in Camerinen Archidiœcesi adsit consuetudo, ut Patres pro filiis impuberibus eligant sepulturam, quam tamen non excludit Parochus S. Martini.

Hæc

Hæc Patris voluntas eruitur ex ejusdem Patris testimonio, qui asserit voluisse funus in SS. Gregorii, et Valentini Parochiali Ecclesia, prout voluit ante erectionem cœmeterii duas alias filias humari „ *e senza alcun contrasto furono tumulati nel sepolcro comune dei Bambini nella Chiesa Parocchiale de' SS. Gregorio, e Valentino, non ostante ch' io goda il sepolcro Gentilizio nell' altra Chiesa Parocchiale di S. Martino* „

Postremo pro consuetudine explendi funera post cœmeterii constructionem, exhibet Casini sententiam Maceratensis, et Tolentinatensis Episcopi latam inter PP. Heremitanos S. Nicolai, et Capitulum Cathedralis Tolentinæ super jure exponendi cadavera Vincenti Pompilii, Violantis, et Joannis Pascucci quorum familiæ sepulchro gaudebant in Ecclesia S. Nicolai Capitulum universa emolumenta sibi competere jactabat, quia cadavera hæc post expositionem in Ecclesia peractam humata fuerunt in publico cœmeterio, quod est simillimum speciei, de quo agimus. Notandum etiam est, Violantem fuisse Monialem professam, quæ diem vidit supremum domi paternæ; quum ob rerum publicarum vicissitudines e Monasterio egredi coacta fuerit.

Ita igitur decrevit doctissimus ille Antistes „ *definitivamente sentenziamo esser competuto al Ven. Convento, e Padri Agostiniani di San Nicola di Tolentino il dritto di far trasportare nella loro Chiesa i cadaveri di Donna Violante Pascucci, e di Vincenzo Pompili, e di Giovani Pascucci, per ivi tenersi esposti, e celebrare l' esequie, ed altro a forma del costume, e conseguentemente competere ad essi la cera servita per la pompa funebre dai medesimi cadaveri, esclusa la quarta parte competente alla Chiesa Parocchiale dei defonti, e perciò essere stato irregolare, ed illegittimo il trasporto fattone fare per parte del Reverendissimo Capitolo, e Canonici di Tolentino nella loro Chiesa Cattedrale, e doversi quindi condannare lo stesso Reverendissimo Capitolo, e Signori Canonici alla restituzione di trè delle quattro parti della cera conseguita in occasione della pompa funebre di detti Cadaveri.*

Quod vero in contradictorio judicio decretum est in Ma-

ceratensi Curia, confirmatur ex consuetudine, quam ex testium de facto proprio deponentium fide affert Casinius quoad Archidioecesim Camerinensem. Illius enim Capitulum Metropolitanæ testatur in Ecclesia tumulante fieri funera, etiamsi non sit illa Parocchialis defuncti, et de emolumentis illorum occasione perceptis quartam tantummodo sibi vindicari Parochum „ *e questa prattica si è osservata constantemente tanto prima dell' erezione de Cemeterj, che dopo, e si osserva tutt' ora a norma della Legge, ed immemorabile consuetudine stata sempre in vigore, e mai contradetta, aggiungendo, che mentre in questa Città, e suo circondario era eretto, ed attivato il Cemeterio si trasportavano i Cadaveri nella Chiesa o prescritta dal defonto, o nella quale esisteva il suo sepolcro Gentilizio, ed ivi si ritenevano durante la celebrazione de' Divini Ufficj, e fino a tanto che non venivano trasportati al pubblico cemeterio, o in altre Chiese suburbane a ciò destinate, senza che l'indicata circostanza abbia prodotto la minima alterazione nella costante prattica da noi riferita, ed osservata senza minima contradizione* „. Quod iisdem fere verbis affirmant custos Minorum Observantium, et Prior, seu Parochus S. Mariæ in Via ejusdem Urbis, qui de facto proprio testantur „ *Questa prattica poi e stata sempre in vigore nè l' erezione de' Cemeterj hà prodotto sù di essa alcuna alterazione* „

Quum quæstio isthæc, prout superius dixi immutata sit, tunc enim de jure sepeliendi, nunc de jure exponendi cadavera agitur, immutari forsan aliquantulum poterit responsio, ideoque verbum illud *quomodo* adjungendum esse censui in primo Dubio. Ex iisdem inutilitas eruitur *tertium* reproponendi *dubium* quod circa cadaveris exhumationem versatur, cum in publico cœmeterio sit depositum, duo igitur reproponuntur dubio.

I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc.*

Et quatenus affirmative ad primam partem.

II. *An*

II. *An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.*

Iterum proponatur.

ROMANA PENSIONIS. Ut Sacrarii indigentiis consuleret Capitulum insignis Basilicæ et Collegiatæ S. Mariæ Transtyberim Sanctissimo D. N. preces obtulit, ut ipsius Sacrarii favore annua pensio scutatorum quinquaginta reservaretur super reditibus, et proventibus cujuslibet Canonicalis præbendæ ultimo loco vacaturæ. Placuit Sacratissimo Principi Capituli votis obsecundare, datis litteris in forma Brevis die 28. Novembris anni 1806., in quibus hæc ad rem leguntur „ *Onus pro tempore existenti Canonico dictae Collegiatae Ecclesiae, qui de illius Canonicatu, et prebenda de caetero quomodocumque vacatura . . . . ultimo loco in posterum quomodolibet providebitur, relaxandi quolibet anno, donec ipse Canonicus ultimo loco, ut praefertur provisus extiterit, et non ultra, et donec alius praeterquam ex infrascriptis Coadjutoribus* (nimirum Josepho Bianchi, Alexandro Lazzarini, e Paulo Betti jam in ea Basilica a Sanctissimo constitutis) *Canonico hujusmodi non successerit, annuam summam quinquaginta scutorum monetae Romanae ex fructibus, reditibus, proventibus, certis, et incertis suorum Canonicatus, et Praebendae penes pro tempore existen. dictorum Capituli, et Canonicorum Camerarium per eum ex praefatis fructibus, reditibus, et proventibus certis, et incertis, retinendam, ad effectum summam hujusmodi pro annuis ordinariis dictae Collegiatae Ecclesiae Sacrarii expensis erogandi Apostolica auctoritate . . , perpetuo jungimus, et imponimus.* *Sess. 24. Cap. 13. De Reform.*

Ab hac pensione solvenda exemptos voluit Sanctissimus memoratos Coadjutores hac adjecta lege „ *dum-*

modo tamen ipsi eosdem Canonicatum, et Praebendam, in quibus ad praesens Coadjutores constituti existunt, ex persona illos nunc respective vacaturos, et non alios ex dictis praefatae Collegiatae Ecclesiae Canonicatibus, et praeben. respective consequantur. In eventum enim, in quem ipsi . . . . aut eorum aliquis de quibuscumque aliis Canonicatu, et praebenda prefatae Collegiatae Ecclesiae respective provisi fuerint, aut provisus fuerit, etiam ipsi, aut ipse summam praefatam qualibet anno ad effectum praefatum relaxare teneantur.

Anno 1819 Sacerdos Bontus ultimus Canonicus pensionem favore Sacrarii persolvit. Evenit tamen ineunte anno 1820., ut R. P. D. Conversi Sacrae Congregationis Boni Regiminis a Secretis Canonicatum, quo in praefata Basilica fruebatur, favore Sacerdotis Secundi Piacenti in manu Sanctissimi resignaverit, reservata sibi annua pensione scutatorum centum viginti, quae fere omnes absorbet praebendae fructus, et adjecta declaratione - *che non potendosi pagare la detta pensione coll' introito della terziaria, si debba supplire con quella de' comuni* - Fuit haec conditio a Sanctissimo probata in litteris Apostolicis favore Sacerdotis Piacenti die 27. ejusdem mensis Januarii expeditis, in quibus legitur - *Praefetum vero Magistrum Joannem Baptistam* (Conversi) *aliunde una cum pensione annua sexaginta octo ducatorum Auri hujusmodi, et Juliorum decem monetae Romanae super omnibus, et singulis dictorum Canonicatus, et praedendae fructibus, reditibus, et proventibus certis, et incertis, ac etiam distributionibus quotidianis sibi per Nos reservari concessa commode vivere.* Statim post captam a Piacenti Canonicatus possessionem Canonicus Bontus immunem se declaravit a praestatione pensionis erga Sacrarium, atque ad hoc onus teneri Canonicum Piacenti ceu ultimum Canonicum exposuit ejusdem Capituli Camerario, qui cum novisset praebendae reditus huic oneri impares ob pensionem R. P. D. Conversi resignanti prestandam quotidianarum distributionum partem Canonico resignatario favore Sacrarii retinuit.

Preces tunc Canonicus Piacenti Sanctissimo porrexit

ut

ut ab hac pensione solvenda declararetur exemptus, quae cum fuerint S. huic Congregationi ablegatae *etiam cum clausula de aperitione oris*, statim remissae fuerunt Eminentissimo Titulari pro informatione, et voto auditis tum Capitulo, tum Praesule Conversi in scriptis. Silet R. P. D. Conversi cum hodie non de pensione sibi nec ne solvenda agatur, sed tantum utrum Sacrario praestanda sit pensio a Canonico Piacenti, vel a Canonico Bontus. Silet etiam Canonicus Bontus, cum illius jura quodammodo sua fecerit Capitulum in folio Secretarii, quod Eminentissimus Titularis remisit, una cum deductis a Canonico Piacenti, haec addens - *Fateor rationum momenta a Canonico prolata non mihi ita arrisisse ut pro eo votum aperire possim: Non est dubium, quod nil ipse ex Canonicatus redditibus, sive certis, sive incertis, donec Praesul Conversi resignans in humanis sit, percipere possit; sed sive scienter, sive ignoranter sese ipse subjecerit oneribus, quibus Praebenda gravabatur, hoc certum est, parum suo negocio consuluisse, nec ei, ut opinor, aliud restat, quam male consultam beneficii resignationem lugere.*

Potissimum vero quia onus, quod ipse praestare recusat in praejudicium esset recasurum Canonici Bontus, qui non sedens amplius in Stallo postremus, ab hujus erga Sacrarium pensionis praestatione jam exemptionem possidet, et jus quaesivit non solvendi: porro tritum in utroque jure est, gratias, seu favores exorbitantiam supere, quatenus jus alteri quaesitum aliquo modo laedere possint.

Nulla est quaestio quoad Capitulum. Ejus siquidem jus percipiendi annuatim scuta quinquaginta pro expensis Sacrarii, sartum tectumque manet ex Apostolicis literis, quibus Summus Pontifex hanc gratiam indulsit. Tota igitur quaestio est, an pensionis hujusmodi solutio prosequi debeat a Canonico Bontus, seu potius translata sit in Canonicum Piacenti. Capitulum contendit Canonicum Piacenti huic oneri obnoxium esse, quia in litteris Apostolicis pensio Sacrario praestanda decernitur a quocumque Canonico, qui *ultimo loco quomodolibet providebitur*; Verbum enim *quomodo libet* juxta literalem significatio-

tionem non secumfert dumtaxat ordinarias provisiones, sed etiam extraordinarias, nimirum per coadjutorias, et resignationes. Putat etiam ex concedentis mente propositam confirmari interpretationem. Dum enim Sacratissimus Princeps ultimo pro tempore existenti Canonico onus istud imposuit, excepit tres Coadjutores, qui tunc in ea Basilica jam constituti reperiebantur, si eamdem praebendam fuissent consequuturi defuncto coadjuto, quatenus vero de alia praebenda providerentur, etiam eos huic annuae praestationi subjectos voluit. Porro juxta regulas juris *exclusio unius est inclusio alterius, et exceptio firmat regulam in contrarium* hac exceptione et exclusione trium praeexistentium Coadjutorum firmavit regulam contra futuros Coadjutores inclusitque reliquos Canonicos extraordinariis modis praebenda providendos.

Nec Sacrarii jura contra Piacenti remorari posse autumat ab altera pensione R P. D. Conversi persolvenda, illa enim prius fuit constituta *super reditibus, proventibus, certis, et incertis Canonicatus*; serius fuit altera approbata favore resignantis, unde juxta juris adagium *prior in tempore potior in jure*, sequitur Sacrario competere praelativum jus exigendi pensionem a Piacenti tum super reditibus praebendae, tum super distributionibus, quatenus illi impares evadant. Verum cum illi satis sint huic ferendo oneri, concludit pensionem dumtaxat R. P. D. Conversi debitam, solvendam esse ex reditibus Praebendae simul, et distributionibus. Diluit deinde geminam exceptionem ab oratore in precibus propositam; videlicet resignationem ejus favore factam non pure, et simpliciter sed sub conditione menstruae pensionis scut. decem non inducere veram vacationem, et provisionem, sed dumtaxat nudi tituli honorem; necnon Canonicum Vincentium Bianchi, qui provisus fuerat de Canonicatu suspenso ad dimittendum aes alienum a Sacrario contractum, subjectum non fuisse solutioni pensionis favore ejusdem Sacrarii.

Quoad *primam* enim animadvertit Capitulum, resignationem sepedictam induxisse veram vacationem, ut patet ex litteris Apostolicis favore oratoris expeditis,

in

in quibus Sanctissimus loquitur semper de vacatione *videlicet cum . . . . . apud S. Sedem eadem vocaverint, et vacent ad praesens . . . tibi conferimus, et de illis etiam providemus*; Id ipsum confrmant aliæ Apostolicæ literæ pro tradenda possessioneinovo Canonico Piacenti, in quibus ita habetur - *in Canonicum recipi, et in fratrem in stallo sibi in Choro, et locum in Capitulo, cum dicti juris plenitudine adsignatis, sibique de dictorum Canonicatus, et praebenda, ac annexorum eorumdem fructibus reditibus, et proventibus, juribus, obventionibus, et emolumentis universis integre responderi.*

Discrimen deinde exponit, quod inter Oratorem, et Canonicum Vincentium Bianchi intercedit; quodque ex ipsis Bullis favore Canonici Bianchi datis colligit; ubi ita ait SSmus - *Volumus etiam, quod tu fructus, reditus dictorum Canonicatus, et praebendae percipere non possis, nisi satisfactis prius . . . singulis Ecclesiae praefatae creditoribus usque ad assem, quo interim tu tanquam ultimus dictae Ecclesiae Canonicus a solutione annua quinquaginta scutorum monetae Romanae ejusdem Ecclesiae Sacrario annuatim facienda exemptus remaneas*, ac proinde ob hanc expressam exemptionem, legemque a SSmo impositam factum est, ut Canonicus Visconti, licet tunc penultimus, in solutione pensionis perseveraverit. Cum vero hæc eadem exemptio oratori non fuerit in litteris Apostolicis concessa, nequit exemplo Canonici Bianchi jurari, sed ipsum, non vero Canonicum Bontus, teneri ad pensionis solutionem.

Priusquam ad ea descendam, quæ ad declinandam solutionem pensionis favore Sacrariii adducit Canonicus Piacenti, aliquid in *facto*, et in *jure* est præmonendum. Ea viget consuetudo expeculiari Constitutione in Ecclesia Collegiata S. Mariæ Transtyberim, ut omnes reditus, qui simul coalescunt penes Capili Camerarium, in duas dividantur partes, et unius, alteriusque fiat æqua partitio inter duodecim Canonicos. *Prima*, quæ maxima est, et dicitur - TERZIERIE - in tres anni quadrimestres erciscitur, et quilibet Canonicus ad suam assequendam portionem debet certum punctorum servitii numerum præstare intra quadrimestre, in quibuslibet diebus sibi benevisis

sis. *Altera* minima est, quæ vix octavam redituum partem adæquat, et nominatur - COMMUNI - quæque distribuitur inter præsentes certis diebus, ut salarium, et emolumentum servitii. *Prima* constituit præbendam cujusque Canonici, *altera* exhibet distributiones favore inservientium tantum statutis diebus.

Nova in jure non est distinctio inter fructus Præbendæ, et distributiones, quam distinctionem post decretum Honorii III. *in Cap. licet 42. de Praeben. et Dignit.* fuse exornant *Fagnan. in Cap. Gravis. de restit. Spoliat. num.83. Piton.discept. Eccles. 33. num.18. Barbos. in Jus. Canon. tit. 5. Cap. 32. num. 3. Rota in Recent. decis. 449. num. 13. et seq. part. 14* S. Congregatio *in Tolentina 15. Januarii 1785.* Ex hac distinctione sequitur, ut distributiones - *appellatione fructuum Praebendae nullatenus veniant; nam cum dentur ex labore prestito in Ecclesia, et ex servitio personali propter residentiam, et interessentiam, et sic illas tanquam stipendium operae, et laboris Beneficiati acquirunt* - ut legitur in addition. ad *dec. 576 part. 4. tom. 3. Recent.*

Canonicus Piacenti opponit, nullos ab ipso percipi fructus Præbendæ, utpote qui omnes absumuntur a pensione debita Præsuli Conversi. Id ipsum confirmat Emus Titularis in hæc verba - *Non est dubium quod nihil ipse ex Canonicatus reditibus certis, sive incertis, donec Praesul Conversi in humanis sit, percipere possit.* Quod si ita modo sese res habet, eo magis in posterum nihil certi, vel incerti percipiet ex præbendæ fructibus, sive - TERZIARIE - quia, ut ait Capitulum - *la rendita di ogni Prebenda sarà anche minore per molti anni a causa del rilascio di scudi 30. annui per Canonico stabiliti per la ripristinazione della cassa Capitolare, per li depositi da farsi per l'estinzione de' debiti etc.*

Quod si omnes reditus præbendæ a pensione reservata in resignatione absumuntur, negat Piacenti posse Capitulum pro altera pensione debita Sacrario jus suum exercere super distributionibus, sive - *Communi* - tum ex dispositione juris, tum ex voluntate Summi Pontificis, qui unam, alteramque pensionem con-

concessit. Quod enim ex Salario, et ex mercede laboris debetur Canonico, non accensetur inter Canoniæ fructus, licet non dietim, sed diversis vicibus infra annum inter præbendatos dividatur *Card. de Luc. de Benef disc.* 100. *num.* 13. Quin sibi obstare putet, quod in literis Apostolicis, in quibus Sacrario addicta est annua pensio scutorum 50. Summus Pontifex adhibuerit verba - *ex fructibus reditibus, et proventibus certis, et incertis* - Hæc enim verba licet per se generalia, et effrænata, cohiberi tamen debent ad ea tantum, quæ sunt ejusdem generis, et naturæ; unde et si comprehendant quoscumque præbendæ fructus, nequeunt tamen extendi ad *distributiones*, quæ nomine fructuum non veniunt.

Ita sane respondit S. Rotæ Tribunal *in Romana Pensionis* 23 *Maii* 1644. *coram Meltio*, in qua licet in præcedenti decisione *coram Firovano* censuisset per verba *quibuscumque fructibus* comprehendi distributiones, easque obnoxias esse solutioni pensionis; attamen reproposita causa *coram Meltio* recedendum censuit a decisis, *tum* quia distributiones diversi generis sunt a fructibus præbendæ, *tum* quia in hoc casu pensio est materia odiosa propter beneficii servitutem; ut videre est *in addit. ad decis.* 576. *Part.* 4. *Recent. sub num.* 50. - *Licet indultum loquatur de pensionibus reservatis super fructibus, reditibus, et proventibus; sub his tamen non veniunt distributiones quotidianae*,

Argumentum vero voluntatis Summi Pontificis eximendi distributiones, seu *Comuni* ab onere pensionis concessæ favore Sacrarii deducit *ex discretiva*. Licet enim Pontifex in literis concessionis verba ut cumque generalia „ *reditibus certis, et incertis* „ usurpaverit, nunquam vero meminit de distributionibus, quæ nomine „ *Communi* „ veniunt. E contrario cum Præsul Conversi Canonicatum resignavit „ *a favore di D. Secondo Piacenti con la riserva però di una pensione annua di scudi* 120. „ expresse addidit „ *dichiara, che non potendosi pagare la detta pensione coll' introito della Terziaria, si debba supplire con quella dè Comuni* „ Summus vero Pontifex in litteris Apostolicis resignationem Canonicatus, et reservationem pensionis probavit, „ *super omnibus, et singulis*

Canonicatus , et Praebendae fructibus , reditibus , et proventibus certis , et incertis , ac etiam distributionibus quotidianis . „ Si igitur ubi Pontifax voluit etiam distributiones obnoxias esse solutioni pensionis, id expresse declaravit ; sequitur, ut ubi in altera pensione de distributionibus siluit , noluerit eas comprehendere , et rem omnem sub juris dispositione relinquere , vi cujus distributiones sub nomine quorumquumque fructuum præbendæ minime veniunt .

Negat deinde Canonicus Piacenti , Sacrarium potiri jure potiori , quam R. P. D. Conversi ad exigendam pensionem, quia illud non fuit prius in tempore . Præsul namque usque ab anno 1788. suum possidebat Canonicatum immunem ab omni onere : Sacrarium vero nonnisi anno 1806. a Sacratissimo Principe gratiam obtinuit exigendæ pensionis ab ultimo ex Canonicis . Si itaque ille nunquam suum Canonicatum resignasset , nullum jus super hujus fructibus ac juivisset Sacrarium . Sed Præsul Conversi die 27. Januarii 1820. sub conditione resignationem emisit „ *con la riserva però di un' annua Pensione di scudi 120 da pagarsi di quadrimestre in quadrimestre con ordine fisso del detto Signor Piacenti diretto al Signor Canonico Camerlengo* „ Vis autem conditionis ea est, ut actum , cui apposita fuerit , suspendat , donec verificetur ipsa conditio , juxta vulgata juris axiomata *non existit actus conditionatus , nisi antea purificata fuerit conditio* , et *rueente conditione ruit conditionatum* .

Hinc deducit Canonicus Piacenti , pensionem debitam vi conditionis Præsuli Conversi , præseferre titulum anteriorem pensioni debitæ Sacrario ; Cum enim hujus jus initium non habeat , nisi a vacatione , et vacatio non detur nisi antea verificetur conditio pensionis , sequitur , ut hæc sit præferenda Sacrario ex regula , *qui prior in tempore potior in jure* . Reapse si Resignanti non solveretur statuta pensio , posset ipse ob inadimpletam conditionem revocare resignationem , et ad primævam Canonicatus possessionem redire , ut latè Barbos . *Jur. Eccel. univers. lib 1. de priv Cler. cap.* 39. §. 3. *num.* 9., *et seqq.* : Quin obstet pensionem Præsuli solvi posse distributionibus , quæ in subsidium tantum huic oneri sub-

subjectæ fuerunt favore resignantis tantum, nunquam vero favore Sacrarii.

Ex his concludit Orator, se exemptum esse debere a præstanda pensione erga Sacrarium, cum istud jus non habeat super distributionibus, ac vicissim integri præbendæ reditus R. P. D. Conversi debeantur. Bene vero onus pensionis erga Sacrarium incumbere Canonico Bontus, qui eam persolvebat tempore resignationis Canonicatus, eamque adhuc persolveret, nisi resignatio adfuisset. Quemadmodum vero illam præstabat absque damno, ita si ab ea modo exoneraretur, lucrum retraheret, integros reditus percipiens resignatarii damno, qui iis omnino caret, ac super resignatione Præsulis Conversi lucraretur absque ullo jure annua scut. 50.

Quin sibi putet adversari Canonicum Bontus non amplius sedere ultimo loco; non enim sedenti ultimo loco, sed super reditibus ultimi Canonici fuit imposita pensio; quod evenit etiam Canonico Visconti, qui non amplius postremus sedebat in Choro, dum Canonicus Vincentius Bianchi quinquaginta scutata Sacrario non præstitit. Eædem autem in præsentiarum concurrunt circumstantiæ: Etenim, sicuti tunc Canonicus Bianchi præbenda fruebatur carente reditibus applicatis pro Ecclesiæ debitis; ita nunc orator Piacenti præbenda gaudet destituta fructibus Præsuli Conversi assignatis a Sanctissimo. Cum vero pensio favore Sacrarii imposita fuerit super ultima Canonicali præbenda reditus habente, quemadmodum tunc Canonicus Visconti, non ultimus, eam Sacrario præstabat, sic etiam modo ad id tenetur Canonicus Bontus, licet non sit postremus in numero Canonicorum, sed in præbenda reditus habente. Animadvertit postremo Canonicum Bianchi ad cautelam dumtaxat exemptum a sæpedicto onere declaratum a Sanctissimo fuisse; quod ostenditur ex eo, quod nulla legatur derogatio facta litteris in forma Brevis, quæ datæ fuerunt anno 1806. favore Sacrarii, ac insuper eundem Canonicum Bianchi, qui tenebatur omnes Præbendæ fructus Ecclesiæ Creditoribus cedere, nihilominus libere sibi addixit distributiones „ *Comuni* „ ut refert Capitulum „ *mentre era esente*

dal peso della pensione per la Sagrestia, ed escluso dai profitti della prebenda, percepiva però li Comuni. „

Dubium proponitur.

An, quomodo, et ad quem spectet onus solvendi Sacrario pensionem scutatorum quinquaginta in casu etc.

Non proposita cum sequentibus.

Sess.25.cap.17. de Reform.

LANCIANEN. In Lancianensi Archidioecesi pervetusta invaluit consuetudo, ut singulis annis in pervigilio Natalis SS. Apostolorum Petri, et Pauli universus Clerus Diœcesanus suam erga Pastorem obedientiam per manus osculum in Vesperarum solemnitate profiteatur, Clerus vero Civitatis in ipso die Festo intra Missarum solemnia idem obedientiæ, et sujectionis signum proprio Archiepiscopo exhibeat.

Post pacta conventa cum Serenissimo Ferdinando utriusque Siciliæ Rege, Sanctissimus Dominus Noster Pius PP. VII. per suas litteras Apostolicas incipien. *De utiliori* varias præfecti Regni Ecclesias univit. Inter has vero sic disposuit de Ortonensi Ecclesia *supprimentes itidem Episcopalem Ecclesiam Ortonensem, Ecclesiam, et Dioecesim hujusmodi perpetuo, adjungimus, et incorporamus Archiepiscopali Ecclesiae Lancianensi, cui nullus suffragabitur Episcopus.* Hinc modernus Archiepiscopus Lancianensis eamdem consuetudinem, de qua superius memini, extendere volens ad unitam Ecclesiam, Capitulum, et Clerum universum Ortonensem ad obedientiam sibi præstandam cum Clero Diœcesano Lancianensi per Edictum diei 20. Junii præteriti anni vocavit. At Canonici, et Clerus Ortonensis, ut a novo hoc onere exi-

me-

merentur, supplices S. Congregationem, edicunt - *per non mostrarsi di loro sola volontà coutumaci agli ordini del proprio Pastore* „ posulantes ut a S Ordine declararetur „ , *non essere eglino tenuti all' esecuzione di simile Editto* „ .

Archiepiscopum requisivi pro Informatione, et voto auditis Capitulis Lancianen, et Ortonen in scriptis nec non Promothore Fiscali , et ut referret de Ecclesiæ Constitutionibus, et consuetudine quoad præteritum in utraque Ecclesia Lancianen , et Ortonen. Una , eademque sententia est tum Archiepiscopi, tum Lancianensis Capituli , tum Promothoris Fiscalis , pro exteutione consuetudinis etiam ad Civitatem , et Clerum Ortonensem , ut ita ostendatur communio aliarum Ecclesiarum cum Cathedra Archiepiscopali , fidei unitas magis promoveatur , concordia , et charitas inter fideles habitatione dissitos foveatur , quidum solemniter profitentur sibi unum , eundemque esse Pastorem , et Patrem , fraterna charitate invicem conjungantur .

Tanti vero hæc non esse putant Canonici , et Clerus Ortonensis , ut consuetudini , quæ numquam in propria Ecclesia viguit , subjiciantur . Ajunt enim subjectionis signum Archiepiscopo juxta præscriptum Canonum nonnisi in Synodo , vel Visitatione Pastorali exhibendum esse , nec Communionem totius Diœcesis in fidei unitate indigere materiali in Cathedrali Ecclesia totius Cleri conventu . Quod si hujusmodi consuetudo vim habuit in Ecclesia Lancianensi , non inde sequatur , ut illa , ex qua vinculum quoddam, et novum onus imponitur , ad unitam Ecclesiam Ortonensem extendatur . Præsertim cum inde non modo incommodum ipsi Clero , sed etiam Populo spirituale damnum oriretur. Distat siquidem Ortonensis a Lancianensi Civitate octo millia passuum spatio ; hinc si universus Clerus Ortonensis juxta præscriptum in Edicto suam relinquere cogatur Ecclesiam in adeo solemni Festo , prorsus in pervigilio deficeret Chorale servitium , et sequenti die, lassis abitinere Sacris Ministris, Populus spiritualibus subsidiis haud parum fraudaretur, et tantæ solemnitatis quodammodo majestas vilesceret .

Huic tamen difficultati, quæ ex distantia locorum, et ex metu intermittendæ solemnitatis oritur, remedium aliquod afferri putat Archiepiscopus in sua Informatione proponens Edicti moderationem in hæc verba - *per vieppiù sodisfarli hò voluto far loro sentire, che avrebbero potuto essi mandare solamente due, o trè individui del primo Capitolo, due, o trè del secondo, due, o tre del resto del Clero, e questi pochi per me sarebbero stati bastanti a manifestare, che tutti i gradi Chiesastici di Ortona avevano riconosciuta la prima sede della Diocesi; riconoscenza, esteriore cui sono tanto attaccate queste popolazioni, che mancando credono non essere una la Cattedrale,*

Nullibi in jure statutum est, ut Canonici, et Clerus teneantur Episcopo solemnem obedientiam extra Visitationem, et synodum exhibere. Verum cum id non sit contra jus, et Episcopis liceat aliquod præter canones constituere, dummodo nimii rigoris notam effugiant, ut late tradit Benedictus XIV. *de Synodo lib.* 12. *cap.* 6. videretur jure suo usus fuisse Archiepiscopus, dum omnes indiscriminatim Clericos ad præstandam obedientiam accivit. Nec prætereundum est, quod Ortonensis Ecclesia a suo gradu, et honore defecerit, cum non uti aeque principalis, sed per subjectivam unionem Lancianensi Ecclesiae fuerit incorporata. Unio enim subjectiva ejusmodi est, ut Ecclesia unita ita alteri conjungatur, et subijciatur, ut amissa propria dignitate, et nomine, in alterius naturam transeat, et illius dignitatem, jura, et privilegia, et consequenter consuetudines, tamquam accessoria, et filialis participet, *ut ex can.* 48. *cau.* 16. *quaes.* 1., et *cap.* 3. *de statu Monacor.*

Ita ad rem ait Fagnanus in *Cap. Novit. tit. ne sede Vacante: Primo casu, scilicet cum* (Ecclesia) *unitur alteri assumit jus, naturam,* CONSUETUDINEM, *et privilegia ejus, cui unitur, et pereunt jura Ecclesiae unitae*. Cum ergo Ecclesia Ortonensis unita fuerit Lancianensi, tamquam accessoria, et filialis, Principalis, et Matricis Lancianensis consuetudini subesse cogitur, cum de hujus vetustissimae consuetudinis existentia nulla moveatur dubitatio. Divus Ambro-

brosius apud Augustinum monet - *ad quamcumque Ecclesiam veneris, ejus morem serva.*

At vero pro Oratoribus plura notari possunt. Ac primum S. M. Benedictus XIV. in celebri opere *de Synodo Diaecesana lib.* II. *cap.* 4. monet Episcopos, ne in sua Diœcesi mores nunquam receptos inducere tentent. Porro nunquam in Ecclesia Ortonensi, quousque Episcopalis sedis honore ditata est, viguit consuetudo præstandi Pastori suo solemnem obedientiam; unde novitatis notam non effugeret, si illius Clerus, qui nunc Lancianensi Cathedræ subjicitur, cogeretur novos nunquam apud ipsum inductos mores inducere. Aptari in casu videretur monitum S. Xixtis III. qui ait,, *Nihil ultra liceat novitati, quia nihil addi convenit vetustati* ,,

Nec quidquam momenti facessit, quod cum hujusmodi consuetudo servata semper fuerit in Ecclesia Lancianensi, modo extendi debeat ad Clerum Ortonensem eidem subjectum. Stricti quidem juris est consuetudo, quæ proinde nequit extendi vel de persona ad personam, vel de casu ad casum, vel de loco, ad locum. Ita passim docent post *Text. in leg.* 5. §. *si quis ff. de itir. act. priv. Aretin. cons.* 122. *num.* 4. *Mantic. decis.* 284. *numer.* 6., *et* 7., *et Rota in Recent. decis.* 27. *numer.* 10. *part.* 8. quæ quidem juris censura eo magis retineri debet, si consuetudo Ecclesiæ, et Clero onerosa sit, et prudenter timeri possit aliquod spirituale damnum fideli Populo obventurum, ut enim animadvertunt Oratores, si observantia hujus consuetudinis ad ipsos extenderetur, cogerentur æstivo tempore in horis præsertim, in quibus sol maximopere suam vim exerit, itineri se committere, ut adesse possent in Cathedrali circa horam vigesimam, qua obedientia Archiepiscopo exhiberi solet. Statim postea deberent iterum se itineri committere, ut ad propria reversi solemnibus Vesperis in Collegiata celebrandis incumbere possent. Aliquam etiam indulgentiam exposcere videtur ipsa diei solemnitas, in qua hujus obedientiæ præstandæ caussa, verendum esset ne sacræ turbarentur functiones, et populus ab Ecclesiasticis viris jam ab itinere defatigatis in adeo solemni

lemni die spiritualia subsidia præstolari non posset.

Hæc sunt. quæ ex utraque parte afferuntur, nunc erit sapientiæ, et æquitatis EE. Patrum dirimere.

Dubium

An, et quomodo oratores obtemperare debeant Archiepiscopi edicto in casu etc.

Sess. 22. cap. 6. de Refor.

VELITERNEN. SUBSIDII DOTALIS. Sæpius huic S. Congregationi exposita est ultima, ac pia voluntas Salvatoris Scandelloni, qui Veliterno Capitulo legavit summam scutatorum 7500. cum onere distribuendi quotannis octo subsidia dotalia scut. 25. pro qualibet suæ patriæ puella - *povera, onorata, e timorata di Dio* - cum prælatione ad hoc subsidium suarum consanguineorum - *anche in grado remoto, e lontano* - Plures testatoris consanguineæ iteratis vicibus a S. Congregatione postularunt cumulum dotium in sui commodum assignari, et horum precibus sæpius S. Congregatio pro diversitate rerum, et circumstantiarum annuit. Missis antiquioribus, recentiora hujusmodi gratiarum exempla reperire poterunt EE. PP. in folio Congregationis 8. *Maii* 1819. quod reassumere precor, ne actum agere videar. Testatori Scandelloni septimo consanguinitatis gradu juxta civilem computationem devincitur filia Jo. Angeli Giorgi, qui testatori in sexto civili gradu conjungitur, quique S. Congregationem exorat, ut suæ filiæ favore augeatur dotale subsidium, ut decenti Matrimonio jungi possit, cum id, et Oratoris inopia, et nobilis familiæ conditio exposcat. Eminentissimum Episcopum requisivi, ut dignaretur S. Congregationem

in-

instruere, et voto suum audito Capitulo in scriptis aperire.

Hæc refert Eminentissimus Episcopus - *Salvator Scandelloni in hac causa Pia instituenda praescripsisset, che concorrendo al maritaggio Zitelle parenti del testatore, anche in grado remoto, e lontano siano preferite, cum praeterea orator sexto, et ejus filia septimo consanguinietatis grada cum pio Fundatore conjungatur, cum tandem praeter Euphrasiam, et Elisabeth Scandelloni, quae pari consanguinitatis gradu praestant, quaeque jam subsidium dotale ab hac Sac. Congregatione obtinuerunt, non amplius ex copiosissima cognatione habeatur, quae vel propinquiori, vel pari consanguinitatis gradu utatur, hinc patet ex testatoris voluntate jus hodie esse Oratoris filiae aliquod dotale subsidium consequendi, eamdemque non extraneis tantum, sed caeteris Salvatoris Scandelloni cognatis esse praeferendam.*

Totum autem hujus rei negotium in subsidii dotalis quantitate, et in illius solvendi modo consistit. Orator ad Veliternae nobilitatis ordinem pertinet, ipse vero adeo est bonis dilapsus, ut censu careat, licet uxorem habeat cum congrua dote. Non igitur ejus filiae, ut decenter nubat, subsidium illud est assignandum, quod congruum esse videretur puellis honestae dumtaxat conditionis. Idque eo magis, quod ex ejus Familia Angela Maria, et Flaminia olim ab hac S. Congregatione dotem scut. octingentorum obtinuerunt nec praetereundum est hanc S. Congregationem in consessu diei 9. Septembris anni 1815. dotem scutorum bis centum singulis sororibus Euphrasiae, et Elisabeth Scandelloni concessisse, licet ipsae non nobilis essent, sed honestae dumtaxat conditionis.

Veruntamen hodie is est hujus piae causae status, ut res attemperanda videatur inter vetera, et novissima exempla. Olim ejus reditus in censibus activis totus annuam summam excedebat scutorum bis centum, hodie vero vix ad annuam summam scut. 175. 28. ascendit. Ex quo factum est, ut annua octo subsidia dotalia, quae singula ex Testatoris voluntate in summa scut. 25. erant conferenda, in septem reducta fuerint. Accedit praeterea, quod causa Pia adhuc debi-

trix sit in summa scut. 241. 27. ob subsidia dotalia olim concessa, et nondum soluta. In hoc rerum statu nequit ea largitate uti, quam anno 1794., et an. 1796. haec S. Congregatio in Angelam Mariam, et in Flaminiam, quae erant ejusdem familiae, adhibuit, quae singulae dotem scutorum octingentorum retulerunt. Nam si hodie hoc exemplum renovaretur, nimis esset detrimento, tam dotatis, quam dotandis, dotatis quidem, quae cogerentur promissae dotis solutionem recipere post longissimi temporis dilationem, dotandis vero, quae pariter ex cognatione Instituto-ris non possent, nisi post diuturnum tempus ad hujus subsidii dotalis assecutionem pervenire.

Contra vero aequum non esset eam parvitatem adhibere, qua dos in summa scutorum biscentum Euphrasiae, et Elisabeth Scandelloni assignata fuerat, congruum hoc dotale subsidium iis, quae non nobilis, sed honestae tantum conditionis erant. At largius est ei subveniendum, quae nobilis generis est, ut decenter nubere possit. Qua propter, ut res inter vetera, et novissima exempla pro hadierno Causae Piae statu, et pro Puellae nubendae conditione attemperetur, sententiam Capituli Administratoris, quam requisivi ex Sac. hujus Congregationis mandato sequendam esse reor, ut scilicet subsidium hoc dotale in summa scutorum quingentorum definiatur.

Quod autem attinet ad solvendi modum, eum quoque proponam, quem idem Ecclesiae Cathedralis Capitulum designaverat, ut nempe ex septem annuis subsidiis dotalibus duo Oratoris Filiae assignentur ad summam scut quingentorum constituendam, et tria aeris alieni solutioni, quo causa Pia gravatur, inserviant, et reliqua duo Puellis Testatoris consanguineis conferantur, hac tamen lege, UT illius anni subsidium, seu subsidia, quo nulla ex Fundatoris cognatis Puella concurrat ad accelerandum hujus dotis implementum applicentur.

Eminentissimi Episcopi Sententia, cui adhæret Capitulum, confirmatur ex iis, quæ tradit Cardinalis de Luce de dot. disc. 174. nu. 2., et dis. 100. num. 5., ubi docet subsidia dotalia censeri relicta pauperibus, et eis tantum concedi consuevisse earum cumulum. Immo-

mo ubi dotalia subsidia relicta sint puellis pauperibus incertis, cujusmodi videtur esse in præsenti casu, cum nulli tunc irrogetur injuria, tunc eo facilius locus esse potest benignæ indulgentiæ pro augmento subsidii Rota *coram Emeriæ decis. 306. nu. 7. et coram Rezzon. decis. 227. num. 2. et 7.* Atque ipsam indulgentiam favore pauperum a Fundatoribus descendentium sæpe adhibuit S. hæc Congregatio, et præsertim, ut alia omittam exempla, *in Camerinen. Subsid. Dot. 22. Septembris 1731.*

Deliberandum nunc est de cumuli quantitate. At quingentorum scutatorum cumulum nobili conditioni filiæ Oratoris, et piæ causæ statui congruere censent Eminentissimus Episcopus, et Capitulum. Verum Oratoris precibus obstare tantum posset voluntas Testatoris, qui suis consanguineis puellis pauperibus prælationem tantum tribuit, non vero cumulum dotium indulsit, forsan ut aliis etiam puellis amplior ad dotes consequendas aditus pateret, ait enim in suis supremis tabulis „ *Desidero, e dichiaro, che a d. Maritaggio concorrendo Zitelle mie parenti anche in grado remoto, e lontano siano preferite, che cosi vuole il dovere* „ Verum sive quoad quantitatem, sive quoad modum solutionis Sapientiori EE. VV. judicio, et æquitati relinquendm erit. Dubium igitur proponitur.

An, in qua summa, et quomodo sit concedendus cumulus Dotium in casu ec.

SALERNITANA SERVITII CHORI. In Civitate, cui nomen *Evoli*, Salernitanæ Archidiœceseos anno 1531. S. M. Clemens VII. Parochialem Ecclesiam S. Mariæ Pietatis in Collegiatam erexit, cujus Capitulum ex duodecim Canonicis, ac duobus dignitatibus *Sess. 24. Cap. 12. de Reform.*

Primicerio, et Cantore constitutum fuit, assignata singulis Canonicis congrua scutatorum 57. et Primicerio autem duplicata, Cantori demum in annuis scutis sexaginta. Omnibus in erectione injunctum est onus; *Missas, et alia divina officia in dies* celebrandi.

Anno 1728. octo Mansionarii adjecti fuerunt ab Archiepiscopo Paulo Villana Perlas cum onere *di servire quotidianamente nel Coro nel recitare, e cantare l'Officio Divino, assistere alla Messa Cantata, seu Conventuale, ed a tutte le altre funzioni di d. Chiesa*, ut legitur in Bulla eorum erectionis.

Varias hæc Collegiata passa est vicissitudines. Anno enim 1654. exonerata fuit cura animarum, salvis tamen juribus, et præeminentiis. Biennio post, scilicet anno 1656., integrum fere suæ dotis fundum amisit ob tunc crassante pestilentiale morbum, quod nihilominus tractu temporis ad priorem fere quantitatem fuit restitutum bonis a Capitulo acquisitis, sed gravatis pluribus Missarum oneribus, quarum reductio a Sede Apostolica concessa fuit anno 1752., dummodo conventualis Missa, quæ antea liberæ applicationis erat, pro benefactoribus in genere celebraretur.

Quotidiani choralis servitii, quod huc usque a singulis Capitularibus præstitutum fuit, petierunt modo Dignitates, et Canonici a Summo Pontifice reductionem pro se tantum, exclusis Mansionariis ad alternas hebdomadas ob tenuitatem redituum, ac præcipue ob aeris gravitatem atque insalubritatem.

Archiepiscopus Salernitanus, qui fuit de sua sententia rogatus, factorum rem confirmat, additque „ *attualmente il servizio corale è giornaliero, e gl'individui, che lo prestano sono al numero di ventidue, cioè due dignità, Primiciero, e Cantore, dodici Canonici, e otto Mansionarj, de' quali presentemente ne mancano due, che presto anderanno a provedersi, e la legittimità della causa per l'alternativa viene contestata da due Medici con fede, che mi fò un dovere di accludere, con cui dimostrano, che il quotidiano servizio del Coro pregiudica gl' Individui, che lo prestano. In quanto poi alla consuetudine nelle altre Chiese limitrofe posso assicurare V.E. Reverendissima, che in questa Chiesa Metropolitana di Salerno il servizio*

Co-

Corale è diviso in trè Eddomade. Nella Cattedrale di Campagna il servizio del Coro è diviso in tre Eddomade. Nella Cattedrale di Acerno il servizio Corale è diviso in due eddomade ciascuna composta di nove Canonici, e quattro Mansionarj; Nella Collegiata finalmente di Rovella il servizio del Coro è diviso in quattro Eddomade ciascuna composta di sei Canonici.

Avendo quindi conosciuta la qualità del servizio Corale nella Chiesa Collegiata di Evoli, che per essere giornaliero si rende ben laborioso, ed atteso il Clima mal sano di quella Città può col forzoso sistema di vita sedentanea recare del detrimento alla salute de' Canonici, ed altronde potendosi contemporaneamente provedere al servizio del Coro con un nuovo esatto, e determinato regolamento, io son d'avviso, se V.E. Reverendissima diversamente non istimi, che ad esempio delle altre Chiese limitrofe si possi accordare alle Dignità, e Canonici d'Evoli l'alternativa del servizio Corale, ma nel seguente modo, e coll' infrascritte condizioni. De hisce conditionibus inferius redibit sermo.

Ex can. ult. dist. 92. ii, qui chorali beneficio fruebantur, singulis diebus divina officia celebrare debebant. Verum uti notat Garzias *de benef. part.* 3. *cap.* 2. *numer.* 311. nimis dura videbatur totius anni residentia, oportebatque maxime juxta fragilitatem humanam aliquid indulgere ad corporis, animique recreationem. Quia tamen hac de causa plures corruptelæ invaserant, Sacrosancta Tridentina Synodus ad doctrinam SS. Canonum constabiliendam, et corruptelas exterminandas, miscens severitati indulgentiam, trium mensium vacationes in Capitulis toleravit, longiores proscripsit, ac generalem legem edixit præbendatis omnibus sive Cathedralium, sive Collegiatarum „ *non liceat vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis ultra tres menses ab iisdem Ecclesiis abesse, salvis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quae longius servitii tempus requirunt*, ut legitur *in Sess* 24 *Cap.* 12. *de Reform.*

d tramites hujus Decreti S. Congregatio deficiente necessaria causa semper reprobavit statuta vel consue-

tu-

tud nes vacandi a servitio chori ultra tres menses, firmasque retinuit eas, quæ longius servitii tempus statuebant, ut in *Vercellen. lib. 2. decret. pag. 96. in Leyrien. anni 1616. lib. 14. decret. pag. 381. in Catacen. 29. April. 1698. lib. 48. pag. 567.*

Sequitur inde, ut ex juris rigore non sit concedendum indultum inserviendi per alternativam Capitulo Oratori, cum deficiat necessaria causa. His accedit dubium esse ex littera fundationis, an quotidie, vel aliquibus tantum diebus Canonicis injunctum fuerit chorale servitium. Quamquam etsi concederetur non fuisse in fundatione præscriptum quotidianum servitium, nihilominus obstaret contraria consuetudo, quæ non minorem vim habet in hoc casu, quam statutum juxta *Garziam loc. cit. num. 110.* qui refert sequentem S. Congregationis declarationem *Licet per statutum Ecclesiae concedatur Canonicis per tres menses abesse, si illud per consuetudinem non fuit observatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quam statutum.*

Verum favore Capituli animadverti potest, S Congregationem procul a necessitate, sed justa tantum concurrente causa nimiæ tenuitatis præbendarum, et distributionum, et nimium frigidi, ac inimici aeris aliquando etiam concessisse indultum inserviendi alternis vicibus, et etiam per tertiarias, ut *in Auximana 12. Julii 1631. lib. 14. dec. pag. 467. in Montis Regalis 28. Novembris 1649. lib. 19. decret. pag. 10. in Farfen. 13. Novembr. 1655. lib. 19. decret. pag. 582. in Isernien. 26. Junii 1723., in S. Severinae 13. Julii 1725. et in Tranen. 22 Novembris 1738.* Porro qui sit Capitularium numerus in præsenti casu, quæ redituum præbendarum quantitas ex facti specie habent EE. PP. De aeris intemperie minime dubitandum videtur: Quamvis enim Medicorum fides juramento careat, de ea tamen testatur Archiepiscopus.

Quatenus EE. PP. in eam sententiam descendant, ut ipsis concedendum videatur alternativi servitii indultum, ad *modum* spectabit definire conditiones hujus alternativæ, et quando omnes communiter servire teneantur. Archiepiscopus hæc proponit. 1. *Illi servi-*

zio

zio Corale della Collegiata di Evoli prima come era giornaliero, da ora innanzi sarà diviso in due eddomade.

Ogni eddomada sarà composta ec. di una Dignità, sei Canonici, e otto Mansionarj, che formano il totale di quindici individui. Questi saranno obligati di assistere giornalmente al Coro . . . . Saranno soggetti ad una puntatura dupplicata nè giorni feriali, triplicata nè festivi, quadruplicata nelle Feste solenni di prima, e seconda classe. Il privilegio dell' alternativa sarà accordato alle Dignità, e Canonici e non già alli Mansionarj. Sarà permesso alle Dignità, e Canonici nel caso di qualche legitimo impedimento di potersi scambievolmente sostituire . . . . In alcuni giorni dell' anno non si goderà del privilegio dell' alternativa . . . . nelle Domeniche privilegiate di 1. e 2. Classe la mattina; nelle altre Domeniche, ed in Quaresima la mattina nella sola Messa Conventuale . . . . in tutte le Solennità di doppio Precetto, e loro Vigilie all' officio Corale, e Messa cantata, come anche nei primi, e secondi Vesperi ec.

EE. PP. sapientiae erit animadvertere, utrum hae conditiones probandae sint, in quibus nulla de servitio ab omnibus communiter praestando tempore adventus fit mentio, et in quibus Canonici adiguntur aliquibus diebus exceptis ad servitium matutinum duntaxat communiter praestandum, non item ad vespertinum. Porro S. haec Congregatio quando hujusmodi indulta vel alternativae, vel tertiariae concedit, quoad *modum* apponere solet semper *cum solitis clausulis*, quae plene explicantur in *Tarraconen. 23. Martii* 1765. scilicet, ut *Capitulares omnes tempore Adventus, et Quadragesimae, omnibus diebus festis, e solemnioribus Nativitatis, et Resurrectionis D. N. J. C. Penthecostes, et Sanctissimi Corporis Christi, et octavarum privilegiatarum, ac aliis temporibus ordinario benevisis jugiter servire teneantur.* Ita etiam legitur *in Tusculana Servitii Chori* 18. *Junii* 1808.

De Mansionariis sermo est in secundo dubio, an scilicet et ipsi sint eodem indulto donandi, Canonici causas enumerant, ob quas eos excludendos esse censent in resolutione Capitulari, nimirum quia - *tale*

è lo stabilimento della Cattredale di Salerno, che esclude i Mansionari dal beneficio dell' eddomada. I Canonici sogliono per lo più essere d' età avanzata, perchè la provista de' Canonicati suole per lo più cadere in soggetti di età avanzata, e defaticati nel servizio della Chiesa, ed i Mansionarj essendo per lo più d' età giovanile, siccome lo sono al presente, possono maggiormente sostenere l'urto del servizio corale giornaliero; addunt praeterea tale onus inesse Mansionariis ex bulla erectionis, ac si ipsi quoque indulto donentur, perpaucos tantum quotidianae psalmodiae interesse.

E contrario dici potest, haec ipsa rationum momenta, quae Mansionariis obstant, obesse etiam Canonicis, si forsan bulla erectionis excipiatur, licet contra Canonicos urgeat consuetudo quotidiani servitii, quae ejusdem roboris est ac statutum, ex dictis in primo dubio. Deinde ratio deducta ex juventute Mansionariorum tanti non esse videtur, ut eos ab eodem indulto excludere valeat, ac perpetuam contra eos legem efformare. Si enim in praesentiarum juvenes sunt, ex casu est; in posterum etiam ipsi senectute laborabunt. Tandem acris gravitas, et intemperies iisdem incommodis subjicit mansionarios aeque, ac Canonicos. Videant etiam utrum media aliqua iniri possit via, ut scilicet duo ex ipsis perturnum qualibet hebdomada abesse possint, et reliqui sex choro intersint: et hoc pacto moderaretur in hac tantum parte eorum indultum, quod in reliquis idem esset, ac illud Canonicorum.

His omnibus perpensis dignentur EE. Patres dirimere Dubia.

Dub. I. *An et quomodo Dignitatibus, et Canonicis Ecclesiae Collegiatae Civitatis Evoli sit concedendum indultum inserviendi Choro alternis hebdomadis in casu etc.*

II. *An, et quomodo idem indultum alternativae servitii hebdomadalis sit concedendum Mansionariis ejusdem Collegiatae in casu etc.*

Die Sabathi 21. *Julii* 1821. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii , in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia , juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda .*

ROMANA PENSIONIS

Sess. 24. Cap. 13. de Reform.

Dub. *An, quomodo , et ad quem spectet onus solvendi Sacrario pensionem scutatorum quinquaginta in casu etc.*

Affirmative ad ultimum Canonicum Piacenti ad formam Brevis 28. Novembris 1806.

Sess. 25. Cap. 17. de Reform.

LANCIANEN.

Dub. *An , et quomodo oratores obtemperare debeant Archiepiscopi edicto in casu etc.*

Dilata .

Sess. 22. Cap. 6. de Reform.

VELITERNEN. SUBSIDII DOTALIS

Dub. *An, in qua summa, et quomodo sit concedendus cumulus dotium in casu etc.*

Affirmative pro summa scut. quingentum juxta modum, nmpe, ut suspensa annua collatione dotium favore novarum concurrentium, donec extinguatur debitum dotium promissarum puellis jam nuptis, ex septem annuis subsidiis dotalibus quinque cedant in extinctionem præfati debiti favore nuptarum, et reliqua duo favore filiæ Joannis Angeli Giorgi. Extincto vero nuptarum debito, quatuor annua subsidia cedant favore prædictæ Oratricis, donec exegerit integra scut. quingentum, reliqua vero tria conferantur ad formam fundationis.

Sess. 24. Cap. 12. de Reform.

SALERNITANA SERVITII CHORI

Dub. I. *An, et quomodo Dignitatibus, et Canonicis Ecclesiae Collegiatae Civitatis Evoli sit concedendum Indultum inserviendi Choro alternis hebdomadis in casu etc.*

II. *An, et quomodo idem indultum alternativae servitii hebdomadalis sit concedendum Mansionariis ejusdem Collegiatae in casu etc.*

Ad I. et II. Negative in omnibus.

Sess. 21. Cap. 5. De Reform.

JANUEN. CONDONATIONIS, REDUCTIONIS, TRANSLATIONIS, ET ABSOLUTIONIS. Singula capita, quæ continentur in supplici libello porrecto a Michaele Gimelli patrono laicalium Capellaniarum, quarum fundationem ex suis bonis demandavit Parochus Joannes Laurentius Arzeno complectitur, et enucleat elucubratissimum votum Emi Rivarola. Cum nihil in hoc desiderandum supersit ad tutum reddendum judicium, ejusdem voti verba excribo.

Sa-

„ Sacerdos, et Rector Paræciæ S. Michaelis loci „ *Olivastro* „ in Januensi, *Joannes Laurentius Arzeno* supremis tabulis, quibus obiit de Mense Octobris anni 1734., postremam suam voluntatem exequendam concredidit *Germano Gimelli*, qui nulla mora sub die 22. ejusdem Octobris acceptam fiduciam penes acta *Notarii Molfino* solemniter declaravit. Eximiæ pietatis specimen exhibet Sacerdotis Arzeno voluntas. Voluit siquidem, jussitque Fiduciario Germano Gimelli, *che di tutti i frutti, redditi, censi a lui spettanti, ed esistenti nelle Parrocchie di S. Michele sud., e S. Margarita, come pure di tutti i suoi crediti contro qualunque suo debitore, dedotte le spese, ne faccia celebrare tante Messe coll' elemosina di soldi dodici in saecula saeculorum all' Altare del SSmo Rosario nella sudetta Chiesa di S. Michele, fondandone Cappellania laicale*„

„ Voluit etiam, ac jussit Sacerdos Arzeno „ *che di tutti i frutti, redditi delle terre, case, e ragioni* „ quoad proprietatem, directumque dominium sibi spectantium, et existentium in Paræciis S. Martini di *Zoagli*, SS. Gervasii, et Protasii di *Rapallo*, S. Ambrosii *della Costa*, et S. Andreæ, et S. Petri *di Rovevereto* „ *INSIEME di tutti i suoi crediti, censi, e ragioni contro le persone abitanti in dette Parrochie, dedotte le spese per difesa, e manutenzione di detti beni, ne fondi altra Cappella o Cappelle laicali obligate all' Altare del SSmo Rosario nella Parrocchia di S. Martino di Zoagli con la sudetta elemosina in suo suffragio.*

„ Nec satis; Alia cum alibi possideret Sacerdos Arzeno, voluit insuper „ *che di tutti i frutti, redditi, e ragioni di diretto dominio posti nella Parrocchia di S. Gio. Battista di Semovile, come pure di tutti i censi, crediti, e ragioni contro qualunque persona abitante in detta Parrocchia a lui spettanti, dedotte le spese come sopra, ne faccia celebrare tante Messe in saecula Saeculorum, fondandone cappella, o cappelle laicali obligate all' Altare della Madonna del Carmine e di S. Gio. Battista di Semovile con la stessa elemosina.*

„ Hisce in lucem panditis , cætera post bidnum aperuit Germanus Gimelli , quæ ipsi pariter concrediderat Sacerdos Arzeno . Declaravit enim „ *aver ordine dal detto Rev. Arzeno di fare Inventario di tutti i suoi beni mobili , danari , olio , vino , esistenti nella sua casa canonicale di S. Michele , di vendere tutto per doversi il ricavato , dedotte le spese impiegare in impieghi utili , e cauti : E che dei loro frutti* SE NE FACCIANO CELEBRARE ANNUALMENTE TANTE MESSE *in saecula saeculorum con fondarne cappella , o cappelle laicali in suffragio come sopra* „ Itemque voluntatem esse „ *del fu Rev. Arzeno , che all' elezione de' Cappellani delle cappelle fondande si preferiscano i Sacerdoti suoi Parenti e che si elegga un cassiere per depositarsi gli annui frutti , e per pagare annualmente le rispettive elemosine ai Cappellani , A CONDIZIONE , che restino sempre in cassa almeno lire cento f. b. per difesa de' sudetti Beni* , AD ONTA DI SOSPENDERE LA CELEBRAZIONE DELLE MESSE , *se occorressero maggiori spese* „ quorum omnium executionem ; scilicet „ *l' elezione , amozione de' Cappellani , ed amministrazione di questa pia opera* „ consiliis ad hibitis cujusdam Notarii *Queirolo*, tum sibi , tum suis imposterum descendentibus primogenitis delegatam fuisse , atque commissam , lapso dein biennio , idem Germanus Gimelli pariter declaravit .

„ Mandatis , et concreditæ fiduciæ paruit Germanus diversisque temporibus plurium Capellaniarum fundationem pro indicta Missarum celebratione juxta defuncti Arzeno voluntatem explevit. *TRES* namque fundavit in Altari SSmi Rosarii in Ecclesia S. Michaelis, distinctis unicuique adsignatis reditibus „ *Cioè* UNA *di lire* 302. *annue di elemosina : e le altre due di lire* 250. „ *l' una con la designazione de' stabili di tale rispettivo annuo frutto*; QUINQUE alias fundavit in Ecclesia S. Martini „ di Zoagli „ cum annuo adsignamento *di Lire* 250. *l' una* „ ac præterea *DUAS* „ *e un terzo di Cappellania* in Ecclesia S. Joannis Baptistæ *di Semovile* „ cum eodem adsignamento *di lire* 250. ex distinctis respective fundis quotannis retrahendarum .

Im-

„ Impletis præfatarum fundationum oneribus, res bene ad multos annos processit . At anno 1793. Capellaniarum tunc patronus, universique pii operis administrator Joannes Laurentius Gimelli , rogavit *Ordinarium Januensem* pro dictorum onerum , seu Missarum reductione ; quam licet haud pateat , quomodo , et qua de causa , obtinuisse tamen fertur „ *al ragguaglio di lira una per ciascuna Messa di elemosina* „

„ Sed ita reductis oneribus nec postmodum satisfactum plene fuit . Nuper enim exposuit *Michael Gimelli* modernus patronus , et administrator , quod Capellaniæ , de quibus agitur „ *nelle chiese di Zoagli , e Semovile sono state fino ad ora mediocramente adempite* „ Vicissim vero „ *le tre nella Chiesa di S. Michele sono molto arretrate per la difficoltà di far celebrare tali Messe coll' elemosina de soldi Venti* Quodque „ *li Conduttori dei stabili soggetti , a dette Cappellanie sono debitori di circa Lire* 2600. „ Finem hinc omissionibus imponere cupiens , preces huic S. Congregationi porrexit pro facultatibus obtinendis „ *a potere fare* „ tum QUALCHE RILASCIO *ai suddetti Debitori per mettere in corrente i loro conti rispettivi* „ tum „ *la riduzione di tutte le suddette Cappellanie in una sua cappella publica posta nella suletta parrocchia di* S. *Michele* „ postulans tandem, ut eadem S. Congregatio judicium panderet super erogatione redituum nedum adhuc , ut supra exigendorum , sed aliorum quoque exactorum , ac *aggregati per occasione delle Messe sospese di tratto , in tratto alle morti seguite dei Cappellani* „ præciperet scilicet , num „ *si debbano far celebrare Messe manuali* ; OPPURE *fondarne qualche altra cappellania* .

„ Precibus hujusmodi rescriptum datum est in hæc verba „ *Emo Archiepiscopo pro informatione , et voto , AUDITIS praesertim Rectoribus Ecclesiarum , et Administratoribus pii operis* TRANSMISSO *statu activo , et passivo , et* REFERAT *de annuo reditu, et eleemosina vere necessaria ad monetam Romanam ;* DE *Missis hactenus inadimpletis , et summa per Conductores bonorum debita ad eamdem monetam :* AN *Magis expediat ejus investimentum ad augen-*

gendos jam erectarum Capellaniarum reditus , de quota in specie Conductoribus condonanda , ET LEGITIMA CAUSA *condonationis* ; UTRUM *per translationem cultui Ecclesiae , aut populi commodo praejudicium inferatur , et de tempore necessario .*

„ Respondit postulatis Ordinarius ; At omnibus forte in aprico , ut par erat , non positis , illud unum ex AUDIENTIA SSMI sub die 28. Aprilis 1819. Oratori patrono concessum fuit , nimirum „ *Celebratis decem Missis lectis in qualibet ex Ecclesiis designatis applican. ad formam fundationis , in reliquis* PRO GRATIA ABSOLUTIONIS QUOAD PRAETERITUM *arbitrio Emi Archiepiscopi cum facultate investiendi credita favore capellaniarum cum solitis clausulis, docto* : ET QUOAD REDUCTIONEM *sequuto Investimento recurrat - Quo vero ad* CONDONATIONEM *favore debitorum dividantur preces expresso nomine debitoris , et summa condonationis facien.*

„ Missarum celebratione adstatim expleta , admotisque manibus exactioni creditorum , brevi temporis intervallo transmissus extitit ad hanc S. Congregationem activus Pii Operis status ; unde liquet annuum bonorum , de quibus agitur , reditum , oneribus deductis , evehi *ad libellas* 3250. , quæ scutis Romanis circiter *quingentum* respondent , quæque pro dotatione *sex* capellaniarum , *alteriusque medietatis* , satis sunt ad rationem scut. *septuaginta septem* pro earum unaquaque . Hinc iterum a Patrono Gimello porrectæ preces , *ut siano ridotte le sudette Cappellanie nel modo seguente ; cioè TRE nella Chiesa Parrocchiale di Zoagli con la dotazione di lire 500. „ l' una in vece delle cinque , che esistevano già con la dotazione di sole L. 250. „ ; Ed in egual modo , e con la medesima dotazione DUE nella Chiesa Parrochiale di Pagana „ (seu quod idem est „ DI S. MICHELE DI OLIVASTRO) in luogo delle tre , E UNA E MEZZA nella Chiesa Parrocchiale di Semovile in luogo delle due , ed un terzo , con l' AUTORIZZAZIONE eziandio di far celebrare tante Messe manuali dell' avanzo in bilancio de' Conti annualmente „* ; Utque simul Missæ unius ex

dua-

duabus capellaniis ecclesiæ S. Michaelis celebrari valeant „ *in un suo Oratorio publico posto nella sudetta Parrocchia di Pagana durante sua vita, e di una sua Sorella*.

„ Hisce super novis precibus iterum expetita est informatio, expetitumque votum Eminentissimi Archiepiscopi, eique præsertim commissum, *ut auditis Rectoribus Ecclesiarum, transmisso, seu potius verificato statu activo, et passivo bonorum hypothecat. in fundum capellaniarum, referret de resultantibus ex rescripto S. Congregationis* 28. *April's* 1819., *et precipue de exactis creditis, eorumque sequuto investimento, nec non de actuali reditu bonorum ad Capellanias spectan., et eleemosina vere necessaria ad monetam Romanam „ et de implemento quoad praeteritum a die* 28. *Aprilis* 1819. Dato muneri fecit satis Ordinarius, et licet omnia, quæ *in facto* sunt, singillatim enucleaverit, omniaque probaverit, quæ *in precibus* continentur; Mihi res tamen ablegata est, ut omnibus perpensis VOTUM aperirem. Obsequens dicam, quo melius potero, quod sentio.

„ PLURA, ut superius expositum, postulat patronus Gimelli; Ex ordine, et seorsim de singulis; Ac primum DE REDUCTIONE Capellaniarum. Hasce numero *decem* cum alterius *tertia* parte fundatas initio fuisse, certum est, annuo Capellanis emolumento prælinito *libellarum* 25o. „ una ex iisdem excepta in Ecclesia S. Michaelis, cui majus addictum extitit emolumentum *libellarum* 3o2. Publicis ingruentibus calamitatibus, tum ob Sacerdotum defectum, tum ob semper urgentiores vitæ humanæ necessitates, factum est tractu temporis, ut præfatum emolumentum satis non fuerit Capellaniarum oneribus adimplendis. Hinc de anno 1703. imminutus Missarum numerus; Eæque reductæ ad rationem *libellae unius* pro Missa unaquaque; Hinc nova petitur, majorque reductio, cum neque fuerit „ neque sit satis hujusmodi, ut supra, licet auctum emolumentum. Qua in re DUO sunt potissimum inspicienda; *Primum* testatoris Arzeno voluntas, ipsaque Capellaniarum fundatio. *Secundo*: bonorum reditus, quæ Capellaniis addicta sunt. Ex voluntate

fun-

fundatoris, ex littera fundationis nullum plane obstaculum paratur petitæ reductioni. Quod præsertim Fundator voluit, id fuit, ut ex omnibus reditibus, censibus, creditis, et omnibus bonorum suorum fructibus, omnibusque pecuniis tum existentibus, tum retrahendis ex venditione quarumcumque rerum mobilium, iisque investimento collocandis, TOTIDEM *celebrandae Missae* forent *in saecula saeculorum*, quin ullus tamen vel Missarum, vel Capellaniarum prætinitus numerus adspiciatur.

„ Ita reapse quoad Ecclesiam S. Michaelis; Jussit scilicet Sacerdos Arzeno „ *che di tutti i frutti, redditi, censi a lui spettanti, ed esistenti nelle Parrocchie di S. Michele, e S. Margarita, come pure di tutti i suoi crediti contro qualunque suo debitore, dedotte le spese*, NE FACCIA CELEBRARE TANTE MESSE *con l' elemosina di soldi dodici, in saecula saeculorum all' Altare del Santissimo Rosario nella sudetta Chiesa di S. Michele; fondandone Cappella laicale*„; *ITA* pariter jussit quoad Ecclesiam San. Martini *di Zoagli*. Ita quoad Ecclesiam alteram S. Joannis Baptistæ *di Semovile*. Nam in hisce quidem Ecclesiis voluit, jussitque Sacerdos Arzeno, ut ex omnibus fructibus, reditibus, creditis ad ipsum pertinentibus „ NE FACCIA CELEBRARE TANTE MESSE *in saecula saeculorum, fondandone Cappella, o Cappelle laicali con la stessa elemosina* „; Quod iterum præcepit etiam, cum de pecuniis, et pretio mobilium *investiendis* disposuit. Siquidem voluit, „ *che de' loro frutti* SE NE FACCIANO CELEBRARE ANNUALMENTE TANTE MESSE *in saecula saeculorum con fondarne Cappella, o Cappelle laicali come sopra*.

„ Haud igitur prætinitis numero voluit Capellanias, haud numero prætinitas Missas jussit celebrandas Sacerdos Arzeno. Voluit, jussitque demtaxat, ut Missæ TOTIDEM celebrarentur; QUOT ex hæreditaria substantia sua, hujusque fructibus celebrari potuissent. Proinde quemadmodum si adaugeri reditus hæreditatis contigisset, et Missarum, et Capellaniarum adaugeri numerus debuisset; ita planum est, ut, si imminutis reditibus, vel adauctis impensis

haud

haud fieri possit modo, et imposterum servari earumdem numerum initio præstitutum, Missæ ipsæ, ipsæque Capellaniæ congrue, opportuneque reductioni subiiciantur.

„ Modo igitur quinam, quotque sint reditus bonorum pii hujus operis videamus. Quot fuerint initio ejusdem fundationis non liquet, nullus enim status, nulla descriptio, nullum inventarium, quod tempus obitus fundatoris respiciat, allatum est: Scimus quidem fuisse fundatas numero novem Capellanias cum tertia alterius, quarum singulis Capellanis annuus reditus addictus extitit *libellarum* 250.; Alteramque pariter fuisse fundatam cum annuo reditu, et emolumento *libellarum* 302., pro quibus omnibus annua quantitas *libellarum* 2638. requirebatur. Scimus etiam tractu temporis fieri nequivisse, ut enunciato reditu, et emolumento Capellaniæ, Missarumque omnia onera implerentur, unde factum, ut, obtenta licet de anno 1793. *reductione*, quamplurimæ nihilominus Missæ celebrandæ superfuerint; obtentaque licet *quoad præteritum absolutione*, plurimæ adhuc in Ecclesia præsertim San. Michaelis satisfaciendæ supersint: Nullum indicium est, nec ulla suspicio, pii operis bona fuisse dispersa; Quoddam unice investimentum libellarum 4000. favore *Augustini Chichisola* initum una cum fructibus adsimulque libellarum 3250. cumulatis, inexactum remansisse patet, præter quasdam etiam a conductoribus bonorum pariter inexactas pensiones; Quorum favore de petita per patronum condonatione inferius agendum est.

„ Quod autem pertinet ad præsentem bonorum, et redituum statum certi esse possumus, atque debemus, præsidio innixi *Relationum*, quas ab Eminentissimo Ordinario accepimus, reditus ipsos deductis oneribus, deductisque strenarum administratoris, et Consiliarii, nec non potissimum eorumdem bonorum manutentionis impensis, quæ quidem etsi Missarum numerus fuisset minuendus, ante omnia subducendæ sunt ex fundatoris voluntate; reditus, inquam, ipsos ad annuam consecendere quantitatem libellarum circiter *ter millium biscentum quinqua-*

ginta, quæ scutis circiter QUINGENTUM respondet Monetæ romanæ. Hujusmodi vero redituum quantitate haud aliis posse satisfieri capellaniis, præter SEX *cum dimidio alterius*, unicuique scilicet adsignando emolumentum scutatorum *septuaginta septem*, firmiter monuit nos, monetque adhuc Eminentissimus ipse Ordinarius. Non enim *duodecim solidi*, prout Fundator edixerat; nec viginti quidem, quos expleta perhibet reductio anni 1793., satis modo sunt amplius pro singulis Missis; „ *Eleemosina vere necessaria hac potissimum tempestate in designatis parochialibus Ecclesiis est solidorum TRIGINTA Genuensium, quarta fere pars scuti istius romani* „. Ita scriptum *in prima informatione ad diem 8. Aprilis* 1819.

„ Atque id ipsum fusius, et enucleatius confirmatum legitur in posteriori, ac recenti ejusdem Emi Ordinarii *relatione* „ ibi „ *reditum actualem bonorum omnium, in quibus fundatae Capellaniae residuari ad libellas* 2638. scut. Rom. 405. circiter - *Praeterea alia remanere bona libera spectantia ad hanc Piam administrationem, et provenientia ex fundis emptis, quorum reditus est libell.* 351. scut. rom. 54. circiter-; *Tandem reditum ex creditis resultantem summam efformare libell.* 226. scut. rom. 34. *quae omnia simul sumpta efficiunt annuum reditum libell.* 3215. Scut. rom. 494. circiter - ; *cui summae si adjungatur reditus pecuniae in aerario existentis, quae in proximo est, ut investiatur, habebitur summa libell.* 3250. scut. rom. 500. circiter - *in quolibet anno*, QUAE NECESSARIA OMNINO EST PRO DOTATIONE SEX CAPPELLANIARUM CUM DIMIDIA *ad rationem Libell.* 500. *pro qualibet Capellania* - Scut. rom. 77. circiter - ; Quam quidem dotationem pro qualibet Capellania prosequitur, concluditque idem Emus Ordinarius - ESSE CONGRUAM, ET NECESSARIAM, ELEEMOSINAM. *Huic enim recursui caussam praebuit Sacerdotum penuria; Neque hisce Capellaniis satis provisum esset, nisi singulis libellae* 500. Scut. rom. 77. ASSIGNARENTUR „.

„ Plane hoc pacto primæva evertitur fundatio Capellaniarum; diversumque ab eo statuitur adsignamentum,

quod

quod juxta Fiduciarii declarationem fundator ipse præscripserat ; Primitus enim Capellaniæ numero *decem* cum alterius *tertia* parte fundatæ sunt, et a primæva quoque fundatione stipendium solidorum *duodecim* adsignatum est pro singulis Missis . Verum si fieri amplius nequit , ut stipendio illo duodecim solidorum amplius impleantur Capellaniæ, Missæque celebrentur ; Si pro Missarum hujusmodi celebratione solidorum circiter *triginta* emolumentum , (quarta fere pars unius scuti romani) requiritur , et modo necessarium est ; si proinde Capellania quælibet , ut suum habeat implementum,haud minori potest locupletari adsignamento libellarum quingentum (scutorum scilicet septuaginta septem circiter) ; si adsignamenti hujus mensura retenta , habitoque respectu ad existentes reditus, *non ultra sex cum alterius dimidio* impleri , et satisfieri Capellaniæ possunt ; jam inde pernecesse sequitur , petitæ reductioni annuendum fore, ne Sacerdotis Arzeno voluntas , ipsaque pii operis fundatio in præceps ruat , vel saltem omnino negligatur .

„ Inde nec obstat, rem agi de Capellaniis cum uno dumtaxat onere Missarum ; remque idcirco fore de minuenda ipsarum celebratione , cujus implementum privilegiatum sarctum , et præcipuum per Sacros Canones, et Ecclesiæ disciplinam habetur, nisi quidem vel peremptio, vel diminutio bonorum , redituumque probata videatur . Porro enim perempta bona , imminutosque reditus in themate fuisse , non liquet, a primæva fundatione ; certum tamen est , reditus illos, qui decem Capellaniis , ac tertiæ parti alterius implendis inito satis erant , haud amplius modo sufficere , ut omnes impleantur. IDEM hinc est , quod bona , reditusque defecerint ; quodque bona ipsa , ipsique reditus implemento non sufficiant in fundatione volito , præscriptoque . Quemadmodum igitur probato bonorum defectu, probataque redituum imminutione , locus est etiam reductioni Missarum ; ita et reductioni annuendum est, si pro implendis ad formam fundationis oneribus adeo excreverit necessaria impensa , cui extantes modo reditus, licet non imminuti , haud esse pares comperiantur .

„ Nihil igitur obstat petitæ reductioni ; omnia imo confluunt , ut concedatur . Qua in re nec silentio prætereundum , enunciatam ut supra reductionem , omnium , quorum interest , unanimi voto expetitam esse , ac anxiis animis exoptari . Nihil sane aut certe parum , quod ipsam postulet , exoptetque patronus Orator. Cæterum hunc esse „ *probitate eximium, opibusque refertum , ac omne studium , diligentiamque impendere , ut pium opus rite , ac perenniter instauretur* „ Sic in prima informatione ; Melius in secunda , et recenti : Namque inibi legitur „ *D.Michael Gimelli Oratorem divitem , et eximiae probitatis esse virum ; reductiones ab ipso postulatas nullimode in tertii damnum redundare ; neque ullo modo ejusdem utilitatem respicere ; et preces , quas nunc ad S. Congregationem dirigit , eo unice tendere , ut adimpleantur Capellaniae : secus enim vel ad longum tempus suspendi , vel omnino negligi deberent .*

„ Id ipsum sentiunt , postulant , et exoptant , qui a consiliis adstat pro pii operis administratione,omnesque pariter ecclesiarum Rectores. Hosce „ *per epistolas singillatim interrogatos, ultro libenterque ssentiri , fateor , propositae Capellaniarum reductioni,dotisque incremento : Hoc etenim pacto habere poterunt probos , idoneosque Sacerdotes , qui eorum Ecclesiae inserviant festis praesertim diebus Sacramentales Fidelium confessiones excipiendo* „ ; Et rursus „ *Parochos, in quorum Ecclesiis Capellaniae existunt , nihil antiquius habere , maximeque exoptare , ut petita reductio suum sortiatur effectum : Difficile est enim Sacerdotes invenire , qui , taxata eleemosina , hisce Missarum oneribus se submittere velint* , „ quemadmodum hisce verbis retulit , testatusque est Emus Ordinarius .

„ Quæ cum ita sint , nedum in genere , sed etiam *in specie* petitam reductionem esse admittendam , ambigi nequit , votum omnium , quorum interest , judiciumque præsertim Emi Ordinarii tenendum est.Activo enim inspecto bonorum , et redituum statu , inspectaque adsignamenti congruitate,conveniunt omnes, ut ex decem, ac tertia parte alterius fundatarum initio Capellaniarum ad SEX modo cum *dimidio alterius*

rius reducatur Pium Opus, tributo singulis adsignamento Libellarum *quingentum*, quod quidem annuo nunc extanti bonorum reditui libellarum 3250. respondet apprime. Omnium quoque, ac præsertim ejusdem Emi Ordinarii votum, judiciumque tenendum quoad reductionem IN SINGULIS RESPECTIVE ECCLESIIS. Omnes namque conveniunt pariter - *ut assignentur Capellaniae tres pro Ecclesia S. Martini, vulgo di Zoagli loco quinque Cappellaniarum : DUAE in Ecclesia S. Michaelis loco trium; Et UNA cum dimidio in Ecclesia di Semovile loco duarum cum tertia parte* „ Præter enim proportionem, quam ad originariam fundationis adsignationem præsens exhibet ad singulas respective Ecclesias divisio; qui melius Patrono ipso, qui melius Consiliario, Rectoribus, ipsoque Emo Ordinario, judicium ferre potest de modo faciendæ *in specie* reductionis, destinandarum Capellaniarum, quæ reductæ sunt?

„ Pari autem ratione adhærendum videtur *liberae IN UNAQUAQUE HEBDOMADA APPLICATIONI unius Missae* ex iis, quæ celebrandæ sunt pro implemento Capellaniarum in Ecclesia S. *Michaelis*. In exhibito statu activo, et passivo id postulat Patronus. Inibi enim legitur - *Alle due Cappellanie nella Chiesa di* S. *Michele SARA' ANCHE NECESSARIO affrancare una Messa in ciascuna Settimana per poterle fare adempire* - Cujusmodi necessitatem probat, et confirmat Ordinarius. Ait siquidem - *Quoad duas Cappellanias in Ecclesia* S. *Michaelis, quorum una juxta preces Oratoris adimplemenda esset in publica Capella D. Gimelli, NECESSARIUM ERIT Missam saltem in Hebdomada in Capellani favorem liberam relinquere secus enim, etiam reductione sequuta, difficillimum esset invenire, qui huic Capellaniae satisfacere velit* -

„ Cur vero et unde necessitas? Quia difficile admodum est adinvenire Sacerdotes, qui vel ob Ecclesiæ distantiam vel ob viæ asperitatem sese ad celebrandum conferant in dicta Ecclesia S. Michaelis. Proinde factum, ut Missarum onera potissimum, et in majori quantitate inadimpleta remanserint quoad præfatam Ec-

cle-

clesiam; factum inde, ut *octingentae* Missæ satisfieri debuerint in *ALIIS* Ecclesiis, et a diversis, pluribusque Sacerdotibus; factum pariter, ut pro Capellaniis in eadem Ecclesia S. Michaelis obligatis plurimæ adhuc et *mille* circiter celebrandæ Missæ supersint: ita plane Eminentissimus Ordinarius. At ergo defectui occurrendum, consulendumque, ne ulterius progrediatur. Ut id assequi valeat, non alius est modus, nisi ut Capellanorum stipendium adaugeatur. Adauctum sane jam est ad libellas annuas quingentum, ad scuta circiter septuaginta septem, sed nec satis adhuc quoad Ecclesiam S. Michelis. Cum hinc reditus non suppetant, ut majus tribuatur stipendium hisce Capellaniarum rectoribus, aliquid restat, ut subducatur *ex onere* quo iidem gravantur. *Unam* subducendam *Missam* in singulis hebdomadis eamque liberæ Capellanorum applicationi relinquendam, cum Patronus deprecetur, opportunumque, ac necessarium existimet Eminentissimus Ordinarius; meo judicio nec hærendum est quominus huic etiam postulato indulgeatur.

„ TRANSLATIONEM unius Capellaniæ ab Ecclesia Paræciali S. Michaelis ad publicam Capellam, in ipsa Paræcia sitam pariter expostulat Orator, et Patronus Gimelli. Indefinite primum, nulloque temporis enunciato limite, mox vero ad sui, et Sororis dumtaxat vitam postulavit - *la permissione di poter fare adempire una delle sudette Cappellanie, da varj Anni sospese, in una sua Cappella publica posta nella suddetta Parocchia di S. Michele, molto distante da detta Chiesa, e lungo la strada molto difficile, specialmente nè tempi piovosi, DOVE da trenta, e più Anni è stata sempre celebrata la Messa di un suo Fratello Prete, che adempiva altra Cappellania propria di detta Casa Gimelli; della quale Cappellania ora attesa la sua morte è passato l' adempimento in altro suo parente* - , subdens præterea, quod - *tale permissione viene implorata anche in considerazione, che la sudetta Chiesa di S. Michele ora viene vantaggiata di altra nuova Cappellania quotidiana ultimamente ordinata dal suddetto suo fu*

Fra-

Fratello , anche coll' obligo al Capellano d' insegnare ai ragazzi della stessa Parrochia leggere , e scrivere.

„ Video sane, ac sentio quid petitæ translationi opponi valeat. Obstat enim fundatoris voluntas, qui non tam duas, quam tres initio fundatas , impletasque jussit Capellanias in Ecclesia S. Michaelis ; obstatque præjudicium ipsius Ecclesiæ , ipsius Rectoris , et Parochianorum , queis omnibus quæsitum est jus , quæsita commoditas ad alterius Missæ satisfactionem. Sed re maturius perpensa omnis tollitur difficultas. Quæ in hac ipsa re primum quæritur , causa nimirum publica vel necessitatis , vel utilitatis confluit apprime. Urget enim necessitas, ut in Capella , de qua agitur , Missa celebretur. Hactenus namque celebrata semper fuit ab Sacerdote patroni oratoris Fratre , qui pro sui lubitu ad publicam populi commoditatem , et pro divini cultus servitio in eadem Capella - *adempiva altra Cappellania propria di detta Casa Gimelli* - Mox eo defuncto , alteroque suffecto Capellano , Capellaniæ hujus implementum aliunde translatum est , ipsaque Capella , et populus ad eam affluens , quique ad Paræciam S. Michaelis - *molto distante , e lungo la strada molto difficile specialmente ne' tempi piovosi* - commode , ac sine periculo accedere nequit , hujus Missæ celebratione privaretur.

„ Malum , et pergrave malum hoc est ; cui certe occurrendum , si præsertim fieri potest, absque damno Paræcialis Ecclesiæ S. Michaelis. Atque id punctim evenit. Ecclesia siquidem S. Michaelis provisa nuper extitit - *di altra nuova Cappellania quotidiana* -, quam fundavit Patroni Oratoris defunctus frater - *anche coll' obligo d' insegnare ai ragazzi della stessa Parrocchia leggere , e scrivere* - ; Per translationem fit igitur , ut Capella , et adjacens ei populus provideatur celebratione unius Missæ, qua vere indiget ; Quæque dum tollitur ab Ecclesia S. Michaelis non modo hæc ullum præjudicium patiatur , sed imo ex largitate , ac pietate simul unius ex familia oratoris Paræcia ipsa *utilitatem* habuerit , et habeat in-

structionis puerorum præter ejusdem quotidianæ Missæ commoditatem.

" Reque vera nullum per petitam translationem cultui Ecclesiæ, aut populi commodo præjudicium inferri, testatus primum est Eminentissimus Ordinarius; Addidit modo autem, quod Parochus S. Michaelis - *praeter votum pro reductione praestitum, ultro etiam convenit, ut una Capellania jam reducta adimpleatur successivis temporibus in Capella publica dicti Gimelli, tum quia in sua Ecclesia duo adhuc remanent Capellaniae ejusdem originis una, altera vero ab Oratoris Fratre relicta; tum etiam quia aliquo favore prosequi D. Michaelis Gimelli Familiam, bene semper de illa Ecclesia meritam, aequum ipsi videtur* -; Consensus quamobrem si etiam accedit Parochi, cujus interest; si nullum damnum in Paræcialem Ecclesiam; maxima vicissim utilitas profluit in publicam Capellam, et inibi adjacentem populum, cujus favore necessitas imo quodammodo urget petitæ translationis; huic annuendum esse, nequit ambigi.

" ABSOLUTIONEM pro Missis in præteritum non celebratis postulat prætera Patronus Gimelli. Rescripto plane diei 28. Aprilis 1819. factum jam est, ut - *celebratis decem Missis lectis in qualibet ex Ecclesiis designatis applican. ad formam fundationis, in reliquis pro gratia quoad praeteritum* - usque tunc absolutus abierit patronus ipse; licetque in posterum, et usque ad mox lapsum Decembris mensem satisfactæ ad formam fundationis adamussim fuerint Missae omnes in Ecclesiis locorum - *Zoagli* - ac - *Semovile* -, aliæque rursus Missæ *octingentum* in Ecclesiis diversis, ac pluribus, diversisque Sacerdotibus celebratæ fuerint pro implemento Capellaniarum S. *Michaelis*; Inadimpletæ nihilominus in hac ipsa Ecclesia ad præfatum usque tempus lapsi Decembris remansere Missæ circiter *mille*, quarum certe numerus excrescere forte jam debuit successivis mensibus, ac etiam inposterum debebit; nisi implorata ut supra reductio ad exitum perducatur.

" Hasce omnes fore juxta fundationis legem celebran-

das

das Missas, dubium non esset; Vires tamen haud suppetunt pio Operi; deestque modus, ut hocce debitum persolvatur. Si enim, quæ superius de redutione Capellaniarum proposita sunt probanda, Emi PP. existimaverint; Ipsi jam nihil superesse norunt, unde Missarum hactenus neglectarum satisfactio haberi possit. Reditus namque, quotquot sunt Pii Operis, tum ex bonis initio specialiter unicuique Capellaniarum addictis, tum ex aliis bonis, tum ex exactis creditis, investitisque pecuniis manantes, haud excedunt vim annuam Libellarum 3250. *sc. circiter* 500. *quae necessaria omnino est pro dotatione sex Capellaniarum cum dimidio ad rationem Libellarum* 500. *pro qualibet Capellania*, scut. rom. circiter 77. „ Nihil ergo superest pro implemento missarum, quæ celebratæ non extiterunt; Quemadmodum vero deficientibus bonis, atque reditibus Missarum fuisset suspendenda celebratio, ita et pro Missis hanc ob causam non satisfactis absolutionem esse concedendam, omnis æquitatis ratio suadet.

„ Convenit in hanc ipsam sententiam Emus Ordinarius „ *Cum a rescripto lato sub die* 28. *Aprilis* 1819. „ ita legitur in ipsius postrema informatione „ *Omissa fuit celebratio Missarum mille, et amplius in Ecclesia S. Michaelis; optaret Orator, ut suspensa remaneret celebratio harum Missarum; summa enim, quae in Aerario existit, impendenda est in augumentum reditum Capellaniarum, ad hoc ut juxta preces fundari queant sex Capellaniae cum dimidia, cum dotatione videlicet Libell.* 500. *scut. rom.* 77. „ *circiter pro unaquaque Capellania. Missis vero hoc anno omissis, ut supra suppleri poterit, relicto Administratori onere applicandi in Missarum dictarum celebrationem, tenues reditus, qui supersunt quotannis etiam stipendio Capellanis soluto* „.

„ Hocce, quod pandit, Emus Ordinarius consilium amplectendum, arbitror, tum quoad *praeteritum*, tum quoad *futurum* tempus. Quidquid enim prætèr adsignamenta singulis Capellaniis, et Capellanis respective præfinita superesse poterit, erogandum est pariter ex voluntate fundatoris in Missarum celebrationem oneribus tamen impensisque primum administrationis, et manutentionis deductis, ac deducendis ju-

xta pariter ejusdem fundatoris voluntatem quamquam et ipse Missarum numerus minui oporteret. Quod hinc superest, quodque superesse poterit singulis in posterum annis, nedum est admodum tenue, sed præ deductionibus ut supra inspectis est imo *incertum et incertissimum*; Accedet aliquid ex adhuc extantium exactione Creditorum; et ex eo præsertim, quod pium opus foret *Augustinum* quemdam *Chichisola*, sed quo pacto, quo tempore, et in qua etiam quantitate credita hujusmodi exigi pòterunt, non adhuc liquet. Nihil nunc itaque statui potest, quod certam normam in futurum exhibeat. Voluit ædepol testator Arzeno, ut habita redituum ratione, ductoque his desuper calculo *totidem* pro celebratione Missarum Capellaniæ fundarentur. Fundationem vero certum fundum; certumque reditum exposcere, quisnam videt. Nec proinde sapientis foret, *in incerto* numerum adaugere Capellaniarum: providum hinc semperque magis providum consilium videtur, ut saltem pro nunc *suspensa* cujuscumque alterius Capellaniæ fundatione, Patrono, et administratori facultas tribuatur quotannis erogandi superextantes reditus in celebrationem *totidem* Missarum, quot juxta congruum, et in præsenti necessarium emolumentum Sacerdotibus persolvendum celebrari possunt, lege adjecta, ut idem Patronus ac Administrator tum reddituum, tum impensarum, tum erogationis rationes exhibere Emo Ordinario teneatur; utque completis dein exactionibus absolutisque investimentis rescripto diei 6. Maij lapsi anni jam præscriptis, ulteriores hac in re dispositiones *ex nunc reservatae* judicio S. Congregationis censentur.

„ CONDONANDI aliquam partem alieni æris, quo tum *Augustinus Chichisola* ex frugifero nomine, tum ex pensionum titulo *Conductores* bonorum tenentur erga pium opus, ultimo tandem loco facultatem imploravit, et implorat Patronus Gimelli. Seorsim de Bonorum Conductoribus; primum sit sermo quoad *Augustinum Chichisola*.

„ Hunc fertur, ab anno 1796. mutuas a Pio opere libellas habuisse quatermille. *Scuta romana circiter* 605.; tresque fundos in loco „ *Semoville* „ sitos, hypotecæ

su-

subjecisse pro securitate tum sortis, tum fructuum, quos in annuis Libellis 160. *scut. rom.* 24. simul spopondisse, non ambigitur. Quo vero modo, quo titulo, et cujus generis contractu fuerit conflatum nomen haud constat. Mutuum utique cum fœnore initum exponitur; quod quidem sapit usurariam pravitatem, sacris Canonibus omnino reprobatam; At fieri etiam potuit. ut licet mutuo, ut asseritur, tradita pecunia, legitime tamen,ac a Legibus admisso modo in frugiferum nomen conversa fuerit, unde fructus etiam exigi legitime potuerint, ae possint. Id autem ex defectu contractus in abscondito cum sit; unum sequitur fructus credito adscribi posse Pii operis *in casu* dumtaxat, quo in contractu legitimo,aptoque juxta leges ad fructus ipsos producendos, conventi comperiantur.

„ Aerumnosæ Augustini Chichisola conditionis misertus Patronus, misertusque Emus Ordinarius, ambo pro ipso condonationem debiti, saltem in parte, deprecantur. Ait Patronus Augustinum debitorem villicum esse „ *TRADITO dal Consigliere di allora di detta opera pia, che gli carpì dette Lire* 4000. *con promessa di pagar lui di proprio delle Lire* 160. *annue come fu effettuato per due anni: quindi detto Consigliere nella occorsa rivoluzione repentinamente essendo stato fucilato; e da suoi Eredi col favore della dabenaggine di detto Chichisola assorbito quanto possedeva; Esso restò vittima di questo sacrifizio; perciò implora, e spera qualche perdono sopra sudetto suo debito; Esso è anche gravato di famiglia composta di cinque figli Contadini talmente che se dovesse garantire tutto il sud. capitale di Lire* 4000. *e pagare le pigioni cumulate a lire* 3200. *resterebbe rovinato con la stessa sua famiglia* „ Quæ omnia confirmantur in utraque informatione Emi Ordinarii.

„ Exinde vero liquet etiam ipsum Chichisola quædam possidere bona valoris *libellarum octomillium*, quæ debitum quo tenetur tum pro sorte, tum pro fructibus quatenus debeantur, paululum excedunt. Subest igitur unde creditum pii operis exigendum.

„ Plane dignus miseratione is videretur, ex quo hujusmodi dissoluto debito sese, suamque familiam suis fere bonis omnibus orbatam lugere deberet, si quo-

dam obrutus inopinato infortunio in hanc ipse Chichisola calamitatem incidisset ; Verum si pecunias in quantitate Libellarum quatuormillium habuit, accepitque pacto fœnore, ut alteri traderet utendas, fruendasque, quin ullimode sese cautum faceret ; si eo etiam, cui tradidit, defuncto, nec fuit sollicitus, ut recuperaret ; imo sivit, ut bona ejus omnia quæ quidem extabant, occuparentur ab hæredibus, quin etiam, ut satis constat, vel cogitaverit, vel cogitet, vel quidquam egerit, agatque, et super ipsis bonis, quod habet creditum exigat vel in totum, vel in parte, tantam hæc ædepol exhibent imbecillitatem, stultitiam, ne quid pejus dicam, quæ certe nec miserationem excitant, nec ullam admittunt caussam excusationis ad eum præsertim effectum, ut jacturæ onus Pii Operis damno sit refundendum.

„ Nihilominus haud ego sum, qui benignitatem, et indulgentiam S. hujus Congregationis erga inopem Villicorum familiam arctis adeo cancellis coercendam sentiam, ut nihil omnino ex hoc, de quo agitur credito, remittere liceat. Ut, superius innui, Patronus deprecatur, ac Patroni precibus adhæret Ordinarius ; ut qua in parte sui debiti liberationem Chichisola consequatur. Qua in re illud præmittendum NUM *scilicet* frugiferum, et legittime frugiferum sit hujusmodi debitum : NUM infrugiferum, quia fructus non fuerint legitime conventi. SI frugiferum, et rite frugiferum nomen est Augustini Chichisola : cum ex *uno fructuum titulo* debitor sit adhuc Libellarum 3200. scut. rom. fere quingentum, habent plane Eminentissimi PP. latum satis modum, unde *salvo capite* Libellarum quatermillium, condonationem indulgeant, et exerceant miserationem. Esset plane hujus condonationis præfinienda quantitas ; at qui melius Eminentissimo Ordinario rem hanc absolveret, omnibus in loco perpensis circumstantiis tum Pii operis creditoris, tum familiæ debitricis, tum etiam ratione habita possibilis relevationis, quam familia ipsa debitrix ab hæredibus defuncti Consiliarii, cujus favore nomen integrum cessisse dicitur, sperare, et consequi posset? Id ego plane sentio, ut in tuto satis posita, satisque cauta sorte Libell. 4000., quid Ordinarius existimat opportunius

ex-

expleat in quantitatis *horum fructuum* condonatione præfinienda, tributis etiam induciis quoad reliquum si non omne debitum eorumdem fructuum condonandum arbitretur; impositoque quoad hanc partem quum exactio fieret, onere erogationis in missarum celebrationem juxta Fundatoris voluntatem. SI vero haud frugiferum nomen est, ex quo rite fructus conventi non extiterint; et si proinde fructuum titulo nihil condicere permissum, nihil certe remittendum videtur, cum jam satis, multumque compendii habuerint Chichisolius, defunctus Consiliarius, hujusque hæredes, qui spatio circiter viginti annorum tanta pecuniæ vi uti, frui potuerunt, nullo penitus in pium opus refuso emolumento; Idque unum indulgendum, si quidem fieri posse procul periculo putaret Eminentissimus Ordinarius, ut Caput ipsum libell. 4000. legitime frugiferum, prævia Castrensium requisitorum interpellatione, inscriptisque congruis hypothecis, penes eumdem debitorem relinqueretur.

„ Quod vero spectat ad bonorum *conductores*, quos *novem* numero, ac quoad omnes fovere debitum erga Pium opus, patet, Libellar. 3281. pro respectivis eorum contractibus, nullus plane videtur esse locus indulgentiæ, et condonationi. Habuerunt hi, habentque fundos Pii Operis locationis, ac perpetuæ quoque locationis nomine, quorum fructibus, ac utili dominio fruiti sunt libere, atque fruuntur, MODICA etiam juxta loci morem, receptamque ab omnibus consuetudinem præstituta in singulos annos pensione, quin ullam obtrudant, jactitentque vel minimam quidem fuisse passos calamitatem, ullumque vel in ipsis fundis, vel in fructibus infortunium; Nulla erogatio subest, ut quid ipsis conductoribus ex respectivo debito remittatur; Omnis imo ratio urget, ut perceptis fundorum fructibus, quam spoponderunt pensionem, nulla mora dissolvant; Nec nisi Administratorum negligentiæ adscribendum est æs alienum hujusmodi; quod cum sit in Domini directi favorem omni lege privilegiatum, facili admodum singulis annis, prout pensionum ratæ conventæ sunt exigi potuisse, manifeste deprehenditur.„

Dignentur itaque EE. VV. respondere iis, quæ super singulis controversiæ capitibus proponuntur, Dubiis.

I. *An, et quomodo sit locus reductioni Capellaniarum in casu etc.* II. *An*

II. *An, quoad Capellanias S. Michaelis libera sit etiam Capellanis permittenda in qualibet hebdomada unius Missae applicatio in casu etc.*

III. *An sit annuendum precibus pro translatione unius Capellaniae ab Ecclesia S. Michaelis ad publicam Capellam, de qua agitur in casu ec.*

IV. *An, et quo modo pro Missis in praeteritum non celebratis sit concedenda absolutio, et sint in futurum erogandi superextantes reditus in casu etc.*

V. *An, et quae debitoribus, et conductoribus bonorum pii operis sit indulgenda condonatio incasu etc.*

VI. *An, et quomodo quoad reductionem Capellaniarum, applicationem, translationem, absolutionem, et condonationem, de quibus in praecedentibus dubiis sit consulendum SSmo pro approbatione in casu etc.*

Ad I. Affirmative in omnibus juxta votum Emi Relatoris.

Ad II. Affirmative juxta votum Emi Relatoris exclusis ab indulto omnibus diebus festis.

Ad III. Affirmative juxta votum Emi Relatoris, injuncto onere Capellano in diebus festis recitandi cum populo actus virtutum Theologalium.

Ad IV. Affirmative in omnibus juxta votum Emi Relatoris.

Ad V. Quoad conductores, et capitale libellarum quatuor millium debit. ab Augustino Chichisola negative, juxta votum Emi Relatoris, quo vero ad fructus prædictarum libellarum quatuor millium dilata, et scribatur Archiepiscopo, qui magis præcise referat de qualitate contractus, rogatis etiam testibus, quatenus actus contractus non inveniatur, et an utilis actio exerceri queat a Chichisola contra hæredes asserti detentoris quatuor millium libellarum.

Ad VI. Affirmative in omnibus ad formam præcedentium resolutionum juxta votum Emi Relatoris.

Sess. 25. Cap. 4. de Reform.

ASCULANA REDUCTIONIS. Quæ primum in Consessu *diei 20. Novembris* 1819. rejecta fuit instantia reductionis Missarum relata nomine Comitis Odoardi Odoardi reproposita fuit in *folio* Congregationis habitæ *die* 17. *Junii* 1820. instante Comitis Odoardi uxore Catharina Bonandrini. At proposito Dubio „

An,

An, quomodo, et ad quod tempus sit concedenda Missarum reductio in casu ec. „ rescribere censuerunt EE. PP. „ *Dilata, et scribatur Episcopo, qui referat, adhibitis diligentiis, an familia Odoardi ex Primogenituris Cauti, et Malaspina, vel quocumque alio titulo alia, et quae bona possideat sive Asculi, sive aliis in Districtibus, et cujus annui reditus.*

Singula pandit Episcopus in sua Informatione, quam EE. PP. oculis subjicio. - *Pluribus adhibitis diligentiis verum statum activum, et passivum bonorum praefatae familiae efformare mihi datum est, cum erronea, et non attendenda mihi videatur quantitas, et valor bonorum ex Catastro desumptus, de quo Cancellarius* (censualium videlicet tabularum) *testatur in summario num.* 2. (quod in præterita actione distributum ab Oratrice fuit). *Perquisivi et vidi Instrumentum divisionis celebratum sub die* 24. *Decembris anni* 1815. *per acta Notarii Palermi, inter ipsum Marchionem Odoardum Odoardi Primogenitum, ejusque germanas Sorores Hieronymam, et Lucretiam. Compertum est in dicto instrumento fuisse ipsi Odoardo assignata bona, comprehensa rata Patrimoniii Malaspina in summa scut.* 46718. 78. 1. *et oneratum eumdem fuisse pro diversis debitis in summa scut.* 10426. 63. *prout ex folio adjecto lit. A. in quo aperte evincitur statum activum superare passivum in scut.* 36291. 55. 1. Hic autem status activus constituitur nedum ex prædiis Urbanis, et Rusticis, ac semoventibus, sed etiam ex pecunia, prætiosis lapillis, depictis tabulis, et mobilibus domus suppellectilibus, quæ ex sui natura frugiferum caput non constituunt. Status vero passivus conflatur ex Missis septingentis triginta quatuor (cum aliarum tercentarum decem onus incumbat Marchionis Sororibus juxta instrumentum divisionis) ex annua præstatione favore Ecclesiæ S. Pancratii, nec non passivis censibus, cambiisque, quorum interusuria debentur, ac ære alieno.

Post hæc in demonstrativo folio ab Episcopo transmisso animadversa, ad informationem redeo in qua ita legitur „ *Ast cum in statu passivo onus Missarum quolibet anno satisfaciendum, et praestatio facienda Ecclesiae S. Pancratii fuerit considerata in sola annualitate* (quæ oriuntur ex onere perpetuo) *ideo cor-*

re-

respondens Capitale assignavi juxta modum in praefato folio litt. B. adnotatum, et ita status activus major est passivo in scut. 33400. 55. 1. Ita vero in memorato folio legitur „ *Per le messe* 734. *stabilita l' elemosina di esse a norma della Tassa Benedettina cioè a baj.* 16. *e quatrini* 3. *per ogni Messa, che formano sc.* 121. 84. 2. *per il quale pagamento annuo si attribuisce* (juxta taxam vulgo *di archiviazione*) *il capitale al* 20. *per* 100. *in sc.* 2436. 88. *Per la prestazione annua alla detta Chiesa* (scilicet S. Pancratii) *nella somma di sc.* 24. 25. *si assegnano* (juxta memoratam taxam) sc. 485.

Deinde in Informatione Episcopus prosequebatur. *Sicuti vero in contrario Summario Typis impresso* (in secunda causæ propositione distributo) *sub num.* 4. *partita dotis refertur Marchionissae Uxoris praedicti Odoardi, ac etiam inter hujus debita recensentur livella, ac alimenta, quae ex particulari conventione praestare tenetur fratribus, et in Instrumento Divisionis nulla fuit habita ratio bonorum Primogeniturae Cauti, quae soli Odoardo Odoardi ex fundatione debita erat; hinc statui desuper descripto juxta Instrumentum, alium efformavi additionale in folio sub litt. C relatum.* Patet ex hoc bona primogenituræ Cauti unius Marchionis propriæ juxta instrumentum, quod dicunt *di assegna*, assurgere ad scutata 15000., quæ annuatim reddunt juxta Administri fidem scutata tercenta. Recensentur etiam in hoc statu additionali onera, quæ Marchioni Odoardo Odoardi incumbunt, nimirum præter dotem uxoris Comitissæ Bonandrini in scut. 12250., annuas præstationes, et alimenta in scutatis septingentis favore fratrum Odoardi; quorum præstationum et alimentorum caput - *si fissa ragguagliato con la regola decennale prescritta nei vitalizj della Tassa di archiviazione in sc.* 7750.; unde status passivus ponitur in scut. 20000. Porro ex hoc additionali statu activo primogenituræ Cauti, si detraherentur nuper memorata onera, hæc illum superarent in scut. quingentis. Attamen juncto utroque statu activo, et passivo, additionali nimirum cum altero superius excripto juxta instrumentum

tum divisionis bona activa superant passivitatem in summa scutatorum 15267. 94. 1.

Unde ita colligit Episcopus - *Ex hoc EE. PP. aperte dignoscere valent, statum activum superare passivum in summa scut. 15267. 94. 1. activitate, et passivitate status additionalis considerata, ut ex folio sub litt. D.*

Cum autem inter bona assignata Marchioni Odoardo Odoardi in Instrumento divisionis varia reperiantur infructifera, ita aequum mihi videtur illa detrahere ex calculo inito pro summa scut. 6664. 97., et ita status activus patrimonii praefati Odoardi reducitur ad scut. 8599. 97. 1.

Annui reditus, qui ex enunciato Capitali percipi possunt deducto Collectarum onere, pertingere valent (computati ad rationem duorum in singula centum) *ad summam scut. 171. 99., quibus additis scut. 300., quae percipiuntur ab Abbatia favore filii Marchionis Odoardi Odoardi suspensu ex speciali gratia Summi Pontificis annuus reditus est circa sc. 471. 99. deductis omnibus oneribus, ut ex folio sub litt. F.*

Supersunt ergo reditus ad onus sustinendum celebrationis Missarum, quas Marchio Odoardi in solo numero 734. celebrare facere tenetur, cum reliquae in numero 310. Sororibus Germanis ejusdem Odoardi in instrumento divisionis adscribantur.

Ast non obstante tali sufficientia, cum Familia de Odoardis, quae inter ditiores hujus Civitatis olim numerabatur, sit Ecclesiae benemerita, et incongruos reditus habeat ad vivendum juxta ejus nobilis, et pervetustae conditionis statum, aliisque circumstantiis perpensis et consideratis pro aliqua Missarum reductione annuendum mihi esse videtur ex aequitate.

Ad quam autem quantitatem reductio sit facienda, quousque sit perduratura, et quo loco sint Sacra celebranda judicium erit EE. PP. Solum adverto, quod onus celebrationis Missarum diebus festivis in Ecclesia S. Pancratii de Lanza pro populi commoditate firmum remaneat, et praecipiatur inscriptio hypothecaria unius, vel plurium fundorum in securitatem Missarum celebrandarum cum eleemosyna ad taxam Benedictinam.

Innotuit hæc Episcopi Informatio Comitissæ Bonandrini Odoardi ; unde novas exhibuit illi Præsuli preces , in quibus exposuit post conscriptum instrumentum divisionis Marchionis Odoardi rem familiarem deterioris adeo evasisse conditionis, ut nil amplius ipse ex patria substantia possideat , ac Oratrici cesserit suæ dotis administrationem . Præterquamquod enim prætiosæ gemmæ , et depictæ tabulæ a viris celebrioris nominis , de quibus sermo est in instrumento divisionis , magna ex parte divenditæ sint ad æs alienum dimittendum ; ac in passivo statu superius relato nonnullæ deficiant partitæ ; nihilominus eadem de causa tot fuerunt distracta prædia , quot ex valore iis tributo in instrumento divisionis summam æquant scut. 8995. 11. His autem alienationes ex instrumentis apparere affirmavit , quorum singula in precibus enumeravit . Cum itaque vir Odoardus prorsus sit bonis dilapsus , uxor super sua dote celebrationem spondet , præter adimplementum onerum beneficiorum , unius Missæ quolibet die festo in Ecclesia S. Pancratii vulgo *alla Lama*, nec non alterius Missæ eodem modo diebus festivis dumtaxat in privato domus Sacello .

Supplicem hunc libellum S. huic Congregationi transmisit Episcopus hæc addens in sua epistola . *Per evitare qualche spesa , e per dar luogo alla verità , ed alle premure avanzatemi ho fatto riscontrare al mio Cancelliere , cui posso prestare tutta la fede , gl'Istrumenti indicati nella Supplica di alienazioni , ed in realtà si è verificato,che sono esse posteriori all' istrumento di divisione , e della quantità della ripetuta supplica specificata , e che sussiste pur anche l' economia , che ora si prattica nella Casa Odoardi , la dimissione della Carrozza , e la vendita di Gioje per riparare nella miglior maniera possibile i danni sofferti nel passato .*

Reliqua hujus epistolæ verba , nec non supplicis libelli , quem Oratrix Episcopo obtulit legent EE. VV. in *Summario*, quod una cum Memoria typis impressa Vobis distribuetur . Cætera , quæ sive factum respiciunt, sive jus,habent in *folio diei 27. Maii prateriti anni 1820.* , ubi proposita fuit hæc causa , licet ob

alia-

aliarum causarum gravitatem non ea die, sed in sequentibus Comitiis *diei* 17. *Junii ejusdem anni* fuerit data responsio dubio, quod nunc iterum reproponitur.

An, quomodo, et ad quod tempus sit concedenda Missarum reductio in casu etc.

Affirmative ad duas Missas festivas, alteram in publico Oratorio *alla Lama*, alteram in privato Sacello Comitissæ Oratricis durante ejus vita, et postea in Ecclesia Parochiali, emissa per dictam Oratricem obligatione in forma juris valida, et facta inscriptione hypothecaria super fundo libero ad formam Edicti, docto.

MONTIS POLITIANI PATRIMONII SACRI. Ut Sacrorum Ministrorum simul, ac titulorum S. Ordinationibus defectui prospiceret, atque aliquo modo suppleret vigilantissimus Montis Politiani Antistes, nonnulla sacra patrimonia ex suo ære erigere excogitavit, quorum quatuor jam constituta sunt. Has vero leges, ac conditiones pro Ecclesiæ suæ utilitate imponendas censet. Conferenda hæc erunt clericis pauperibus diœcesis, ac civitatis Montis Politiani, qui jam viginti a nativitate annos numeraverint, quique ut vigesimum primum expleverint annum, proximique, ac parati sint ad sacros Ordines suscipiendos. *Sess.* 21. *Cap.* 2. *de Ref.*

Jus ad ea nominandi sibi, donec in humanis sit, reservat, etsi præsentem Episcopalem Sedem non amplius se moderari contigerit; sed ipso vita functo jus istud nominationis ad successores Episcopos pro tempore existentes privative spectare in fundatione demandat. Nullo vel levissimo oneri patrimonia isthæc obnoxia erunt, quæ annua scutata 25. reddant, quot nimirum pro sacri patrimonii titulo exigit Synodus Vantini, quæ in ea diœcesi servatur.

Compertum vero Præsuli erat, suam Diœcesim Sacris carere Ministris ob horum desertionem post susceptam manuum impositionem, licet gratis fuissent in Seminario enutriti, et instructi; eamque desertionem minime impediri, si in collatione patrimonii apponeretur consueta clausula *donec provideatur*. *Hi enim de-*

sertores (ut in sua Informatione animadvertit Episcopus) *ad alteram dioecesim transeuntes ne perdant , quod habent , saltem ab initio quaerunt, obtinent , et exercent officia si non omnino prophana , minime tamen ad constituendum titulum Ordinationis idonea . Hinc desertio fuisset eadem* : Ex hoc factum est , ut in fundationis instrumento cautum fuerit , et conditio apposita „ *Che nella nomina , ed espressamente nella costituzione del Patrimonio vi si aggiunga non solo la Clausula,donec provideatur, ma ancora la condizione da farsi formalmente accettare dal nominato , che il medesimo s' intenderà ipso facto spogliato del patrimonio , ogni qual volta senza licenza del Vescovo abbandoni la diocesi di Montepulciano , e si stabilisca in altra , qualunque ne sia il motivo , che ne avesse , o l' impiego che ne prendesse* .

Porro hanc conditionem , quæ aliquid novi , et extra ordinem induit , auctoritate , et sapientia Vestra roborari postulat memoratus Antistes , ut omnis de ea quæstio in posterum auferatur . Capitulum,cujus ex S. Congregationis praxi fuit mens requisita , ita suum aperit votum : „ *Quod laboribus , vigiliisque Episcopus Politianus in Ecclesiam praestat , operibus etiam perfici curat.Patrimoniorum namque , de quibus EE. PP. nostri Capituli sententiam exposcunt , fundatione, Ecclesiae Politianae paupertati prospicit , atque utilitati* .

Libenti igitur animo Capitulares mentem aperiendo Patrimoniorum favent fundationi , licet conditio in his apponatur , quae ejusdem Ecclesiae Clericis impediat, quominus alibi moram traducant ; necessaria siquidem conditio isthaec videtur ad illud obtinendum finem , quo ab amplissimo fundatore instituta sunt , et ad reparanda incommoda, quae pati cogitur etiam Cathedralis Ecclesia : nonnulli namque Ecclesiae Cathedralis servitio addicti necessitate compulsi diebus praesertim festivis , ut Sacramenta administrent, in alias Diaecesis Ecclesias se transferant , necesse est ; Quam autem significationem edere , quae amplissimi Praesulis beneficiis respondere aliquo modo posse videatur , Capitulares ignorant : occasionem autem , qua rogati de uniuscujusque voluntate patefacienda , arripiunt ,

EE.PP.

EE. PP. significandi Ecclesiam Politianam fore Episcopo in grati animi testimonium semper obstrictam, devinctamque memoria beneficiorum sempiterna, et porrecturam ad Deum Preces, ut quam diutissime eum incolumem, sospitemque conservet.

Habemus in jure, pios Fundatores posse in instrumento fundationis conditiones sibi magis benevisas cæteroquin possibiles, et honestas apponere, dummodo juri Divino positivo, vel naturali non repugnent, ex *Cap. significatum* 11. *de praeb. ec.*, *et Cap Praeterea de Jurepat.*, *cap. quanto* 16. *de Censib.* Et ita inter alios tradunt *Gonz. ad reg* 8. *Cancl. glos.* 5. *num.* 100., *et seqq. Reiff. in Jus Can. lib.*3. *tit* 5. §. 4. *num.* 105. *et seqq.*, *et Card. de Luc. de Benef. dis* 65. *num.* 10., qui dicit hanc esse regulam generalem. Nec obstat appositas conditiones possibiles, et honestas repugnare juri communi juxta Gloss. communiter approbatam in C. *Cum dilectus V. constitutum V. satis tamen credo de consuet. Card. de Luca loco cit. dis.* 95. *num.* 10. Fago. Cap. *Cum in cunctis nu.* 72,, *et* 73. *de elect.*, qui asserit, sic tenuisse S. Congregationem, quam secuta fuit S. Rota *dec.* 194. *nu.* 1 *par.* 2. *recent.* Summus enim Pontifex annuere solet voluntati Fundatorum tum ut alii quoque invitentur, et ita cultus Divinus augeatur., tum quia in fundationibus magis præponderat Cultus Divinus, quam ratio præjudicii, quod alicui inferri possit jam quæsitum jus non habenti, ut fuse docent S. *Rot. dec.* 258. *num.* 23., *et* 24. *par.* 7. *Rec.*, et Lambert. *de jurepatron. lib.* 1. *q.* 9 *princ. nu.* 82., *et seqq.*

Hæc quoad jus in genere: in specie vero nonnulla animadverti possunt, quæ conditioni, cujus approbatio postulatur, obstant, ac alia multa, quæ viam approbationi sternunt.

Siquidem impedimento esse potest rei novitas, quæ plerumque discordiarum, et litium fons est ad tradita per Honorium III. in *Cap.* 9. *de consuet.* Præsertim vero in themate arcenda videtur hæc novitas, cum jam per SS. Canones provisum sit, ne Clerici invito Episcopo e Diaecesi discedant. Nam dum Sacrosancta Tridentina Synodus vestigiis inhærens canonis sexti Concilii Chalcedonensis demandavit Clericorum ad-

scri-

scriptionem suis Ecclesiis, interdicendum esse voluit sacrorum exercitium deserentibus Ecclesiam cui erant adscripti. Hæc autem poena locum sibi vindicat etiam in casu, in quo alio titulo præterquam residentialis beneficii, quis fuerit ordinatus, ut plene testatur resolutio a S. hac Congregatione in strenuo partium conflictu edita in *Nucerina Residentiae, et Suspensionis* 19. *Septembris* 1818., ubi substineri censuerunt EE. VV. suspensionem latam ab Episcopo Nucerino contra Sacerdotem suæ dioecesis ob derelictam hanc invito Ordinario, licet ad patrimonii sacri titulum fuisset ordinatus.

Animadvertere quoque præstat, poenam impositam super aliquo delicto non esse multiplicandam, ut docet *Menoc. Consil.* 471. Jam vero si proposita conditio privationis patrimonii approbaretur, Clericus Diaecesim derelinquens pluribus paenis obnoxius evaderet. Nam primo ei posset Episcopus Sacrorum exercitium interdicere juxta Tridentinum; secundo illum quiret patrimonio privare, ad cujus titulum sacros Ordines suscepit. Nec satis. Hæc privatio secumferret etiam irregularitatem; cum agatur de pauperibus Clericis, qui alio carent titulo, quem substituere valeant.

Verum non minoris roboris ea sunt, quæ conditionem approbandum esse suadent. Etenim præter ea, quæ superius retuli, dum de dispositione juris in genere agi, observandum est cum Episcopo, hanc conditionem, nec Clericis facere injuriam, nec Canonicis legibus adversari „ *Non Clericis facit injuriam* (sunt ejus verba) *quia ex una parte libere eam acceptant, et ex altera libenter acceptare possunt, cum patrimonium, ad quod consequendum ipsa addicitur, immune sit a quovis onere, majusque afferat emolumentum, quam quaelibet Capellania, et etiam simplex beneficium semper in hac diaecesi tenuissimum. Nec adversatur Canonicis legibus, imo potius est eisdem consentanea, cum spiritui Ecclesiae consentaneum sit, quod quisque Clericus propriae inserviat Dioecesi.* Et revera conditio isthæc nullibi expresse a jure prohibetur, eive adversatur, sed tantum est præter jus, et eo tantum fine est apposita, ne Sacris ministris il-

la Ecclesia careat, quorum defectui nonnisi hoc modo provideri posse censet Episcopus. Cum autem quilibet fundator possit apponere conditiones in fundatione etiam contra jus commune, dummodo possibiles sint, et honestæ, videtur, nedum posse Episcopus Montis Politiani privationis conditionem præcipere in fundatione, quæ juri communi non repugnat, sed etiam postulare, ut ea conditio nonnisi ad cautelam, et ut majus robur ex EE. VV. auctoritate recipiat, approbetur. Atque ex eo ipso, quod agitur de Episcopo, qui tamquam pius fundator hanc pœnam imponit deserentibus Diœcesim, non vero de Episcopo, qui id sanciat per Edictum, vel Synodalem Legem. Sapientiæ EE. PP. erit perpendere in hac rei circumstantia quanti facienda sint paullo ante allata super rei novitate, et pœnarum pluralitate. Super irregularitate autem hæc habet præfatus Præsul in sua informatione. *Quod autem ob amissionem adepti patrimonii suspensus evadat Clericus invito Episcopo relinquens Dioecesim, sane tribuit culpae, quia frangit (et saepe ut praeterita experientia docet non ob laudabilem finem) fidem libere datam in acceptatione, et statutam ob rectissimum finem a fundatore violat conditionem Praeterea si in casu recentis Nucerinae* (19. *Septembris* 1818.) *Sacerdos discedens a Dioecesi incurrit suspensionem ob violatum inviti Episcopi praeceptum, quare in simillimo casu eidem poenae non subjaceat ob violatam beneficii fundatoris voluntatem?* Porro consonum est S. huius Congregationis resolutionibus privari posse illegitime absentem a residentia beneficio, licet ad ejus titulum fuerit ordinatus, et suspensus remaneat, ut hac de re, dubitantibus Episcopis, S. Congregatio respondit *in Nullius Guastallae Privationis Mansionariae* 31. *Julii et* 28. *Augusti* 1660. *lib.* 22. *Decret. pag.* 214. *et* 256 *atque in Firmana Privationis Canonicatus* 30. *Maii* 1655. *lib.* 24. *decret pag* 495.

Quatenus EE. VV. annuere censeant Episcopi votis, tunc ad præcidendas quaestiones, quæ in posterum oriri poterunt duo quoad modum erunt animadvertenda. Primo scilicet in instrumento fundatio-

tionis privatio patrimonii indicitur *ipso facto* incurrenda, si invito Episcopo Clericus Diœcesim derelinquat, qui procedendi modus consonus non videtur vigenti dispositioni SS. Canonum, cui magis consonant verba limitationis, quæ in supplici libello EE. VV. porrecto exponit Episcopus, qui privationem executioni dandam esse dicit, nisi ab Ordinario moniti ad propriam Diœcesim remeaverint. Non eadem semper servata fuit praxis ad eam privationem inducendam. Alexander namque *III. in Cap. 3 4. et 6. de Cleric. non resid.* recta via privandos esse non residentes sanciverat. Celestinus III. idem constituerat, nisi post citationem ad Ecclesiam beneficii redirent, ut patet *ex Cap. 8. Ex parte eod. tit.* Innocen. III. statuerat in Cap. *Inter quatuor eod. tit.* privandos esse, si post tempus ab Episcopo constitutum adhuc residentiam neglexissent. At idem Innocentius postea hanc decretalem limitavit, ut pandit *Cap. Ex tuae devotionis* 11. *eod. tit.* statuens, ut si ignoraretur, ubi moram duceret irresidens, trinae citationis edictum in valvis Ecclesiæ affigeretur: siquc post sex menses non rediret, privaretur. Tandem Gregorius IX. æque privandos non residentes statuit, si post canonicam monitionem adhuc a propriis abessent Ecclesiis. Licet autem hic privationis ordo plurimum immutatus sit a Tridentino *Sess. 24. Cap. 12. de Ref.* quoad Parochos, et obtinentes beneficia in Cathedralibus, et Collegiatis, novusque fuerit præscriptus sub nullitatis pœna omnino servandus, ceu pluries sensit S. Rota, ac declaravit S. hæc Congregatio; nihilominus cum in casu agatur de Clericis, qui simplicia patrimonia obtinent extra Cathedrales, et Collegiatas, sed cum onere residentiæ, quoad eos servanda videtur praxis, quæ respicit obtinentes simplicia Beneficia extra Cathedrales, et Collegiatas, quam non immutavit Tridentinum de Parochis tantum et præbendatis loquens in memoratis Ecclesiis. Jam vero aut Clericorum, qui memoratis Patrimoniis fruuntur, ignoratur absentia, et tunc servanda est ad unguem forma procedendi præscripta ab Innocentio III. *in cit. Cap. Ex tuae devotionis*, ut docet Fagnan. *in lib. 3. decret. tit.*

de

de Cleric. non resid. cit. Cap. Ex tuae devotionis numero 36. agens de privatione beneficiorum simplicium cum onere residentiæ. Aut non ignoratur ubi præfati Clerici vitam ducant, et tunc *sufficit simplex requisitio, seu monitio, vel revocatio cum competenti termino ad redeundum, quo elapso etiam non expectatis sex mensibus*, (beneficio) *spoliari poterit* „ ut ait idem Fagnan. *loc. cit. num.* 9. *circa medium*. Porro EE. VV. erit approbare vel methodum privationis expositam in instrumento fundationis, quæ consona est antiquioribus Ecclesiæ Canonibus, vel praxim in supplici libello indicatam, quæ sequitur præsentem Ecclesiæ disciplinam.

Secundo ponderandum est in instrumento privationem indici in casu transitus ad aliam Diœcesim amplissimis clausulis videlicet *qualunque ne sia il motivo, che ne avesse, o l'impiego, che prendesse*. Verum facillime posset contingere, ut Clericus ad eum titulum ordinatus abesset ex causa, quæ legitima habetur a SS. Canonibus, puta valetudinis ob aeris insalubritatem, ob servitium præstandum S. Sedi, cui omnium Ecclesiarum inest solicitudo. Ex hac videant EE. VV. utrum, et id sit præcavendum, ne in posterum lites emergant, ratione habita ad juris dispositionem, quæ facultatem tribuit fundatoribus apponendi conditiones sibi magis benevisas, et cum hæ sint in utilitatem Ecclesiæ.

Hisce omnibus inspectis Sapientiæ EE. VV. declarandum superest dubium.

An, et quomodo conditio privationis sit approbanda in casu etc.

Affirmative in omnibus juxta preces.

Sess. 23. Cap. 4. de Ref.

CALLIEN SANATIONIS, ET ABSOLUTIONIS. Testamentariis tabulis, quibus anno 1796. decessit Catharina Gaugelli omnium suorum bonorum hæredem instituit Conjugem Antonium Lenci, adjecta tamen lege, ut dimidium prædii nuncupati il *Pian-*, o *Tarsia*, quod totam continebat hæreditatem, ab omni ære alieno liberum, et solutum erogaretur in legato perpetuo ad ipsius Testatricis animam suffragandam.

Cum anno 1797. in Civitate Calliensi pia foret erigenda domus pro puellis orphanis educandis, cumque exigui essent reditus Pius VI. s. m. dictum legatum favore orphanotrophii concedendum esse benigne annuit, cum onere perpetuo celebrationis unius Missæ in qualibet hebdomada pro anima Testatricis, ut patet ex Rescripto diei 3. Septembris prædicti anni 1797.

Ut vero æquæ partes tam pro Orphanotrophio, quam pro hærede Antonio Lenci constituerentur, hic inita transactione anno 1801. sub die 19. Junii cessit prædium Tarsiæ Orphanotrophio, constituto pretio scut. 3400. in *moneta erosa*, ut vocabant, cujus medietas scut. 1700., dicto orphanotrophio tributa fuit pro antedicto legato, statutumque fuit, ut altera medietas scut. 1700. solveretur annis viginti post Lenci mortem ipsius hæredibus, constituto interim fructu scut. 5. pro quolibet centenario, et anno.

Cum Orphanotrophio dictum retinere prædium minime conveniret ob loci distantiam, necessariis ab hac S. Congregatione obtentis facultatibus sub die 23. Novembris 1805. peracta fuit prædii alienatio sub asta favore Episcopi Bellini pro scut. 2650., quot nimirum constituebant intrinsecum prædii valorem, qui in transactione æstimatus fuerat in scut. 3400 attenta *aerosa moneta*, quæ tunc locum habebat. Relata itaque summa scut. 2650. diversis temporibus a memorato Antistite Bellini persoluta fuit.

Ex hac pecuniæ diversitate factum est, ut pia Orphanorum domus ex legato Gaugelli scut. tantummodo 950: perceperit, quæ demortuus administrator in favorem Orphanotrophii fideliter investivit. Juxta tran-

transactionem vero superius memoratam Administratores Orphanotrophii pendere debent hæredibus Lenci die 17. Januarii 1824. scut. 1700. quæ tamen magna ex parte in alios usus illi erogarunt. Ita namque erogatam fuisse summam scutor. 2650. habitam ex venditione prædii Tarsia refert Episcopus in sua informatione „ *A favore dell'Orfanotrofio si rinvestirono, come si dice nella supplica scudi* 950. *Si è estinto un debito fruttifero gravante il pio istituto per scudi* 130. *Si è ammortizzato altro debito in acconto dell' importare del Fondo stesso Tarsia, in favore del Signor Lenci venditore per scudi* 833. *Si sono pagate alle Monache di S. Chiara* (quorum bona ex parte addicta fuerunt favore Orphanotrophii) *parte per pensioni arretrate dell'anno scorso, e parte correnti scudi* 295. 30. *Si sono pure rinvestiti in bestiami posti sù i Poderi dell' Orfanotrofio scudi* 143. 70. *E finalmente sono rimasti in essere scudi* 298. , *quali somme formano appunto scudi* 2650. „ Ex his constat familiæ Lenci pecuniam enumeratam fuisse in scut. 833., ac proinde persolvenda superesse sc. 867. dumtaxat, non vero scut. 1700.

Administratores Orphanotrophii supplices sunt penes S. hanc Congregationem petentes, ut peractum investimentum scut. 950. pro adimplemento deserviat oneris injuncti in alienatione Fundi „ *Tarsia* „ ad pium Legatum Missarum conservandum favore Testatricis Gaugelli; ut nedum memorata transactio, sed etiam summæ impensæ in dimittendis debitis, atque in sublevandis Orphanis adprobentur, ut denique reliqua summa scut. 298. impendi possit favore hæredum Canonici Fioravanti, pro sumptibus ab ipso Canonico jam demortuo Admistratore peractis pro Orphanotrophio.

Ex altera, quæ requisita fuit Episcopi informatione, hæc habentur præter relatam huc usque factorum seriem *Auditis interim omnibus interesse habentibus præsertim Administratoribus singulis supradictæ piæ domus, et ipso promothore Fiscali, retulerunt primo, quo pacto legato Gaugelli satis provisum sit cum relata summa sc.* 950. , *quae devincta remanere et adjudicari debet pro Missa una qualibet anni hebdomada celebranda, deinde de reditibus valde exiguis Orphano-*

trophii, ut ex statu activo, et passivo, qui hic adnectitur, et dignosci valet „ et tandem de impensis, quae nullam, aut parvam admodum reformationem admittunt, ut videre est ex folio, quod Vobis EE. PP. submitto.

Hisce omnibus praenotatis, quoniam placuit Sacratissimo huic Senatui injungere, ut sensum meum hac super re aperirem, mihi videretur Oratorum precibus annui posse, legato enim perpetui suffragii unius Missae a pia Testatrice Gaugelli satis provisum est summa scut. 950., quae etsi medietatem fundi Tarsiae ex inita conventione cum haeredibus Lenci non aequiparet, ex adductis tamen rationibus constat aequipollere vero, ac legitimo valori dimidii praedii ipsius, quod debitis facultatibus accedentibus Orphanotrophio adjudicatum est. Quo vero ad caeteras paecuniae erogationes circumstantiae pii Instituti praemebant adeo, ut iis nulla ratione succurri valeret, nisi per summas, quae fuerunt impensae, sicut pariter nulla in praesenti adest via solvendi id, quod haeredibus Fioravanti debetur, nisi reliqua summa scut. 298. utantur actuales Administratores.

Dicebam superius Oratorum precibus annui posse, eo vel magis, quod certe speratur, fore, ut quaedam summa brevi Orphanotrophio pendatur, quae haeredibus Lenci abunde valeat satisfieri.

Haec pecunia a Familia nobili Marini de Pergula solvi debet, quae legitimis, ac debitis modis spopondit, se loco Pio talem pecuniae vim dono daturam, quando causam quamdam obtineret, quae jam Supremae Rotae suffragiis in favorem Marini adjudicata fuit.

Status activus, de quo meminit Episcopus in hac Informatione, constituitur in scutatis annuis 493. ob. 8. passivus vero in scut. 720., et ob. 36., unde exitus introitum superat in scut. 227. ob 26.

Cum Administratores sanationem petant super iis, quæ huc usque peregerunt, in primis de transactione sermo instituendus videtur. Porro cum transactio secumferat cessionem, remissionem nequit ab Administratoribus piæ causæ iniri absque Apostolica venia

nia, quin transactio corruat, iique censuris obnoxii fiant, etsi necessaria causa adsit ad eam ineundam, ut nedum docuit, sed etiam judicavit Sac. hæc Congregatio *in Caven 2. Maii anni* 1818. præsertim in responsionibus *ad I. II., et II. Dub.* In themate non constat, qua auctoritate concordiam subscripserint Administratores. In hac autem non adfuisse videtur utilitas loci pii; Etenim æstimatio fundi, antequam perficeretur concordia, facta fuit in *moneta aerosa*, ut ajunt, et iuxta hanc æstimationem computata fuit prædii medietas in scut. 1700. constituta, cui solvendæ sese obligavit Orphanotrophium in reali ac argentea pecunia. Juxta hanc nonnisi ad scut. 2650. ascendebat prædii valor, cujus medietas est scut. 1325.. Dum vero ex obtenta facultate prædium alienavit Orphanotrophium, dempta summa scut. 1700. persolvenda familiæ Lenci ex inita conventione, favore loci pii nonnisi scut. 950. investienda remanserunt. Deinde licet loco pio concessum fuerit, ut non statim scut. 1700. numeraret, nihilominus gravatus ipse fuit civili interusurio scut. 5. pro qualibet centenario, et anno.

Veruntamen non levia etiam adsunt rationum momenta, quæ suadent sanandam esse transactionem, cujus substantia in eo est, ut aliquid ex utraque parte remittatur. Jamvero familia Lenci concessit Orphanotrophio, ut debitam pecuniam numeraret post viginti annos a morte Antonii Lenci, ex quo non leve commodum persensit illud, dum hanc summam investivit. Deinde ex supplici libello videntur creditores Lenci aliquid condonasse, cum ita sese exprimant Administratores, dum de jam iis persoluta summa scut. 833. loquuntur „ *non si dubitò di ritirare dalle mani del compratore* (Episcopi scilicet Bellini) *i detti* 1700., *de' quali, con aver ottenuto dai Creditori un piccolo ribasso scudi* 833., *furono già disposti a parzial pagamento del suddetto debito* „ Si vero concordia non sanaretur, ac omnia in pristinum reducerentur, difficillimum, ne dicam impossibile esset, prædium recuperare ab Episcopo Bellini, restitutione numeratæ pecuniæ. Dum enim in prima Informatione Episcopus rationem reddit,

cur

cur receperit a Præsule Bellini summam empti prædii hæc habet „ *Si è creduto opportuno il ritirare tali somme , anche per prevenire la morte di Monsignor Bellini Vescovo di Loreto compratore , onde non andare incontro ad un deperimento per essere il Predio stato devoluto all' appannaggio , in causa di vendita fattane dal lodato Monsignore* „ Hæc quoad transactionis sanationem ; ad reliquas administratorum petiones accedam .

Præcipit S. Tridentina Synodus *sess. 23. cap. 4. de reformatione* , ut quo plenius , et utilius potest , custodiantur ea , quæ ad pios usus relicta sunt . Hinc videtur approbari posse ab EE. VV. investimentum scutat. 950. factum pro adimplendo Legato unius Missæ qualibet hebdomada celebrandæ juxta Rescriptum S. M. Pii VI. . Hujus autem adimplento satis hoc modo provisum esse patet ex Episcopi Informatione .

Verum nonnisi arbitrio administratorum altera summa scut. 143. , et ob. 70. impensa videtur in pecudum emptione , quæ potius reservari debuisset ad dimittendum debitum cum familia Lenci contractum . Idemque dicendum videtur , tum de altera summa scut. 130. erogata in extinctionem debiti fuctiferi , tum de illa pecuniæ vi , quam Administratores consumpserunt in solvendis pensionibus Monialibus suppressi Monasterii S. Claræ .

Attamen animadvertant EE. PP. erogationes præfatas non fuisse veras , ac proprie dictas alienationes , sed tantum necessarias impensas , vel ad dimittendum æs alienum , quo Orphanotrophium tenebatur , vel investimenta , quibus melior evasit Loci pii conditio , prout ex relatis Episcopi informationibus liquet . Ex his judicabunt EE. VV. an suprema sit authoritate probandum , quod proprio licet arbitrio , sed juxta Episcopi sententiam necessitate compulsi , et bona fide Administratores peregerunt .

Ad summam quod attinet scut. 298. , quæ adhuc superextant ex pretio venditi fundi *Tarsia*, ejus erogatio imploratur . Variis sane angustiis præmitur Orphanotrophium , inter quas est ejus debitum in scut. 202. 39. erga hæredes Canonici Fioravanti defun-

functi Administratoris, qui post redditionem rationis in ea summa creditor fuit renunciatus. Urgent hæredes præfati sui crediti solutionem, nec aliam adesse viam ad hoc æs alienum dimittendum censet Episcopus, quam si permittatur Administratoribus uti enunciata superius summa scut. 298., eo vel maxime, quia ipsis certa inest spes hæredes Lencios solvendi pia elargitione a nobili familia Marini Pergulensi promissa in prospero exitu litis, ut in altera informatione ajebat Episcopus.

Sed si impedimento est, quominus sanatio concedatur summarum, quæ, ut supra innuimus, jam esogatæ sunt favore causæ piæ vel in melioranda ejus bonorum conditione, vel in extinguendo ære alieno, quia familia Lenci ineunte anno 1824. jus habet ad recipienda conventa scuta 1700. (quatenus concordia probetur), quæ alioquin ex reditibus loci pii desumi nequeunt, qui impares sunt annuis ferendis oneribus; si inquam id impedimento est, quominus sanatio pro jam erogatis summis concedatur, quanto magis impedimento erit, ut depositæ pecuniæ in alium usum erogatio concedatur. Nec concessioni viam sternere posse videtur promissio familiæ Marini, quæ ex conditionis eventu pendet. Si enim anno 1824. nondum liti finis impositus erit, vel si etiam adverso marte e tribunalibus discedat ea familia, tunc, deficientibus aliis mediis ad solutionem præstandam erga Lencios, hi investimentum scut. 950., et cætera pii loci bona persequentur usque ad integram proprii crediti satisfactionem.

Postremo sermo est de absolutione impertienda, cui sternere poterit viam Oratorum bona fides. His itaque omnibus inspectis ne grave sit EE. VV. respondere sequentibus dubiis.

I. *An sit consulendum Sanctissimo pro sanatione transactionis in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An investimentum scut.* 950. *favore legati Gaugelli Lenci sit approbandum in casu etc.*

III. *An*

III. *An sit concedenda sanatio pro summis impensis favore Orphanotrophii in casu etc.*

IV. *An pro reliqua summa scut. 298. sit annuendum precibus Oratorum in casu etc.*

V. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione a censuris in casu etc.*

Non proposita cum sequen.

Sess 21. cap. 5. De Reform.

MAZARIEN. Cum in anteactis administrationibus Monasterii S. Mariæ Magdalenæ Civitatis Drepani Mazariensis diœcesis non solum capitale unciarum 143., et tarì 15. quod a duobus piis testatoribus legatum fuerat ad effectum investiendi pro celebratione Missarum consumptum penitus invenerit moderna illius Monasterii Abbatissa, sed etiam omissam fuisse celebrationem Missarum pro diversis aliis legatis in summa unciarum 286. tarì 13., et grana 14. summum Pontificem adiit postulans absolutionem „ *degli accennati pesi tanto del capitale consunto, quanto dell' inadempimento de' Legati* „

Episcopus, ad quem remissæ fuerunt preces, ut referret, transmissa notula bonorum particulis fundationum, nec non statu activo, et passivo Monasterii, et perquisitis Ecclesiæ libris, tabellis, et SS. Visitationum decretis, de erogatione fundi investiendi pro legatis missarum, annuo reditu Monasterii, et numero Monialium, utrum sint expensæ reformandæ, Missis hactenus inadimpletis, et impotentia supplendi, quoad præteritum, et futurum, ita de singulis rationem reddit in sua informatione.

Tanto muneri satisfacturus nihil omittendum duxi, ex iis quae scitu necessaria, et intelligentiis Vetris digne existimavi . . . Primum equidem neminem hac

in

in re interesse habentem inveni. Perquisitis deinde Ecclesiae libris, et SS. Visitationum decretis cognovi, fundum pro legatis Missarum investiendum ad sublevandas urgentis ipsius Monasterii necessitates fuisse consumptum. Qua de re in mea prima generali Visitatione statutum, ut Monasterium, attenta sui paupertate, et supplendi impotentia quoad praeteritum, et futurum ad S Sedem pro absolutione obtinenda confugeret.

Numerus Monialium ad tresdecim ascendit, et annui reditus, oneribus deductis summam constituunt unciarum centum nonaginta quatuor, tarenorum trium, et granorum quinque, quae nedum ad Monialium alimenta, verum etiam ad Ecclesiae cultum sunt destinata. Adnexa detemporis librorum fides, quae statum activum, et passivum ipsius Monasterii indicat, id clarissime evincit. Missas porro hactenus inadimpletas ad summam unciarum 443. tarenorum 9., et granorum 14. ascendere, et capitale consumptum ad unceas 103, et tarenos 15. ex duplici ipsius detemptoris fide hic interclusa colligitur.

Quapropter circumstantiis omnibus bene perpensis fundationum notulas annectens, existimarem indulgere posse petitis.

„ Porro ex fide Ratiocinatoris Monasterii, et ex particulis testamentorum constat Antonium Tobia anno 1576. censum unciarum sexdecim cum fructibus ad rationem decem in singula centum reliquisse Monasterio cum onere celebrationis quatuor missarum hebdomadalium, et Orpheum Fardella anno 1592. legasse eidem Monasterio alium censum unciarum 87. cum onere unius missæ in qualibet hebdommada, et alterius missae cum cantu in die anniversario omnium defunctorum.

Hæc sunt capitalia, quæ forsan debitoribus censuum restituta, consumpta fuere, quin inter tenebras trium et ultra sæculorum scire datum sit, quo tempore, quave de causa omissa fuerit investimenti redintegratio; a qua nunc absolutio exoratur.

Sedulo hinc duo animadvertenda, capitale nempe penitus consumptum in summa unciarum 103, et taren. 15., et Missarum omissionem in summa unciarum 443, taren. 9 et gran. 14.

Cum capitale consumptum, et deperditum sit culpa obligati, qui ad proprium usum illud convertit, condonatio concedi non solet, ut in *Beneventana Reductionis* 18. *Aprilis* 1788.

Verum cum Monasterium ex propriis reditibus supplere non possit, sequitur, ut, licet culposa sit deperditio fundorum, attamen reductioni locus esse videtur ex impotentia, cum ad impossibile nemo teneatur. De hac impotentia non solum testatur Episcopus, sed etiam luculenter constat ex statu activo, et passivo Monasterii, ex quo patet annuatim superesse summam uncearum 194. quæ respondent scutis 485. quibus tum alimentis Monialium, tum solutioni taxarum, tum expensis pro Ecclesiæ, et manutentione fundorum suppleri debet. Porro in casu veræ impotentiæ non desunt exempla, in quibus S. Congregatio condonationem, et absolutionem concedendam censuit, ut præsertim *in Isernien* 26. *Novembr.* 1723., *in Faven.* 22 *Novembr.* 1738 *Alben.* 24. *Martii* 1793. *in II. Dubio* Videant tamen EE. PP. utrum imponendum sit onus Monasterio celebrandi Anniversarium pro piis testatoribus pro una vice tantum, aut per plures annos, seu potius aliquod pium opus in modum suffragii Monialibus sit præscribendum.

Quo vero ad omissionem Missarum, quoad præteritum, cum Monasterium impotens prorsus sit ad supplementum, eadem occurrunt rationum momenta, quæ militare videntur pro condonatione capitalis. Utcumque enim id evenerit, certum est Monasterium nunc de suo supplere non posse, cum nec tanti sint reditus quot pro annuis expensis sunt necessarii. Quod si impotentia ex defectu reditumm valere poterit ad obtinendam condonationem consumpti capitalis, eo facilius suadere poterit absolutionem ab inadimplemento Missarum quoad præteritum, ut passim Sac. Congregatio, et præcipue *in Verulana Reduct.* 9. *Septemb.* 1791. *ad II. Dub. et in Ravennaten. Reduct.* 25. *Novembris* 1797.

His e positis, dirimenda Vobis EE. PP. proponuntur Dubia.

I. An, et quomodo sit concedenda absolutio quoad capitale consumptum in casu etc.

II. An, et quomodo sit concedenda absolutio pro omissione Missarum, quoad praeteritum in casu etc.

Die Sabathi 18. *Augusti* 1821. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.*

*Sess.*23. *Cap.*4. *de Reform.*

GALLIEN. SANATIONIS, ET ABSOLUTIONIS.

Dub. I. *An sit consulendum SSmo pro sanatione transactionis in casu etc.*

Et quatenus Affirmative.

II. *An investimentum scut.* 950. *favore legati Gaugelli Lenci sit approbandum in casu etc.*
III. *An sit concedenda sanatio pro summis impensis favore Orphanotrophii in casu etc.*
IV. *An pro reliqua summa scut.* 298. *sit annuendum precibus Oratorum in casu etc.*
V. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.*

Ad I. Affirmative facta reductione Capitalis scut. 1700. debit. Antonio Lenci, et fructuum tam solutorum, quam solvendorum ad formam legis, et tariffæ.
Ad II. Affirmative facta inscriptione ad formam edicti.
Ad III. Affirmative.
Ad IV. Affirmative, quatenus supersit aliqua summa dimisso prius Antonio Lenci.
Ad V. Affirmative.

Sess. 21. Cap. 5. de Reform.

MAZZARIEN.

Dub. I. *An, et quomodo sit concedenda absolutio quoad Capitale consumptum in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit concedenda absolutio pro omissione Missarum quoad praeteritum in casu etc.*

Ad I. Dub. Affirmative celebrata unica missa lecta singulis annis cum recitatione officii pro Defunctis a monialibus infsa octavam omnium fidelium defunctorum.

Ad II. Affirmative celebrata unica missa cum cantum cum assistentia omnium Monialium, facto verbo cum Sõño.

Sess. 24. Cap. 18. De Ref.

CAESENATEN BENEFICII.

Actum sub quatuor dubiis inferius reproponendis de hac controversia est in Congregatione *diei* 23. *Junii* proxime elapsi distributis juribus favore Valducci, silente vero Petro Drudi. Ob dilationem vero postulatam ab ipso informante responsum, EE. Patres, dedistis *Dilata in omnibus, et interim scribatur Eminentissimo Episcopo qui sine mora, et non attenta quacumque inhibitione, nisi signata manu Sanctissimi, deputet Ecclesiasticum Administratorem, qui satisfactis omnibus oneribus, residuales beneficii fructus retineat in forma depositi ad effectum consignandi, cui de jure, in exitu litis.*

Singula diligentissime præstitit Eminentissimus Episcopus, ut pandit sequens ejusdem epistola. „ Acceptæ „ mihi fuerunt litteræ Eminentiæ Vestræ datæ die „ 23. Junii currentis anni, quibus demandatur ju„ xta S. Congregationis Concilii voluntatem, ut si„ ne mora, nullaque attenta inhibitione, nisi signa„ ta manu Sanctissimi pro beneficio a quondam An„ tonio Faberi in Ecclesia Parochiali S. Laurentii de „ Subrivulo hujus Dioecesis instituto, deputetur Ec„ clesiasticus administrator, qui satisfactis omnibus „ oneribus residuales beneficii fructus retineat in „ forma depositi, ad effectum consignandi, cui de „ jure, donec inter Sacerdotes Laurentium Valduc„ ci, et Petrum Drudi ortæ controversiæ juridice

di-

„ dirimantur. Quare mandatis obtemperans non dis-
„ tuli, quin sub die 2. Julii decurrentis dictum
„ Ecclesiasticum administratorem legitime deputa-
„ rem Blasium dall' Ara Parochum Ardiani, ne
„ unquam nominatio ipsa nullitatis vitio infringe-
„ retur, simulque Colonis bonorum dicti Bene-
„ ficii inhibui ad recognoscendum in dominum
„ tamquam administratorem præfictum Parochum
„ dall' Ara, et nulla hactenus ex parte interesse ha-
„ bentium oppositio est deducta. Verum cum non-
„ nullæ ad hunc legalem actum exequendum expensæ
„ necessariæ fuerint a fructibus ipsius beneficii una
„ cum aliis pro oneribus satisfaciendis detrahendas
„ esse existimo „

Cum hæc indicta fuerit concertationi dies, causa sub iisdem dubiis reproponitur, deleto tantum quarto, quod jam captam in præteritis Comitiis provisionem respiciebat. Circumferuntur jura pro Drudio, ac simplex memoria pro Valducci, in qua exorantur EE. PP. allegationem reassumere in præterita actione distributam.

Non intrare arbitrium pro aperitione oris contendit Drudi defensor, quia veritati consona fuit narratio sive juris patronatus laicalis beneficii, sive vacationis beneficii ob resignationem a Sebastiano Drudi anteacto rectore sponte factam favore nepotis, quem instituendum supplicavit, sive demum annui reditus quinquaginta duo ducata auri de Camera non excedentis, super quo observat, geminos crucesignatos favore Valducci testantes, annuum reditum attingere posse summam sc. tercentorum et ultra, id referre habita ratione ad biennii pretia et in generibus, minime vero ad decennalem statum ad pecuniam relictum. Peritus deinde, qui refert annuum liberum reditum esse posse sc. 150. onera non exprimit, unde sexta pars debet remitti juxta Tribunalium sententiam, et Datariæ stylum, qua dempta reditus esset sc. 120, quæ differentia cum non fuerit gratiæ fundamentum, non vitiat concessionem. Ut vero probetur nil veri fuisse reticitum, diluuntur objecta ex arborum incisione, quæ facta est post obtentas facultates, et ex illatis beneficio damnis a resignante, quæ falsa undique asseruntur.

Cen-

Censet hinc in *secundo dubio*, exequendas esse litteras Apostolicas, tum quia justificata fuit gratia deficiente obreptione, et subreptione, tum quia medietas vocum patronorum concurrit favore Drudi, sive voces sumantur in *stirpes*, sive in *capita*. Cum tamen sermo sit de patronis sexaginta septem, quorum sex nominarunt Valducci, reliqui autem omnes pro Drudio suam nominationem expleverunt, me abstineo a referenda uniuscujusque patroni descendentia a duabus sororibus fundatoris, id enim brevius, et facilius deprehendent EE. VV. ex schemate genealogico, quod ex parte Drudi una cum alio peculiari summario distribuetur. Tantum dicam, plura adduci tum ex jure, tum ex verbis testatoris præteritisque nominationibus, ut probetur, omnes, qui Drudium nominarunt, frui hoc patronatus jure.

Addit præterea Drudii defensor, non afficere, nominationes expletas fuisse pro quolibet casu vacationis, vel cessionis beneficii adhuc pleni, tum quia nisi istæ resignationem præcessissent, facillime alteri etiam extraneo Beneficium conferri potuisset, tum quia, cum resignatio a Summo Pontifice sit probanda, nil obstat patronorum consensus datus ante provisionem Paris *de resig. lib. 8. quaest. 10. num* 5., tum demum quia votum captandæ mortis cessat, dum agitur de beneficio vacaturo non per mortem, sed per spontaneam beneficiati dimissionem, *Rot. rec. dec. par* 16. *Decis.* 210. *numer.* 16. 17. 18. Tandem excluditur simonia ex defectu probationum, et ex qualitatibus testium, quæ alioquin ad tramites juris debet plene, et concludenter probari.

Ex his concludit Drudi defensor, dandam esse institutionem suo Clienti, de qua sermo est in *tertio dubio*, nec locum esse provisioni, quæ jam capta fuit in Comitiis diei 23. Junii proximi elapsi.

Dignentur itaque EE. VV. reasumpto folio nuper citatæ Congregationis *diei* 23. *Junii* distributaque tunc allegatione a Valducci respondere dubiis, quæ reproponuntur.

I. *An intret arbitrium pro aperitione oris in casu etc.*

II. *An*

II. *An Litterae Apostolicae sint exequendae in casu etc.*

III. *An, et cui sit danda institutio in casu etc.*

Ad I. Negative.
Ad II. Affirmative.
Ad III. Affirmativo favore Petri Drudi.

ROMANA CAPELLANIAE. Causae hujusce speciei relata fuit in folio Congregationis habitae *die* 14. *Aprilis proxime praeteriti*, in qua proposita fuere quatuor dubia. *I. An Religiosi S. Mariae supra Minervam in vim cessationis a celebratione Missarum Capellaniae erectae in Ecclesia Parochiali S. Thomae ad Cincios a Cl. Me. Cardinali Capizucchi, et omissionis nominationis Capellani decesserint a beneficio nominationis Capellani, et administrandi bona dictae Capellaniae in casu etc.* Et quatenus affirmative *II An, et ad quem spectet nominatio dicti Capellani, et administratio bonorum in casu etc. III. An praefati Religiosi celebrare queant Missas dictae Capellaniae extra Ecclesiam S. Thomae ad Cincios contra statutum in Instrumento erectionis an. 1676. in casu etc.* Sess. 22. cap 4. et Sess. 25. cap. 4. de Reform.

IV. An, et quomodo constet de praetensa reductione Missarum in casu etc. His vero ita responderunt EE. VV. Ad I. *Negative in omnibus* Ad II. *Affirmative, et spectare ad Priorem pro tempore existen. in Conventu S. Mariae supra Minervam. Ad III. negative. Ad IV. Dilata, et obtenta aperitione oris providebitur.*

Ab R. P. D. Auditore Sanctissimi concessa fuit, instante Parocho S. Thomae ad Cincios, facultas obloquendi adversus obtentam reductionem a Priore Coenobii S. Mariae supra Minervam rescripto diei 17. Augusti 1804., ideoque causa hodie reproponitur dum-

ta-

taxat super *quarto Dubio*, distributa tantum allegatione favore Prioris cum *Summario additionali*, Parochus enim, qui nequit legalis defensionis expensas sustinere, quædam folia mihi exhibuit.

Defensor Sacristiæ S. Mariæ supra Minervam constare de missarum reductione censet, tum quia in precibus nil falsi expositum, aut veri reticitum fuit, tum quia adfuit parochi consensus, ac proinde non intrare arbitrium pro aperitione oris. Etenim Eminentissimus fundator voluit, ut vocati deberent *pro elemosyna dictarum missarum*, (scilicet quatuor quavis hebdomada) *persolvere annua scuta viginti quinque ultra subministrationem . . . . utensilium*, *reliqua vero* scut. 82., et obol. 60. voluit ut cederent in commodum primogenitorum Cenci, et his subrogatæ Sacristiæ. Jam vero ad statutum missarum emolumentum, non ad integrum frugiferum caput, vel superextantes reditus favore vocatorum referenda esse contendit memoratus Defensor verba ejusdem donantis: *Licet introitus praesentium, et aliorum pro tempore faciendorum investimentorum in aliqua parte deficerent, nihilominus semper, et donec remaneat debita elemosyna pro celebratione dictarum Missarum, ut supra, ordinata, ipsae missae semper absque ulla reductione celebrentur*. Cum itaque ob augmentum elemosynæ sufficere haud possent scut. 25. pro celebratione quatuor missarum in hebdomada, nec petitio, nec rescriptum obreptionis, vel subreptionis vitio redargui valet.

Ut vero probet, Parochum consensum præbuisse reductioni concessæ anno 1804., duo affert monumenta idem Defensor, in quorum primo concessa legitur a S. Congregatione Visitationis facultas, ut eo usque inadimpletæ missæ celebrarentur in Ecclesia memorata Sanctæ Mariæ, Parocho nullimode dissentiente: in altero vero ab eadem S. Congregatione Visitationis pariter petitum fuit, ut missæ reductæ anno 1804. a R. P. D. Secretario Rev. Fabricæ S. Petri celebrarentur pro medietate in Ecclesia S. Mariæ, pro altera vero medietate in Parœcia S. Thomæ „ *attesa la convenzione fatta con quel Curato, come risulta dall'anne-*

nesso foglio , *che si umilia* „ quod ad annum juxta petita concessit laudata S. Congregatio .

Jam vero si Parochus consensit , ut medietas missarum, nimirum quinquaginta quinque celebrarentur in Ecclesia S. Mariæ , eo ipso assensum præbuit reductioni . Quin obstet, folium consensus non inveniri : etenim Parochus negare nequit præstitum consensum, quia hoc deficiente S. Congregatio precibus non annuisset .

Rector Parochialis Ecclesiæ S.Thomæ e converso probat, non constare de reductione Missarum , quia falso expositum fuit elemosynam statutam esse in scut. annuis 25. Etenim donans clare vocat in instrumento integrum capitale *dos Capellaniae* , *simplexque servitium Missarum* . Voluit præterea , quatenus Sacerdos ex Familia Cincia extaret , ut in Capellanum nominaretur , eique *pro celebratione dictarum Missarum integre* , *et absque ulla diminutione assignentur . . . . . scuta dicta annua* 107. - , *et ob.* 60. , et licet mandaverit , ut extraneo Capellano persolverentur pro celebratione missarum annuatim scut. viginti quinque, nihilominus prohibens capitis in minima etiam parte distractionem , statuit,ut omnia stare deberent *obnoxia*, *affecta* , *obligata* , *et hypotechata in satisfactionem* , *et totale implementum omnium* , *et singulorum in praesenti Instrumento contextorum*. Præscripsit ulterius , ut vocati Cinci apponere deberent in pariete Capellæ S. Francisci existen. in memorata Ecclesia S. Thomæ marmoreum lapidem cum inscriptione suæ voluntatis quoad Capellaniam , in quo reapse legitur,quatuor missas in hebdomada ibi celebrandas esse *ex onere injuncto ab Eminentia Sua in donatione usufructus trium censuum, et totidem LL. MM. in totum scut.* 2725. , quæ nimirum frugiferum nomen exæquant . Ex his omnibus infert Parochus, universa bona obnoxia esse ex voluntate Donantis Capellaniæ , ac proinde verba *semper* , *et donec remaneat debita elemosyna pro celebratione dictarum missarum* , *ut supra ordinata* , *ipsae missae semper* , *et absque ulla reductione celebrentur* , non esse referenda ad scut.25. , sed ad integrum caput , ac proinde falso fuisse in precibus expositum scut. 25. solummodo

do assignata pro elemosyna Missarum; qua ex falsitate, et ex reticita Donantis voluntate gratia nullitate afficitur.

De transactione, sive præstito consensu fatetur Parochus vocc tantum actum fuisse de subscribendo folio, in quo utraque pars suum præstaret assensum, ut missæ quinquaginta quinque ex reductis celebrarentur in Ecclesia S. Mariæ supra Minervam, et aliæ quinquagintaquinque celebrarentur in Ecclesia S. Thomæ, quod tamen folium numquam fuit utriusque partis subscriptione firmatum; atque id in causa fuit, cur S. Congregatio Visitationis *ad annum* tantum gratiam concesserit. Deinde hic consensus respiciebat translationem, non autem celebrationem inadimpletarum in Ecclesia S. Mariæ, vel reductionem præcedenti anno nulliter peractam ob vitium obreptionis, et subreptionis.

Hæc sunt, quæ ab utraque parte afferuntur. Nihil itaque aliud modo superest, nisi ut EE. VV. reassumpto, ut precor, *folio diei* 14. *Aprilis proxime praeteriti*, dignentur, ea qua solent jurisprudentia, et justitia respondere dubio, quod reproponitur.

An, et quomodo constet de praetensa reductione Missarum in casu etc.

Esse locum arbitrio pro aperitione oris, ideoque rescriptum R. Fabricæ diei 17. Augusti 1804. non esse exequendum, et amplius.

Sess. 24. *cap.* 5. *De Reformat. Matrim.*

MELEVITANA COHABITATIONIS, ET PRAESTATIONIS OBSEQUIORUM MATRIMONIALIUM. In faciem Ecclesiæ die 12. Junii an. 1818. Paulus Xicluna Aurificis artem exercens in Urbe Valletta Melitensis Insulæ matrimonium iniit cum Rosa Frendo Vidua quondam Cajetani Pereira, quæ in Paterna domo sita in proxima Civitate Conspicua vitam degebat, quæque dotem promisit scut. 3200. Cum

optas-

optassat Sponsa non illico patriam deserere domum, votis annuit Paulus, qui jam conductam Vallettæ domum decenter ornaverat; atque hinc summo mane se conferebat Vallettam, ut ibi commercium præsertim Lapillorum, ac gemmarum in sua Officina exerceret; Conspicuam vero revertebatur circa meridiem, ut cum Uxore sumeret cibos, ac deinde iterum ad officinam petebat, et a l solis occasum rursus Vallettam deserebat, ut inter maritales amplexus noctem traduceret. Licet æstivo, et autumnali tempore accessus, et recessus isti non levis essent incommodi, commercioque damnum afferrent ita, ut Vir coactus fuerit discedere diluculo, et sero tantum reverti Uxoris domum; Attamen ingravescente hyemali tempore vitæ, salutique consulens incommodam hanc methodum omittendam omnino esse duxit. Quamvis enim una urbs non multum distet ab altera, nihilominus necessaria est maris transfretatio plerumque procellosi: suadere hinc cæpit uxori, ut paternam domum desereret.

Suasionibus in irritum cedentibus, invita uxore, Paulus in propriam domum se recepit, ineunte Mense Decembris, et renuentem Uxorem apud Curiam Episcopalem vocavit, instans sub die 2. Junii 1819., ut ea ad cohabitationem adigeretur, et præstationem obsequiorum matrimonialium. Contestata lite, decrevit Curia Episcopalis cohabitationem, et præstationem obsequiorum matrimonialium, nisi intra præscriptum terminum octo dierum prorogabilem tamen, legitimas separationis causas Rosa allegavisset. Post plures huic concessas dilationes, tandem die 13. Aprilis 1820. memorata Curia favore Pauli sententiam edixit, a qua appellationem ad S. Sedem interposuit Rosa. Sacro huic Tribunali ablegata causa fuit a R. P. D. Auditore SSmi, quæ hodie Vobis dirimenda proponitur, concordato de more dubio, et distributa allegatione favore viri, silente uxoris defensore.

Non quamlibet sævitiam petitam ex severiori supercilio, vel graviori voce, etiam moderatis adhibitis aliquando verberibus, si justæ causæ concurrant, præbere legitimum titulum separationis thori, contendit Pauli defensor post doctrinam Hostien. *in cap. quemadmo-*

dum 26. §. *ult. in fin. ibiqu. Abb. num.* 18. *de jurejuran.* Sanchez *de matrim. disp.* 18. *num.* 16. Consc. *de separat. Thor. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 13.; sed requiri immanes percussiones, corporis cruciatus, inhumanum Uxoris tractum per domum, ludibria Uxoris puoori, et honestati vim inferentia cum aliis cruciatibus, injustam detrusionem in carcerem terrenum, ac humidum cum vinculis sine cibo, et potu, ejectionem e lecto maritali, machinationes in ejus vitam, crebra jurgia, dissentiones, et injuriosa verba cum minis in conjugis vitam, et alia hujusmodi, quæ numerat Consc. *loc. cit. cap.* 7. *num.* 4., *et seqq.* Censet præterea, qui Pauli jura tuetur, ex enumeratis sævitiis licet atrocissimis non sufficere unicum actum, sed saltem duos necessarios esse juxta communiorem Doctorum opinionem relatam a Sanchez *de Matrim lib* 4. *disp.* 1. *num.* 22. refellente doctrinam Farinacii, qui unicum actum atrocissimum sufficere ad separationem admittit,

In facto autem duæ juratæ fides dantur, in quarum prima Testes viginti sex deponunt de optimis moribus, et vita irreprehensibili Pauli, in altera Testes triginta quinque affirmant, eum esse *un soggetto dabbene, onesto, docile, e socievole, prudente nel suo portamento, cauto nel parlare ec.*, ut legitur in *Summario Vobis distribuendo sub num.* 2.

Quanti vero faciendæ sint atroces injuriæ ab Uxore expositæ deinceps expendit. Non enim justa separationis causa esse potest virum pluries uxori dixisse, *che si era con lei ammogliato non già per le sue qualità personali, ma per la dote*, secus ipsam numquam in uxorem duxisset. Neque justa separationis causa esse potest, Rosam jucundis verbis Paulum blanditam fuisse, qui vicissim publice de ipsa non recte loquebatur; etenim in primis qui fuerint sermones latent, deinde præsumi rectissime potest, respexisse virum ad ejus duritiem, quæ, ne desereret patrios lares, causam dabat tot damnis in negotiatione, ac tot incommodis, et vitæ sui Viri periculis. Nullius quoque momenti dicuntur aliæ duæ causæ, tum nimirum asportatio rerum suarum, quam vir peregit, postquam Vallettæ jam suam moram constituerat, et minax brachii nutus ab eodem e

via

via factus Uxori, quæ e fenestra una cum aliis mulieribus publicam supplicationem transeuntem cernebat, qui minax brachii nutus a quadam fæmina ejusque filiabus Rosæ servitio mancipatis deponuntur ex auditu ab ipsa Rosa.

Cætera fusius noscent ex allegatione distributa pro Paulo Xicluna. Nihil verò mihi exhibitum est ex parte uxoris, quæ causa cecidit in Magna Curia Melevitana. Vestrum nunc erit PP. EE. respondere concordato Dubio

An judicatum Episcopi Melevitani, sive illius Vicarii Generalis sit exequendum, ita ut D. Rosa Frendo Xicluna sit cogenda ad cohabitandum cum ejus Viro, et praestandum obsequia matrimonialia in casu etc.

Affirmative in omnibus, et amplius.

CAMERINEN. FUNERUM. In folio diei 20. *Novembris* 1819. actum de hac causa est, et proposita fuere dubia *I. An, et cui ex duobus Parochis jus erat sepeliendi in Casu etc. II. An, et in qua quantitate sit locus restitutioni emolumentorum in casu etc. III. An sit locus exhumationi, et restitutioni cadaveris in casu etc.* Quibus responsum fuit sequenti Congregatione diei 18. Decembris Ad *I. Affirmative favore Casini Parochi S. Gregorii, et Valentini. Ad II. Affirmative excepta quarta funeris juxta consuetudinem Dioecesis*, et ad *III. Affirmative*. Instante Parocho S. Martini reproposita fuit causa die 23. Junii proximi elapsi sub duplici tantum Dubiorum formula *I. An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc. II. An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.* Verum scissis in diversa suffragiis prorogatum fuit judicium. *Sess.* 15. *cap.* 13. *de Ref.*

Hodierno igitur conventu *tertio* proponitur causa, in qua

qua quum nihil in facto addendum sit *praeterita folia* reassumere precor. Dicam igitur tantum breviter de controverso jure sepeliendi Monialem Masi in sepulcro Majorum, adeoque de jure funerandi, postquam erecta fuere publica cæmeteria. Præoccupatum jam fuit in utroque folio, quod licet Veronica Masi professionem Religiosam emisisset in Monasterio S. Claræ Oppidi Sarnani, attamen eligere sepulturam posset, quia Religiosi hoc jure gaudent, quando decedunt extra Monasterium, nec commode in sui Ordinis Sepulcro eorum cadavera deferre licet. *Cap.* 5. *Religiosi de sepult. in* 6. Si igitur in hoc casu sepulturæ locum eligere valeant, necessario sequitur, quod veluti non Religiosi habendi sint quoad sepulturæ electionem, ideoque et in sepulcro Majorum humari debeant, si in hoc sepulchro deponendi sint, qui regularibus ordinibus nomen minime dederunt.

Sola igitur difficultas in eo residet, utrum in sepulcro majorum vel parochiali humandus sit, qui absque sepulturæ electione diem obiit supremum, prout Veronicæ accidit. Regula generalis obtinet „ *quod omnes Christi fideles, qui intra fines illius* (Paræciæ) *decesserint in eadem Ecclesia sint tumulandi Rot. cor. Priol. relat. per Piton. post discep.* 51. *num.* 29. At hæc regula limitatur in iis, qui majorum habent sepulchrum. Hi enim ibi deponendi sunt, ubi depositi fuere majores sui, etiamsi nullam elegerint sepulturam. Ita textus *in cap.* 1. *de sepult.* ubi hæc verba leguntur „ *Statuimus unumquemque in majorum suorum sepulcris jacere, ut Patriarcharum exitus docet* „ et cap. 3. *eodem tit. in sex.*

Consentiunt hoc jus interpretantes Doctores, defunctum non electa sepultura in sepulcro majorum deponendum esse, non in Parochiali Ecclesia *Pignat. to.* 4 *consult.* 216. *num.* 23. „ *defunctus ex dispositione juris non electa sepultura debet sepeliri in sepulcro Majorum suorum, si illud habet, et in defectu illius in Ecclesia parochiali. Quod etiam elicitur ex cap.* 1. *de sepult. ubi Pontifex duo decernit, alterum quod unusquisque debeat sepeliri in sepulcro majorum suorum, alterum quod possit sibi eligere sepulturam. Ergo si non eligit, manet secundum jus* de-

determinata sepultura in loco majorum , qua deficiente succedit Ecclesia Parochialis „ Idem Pignat. alias clarius hoc idem affirmat in *consult.*3.*num.* 2. *tom.* 4. *Certum est eos , qui poterant eligere sepulturam , et moriuntur absque electione , sepeliendos esse in sepulcro majorum suorum , vel in Ecclesia Parochiali* „ Reiffenst.*lib. III. Dec. tit.* 28. *num.* 10. „ ibi „ *qui sibi ipsis sepulturam non eligit sepeliri debet in sepulcro majorum suorum* . Cardinalis Petra in Comment. ad *Const. II. Honor. III. sect. unic. num.* 23. *tom.* 11. *pag.* 393. „ *Sepultura autem non electa nullum jus habent Regulares , sed competit Parochiali , non quidem indefinite , sed quatenus non adsit sepultura majorum . . . . . et quamvis loquatur alternative , vel in sepulcro majorum , vel in Parochiali , tamen standum non est literae , cum non sit alternativa , sed potius suppletiva sepultura in Parochia, ne quis remaneat insepultus, ut optime Passerin. art.* 4. *inspect:* 4.*cap.* 2. *a num* 295. „ *pro ut etiam non facta electione debet quis sepeliri in sepulcro majorum , si sit in Ecclesia regularium, nec potest impediri a Parocho* .

Favet Parocho S.Martini Statutum cleri Romani, ubi *in* §. 4. *cap.* 3. statuitur „ *decedens vero non electa sepultura , vel in sepulcro majorum , vel in propria Parochia, prout haeredibus defuncti magis videbitur, tumulandus est* „ At animadvertendum, Camertinam Archidiaecesim non esse sub hujus statuti censura , quod afficit tantum Romanam Diœcesim , prout pluries definitum est , et ita præsertim docet Benedictus *XIV. de Synod. Diaeces. lib.* 2. *cap.* 3. §. 3.

Post hæc inquirendum superest , quod juris post cæmeterii erectionem. Distinguit primo Parochus S. Martini jus sepeliendi a jure funerandi. Illud vocat principale , hoc accessorium , corruente primo, necessario secundum corruere dicit . Jure sepeliendi privatæ sunt Ecclesiæ omnes , ideoque et jure funerandi , quod in Ecclesiis Parochialibus tantum conservatum affirmat in littera , quam vocant *Circolare* S. Congregationis Consultationis , in qua cavetur „ *restino salvi gli emolumenti parochiali , che sono o di stabilimento , o di legittima consuetudine , sulli quali coll'*

enun-

enunciate providenze, non intende che sia fatta alcuna innovazione „

Cum igitur de Parochis tantum habita fuerit mentio, ideo concludit Parochus S. Martini, quamvis ante coemeterii erectionem cadaver, de quo agitur, in Ecclesia, ubi aderat sepulcrum majorum, esset deponendum, attamen post hanc erectionem nullum jus competere poterit Ecclesjæ SS. Gregorii, et Valentini circa jus funerandi.

E' contrario hujus Ecclesiæ Parochus contendit, ex hac nova Coemeterii dispositione nihil ex antiquis juribus immutatum esse, quod ex verbis citatæ literæ educere putat. Namque servata ibi sunt jura, quæ *di legittima consuetudine* competunt, quæ verba prout generalia, generaliter sumenda sunt, nempe non de Parœciis tantum, verum de omnibus Ecclesiis. Nec obstare sibi dicit quod fuerit usurpatum verbum „*Parrocchiali*„ Siquidem contendit *demonstrative*, non *taxative* adhibitum fuisse, et dumtaxat quoad emolumenta, quæ Parochus SS. Gregorii, et Valentini alteri Parocho non invidet; cum illi quartam Funerariam deberi contendat. Cætera vero præsertim quoad observantiam post cæmeterii constructionem, et Epistolium S. Congregationis Consultationis, habent EE. PP. in utroque folio, ut dirimere possint.

Dubia.

I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc.*

II. *An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.*

Non proposita cum sequen.

FO-

FOROSEMPRONIEN. PENSIONIS . Tertio causa hæc redit sub EE. PP. oculis. Proposita namque primum fuit in Congregatione *diei* 16. *Septembris elapsi anni* 1820. geminis propositis dubiis 1. *An , et quomodo sit locus aperitioni Oris in casu ec.* , et quatenus *affirmative II. An , et a quo tempore , et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu ec.* , quibus prorogato judicio responsum datum fuit . *Dilata , et ad Episcopum pro deputatione Periti peritioris sumptibus pro nunc Parochi Agostini , et deinde cujus de jure , ad effectum referendi super actuale reditu Paraeciae SS. Joannis , et Vitalis , comprehensis incertis , facta interim per eumdem Parochum Augustini favore Parochi Guerra aliqua submministratione arbitrio Episcopi .* *Sess. 24. cap. 13. de Ref.*

Confecta peritia distributisque utrinque juribus reproposita fuit Causa *die* 23. *Junii proximi elapsi* sub eadem dubiorum formula , quibus respondistis EE. PP. ad *I. Negative in omnibus , ad II. provisum in primo* . Data Angelo Agostini Rectore Paræciæ SS. Joannis , et Vitalis Montis Alti , qui causa cecidit , redeundi facultate , hodierna dies certamini fuit constituta . Distribuitur favore Josephi Guerra Parochi Ecclesiæ S. Venantii simplex memoria , in qua rogantur EE. VV. , ut dignentur reassumere præterita scripta , ac etiam responsio promittitur , quatenus aliquid novi proferatur a Parocho Agostini , qui tamen nihil adhuc mihi exhibuit .

Dignentur itaque EE. PP., quos precor reassumere præterita folia , et Allegationes , dirimere dubia

I. An sit standum , vel recedendum a decisis in casu etc.

Et quatenus negative ad primam partem .

II. An, a quo tempore , et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu ec.

Sess. 22. Cap; 12 de Ref.

BRIXIEN. JURISPATRONATUS. Postquaam anno 1424. Petrus, et Cristophorus Uggeri acquisierant locum Milzianelli, ejusque Territorium Brixiensis Dioecesis e Comitibus Gambara, cum Bettinus Petri filius reperiisset jam a sæculo a fundamentis eversam Ecclesiam S. Michaelis, quæ ibi extabat, eam rursus a fundamentis erexit una cum coemeterio, ac domo, ut in ea vitam decenter Sacerdos degeret, qui divina officia persolveret, animarumque curam gerere posset. Spopondit autem etiam dotationem quatenus sibi, suisque descendentibus masculis juspatronatus in perpetuum concederetur. Votis annuit Ordinarius in hæc verba - *Te Bettinum, et quoscumque tuos masculos descendentes in perpetuum patronos constituimus cum plenitudine juspatronatus ad praesentandum, et praesentare possendum ejusdem Ecclesiae Curatae beneficiatum, et Rectorem . . . juxta Canonicas Sanctiones.*

Sequiori tamen aevo adeo imminutus erat Parochialis Ecclesiæ census, ut nemo inveniretur, qui ad eam regendam præsentari vellet. Ne igitur Parœcia vidua remaneret coacti fuerunt per sæculum Patroni, ad avertendum nimirum animarum præjudicium, propriis expensis *Curatum mercenarium conducere*, ut legitur in Instrumento diei 20. Septembris 1685. Tunc enim alter Petrus Franciscus ex eadem familia Uggeri, quatenus sibi, suisque descendentibus concederetur, præter reservatum juspatronatus, novum jus amovendi ad libitum rectores pro tempore præsentandos, obligavit se, suosque hæredes, ac successores ad numeranda Rectori quotannis in perpetuum viginti scutata monetæ Brixiensis, nec non ad manutentionem tam olei lampadis, quam omnium paramentorum, et aliorum, quæ necessaria forent ad reparationem Ecclesiæ. Voti compos factus fuit ab Ordinario, qui eidem, *ac ejus descendentibus masculis in perpetuum praeter juspatronatus ipsis concessum in instrumento 3. Augusti 1468. etiam novum jus pro eorum libitu, uti juris est in manualibus, amovendi Rectores pro tempore praesentandos in eadem Ecclesia Milzzianelli concessit, et concedit*, -

ut

ut habet memoratum instrumentum diei 20. *Septembris* 1685.

Vita functo anno 1802. Carolo Uggeri exaruit masculorum linea, factaque inter geminas sorores bonorum divisione, contigit universum Multianelli Territorium Comitissæ Dorotheæ Uggeri Luzzago natu minori. Cum huic concessisset Sanctissimus datis litteris in forma brevis die prima Octobris 1805. successionem in jurepatronatus, ac jus præsentandi donec ipsa in humanis esset, illico Parochialem domum reparavit, ac ornavit, nec non sacra auxit supellectilia. Quia vero parochiales reditus haud sufficiunt honestæ Archipresbyteri substentationi, hinc Comitissa novis prædiis dotavit Paræciam, ac præterea se, suosque hæredes, et successores obligavit ad solvenda vectigalia, quibus onerantur bona tum ab avis, cum a seipsa nuper donata præter manutentionem Ecclesiæ, sacrarum supellectilium, et Olei Lampadis, quatenus tamen obtineat, ut jus patronatus ad suos hæredes, et successores transeat, expresse namque in Instrumento cautum „ *Caso non riuscisse di ottenere dalle competentisi autorità . . . . il jus anche negli eredi, e successori di detta Contessa Dorotea donante nel predetto stabile di Milzanello di elezione di quel Parroco ogni volta, che se ne verificherà il caso, si intenderà come non avvenuta la donazione dei sopradescritti beni, che rimarranno liberi in detta Contessa Dorotea, e sarà disobbligata tanto la medesima, che i suoi Eredi dai carichi prediali come sopra* - Modo itaque petit Patrona, ut probetur a Sanctissimo appposita conditio, ut nimirum jus nominandi transeat ad hæredes, et successores suos.

Episcopus, ut ad tramites rescriptis S. Congregationis referret de annuo Paræciæ reditu, impensa necessaria pro Sacris utensilibus, et de annuo reditu fundorum, quæ nuper fuerunt assignata in augmentum dotis, transmisit Parochi folium, in quo legitur „ *L'annuo reddito di questa Parochia detratte le spese prediali ec. consiste in Italiane lire* 560. 62 *che danno scudi Romani numero* 105. *baj.* 54. *La manutenzione de' SS. Utensili, e paramenti, che si adoprano nella celebrazione della Messa, e funzioni Parrocchiali por-*

terà annualmente la spesa di Italiane lire cento, che danno scudi romani num 19. 18., l'annuo reddito dei fondi novamente assegnati in aumento di dote à vantaggio della mensa parrocchiale, compreso l' utile, che ne ritrae il Parroco, per l'obligo, che detta Signora Contessa si assume di pagare perpetuamente, gli aggravj pubblici, e comunali, tanto ordinarj, che straordinarj, riguardanti i beni di secondo, e primo assegno, consiste in Italiane lire 320., che ridotte a moneta romana danno scudi 61. 06. Ne dum autem suum assensum præbet Archipresbyter, sed congrua, ac æqua ipsi videtur petita jurispatronatus extensio.

Episcopus vero ita animi sui sensum aperit. *Fateor, me vehementer optare, ut decernatur, Rectorem, de quo agitur, eligi tantummodo posse ex iis Sacerdotibus, qui indicto concursu ab Ordinario Brixiensi in examine ad normam Canonum habito fuerint approbati, neque electores, neque eorum haeredes posse Rectorem dimittere, nisi cognita causa, eaque rationabili habita ab eodem Ordinario, ut fieri solet, cum agitur de Parochis institutionem Canonicam habentibus.*

Dubitari nequit, quin jus patronatus, de quo agitur in casu, sit *gentilitium*. Hoc autem in jure duplici modo accipitur vel *stricto modo*, quando vocati fuerint agnati de domo, aut designata familia, vel *lato modo*, si generatim vocati fuerint descendentes conjuncti, parentes, quo in casu non requiritur sanguis agnatitius, sed comprehenduntur omnes sive per masculos, sive per foeminas descendentes juxta Fondus *quaest. benef. praesen. 1 cap. 32. num 19 de Luc. de Jurep. disc. 60 nu. 30. Rot. decis. 140. num. 1. et 2. cor. Kaunitz, et Piton de controv. Patron. alleg. 37. nu. 10.* Porro jus patronatus in themate est gentilitium stricto modo sumptum, cum vocati fuerint descendentes masculi, ob quorum defectum finem habuit jus patronatus, quod ex gratia in Oratricem tantum transivit.

Id vero probe ipsa noscens petit, ut tranferatur in suos heredes, et descendentes, ac successores. Animadverti pro ipsa potest, juspatronatus gentilitium ex Ecclesiæ indulgentia effici hæreditarium, et transito-

torium ad hæredes etiam extraneos juxta notissimam theoricam *Ancharan. in consil.* 81. de qua fuse agit *Fagn. in cap.* 1. *de jurepatr. nu.* 25. *Piton. de controv. Patron. alleg.* 14. *nu.* 3. *Rot. dec.* 351. *nu.* 18. *cor. Ansal. et* S. *Cong. in Paderb. Applicationis* 19. *Decembris* 1772. *ad II. Dubium*. Deficit præterea in fundatione restrictiva particula *tantum*, ac proinde ea provisio, qua reservatum fuit juspatronatus descendentibus masculis non *taxative* sumenda est, sed *demonstrative*; ut scilicet quamdiu aliquis de contempl ata familia supersit, extraneus succedere nequeat, ut disserit *Reiffens. in jus Can. lib.* 3. *tit.* 38 *sub nu n.* 24. Hæc vero, quæ locum habent juxta Ecclesiæ benignitatem, etsi, dum fit extensio jurispatronatus, nihil novi donetur Ecclesiæ patronatæ, multo magis videntur militare in casu, cum Oratrix novum dotis augmentum despondeat, et quidem ultra medietatem. Etenim reditus existentes sint in scut. 105., et ob. 94., et augmentum comprehensa solutione vectigalium juxta Parochi relationem computatur in scut. 61., et ob. 6. Jam vero licet ad juspatronatus acquirendum non sufficiat quælibet donatio, vel simplex dotis augmentum. *Lambert. de jurepatr. lib.* 1. *part.* 1. *in* 5 *quaest princ. art.* 12. *nu.* 1. *Fagn. in lib.* 3. *Decret. cap. cum propter de jurepatr. nu.* 67., attamen acquiritur, dummodo dimidia saltem dos constituatur. *Vivian. de jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 2. *sub n.* 4. *Fargn. eod. tract. par.* 1. *can.* 5. *cas.* 7. *n.* 19. idemque post *Const.* 1. *Adriani IV.*, *quae incipit Sanctissimus Dominus in Bullar. Mainard. Tom.* 4. *par.* 1. *pag.* 1. sentiunt *Garg. de Benef. part.* 5. *cap.* 9 *n.* 127. Lotter. *de re benef. lib.* 2 *quaest* 8 *nu.* 38., *et seq. Piton discept. Eccl.* 33. *nu.* 14. *et de controv. patr. alleg.* 58. *n.* 48. S. Congregat. autem juspatronatus concessit Marchionibus Bourbon del Monte ob desponsa in reparationem Ecclesiæ, et augmentum dotis, quæ erat scut. 44., in aliis scut. octo, ut videre est in Civitatis Castelli Capellaniæ 16. *Augusti* 1794. Idemque peregit in *Parmen. Jurispatronatus* 6. *Augusti* 1791.

Attamen hujusmodi facile concedenda videtur jurispatronatus extensio de una in alteram lineam. Juspatronatus namque induxit servitutem in Ecclesiam S. Congre-

ga-

gatio in *Balneoregien.* 17. *Junii elapsi an.* 1820. Hinc æquiparatur veræ alienationi, et proinde cadit sub interdicto *Extrav. ambitiosae de rebus Eccl. non alien.*, *ut notant. Pirringh. in Jus Can. tit. de reb. Eccl. alien. vel non nu.* 10. *Lauren. in for. Eccl. quaest.* 150. *n.* 1. *Card. de Luc. de alienat. et contract. prohibit.*, *Barbosa de jure Eccl. lib.* 1. *cap.* 11. *nu.* 20. Hinc nisi adsit vera Ecclesiæ utilitas, non est locus concessioni, ac præsertim in præsenti casu, in quo agitur de Ecclesia ad pristinam libertatem restituendam.

Addi etiam potest doctrina Card. de Luca *de jurepat. disc.* 10. *nu.* 9., quæ apposite ait,, *Ecclesias liberas concedi in patronatum quando habent exiguos reditus* consonaque *Lotterius de re benef. quaest.* 8. *num.* 32. De congruæ autem tenuitate, quæ ita describitur a Parocho, et in Instrumento donationis a Comitissa peractæ, Vestrum erit EE. PP. judicare.

Episcopus non abhorret a juris patronatus extensione ad hæredes, et successores Oratricis. Il unum optat, ut Parochus non sit amovibilis ad nutum patronorum saltem, quin Ordinarius causam legitimam agnoscat, et probet, ac præterea, ut Rector juxta canonicas sanctiones præsentetur, quod ad *modum* spectabit concessionis. Porro quoad amovibilitatem clamant SS. Canones, ne Parochus sit conductitius, et ne curam animarum exercens sit annuus, et amovibilis, sed sit perpetuus. *Concil. Later. IV. cap.* 32. *relat in cap. Extirpandae* 30. *qui vero de praebend. Concil Rhemen. ann.* 1148. *cap* 9. *Concil. Abrincaten. ann.* 1172. *cap.* 4. Licet autem concil. Trident. *Sess.* 23. *cap.* 7. *et sess* 25. *cap.* 11. *de Regul.* admiserit Parochorum amovibilitatem, attamen amovendi non sunt absque legitima causa, ut jam lin firmarunt SS. hæc Congregatio 11. *Julii* 1628. et Cong. Episcoporum, et Regularium *in Salmonen.* 24 *Martii* 1645. *et* 16. *Maii* 1653. ut fusius videre est apud Girald. *in animadver. et additamen. ad Barbos. de offic. et potest: Paroch. par.* 3. *append.* 2. *cap.* 115. *num.* 12., *et* 13. *pag.* 341. *edit. Rom.*

Ad modum vero nominationis hæc habet idem auctor *loc. cit. num.* 3. „ *Non potest Episcopus decernere, quod Ecclesiae Parochiales de jurepatronatus laicorum* con-

conferendae sint per concursum. S. Congregat. Concilii in Vasionen. 22. Augusti 1637. *Nam sine concursu conferri debent praesentato a patronis, solo praevio ipsius praesentati examine quoad scientiam, mores, et habilitatem ad exercendum officium Parochiale Concilium Trident. sess. 7. cap.* 13. *et sess. 24. cap.* 18. *Rot. in Leod. parochialis* 11. *Januarii* 1706 *num.* 10. *§. multo coram Kaunitz* „ Et sub *num.* 6. excipit dumtaxat duos casus ad tramites resolutionum hujus S. Congregationis, si nimirum paræcia conferenda sit ab Episcopo jure devoluto, vel si plures a patrono, vel Patronis Laicis sint præsentati, qui tamen concursus fieri debet inter solos præsentatos. Videant tamen EE. VV. utrum in gratiæ concessione, quatenus votis annuere censeant Oratricis, suprema auctoritate imponendum sit, quod præscribere nequit Episcopus jure ordinario.

Dubium itaque proponitur.

An, et quomodo sit consulendum SSmo *pro extensione juris patronatus in casu etc.*

NOVARIEN. TRANSACTIONIS. In folio Congregationis 20. Januarii 1821., quod reassumere precor, proposita fuere tria, quæ sequuntur, dubia. 1. *An sit locus sanationi transactionis, et concessioni beneplaciti Apostolici in casu etc. II. An sit consulendum* SSmo *pro absolutione a censuris in casu etc. III. An sit consulendum* SSmo *pro absolutione, et sanatione Missarum non celebratarum in casu etc.* Rescriptum vero fuit Ad I. II., et III. *Emo Episcopo pro nova Informatione, et transmittat statum activum, et passivum Capellaniarum tum de tempore factae fundationis, tum de praesenti,* Sess. 23. cap. 9. de Ref.

ti, de annuo reditu a fundatoribus assignato utrique Capellaniae ad monetam Romanam, et de numero Missarum in quolibet anno celebrandarum, nec non de alienationibus commissis, et a quibus commissae sint; an sint qui teneantur ad redintegrationem, ac de Missis hactenus inadimpletis,

Rescripto S. Congregationis obsecundans Emus Episcopus in hæc verba respondit„ *Injuncto iterum mihi muneri satisfacturo nonnulla dicenda occurrunt, ut absolutam habeant, quam datis literis 20. Januarii 1821. requirunt Emtiae Vrae de supplici libello Caroli, et Joannis Beltrami, cognitionem. Dico igitur 1„ reditus Capellaniae erectae in loco di Ramata, in prima sua institutione fuisse libellarum 301. Mediolanensium, scut. Rom. 43. circiter cum onere Missarum 250. a Capellano, qui item tenebatur adesse Parocho Sacra Parochialia agenti; alterius vero Capellaniae reditus erant ab initio suae erectionis libellarum 318. Mediolanen. scut. Roman. 46. circiter cum onere eodem, quo in priori supradicta Capellania,*

Simul cum literis diei 23. Junii 1820. dedi S. Concilii Congregationi absolutam, ut mihi videbatur, descriptionem bonorum in specie alienatorum, tum etiam eorum, quae illis suffecta fuerant, quam quidem descriptionem ab Oratoribus manu propria subscriptam, meoque jussu ad veritatis normam exactam a Vicario Foraneo Regionis, et a Curia ipsa Episcopali rite sancitam, jam pridem tenet S. ista Congregatio.

Ne autem quidquam desit ad tutum ferendum judicium, hic referam descriptionem tum bonorum, quæ alienata fuerunt, tum illorum, quæ distractis suffecta sunt Bona itaque primitus assignata hæc leguntur „ I *Un annua rendita perpetua sul Monte S. Ambrogio di Milano, trasportata sul Monte Napoleone di Lire 11. (scut. 14. et ob 53.) e ridotta a L. 24. Italiane annue, e poscia sequestrata sotto il cessato Governo;* II *Una bottega in Milano posta sù la piazza de' Mercanti sotto il portico detto dello studio dell' annua rendita, o fitto di Milano L. 150., scudi 20.* III *Un Capitale di L. 300. di Milano contro di Luigi, Vito, o Biagio Beltrami di Cireggio, prescritto L. 15., scudi 2.* IV. *Interessi di altro Capitale verso il Signor Ambrogio Zampone di Forno dell' annua rendita di Milano L. 42. scudi 6., reso*

ine-

„ *inesigibile attesa l' insolvibilità del debitore* „ Ex his liquet annuum reditum bonorum in erectione assignatorum fuisse Libell. Mediolanensium 318., seu scutatorum Romanorum 42. et ob. 53.

Bona autem in transactione, cujus approbatio petitur, assignata hæc sunt. „ *I. Un annuo censo dovu-*
„ *to da Gio. Battista Concola per Istromento delli* 14.
„ *Aprile* 1766. *rogato de Augustinis di Milano L.* 5. *scud.*
„ 0, *e baj.* 66. *II. Un Capitale di L.*300. *di Milano dovuto*
„ *da Francesco de Ambrosi di Tanchello, e per esso*
„ *da Clara Camona Vedova Beltrami dell' annua rendita*
„ *di L.*13., *e Soldi* 10., *Scudo* 1. *baj.* 86. *III. Altro*
„ *Capitale di L.*350. *di Mil. dovuto da Mauro de Am-*
„ *brosi, e per esso da detta Clara Camona di rendita*
„ *L.* 15. *soldi* 15., *scudi* 2. *baj.*26. *IV. Altro Capita-*
„ *le censo di L.*3920. *Imperiali dovuto dagli Eredi Ce-*
„ *roni portato da Istrumento* 3. *Luglio* 1770. *rogato*
„ *Zanaja dell' annua rendita di Milano L.* 136. *scu-*
„ *di* 19. 40. *V. Per altro Capitale dovuto dagli Eredi*
„ *Minetti e per essi dalla suddetta Clara Camona*
„ *Vedova Beltrami L.*8 *soldi* 10., *scudo* 1. *baj.*20. *VI.*
„ *Altro Capitale di L.*150. *Imperiali dovuto da Giusep-*
„ *pe Nello di Prancore della rendita di L.* 6. *sc.o.*
„ *baj* 80 *VII. Il Capitale di L.*1400. *di Milano dovu-*
„ *to dalla Clara Camona Vedova Beltrami in forza*
„ *della transazione L.*70., *scudi* 10. *VIII. Altro Ca-*
„ *pitale sul Monte di Milano, ed ora trasferito sul*
„ *banco di Torino della rendita di Franchi num.*24.,
„ *di Milano L* 31. *soldi* 5., *scudi* 4. *baj.*46. Unde integer reditus quolibet anno juxta transactionem esset lib. Mediolanen. 286., seu scut. Romanorum 40. et ob. 64. Hisce positis ad informationem redeo.

Dico 2. (ita prosequebatur Eminentissimus Episcopus) *nullum alium, quod equidem sciam, suppeditare modum, quo integre restauretur dos Capellaniarum supradictarum, nisi confirmetur, et rata habeatur compositio vulgo* transazione, *cujus exemplar videre est penes eamdem S. Congregationem*. Porro in transactione continetur factorum series in præterito folio, ac in præsenti descripta. Pacta, et conditiones pariter leguntur in illo: hic sat erit addere tantum, a Clara Camona deberi reditus fragiferorum nominum, quæ

in superius excripta nova assignatione bonorum leguntur sub numeris II,III, et V, nec non ab ipsa deberi reditus in scut. 10. pro capite libell. Mediolanensium 1400., ut legitur sub. num. VII., quæ æquant bona alienata a Josepho Beltrami fratre, et hærede Sacerdotis Antonii Beltrami, qui ex propriis bonis demandavit fundationem secundæ Capellaniæ nondum erectæ, quæque erigi debuisset juxta voluntatem Joannis Piazza primi fundatoris. Atque hic animadvertendum est Claram jam assignasse bona tantumdem valoris, ac reditus *da meglio descriversi, ed estimarsi quando sarà come infra approvata la presente convenzione, riservandosi la detta Clara di aggiungervi, o dedursi quel più o meno secondo ne risulterà l' estimo delli medesimi, colla riserva inoltre di essere lecito alla stessa di sostituire altrettanti capitali esigibili, come avanti, ove dall' estimo di tali beni non rilevasse la convenienza del loro assegno*. Hæc est pactorum summa, quam clarius deprehendent EE. PP. præ oculis habito prætcrito folio. Iterum nunc prosequor Informationem.

Dico 3., *numerum Missarum minime celebratarum liquido, ut mihi videtur, constare in priori, quam dedi eidem* S. *Congregationi vel ab anno* 1819. *simul cum statu, ut ajunt, activo, et passivo utriusque Capellaniae, et voto Oratoribus favorabili. Quae quidem omnia, si placet E. V. consulere, nihil, cum haec quoque illis accedant, arbitror amplius defuturum ad dicendam, quam Oratores flagitant Eminentiarum Vestrarum sententiam*. Duo tantum quoad Missarum omissionem constant. *Primo* certum est, Missas ad Capellaniam spectantes, de qua disputatur, nunquam fuisse celebratas, cum ejus erectio adhuc desideretur. *Secundo* patet ex præsenti informatione, utramque Capellaniam gravatam fuisse onere missarum 250. Sed utrum onus hoc Capellaniæ, de qua agimus, impositum fuerit a primo fundatore Piazza, vel ab altero fundatore Sacerdote Josepho Antonio Beltrami nec ex informationibus, nec ex transmissis documentis eruere potui; ac proinde, me fugit, a quo tempore incipiendus sit calculus omissionis Missarum.

Ani-

Apin. advertant EE. PP. dubium esse an Clericus Beltrami peccaverit, eo quod transactionem cum Clara Beltrami inierit, cùm ageretur de jure dubio, ut in folio diei 20. Januarii observare non omisi. At licet jus, de quo agitur, dubium esset, ejusmodi tamen non erat ex se, quum ipsa Clara confessa fuerit „ *Sebbene sia inconcusso il dovere del nominato di Lei Suocero all'erezione anzidetta per avere accettata l'eredità del Sig. Sacerdote di lui germano, essendo però la stessa esuberantemente aggravata de' debiti, come così fù aggravata l'eredità, che dal Suocero ha detta Chiara conseguita, intese la medesima sul di lei stato di numerosa figliolanza, più sostenuta dalla di lei industrie, che dal reddito dello scarso patrimonio, di potere implorare in ogni caso tutti i soccorsi.* Sed dubium evaserat ex temporum circumstantiis, quum jura Ecclesiæ, quantumvis certa, pro lubitu a laica Potestate infringerentur, eo magis, quod mulier hæc ad hujus Potestatis patrocinium confugerit contra Clericum Beltrami, ne cogeretur ad sarta tecta servanda Capellaniæ jura, ut ex superius excriptis verbis innotescit.

Quæ cum ita sint, licet religione solutus censari velit Clericus Beltrami, eo quod transactio versaretur super jure dubio, non tamen piaculi expers videtur Clara Beltrami, quæ jus certum confessa, tamen illud dubium effecit per imploratum Laicæ Potestatis auxilium. Ipsa propterea præsertim et censuras incurisse, et ad damnorum Ecclesiæ illatorum refectionem teneri videretur.

Observandum etiam, Emum Episcopum in informatione ultima superius excripta retulisse reditus Capellaniæ erectæ in loco *Remate*, cui onus Missarum 250., et inserviendi functionibus Parochialibus in prima institutione fuerat impositum, tunc fuisse scut. 43. circiter, pro altera vero videlicet erigenda in Ecclesia Parochiali sub invocatione S. M. Virginis de Rosario in loco *Massiola* reditus fuisse assignatos in scut. 46. circiter. Porro quoad Capellaniam S. Laurentii loci *Remate* constat ex præterito folio, ob publicas temporum calamitates adeo decrevisse redi-

tus, ut vix annua scut. 12. retrahantur. Quo vero ad alteram Capellaniam erigendam, constat ex folio superius excripto bona assignata primitus fuisse in libellis Mediolanensibus 318., seu scut. Romanis 42, et ob 53; suffectas autem fuisse in vim transactionis annuas libellas 286., seu scut. 40. et ob 64. Si huic descriptioni standum esse censuerint EE. PP. apprime nosceut non fuisse illatum grave præjudicium Ecclesiasticis juribus, quum reditus suffecti minores sint reditibus primæ institutionis tantum scut. circiter 2., unde non præcluderetur omnino aditus ad Apostolicum Beneplacitum impetrandum, quia de minima agitur jactura.

Status activus, et passivus Capellaniarum, quem transmisisse affirmat Emus Episcopus, numquam mihi exhibitus fuit, forsan ex agentis incuria.

Ad alienationes, quod attinet, partim commissæ sunt a Josepho Beltrami fratre, et hærede Josephi Antonii secundi fundatoris Capellaniæ. Legitur enim in instrumento transactionis „ *Dall' assegnante (Giuseppe) si fecero in vece l' esigenze degl' interessi de' capitali suddetti, come ne fece anche l'esigenza in parte de' capitali medesimi*. Quomodo nonnulla alia frugifera capita perierint deprehendent EE. VV. ex pluries memorata nota bonorum primæ assignationis, quam superius excripsi. Utrum vero aliæ peractæ fuerint alienationes non constat, præsumendum autem videtur, ratione habita ad reditum relatæ descriptionis, nullas alias intercessisse bonorum distractiones.

Hæc erant fusius enucleanda, ut tutius possint EE. VV. dubiis, quæ iterum proponuntur, respondere.

I. An sit locus sanationi transactionis, et concessioni beneplaciti Apostolici in casu etc.

II. An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.

III. An sit consulendum SSmo pro absolutione, et sanatione Missarum non celebratarum in casu etc.

Die Sabathi 15. *Septembris* 1821, *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii , in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia , juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda .*

Prima , et *Altera* Causa , nec non *Sexta*, et *Septima* pertinent ad *Folium* præteritæ Congregationis diei 18. Augusti , quod reassumere precor .

CAMERINEN. FUNERIS ,

Sess. 15. *cap.* 13. *de Reform.*

Dubia

I. *An , et quomodo sit standum , vel recedendum a decisis in primo Dubio in casu etc.*

II. *An sit standum , vel recedendum a decisis in secundo Dubio in casu etc.*

Ad I. et II. Iterum proponatur .

Sess. 24. cap. 13. de Reform.

FOROSEMPRONIEN. PENSIONIS.

Dubia

I. *An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.*

Et quatenus negative ad primam partem.

II. *An, a quo tempore, et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu etc.*

Ad I. et II. Dilata ad primam post aquas subministratis interim acutatis 5q.

Sess. 25. cap. 6. de Ref.

TERRACINEN., SETINA, ET PRIVERNEN JURIS HABENDI VICARIUM GENERALEM, ET CANCELLARIAM GENERALEM. Ex quo ineunte sæculo XIII a S. Mem. Honorio III. Ecclesiæ Terracinen. unitæ fuerunt Setina, et Privernen. perpetuus extitit controversiarum fons super potestate, reverentia, honore, primatu, antiquitate, et cathedralitate. Sed cæteris acrior fuit controversia super cathedralitate, de qua disceptatum fuit in S. Rota *die 23. Junii an.* 1702., ubi constitit de subjectiva unione Setinæ, et Privernen. Ecclesiæ facta Terracinen., cum primam nullum habuisse Episcopum, secundam vero quinque tantum fruitam fuisse censuerit S. illud Tribunal, ceu pandunt decisiones 784. *et* 785. *cor. Molines.*

Ut tot dissidiis sopitis quidem, sed minime extinctis, ac tot animorum exasperationibus finis imponeretur, Benedictus XIII. felic. record. duplici MOTU PROPRIO praevia avocatione causæ cathedralitatis *primam*

men-

mense Majo anni 1725. Setinam Ecclesiam ad cathedræ honorem restituit, et quæ opus esset ex integro erexit, quatuor vero post menses Privernensi pristinam qualitatem Cathedralis reddidit.

Veruntamen tanti Pontificis paterna sollicitudo minime valuit diuturnas compescere disputationes, quæ imo acriores ad hanc usque diem exarserunt. Etenim quæ primum Setinis mota fuerat lis a Terracinensibus super obreptione Litterarum Apostolicarum S. M. Benedicti XIII. recruduit posterius, sed adverso marte tum e particulari Congregatione trium S. R. E. Cardinalium, tum a S. Rotæ Auditorio Terracinenses discesserunt, ut testantur decisiones 629., *et* 630 *cor. Olivat. editae* die 26. Junii 1767. Forsan. hujus causæ novæ disceptationi occasionem præbuere resolutiones, quæ præcedenti anno 1706. prodierunt ex S. hac Congregatione. Disputata enim die *prima Martii* in strenuo partium conflictu fuerant *sex dubia*, in quorum primis quatuor succubuere Privernates, et Setini, qui juncto fœdere super privilegiis, et præeminentiis dimicabant, in duobus vero postremis decretum fuit, Synodum Privernaten. paulo ante celebratam obligare Terracinenses, et substineri suspensionem ab Episcopo inflictam Archipresbytero, et quinque Canonicis Terracinen. ob desertam synodum contra Antistitis imperium, quia vulnus eorum præminentiæ in ordine sedendi inflictum fuerat.

Post negatam oris aperitionem, acriores ad hanc usque diem exarserunt controversiæ super juribus, et privilegiis trium illarum Cathedralium æque principaliter unitarum. Etenim æquali partium studio in S. Rota die 9. Maii 1768. disceptatum, ac statutum fuit in qualibet Cathedrali confici posse Oleum Sanctum, ut ex *dec.* 681. *cor. eod. Olivat.* Rursus die 16. *Martii* 1771. in S. hac Congregatione loco *Congregationis* Super Seminariis dimicatum est a Privernatibus, et Terracinensibus de aperitione oris adversus Litteras Apostolicas S. M. Benedicti XIII., et erectione Seminarii, ac denegata oris aperitione, secundæ locum non esse dixit S. hoc Tribunal *ex eo usque deductis*, quæ tamen, quoad Seminarium quæstio iterum efferbuit anno 1816. coram EE. VV., quæque resoluta

fuit

fuit favore Setiæ, adjuncto tamen aliquo modo favore Terracinæ, ut videre est in folio diei 24. Augusti memorati anni 1816.

Nec satis. Sequenti enim anno 1772. supplices fuerunt Terracinenses apud Clementem XIV. felicis recordat. impugnantes residentiam Vicarii Generalis in Civitate Setiæ; fuerunt eorum preces S. huic Congregationi adlegatæ: exquisita fuit Episcopi informatio, quæ Setinis favebat; sed minime definita causa fuit, quam ob rem latet, nisi quia forsan defuncto interim Episcopo, gravior excitata fuit contentio super residentia Vicarii Capitularis. Volvente enim *anno* 1775. inchoata primum in hac S. Congregatione, et deinde definita contra Setinos in S. Congregatione Episcoporum, et Regularium lis fuit distributis utrinque juribus super residentia in Civitate Terracinæ Vicarii Capitulariis duobus propositis dubiis I. *An sede Episcopali vacante Vicarius Capitularis electus a Capitulo Terracinen. possit residere Terracinae, ibique cognoscere, et judicare universas causas graviores totius Diaecesis tam Terracinen., quam Setinae, et Privernen.*, II. *An idem Vicarius Capitularis possit deputare in Civitate Setina Vicarium cum limitatis facultatibus cognoscendi causas minores Diaecesis Setinae tantummodo in casu etc.*, et ad utrumque respondit *S.* illa Congregatio *Affirmative*, quod judicatum confirmatum fuit sequenti ineunte anno 1776.

Post hanc rem judicatam res siluit usque ad annum 1804. quo Terracinenses, et Privernates iterum cum Setinis conseruere manus super jure residendi Setiæ Vicarium Generalem, et Cancellarium Generalem, quod postremi sibi adstruebant ceu privativum, et cujus fere biscentenaria possessione fulciri asserebant. Actum hinc prius cor. R. P. D. Auditore SSmi de Tribuna in deputatione, et commissa fuit causa ad S. Congregationem Episcoporum, et Regularium, quæ tamen ob publicas, quæ subsequutae sunt calamitates, prosequuta non fuit. Sed an 1818. iterum Privernates preces SSmo porrexerunt, eorumque votis annuens Sacratissimus Princeps praevia avocatione causæ, eam remisit ad S. Vestrum Ordinem. Exquisita fuit Episcopi informatio, quam exemplatam habent EE. PP. in *Summario* pro Terraci-

cinensibus, et Privernatibus impresso. In altero *Summario* Setinorum prostant dispositiones Synodorum, quæ leguntur a *num.* 24. *ad* 28. Indicta itaque hæc fuit vadimonio dies, in qua causa sub duplici dubiorum formula proponitur magna utriusque partis animorum contentione, distributisque scriptis.

Terracinenses, et Privernates in *primo dubio*, in quo quæritur, an privativum jus competat Setinis retinendi unicum Vicarium Generalem, et unicam Cancellariam Generalem pro tribus unitis Diœcesibus, ita ut sit eis danda manutentio, huic privativo juri resistere dicunt juris dispositionem, Bullam Benedicti XIII., et rem judicatam. Et quoad juris dispositionem, de qua primum sermo est, *in Cap.* 6. *de Off. ordin. in* 6. extra quamlibet dubitationis aleam ponitur facultas Episcopo competens in *quolibet* loco suæ Diœcesis vel per se, vel *per alium* sedendi pro Tribunali, causasque ad suum forum pertinentes cognoscendi, *Pignat. Consult. Can. tom.* 9. *Consult.* 72. *numer.* 14., *Grat. in discept. for. Cap.* 892. *numer.* 7. *Constant. Vot. dec. Vot.* 232. *num.* 2., *Rot. cor. Veral. dec.* 306. *num.* 1. *et cor. Molin. dec.* 784. *numer.* 84. Quin imo sicut potest nullum Vicarium Generalem adhibere, si omnino per se gerere valeat, ita potest etiam plures Vicarios habere pro majori Diœcesum commodo, locorum distantia, et difficultate *Cap. quoniam de Off. Ordinarii*, *Cap. ad haec de Off. Arch. Abb. num.* 10. *de Off. Deleg.*, *Barbos. de Off. et pot. Episc. par.* 3. *alleg.* 54. *num.* 125., Rot. cor. *Socc. dec.* 2138. *num.* 15., quæ præsertim itineris incommoda, et viarum, regionumque pericula locum in præsenti casu habere videntur.

Nec prodesse ajunt Setinis biscentenariam, et etiam immemorabilem observantiam ad manutentionem obtinendam. Agitur enim primo de actibus facultativis Episcoporum, qui Setiæ plerumque retinuerunt pro suo arbitrio Vicarios Generales, et Cancellariam Generalem. Iam vero actus facultativi, nec necessitatem, nec obligationem inducunt Prosper. *de Territ. separat. quaest.* 28. *num.* 4. atque tum *ex Constant. cit. Vot.* 832. *num.* 29., *et* 30., tum *ex S. Rot. cor. Emerix. dec.* 1236. *num.* 5., qui libertatem Episcopi tuentur quoad locum residentiæ Vicarii

Generalis , quæ non tollitur ex præcedentibus depu-tationibus , et residentia in uno loco factis, cum sint actus facultativi. Tum enim hi obligant , nec amplius sunt facultativi , si concurrant mandatum superioris , necessitas , aut coactio ad text. in cap. Cum *Eccl. de causis possessionis ec.*, *Prosper. dis. Eccles. quaest.* 8. *num.* 13.

Minus vero valent in casu actus hi facultativi , ac immemorabilis etiam possessio ad obtinendam manutentionem in jure , quod asseritur privativum , quodque sublatum fuit a S. *Conc. Trident. Sess.* 25. *Cap.* 6. *de Refor.* a quo post quamlibet consuetudineu etiam immemorabilem sublatam arbitrio Episcopi relictus fuit locus residentiæ , et Tribunalis in sua Diæcesi , ut fuso calamo demonstrant præsertim Pignat. *tom.* 5. *consult.* 72., Barbos. *de Jure Eccles. univers. lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 28. allegantes plures S. Congregationis declarationes , et resolutiones editas etiam in strenuo partium conflictu. Et revera S. Rota actibus mere facultativis tribuit Palatium Episcopale, thronum , tribunal , Vicarium Generalem , et carceres Setiæ existentes , quæ proinde nullius roboris esse dixit ad evincendam hujus Ecclesiæ cathedralitatem , ut *in dec. cor. Molines num.* 63. *et* 64.. Idipsum quoad Terracinenses sensit super confectione olei sancti , quorum jus deductum ex observantia , utpote ab actis facultativis constituta , excludit , ut ex *dec. cor. Olivat. num.* 14. Hanc possessionem vero pacificam negant in facto *tum* ob rem judicatam , *tum* ob existentiam in aliis etiam civitatibus cancellariarum , et residentiam Vicarii Generalis , quæ per aliquid temporis in discrimen revocari nequeunt.

Pauca quoad secundum defensionis caput. Repugnare asserto privativo juri Setinorum ait Terracinensium , et Privernatum defensor Bullam s: m: Benedicti XIII , qui arbitrio Episcopi reliquit in *Civitate Priverni residere , aut retinere Vicarium generalem , aut specialem , functiones Episcopales temporibus , et diebus eis benevisis perogere , semper tamen eorum arbitrio . . . . et quod* (Priverneuses) *obligati sint . . . . emere , seu construere aliquod de-*

decens Palatium, in quo praefatus Episcopus ad ejus arbitrium commode, et decenter habitare valeat -, quod sane præstiterunt Privernates; atque hinc Episcopi modo Priverni, modo Terracinæ vicarios generales habuerunt, causasque judicaruut prout ipsis magis libuit.

Postrema vero defensionis pars tota consistit in rejudicata S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, in qua antiquissima, et immemorabilis asserta Setinorum possessio in retinendo Vicario Generali, et Cancellaria totius Diæcesis semel, iterumque profligata fuit, et in qua statutum est posse Vicarium Capitularem residere Terracinæ, causasque totius Diæcesis cognoscere, et judicare, deputato tantum Setiæ Vicario cum limitatis facultatibus cognoscendi minores causas solummodo Setinæ Ecclesiæ. Hanc autem rem judicatam locum habere contendunt etiam in præsenti casu nedum ex *paritate rationis* cum modo nil aliud opponatur, nisi observantia, et possessio, sicuti in illa actione, sed etiam ex *potioritate rationis*, cum absurdum sit denegare modo in Episcopo arbitrium illud, illamque facultatem, quæ tunc cognita fuit, ac firmata in Vicario Capitulari.

Post rejectum in primo dubio privativum jus, possessionemque Setinorum, et post probationem *in genere* ex arbitrio Episcopi pendere unius Vicarii, vel plurium deputationem *in specie*, tuentur Terracinenses, et Privernates sibi respective competere jus habendi proprium Vicarium, et Cancellariam, de quibus sermo est in *secundo dubio*, cum id consonum sit Bullæ S. M. Benedicti XIII. Quoad modum vero addendum putant *arbitrio Episcopi* pro nunc, ut scilicet indicetur sermonem esse de arbitrio æqui, et boni viri. Locorum namque distantiæ, itineris difficultates, et pericula omnino exigere dicunt Generalem Vicarium, et Cancellariam in qualibet ipsorum Civitate principali, quibus sane in circumstantiis Episcopi arbitrium veluti in obligationem resolvitur, ut tradit *Barbos. de O f. et potest. Episc. alleg.* 54. *numer.* 126., *Pignatlel. Consult. Can.* 414. *tom. primo*, et prout definivit, et mandavit *S. hæc Congregatio in Sutrina, et Nepesina* 11. *Maii* 1584. *In Civitatis Ca-*

stellanae , et Hortanae die 8. *Junii* 1624. , et in *Falven., et Sulmanen.* 4. *Septembris* 1604. Addunt postremo ipsos jam fundos constituisse, ut Vicarii, et Cancellarii deputandi commode, ac decenter vivere possint absque ullo Episcopi incommodo, et impensa .

Setini e contrario controversum esse dicunt arbitrium Episcopi super plurium Vicariorum deputatione . Sunt enim , qui cum adversariis hanc facultatem Episcopo tribuunt , sunt vero haud minoris notæ doctores, qui id negant inter quos Pax Jordan *lib.* 12. *tit.* 7. Sbrozzius *de Vica. lib. primo quaest.* 46. Garg. de Benef. *par.* 5. *cap.* 8. Cardinalis de Luca ad *Trid. discep.* 4. *num.* 7 Lauren. in for. Benef. *in tenet. de Vicar : Episc quaest* 31. , *et* 32. Exploratum tamen apud omnes est , cessare quodlibet in Episcopo arbitrium , si ex consuetudine centenaria præsertim , et immemorabili in aliqua Civitate Vicarius Generalis jurisdictionem exerceat super universa Diæcesi et Civitatibus æque principaliter unitis , ibique universae totius Diæcesis acta serventur, quia Civitas illa jus istud ex consuetudine privative sibi acquisivit . Pignatell. *Consult. Can.* 64. *num.* 2. *tom.* 7. Sbroz. *de Off.* , *et pet. Vic. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 9. Vantius *de nullit. Sent. ex def. Jurisd. num.* 110. , et idipsum ex *Sess.* 25. *cap.* 6. *Concil. Trident.* deducit Grat. *discep. forens. cap.* 892. *num.* 16. , *et seqq.* Et ratio est quia centenaria , et immemorabilis præsumit quamcumque meliorem titulum de *mundo* , ut ajunt , ac proinde transactionem , remjudicatam , et privilegium *Leg. hoc jure §. Paulus de aq. quotidian.* Grotius *de jure belli , et pacis lib.* 2. *cap* 4. *num.* 10. *Ros. Consul.* 12. *num.* 32. Rot. *in Romana Location. super devolutione , et Associatione* 13 *Martii* 1789. §. 6. *coram Eminentissimo Cesarei* , et S. hæc Congregatio *in Viterbien. in juris eligendi* 19. *Septembris* 1797 §. *Ambigi non potest* .

Jam vero residentia Vicarii Generalis , et existentia Tribunalis in Civitate Setina *antiquissima , et immemorabilis* dicitur in Motu proprio Benedicti XIII. edito anno 1725., ibique enunciatur nec Tribunal , nec carceres Episcopos habuisse Terracinæ. Eadem antiquissima Setinorum possessio legitur in *decis.* 784.

co-

coram Molines, *et decis.* 650. *coram Olivat.*, in qua perperam insttierunt Terracinenses pro aperitio e oris adversus litteras laudati Pontificis, asseritaque num. 7. *Episcopum Pontificalia solum gerere in Ecclesia Setina*, *ibi Vicarium Generalem retinere*, *et vix Foraneum habere Terracinae* Ipsum ostenditur ex antiquissimis inscriptionibus ex *Giorgi* in opere de *Eccl. Cath Setina pag.* 25., ex Synodorum dispositionibus, ex longa serie Vicariorum Generalium, et actuum pertinentium ad quodvis genus, et quamlibet civitatem etiam æque principaliter unitam, ex factis Vicariorum aliorum civitatum, qui se incompetentes declararunt, causasque ad Setinum Tribunal remiserunt, ex appellationibus interpositis a Vicariis Terracinensi, et Privernensi ad Setinum, et demum ex instauratione Archivii generalis Setini facta anno 1675. auctorante Præfecto Archiviorum, ad quod ut deferrentur, jussum est, omnia acta, et instrumenta aliarum duarum Civitatum Diœcesis cum expressa prohibitione illa imposterum extrahendi absque expressa vel Vicarii Generalis, vel Episcopi licentia.

At si Episcopi Terracinenses in una Setiæ Civitate habuerunt Curiam, Tribunal, Cancelleriam, Cathedram fixam, Carceres, et Vicarium Generalem, negari a nemine potest, eos ordinariam, et generalem in una Setina Civitate exercenisse jurisdictionem in universam Diœcesim, et principaliores etiam Civitates. Id enim præter facta hucusque memorata evincit etiam Vicarii Generalis nomen, qui nimirum ille est, ac dicitur, qui cum generali potestate constituitur in eodem loco, et Tribunali, ubi residere, et jus dicere solet Episcopus, quia unum, idemque Tribunal constituit, eamdemque exercet Jurisdictionem *Cap. Putamus de Consuet. in* 6. *Reiffenst. in Decret. lib.* 1. *tit.* 28. *de Off. Vic. num.* 14., *et seqq.* Marant. *in specul. par.* 4. *dist.* 5. *n.* 8. Laurent. *in for. benef. tom.* 2. *quaest.* 3. Sbrozzius *de Vic lib.* 1. *quaest.* 28. *num.* 7., *et quaest.* 69. *num.* 2., *et seq.* Barbos. *Alleg.* 54. *num.* 127.

Id

Id probe noverunt Terracinenses, qui dum anno 1772. preces S. M. Clementis XIV. dederunt S. huic dein Congregationi ablegatis reclamantes in eis contra residentiam Vicarii Generalis in Setina Civitate, litem deseruerunt postquam Episcopi informationem legerunt, qui Setinorum antiquissimam possessionem, et privativum jus protuebatur.

Diluuntur deinde exceptiones deductæ ex residentia Vicarii Generalis vel Terracinæ, vel Priverni per aliquod breve tempus, et ab exercitio actuum in iis locis. Etenim cum actus hi sint perturbativi, et injusti, nil valent, nisi supervenerit altera centenaria, quæ jus ex primis jam quæsitum tollat. Pari debilitate laborare dicitur exceptio contra privativam possessionem deducta ex actibus facultativis. Licet enim hi non pariant præscriptionem, quæ aliena est ab actibus facultativis, attamen in linea præsumptiva maximi roboris sunt ad inducendam nimirum præsumptionem privilegii, vel alterius cujuscumque tituli magis validi: *Rot. in Sedun. unionis super regularitate* 5. *Aprilis* 1756. §. 9. *cor. Caprar. dec.* 280 §. 6., *et* 11. *cor. Olivat., et alibi passim.*

Ex his concluditur rejiciendam esse Privernatum, et Terracinensium instantiam in secundo Dubio.

Breviter perstrinxi PP. EE. quæ fuso calamo, et summo studio in utriusque partis distributis juribus exponuntur, quæque severiori examine subjecta viam sternent ad tutum reddendum judicium super duobus dirimendis Dubiis.

I. *An Civitati, et Ecclesiae Setinae competat jus privativum retinendi unicum Vicarium Generalem, et unicam Cancellariam generalem pro tribus unitis Diaecesibus, ita ut sit ei danda manutentio in casu etc.*

II. *An, et quomodo Ecclesiis Privernen, et Terracinen competat jus habendi Vicarium, et Cancellariam generalem in casu etc.*

Ad I. Negative in omnibus, et amplius.

Ad II. Affirmative arbitrio Episcopi, et amplius.

VE-

VERULANA PRIVATIONIS PARAECIAE. Vol- *Sess.22. cap.11*
vente anno 1815. ætatisque suæ quinquagesimo se- *et sess. 25.*
cundo Sacerdos Eustachius Olivieri gubernandam Pa- *cap. 14. de Ref.*
ræciam loci *Strangolagalli* Verulanæ Diæcesis juxta S. Canones obtinuit ab Episcopo, qui et nunc illi præest Diæcesi. Plurium criminum deinceps cæpit accusari Archipresbyter apud suum Præsulem, quæ præsertim mores respiciebant, malam administrationem Præbendæ Parochialis, ac desidiam, negligentiamque in sacris peragendis functionibus. Hoc Episcopus Paræciæ resignationem ab Oliverio exquisivit, quam tandem ille subscripsit, dum in Verulanæ Urbis carceribus detinebatur, cujus tamen palinodiam cecinit assecuta vix libertate promissa ob Paræciæ renunciationem, declarans ut tanquam nulla haberetur emissa in vinculis resignatio. Delatæ interea fuerant querelæ contra Archipresbyterum et ad Supremam Sacræ, et Universalis Inquisitionis Congregationem, et ad Sanctissimum, qui eas S. Vestro Senatui ablegavit. Ex Episcopi Informatione, quæ fuit de more requisita, innotuit, Oliverium ex jussu S. Inquisitionis fuisse vinculis mancipatum, ac processui subjectum, et licet ob plures imputationes, emissamque Paræciæ renunciationem Episcopus fuerit in votis, posse Paræciam novo Pastore provideri; nihilominus rescriptum fuit *expectetur exitus recursus in Suprema Congregatione Inquisitionis.*

Confecto processu, ad Urbem venit Archipresbyter jussu S. Congregationis Inquisitionis, quæ ita decrevit sub die 8. Julii 1818. „ *EE. DD. decreverunt attentis omnibus ex Processu resultantibus, inquisitum Parochum Eustachium Olivieri, utpote irregulariter processatum, atque adeo non legitime praeventum, et multo minus convictum, et confessum, dimittendum esse, et nihil obstare quominus pro spectantibus ad S. Officium restituatur suae Paraeciae, praemissa seria admonitione, ut imposterum cautius se gerat, atque ita mores suos componat, ut vitae honestate, et exemplo bonorum operum anteactae vitae suspicionem abstergere valeat, et omnium benevolen-*

lentiam, et extimationem sibi conciliare, et ad mentem. Et mens est quod praesens Decretum communicetur R. P. D. Episcopo Verulano, eique significetur illud non obstare, quominus pro spectantibus ad suum forum exclusive utatur jure suo, sed caveat ab arbitraria, et illegali procedendi methodo, et adhibeat officiales, et ministros immunes ab omni suspicione odii, vel amoris.

Decretum hoc Parochus illico patefecit per epistolam Episcopo, qui, dum in responsione illi gratulabatur de imputationum futilitate, eidem suadebat, ne tam cito ad Paræciæ regimen rediret, ne novas pateretur adversitates. Hac de causa ex Audientia Sanctissimi die 16. Decembris 1818. Olivieri concessum fuit indultum absentiæ per tres menses, injunctaque Episcopo deputatio Aeconomi Curati ob nocturnam, diurnamque Sacramentorum administrationem, quod indultum deinceps prorogatum fuit ad alios tres menses. Interea ab Eminentissimo Urbis Vicario deputatus Archipresbyter fuit ad excipiendas confessiones Monialium S. Luciæ in Silice, quod munus adhuc exercet.

Verum dum ille adhuc Romæ morabatur, a qua nunquam discessit, novus confectus fuit processus a Curia Episcopali super iisdem imputationibus ad S. Inquisitionem transmissus, quæ tamen illum ad hanc S. Congregationem remisit, cui jam Episcopus dederat breve ejusdem processus summarium, ac interea nihil ex suæ Paræciæ reditibus percipere, neque legalis defensionis expensas subire poterat Oliverius. Hac itaque de causa Sanctissimum adiit, qui ablegatis S. Congregationi precibus rescribi jussit die 14. Julii 1819. „ *Scribatur Episcopo, qui praefigat terminum Promotori Fiscali ad deducendum jura sua in S. Congregatione, et interim per modum provisionis mandet subministrari Oratori omnes Paraeciae reditus tam decursos a die deputationis Aeconomi, quam deinceps decurrendos usque ad exitum causae in eadem S. Congregatione, detracto solum Aeconomi stipendio eidem assignando ad formam Constitutionum Synodalium, nec non transmisso statu activo, et passivo Paraeciae redituum comprehensis incertis, et non*

at-

attenta quacumque inhibitione, nisi signata manu Sanctissimi,, Transmisit Episcopus statum activum, et passivum Paræciæ, ac redditionem rationum ab Aeconomo subscriptam, contra quam plurimas, nec levi ponderis exceptiones opposuit Oliverius. Interea Promothor Fiscalis in id specialiter deputatus apposuit *Nihil transeat* usque sub die 18. Augusti anni 1819.,sed tamen unus, et alter elapsus est annus, quin unquam Sac. Ordinis judicium exquiri potuerit. Tandem hodie causa proponitur tribus concordatis dubiis, et distributis utrinque allegationibus.

Quæritur in primo dubio, an sit locus privationi a Paræcia Archipresbyteri. Huic nedum esse locum, sed jam privatum esse Archipresbyterum a jure contendit Curiæ Episcopalis Defensor ob innumeras arbores frugiferas divenditas, et quamdam fundi melioratiouem, et retractum exinde pretium in proprios usus conversum juxta *Estrav. Ambitiosae de rebus Eccl. non alien.* Lotter. *de re Benef. lib.* 3. *quaest.* 25. *n.* 26., *et seq.* et alii passim; quinimo eumdem inhabilem dicit ad nova beneficia assequenda juxta *Concil. Trident. Sess.* 22. *cap.* 11. *de Refor.* Descendit deinde ad mores Archipresbyteri, quos privatione beneficii, depositione a Clericatus Ordine, et perpetua reclusione plectendos esse putat *ex Concil. Trident. Ses.* 25. *cap* 14. *de Ref. can.* 10., *et* 11. *dist.* 21. Pirringh *in jus can. lib.* 5. *tit.* 16. §. 19. *n.* 17. Moscat. *Inst. Can. lib.* 5. *tit. Jul. Clar. Sent. lib.* 5. *n.* 32. Laurent. *Jus can. lib.* 5. *tit.* 16. *quaest.* 301. *n.* 2.

Intercessisse autem monitiones a Concil. Tridentino *citata* Ses. 25 *cap.* 14. *de Ref.* præscriptas, tum ex monitis, et increpationibus oretenus factis, tum ex epistolis Episcopi, et responsionibus Archipresbyteri deducit, quin necessaria fuerit præexistens condemnatio ante privationem beneficii Lotter. *de re benef. tom.* 3. *lib.* 3. *quaest.* 33. *n.* 19. Laurent. *For. benef. tom.* 3. *sect.* 1. *cap.*3. *quaest.* 216. *n.* 5.

In tria capita dividit Olivieri suam defensionem. In primo agit de nullitatibus processus, ex quo proinde nullum probationis argumentum deduci contra ipsum potest. In eo enim continetur tantum comparitio fiscalis, testiumque, irregulare tamen, examen; seu prima pars cujuslibet processus, at prorsus desiderantur le-

gitimatio, publicatio processus, inquisiti defensiones, ac tandem sententia privationis. Testes vero fere omnes de infima plebe, et illiterati sunt. Articuli admissi non sunt citato reo. Interrogatoria sunt generica, non specifica; nemo ex testibus de visu, vel auditu propriis auribus deponit, sed de credulitate. Iidem repetiti non fuerunt citato reo, qui proinde nec præsumptionem, neque indicium faciunt. *Farinac. de test. quaest. 72. n. 806.*

Generica cum sit interrogatorii formula, gènericæ quoque sunt responsiones a testibus sub eadem formula, et iisdem fere verbis datæ contra notissimas juris criminalis leges, et praxim, eademque vitia singulis imputationibus applicat Olivieri Defensor, unde deducit virum sibi inimicum, qui processui operam dabat, ad ipsum calumniis opprimendum generalibus interrogatoriis testium depositiones expiscasse, et specificas interrogationes refugisse, ne ita criminum vel umbra evanesceret, si tres tantum imputationes excipiantur, de quibus specifice deponitur, sed quæ pluribus aliis exceptionibus refellere conatur.

Alterum defensionis caput deducitur ex attestationibus virorum gravium, scilicet Gubernatoris, Gonfalonerii, et vigintiseptem patrumfamilias, inter quos plures a Consiliis sunt *M*unicipii, qui omnes deponunt de bonis Archipresbyteri moribus, ejus diligentia in munere Parochiali, et sacris functionibus, de bono exemplo, et æquanimitate, ac patientia in perferenda persecutione.

In tertio demum defensionis capite dicitur, S. Inquisitionem super his omnibus imputationibus judicasse Parochum, refelliturque exceptio Curiæ, qua contenditur, S. Inquisitionem illum judicasse super criminibus dumtaxat hæresis, quæ exceptio pugnare videtur cum apposita monitione, ut Parochus suos mores componat, et bonorum operum exemplo anteactae vitae suspiciones abstergere valeat. Ex his omnibus concludit Olivieri, non esse locum privationi.

Post haec utrinque disputata in *primo Dubio* deducit utraque pars responsionem ad *secundum*, in quo quaeritur de remotione Oeconomi, cui locum esse dicit Curia Episcopalis, ut de novo Archipresbytero

Pa-

Paraecia provideatur, Olivieri autem removendum esse exorat, ut ipse redintegretur.

Utrum, et in qua summa sint restituendi fructus agitur *in tertio Dubio*. Defensor Curiae Episcopalis nihil reddendum esse Archipresbytero censet, cum post secundam admonitionem Episcopi *ipso facto* amiserit jus ad fructus percipiendos, iisque potuerit ab Episcopo privari, et ab administratione beneficii juxta saepius citatum Tridentinum *Sess.* 25. *cap.* 14. Moscat. *Inst. Can. lib.*3 *tit.*2. *n.*8.

Defensor e converso Archipresbyteri ex disputatis in 1. Dubio deducit, restituendos esse Clienti suo reditus ad formam rescripti SSmi die 14. Julii 1819, detracto mimirum Aeconomi Curati stipendio, et quidem in summa liquidanda a S. Congreg., non vero a Curia Episcopali, quae informem, ac contradictoriam redditionem rationum trasmisit.

Dirimenda itaque proponuntur Dubia.

I. *An sit locus privationi a Paraecia Archipresbyteri Olivieri in casu etc.*

Et quatenus negative

II. *An sit locus remotioni Aeconomi in casu etc.*

III. *An, et in qua summa sint restituendi fructus favore dicti Archipresbyteri a die constitutionis Aeconomi usque ad exitum Causae in casu etc.*

Ad I. Negative, et amplius.

Ad II. Affirmative, et amplius.

Ad III. Affirmative pro summa liquidanda a D. Secretario ad formam Rescripti SSmi die 14. Julii 1819., et amplius.

Sess. 24. Cap. 13. de Ref.

ARIMINEN. PAROCHIARUM. Dum Flaminia sub Gallorum potestate erat sub die 7. Septembris anni 1806. a Vicario Capitulari Canonico Soleri nonnullæ suppressæ fuerunt Paræciæ post obtentas ab Apostolica Sede facultates. Inter cæteras Parochiales Ecclesias tunc suppressas aderat Paræcia SS. Joannis, et Pauli, cujus Rector erat Thomas Bizzocchi, qui in ejusdem possessionem immissus fuerat per Bullam die 10. Julii 1799. expeditam, quæ quidem Paræcia tunc unita fuit viciniori Parochiali Ecclesiæ S. Joannis Evangelistæ, seu vulgo S. Augustini. Deinceps in reformatione Paræciarum peracta anno 1808. auctorante SSmo confirmata fuit unio suppressæ Paræciæ favore Ecclesiæ S Augustini quoad majorem curæ partem, sed minor populi pars subjecta fuit alteri limitrophæ Parochiali Ecclesiæ S. Agnetis, et utraque suppressæ Paræciæ pars intersecatur a communi via vulgo dicta *de' Magnani*: S. Agnetis Parochus vicissim cessit Parocho S Joannis Evangelistæ, seu S. Augustini non exiguam partem suæ Paræciæ. Thomas vero Bizzocchi addictus fuit servitio, et officiaturæ Ecclesiæ Parochialis S. Augustini.

Restitutis rebus, supplicem libellum SSmo porrexit Bizzocchi exponens frui pacifica possessione bonorum Ecclesiæ SS. Joannis, et Pauli, ac redintegrationem postulans ad exercitium suæ curæ. Remissis ad S. Congregationem precibus, constitit ex defuncti Episcopi Ariminen. informatione, Ecclesiam SS. Joannis, et Pauli nec divenditam, nec gravibus reparationibus indigere, nullum detrimentum ex hujus restitutione obvenire Paræciæ S. Augustini Transmisit præterea idem Episcopus epistolam Archipresbyteri S. Augustini utpote interesse habentis, in qua suum præbebat consensum pro memorata redintegratione, sed intra limites tantum ad eam spectantes ante suppressionem, et dummodo *in reliquis ejus jura sarta tecta sint, nec ipse, nec successores sive in praesenti, sive in posterum sub quovis titulo aliquid detrimenti capiant tum in spiritualibus, tum in temporalibus.*

Quæ hinc fuerit SSmi Domini Nostri mens patet ex Rescripto diei 5. Februarii 1817. „ *Sanctissimus atten-*

tento consensu Parochi S. Augustini, et dum modo Orator possideat bona jam ad suam Paraeciam spectantia absque ulla contradictione Camerae Spoliorum benigne annuit pro gratia redintegrationis ejusdem Oratoris ad exercitium Curae animarum intra limites tantum ad Paraeciam SS. Joannis, et Pauli spectantes ante annum 1806., ita ut omnia jura, et emolumenta parochialia intra eos tantum limites Oratori debeantur, nullumque de caetero extra eos limites, et confinia ex hac redintegratione Parocho S. Augustini, ejusque successoribus pro tempore praejudicium quoad ejus certos, et incertos reditus, jura, et emolumenta irrogatum censeatur. Decretum executoriale hinc prodiit Episcopi, in quo tamen legitur *ipsum* (Bizzocchi) *ad exercitium curae animarum intra limites tantum dictae Paraeciae SS. Joannis, et Pauli, qui erant tempore suae adeptae possessionis, gratis redintegramus*; quæ quidem verba quoad substantiam non differunt a rescripto S. Congregationis, cum limites hujus Paræciæ ante annum 1806. iidem essent ac de tempore captæ possessionis a Bizzocchio.

Vix tamen Cajetano Frioli Parocho S. Agnetis, cui adjuncta fuerat altera pars memoratæ suppressæ Paræciæ, et de qua nulla mentio facta fuit vel in precibus, vel in informatione, innotuit redintegratio Parochi Bizzocchi ad primæva Parochialia jura, supplex fuit penes S. Congregationem, exponens jurium suorum præjudicium, ac se nolle reddere Parocho Bizzocchi partem Paræciæ unitam suæ curæ, nisi prius a Parocho S. Augustini sibi restitueretur ea pars ad paræciam S. Agnetis spectans, quam ipse cedere coactus fuit in Paræciarum reformatione anni 1808., et in cujus cessionis compensationem recepit partem suppressæ paræciæ SS. Joannis, et Pauli. Ne tamen exequutio rescripti S. Congregationis nimium protraheretur, cumque ad tramites tum rescripti, tum correspectivæ cessionis hæc controversia ab Episcopo dirimi posset, rescriptum fuit die 29. Martii 1817. „ *utatur jure suo coram Episcopo ad formam Rescripti Sanctissimi 5. Februarii proxime praeteriti.*

Quid actum fuerit in Curia Episcopali ex informationibus Episcoporum certo non constat; uterque vero

ex

ex litigantibus diversa profert. Id unum constat, Parochum Bizzocchi non obtinuisse partem curæ unitim Paræciæ S. Agnetis, atque hinc protestationem emisisse contra Parochum Frioli, ac deinceps super exorta hac controversia ineunte anno 1819. preces S. Congregationi porrexisse, quæ dimissæ fuerunt eodem rescripto, quo dimissa fuit instantia Parochi Frioli „ *Utatur jure suo coram Ordinario ad formam rescripti SSmi diei* 5. *Februarii* 1817.

Preces tamen cum renovasset Bizzocchi exquisita fuit novi Ariminensis Episcopi informatio, ut prælixo termino Archipresbytero S. Agnetis ad deducendum jura sua in Congregatione, distinctim referret de confinibus spectantibus ad Paræciam SS. Joannis, et Pauli ante annum 1806., et de resultantibus ex rescripto Sanctissimi diei 5. Februarii 1817. *Decretum* ,ita refert novus Antistes,S. *Congregationis sub die*5.*Februarii* 1817. „ *Sanctissimus Dominus Noster* „ *audito in favorem Parochi Arimin.Thomae Bizzocchi, ad exercitium animarum curae intra limites tantum Paraeciae SS. Joannis et Pauli spectantes ante annum* 1806 , *respicit ad majorem partem ejusdem Paraeciae concentratae in viciniori S. Augustini , cujus Parochus tantum auditus pro prima Informatione nullum sibi praejudicium accusavit. Reliqua pars, quae est minor, adhuc remanet apud Parochum S. Agnetis , qui minime interpellatus nondum ipsam cedere voluit ratione jurisdictionis acquisitae in optima, et approbata Reformatione facta initio anni* 1809 , *juxta Epistolam Emi de Petro* 23. *Augusti* 1806.

Nunc litteris Emum VV. Rmum sub die 15. *Aprilis* 1820. *datis circa secundas ejusdem Parochi SS. Joannis , et Pauli preces , quas una cum epistola mea transmitto auditis interesse habentibus , et praesertim Parocho S. Agnetis , sic breviter respondeo. Parochus Thomas Bizzocchi successor immediatus Josephi Tosi in possessionem immissus Paraeciae SS Joannis , et Pauli per Bullam* 10. *Julii* 1819. , *ipsumque suscepit cum adjunctis illis domibus signatis in Ichonographia ejusdem Civitatis hic annexa per lineam auratam in forma* T , *quae tra-*

di-

ditae fuerunt Antecessori suo per divisionem peractam Mense Augusti 1797. ex Decreto bon. mem. Illustrissimi, ac Reverendissimi Vincentii Episcopi Ferretti de Paraecia S. Innocentiae suppressa, attenta unione ejusdem Ecclesiae pro commoditate hujus V. Seminarii. Ex Decreto autem bon. mem. Illmi, et Rmi Antistitis Gualphardi Ridolphi die 29. Decembris 1808. pro reformatione ultima omnium Paraeciarum civitatis in sex tantumodo, ut patet ex lineis rubeis ejusdem Ichnographiae: ita, ut major pars Paraeciae suppressae SS. Joannis, et Pauli viridi colore signata ad viciniorem S. Augustini, et pars minima aureo delineata ad aliam S. Agnetis Paraeciam adjuncta fuerit, ambasque partes intersecat sola via communis vulgo dicta de' Magnani. Et ideo Parochus orator instat ad consequendam minimam partem suae Paraeciae, quam (nisi ex Motu-Proprio SSmi) praesens legitimus possessor concedere se nunquam inducet.

Unde, ut animi mei sensum aperiam, mihi videtur hujusmodi Instantia non admittenda. I. Quia parochus S. Agnetis non fuit interpellatus juxta Rescriptum S. Congregationis 14. Decembris 1816. auditis omnibus interesse habentibus, quando parochus Bizzocchi petiit, et obtinuit laudatum decretum 5. Februarii 1817. per quod idem procul dubio remanet subreptionis vitio infectum: si vero sive in precibus nuncupatus, sive pro informatione auditus fuisset dictus Parochus S. Agnetis utpote ipse non praestitisset assensum, prout asseruit, et constanter asserit; immo ostendisset deformitatem in ordine statuto, inutilitatem talis repristinationis, propinquitatem nimiam parvae novae Ecclesiae ad majorem S. Augustini, dissidia tandem inter reliquos Parochos ejusdem generis. II. Quia pars in quaestione antiquitus non spectabat ad Paraeciam SS. Joannis, et Pauli, sed S. Innocentiae, ut dixi. III. Tandem quia Parochus S. Agnetis non haberet tali modo liberum, et commodum transitum per suam Paraeciam, quod certe indecens esset, et in exequendis officiis Parochialibus dissentionum inter hos duos Parochos causam daret.

Cau-

Causa itaque hodie proponitur tribus concordatis dubiis, distributaque allegatione ex parte tantum Parochi Bizzocchi, cum Archipresbyter Frioli legalis defensionis sumptus haud valens substinere folia quædam mihi exhibuerit, in quibus rationum momenta proposuit, quæ sibi favere autumat.

Breviter dumtaxat, paucisque verbis referam, nonnulnulla ex iis, quæ affert Parochi Bizzocchi defensor, cum cætera noscere possint EE. VV. ex juribus ab ejus defensore distribuendis. Hic itaque urget Rescripti Sanctissimi plenariam exequutionem, ac Clientis redintegrationem ad omnia jura Parochialia, prout illis fruebatur ante annum 1806. cum nec falsum exposuerit, nec verum reticuerit. Non enim necesse erat exprimere respectivam cessionem Parochorum S. Augustini, et S. Agnetis, quæ non nisi post suppressionem evenit. Distinguit enim tempora suppressionis videlicet peractæ anno 1806., et reformationis Paræciarum, in qua locum habuit respectiva cessio, quæ contigit anno 1808. Hinc rectissime defunctus Episcopus audivit Parochum S. Augustini, cujus Ecclesiæ integra suppressa paræcia unita fuit anno 1806. Si vero nullum præjudicium inferri Paræciæ S. Augustini ex redintegratione Curæ SS. Joannis, et Pauli, putavit idem Episcopus in sua informatione, hoc neque illatum fuit, neque inferri potuisset alteri Curæ S. Agnetis. Cum itaque Bizzocchi ante annum 1806. frueretur integra paræcia, ad omnia jura reintegrandus est in vim Rescripti Sanctissimi, quod nullo obreptionis, vel subreptionis vitio laborat. Ex his vero memoratus defensor deducit, restituendos esse fructus clienti a die 16. Junii 1817., et redintegrandum esse ad integram paræciam, de quibus agitur in *secundo*, et *tertio* Dubio.

Parochus Frioli è converso plurima opponit. Et primo quidem asserit, non esse distinguenda tempora, etenim licet suppressæ anno 1806. ex Apostolica facultate fuerint paræciæ, et per modum provisionis fuerint unitæ ceteris superextantibus, attamen vera reformatio non evenit, nisi anno 1808. Jam vero in hac reformatione, quæ peracta fuit auctorante Sanctissimo, ipsi tributa fuit minima pars suppressæ paræciæ SS. Jo-

S. Joannis, et Pauli in compensationem multo majoris partis paræciæ S. Agnetis, quam cessit Rectori Ecclesiæ S. Augustini. Unde unio quoad paræciam S. Agnetis non fuit gratuita, æque ac altera unio quoad paræciam S. Augustini, sed onerosa, quinimo onerosissima, cum major pars cessa fuerit, minorque in compensationem recepta, ac proinde licet in reformatione paræciarum anni 1808. uterque Parochus jus sibi quæsiverit super respectiva unione, attamen longe diversus fuit titulus utriusque unionis, quoad paræciam enim S. Augustini titulus ex gratia, et beneficio proficiscebatur, quoad paræciam vero S. Agnetis ex onerosa cessione.

Cum vero rescripta sint stricti juris, extendi non possunt ad personas in iis non expressas *Rot. decis.* 214. *num.* 3. *part.* 2. *recent.*; strictequie intelligenda sunt, et interpretanda *Abb. cons.* 51. *num.* 3. *versic., et sumus in materia lib.* 2. *Alex. cons.* 9 *n.* 3 *lib.* 7. *Rot. dec.* 463. *num.* 2. *part.* 3. *recent.* At in rescripto Sanctissimi mentio facta fuit tantum Parochi S. Augustini, non autem Rectoris paræciæ S. Agnetis, quæ nec fieri poterat, cum de ipso siluisset etiam præcedens Episcopi defuncti informatio; sequitur inde, redintegrationem Bizzocchi accipiendam esse tantum quoad eam paræciæ partem, quæ sub jurisdictione erat Parochi S. Augustini, non vero alterius, quæ unita fuerat curæ S. Agnetis, *Rot. dec.* 25. *num.* 5. *part.* 15. *recent.*; quin consensus Parochi S. Augustini officere potuerit Parocho S. Agnetis quoad alteram paræciæ partem, quæ sub illius jurisdictione amplius non erat.

Ex his omnibus ita urget; aut parochus Bizzocchi obtinere studuit integram paræciam tum sub Parochi S. Augustini, quam sub parochi S. Agnetis jurisdictione positam, aut eam partem tantum Paræciali Ecclesiæ S. Augustini unitam; primum fortasse parocho Bizzocchi non arridebit, cum enim ipse non expresserit divisionem suppressæ Parochiæ, et jus quæsitum Parochi S. Agnetis ex contractu oneroso dimanans, certe tunc viam sternit ipse implorationi aperitionis oris, qua obtenta cornet integrum rescriptum; ergo alterum erit accipiendum,

et tunc pacifica res erit, jurique consentanea habebitur interpretatio rescripti.

Confirmat hucusque dicta ex requisito a S. Congregatione consensu interesse habentium, appositaque limitatione in rescripto Sanctissimi ad tramites consensus præstiti a Parocho S. Augustini, ne illius juribus præjudicium inferretur.

Quatenus autem S. Congregatio censuerit, redintegrandum esse parochum SS. Joannis, et Pauli ad omnia primæva jura, tunc postulat parochus Frioli, ut et ipsius paræcia in pristinum restituatur per dismembrationem a paræcia S. Augustini illius partis curæ animarum, quæ ipsi unita fuit, cum id exigat respectivæ cessionis justitia.

Reliqua rationum momenta, quæ in suorum jurium defensionem adducit Frioli, noscent EE. PP. ex informatione Pro-Vicarii Generalis hodierni Episcopi superius exscripta, quæ non refero, ne inutiliter morer EE. PP. Addam dumtaxat, ex his deducere Parochum S. Agnetis nulli restitutioni emolumentorum parochialium locum esse tum ratione habita ad rescriptum Sanctissimi, tum quia nulla contra ipsum lata fuit a curia episcopali sententia, quæ potius parochi Bizzocchi instantiam nihil fecit.

Dirimenda itaque erunt Dubia.

I. *An sit locus redintegrationi favore Parochi* SS. *Joannis, et Pauli Ariminen. ad exercitium omnium jurium Parochialium in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An, et a quo tempore sit locus restitutioni emolumentorum in casu etc.*

Et quatenus negative.

III. *An, et quomodo providendum sit integritati Paraeciae in casu etc.*

Dilata, et interim, quatenus Episcopus nequeat de consensu Parochorum S. Augustini, et S. Agnetis rem componere, impetretur aperitio Oris adversus Rescriptum SSmi diei 5. Februarii 1817.

BRI-

BRIXIEN. JURISPATRONATUS.

Sess. 22. *c.* 12. *de Refor.*

Dubium.

An, et quomodo sit consulendum Sanctissimo pro extensione juris patronatus in casu etc.

Affirmative juxta conditiones appositas in donatione Comitissæ Dorotheæ Uggeri Luzzago.

NOVARIEN. TRANSACTIONIS.

Sess. 23. *c.* 9. *de Refor.*

Dubia.

I. *An sit locus sanationi transactionis, et concessioni beneplaciti Apostolici in casu etc.*
II. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione a censuris in casu etc.*
III. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione, etsanatione Missarum non celebratarum in casu etc.*

Non proposita cum sequen.

Sess. 24. *cap.* 13. *de Ref.*

SANCTI MINIATI JURIUM PAROCHIALIUM „ Civitatis Sancti Miniati Parochi preces huic Sacræ Congregationi obtulerunt postulantes, ut tecta sirtaque servaretur eorum Parochialis jurisdictio adversus Sacerdotem Carolum Nistri Cathedralis Ecclesiæ Præpositum, itemque Parochum; qui ab Anno 1800. occasione funeris Dominici Ansaldi ejusdem Cathedralis Canonici jus suum esse contendit administrandi Sacramenta Canonicis, Beneficiatis, cæterisque ad Capitulum Ecclesiæ Cathedralis pertinentibus, quamvis in aliena Paræcia suum habeant domicilium, nec non eorumdem cadavera associandi, funus peragendi, et tumulandi jus habere præsumit. Asserebant Parochi, numquam Capitulum, seu Cathedralis Præpositum alicujus statuti vigore, aut aliqua consuetudine Sacramenta vel Paschali tempore, vel in extremo mortis periculo administrasse iis, qui etsi Cathedrali Ecclesiæ sint adscripti, tamen extra illius Paræciæ fines suum habeant domicilium.

Hasce preces Episcopo remisi pro *informatione, et Voto audito Capitulo*: Antistes asserit numquam Cathedralis Capitulum habuisse *ne' in forza d' immemorabile, nè in virtù di statuto particolare l' osservanza di amministrare neque in Paschate, neque in extremis i Sagramenti a quei Canonici, Cappellani, Beneficiati, e Chierici, che abitano ad libitum nelle loro Case Famigliari poste in diverse, ed aliene Parocchie della Città, e neppure adesso è in possesso di tale Amministrazione di Sagramenti*. Hinc nullum jus competere Cathedralis Capitulo, ait Episcopus, circa eorum funera, excepto jure sepeliendi, quando sine electione ejusdem decedunt. Deinde distinctas esse Paræcias asserit, nec unquam Capitulum Parochorum jura perturbasse „ *Ma questo Proposto Nistri . . . . ha creduto, che tanto i Canonici, che i Cappellani ec. debbano considerarsi suoi Parrocchiani, quantunque abitino in diverse Parrocchie, ed aliene, perciò pretende i loro funerali, ed aver diritto ai medesimi.* Tandem Episcopus desiderium suum aperit, ut quæstio isthæc a Sacra hac Congregatione

def-

definiatur, ut scandala, et offensiones finem habeant, quæ futura putat.

Quo vero ad Capitulum pertinet, trasmisit Episcopus decem Canonicorum votum, qui de Parochorum precibus requisiti responderunt „ *sono di sentimento, che la detta supplica sia ragionevole, mentre il Capitolo di S. Miniato, nè gli Intercessori Propostinell' Amministrazione de' Sagramenti, e nella circostanza della morte, funerali, e sepultura di questi Canonici non hanno mai deviato dal comun diritto, nè si prova osservanza contraria al medesimo, perciò intendono uniformarsi al dotto, e savio sentimento del Reverendissimo Signor Arcidiacono Morali Lettore di diritto nella celebre Università di Pisa*, qui Parochis favet.

De consensu partium hinc causa ad S. hanc Congregationem delata est, et *quatuor* concordatis *dubiis* hodie proponitur informantibus Parochis, silente vero Proposito. Quoad primum dubium, nempe - *An, et cui competat jus administrandi Sacramenta Canonicis, et Beneficiatis, caeterisque ad Capitulum Miniatense pertinentibus extra Paraeciam dictae Ecclesiae Cathedralis degentibus* „ parochi, ut hoc jus ad se probent pertinere, tria asserunt. I. Quoi hi veri parochiani sint, qui intra paræciæ fines domicilium habent. Ex incolatu enim acquiritur jus parochialitatis, tum quoad parochos, tum quoad subditos. *Caren. relat. pract. forens* 80. *num.* 5., et Pignatell. *cons. can.* 5. *in princip. tom.* 8. Si hæc generalia sunt, nulli dubium est, quia etiam eos comprehendant, qui Ecclesiæ Cathedralis servitio mancipati sunt. Hinc ad excludendum quoque jus præpositi afferunt Parochi *Can. Eccl. cap.* 13. *quaest.* 1. ubi statuitur, *ut nullus* (parochus) *alterius parochiae terminos, aut jus invadat, sit unusquisque terminis suis contentus, et taliter Ecclesiam, et plebem sibi commissam custodiat* -; ideoque injuria præpositum parochi jus exercere extra suæ paræciæ fines contendere dicunt.

Secundo loco probare conantur Parochi, nullum jus habere præpositum, quia nullum afferre potest speciale privilegium Ecclesiæ Miniatensi concessum,

nec

nec ullibi in jure canonico hoc privilegium generatim cathedralibus ecclesiis indultum reperitur. Quod si aliquando ecclesia cathedralis nominatur paræcia universalis, hoc intelligendum est metaphorice et analogice, sibique tantum vindicat locum, quando paræciarum ecclesiæ per constitutos limites divisæ non inveniantur. At contra cum in civitate S. Miniatis, et limites statuti inveniantur, et separatæ sint paræciæ, nequit præpositus constitutos sibi limites pretergredi, et aliarum paræciarum fines invadere.

Suum jus *tertio* probant parochi ex *consuetudine*, quia numquam cathedralis præpositus administravit sacramenta vel in Paschate, vel in vitæ extremis his, qui in aliena paræcia degebant, etiamsi addicti essent ecclesiæ cathedrali: immo contrarium demonstrant, scilicet semper parochos hanc jurisdictionem exercuisse; quod magis comprobatur ex aliquibus Episcopi rescriptis, quibus impertitur facultas recipiendi SS. Viaticum ab ecclesia cathedrali - *purchè tal grazia non passi in consuetudine*.

Secundum dubium respicit associationem, funus, ac tumulationem cadaverum. Contendunt parochi, nullo mode posse præpositum Nistri sibi vindicare cadavera canonicorum, aliorumque, nisi illi expresse in cathedrali sepulturam elegerint. Ajunt enim hoc privilegium non competere cathedrali jure parochialitatis, quia *in primo Dubio* satis probasse putant, hoc titulo carere supra addictos clero cathedralis alibi habitantes. Ex jure vero communi omnes Christi fideles deponendi sunt in propria paræcia, nisi majorum sepulcro gaudeant, vel alibi sepulturam eligant. Exemplo vero majorum sepulcri invectum est, canonicos in canonicali sepultura esse deponendos, si in ecclesia, cui inservierunt, hoc speciale sepulcrum adsit; quo in casu canonici in cathedrali tumulandi sunt, non quatenus cathedrali, sed quia ibi sepulcrum canonicorum invenitur. At cum in cathedrali S. Miniatis nulla sit canonicorum sepultura nullum jus sibi vindicare potest præpositus tumulandi cadavera addictorum cathedrali, sed alibi habitantium.

Ex-

Excluso jure parochialitatis et jure tumulandi, excluditur jus associandi tamquam illis accessorium. Quod si tumulandi essent Canonici in Cathedrali ob electionem sepulturæ, ne tunc quidem liceret, inconsulto Parocho, defuncti cadaver efferre, et associare. Nemo enim potest in aliena Parœcia aliquam exercere jurisdictionem, ut pluries decisum fuit ab hac S. Congregatione, præsertim *in Narnien. jurium Parochialium* 26. *Septembris* 1699. Ex iisdem rationibus negant Parochi, jus Præposito competere funera exequendi, quia hoc est tumulationi accessorium.

Quæritur in *Tertio Dubio* de quarta funeraria, sive de portione canonica Parochis debita „ *quia dignus est operarius mercede sua Cap.* 1. *de Sepultu.* Parochi asserunt eis competere, quia jura Parochialitatis exercent, et Sacramenta administrant. Quum igitur ad Parochos pertineat quarta funeraria, quando quis deponatur in sepulcro majorum, vel in sepultura electa extra Parochialem Ecclesiam, ita quarta sibi deberi contendunt, si Canonici, aliique sepeliantur in Cathedrali, quia ubi eadem est ratio, eadem debet esse juris dispositio.

Breviter Parochi de *quarto dubio* agunt. Asserunt enim ex resolutione Congregationis SS. Ritibus præpositæ, et hujus S. Congregationis ad Parochum domicilii spectare cadaveris aspersionem, antequam e domo extrahatur, et Antiphonæ *De Profundis* intonationem. Cætera vero EE. PP. habent in distributa Parochorum allegatione, qui uni in arenam descendunt; Capitulum enim Cathedralis Ecclesiæ, seu potius Præpositus Nistri vadimonium deseruit.

Proponuntur Dubia.

I. *An, et cui competat jus administrandi Sacramenta Canonicis, Beneficiatis, caeterisque ad Capitulum Ecclesiae Cathedralis Miniatensis pertinentibus extra Paraeciam dictae Ecclesiae Cathedralis degentibus in casu etc.*

II. *An, et in quo casu Parochus ejusdem Ecclesiae Ca-*

Cathedralis jus habeat associandi, funus peragendi, et tumulandi Cadavera Canonicorum, Beneficiatorum, aliorumque, ut supra, licet domicilium habuerint, ac Sacramenta receperint sub aliena Paraeciae in casu etc.

Et quatenus affirmative.

III. *An praedictae Paraecie competat quarta funeraria in casu etc.*

IV. *An in casu, quo Capitulum, et Praepositus Cathedralis, sive illius Parochus interfuerit associationi cadaverum Canonicorum, aliorumque, ut supra, extra Paraeciam Cathedralis degentium aspersio cadaveris, antequam e Domo efferatur, et intonatio Antiphonae „ De Profundis „ spectet ad Capitulum, ejusque Praepositum, vel Parochum, seu potius ad Parochum domicilii in casu etc.*

Sess. 22. cap. 11. de Ref.

LUCANA REMOTIONIS, ET RESTITUTIONIS ALTARIS. In strenuo partium conflictu actum de hac causa est in Congregatione diei 15. Julii præteriti anni, in qua propositis Dubiis I. *An sit locus remo-*

motioni , et restitutioni Altaris in casu etc. II. *An , et cujus sumptibus sit facienda remotio , et subrogatio alterius Altaris in casu etc.* placuit EE. PP. respondere ad I. *Affirmative in omnibus , et ad* II. *Affirmative quoad remotionem sumptibus Sodalatii dei Bianchi , quo vero ad subrogationem alterius Altaris sumptibus operis pii S. Michaelis .*

Obtento statim a Defensoribus pii operis S. Michaelis novæ audientiæ beneficio , siluit causa donec in præterito Mense Februario ab iis Sanctissimo Domino Nostro preces porrectæ fuerunt , in quibus post expositam factorum seriem , et redditum a S. Congregatione judicium postulabant „ *che venga ordinato alla commissione amministrativa dei Beni Ecclesiastici Lucchesi di rimettere la Cappella dell' Augustissimo Sacramento con un nuovo Altare di Marmo , ovvero in linea di conciliazione ordinare , che resti fisso l' Altare della Compagnia in S. Michele , a condizione che dagli Operaj si paghino alla Compagnia predetta scudi cinquanta sufficienti a costruire un nuovo Altare di stucco allusivo alla Fabrica stessa di quell' Oratorio .* „

Nova isthæc instantia remissa fuit „ *alla Congregazione del Concilio* „ Eique statim adjectum est assuetum Rescriptum „ *Reproponatur in folio citata parte* „ . Cum vero jam properaret repropositionis dies , postulavit Operis Pii Procurator , ut de ea cognosceretur ab Eminentissimis Patribus in die propositionis causæ , ejusque instantiam dimisi decreto „ *utatur jure suo in Congregatione diei* 15. *Septembris proxime futuri jam destinata .*

Hodie igitur reproponitur causa , de cujus meritis nihil addendum censeo , præter ea , quæ jam collegi in folio *diei* 15. *Julii* præteriti anni , quod reassumere precor . Reddito enim jam semel judicio fisces submittere videntur Operis Pii S. Michelis Moderatores , cum nihil contra latam resolutionem deduxerint , distributa tantum allegatione ex parte V. Sodalitii Sanctissimi Crucifixi .

Quod si placeat Eminentissimis Patribus aliquid concedere novis Operis Pii precibus, poterunt pro eorum sapientia, et æquitate *modum* adjicere in Dubiis, quæ dirimenda proponuntur.

I. *An sit standum, vel recedendum a decisis in primo Dubio in casu* ec.

II. *An sit standum, vel recedendum a Decisis in secundo Dubio in casu* ec.

Die Sabathi 24. Novembris 1821. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

NOVARIEN. TRANSACTIONIS.

Sess. 23. Cap. 9. de Reform.

Dub. I. *An sit locus sanationi transactionis, et concessioni beneplaciti Apostolici in casu etc.*

II. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione, et sanatione Missarum non celebratarum in casu etc.*

Ad I. Affirmative in omnibus, et Emus Episcopus curet, ut a Clara Camona consignentur tot bona stabilia, vel census, quot æquent summas ab eadem Clara debitas, nec non curet inscriptionem bonorum in publicis tabulis nomine Capellaniæ.

Ad II. Affirmative imposita aliqua salutari pœnitentia.

Ad III. Affirmative injuncto aliquo onere missarum pro unica vice arbitrio Emi Episcopi.

SANCTI MINIATIS JURIUM PAROCHIALIUM.

Sess. 24. Cap. 13. de Reform.

Dub. I. *An, et cui competat jus administrandi Sacramenta Canonicis, Beneficiatis, caeterisque ad Capitulum Ecclesiae Cathedralis Miniatensis pertinentibus extra Paraeciam dictae Ecclesiae Cathedralis degentibus in casu etc.*

II. *An, et in quo casu Parochus ejusdem Ecclesiae Cathedralis jus habeat associandi, funus*

peragendi, et tumulandi Cadavera Canonicorum, Beneficiatorum, aliorumque, ut supra licet domicilium habuerint, ac Sacramenta receperint sub aliena Paraecia in casu etc.

Et quatenus affirmative.

III. *An praedictae Paraeciae competat quarta funeraria in casu etc.*

IV. *An in casu, quo Capitulum, et Praepositus Cathedralis, sive illius Parochus interfuerit associationi cadaverum Canonicorum, aliorumque, ut supra, extra Paraecciam Cathedralis degentium, aspersio cadaveris, antequam e domo efferatur, et intonatio Antiphonae „ De Profundis „ spectet ad Capitulum, ejusque Praepositum, vel Parochum, seu potius ad Parochum domicilii in casu etc.*

Ad I. Dub. Affirmative favore Parochi domicilii.

Ad II. Affirmative, quatenus adsit sepulchrum pro addictis Chori servitio, vel sepulchrum Majorum, vel illud ipsi in Cathedrali elegerint, requisito tamen Parocho domicilii pro associatione, et salva eidem quarta funeris in quantitate juxta consuetudinem loci.

Ad III. Provisum in secundo.

Ad IV. Negative ad primam partem affirmative ad secundam.

Sess. 22. Cap. 11. de Reform.

LUCANA REMOTIONIS, ET RESTITUTIONIS ALTARIS.

Dub. I. *An sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc.*

II. *An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.*

Ad I. Dub. In decisis, et amplius.

Ad II. In decisis et ad D. Secretarium cum SSmo juxta mentem.

CA-

CAMERINEN. FUNERUM.

Sess. 15. Cap. 13. de Reform.

Proposita hæc causa fuit in proxime præterita Congregatione *diei* 15. *Septembris*, postquam in superioribus Comitiis *die* 18. *Augusti* habitis nonnulla in jure fuerant animadversa, et in quibus ob aliarum causarum gravitatem hæc controversia dirimi non potuit. Unde cum reproposita fuisset in præfata postrema Congregatione *diei* 15. *Septembris*, ob scissa EE. PP. suffragia rescriptum fuerit *Iterum proponatur*, eadem hodie excribuntur dubia, ac simul rogantur EE. VV. reassumere folia dierum 20. *Novembris*, *et* 18. *Decembris* 1819., nec non 23. *Junii* 18. *Augusti*, *et* 15. *Septembris currentis anni*. Dubia itaque sunt.

I. An, *et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc.*

II. *An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.*

Ad I. In decisis quoad expositionem cadaveris, et funus tantum.

Ad II. In decisis.

FOROSEMPRONIEN. PENSIONIS.

Sess. 24. Cap. 15. de Reform.

Hæc etiam causa rediit ad Emorum Patrum judicium in præterita Congregatione *diei* 18. *Augusti*, et iterum proposita fuit in Congregatione diei 15. *Septembris* sub hisce dubiis I. *An sit standum vel recedendum a decisis in casu etc.* Et quatenus negative ad primam partem II. *An, et quo tempore, et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu etc.*; quibus

bus responsum fuit *Ad I. et II. Dilata ad primam post agnas, subministratis interim scutalis* 50. Nunc itaque iterum ea EE. VV. sapientiæ subjiciuntur, distributo memoriali ex parte tantum Josephi Guerra, quo precantur præterita scripta reassumere; nihil autem mihi exhibitum fuit ab Angelo Augustini. Reassumptis itaque tum foliis diei 16. *Septembris anni* 1820., et dierum 18. *Augusti*, *et* 15. *Septembris hujus anni*, dignentur respondere dubiis, quæ reproponuntur.

I *An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.*

Et quatenus negative ad primum partem.

II. *An, a quo tempore, et in qua summa sit locus solutioni pensionis in casu etc.*

Ad I. Dub. Recedendum a decisis.

Ad II. Affirmative usque ad diem motæ litis, compensatis solutionibus factis, et sumptibus Peritiæ Paoletti, in reliquis dilata, et ad Episcopum pro deputatione Administratoris cum solitis clausulis ad mentem.

Sess. 22. cap. 1. et Sess. 24. cap. 12. de Reform.

CIVITATIS CASTELLANAE. In Collegiata Ecclesia Corchiani, quod est oppidum in Civitatis Castellanæ Dioecesi positum, per Apostolicas Literas de anno 1805. erecta tot statim irrepsere abusus tum quoad redituum administrationem, tum quoad ipsius Ecclesiæ servitium, ut vix elapso triennio ex Audientia SSmi deputatus fuerit Episcopus in illius Visitatorem Apostolicum cum omnibus facultatibus providendi tam spirituali, quam temporali administrationi. Suspensa tunc fuit Collegiata, et nunc inquirendum est, an sit redintegranda, et quomodo providendum tum animarum saluti, tum Sacramentorum, et redituum administrationi. Omnia complectitur in facto, et in jure elucubratissimum Votum Emi, ac Rmii Rivarola, quod ad literam refero, cum nihil addendum, nihil desiderandum in eo superesse videatur.

Va-

„ Vacante de anno 1805. Parochiali, et Archipresbyterali Ecclesia B. M. Virginis de Rosario in humili Loco „ *Cerchiano* „ nuncupato, Civitatis Castellanæ Dioecesis, pia exarsit penes Oppidanos cupiditas Ecclesiam ipsam erigendi in *Collegiatam insignem*, ut inde Dei cultus, et gloria excresceret majori, et assiduo servitio, ac per hujus generis honorificientiam ab obscuritate consurgeret Oppidum, ejusque decus quodammodo excitaretur. Deerat vero pecunia pro erectionis expensis necessaria, deerant fundi, reditusque pro dotatione præbendarum. At nihil difficile visum est hominibus æstu quodam novitatis, et celebritatis rei conflagrantibus. Primum pro expensis *Aes alienum* contrahunt in scutis *Quatuorcentum*, fructibus etiam conventis usque ad eorumdem restitutionem. Anxie dein intendunt animos ad dotationem. Sed quomodo?

„ Conventus, et *bona quaedam*, erant in ipso Territorio ad Sacrum Institutum *Haeremitarum Divi Augustini* pertinentia; Hæc sibi comparare auspicati sunt Oppidani Corchianenses, cumque debitis obruta essent, ut fere nihil, vel parum exinde rediret, facilem adeo reperti sunt Instituti Moderatorem, ut licet bona ipsa *reditus annui Scutorum septuaginta* dictitarentur, tamen pro quantitate scutorum SEXAGINTA persolvenda „ *per una sol volta in favore della Cassa del suo Ordine in due rate eguali, cioè scudi trenta prima della spedizione delle Bolle, e gli altri trenta entro l'anno* „ abdicata pænitus, cessaque fuerunt in erigendæ Collegiatæ commodum, et proprietatem.

„ Erant etiam in ipsa Ecclesia B.M.V. de Rosario, ac in aliis ejusdem Oppidi, plura LEGATA PIA ad numerum usque *centum supra quinque* de jure Patronatus Laicorum, quæ descripta pro annuo reditu scutorum insimul *quatuorcentum unius, et obul.* 99; oneribus gravabantur *Missarum bis millium quingentum nonaginta octo*.

„ Obtento Patronorum consensu, conciliatoque nominandi jure super præbendis constituendis, reditum, ac bona hujusmodi consilium quoque ineunt Oppi-

pidani ad ipsam Collegiatam transferendi, implorandique onerum, et Missarum reductionem.

„ Præbenda insuper jam existebat Archipresbyteralis annui reditus *scut.* 117., *et obul.* 95., unde factum est, ut ex hujusmodi, aliisque duabus, ut supra enunciatis partitis annua, *nominaliter tamen*, cumulata redituum quantitate in scutis 589. et *ob.* 94. ceu ex marginali calculo liquet, optatum erectionis opus ad exitum perduci, atque in futurum consistere tuto posse arbitrati fuerint, qui jam piis eorum votis initio nimium indulgentes, nullum numquam hac in re obstaculum verebantur.

70	
401	99
117	95
589	94

„ Reque vera contracto ære alieno pro expeditione Literarum Apostolicarum, aliisque impensis, ac suppressione præmissa tam piorum legatorum, quam Archipresbyteratus, et Conventus B.M.V. de Succursu, insignis, VERBO tamen, non re, erigitur Collegiata sub titulo B.M.V. de Rosario; in eaque dignitas principalis, et curata constituitur Apostolicæ Sedi semper reservata cum *octo* Canonicatibus, et *quatuor* Beneficiis de jure Patronatus Comunitatis, Hominum, et respective Familiarum, queis ad suppressa legata nominatio pertinebat, facta singulis adsignatione dotis, Archipresbyteratui nimirum sc. 70; *Canonicatibus scut.* 50., *et Beneficiorum* unicuique *scut.* 15., lege insuper adjecta, ut si quid ex reditibus adhuc superfuisset in quotidianas distributiones convertendum, erogandumque foret.

„ Compositis hoc pacto rebus, executioni committitur de mense Augusto anni 1805. erectionis Bulla; vix autem, ac ne vix quidem Collegiata, Capitulum, Archipresbyter, Canonici, et Beneficiati in unum coaluerant, maxima protinus confusio ingesta est tum quoad æconomicam administrationem, tum quoad Ecclesiæ servitium, divinumque cultum. Qua in re audire præstat Rñum Episcopum Civitatis Castellanæ suis in hanc rem de Mense Septembris anni 1808. datis Literis ad S. Congregationem Episcoporum, et Regularium, a qua dein ad hanc S. Congregationem Concilii remissæ fuerunt.

„ Il disordine, e confusione, in cui si trova la Collegiata della Terra di Corchiano - Ita Episcopus, - esi-

„ esige un pronto rimedio. Fu eretta detta Collegia-
„ ta nell' anno 1805., e dovè fin dal principio crea-
„ re un debito di scudi 400. per supplire alla spe-
„ sa . . . . I Canonici più non si sono dati carico di
„ pagarlo, nè di soddisfare i frutti, nè di mettere
„ in regola l' entrate, nè di sistemare in alcun modo
„ le prebende, e la Massa comune, non ostante i re-
„ plicati ordini dati specialmente nelle vis te „ Imo
ipsi sunt Canonici qui „ esigono le tenlite, anche
„ privatamente, ed arbitrariamente in confuso, sen-
„ za aver scrittura regolata, o dipendenza al Camer-
„ lengo, ed ognuno procura dar di mano a ciò, che
„ può rapire senza che possa vedersi verun impianto
„ dell' entrata, ed uscita a sfogo regolare della massa
Il ec quoad æconomicam administrationem quelio che
„ poi più mi grava il cuore „ ita etiam Episcopus „ è la
„ mancanza di detti Canonici al servizio della Chiesa,
„ ed all' adempimento de' loro obblighi, per cui mi
„ sono trovato in necessità di decretare, col mezzo
„ di questo mio Vicario Generale colà spedito una
„ multa di cinque giulj per volta da pagarsi da quel
„ Canonico, che avesse mancato di celebrare nelle Fe-
„ ste di precetto tanto la messa dell' aurora, che la
„ conventuale da lucrarsi da quello, che l' avesse
„ adempita per così impedire tale mancanza di *Messa*
„ al popolo, essendo frequentemente accaduto che il
„ Canonico ebdomadario non l' adempiva „.

„ Quid autem - *Tutte queste, ed altre infinite providenze*
usate da me - refert Episcopus „ per mettere il detto Ca-
„ pitolo in qualche sistema, non sono giovate in al-
„ cun modo: che anzi il disordine è maggiormente
„ cresciuto in guisa, che avendo ricorso l' Econo no
„ della Cura per essere soddisfatto della di lui provisio-
„ ne, ed avendo fo mandato formale sequestro sù i
„ generi, perchè non si consegnassero dal Camerlen-
„ go a veruno, si fece al contrario subito fà i Canoni-
„ ci la distribuzione di quanto vi era, senza punto
„ far caso del sequestro, e senza dare cosa alcuna in pa-
„ gamento all'Economo, il quale avendo poi fortemen-
„ te reclamato dovetti intimare, le gravatorie a tutti i
„ Canonici „ ab his vero quid consilii cæptum est ?
„ A tale intimazione i Canonici, nella maggior parte

„ forastieri più che mai contumaci, ed ostinati, presero il partito più strano, ed irreligioso; si ritirarono „ nei propri paesi, abbandonarono la Chiesa lasciandola senza ufficiatura, senza Messa, senza Confessori, „ e solo restovvi il detto Economo, con scandolo gravissimo del Popolo „.

„ Tot malis, atque adeo gravibus consulendum quovis modo censuit S. isthæc Congregatio, deputato in *Visitatorem Apostolicum Collegiatae ipsomet Episcopo Civitatis Castellanae cum omnibus facultatibus necessariis, et opportunis providendi tum spirituali, quam temporali administrationi, et cum facultate privandi Canonicos absentes respectivis Beneficiis, quatenus factis monitionibus ad residentiam non redierint*. At nihil inde fieri contigit, quod Canonicos, Beneficiatos, Capitulum, Collegiatam ad ordinem revocaret sive in temporalibus, sive in spiritualibus,, quod non firme fundatur, corruat necesse est „, ita evenisse refert Episcopus in Collegiata hujusmodi „ *Cujus pleraque bona adsignata in erectione, vel aere alieno gravata, vel Instrumentorum defectu non bene probata, vel etiam omnino fictitia deinceps reperta sunt*, „ concessis ut supra usus facultatibus Episcopus Collegiatam ipsam S*USPENDIT*, ut ex tempore fatiscenti Machinæ remedium parari posset. At machina ipsa quotidie magis in preceps ruere debuit.

„ Eversa Collegiata, reditus etiam defecere, quibus Archipresbyter, et Parochus Corchianensis Populi necessitatibus adesse posset. Archipresbyteratui enim bonis Collegiatæ adjunctis, fuit Archpresbytero constituta congrua in annuis scutis *septuaginta*, præter *incerta Stolae*. Haud satis tamen, ita fuisse constitutam opus erat, ut congrua ipsa, quamquam per se tenuis exigi, et percipi cum effectu posset. At spe quoque congruam exigendi, et percipiendi destitutus, qui pridem Parochi munere laudabiliter fungebatur, *Leopoldus Ridolfi*, Archipresbyteratum, et Paræciam dimisit, unde factum, ut hac in vulgus prolata notitia, vel nemo, vel haud aptus Paræciali ferendo oneri subrogari gravissimo Populi damno postmodum valuerit.

Al-

„ Altero ex iis Archipresbytero, scilicet *Philippo Bracci* de anno 1817. vita functo, ad evellenda radicitus mala remque omnem, quo fieri melius posset, componendam nonnulla S. huic Congregationi proposuit Episcopus *quinque articulis* distincta, quæ uti jacent, oculis Eñorum PP. subjicio

„„ Primo Archipresbyteri bona Collegiatæ adjuncta, segreganda sunt, et hæc uti antiquitus, Archipresbytero assignanda „.

„ 2. „Cum literis Apostolicis donata fuerint Collegiatæ bona Cœnobii S. Mariæ Succursus ad Patres S. Augustini spectantia, et hæc adeo sint ære alieno gravata, ut damni potius, quam utilitatis sint, eadem bona formaliter sunt abdicanda indicto Creditorum concursu.

„ 3. „In erectione Collegiatæ injunctum fuit onus cujusdam annualis depositi ad dissolvenda debita, et ad restituenda in integrum bona venumdata pro expeditione Literarum Apostolicarum, remittendum esset hoc onus.

„ 4. Ne Collegiata omnino destruatur, ex Archipresbytero, septem Canonicis, et duobus Beneficiatis, poterit ipsa redigi ad Archipresbyterum, et tres Canonicos tantum. Archipresbyter habeat antiquæ archipresbyteriæ bona, tribus Canonicis adsignentur alia, quæ constant ex centum quinque legatis, quæque jam addicta erant Collegiatæ, a quibus tamen bonis legatorum erunt detrahenda nonnulla, quæ ad alienum æs dissolvendum absolute sufficiant. Archipresbyter, et Canonici gaudeant signo, prout in erectione Collegiatæ cum onere interveniendi Missæ Cantatæ, et Vesperis omnibus diebus festis de præcepto.

„ 5. Missæ, quæ essent celebrandæ reducentur ad Missam pro Populo, et ad quotidianam pro Benefactoribus in genere inter Archipresbyterum, et Canonicos pro æquali dividendæ habita interim absolutione Missarum, et Anniversariorum, quibus satisfactum non fuit juxta Bullam erectionis,

„ Hisce ab Episcopo propositis, Rescriptum datum est ab hac S. Congregatione „ *Eidem Episcopo pro informatione, et voto, auditis Capitulo, et Administratore redituum, transmissa notula legatorum, et eorum*

redituum , et statu activo , et passivo tum Collegiatae , quam Conventus S. Augustini , nec non modula servanda in redintegratione Collegiatae , quoad reditum , et onera cuilibet assignanda , et referat de summa dissolvendi aeris alieni , an magis expediat temporanea suspensio Canonicatuum , excepto Archipresbyteratu , ad conficiendum multiplicum pro aere alieno dimittendo , et redintegrandis bonis distractis , de annua congrua ex nunc adsignanda singulis Canonicis , et an alia suppetant media minus damnosa .

" Interposita opera Sacerdotis *Leopoldi Ridolfi* in Convisitatorem jam hactenus deputati , S. hujus Congregationis mandatis parere studuit Episcopus , status confectus extitit bonorum , et redituum , quibus massa Capituli ditata fuerat juxta erectionis Apostolicas literas . Extensa pariter extitit *relatio* omnium , quæ obvenerant ab erectionis tempore , quæque ad rem facienda erant in posterum . Unisona hæc enim sunt iis , quæ jam de anno 1817. Episcopus proposuerat , et jam superius norunt EE. PP. At horum omnium deerat præcipuum fundamentum : deerant nimirum bona , deerantque reditus . Siquidem bona partim distracta sunt , partim nulli subacta culturæ , neglectaque prorsus, ac deserta , pleraque alieno ære gravata , cumque legata pia , quibus Massa ipsa poti-simum conflatur , nulla fuerint legitima hipotecaria inscriptione communita , forte verendum, nec exinde quidquam retrahi , quod loco Congruæ , præbendæquæ Archipresbytero , Coadjutoribus , unique , ac alteri Canonico , ad quos pro nunc saltem juxta Episcopi , et Convisitatoris votum Collegiata inducenda foret , adsignari , et constitui posset .

" Mihi *pro voto* re ablegata, vix oculos conjeci in bonorum , et redituum , de quibus agitur , qualitatem in veram, realem eorumdem quantitatem , in id scilicet , quod ære alieno, oneribus , impensisque deductis , vere , ac realiter in Præbendarum favore disponendum superesset , perspicere adstatim debui , nullum esse locum posse Collegiatæ , et Capituli redintegrationi , et si ad Archipresbyterum , tresque dumtaxat Canonicos circumscriberetur . Meum quam ob rem aperui sensum nonnullis *Foliis* ad hanc S. Congregationem exhibitis , quorum hæc summa fuit,

ut

Ut suspensa adhuc in posterum Collegiata maneret, UT unus Archipresbyter, et cum ipso unus Capellanus Coadjutor seligeretur pro Animarum cura, et Ecclesiæ servitio; UT huic congrua, nec minus congrua cum effectu adsigneretur; UT bona omnia, et reditus administrationi subijcerentur idonei, probique Ecclesiastici viri, qui nedum ad bona, culturam, fructuum recollectionem redituumque perceptionem animadverteret, sed etiam perpensis maturo consilio juribus Collegiatæ, et Capituli, ea, quoad æs alienum, quoad onera inadimpleta, quoad fructus inexactos, quoad Bona suppressi Hæremitarum S. Augustini Coenobii, quoad unita legata pia Chorum, aliorumque jurium, si quæ sint, haud interim retardatis inscriptionibus proponeret, quæ ad ipsius Collegiatæ redintegrationem conducere facilius, ac melius extimavisset, UTQUE post hæc, quæ modum, et fundamentum exhiberent, unde firmiter, ac tuto consisteret, quidquid constitueretur *de absolutionibus* quoad præteritum, *de sanationibus*, deque *reductionibus* quoad futurum agendum esset.

„ Die 27. Maii superioris anni novum tamen ab hac S. Congregatione datum est Rescriptum „ Pro nova informatione, transmissa copia Bullæ erectionis Collegiatæ, et ejusdem statu activo omnium reddituum, et referat, an Conventus S. Augustini in Oppido fuerit redintegratus, sin minus cui, et quomodo perfici queat restitutio bonorum jam ad eumdem Conventum spectantium, facta interim per Capitulum, vel Promothorem Fiscalem inscriptione hypotecaria favore legatorum, aliorumque piorum operum Ecclesiæ relictorum super fundis Debitorum „ Quibus, ut Episcopus faceret satis, denuo recursum habuit ad *Convisitatorem Ridolfi*. Quid is? Maximam exponens difficultatem, ac fere impossibilitatem conficiendi activum, passivum statum, qui verum, realemque Collegiatæ reditum exhiberet, in omnibus, et per omnia in *meum* convenit *sensum* pro suspensione Collegiatæ, pro collatione Archipresbyteratus cum uno dumtaxat Capellano in animarum cura adjutore, pro administratione bonorum omnium, atque reddituum, subdens postmodum tum bonorum

sup-

suppressi Conventus S. Augustini abdicationem, tum absolutiones, tum suspensiones, tum reductiones, quamquam ex veri, realisque status defectu lateat omnimode, quibus ferendis oneribus quoad præteritum, et in futurum pares esse reditus valeant.

„ Iterum, ut omnia perpenderem, et *Votum* aperire ablegata mihi res est. Pauca datum erit superaddere iis, quæ superiori anno jam exposui. Utcumque tamen, obsequens dicam quo melius potero, quod sentio.

„ De qua re agitur jam norunt apprime PP. EE. Id *unum*, ni fallor, venit in disceptationem, QUOMODO sit consulendum Collegiatæ Corchianensis Ecclesiæ, et si fieri potest, ejusdem Capituli redintegrationi. Jam quid in themate potissimum inspiciendum, patet per se. Inspiciendum est scilicet in activum, passivumque statum, et præsertim in *reditus*, qui *non* de jure, et *secundum scripturam*, *et libros* quos Capituli Camerarius de more retinet, percipi possent, ac etiam deberent, sed in eos, qui de *facto*, vere, *ac realiter* ex bonis, fundisque, ac speciei cujuscumque capitibus, ad Collegiatam spectantibus retrahuntur, ac percipiuntur singulis annis, singulis quoque mensibus, ne dicam *dietim*. Reditibus enim, et quidem *certis* reditibus opus est, ut Canonici, et Beneficiati de Altari, et Ecclesia, cui inserviunt, vivere possint, utque Capitulum, et Collegiata substineatur.

„ Ad factum igitur. Constat autem, certeque constat, reditus, quorum adsignatione facta extitit erectio Collegiatæ, vel numquam fuisse pares oneribus ejusdem Collegiatæ ferendis, vel postmodum procul dubio defecisse. Unum quin imo, ac alterum in præsenti conspirasse videtur, ut quæ non firmiter initio fundata fuerat Collegiata, perbrevi dein spatio temporis collabesceret. *Bona suppressi Coenobii Haeremitarum S. Augustini* unita sunt, addictaque Collegiatæ. At vix quisquam noverit, quanti hæc venerint in æstimationem bona, statim suadere sibi cogitur, nihil fore, quod ex fructibus sperandum esset. Venerunt in æstimationem, pretium-

que

que dictum est in scutis sexaginta semel tantum, et quidem anni termino persolvendis. Manifestum hinc est, delirantium somnium fuisse, quod Pontifici Optimo Maximo exhibuerunt, bona ipsa vim annuam fructuum in scut. 70. esse reditura, reditum namque annuum scut. 70 nemo unquam hactenus, nisi fatuus pretio cessit, alienavitque sc. 60. Ergo fructus bonorum, de quibus agitur perexiguus erat tunc, modo nullus evasit.

„ Ipsaque namque bona, licet valorem attingant scutor. 1868 67. ære tamen alieno, ac frugifero gravata sunt ad vim usque scut. 1254. 65., cui quidem si fructus addantur, qui decursi sunt ad diem 10. Martii anni 1819. tantum in aliis scut. 297. 05. Ita ex activo, passivoque statu ad hanc S. Congregationem transmisso.

Caput	1254 65
Fructus	297 05
	1551 70
Remanent	317 03

„ Neque vera ista quidem residua bonorum quisquilia extat amplius penes Collegiatam. Defuncti *Francisci Cagnetti* heredes pro asserto credito *scut.* 700. possessionem adepti sunt *trium* fundorum ejusdem suppressi Coenobii scilicet in *Contrada* la *Torre della quantità di due Rubbj circa*, *in Contrada S. Girolamo di tre Rubbj*, *in Contrada la Selvotta della quantità di sei mezze*, unde liquet, activum a passivo nedum absortum remanere; sed nec parum quidem deficere, ut passivitatibus respondeat.

Sermo nunc sit de novis subductionibus faciendis ex capite LEGATORUM, quæ pro annuo reditu scutorum 401. 99. fuerunt Collegiatæ adsignata. Horum adsignatio innixa extitit fundamento veterum scripturarum Episcopalis Cancellariæ. At rei veritas, et factum protinus commonstravit adsignationem ipsam minus veram, et imo mendacem tum in capite, sive fundis, tum in reditibus. Horum exactio in locationem conductionem, pacta mercede, cessa fuit Vincentio Diofebi, et Joanni Baptistæ Crescenzi. Fundis vero partim evictis, partim non repertis, debitoribus etiam partim decoctis, partim obsistentibus, ac renuentibus solvere quod debebant ob tituli, seu titulorum defectum, in auras abiit locatio ipsa conductio; fundi-

dique sine cultura, et cultoribus cum remanserint, nec amplius retrahi exinde contigit, quod erat pro vectigalibus rependendum.

„ Est hic ædepol Bonorum Collegiatæ status, semel hinc, bis etiam, ac tertio requisitus licet fuerit Episcopus, ut veram ipsius Collegiatæ activitatem passivitatem exhiberet; ultimo tandem loco fateri debuit „ E' cosa quasi impossibile formare un esatto „ stato attivo, e passivo della Collegiata. Imperocchè i Terreni della medesima restano quasi tutti „ incolti massime li camporili per mancanza di denaro, per sterparli per indi seminarli, per cui „ appena rendono per pagare i pesi reali. L' esigenza de'Censi sebbene vistosa, questa ancora a „ poco si riduce, perchè molti Censuarj sono decotti, e di molti censi non si trovano le notizie „ degl'Istrumenti, e di quelli che vi sono le indicazioni, manca il denaro per mandarli all'iscrizione delle Ipoteche, per cui il credito non resta assicurato „

„ Prostant tamen bona *praebendae Archipresbyteralis* pro annuo reditu scut. 117. 95. in erectione designata. Ita ne vero? At oppositum liquet ex Episcopi, et Convisitatoris Ridolfi utraque relatione. Archipresbyteratum enim ex redituum defectu abdicavit primum ipse *Sacerdos Ridolfi*. Dein post defunctum Philippum Bracci, cum in ipso Archipresbyteratu, qua Economi successerint Sacerdotes Fornari, ac Tedeschini; ambo creditores, unus in scut. 15. alter respective in scut. 85. remanserunt. Rursus indicto pluries concursu, cum nemo comparuerit, meridiana luce clarius emicat, enunciatum haud certe subsistere scut. 117. 95. annuum reditum, qui certe non adeo tenuis est, ut si revera consisteret, probos, idoneosque ad concurrendum Presbyteros in actualibus, quibus vivimus, infelicibus circumstantiis, non alliceret.

„ Nulla hinc *ex tribus* bonorum, et redituum *Partitis*, iisque potissimum ex quantitatibus, quibus desuper Collegiata constituta fuit, fuerùntque onera præfinita, in calculo haberi potest pro ejusdem redintegratione, eorumdemque onerum implemento ac satisfa-

tisfactione, proinde neque reductio illa quamprimum de anno 1817. de Convisitatoris Ridolfi consilio proposuit Episcopus, fieri potest, ut amplectatur. Unde ne certa congrua pro Archipresbytero, ac tribus Canonicis? Nullibi sane. Potissimum si ad æs alienum convertamus parumper oculos, quo ipsa præmitur Collegiata. *Ex relatione* siquidem dicti anni 1817. liquet infrugifera Collegiatæ debitam vim conflare scut. 544. 66., bonorum stabilium alienationes ad valorem conscendere scut. 354., distractaque Censuum deposita in scut. 76. 83. PASSIVUM qua de re Collegiatæ statum fore in scut. 975. Expediens quam ob rem, et imo in casu necessarium videtur, quod jam proposui, quodque nunc rebus melius cognitis amplectendum etiam profitentur Episcopus, et Convisitator Ridolfi; UT UNUS dumtaxat Archipresbyter cum UNO tantum Capellano Adjutore seligatur, DILATA interim ad magis opportunum tempus cujuscumque numeri Canonicorum, et Beneficiatorum redintegratione,

„ Plura tamen, in hanc si veniant EE. PP. sententiam plura inquam sunt, quibus est occurrendum, consulendumque CONGRUA primum præfinienda est pro Archipresbytero; STIPENDIUM pro Capellano Adjutore, ut de Altari, et Ecclesia cui inserviunt utrique alantur, et vivant. ONERA dein designanda, et constabilienda, quibus ambo facere satis teneantur. Animadvertendum est insuper in hactenus *inadimpleta onera*, et in Canonicos, et Beneficiatos, qui propriis respective obligationibus defuerunt. Tandem *de administratione*, deque *Administratore* reliquorum bonorum, et jurium Collegiatæ disserendum.

„ Quoad *Congruam* communiter obtinet, obtineat, et locum habeat, est opus in themate. Nihil communius quam centum pro RECTORE. In relatione huic S. Congregationi porrecta, Congrua pro Archipresbytero, detractis oneribus ex jure detrahendis, ad annuam, et liberam perlata deprehenditur quantitatem scut. 156., collatis nedum bonis ad ipsum Archiprerbyteratum jampridem spectantibus, sed *tribus* etiam ex addictis in erectione Collegiatæ *Legatis*. At in rerum actuali statu, inspectis scilicet tum

alieni æris existentia, tum reditnum tenuitate, ac incertitudine prudens, ac necessarium consilium videtur *intra limites* a jure præfinitos Congruam pro Parocho constituere. Scuta *centum* satis pro congrua fuerunt semper, sunt igitur, atque esse satis debent pro Archipresbytero Terræ Corchiani. Sint quidem ab oneribus immunia, et libera, sed non ultra scut. 100. in singulos annos congrua protendatur. Ea vero, nec alia subducantur onera, quæ de jure subducenda sunt, quæque jam in *relatione* Episcopi subducta comperiuntur. *Stolae incertis* præter Congruam cum etiam perfruatur Archipresbyter, jam inde patet, ut totidem Archipresbytero adsignatis bonis, fundisque, unde libere, pleneque scut. 100: retrahi valeant, haud posse deficere probos, idoneosque Sacerdotes, qui, concursu indicto, prout certe *indicendus est*, ad Archipresbyteralem hujusmodi præbendam assequendam compareant.

„ Præsertim si tenues, moderatæque Archipresbyteri *obligationes* præfiniantur. Hasce namque ad *Missam pro populo* singulis diebus juxta veterem Tabellam Festis, aliasque viginti Missas pro *Benefactoribus* in genere coercuit Episcopus, ejusque Convisitator, in eorum sententiam et ego accedam, ut pluribus aliis superextantibus liberis Missis, commodius valeat cæteris obligationibus pro animarum cura, Sacramentorum administratione, Ecclesiæ servitio, ac manutentione, ad Archipresbyterum suapte natura spectantibus satifacere.

„ *Capellano adjutori* post Archipresbyterum consulendum est. Huic porro nec certam præbendam, nec certos fundos in titulum constituerem Sacerdotem prævio examine, et Episcopi adprobatione, sub conditione quoque amovibilitatis præeligendum existimarem, cui ex bonis, et reditibus in administratione positis congruum foret *salarium* in singulos dies, singulosque menses, adsignandum. Hoc esset per Episcopum juxta regionis morem, et necessitatem sensu meo prefiniendum. Præfiniendæ quidem Capellani obligationes, quas in aliquibus duntaxat missis pro benefactoribus in genere singulis mensibus celebrandis consistentes arbitrio ejusdem Episcopi relinquerem.

„ *In hactenus inadimpleta onera* Collegiatæ, et Capituli, qui-

quibus scilicet facere satis tenebantur Archipresbyter, Canonici, et Beneficiati nunc inquirendum. Erecta plane, conflataque Collegiata fuit ex bonis suppressi Conventus Aeremitarum S. Augustini, Legatorum piorum, et Archipresbyteratus. Onera omnia queis hæc erant obnoxia in Collegiatam translata sunt. Non equidem translatio eorumdem onerum facta extitit in ea qualitate, quantitate, ac numero, ut pridem fundata reperiebantur, sed *quoad tempus* Erectionem *antecedens* in ipsis Apostolicis erectionis Literis reducta fuerunt ad *certum*, *determinatum numerum Anniversariorum arbitrio Episcopi praefiniendum*. In posterum vero, quoad tempus nimirum erectionem *subsequens*, præfata ipsa omnia onera reducta sunt pariter, iisque in Apostolicis Literis constituta ad *Missam pro populo*, *singulis de praecepto Ecclesiae festis diebus*, *et ad Missam quotidianam pro benefactoribus respective*, *nec non ad aliam Missam singulis etiam de praecepto Ecclesiae Festis diebus per futuros*, *et pro tempore existentes Archipresbyterum*, *et Canonicos per turnum respective celebrandos*.

„ Præfinitus *nec ne* unquam fuerit ab Episcopo Anniversariorum numerus in satisfactionem onerum, quæ ante erectionem impleri debuisset; celebrata *nec ne* fuerint vel in parte, vel in totum Anniversaria ipsa, non plane constat. Vereor tamen, ac imo arbitror nec ullum unquam ex ipsis Anniversariis celebratum, nec celebrandorum quidem numerum ab Episcopo fuisse constabilitum. In postrema enim Convisitatoris Ridolfi, et Episcopi relatione legitur „ *Conviene inoltre, che la S. Congregazione conceda una generale assoluzione di tutte le Messe non soddisfatte dal giorno, che si avanzò la supplica per la erezione della Collegiata, delle quali era gravato il Convento, l'Arcipretura, e li 105. Legati, fino a tutto il Settembre 1820. per quiete delle coscienze di tutti quelli, che ne hanno avuto parte, e di quelle, che non sono state fatte celebrare per mancanza di entrate*.

„ Et re quidem vera ex præcitatis verbis non obstare colligitur ignoratam etiam forte fuisse absolutio-

nem ab Archipresbytero, et Canonicis obtentam pro oneribus ante erectionem inadimpletis per celebrationem Anniversariorum ab Episcopo præfiniendorum. Hæc si præfinita, si celebrata fuissent, haud amplius pro absolutione Missarum „ *non celebrate dal giorno, che si avvanzò la supplica per la erezione della Collegiata* „ solliciti fuissent Episcopus, et Coovisitator. De aliis vero POST erectionem satisfaciendis palam est, fere omnia, vel maxima in parte neglecta, et inadimpleta usque ab initio remansisse. Ab anno enim 1808. retulit Episcopus, quod vix erecta Collegiata „ I *Canonici non si sono dati carico di pagare il debito* „ quod pro erectionis impensis contraxerant „ *ne di sodisfare i frutti, nè di mettere in regola l'entrate, nè di sistemare in alcun modo le Prebende, e la Messa comune, nonostanti i replicati ordini da me dati, specialmenie nelle Visite. Si esigono le rendite dai Canonici privatamente, ed arbitrariamente in confuso; Ed ognuno procura dar di mano a ciò che può rapire. Quello poi, che più mi grava il cuore, è la mancanza di detti Canonici al servizio della Chiesa, ed all'adempimento dei loro oblighi, per cui mi sono trovato in necessità di decretare, col mezzo di questo mio Vicario Generale una multa di cinque giulj per volta da pagarsi da quel Canonico, che avesse mancato di celebrare*; sed omnia in irritum; *tutte queste ed altre infinite providenze per mettere il detto Capitolo in sistema non sono giovate in verun modo, che anzi il disordine è maggiormente cresciuto* „ Ad gradum usque, ut Canonici pervicaciores facti Ecclesiam deseruerint „ *lasciandola senza Uffiziatura, senza Confessori, con scandolo gravissimo del Popolo*.

„ Quomodo sit in themate consulendum videant, atque decernant EE. PP- Anniversariis, Missis, aliisque oneribus, quibus Archipresbyter, et Canonici facere satis tenebantur, et non fecerunt, tanto temporis spatio, a Mense Augusto scilicet anni 1805. usque ad præsens erit plane occurrendum *absolutionis* remedio, lege tamen *injuncta*, ut Missarum numerus celebretur in eadem Causa applicandarum. *Quantae* sint autem celebrandæ, per *quos* etiam, *quo in loco*,

quo

quo tempore præcedenti erit præfiniendum arbitrio Episcopi, qui congruam etiam pro eisdem Missis eleemosynam celebrantibus persolvendam decernet, ex administratis Bonorum Collegiatæ redditibus.

„ Injunctum quoque onus neglexerunt Canonici „ *di depositare per rinvestire li fondi alienati per la spedizione delle Bolle Apostoliche non meno, che rimpiazzare i depositi distratti di diversi Censi*; horum quoque defectuum, et inadimplementorum, prout etiam *di qualunque altro distratto, che non se ne avesse notizia, e da ogn'altro deposito, che in qualsivoglia modo fossero obligati di far per qualunque altro caso, o causa; a cui essi fossero tenuti* „ Absolutionem tribuendam ipsis Canonicis postulant Episcopus, et Convisitator. Nec plane dubium quin sit annuendum. Absolutio enim danda pro omissionibus; nepro iis, de quibus hic agitur ullum *pro nunc* injungendum onus arbitror, ut satisfactæ, velcompensatæ quovis modo remaneant. De Capitalium enim huc jusmodi, ac Depositorum reintegratione ratio habebitur opportunior in administrationis vel progressu, vel exitu. Habuit, possiditque Collegiata usque a sua erectione tenuem quandam *hæreditatem* defuncti Felicis Parca, quæ licet ex ejusdem dispositione post factam bonorum, quibus conflabatur, venditionem, eroganda fuisset in totidem Missarum celebrationem; penes Capitulum nihilominus, ipsamque penes Collegiatam remansit, prout remanet adhuc. Pusilla quidem hæreditas est, quodam enim *terreno* constat in contrada *Capo la ripa*, exiguaque *Domo*, quorum tamen fundorum valor nec in transmisso activo, passivoque statu, nec in relationibus exponitur, proindeque ignoratur prorsus, fundos hujusmodi, qui numquam Collegiatæ addicti legitime sunt addicendos modo, uniendosque, Testatoris derogata voluntate peroptatur. Sed equidem dissentior, neque huic arbitror postulato adhærendum.

„ In irritum cesserunt enim quot hactenus factæ sunt in Collegiatæ favorem uniones Legatorum Piorum, Bonorumque applicationes. In causa fuerunt hæc, ut potius quam inde Collegiata consisteret, improborum usus, improbæque dissipationis reos Canonici

ci sese reddiderint. Eversa nunc Collegiatæ machina, nec cætera sunt evertenda, quæ adhuc salva manent Legata Pia. Quid in posterum eveniet, quid fieri poterit, latet omnino. Namque latet, *num*, et quomodo Collegiata ipsa redintegrari contigerit. *Felicis Parca* quamobrem dispositio suum habeat effectum, et quoad præteritum inadimplementum per datum numerum Missarum arbitrio Episcopi præfiniendum, atque ex bonorum administratorum reditibus satisfaciendum consulatur. Ita plane sentio. Sed non ita satisfactum *integre* hujuscemodi omissionibus, et inadimplementis.

„ Canonici sane, qui potius quam agere, quæ debebant, atque onera implere, quibus tenebantur, omnia negligere, omnia pessumdare ausi sunt culpabili methodo, pessimoque consilio, nec verentes quidem furtiva quasi manu reditus Collegiatæ distrahere, suosque in privatos usus addicere contra Leges omnes, omnesque Capituli constitutiones, pœnitentiam agant est opus, ut sese censuris exuant, in quas misere incidisse non ambigitur. Sunt autem contumaces; haud comparent, absolutionem non deprecantur, delitescunt imo in malefactis operibus, contractisque censuris obsurdescentes. Monendi sunt igitur ab Episcopo, et personaliter, acriterque monendi, ut eorum conscientiis consulant singuli, provideantque injunctis spiritualibus exercitiis per decem dies in aliqua religiosa domo ab eodem Episcopo designanda perficiendis.

„ Pauca nunc quoad *Administratoris* deputationem, et *administrationis* modum. Segregatis bonis pro Archipresbytero, ejusque congrua, ceu superius propositum est, reliqua omnia cujuscumque speciei sub *administratione* collocanda sunt. Hinc primum *Ecclesiasticus* deputandus *Administrator*. Erit sane Episcopi probum, et idoneum seligere virum, eritque ejusdem Episcopi prudentis arbitrii conditiones, obligationes, emolumenta etiam, si fuerit opus, præscribere, ac præfinire, quibus velut fundamentis, ipsa innixa administratio, bene inchoari, melius prosequi, et prosperum juxta vota exitum exhibere posse videatur. Arduum sane opus, diligenti, ac-

accurataque factorum, et jurium, quibus bona ipsa involuta sunt, cognitione contrectandum.

„ Quod ut facilius evadat *Statum* imprimis conficere oportet bonorum omnium, et Jurium ad Collegiatam pertinentium. Hisce cognitis cognoscenda sunt singillatim, et intimius investiganda *onera* quibus bona ipsa, juraque obnoxia manent, qua in re solerter, et caute agendum est. In ea nedum enim inspiciendum est onera, quæ piam continent *causam*, quæque Canonicis, et Capitulo satisfacienda incumbunt; sed *caetera* potissimum prænoscenda, quibus devincta præfata bona sint, ac esse possint in favorem *Extraneorum*. Recta hinc, statimque pergendum ad *Hypotecarum Tabularia*. Ii Codices volvendi sunt, ac sedulo revolvendi, ut inspectis vinculis, et hypotecis, omnibusque cognitis oneribus, inde liqueat nedum quanti æstimari possint Collegiatæ bona, sed qui quotque præsertim sint veri, reales, ac liberi dictorum bonorum reditus in ejusdem Collegiatæ favorem disponendi. Post hæc si noverit Administrator tum fundos consistere, tum fundorum superesse liberos reditus, quibus Collegiata uti frui valeat, *Transcriptionis* ope si *proprietas* ad ipsam pertinet Collegiatam, neque transcripti fundi hactenus fuerint, ac respective *Inscriptionis* remedio, si jus duntaxat in *fructibus* eidem competat Collegiatæ tum ipsi fundus, tum ipsi fructus, et reditus in tuto collocandi sunt. Primum hoc porro studium, et hæc potissima esse debet Administratoris cura, quemadmodum prima etiam, et magis necessaria sit hæc oportet *impensa* cum administrationis reditu peragenda, ut successivo tempore non amplius de proprietate, ac possessione fundorum, deque reddituum securitate in favorem, et utilitatem Collegiatæ dubitari possit.

„ Superius, quæ innui, omnia etiam studiosius forte agenda sunt, *quoad bona suppressi Caenobii Haeremitorum S. Augustini*. Pretium emptionis venditionis hujusmodi plene indigitat eorumdem bonorum passivitates, pretio enim sexaginta scutorum, quot erant a Capitulo semel persolvenda, haud certe annuus acquiritur reditus scutorum 70., qui fuit in cal-

calculo habitus pro erigenda Collegiata. Sed si *tunc* annuum exhibere reditum nequibant bona illa, prudenti tamen instituta administratione non erat forte impossibile, ut aliquid exinde superesse posset, quo Collegiata perfrueretur. Siquidem pertingebant bona, ceu vidimus ad valorem scut. 1868. 67. æs alienum frugiferum in scut. 1254. consistebat; sed mitis admodum ejusdem fructus, qui ad scuta 15. *annua* circiter conscendisse ex *relationibus* deprehenditur, meliorem efficiebat eorumdem Bonorum conditionem.

„ Mox plane in cumulum adaucti fructus ad vim supra scut. 300., moxque creditum *Francisci Cagnetti*; quod licet *Transactione* consopitum, ad vitam revocari, quo nescio modo contigit in scutis *septingentum*; nec non etiam capta per ipsum Creditorem judicialis possessio *trium fundorum* ad ipsum Coenobium olim spectantium, sunt in causa quominus bona ipsa passivitatis obruta excessu videantur. At hac in re quidem plurimum posset opera, studium, solertia administratoris. Decursæ alieni æris usuræ non admodum difficile conciliari cum creditoribus, et reduci possent. Si fructus etiam adeo sint mites in singulos annos, nec etiam difficile, ut reducuntur, concilianturque sortes. Transactio item crediti *Cagnetti* ad examen revocanda; illud scilicet inspiciendum, quo pacto conflata quantitas scut. 700., et quomodo, quo tempore præsertim extinguenda. Inspiciendum etiam, quo jure Creditor in possessionem iverit trium fundorum, num scilicet eorum fuerit adeptus omnimodam, et absolutam proprietatem, num potius de credito satisfieri cum fructibus debuerit per modum Salviani Conventionalis. Omnia hæc ad præsens in occulto sunt, nihil est igitur quoad bona hujusmodi decernendum.

„ Illud enim nec prudenter constitui nunc posset, isthæc nimirum abdicanda esse, ac dimittenda bona in favorem creditorum, ut in *Relationibus* insinuatum. Grave namque periculo sese exponeret Collegiata, nedum de fructibus omnibus, si quos hactenus percepit, reddendi rationem; sed etiam de distractis bonis

nis, effectibus, mobilibus, eorumdem Creditorum cætum reintegrandi. - *Dovrà però la Collegiata*, ita in postrema legitur Episcopi relatione. *restare obligata a dar fuori porzione del prezzo del Terreno Casale delle Monache impiegata per la spedizione delle Bolle Apostoliche, il prezzo delle diciassette Pecore date in affitto al fu Tommaso Giorgi forse conteggiato da Monsig. Vescovo cogli eredi del medesimo nel di loro dare, ed avere col Capitolo, e tutto ciò che di Mobilia apparteneva al suddetto convento è stato da essa alienato* „. Caute proinde, et quam caute agendum in themate. Si spes foret cum creditoribus conciliandi tum quoad usuras, tum quoad sortes: si jam in parte cum perceptis fundorum fructibus imminuto Cagnetti credito non desperata, nec remota videretur eorumdem fundorum reintegratio; cur quæso, quo consilio hæc omnia perdere, insuperque Collegiatam periculo exponere, atque oneri refundendi Creditoribus, quæ omnia percepit, distraxitque? „

„ Opportunius hinc mihi videtur, et magis expediens, ut omnia hæc iterum enucleanda comittantur Episcopo, et administratori, ut supra deputando, post quorum novam relationem *Ratio habebitur, et providebitur*. „

Dubia itaque proponuntur.

I. *An, quomodo, et ad quod tempus sit servanda suspensio Collegiatae Oppidi Corchiani, seu potius, et quomodo sit locus ejusdem redintegrationi in casu etc.*

II. *An, quomodo, et in qua summa sit praefinienda congrua Archipresbitero, et quae sint eidem addicenda onera in casu etc.*

III. *An, et quomodo, et in qua summa sit praefiniendum Salarium pro Capellano Adjutore, et quibus sit conditionibus eligendus in casu etc.*

IV. *An, et quomodo sit concedenda absolutio quoad praeteritas omissiones in casu etc.*

V. *An, et quomodo sit facienda applicatio hereditatis bo. me. Felicis Parca in casu etc.*

VI. *An, et quomodo sit a censuris concedendo Canonicis absolutio in casu etc.*

VII. *An, quomodo, et quibus cautelis sit deputandus Administrator, et gerenda administratio in casu etc.*

Ad I. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam juxta votum Emi Relatoris.

Ad II. Affirmative in annuis scutis centum solvendis ab Administratore præter incerta stolæ, injuncto onere applicationis missæ pro populo, et aliarum viginti Missarum pro benefactoribus juxta votum Emi Relatoris.

Ad III. Affirmative juxta votum Emi Relatoris.

Ad IV. Affirmative juxta votum Emo Relatoris injuncto aliquo Missarum onere arbitrio Episcopi.

Ad V. Negative in omnibus juxta votum Emi Relatoris.

Ad VI. Affirmative arbitrio Episcopi, injuncta tamen gravi, et exemplari penitentia.

Ad VII. Affirmative juxta votum Emi Relatoris, injuncto Administratori onere redditionis rationis singulis annis coram Episcopo, qui eam transmittat ad S. Congregationem singulis triennii,s,et ad D. Secretarium cum SSmo quoad omnia.

Ses 24. cap. 12. de Ref.

AUXIMANA DISTRIBUTIONUM. Antiquitus erecta Collegiata Montis Fani Auximanæ Diœcesis præter beneficiatos, qui Ecclesiæ inserviunt, octo habet Canonicos, ac Præpositum, quorum cuilibet sua constituta est separata præbenda, ac præterea massam possident communiter administratam, cujus reditus ratione majoris, minorisve servitii distribuuntur interesse habentibus, et hæc massa pinguior est præbendis, quibus unusquisque exCanonicis fruitur. Singulis autem ex iis adeo inhæret onus coadjuvandi Præpositum in iis, quæ sunt parochialis officii, ut cum primum canonicatus possessionem capiunt, parochialibus muneribus obeundis juramentum emittere debeant; et quoties inhabiles renunciantur ad audiendas Sacramentales confessiones, vel jubilationis indultum post expletum laudabile quadragenarium servitium consequuntur, ab exercitio præfati oneris juxta Episcopalia Decreta, et Rescripta S. hujus Congregationis sive per se, sive per alios numquam eximuntur.

Hebdomadarum cura, cujus exercitium primario penes Præpositum, secundario vero penes cæteros Ca-

nonicos tamquam Præpositi coadjutores residet, præcipua causa fuit, cur SSmus restitutis rebus per Eminentissimum a Secretis Status redintegrari mandaverit die 28. Martii 1820. memoratam Collegiatam Ecclesiam, quæ cæterarum vicissitudines in Italico gubernio perpessa fuerat.

Quare in locum residentiæ sese conferre debebat Canonicus Franciscus Vagnozzi, officium confessarii octo fere ab hinc annis exercens in Monasterio Visitationis S. Mariæ Loci Offaniæ ejusdem Auximanæ Dioecesis. At Moniales supplicarunt Sanctissimum, ut dignaretur confirmare ad alios sex menses præfatum Canonicum in munere Confessarii, illumque dispensare a residentia in nuper restituta parochiali Collegiata Montis Fani, ita tamen, ut idem Canonicus posset pro suo lubitu, vel fallentias persolvere, vel tertiam partem distributionum amittere, vel per Coadjutorem, aut Substitutum residentiali munere fungi, quin res in Capituli manibus poneretur. Confirmationem in officio Confessarii indulsit Sanctissimus, at in reliquis voluit, ut ipsemet Canonicus Vagnozzi recurreret. Hic proinde ad exitum properante semestre concessæ absentiæ supplicem exhibuit libellum, eidem Sacratissimo Principi exponens restitutionem Collegiatæ, et indultum postulans absentiæ.

Voti compos factus, a Secretaria Memorialium rescriptum prodiit, *ut a residentia, et servitio chori abesse valeat, et nihilominus Canonicatus sui fructus, reditus, ac proventus percipere possit ad sex mensem dumtaxat, si tamdiu*. Eminentissimus Episcopus, cui fuerat concessio pro executione commissa, in rescripto, hæc addidit - *Relicto interim onere eidem Oratori Sacerdotem Confessionibus audiendis approbatum, et idoneum substituendi, qui in obeundis muneribus parochialibus Collegiatae suipsius vices gerat* - Et hoc indultum ad alios sex menses iterum a Sanctissimo fuit prorogatum.

Interea Angelus Raffaelli ejusdem Collegiatæ Beneficiatus a Canonico Vagnozzi rogatus ejus vices gessit quoad ægrotorum assistentiam, quousque audivit se obnoxium futurum iri punctaturis, nisi a supplendis vicibus absentis Canonici abstineret tempo-

re choralis officiaturæ. Quamvis enim Canonici ob onus præbendæ adnexum absint ad præstandam ægrotis assistentiam, quin fallentiis subjiciantur, non ita tamen fit in Beneficiatis iis, qui ex propriæ præbendæ fundatione hoc onus non habent.

Obtenta indulta Canonicus Vagnozzi tunc tantum Capitulo exhibuit, cum de distributionum massa dividenda aliquid consilii Canonici capere parabant. Sed quia distributiones lucrandi una cum præbendæ fructibus facultatem sibi factam a Sanctissimo fuisse contendebat Vagnozzi, negaret vero Capitulum, vehemens hinc exarsit controversia, quæ dirimenda S. huic Tribunali fuit ablegata. Exoptat itaque Capitulum, ut declaretur non solum Vagnozzi quotidianas distributiones amittere debere, verum etiam eamdem mercedem ab eodem esse persolvendam, quam pro substituto in cura animarum impendere debuisset.

Eminentissimus Episcopus, qui fuit de sua sententia rogatus, epistolam transmisit Vicarii Foranei, in qua legitur, quæ sit Ecclesiæ illius consuetudo, quæque constitutiones Capitulares, eamque EE. PP. oculis subjicio - *Io posso aggiungere, che le costituzioni del Capitolo niuno esentano dalle puntature, ossia perdita proporzionata delle distribuzioni quotidiane, che non intervenga al Coro, salvi i due mesi di vacanze accordati dal S. Concilio di Trento nei soli giorni feriali, fuori di quei, che sono impiegati per gli affari del Capitolo, o infermi residenti nel Paese, o anche fuori, purchè vi stiano per interesse del Capitolo, o assistenti al Vescovo in tempo di S. Visita, o assenti per publici affari della Chiesa Collegiata.*

Essendo finalmente la cura delle anime presso il Capitolo, niuno addetto al coro viene puntato nel tempo, che resta impiegato per la parrocchia, nell' amministrazione cioè de' sagramenti, assistenza de moribondi, istruzione dei fanciulli nella dottrina cristiana, e cose simili.

Chiunque poi degli addetti al coro si è nei tempi passati dovuto trattenere fuori della residenza per lungo tempo, come sarebbe causa studiorum, o per ca-

sagione di malattia, o per altro ragionevole motivo, per non soggiacere alle puntature ha sempre dovuto ricorrere alla S. Congregazione del Concilio, la quale dopo intese le favorevoli informazioni del Vescovo, e del Capitolo ha condisceso per quel tempo, che ha creduto, col rescritto però sempre dimissa tertia parte delle distribuzioni quotidiane.

Senza riandare tanti altri casi, che vi sono nei tempi passati, l'istesso Signor Canonico Vagnozzi n'è l'esempio più fresco. Nell'anno 1802. fu egli fatto Beneficiato di numero di questa nostra collegiata, ed era allora in cotesto Seminario Campana studente di S. Teologia. Supplicò allora la S. Congregazione del Concilio per rimanervi affine di compire il suo corso Teologico. La S. Congregazione udito favorevole il voto dell' Eminentissimo Vescovo, e del Capitolo condiscese per un anno col solito rescritto, dimissa tertia parte; poco tempo dopo, avendo egli fatto il calcolo dell' entrata del suo benefizio, cercò di volere più tosto pagare le puntature, che stare al Decreto della S. Congregazione. Il Capitolo in ciò gli si oppose, e dovè stare a quanto era stato decretato dalla prelodata S. Congregazione.

Nell' anno susseguente replicò novamente le sue istanze presso la S. Congregazione per seguitare a rimanersi in Seminario per la stessa ragione, ma udito novamente il parere del Capitolo, il quale gli fu contrario, dovè egli partire dal Seminario, e ritornare alla sua residenza.

Tutto ciò avvenne al Vagnozzi, essendo semplice Beneficiato, al quale come tale non incombeva l'esercizio della cura delle anime, essendo ora per istituzione Canonico coadjutore al Preposto nell' amministrazione della cura delle anime, come tutti gli altri Canonici, non saprei dire, se sia giusto, che seguiti a trattenersi fuori della residenza per fare il Confessore di Monache, dalle quali viene bene stipendiato, e lucrare inoltre tutta l'entrata del suo canonicato, con pregiudizio degli altri, dopo essersi assentato per il lungo lasso di anni otto circa, cinque come Canonico, e tre come Beneficiato; aven-

avendo goduta la sua Pensione come Beneficiato, e ricevuta sempre l'intiera sua porzione di decime riscosse prima come Beneficiato, e poi fatto Canonico, come Canonico benché assente.

Capitulum plura affert in suis scriptis, ut ostendat Indulta a Canonico Vagnozzi obtenta nullitate laborare, utpote obreptionis, et subreptionis labe infecta; ab hoc vitio e contrario ea defendit Canonicus Vagnozzi, sed ab his referendis consulto me abstineo, tum quia petita a Capitulo facultas super iis obloquendi non fuit concessa, sed tantum rescriptum fuit a R. P. D. Auditore Sanctissimi sub die 14. Junii proxime præteriti *adeat S. Congregationem Concilii*, tum etiam quia quæstio definiri valet interpretatione dumtaxat rescripti Sanctissimi, quin obreptitium, et subreptitium declaretur, præ oculis nimirum habitis iis Indulti verbis, *et nihilominus Canonicatus sui fructus, reditus, ac proventus percipere, et exigere valeat*, utrum scilicet hæc facultatem Canonico Vagnozzi dederint percipiendi nedum præbendæ reditus, sed etiam quotidianas distributiones, ut deinceps tuto judicari possit quid percipere ipse valeat, quidque amittere debeat.

Docent Canonistæ, fructus præbendarum, ac distributiones quotidianas valde differre inter se, illorum enim nomine venit quidquid percipitur ex bonis vel juribus fixe, ac perpetuo ipsi beneficio adnexis, ac beneficiato ex sola ratione beneficii absque alio onere vel servitio debitis: distributionum e contra appellatione intelliguntur ii reditus, quibus beneficiatus fruitur ex causa actualis servitii, interessentiæ in choro, ac divinis officiis. Certum quippe esse tradit de *Luca de canon.*, *et capit. dis.* 16. *n.* 2., *et* 6. dictis distributionibus non convenire vocabulum fructus; quodque magis præcise confirmat Gozal. *sup. Reg.* 8. *Cancell.* §. 7. *praem. num.* 186. - id ipsum tradit Piton. *discep. eccl.* 1. 2. 16., *et Rota in addit. ad decis.* 576. *part.* 4. *recen. sub num.* 52., docuitque S. hæc Congregatio tum in *Dubiis Indultorum* 6. *Martii* 1820., tum in *Romana Pensionis* 21. *Julii proximi praeteriti*. Hinc ea est S. Congregationis praxis, ut quoties conceduntur indul-

dulta absentiæ, vel causa studiorum, vel ratione munerum, quæ non sunt adnexa præbendæ, semper quotidianæ distributiones amittantur ab Indultariis, si excipiantur addicti S. Sedis servitio sive in Ecclesiastico, sive in temporali munere, prout jam statutum fuerat a Congregatione particulari deputata a S. M. Innocentii XII. Hinc contendit Capitulum, debere Canonicum Vagnozzi amittere tertiam distributionum quotidianarum partem, cum expressam facultatem ei Sanctissimus non indulserit lucrandi quotidianas distributiones, quas ex jure amittunt absentes licet ex legitima causa, non tamen ex onere, vel munere propriæ præbendæ injuncto in fundatione, sed ut alterum officium exerceant, ex quo etiam lucrum percipiunt, ut in themate esset in Canonico Vagnozzi, qui et integros præbendæ fructus, et distributiones perciperet, et præterea emolumentum exigeret a Monasterio ob Confessarii munus.

At favore Vagnozzi animadverti posset præter fructus omnes sui Canonicatus, aliquid aliud ei voluisse concedere SSmum, ne cætera rescripti verba, scilicet, *reditus*, *et proventus* inutiliter jacerent. Et quoniam præter fructus, et distributiones quotidianas nil aliud percipiunt Canonici Montis Fani; hinc etiam istæ æquipollenter concessæ videntur, expressi namque, et æquipollentis eadem est ratio *L. cum quid ff. si cert. petat. L. si filius familias ff. eodem*, unde æquipolentia videntur verba *reditus*, *et proventus*.

Quatenus EE. PP. censeant verba Indulti non loqui etiam de distributionibus quotidianis, ita ut sint hæ a Canonico Vagnozzi amittendæ, tunc judicare debebunt, an hic præterea relaxare aliquid aliud debeat ratione non exercitæ curæ animarum, quod emolumentum persolvere debuisset substituto deputando, juxta Emi Episcopi exequatoriale decretum. Hoc emolumentum ut persolvatur a Canonico absente, postulat Capitulum.

Et sane etiam ex justa causa e paræcia Parochi discedentes relinquere debent idoneum Vicarium, qui cum ejus vices gerat, ab eo debitam mercedem exi-

gat

gat congruum, æquumque est; dignus est enim operarius mercede sua *Reiffenst. lib. III. in jus Can. tit 4. n. 28.* Et revera apud Collegiatam Montis Fani invaluit praxis, Canonicum sive absentem; jubilatumve; vel debita scientia carentem, suis sumptibus Vicarium idoneum, qui præpositum coadjuvet, relinquere debere.

Sed Vagnozzi consentiente Emo Episcopo in Vicarium reliquisse asserit beneficiatum Raffaelli; idque retulisse Capitulo in aula Capitulari degenti ad negotia expendenda.

Negant exadverso hanc relationem Capitulares, eamque non apparere ajunt in publicis libris. Juratam dein attestationem memorati Raffaelli transmiserunt adfirmantis, a Vagnozzio fuisse requisitum pro suis vicibus adimplendis, donec abesset, in infirmorum tantum adsistentia. Cum autem præterito mense Novembris ei innotuisset ob hujusmodi servitium non eximi a punctaturis, illud statim deseruit, nec emolumentum sibi promissum pro labore recepit.

Videant itaque EE. PP., utrum quod supra de Parochis præscribitur, quorum absentium vices nullus alius ex officio peragere debet, locum habeat in Canonicis Montis Fani, qui omnes ad coadjuvandum Præpositum in exercitio Curæ adstringuntur; ita ut si eorum aliquis, non relicto vicario, a residentia discedat, cæteris, qui illius onera implerunt, mercedem impendere debeat. Et quoniam Canonici separatam non possident præbendam, quæ præcise iis assignata sit pro cura animarum, sed omnes præbendæ fructus pro utriusque officii onere percipiuntur; videant EE.PP., utrum in distributionibus quotidianis contineatur etiam emolumentum pro compensatione majorum laborum.

Sit itaque sequens dubium dirimendum „

An, et qui fructus, reditus, et proventus sui Canonicatus percipere debeat Canonicus Vagnozzi in casu etc.

Non proposita cum sequentibus.

MAR-

Sess. 22. cap. 6. de Reform.

MARSORUM DIVISIONIS CAPELLANIARUM. Sacrorum Ministrorum numerus jam ob publicas vicissitudines valde imminutus in Dioecesi præsertim Marsorum, nunc vero ob auctam Patrimonii taxam ex novissimo Concordato inter S. Sedem et Serenissimum Ferdinandum utriusque Siciliæ Regem pene deficit. Licet enim, ut Clericorum decenti substentationi provideretur, sapientissime constitutum fuerit, ut Patrimonii taxa non minorem reditum 50. Ducatorum monetæ Neapolitanæ præbeat in singulos annos, tamen clericis, ut plurimum adeo parva supellex est, ut sibi reditum hunc constituere nequeant. Ne igitur ex Ministrorum defectu damnum percipiant oves suæ curæ concreditæ, modernus Marsorum Episcopus supplex adiit S. hanc Congregationem postulans facultatem dividendi duas Capellanias, quarum collatio, et provisio ad se spectat, ut ita ex duabus quatuor constitutis, titulus ad Ordines recipiendos sufficiens quatuor clericis idoneis paretur.

Ejusdem Episcopi circa oblatas preces votum, et informationem exquisivi, quæ ita se habet „ *Capellaniae praedictae fuerunt a quondam Julio Caesare Lattaro Villae S. Sebastiani hujus Marsicanae Dioecesis sub die 5. Februarii Anni 1696. hac inter alias apposita conditione, ac lege, ut Capellani omnes, excepto uno D. Andrea di Luca ab ipso Fundatore in altera illarum primo Capellano designato, in quacumque vacatione ab Episcopis Marsorum pro tempore in perpetuum eligerentur, dummodo tamen Dioecesani Sacerdotes essent, bonisque vitae, moribus, ac virtutibus praediti, prout ipsis Episcopis conscientia, ac prudentia sua suggesserint, ita tamen, ut si Sacerdos, aut Clericus aliquis ex Ambrosio di Pietrantonio per lineam masculinam descendens existeret, hic in electione praeferretur.*

Linea masculina praefati Ambrosii jamdudum extincta, nullus nunc extat ad dictas Capellanias passive vocatus, ac proinde liberum est hodie Marsicanis Episcopis Sacerdotes Dioecesanos sibi melius visos, prout in Fundatione, ad ipsas eligere. Equidem in ultimis

vacationibus alteram earum obtinuit Sacerdos D. Vincentius Cambise, alteram Sacerdos D. Joseph Addari hujus Dioecesis, et ob hujus obitum nuper sequutum una ex illis in praesentiarum vacat.

Ast quum in praesenti rerum statu haec Marsicana Diaecesis pluribus indigeat Sacris Ministris, vix autem unus aut alter Clericali Militiae adscriptus Sacrum Patrimonium possit sibi constituere ob ejus reditum ultimo concordato hujus Regni ultra medietatem antiqui Patrimonii, scilicet a viginti quatuor usque ad quinquaginta Ducat. nostrae monetae auctum, qui quidem reditus et a publicis oneribus immunis esse, et juxta organicas hujus met Regni leges non secundum Peritorum, ut prius solebat, sed secundum Catastri, quem PROVISORIUM appellant destimationem computari debet (hoc autem ad Sexaginta tres Ducatos usque reditum ipsum extendit) Capellaniam praedictam, ut supra vacantem, sicut et aliam quando vacaverit in duas aequales partes dividere, easque Clericis pauperibus, quibus alia media non suppetunt S. Patrimonium sibi constituendi, aetate ceteroquin, scientia, morum honestate, aliisque Canonicis requisitis praeditis, durantibus tantum circumstantiis assignare, ad hoc ut ad Sacros Ordines ipsarum titulo promoveri, atque Ecclesiae servitio mancipari possint, in votis habeo.

Siquidem Capellaniae praedictae annuum singulae habent reditum ducatorum centum octuaginta monetae hujus Regni cum onere solvendi ex eis viginti novem circiter pro Regiis Collectis, Capellam S. Antonii Patavini intus Ecclesiam Parochialem dictae Villae S. Sebastiani erectam manutenendi, ac necessariis supellectilibus in communi providendi, nec non plana Missas biscentum sexaginta pro qualibet ipsarum celebrandi.

Si igitur ex summa ducatorum nonaginta, quae dimidius est reditus cujusque Capellaniae quindecim circa demas pro Regiis collectis, quod reliquum est, nedum ad Sacri Patrimonii constitutionem juxta Concordatum praedictum, verum et ad caetera onera sustentanda satis, superque erit.

Porro quum haec omnia ad Divini Cultus, ac Religionis augmentum, nec non ad Fidelium aedificationem,

co-

eorumque animarum salutem maxime conferant, eu per Vos mihi, Eminentissimi Patres, concedi posse arbitror.

Defunctorum pias voluntates exequutioni committendas esse, nec ulla umquam ratione immutandas, nisi justa, subsit causa decrevit S. Tridentina Synodus vetustiorum Canonum vestigia sequuta *Sess. 22. de Refom. Cap. 6.* Ubi autem justæ causæ id suadeant nihil impedit, quominus Romanus Pontifex piam immutet Testatoris dispositionem, queniadmodum probat praxis hujus Sacræ Congregationis, quæ justa causa concurrente affirmative pro commutatione sæpissime respondit. Porro in casu de quo agitur nihil immutatur quoad substantiam piæ dispositionis, sed tantum circa modum. Cum enim Fundator voluerit, ut duo essent Capellani, Episcopus exorat ut quatuor hi sint, et Missas celebrent, quas in suffragium animæ suæ celebrandas constituit pius Institutor.

Nec prætereundum est, quod defunctus cum has duas Capellanias fundavit non quidem sibi proposuit, ut duo Capellani taxative Missas celebrarent, sed *desiderando di disporre esso vivente per la salute dell' anima sua* piam institutionem peregit. Nihil ergo detractum foret saluti animæ pii hujus defuncti, si a duobus, vel pluribus Sacerdotibus numerus Missarum a se relictarum persolveretur.

Videant igitur Eminentissimi Patres an servanda juxta literam sit fundatio, vel potius Episcopi precibus sit annuendum. Dubium erit.

An, et quomodo sit annuendum precibus in casu ec.

Sess. 22. cap. 12. de Reform.

AMERINA REDUCTIONIS, SEU NOVAE DOTATIONIS. Sex habet Beneficiatos Ecclesia Cathedralis Amerina, qui ejus servitio mancipati Choro interesse debent alternative diebus ferialibus, omnes diebus festivis, et Diaconi, ac Subdiaconi ministerium præbere Canonicis solemniter celebrantibus. Donatus erat unusquisque parvo quidem, sed sufficienti reditu, ut ipsi fatentur, sibi proveniente ex separata præbenda, quam quilibet administrabat. Quatuor ex his, qui primæ erectionis dicuntur, anno 1634. Capitulum, sibi reservato jurepatronatus, Capitularibus bonis provisit, ac præterea aliud prædium nuncupatum *Urbestale* iisdem tradidit onere iis imposito, ut diebus ferialibus Missam Conventualem applicarent. Reliqui vero duo Beneficiati sequiori ævo erecti fuerunt annis scilicet 1776., et 1778. ab Episcopo Justiniani assignatis fundis totidem simplicium beneficiorum, adjunctoque servitio Chori.

Cum autem cujusque præbenda in terrulis inter se valde dissitis constituta foret, ac proinde sufficientem tantum, sed non honestam substentationem ipsis præberet, hinc tum primæ cum secundæ erectionis beneficiati in propriis comitiis alienare statuerunt omnes illas terrulas, quæ adæquant juxta censuales tabulas mille scutata, nec non emere latifundium nuncupat *Penna Vecchia*, illudque in comune possidere, sicut jam possidebant prædium *Urbestola*, divisa inter seipsos Missarum Conventualium applicatione, quod onus etiam secundæ erectionis Beneficiati acceptarunt. Hisce a S. Sede approbatis per Decretum S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, postulatoque ab ipsis, et præstito consensu a Capitulo, Episcopus delegit unum ex Canonicis, ut custodiret pecunias, quas Beneficiati erant exacturi, ex præbendarum alienatione.

Itaque labente anno 1805., pacti sunt cum quodam Burghiglioni emptionem dicti fundi *Penna Vecchia* pro scutatis 1500. quorum usque ad integram solutionem interusuria statuerunt sex scutatorum pro quolibet centenario, et anno.

Quæ-

Quamvis integrum venditarum terrularum pretium in empti prædii solutionem erogare debuissent Beneficiati, tamen ex scut. 1268. 75., quæ ad totum annum 1808. ex venditione receperunt unicam tantum summam scut. 986. 78. pro empti prædii solutione consignarunt, cæteras vero summas in alios usus impenderunt. Hinc debitores remanserunt reliqui frugiferi nominis in summa superextanti scut. 513. 21., Interea dies cessit favore Borghiglioni integræ conventæ solutionis, sed Beneficiati nec residualem sortem, nec fructus solvere curarunt. Factum hinc est, ut Venditor eos in judicium vocaverit, et post diuturnam litem primum Tuderti[1], deindè Romæ ipsum prædium *Penna Vecchia* a Beneficiatis emptum pro summa scut. 1500., facta publica licitatione fuerit deliberatum favore melioris oblatoris pro summa scut. 826. dumtaxat.

Patet hinc ex fundo *Penna Vecchia* damnum obvenisse scut. 674., ac alia scut. 571. tam in interusuriis solvendis, quam pro litium expensis, aliisque causis fuisse consumpta, unde Beneficiatorum congrua, non detractis oneribus, ac missis conventualibus vix consistit in scut. annuis 14 circiter. Quare Sanctissimum Beneficiati primæ erectionis exoraruot, ut *vel* onera choralia, *vel* Missam Conventualem reduceret, *vel* Canonicis, qui jure patronatus præbendatum beneficialium fruuntur, ad redituum augumentum cogeret.

Preces Episcopo ablegavi, cujus Vicarius Generalis hæc respondit. „*Et si tenues, et valde exigui evaserint reditus beneficiatorum primæ erectionis hujus Cathedralis, ipsi tamen culpa non vacant ab eorum imminutionem*,“ *ut manifestè constat ex Voto Capituli, quod, ut jussis Vestris obtemperarem, consului. Clare, ac distincte omnia oculis vestris patebunt EE. PP. ex simplici lectione ejusdem Voti, quod hic adjicere malui, ne plura verba facerem.*„

Præter cætera superius exposita habetur in memorato voto, prædium *Urbestole* a Capitulo traditum beneficiariis pro applicatione Missæ Conventualis adhuc penes ipsos extare quin ullam passum fuerit diminutionem, addit demum quoad servitium chorelis re-

du-

ductionem *Ella* (Cathedralis) *è priva di altri Beneficiati , ad eccezzione de' soli due , uno de' quali è assente per causa de' studj , l' altro addetto per lo più alla direzione di un Monastero di Monache . E' pure la medesima Catedrale mancante di Chierici Beneficiati , e senza Cantori ; vedesi dunque quanto sia necessaria l' opera degli attuali Beneficiati .*

Nulli dubium in facto est, reditus beneficiatorum impares evasisse ad onera choralia substinenda , eorumque redituum decrementum causam suppeditare , ut eorumdem onerum reductio postuletur . Hæc reductio passim conceditur a S. Congregatione , dum non adest divini cultus , choralisque servitii decrementum , vel dum reditus non decreverunt ex culpa præbendatorum Potius hic inspiciendum videtur , an aliquis redituum diminutioni ex propria culpa causam dederit , ita ut illam supplere teneatur .

Beneficiati amissorum bonorum culpam in Capitulares refundunt, utpote qui contra eorum voluntatem, fundum *Penna Vecchia* emerunt e Civitate valde dissitum, saxosum, quem lambit Tiberis ex una parte , atque ex alia rupes devoratrix consumit . Præter ea auctis decursu temporis interusuriis causam dedisse , referunt Canonicum Deputatum , qui diu eorum pecuniam penes se asservavit , quin illam , uti debebat , ad prædii pretium persolvendum erogaret .

At Capitulum hisce accusationibus respondet innixum præsertim actibus Collegii Beneficiatorum . Beneficiati enim unanimiter subscriptum Summo Pontifici obtulerunt supplicem libellum , et ipsimet consensum rogarunt Capitulum tam pro massa communi , quam pro acquirendo fundo *Penna Vecchia* , unde eruitur a veritate aberrare , omnia superius enarrata suo lubitu Capitulum gessisse . Atque idipsum probant Canonici ex resolutione ; quam in Comitiis inter se habitis beneficiati miserunt ; ubi deputatus fuit unus ex ipsis Antonius Tribellini , ut prædiolis alienandis , et acquirendo prælio *Penna Vecchia* præessent . Præterea Canonicus ab Episcopo deputatus curam habebat dumtaxat pæcuniæ custodiendæ ; venditioni autem terrularum , debitique cum Barghiglioni extinctioni præfuerat memoratus Tribellini ad id a cæ-

te-

teris deputatus, ut præter resolutionem comitii beneficiatorum, constat, ex acceptilationibus a Creditore editis, ubi legitur datam summam ipsum recepisse „ *Dai Cappellani, e per essi dall' Agente da quelli eletto* „

Post hæc hinc, et inde deducta videant EE. PP. an concedenda sit postulata reductio servitii choralis ad dies tantum Festivos, vel potius ad reddituum in pristinum restitutionem cogendi sint sive Canonici, sive Beneficiati. Nihil enim moror in petita dispensatione ab onere applicationis Missæ conventualis, pro qua præsidium est, penes Beneficiatos extare integrum fundum *Urbestole*, in cujus correspectivitatem Beneficiati ad satisfactionem Missæ Conventualis sese obligarunt.

Certe si rectores negligant, vel omittant quod utile est Ecclesiæ, ex qua negligentia vel omissione sequatur perditio, vel minoratio bonorum Ecclesiæ, statuit *text in Can. quicumque 12. quaest. 4.*, quod iidem rectores teneantur propriis bonis damnum resarcire ad instar Tutoris, qui negligenter res pupilli curavit *Glos. in dicto can: quicumq. ver.*, *aut neglectum ibi Barb. num. 1.*

Verum contra Capitulum animadverti potest, quod jurepatronatus gaudeat, atque patronorum esse, ut de congrua dote Ecclesiam provideant *Farnia de jurep. par. 5. can. 4. cas. 1. num. 11.* Item culpa redargui potest Capitulum, quia non impedierit bonorum dilapidationem, quam ignorare non poterat, et ad eam impediendam stricte obligabatur, etiam sub pœna privationis omnium utilitatum, quas ab Ecclesia habet *Lamb. de jurepa. 2. art. 2. quaest. prin. 3. lib.*

At rursus animadverti favoreCapituli potest ipsum jam paratum, fuisse rationem exigere a Beneficiatis gestæ administrationis, quam reapse jam exigisset, nisi Beneficiati ad S. Congregationem convolassent.

Favet etiam beneficiatis impotentia. Pluries autem S. Congregatio absolutionem, concessit nedum a censuris, sed etiam ab onere redintegrandi capitalia ob impotentiam obligati.

Quatenus autem censeant EE. PP. denegandam esse

ab-

absolutonem ab onere redintegrandi capitale , tunc perpendere debebunt utrum beneficiati , vel Capitulum ad id teneatur , nec non usque ad quam summam , et qua methodo perfici redintegratio debeat . Hisce præmissis EE. PP. justitiæ simul , et æquitatis erit respondere dubiis , quæ proponuntur .

I. *An sit concedenda dispensatio ab onere applicationis Missae conventualis in casu etc.*

II. *An , et quae reductio servitii Choralis sit concedenda Beneficiatis in casu etc.*

Et quatenus negative ad utrumque .

III. *An , et quomodo providendum sit tenuitati redituum beneficiatorum in casu etc.*

IV. *An sit concedenda absolutio ab onere redintegrandi capitale in casu etc.*

Et quatenus negative ad quartum Dubium .

V. *An , qui , et quomodo ad redintegrationem praestandam teneantur in casu etc.*

Die Sabathi 22. Decembris 1821. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

AUXIMANA DISTRIBUTIONUM.

Sess. 24. cap. 12. de Ref.

Dubium „ *An, et qui fructus, reditus, et proventus sui Canonicatus percipere debeat Canonicus Vagnozzi in casu etc.*

Attento rescripto SSmi in casu de quo agitur, affirmative in omnibus, exceptis tantum distributionibus inter præsentes, et compensato arb. Emi Episcopi servitio curæ, quatenus Orator per alium non inservierit,

MARSORUM DIVISIONIS CAPELLANIARUM.

Sess. 22. cap. 6. de Ref.

Dubium „ *An, et quomodo sit annuendum precibus in casu etc.*

Affirmative juxta votum Episcopi facto verbo cum SSmo,

Sess. 22. cap. 12. de Ref.

AMERINA REDUCTIONIS, SEU NOVAE DOTATIONIS.

Dubium „ I. *An sit concedenda dispensatio ab onere applicationis Missae conventualis in casu etc.*

II. *An, et quae reductio servitii choralis sit concedenda Beneficiatis in casu etc.*

Et quatenus negative ad utrumque.

III. *An, et quomodo providendum sit tenuitati redituum Beneficiatorum in casu etc.*

IV. *An sit concedenda absolutio ab onere redintegrandi capitale in casu etc.*

Et quatenus negative ad quartum Dubium.

V. *An, et quomodo ad redintegrationem praestandam teneantur in casu etc.*

Ad I. et II. Negative
Ad III. Dilata
Ad IV. Negative, et consulant conscientiæ suæ
Ad V. Dilata et scribatur Episcopo juxta mentem

Sess. 24. cap. 1. de ref. Matr.

MELEVITANA NULLITATIS MATRIMONII.

Redditum judicium fuit de hac causa in Congregatione diei 24. Martii labentis anni, cum proposito Dubio - *An constet de nullitate Matrimonii* - prodiit Responsum - *Negative* - Implorato novæ audientiæ beneficio, iterum Joachima Cutajar Melitensis nul-

litatis querelam proponit adversus Matrimonium, quod ipsa anno 1811. contraxit cum Francisco Erba. Ne inutili repetitione morer Eminentissimos Patres, ipsos rogo, ut reassumere dignentur *Folium* ad dictam diem, in quo fuse tum in *facto*, tum in *jure* de proposita actione disserui. Addam tamen epitomen eorum, quæ Foeminæ Defensor in nova allegatione adducit, quæque Matrimonii assertor in contrarium animadvertit.

Joachimæ Defensor in eo constituit quæstionis statum, ut sua clientula in infirma, ac imbecilli ætate *tresdecim* annorum, et sub Matris quasi ferrea educatione constituta, nequiret ullo pacto ipsius Matris imperium declinare, ac tali corriperetur metu, quo omnis ei liberæ voluntatis usus impediebatur. Addit insuper non esse hic locum dissolutioni vinculi Matrimonialis jam rite, recteque initi, quo in casu rigidissimæ requiruntur probationes, sed quærendum an, nec ne, rite fuerit contractum, nimirum utrum tot concurrant probationes, quæ irritum reddiderint *ex defectu consensus* contractum, ac proinde nec Sacramenti gratia superaccesserit, ut docet *Beatus Ligorius Theol. Mor. lib. 6. tract. 6. cap. 2. num.* 880. Hinc concludit, perperam ab ipso exquiri eas probationes, quæ omnem in contrarium possibilitatem excludant, cum satis superque sit moralis certitudo ex pluribus conjecturis, et adminiculis simul junctis promanans, quæque licet ultimum evidentiæ gradum non attingant, certum tamen reddunt Judicem in ferenda sententia.

Has conjecturas, hæc adminicula deducit *ex* aspera, et violenta Matris natura, *ex* infirma ætate, et imbecillitate Joachimæ, *ex* atrocibus sævitiis, et *ex* perpetua illius repugnantia erga Franciscum Erba. Nec succensendum putat quod metus reverentialis incussus fuerit a *Matre*, quia ut Filia, etiam erga Matrem habetur, ut subdita, eamque revereri tenetur, *Sanchez de Matr lib. 4. disp. 6. num. 30. Paschal de Patr. potest. par. 3. cap. 2. num. 57.*, ita ex ejus aspera natura junctis minis, ac sævitiis oritur metus ille reverentialis, qui liberum consensum impedire

valet, ut hæc S. Congregatio censuit in *Ipren Dispensationis* 15. *Decembris* 1719.

Postea refellere conatur, quæ in præterita actione Defensor Matrimonii animadvertebat, ut probaret Joachimam, licet ab initio invita consenserit nuptiis ineundis cum Francisco Erba, postea mutasse voluntatem argumento ducto *tum* ab exploratione Parochi, *tum* ab expleta connubii solemnitate, sine querela, et lacrymis, *tum* a diuturna cohabitatione, et copula. Parochi enim ex ore in formali examine ne verbum quidem *positivum* excidit, sed tantum - *se non sbaglio - non mi pare* - ac demum - *ma io non conservo veruna positiva memoria di ciò*.

Testibus vero *negativis*, qui asserunt non vidisse in Joachima aut molestiæ, aut lætitiæ signum in actu celebrationis Matrimonii, prævalent alii Testes *affirmativi*, qui de illius mærore deponunt, quique affirmant non nisi post *tertiam* interrogationem ante Aram respondisse Parocho - *alle insinuazioni della Madre, e dell' Ava, quali le erano al lato*: Cohabitationem demum etiam sequuta commixtione corporum satis non esse pro convalidatione matrimonii, si antea metus non fuerit purgatus sustinet ex S. Congregationis judicio *in Lib. decret. XIV. pag.* 56.

E contra animadvertit Defensor ex officio, Matrimonium rite, ac valide contractum fuisse, *directis* probationibus evinci *tum* ex Parochiali Codice, *tum* ex depositione Testium, qui benedictioni Nuptiali adstiterunt, *tum* ex ipsius Parochi, et Proximiorum examine. Contra directam vero probationem nihil asserit valere præsumptiones, et conjecturas, quæ *indirectam* tantum probationem constituere valerent. Nec solum leves, quæ pro Joachima afferuntur ac despiciendas dicit probationes, sed imo contendit, aut nunquam intercessisse metum, ex quo irritaretur Matrimonium, aut certe si quando fuit incussus, postea evanuit, aut saltem contractus ratihabitione convaluit.

Non intercessisse metum ex eo contendit quod dominis, ac sævitiis deponant tres Fœminæ, quæ in-

re-

verisimilia referunt, et inter se, ac etiam cum ipsa Joachima minime conveniunt. Præterea a pluribus numero, qualitate, ac sexu præstantioribus superantur, qui vel negant sævitias, vel ignorasse deponunt, cum ob sanguinis conjunctionem, et familiares eorum accessus ad domum sponsæ ignorare non possent.

Detrusio vero Filiæ in Conservatorium tanti haud habenda est sive ex parte matris, sive etiam Filiæ, ut eam invitam ad consentiendum induceret. Non enim constat potuisse Matrem, quod minabatur exequi; nec adeo timidæ erat naturæ Joachima, aut expers consilii, ut levi metu concuteretur, aut ignoraret quot, et qualia media ipsi præsto essent, ut sese a Matris unguibus eriperet.

Evanuit vero omnis metus, cum non unus, alterque dies, sed mensis effluxerit a comminata poena Conservatorii ad Matrimonii solemnitatem. Porro ad irritandum matrimonium non valet metus, qui illud præcessit, nisi probetur metum ipsum usque ad Matrimonii actum perdurasse *Ursaj. discept. tom. 7. part. 2. disc. 25. Rota cor. Ratto dec. 128. num. 7. et decis. 149. num. 2.*

Tandem ratihabitionem inducit ex septem annorum silentio super nullitate Matrimonii, ex biennali cum Viro habitatione, et ex debito eidem pluries reddito. Sed cum de iis omnibus egerim in præterito Folio, illud iterum reassumere precor Eños Patres, ut dirimere possint.

Dubium

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

In decisis, et amplius.

Sess. 25. Cap. 13. De Reform.

PISANA PRAECEDENTIAE. Capitulum Metropolitanæ Ecclesiæ Pisanæ Dignitatibus, Canonicis, et Beneficiatis sive Capellanis constat. Hujus coetus seniores in Choro ordinario privilegio gaudent sedendi immediate post Canonicos, et in eadem linea, sed genuflexoria Canonicorum panno viridi ornari debent, quæ si vacua sint, non licet Capellanis occupare, ut resolutum fuit ab hac Sacra Congregatione in *I. Dub. Pisanae* 18. *Augusti* 1731. Mos est in eadem Metropolitana, ut in aliquibus certis diebus Parochi civitatis sacris functionibus intersint, pro quibus scamna in medio Chori ponuntur; in publicis vero supplicationibus, quando Capitulum, et Parochi interesse solent, hi integro Capitulo præcedentiam cedunt.

In eadem Pisarum urbe adest antiqua Parochialis Ecclesia S. Sixto Papæ, et Martyri dicata, cujus hodiernus Prior Reginaldus Panichi sibi jus competere asserit sedendi in Choro immediate post Canonicos, et ideo in Processionibus præcedendi ne dum Beneficiatos, seu Capellanos, verum etiam ipsum Chori Magistrum, quem vocant *Magiscolam*: Verum quum hanc præcedentiam ei deneget Capitulum ab EE. VV. petit hujus privilegii confirmationem, seu potius reintegrationem cujus observantia - *rimane pienamente provata almeno fino all'anno* 1766. - prout affirmat idem Prior in diffuso supplici libello, quem PP. EE. habent in Summ. typis impresso a Capitulo distributo.

Archiepiscopo preces remisi - *pro informatione, et voto audito praesertim Capitulo in scriptis*, eumque rogavi, ut referret quoque - *de consuetudine quoad praeteritum* - Hic vero in sua informatione, et voto privilegium hoc ad Ecclesiæ S. Sixti Priorem non spectare asserit, omnemque consuetudinem excludit, imo - *continuata possessione biscentum saltem annorum interveniente suo jure Capellani expoliari non posse* - concludit, ceu videre est in eadem Archiepiscopi informatione, quæ extat in dicto Capituli Summario. Quamvis utraque contradicente parte, hæc indicta fuerit concertationi dies; nihil tamen

ex

ex parte Panichi distributum est ; pauca igitur dicam de iis , quæ ex foliis nonnullis mihi exhibitis eruere potui .

Petitum privilegium Prior Panichi probare putat ex copia quadam asserti decreti Capitularis sine die , et sine anno , quæ Prioris Mazzoli manu exarata videtur . Asserit primo fidem dandam esse copiis , quando originale inveniri nequeat , et copia adminiculis roborata sit . *Glossa in leg. sicut iniquum Cod. De fide Instrument.* , quodque firmavit S. *R. R. in decis.* 58. *num.*23. *par.*10. , *et in decis.*160. *num.*2. *part.*18. *tom.*2. *recentior* .

Adminicula quibus probare vult Decreti veritatem sunt . 1. Altera decreti copia , quæ extat in Archivio Capitulari in libro litt. P. , qui inscribitur , *acta Beneficialia et alia diversa* - 2. Dispositio Canonicorum quam plurium , quam usque ab anno 1515. habebant concedendi Ecclesiæ , et Priori S. Sixti aliquem honorem , et præeminentiam - *tam dicti Prioratus intuitu , ejusque honore, et proeeminentia conservanda , quam praefatorum Magnificorum Patronorum* - seu civitatis *Antianorum* , quodque probatur ex minuta quadam Instrumenti inter acta Joannis De Vecchiano Notarii Florentini inventa . Sic igitur argumentatur Panichius.Probabile est , quod ii Canonici , qui hanc dispositionem significarunt , eam ad effectum perduxerint - 3. Est qualitas Mazzoli , nempe Dignitas Sacerdotalis , et Parochialis, qui vita migravit , quin ulla ostendatur retractatio . Hoc vero non solum præsumptionem inducit , verum etiam semiplenam probationem , prout firmat Genua *De scriptura privata lib.* 1. *quaest.*12. *num.*1. *et seq.* Quartum adminiculum scatet ex altera ejusdem Mazzoli declaratione , qua asserit , in associatione cujusdam Cadaveris præcessisse *Magiscolam* Capituli , quamvis hic vehementissime contradixisset .

Quo vero ad observantiam attinet, exhibet Prior fidem juramento firmatam trium , qui omnes septuagesimum ætatis annum excedunt , et asserunt ab antiquissimo tempore Priorem S. Sixti præcessisse Capellanos , seu Beneficiatos . Hujusmodi documento centenariam probare conatur,cui etiam addit alteram de-

po-

positionem Presbyteri Carugini, ut Priorem Boscaini usum hoc fuisse privilegio ostendat.

Sed contra assertum privilegium distributa allegatione assurgit Capitulum Primatiale Pisanæ Ecclesiæ, ac primum contendit, quod numquam dividi, atque secerni ab extraneo liceat morale quoddam corpus ad *Textum in Cap. Novit. de iis quae fiunt a Praelat. sin. cons. Cap* Quin prodesse Panichio possit vel Prioris, vel Parochi dignitas prout alias definitum fuit a S. Rituum Congregatione *in Turritana* 1., *et* 27. *Julii* 1601., quod probavit S. *Rot. Rom.* in simillimis casibus *decis.* 101. *num.* 5. *part.* 5., *et decis.* 254 *num.* 5. *part.* 10. *recent.*,

Quod si non ex jure, sed ex concessione a Capitulo libere facta privilegium hoc sibi competere asseratPrior, respondet Capitulum, hanc concessionem, dummodo extet, nullius roboris esse, quia Capitulum SS. Canonum præscripto de non scindendo morali Corpore derogandi potestatem minime habet; tum quia hæc concessio juris esset alienatio, ad cujus validitatem requiritur Beneplacitum Apostolicum, et justa utilitatis, et necessitatis Ecclesiæ causa.

Prætrea nullius roboris censendam esse ait Capituli defensor hanc concessionem, quia non integrum Capitulum, sed nonnulli tantum ex Canonicis, inauditis Beneficiatis, quorum juribus præsertim inferebatur præjudicium, privilegium hoc concesserunt.

Negat vero Capitulum hanc concessionem probari a Panichio posse. Asserta enim concessionis copiam tantum producit Prior, quæ nihili valet, nisi originale exhibeatur *Cap.* 1. *De fide Instrument.*, *et Authen. Si quis Cod. De in jus vocando*. Quin etiam probare conantur Canonici Decreti illius falsitatem, *tum* quia non in actibus Capitularibus reperiatur, sed in libro quodam, qui inscribitur - *acta Beneficialia*, *et alia diversa* - a Canonico Abrahamio proprio Marte exarato, quem ipse per testamentum Capitulo legavit; *tum* quia in asserto decreto dies, et consul desideretur.

Instat præterea Capitulum, ex decreti verbis erui, illud non fuisse scriptum ante annum 1575.; verum

cum

cum præsentes dicantur aliqui ex Canonicis, qui diem obierunt supremum anno 1515. ejus falsitatem probatam esse contendit. Adminicula vero, quae ad probandam decreti veritatem afiert Prior, refutat Capitulum, tum testes quoque adductos excludit, vel quia non de facto proprio asserant, vel quia imbecilles, et infirma valetudine affecti sint.

Tamdem observatum numquam fuisse privilegium ex testibus probat Capitulum, ideoque concludit, neque ex jure, neque ex facto, competere Priori jus sedendi in Choro immediate post Canonicos, et medium habere locum inter hos, et Beneficiatos in publicis supplicationibus.

Reliqua habent EE. PP. in distributa Capituli allegatione, ut, Priore vadimonium deserente, respondere possint dubio

An Prior S. Sixti sedere debeat in Choro immediate post Canonicos, et praecedere in Processionibus Capellanos Ecclesiae Primatialis Pisanae in casu etc.

Negative in omnibus.

SPOLETANA, ET REATINA UNIONIS. In Oppido Leonissæ, quod a Spoletino, et a Reatino Præsulibus promiscue regitur, adest Collegiata S. Mariæ, cui unita fuit per Sedem Apostolicam Parœcia vulgo *Exterorum*. Tennes admodum sunt hujus Curæ reditus, nec reperire sæpe licet, qui ejus onera subire velit, ita ut animæ vel mercenario sint committendæ, ad quem profecto de ovibus non pertinet, vel aliquis ex Canonicis curæ incumbere cogatur. Incom-

Sess. 21. *Cap.* 5. *de Ref.*

moda hæc perpendens hujus Collegiatæ Capitulum, cui jus est nominandi Curæ Rectorem, cum Paræcia S. Donati Dioecesis Spoletinæ vacaverit, adierunt tunc Episcopum Spoletanum, ut unioni utriusque Paræciæ suum præberet assensum, atque hoc pacto congruæ Parochiali prospectum foret. Similes preces Reatino Antistiti porrexere, et uterque Præsul non modo in propositam unionem consenserunt, sed etiam conditiones in futurum servandas conciliarunt. Re ad SSmum delata pro obtinendo Apostolico Indulto et ad S. hanc Congregationem remissa, tum Reatini Præsulis, tum Vicarii Apostolici, qui tunc vacantem Spoletanam Cathedram, postea ad Archiepiscopalem honorem evectam, regebat, sententiam rogavi uterque in Capituli vota concessit.

Ita Episcopus Reatinus „ Jure merito Canonici Ven. „ Collegiatæ Ecclesiæ prædictæ, ad quos spectat jus no- „ minandi Parochum, orant, et optant prout ex preci- „ bus, quas remitto, unionem Parochialis Ecclesiæ sub „ titulo S. Donati, cum Ecclesia S. Mariæ de Populo: „ preces ad id porrexerunt coram me, et Episcopo Spo- „ letano, illis a me hilari animo receptis Spoletano „ Episcopo, cujus est absoluta jurisdictio supradi- „ ctæ Ecclesiæ S. Donati, vota mea exposui, quare „ commercium epistolare fuit inter me, et Ipsum „ aggressum, sed pendente negocio ad Tyburtinam „ Ecclesiam ille fuit elevatus. Res tam magni momenti „ cum vigilantissimo, et emeritissimo Vicario Apo- „ stolico Spoletanæ Ecclesiæ, ut supra vacantis, reas- „ sumpta fuit. Sensibus meis, et Canonicorum inhæ- „ ruit; audito idcirco suo Capitulo consensum præ- „ stitit conditionibus adjectis, ut in perpetuum per „ duas vices canonica institutio spectaret ad Spoleta- „ num Episcopum, et tertia vice ad Episcopum Rea- „ tinum; consensum pariter præstitit, ut Parochus „ omnia onera choralia adimpleret, prout a Canonicis „ Collegiatæ Ecclesiæ capitulariter congregatis per se- „ creta suffragia fuit statutum, unioni præ lictæ Re- „ verendissimum Capitulum Reatinæ Ecclesiæ liber, „ et absque ulla conditione accessit; en igitur unio- „ nis vota facta sunt communia, quæ ut ad finem per-

du-

„ ducantur, Apostolicam approbationem ea, qua de-
„ cet reverentia, peto, et exopto.
„ Et ad hoc ut facilius petita unio obtineri possit ante
„ oculos EE. et Reverendissimorum Patrum propo-
„ no annuos reditus Ecclesiæ Parochialis Extero-
„ rum „ Rubrum unum cum dimidio frumenti, Ju-
„ lios viginti quinque ex Terrenis prativis Paro-
„ chus quotannis habet „ onera vero sunt vectigalia
„ annua scuta tria, et oboli viginti, Missa pro Po-
„ pulo in diebus Festivis „ quam impares sint enu-
„ merati reditus pro Parocho, qui regere debet ani-
„ mas biscentum sexaginta quinque frustraneum est,
„ ut ita dicam, demonstrare: omnia resultant ex fo-
„ lio a meo Vicario Foraneo plena fide dignissimo,
„ congesto, prout ex *folio num.* 2. Ecclesia autem
„ Parochialis S. Donati numerat animas triginta quin-
„ que, et non ultra, annui vero reditus sunt „
„ Rubra septem cum dimidio frumenti, unica cup-
„ pa Leguminum, et in pecunia numerata in totum
„ scuta quatuor, et obolos viginti: Missa tantum
„ (en quibus Parochus gravatur) pro Populo, titulo
„ onerum realium scutata octo, et alia parvi mo-
„ menti, prout videre est ex notula, quam pariter
„ adjungo *num.* 3. ex quibus omnibus clare emitur,
„ unionem Ecclesiæ D. Donati, alteri nuncupatæ, Ex-
„ terorum è medio tollere gravissimam difficultatem
„ reperiendi Parochum, qui gubernium Spirituale
„ animarum biscentum sexaginta quinque assumat.
„ Quid autem superest dicendum? nil aliud, nisi hu-
„ militer orare, prout enixis precibus Supremam
„ Congregationem oro ad hoc, ut petitioni indulgere
„ dignetur.
Ita vero Vicarius Apostolicus „ Animabus non amplius
„ quinque, et triginta Parochia S. Donati constat;
„ pingui pro animarum numero ditatur reditu: Ru-
„ bra namque ad minus octo Frumenti, Legumi-
„ num medium rubrum, scutata quatuor ex pensio-
„ nibus unius, alterius ve Prati, quotannis Parocho
„ sunt. Vectigali dempto in scutatis octo, non majo-
„ ri gravatur sumptu, quam ut solemnius Festum
„ S. Donati, et Missam quolibet die festo pro Populo
„ celebret.
„ Illius S. Mariæ de populo Exterorum dicta jurisdictio-

„ nis promiscuæ inter Episcopos Spoletinum, et Rea-
„ tinum habituale exercitium stat penes universum
„ Canonicorum Collegium, et curæ animarum vel
„ per Sacristam, quo munere Canonicus per tur-
„ num fungitur, velut plerumque, nunc per unum,
„ nunc per alterum Sacerdotem mercenarium, ad
„ quem de ovibus non pertinet satisfit. Quæ hinc
„ incommoda in ovibus, quæ certum Pastorem non
„ agnoscunt, dolenda potius quam recensenda.

„ Ducentæ et sexaginta quinque Exterorum Parochiam
„ hodie constituunt animæ: ex fructibus rusticis ru-
„ brum unum frumenti cum dimidio; scutata duo
„ adjunctis obolis quinquaginta cum dimidio ex fru-
„ ctibus Urbanis, est emolumentum omne, quod Pa-
„ rocho quotannis cedit; impar equidem et vectiga-
„ lium, et Missarum pro populo oneri ferendo.

„ Hinc pluries enixe instantibus iisdem Canonicis Col-
„ legiatae de unione hujusmodi Parochiarum ab
„ Episcopis Spoletino, et Reatino est actum, ut tan-
„ torum incommodorum tandem aliquando finis, et
„ animarum saluti, quæ suprema lex est, prospice-
„ retur. Negotium idcirco, voto etiam Capituli hu-
„ jus Ecclesiæ Cathedralis requisito, eo est perdu-
„ ctum, si forte EE. VV. RR. decretum benevolum
„ accedat, ut Capitulum Collegiatæ se a Parochia ab-
„ dicet, quod est sub die 23. Decembris elapsi anni
„ collegialiter, et sub die 3. Martii est secretis suf-
„ fragiis rati habitum. Inde parochialitate S. Donati
„ extincta, cumulatis utriusque proventibus ex dua-
„ bus Parochiis crearetur una in Ecclesia Collegia-
„ ta S. Maria simul, et DivoDonato auspice ea lege,
„ ut duplex jus pro concursu, et si nil aliud ob-
„ stet pro collatione Præsuli Spoletino tribuatur, Rea-
„ tinus vero Paræciæ tertio viduatæ consulat, et sic
„ deinceps per omne ævum. Parochus Canonicorum
„ collegio cooptatus gaudeat omniCollegii honore, et
„ pensa universa persolvat, eo tantum cum disten-
„ ditur Parochialibus curis, choro vacare prohi-
„ beatur.

„ Nec tamen S. Donati memoria obliteretur quotannis
„ capitulum primis, et secundis vesperis, et Missæ
„ solemni a Parocho canendæ die S. Donato sacrum

as-

„ assistat, Parochusque omni sua impensa altari, et „ Sacello ejusdem S. provideat „.

Justam unioni causam præbere Beneficiorum cum animarum cura paupertatem statuit S. *Trident. Synod. sess.* 21. *cap.* 5. *de ref.* quod quidem jam antea constituerat S. Gregorius Magnus *Lib.* 2. *Epist.* 50. *ad Joan. Episcopum Veleter. op.* 2 *col.* 614 *edit. Paris*.

Diminutus etiam populi numerus causa esse potest, cur unio legitime concedatur. *S. Gregor. Magn. ibid concil. Toletan.* XIV. *can.* 5. *col.* 1796 *coll. Harduini*.

De paupertate paræciæ Exterorum testatur tum Vicarius Apostolicus Spoletinæ, tum Antistes Reatinæ Ecclesiæ. Animarum vero Paræciæ S. Donati numerus licet non dicatur imminutus, tamen adeo exiguus est, ut nequaquam in animarum præjudicium vergere possit unio, cujus indulgendæ justa ratio in casu adesse videtur.

Verum nonnihil obstare posset id, quod a Tridentino Concilio statutum fuit *sess.* 14. *cap.* 9. *de ref. Et quia jure optimo distinctae fuerunt Dioeceses, et Parochiae . . . . . ut . . . . . una eademque Ecclesia duarum quodammodo dioecesum non fiat, non sine gravi eorum incommodo, qui illi subditi fuerint beneficia unius Dioecesis, etiamsi parochiales Ecclesiae Vicariae perpetuae, aut simplicia beneficia, seu praestimonia, aut praestimoniales portiones fuerint etiam ratione augendi cultum divinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius Dioecesis beneficio, aut Monasterio, seu Collegio, vel loco etiam Pio perpetuo non uniatur, decretum hujus Sanctae Synodi super hujusmodi unionibus in hoc declarando*.

At non agitur hic, EE. PP., de uniendis Beneficiis diversæ omnino jurisdictionis, ita ut alter ex Episcopis jure, quo antea super uno ex uniendis Beneficiis fruebatur, expolietur. Spoletano siquidem Antistiti jus tribuitur conferendi Paræciam semel iterumque vacantem, reservato tantum Episcopo Reatino jure constituendi Rectorem Paræciæ in tertio casu vacationis. Hisce utrinque perpensis, quatenus EE. PP.

unio-

unionem approbandam censeant, videant etiam, an promiscue jure visitandi frui debeat uterque Præsul, an vero is visitare debeat Paræciam in his, quæ ad animarum curam, personam Curati, et Sacramentorum administrationem pertinent, qui Curatum instituit, ita ut cum Curatus instituitur a Spoletano, Spoletinus, cum istituitur a Reatino, Reatinus Præsul S. Visitationem peragat, ut ea evitentur incommoda, quibus prospicere voluit S. Tridentin. Synodus in superius laudata *sess.* 13. *de ref. cap.* 9. Vestræ igitur sapientiæ erit, EE. PP., definire, tum an unio concedenda sit, tum quomodo indulgenda ut animarum commodo prospiciatur in proposito dubio.

An, et quomodo probanda sit unio in casu etc.

Affirmative juxta votum utriusque Ordinarii et jus visitationis exerceatur ab Ordinario qui Parochum instituit.

Sess. 23. *cap.* 4. *de Ref.*

ROMANA CAPELLANIARUM. Causa hæc inter Ven. Archiconfraternitatem SS. Stigmatum Urbis et Capellanos erectos a Theresia Gambardelli relata in folio diei 8. Augusti 1818. proposita, ac resoluta fuit in sequenti Congregatione 5. Septembris sub triplici Dubiorum formula nimirum „ I. *An, et pro qua summa sit locus reductioni Capellaniarum.* II. *An ex actuali reditu haereditatis aliquod retinendum sit ab Archiconfraternitate pro expensis administrationis, et pro Dotibus.* III. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione, et condonatione quoad summas perceptas prae-*

praeter mentem Testatricis, quibus responsum est *ad I. Negative. Ad II. satisfactis Capellanis affirmative ex superextantibus reditibus ad formam fundationis. Ad III. affirmative, facto investimento summae indebite perceptae favore fundationis*; quam S. Congregationis resolutionem Sanctissimus probavit in Audientia diei 12. Septembris ejusdem anni.

Novas tunc obtulit preces Archiconfraternitas tria postulans, scilicet 1. ut prælatio concessa Capellanis coarctaretur intra limites fructuum singulorum annorum, 2. ut eidem assignentur pro expensis Administrationis annua sc. 20., et 3. ut ab implendo investimento sc 279. 25.½ absolveretur. Iterum rogavi Eminentissimum Protectorem, ut de iis referret præfixo termino Capellanis, ad deducendum jura sua in S. Congregatione.

Utraque pars suarum rationum momenta exhibuit Eminentissimo Protectori, qui de omnibus singillatim retulit. Sed priusquam de tribus ab Archiconfraternitate postulatis sit sermo, duo præmittenda sunt, quorum novissime *unum* sodalitium, *alterum* Capellani a S. Congregatione exorant. Postulat illud, ut reducatur summa a Fundatrice assignata pro SS. utensilibus, in quo conveniunt etiam Capellani. Ita de hac reductione loquitur Eminentissimus Protector „ Theresia Gambardelli pro unaquaque ex tribus Capellaniis assignavit „ *a ciascuna delle trè Chiese* (nimirum Ecclesiæ ejusdem Archiconfraternitatis, S. Marcelli, et SS. Basilicæ Liberianæ) *scudi sei pe' soliti utensili* „ Hisce verbis videtur Testatrix se referre *al solito*, non vero taxare summam pecuniæ „ Atqui quotidianæ illæ Capellaniæ ex postridie idus „ Junii an. 1804. reductionem tertiæ partis passæ „ sunt, ut patet ex rescripto R. Fabricæ, nimirum „ reductæ ad annua sacra 240. tantum pro unaquaque, ex quo factum, ut eleemosyna missæ ex obol. „ 16½ qui initio percipiebantur juxta Testatricis mentem excreverit ad obol. 25. commodo Capellanorum. Pari ergo reductioni *partis tertiae* oportet obnoxia sint utensilia ex die ipsa Rescripti reductionis „ Sacrorum, ceu fit in aliis quibuslibet Capellaniis „ reductis servata scilicet proportione numeri Missarum, quæ celebratæ sunt, et imposterum celebrabuntur.

Po-

Postulant econverso Capellani, ut ipsis committatur celebratio missarum, quæ præteritis annis adimpletæ minime fuerunt. De iis hæc habet Eminentissimus Protector „ Quod vero attinet ad missas nondum celebratas vulgo *arretrate* a Kalendis Octobris anni „ 1802. usque ad pridie Kalendas Januarii an. 1820. „ constat illas esse in numero 6900. Jam vero ex „ Locorum Montium tum Bentivoglio, tum R. Cameræ fructibus per eos annos exactis supersunt penes Archiconfraternitatem scut. 250. 57½ Ex his demenda sunt scuta quinque, et obol. 16½ pro utensilibus pariter non solutis, seu - *arretrati* - quatenus placeat EE. VV. utensilium ipsorum reductio, „ quam proposui. Remanent igitur penes Archiconfraternitatem scut. 245. 41. Cum his per Capellanos „ totidem missas *arretrate* celebrandas esse reor pro „ *intranti* quantitate. Unica quæstio excitari posset, „ utrum celebrandæ sint juxta eleemosynam statutam „ a Fundatrice in obol. 16½ an vero juxta aliam eleemosynam obol. 25., quam modo Capellani percipiunt post Rescriptum alterum diei 14. Junii 1804., „ quod a S. Congregatione R. Fabricæ consequuti „ sunt. Porro hæ missæ *arretrate* partim spectant „ ad tempus huic Rescripto anterius in num. 450., „ partim vero ad tempus posterius. Quod attinet ad „ illas temporis anterioris, nulla quæstio est, quod „ earum eleemosyna esse debeat ob. 16½ secundum „ voluntatem Testatricis, quoniam nullum adhuc „ reductionis Rescriptum latum erat, et illud quod „ memini, loquitur de *futuro*; quod vero respicit „ missas temporis posterioris Rescripto, ut hæ majori in numero celebrentur, existimarem eleemosynam harum quoque missarum *arretrate* esse debere obol. 16½, quantum prælinivit Testatrix, quoniam jam satis gaudent impetratis Capellani, dum „ a die illius Rescripti eleemosyna evecta ad obol. 25. „ perfruuntur. Cæterum liberum esto hac de re EE. „ VV. Sapientissimum judicium. Inter Locorum „ Montium fructus, quos Archiconfraternitas exegit, animadvertendum est præter commemorata „ scuta 250. 57½ recenseri quoque alia scuta 115. verum hæc se erogasse dicit - *in provisioni al Computista, Esattore, e mancie etc.*

Quum

„ Quum hæc erogatio respiciat annorum plus minus 17.
„ spatium, quumque ipsa Testratrix administratio-
„ nis onus non imposuerit gratuitum Archiconfrater-
„ nitati, non immodica mihi videtur hæc summa in
„ eas causas per tam longum tempus conversa, ac
„ proinde in Sacrorum *arretrati* celebrationem non
„ esse eroganda. In hac quoque re judicabunt EE.
„ VV., quid magis opportunum videatur. Reliquæ
„ vero missæ nondum celebratæ meo quidem judi-
„ cio *absolutionem merentur*, cum reditus illorum an-
„ norum ex LL. Montium tum Bentivogli, tum Ca-
„ meralium in majori quantitate non exegerit Archi-
„ confraternitas.

Huic tamen sententiæ minime acquiescunt Capellani, qui contendunt missarum intermissionem initium ducere ab anno 1811., non vero ab anno 1802., unde sequi putant illas omnes quocumque in numero sint comprehendi sub Rescripto anni 1804, quo a S. Congregatione Rev. Fabricæ indulta fuit Missarum reductio, ac proinde eorum favore aucta eleemosyna. Quæstio igitur eo tantum redit, utrum hæ missæ celebrandæ ab ipsis sint cum eleemosyna obolorum sexdecim cum dimidio, quemadmodum præscripserat Fundatrix, seu potius obolor. 25.

Post hæc inquirendum erit de iis, quæ ut superius retuli, postulat Archiconfraternitas in novis precibus. Sed cum de singulis accurate referat Emus Protector, ne actum agere videar, illius elucubratissimæ Informationis verba referam.

„ Animadvertendum *in facto* est Testatricem Gambar-
„ della non prævidisse luctuosas temporum nostro-
„ rum vices, ob quas multos per annos exaruere
„ prorsus fructus Locorum Montium Cameralium,
„ ac deinde etiam caput reductioni factum est obno-
„ xium; insuper retardata jamdiu ipsa etiam vivente
„ Testatrice est exactio fructuum Montis Bentivoglio,
„ quorum unicus bimestris, vel ad summum du-
„ plex annis singulis exigitur: ex quo contigit, ut Mis-
„ sæ Capellaniarum *Gambardella* in num. 6900. re-
„ manserint *arretrate*, ut superius innui, donec in-
„ cepta fuit meo jussu celebratio *in corrente* ex pridie
„ Kalendas Octobris an. 1819., relictis in suspenso
„ Missis *arretrate*.

„ Exorta hinc dubitatio est, an postquam ex reditu an-
„ norum decurrendorum satisfacti fuerint Capellani
„ de eleemosyna Missarum *in corrente*, et soluta fue-
„ rint *utensilia* in summa redigenda, quidquid redi-
„ tuum quolibet anno (si Deus dabit) supererit, ero-
„ gandum sit in celebrationem Missarum *arretrate*,
„ an vero in eleemosynas *alle Zitelle povere, e oneste*.
„ Ex his, quæ hucusque dixi satisfit rationum mo-
„ mentis, quæ hac in re ex utraque parte allata sunt,
„ et ad EE. VV. remisi. Missis *arretrate* usque ad
„ Kalendas Januarii 1820. providebitur tum per ero-
„ gationem scutorum 245., et obol. 41., tum per
„ absolutionem quoad reliquam quantitatem. Aliæ
„ vero imposterum *Missae arretrate*, quibus provi-
„ deatur non adsunt; nam firmum, immotumque
„ manet, Missas decurrentes, et decurrendas integre
„ celebrandas esse in quantitate reducta per Rescriptum,
„ quod hodie revisioni non subest; cumque pares sint
„ reditus annuorum scutorum non 198., sed 192.,
„ ob utensilia, ut dixi redigenda, hæc summa tra-
„ denda erit quotannis imposterum Capellanis, Ec-
„ clesiisque respectivis, ut anno insequenti exigatur:
„ Reditus enim hic est, qui *scade in ciascun anno*,
„ et debet vergere in commodum anni quo *scadeva*,
„ si serius exigitur, id efficit solum, ut serius tra-
„ dendum Capellanis sit, alias semper in incerto erit,
„ aut retardabitur annua Missarum celebratio, eo
„ quod ignoretur, quæ futura sit fructuum solutio,
„ ex qua quidem re minuerentur suffragia indicta a
„ Testatrice.

„ Alterum quod postulat Archiconfraternitas est refectio
„ expensarum administrationis in annuis *scutis viginti*,
„ sed hac in re nihil addendum puto ultra id, quod
„ respondit Sacra Congregatio ad II. Dubium die 5.
„ Septembris 1818. Testatrix nullam summam præ-
„ finivit pro sumptibus hujusmodi, generatim dixit
„ ante omnia solvendas esse eleemosynas Capellanis, et
„ utensilia, *il rimanente* dispertiendum esse in tres par-
tes, quarum - *Una conseguisca liberamente l' Ar-*
„ *chiconfraternita, a carico di cui però dovrà andare*
„ *il peso dell' Esattore, Compulista, e di qualunque al-*
„ *tra spesa, che si richiederà* - Itaque id semper servan-
dum,

„ dum , satisfactis anno quolibet Capellanis, *il rima-*
„ *nente* dividatur trifariam , tertiamque reliqui hujus
„ partem capiat Archiconfraternitas - *a carico di cui*
„ erit , *il peso dell' Esattore , Computista , e qualun-*
„ *que altra spesa* - Absit ut scut. 20. præliniantur
„ quot solvebat pro expensis hisce, quo tempore
„ non imminuti erant reditus hæreditatis Gambardel-
„ liæ . Quantitas solvetur pro expensis ab Archicon-
„ fraternitate ad arbitrium summ juxta quantitatem
„ tertiæ partis exactæ , sed semper minor scutis 20. .
„ Si uno anno nil adest *rimanente*, nihil solvet pro
„ expensis ; nec ullæ inde querelæ oriri poterunt , eo
„ magis quia exactio fructuum Locorum Montium ,
„ ad quæ unice redacti sunt hodie reditus hæreditatis
„ illius est , terque , quaterque facilis, quippe ex im-
„ presso alphabetico Syllabo ab R. P D. Thesaurario
„ ea ipsa die , qua Exactor reditus exigit aliarum Ca-
„ pellaniarum , vel Legatorum aliorum sub literis C.
„ et L , exiget quoque Legatum, seu Capellanias *Gam-*
„ *bardella* . Justitia autem non patitur, ut quidquam
„ aliud detur pro expensis , sic enim violaretur vo-
„ luntas Testatricis jubentis ut - *le altre due terze*
„ *parti la Confraternita dovrà interamente ero-*
„ *gare ogn' anno in perpetuo nella distribuzione di*
„ *tante limosine in ragione di scudi* 10. *l' una in tante*
„ *povere Zitelle oneste* „ .

„ Quo circa quotannis satisfactis prælative Capellanis *il*
„ *rimanente* dividatur . Tertiam partem percipiat Ar-
„ chiconfraternitas hujusque *a carico* sint expensæ ,
„ reliquæ duæ tertiæ partes erogentur *interamente*
„ *ogn' anno in elemosine* , fiatque cumulus , donec
„ conflatis ex eo scuta 10. statim solvatur una eleemo-
„ syna , et sic imposterum successive .

„ De tertia petitione modo agendum quum confessa
„ fuisset Ven. Archiconfraternitas , se ultra dictam
„ tertiam partem singulis annis percepisse , et præ-
„ servasse alias summas indebite , S. Congregatio die
„ illa 5. Septembris 1818. *praecepit fieri investimen-*
„ *tum summae indebitae perceptae favore fundatio-*
„ *nis* Hoc investimenti onus a se propellere hodie
„ satagit Archiconfraternitas, volunt tamen illud fir-
„ mum manere Capellani . Porro status activus , et

„ passivus, quem mihi Archiconfraternitas dedit, est
„ mere *approssimativo*, quoniam libri non sunt *in*
„ *piena regola*, fortasse ob præteritas rerum vices,
„ ex eoque emergit id,quod vulgo nuncupant *un de-*
„ *ficit*. Notandum tamen, quod Archiconfraternita-
„ tis Præsides, et Ministri, me præsertim jubente,
„ dant operam, ut quam cito libri ponantur *in piena*
„ *regola*. Arbitror passivum statum non ita valde
„ superare activum,superat tamen aliquatenus prout
„ ex facto *Congregationis Secretae* illius Archiconfra-
„ ternitatis, quæ minuere curavit, et curat expen-
„ sas. Quam ob rem si hodie cogatur Archiconfra-
„ ternitas investire summam integram perceptam in-
„ debite, magnum inde caperet detrimentum, di-
„ vinusque cultus imminueretur, ideirco, cum EE.
„ VV. dignatæ sint sententiam meam exposcere super
„ hisce precibus, animadvertendum duco nullo in
„ damno esse Capellanos, si investimentum hocce
„ non fiat, posito quod ipsi jam integre de eorum
„ Capellaniis satisfacti videantur per eos annos, qui-
„ bus summas illas percepit indebite ultra tertiam
„ partem suam Archiconfraternitas. Illæ ergo sum-
„ mæ plus minus detractæ sunt *dal rimanente*, uti
„ constat ex statu activo, et passivo hæreditatis Gam-
„ bardelliæ ab anno 1749, usque ad annum 1797.,
„ qui quidem status huic S. Congregationi exhibi-
„ tus jam fuit. Hujus autem duæ tertiæ partes, ut
„ dixi, spectabant ad eleemosynas puellarum. At vero
„ eæ erant non Personæ certæ, sed incertæ illorum
„ annorum, quæ nunc vel non existunt, vel ne-
„ queunt illis eleemosynis frui. Illud præterea acce-
„ dit, ut summam illam a se indebite perceptam
„ erogaverit Archiconfraternitas in suos pios usus,
„ aut in Dei gloriam, divinumque cultum. Hasce ob
„ causas æquo animo in eam descenderem senten-
„ tiam, ut Sanctitas Sua has summas indebite per-
„ ceptas dignaretur condonare, et ab eorum investi-
„ mento eximere Archiconfraternitatem. Quod si id
„ non placeat PP. EE.,cum hæ summæ in eleemosy-
„ nas *alle oneste Zitelle* quotannis solvendæ *ex sua*
„ *natura* investimento non sint collocandæ, cogi ad
„ summum poterit Archiconfraternitas, ut futuris

an-

„ annis hoc modo restituat; nempe scuta 10. unoquo-
„ que anno solvat uni Puellæ, vel per totum tempus,
„ quod EE. VV. præfenierint usque ad integram so-
„ lutionem, vel usque ad aliquot annos extinguendo
„ debiti *partialem quantitatem*, a reliqua vero
„ summa solvenda Archiconfraternitas absolvatur,
„ cujus status activus a passivo superatur. Id com-
„ modum accidet Archiconfraternitati, quæ investi-
„ mentum non facit, nec una vice totam pensitat
„ summam. Ita incipient quoque iterum conferri hæ
„ eleemosynæ *alle oneste Zitelle*, et voluntas Testatri-
„ cis meliori, quo fieri modo, implebitur. „

Dubia igitur erunt

I. *An, et in qua summa sit locus reductioni assignamenti pro SS utensilibus in casu etc.*

II. *An, a quibus, et quomodo sint celebrandae Missae non satisfactae in casu etc.*

III. *An praelatio concessa Capellanis cohibenda sit intra reditus cujuslibet anni in casu etc.*

IV. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio sub die* 5. *Septembris anni* 1818. *quoad expensas administrationis in casu etc.*

V. *An sit standum, vel recedendum a decisis in tertio dubio sub eadem die quoad summas perceptas praeter mentem Testatricis in casu etc.*

Non proposita cum sequen.

REA-

Sess. 2. cap. 13. De Refor.

CREATINA UNIONIS BENEFICIORUM. In folio Congregationis 16. Januarii 1819., quod reassumere precor, propositæ fuere duæ Causæ Reatinæ, quarum *altera* respiciebat unionem Beneficiorum quorumdam expetitam a Parocho S. Flaviani Oppidi Capitignani, *altera* vero unionem expetitam a Parocho Pellis-scriptæ ejusdem Diœcesis.

Proposito dubio pro Paræcia S. Flaviani.

An, et quomodo, et quae Beneficia sint unienda Paraeciae S. Flaviani in casu etc.

Responsum fuit.

Affirmative in omnibus juxta votum Episcopi Fioravanti, dimisso Beneficio S. Pauli ad Nurum per Bullas.

Quoad Paræciam vero Pellis-scriptæ proposito dubio

An et quae Beneficia unienda sint favore Paraeciae Pellis-scriptae in casu etc.

Responsum fuit.

Affirmative quoad Beneficium S. Mariae Gratiarum, et etiam alterum Beneficium S. Antonii Patavini tantum, reportato tamen consensu Patronorum.

Jure sibi tributo per Sacræ Congregationis oraculum uti volens Parochus Capitignani possessionem adibat Beneficiorum, quæ suæ Paræciæ unita fuerant, quum Parochus Pellis-scriptæ, qui aliqua ex his detinebat vi unionis obtentæ a Laica Potestate, de qua fusius in folio diei 16. Januarii 1819., obstitit ex eo quod Litteræ Apostolicæ quinque tantum et non septem Benficia Paræciæ Capitignani concesserant, unde contendebat huic jus non esse adeundi possessionem aliorum Beneficiorum, quæ Parochus Pellis-scriptæ vi unionis anno 1813. obtentæ retinebat.

Hinc Parochus Capitignani novas obtulit preces exponens, S. Congregationem non ex numero Beneficiorum sed ex redituum valore unionem concessisse, ut ita necessitatibus Paræciæ S. Flaviani prospiceret,

se-

seseque errore deceptum fuisse ex eo quod (licet septem essent hæc Beneficia) quinque tamen fuerunt eorum ultimi possessores .

Ut nova exorta dissidia inter Parochum Capitignani Hieronymum de Andreis, et Paulum Fascetti modernum Rectorem Paræciæ Pellis-scriptæ tutius componi possent, Episcopum requisivi pro informatione et voto, et ut referret de resultantibus ex rescripto 16. Januarii 1819., de annuo reditu Beneficiorum, quorum possessionem nactus fuit Parochus Capitignani, et aliorum de quibus excitatur controversia. En quid retulit Episcopus : *Beneficia unita Ecclesiae praedictae Capitignani fuerunt a Supplicante de Andreis nuncupata quinque: sciendum nunc est anteactis temporibus quinque fuisse possessores septem antedictorum Beneficiorum, qui adamussim, et pro rei veritate non solum a Hieronymo de Andreis in suo supplici libello . . . verum etiam a meo Vicario Generali . . . fuerunt enumerati . . . . De hac ad aliam vitam quinque praedictis possessoribus migratis, eorum reditus Fiscus ad sui favorem applicavit, hinc est quod tempore vacationis quinque juxta numerum possessorum, et non septem haec Beneficia nuncupata fuerint, et sic ab errore captus Hieronymus de Andreis pro unione quinque Beneficiorum, et non septem Sacrae Concilii Congregationi animum suum pandidit, ac desideria suae pietati pro bono animarum suae Ecclesiae subditarum innixa, manifestavit, error igitur non fuit nisi extrinsecus : en ratio : quaerebatur a Parocho Hieronymo de Andreis applicatio, seu potius unio Beneficiorum ad effectum cum eorum reditibus providendi meliori, quo fieri poterat modo, spirituali animarum bono cum institutione Coadjutoris Curati, et petiit, ut pro ejusdem honorario aliqua ex reditibus pars applicaretur, et alia pars pro sua Congrua ; ad hoc ut Sacra Congregatio agnoscere posset vim, et rationem petitionis. Decrevit et jussit, ut per Episcopum Realinum reditus praedicti perquirerentur, et injunxit eorumdem indicationem ad S. Congregationem esse transmittendam. Non est mei inquirere, an Episcopus non solum re-*

di-

ditus, verum etiam pro habendo calculo integerrimo numerum Beneficiorum Sacrae Congregationi indicaverit, etsi non sit mei hoc inquirere, ut dixi, tamen pro affirmativa opinor. Antecessor Episcopus Fioravanti mandatis paruit, annuos reditus patefecit, et juxta assignationem, et declarationem fuerunt duae ex tribus partibus redituum assignatae Coadjutori Curato, alia tertia pars Parocho, ejusque successoribus prout habetur in Literis Apostolicis, de quibus infra loquar.

Facile hinc est agnoscere, quod Episcopus Fioravanti reditus non quinque, sed septem Beneficiorum consideravit, si res alias se haberet, ac si in applicatione Beneficiorum Ecclesiae Parochiali Capitignani quinque, et non septem Beneficia fuissent considerata, quinque, et non septem erant applicanda, quod non evenit: Igitur error tantum extrinsecus, et non intrinsecus intervenit, quoniam causa indulgendi petitioni uti prudenti, et rationabili quantitas redituum honorario pro Oeconomo Curato, et pro congruae implemento proportionata erat consideranda, et non numerus Beneficiorum; quod res ita se habeat testimonium perhibet D. Vicarius Generalis antedictus, en verba - 3. La rendita di tutti li Beneficj qualunque ne sia il numero, ed il titolo, li quali si possedevano dalli cinque Beneficiati morti cioè Nanni, Carconi, Mannetti, Fabj, e Ferrini Luigi (isti erant septem et non quinque Beneficiorum possessores, ut dixi) ascende in Grano a salme trenta e tre quarti di coppa, in danaro Ducati sette, e grana 65., che ridotta tutta in moneta Romana netta è di sc. 83., e 40. giusta gli Affitti presenti - et numero 4. - secondo il certificato fatto da questo mio Cancelliere sulli vecchi affitti da me visato, ed ora confermato di proprio pugno detta rendita netta è di scudi 76. e baj. 98. - ac numero immediate sequenti - Nel catasto provisorio la medesima si fa ascendere franca a ducati ottantotto, e 46.

e quarantasei . Nulla ex tribus designatis redituum summis congerit ducata aurea de camera sexagintanovem , sed quaecumque seorsim ab alia considerata minor est ; non numerus ergo Beneficiorum fuit consideratus , sed eorumdem proventus , et cum inficiari minime possit quinque fuisse Rectores septem Beneficiorum , sequitur , tacite , et implicite de septem , et non de quinque sermonem fuisse supplicantis Hieronymi de Andreis , et Episcopi Fioravanti . Ideoque, quum S. Congregatio instantiae benigne indulsit, reditus septem Beneficiorum a quinque Rectoribus possessorum applicavit .

Si vero Beneficia , quae Paulus Fascetti Parochus Pellis-scriptae assequi praetendit, demi debeant ex numero septem , tunc et eo casu inanes , et frustraneae redduntur Literae Apostolicae , quoniam reditus ad scutata annua quinquaginta , et obolos septuaginta quinque reducuntur, ante oculos Eminentissimorum , et Reverendissimorum PP. propono eadem verba Vicarii Generalis praedicti . . . La rendita de' Beneficii , ossia delli Fondi non contrastati al Parroco di Capitignano giusta gli Affitti vigenti ascende in Grano a salme diecinove , coppe due , e tre quarti , che in danaro franca di pesi sono scudi 50. 75. - Inutiles igitur et frustraneae Literae Apostolicae in casu a Sacerdote Fascetti deducta redduntur , cum antedicta summa impar sit ad substinendum Coadjutorem Curatum , et ad congruae pro Parocho supplendum .

Parendo nunc mandatis Supremae Congregationis requirentibus quid egerim circa exequutionem supremae Resolutionis, mihi dicendum est , quod Literae Apostolicae exhibitae mihi fuerunt sub die vigesimanona Julii elapsi anni ; sub eadem epoca fuerunt exequutioni demandatae , in decreto exequutoriali nihil auctum, nil minutum fuit , ac literaliter quinque, et non septem Beneficia fuerunt in eodem decreto denotata , insimul indicati fuerunt reditus in Literis Apostolicis, expressi nempe ducatorum sexagintanovem auri de camera , quorum duas partes Oeconomo Curato assignavi , aliam vero tertiam partem titulo congruae Parocho pro tempore , et sic

adamussim fuerunt adimpletae caeterae omnes conditiones a S. Sede Apostolica praescriptae.

Praetereundum non est quidquid Paulus Fascetti Parochus Pellis-scriptae coram me egerit ante praesentationem Literarum Apostolicarum pro exequutione Beneficiorum sub titulo S. Pauli ad Nurum, S. Margaritae, aliorumque S. Petri de Sivignano. Sub die decimasexta mensis Januarii elapsi anni discusso Dubio coram Emis, et Rmis Patribus - An quomodo, et quae Beneficia sint unienda Paraeciae S. Flaviani - Affirmative in omnibus, dimisso Beneficio S. Pauli ad Nurum per Bullas, responsum fuit - Eademque die propositum fuit dubium. An et quae Beneficia unienda sint Paraeciae Pellis-scriptae,, Affirmative,, (en oraculum, quod prodiit) quoad Beneficium S. Mariae Gratiarum, et etiam alterius Beneficii S. Antonii Patavini, reportato tamen consensu Patronorum - Non obstantibus supremis oraculis eidem Fascetti bene cognitis post quatuor menses a die preacitatae resolutionis decursss preces mihi praesentavit petens sibi suaeque Ecclesiae applicari antedicta mox praecitata Beneficia ne verbum quidem protulit in precibus, neque ore super responso dubiis propositis a Sacra Congregatione dato. Me omnino latebat oraculum Supremum, ideoque precibus porrectis indulsi non tamen absolute, sed temporanee, et per modum provisionis praecise donec, et quousque Ecclesia Parochialis Pellis-scriptae de Congrua juxta ultimum Concordatum provideretur. Hinc facile est intelligere, rescriptum a me concessum subreptionis, et obreptionis vitio laborare, quia omissa fuit Sacrae Congregationis resolutio mihi penitus ignota, ut dixi, et quia reditus prout supposuit (quod falsum est) non aliam summam componunt, quam scutata 11. et ob. 10. et 7.

Neque omittendum est, Paulum Fascetti post productionem Literarum Apostolicarum, et rescriptum exequutoriale superius relatum in Forum Contentiosum coram Judice Laico Parochum Capitignani vocasse, petens inhibitionem recollectionis decimarum, aliorumque reddituum; querelas contra eumdem Fascetti Parochus Capitignani coram me exposuit. Ideo de mei mandato Sacerdos Fascetti a praecitato Vicario Gene-

ra-

rali fuit vocatus, et juxta mei mandata acriter monitus fuit super illegali interpellatione coram Judice Laico cum spretu Sacrorum Canonum, et ultimi Concordati, in quo praescribitur, et mandatur quaestiones hujusmodi esse coram Episcopis proponendas, et cognoscendas, prout habetur ab articulo vigesimo.

Injunctum insimul fuit, ut propriae conscientiae illico provideret, destitit idea ab omni ulteriore Causae progressu . . . . , et sicut haec a Fascetti gesta fuerunt post productionem Literarum Apostolicarum, ne istae, et ne resolutio S. Congregationis laederentur, nullum judicium emanavi, sed per modum provisionis depositum redituum ad controversa Beneficia spectantium, nempe S. Pauli ad Nurum, et S. Margaritae penes tertiam personam demandatum fuit.

Jussit interea Episcopus Parocho Fascetti, ut a recollectione fructuum Beneficiorum controversorum abstineret sub poena suspensionis latae sententiae. At hic suspensionem incurrere maluit, quam mandatis Episcopi obtemperare. *Oro* (ait Episcopus in informatione signata die 9. Septembris 1820.) *atque obsecro Eminentissimos, et Reverendissimos Patres, ut veniam Sacerdoti supplicanti benigne impertiantur, quatenus agnoscentes justitiam provisionis a me captae super reditibus duorum Beneficiorum ob spretum pertinaciter commissum declarent non solum incidisse in poenam suspensionis, verum etiam in censuras, et poenas Ecclesiasticas indictas contra usurpatores bonorum Ecclesiasticorum, et in eos, qui intrusionis crimen perpetrant.*

Nunc quæ ab utroque ex litigantibus deducta fuere, sapientissimo Vestro Judicio subjiciam. Pro Parocho Fascetti plura afferuntur, scilicet, Vicarium Generalem Episcopi Reatini requisitum fuisse a Regimine Laico, quod tunc Regnum occupabat, pro voto circa unionem Beneficii S. Mariæ Gratiarum Villæ Maranæ, et aliorum duorum sub titulo S. Flaviani, qui suffragatus est, ut petitioni Parochi Pellis-scriptæ fieret satis, nec ad ulteriora progressum fuisse Ministrum Laicum, sed ipsum Vicarium potiores adimplevisse partes, ut Parochus enunciata Beneficia adi-

ret, quæ cum erectione in titulum Ecclesiasticum carerent ex vetusta (ut asserit) consuetudine in Ditione Neapolitana vigente, quam novissimum Concordatum art. VIII. confirmat, jure ad Regium spectabant Fiscum.

Ad novissima etiam Concordata confugit Fascetti, quæ art. XIII., ratas firmasque habent quasvis alienationes Bonorum Ecclesiasticorum, quas Laica Potestas fecerat. Unionem porro hanc ad tramites Tridentini *Sess. 24. C. 13. de ref.* factam esse defendit Fascetti, cum justis, necessariisque ex caussis favore pauperis Paræciæ facta fuerit. Hinc prosilit ad infirmandum rescriptum a S. Congregatione editum die 16. Januari 1819. tamquam falsæ expositioni innixum, quia reditus suæ Paræciæ longe minorem summam ea constituunt quam errore deceptus asseruit Episcopus Fioravanti, unde concludit, sine retentione duorum Beneficiorum, de quibus est sermo, sibi deficere congruam.

Animadvertit etiam Regem Ferdinandum per hanc, quam ratam habuit, unionem, dotem hujus Paræciæ a Concordato requisitam supplevisse; unde si revocetur hæc unio, neque a Rege, neque aliunde suæ congruæ augmentum expectare poterit Parochus, cum requisitus ab exequutoribus Concordati jam revelaverit hanc unionem ante annum 1819., ex qua reditibus Paræciæ conjuncta annua assurgebat summa scut. Rom. 72. circiter.

Falsum porro omnino dicit, Beneficiorum, de quibus agitur bona secerni amplius non posse, cum optime distingui in quinque partes valeant, cum quinque fuerint ultimi possessores, cumque Fiscus numquam ea bona confuderit, quod ostendit ex Cancellarii Episcopalis testimonio, atque ex vetustiori quodam catastro, quo bona, loca, denominationes bonorum describuntur.

His omnibus paucis se expedit Parochus Capitignani dicens, se postulasse cuncta Beneficia, quæ detinebantur a defunctis Nanni, Fabj, Mannetti, Calconi, et Ferrini, quæ omnia sub titulo S. Flaviani erecta sunt, si tantum Beneficium S. Pauli, et ad summum aliud S. Margaritæ excipiantur. Asserit vero errorem in

pre-

precibus fuisse tantum *extrinsecum*, non *intrinsecum*, quoniam S. Congregatio non ex numero Beneficiorum, sed ex redituum valore unionem indulsit, præsertim si attendatur, quod Beneficiorum, quæ a Laica Potestate occupata fuerant, et tituli, et nomina, et bona confusa fuerant.

Nequit sane in discrimen adduci illegitimam fuisse Beneficiorum unionem a Laica, non ab Ecclesiastica Potestate factam favore Parochis Pellis-scriptæ. Falsum enim est, Vicarium Reatinum potiores in unione hac adimplevisse partes, tum quia nullum ab ipso latum unionis decretum producitur, tum quia Capituli consensus exquisitus non fuit, tum quia interesse habentes auditos esse non patet ad form. *Tridentini Sess. 21. de Reform. cap. 20., can. 4. quanto 5., tua nuper 8. et cap. pastoralis 9. de his, quae fiun. a prael. sine consensu Capitul. Cum si una 2. de reb. Ecclesiae non alien. Reg. XXII. Cancel Apost.* Neque ostenditur, Vicarium Reatinum necessariis munitum fuisse facultatibus ad unionem peragendam, quum hæc facultas non annumeretur inter Ordinarias Vicarii Generalis facultates: *ita Rebuff. in praxi Benef. tit. de union. Benef. num. 37. Gallemart in remis. ad idem cap. 13. Tridentini Sess. 24. lib. 6 et Galliardus tit. de un. benef.*

Licet vero in Concordato anni 1818. statutum fuerit art. VIII. *Collatio Beneficiorum rimplicium liberae collationis cum fundatione, et erectione in titulum Ecclesiasticum fiet a S. Sede, et ab Episcopis pro diversitate mensium, quibus vacabunt.* Non inde sequitur, ut valida censeri debeat de hisce beneficiis dispositio a Laica Potestate peracta, tum quia haud certo constat, illa reapse in titulum Ecclesiasticum non esse erecta, tum maxime quia hæc dispositio locum habuit longe ante novissimi Concordati tempus, nimirum cum omnia juxta Communis Canonici juris leges definienda erant, ac præsertim juxta præscriptum a SS. Tridentina Synodo *in Sess. 22. Cap. 11. de Reform.*

Pro errore vero, et falsitate precum, quæ Parocho Capitignani objicitur perpendere præstat id quod *Innocentius III. in cap. super litteris 20. de rescrip. statuit.*

Nos

Nos igitur inter eos, qui per fraudem vel malitiam, et illos, qui per simplicitatem, vel ignorantiam literas a nobis impetrant, hujusmodi credimus discretionem adhibendam; ut hi, qui priori modo falsitatem exprimunt, vel supprimunt veritatem, in suae perversitatis poenam nullum ex illis commodum consequantur. Inter alios autem, qui posteriori modo literas impetrant, duximus distinguendum, quae falsitas suggesta fuerit, vel quae veritas sit suppressa. Nam si talis sit expressa falsitas, vel veritas occultata, quae quamvis fuisset tacita, vel expressa, nos nihilominus in forma communi literas dedissemus, delegatus non sequens formam in literis ipsis adpositam, secundum ordinem juris in causa procedat. Si vero per hujusmodi falsitatis expressionem vel suppressionem etiam veritatis literae fuerint impetratae, qua tacita vel expressa nos nullas literas dedissemus, a delegato non est ullatenus procedendum.

Bona fide quinque pro septem Beneficiis commemorasse Parochum Capitignani patet ex Ordinarii Informatione. Sacra vero Congregatio non ex numero Beneficiorum, sed ex redituum valore unionem concessit, unde hæc gratia videretur nullatenus irritanda. Sed quia novissimum Concordatum Articulo XIII. ita constituit. *Sanctitas Sua declarat eos omnes, qui praedicta bona alienata possident nullam molestiam habituros neque a se, neque a Romanis Pontificibus successoribus suis, ac consequenter proprietates eorumdem bonorum, reditus, et jura iis inhaerentia, immutabilia penes ipsos erunt, atque ab ipsis causam habentes.* Videant pro eorum Sapientia EE. PP. utrum casus alienationis (de quo fit mentio in Concordato) æquiparetur casui simplicis unionis, de qua disputatur.

Ex deductis etiam hactenus dijudicare poterunt EE. PP. an in censuras contra eos, qui intrusionis crimen perpetrant, latas incurrerit Paroehus Fascetti, et an valide suspensus fuerit ab Episcopo propter recollectionem fructuum, quum causa principalis in Sacra Congregatione penderet, atque ex hoc decernant, an a censuris sit absolvendus.

Videant demum an lis finienda sit sine obtento Beneficio ape-

aperitionis oris adversus literas Apostolicas expeditas favore Parochi Capitignani.

Agitur enim de infirmandis literis Apostolicis, adversus quas nullo prætextu assurgere licet ob obsequium Apostolicæ Sedi debitum, id quod fieri non licet sine prævia aperitione oris *ut ex Text. in Cap. si Capitulo*, et ibi *gloss. verb. exequatur de conces. prae*.

Dub. I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis favore Paraeciae S. Flaviani sub die* 16. *Januarii* 1819. *ad primum dubium in casu etc.*

II. *An et quomodo sit concedenda absolutio a censuris in casu etc.*

CINGULANA NOMINATIONIS CAPELLANI. Dominicus Mariotti Cingulanus supremo, cum quo decessit elogio an. 1696., ita jussit suis hæredibus „ *debbano eriggere una Cappellania mera laicale, parimenti da potersi ritenere etiam da Laici sotto l' invocazione di San Nicola da Tolentino, sopra tutti li beni stabili, che sono situati nella pertinenza di detta Villa di Strada, con peso di Messe settanta l'anno in perpetuo* „ Ipse primum Capellanum elegit Carolum Mariotti suum germanum. Voluit autem, quod in casu vocationis jus nominandi spectaret pro prima vice ad eumdem Carolum Mariotti, pro secunda vero ad Rugerium Pellegrini suum ex Sorore Nepotem, *e talmente che in perpetuo dopo la morte di detto D. Carlo, debbano essere due sole voci, e non più nel fare l'elezione di detto Cappellano . . . . , e nel caso, che le predette voci discordassero, allora si facino due schedole di nominati hinc inde . . . . si ponghi-*

Sess. 22. Cap. 6. et Sess. 25. cap. 4., et 6. de Ref.

ghino in Borsa . . . . , e quello che sarà estratto sia Cappellano di detta Cappellania .

Testatoris voluntati morem gesserunt hæredes usque ad annum 1778., quum, ut controversiis super jura nominandi exortis modum imponerent, Felix , et Victorius Antonius Galli fratres , cum Sancta Pellegrini , et Nicolao Piermattei hujus ex Sorore Nepote , ad concordiam per Apocham devenere , qua ita conventum est , *che il fruttato di essi beni* (pro Capellania scilicet relictorum) *abbiano , e debbano dividersi a metà , cioè la metà per detta Santa , ossia Nicola Piermattei , e l'altra metà dividersi frà detti Signori Felice , e Vittorio Antonio Galli . . . . , che essendovi sopra detta Cappellania il peso , ed obbligo di Messe 70., ciascuna delle parte debba sodisfare il detto obbligo per la sua parte . Che la presente concordia sia , e debba intendersi dover durare , fintantochè le parti naturalmente viveranno* . Hinc Capellani nominatio omissa fuit , quod contra Testatoris voluntatem factum putans Aloysius Piermattei, qui fruitur medietate redituum ad tramites concordiæ timens ob negligentiam patronorum jus nominandi devolutum fuisse ad S. Sedem exoravit Sanctissimum , ut dignaretur admittere nominationem Sanctis Piermattesui Nepotis a se ad dictam Capellaniam præsentati . Sanctissimus preces S. huic Congregationi remisit , a qua requisitus de more fuit Eminentissimus Episcopus .

Hæc retulit Eminentissimus Episcopus , *constat Capellaniae reditum scut.* 50. 50. *attingere, quibus scut.* 3. 23. *Vectigalium , nec non Missarum oneris* 70. *stipendia forent deducenda . Jus activum nominandi Capellanum ab Institutore in duas voces diremptum in praesentiarum residet penes Oratorem Aloysium Piermattei , et Pacificum Galli , utrumque interpellavi , ille per literas Parochi , quas adjungo , hic propriis literis responsum dedit . Interpellatam quoque voluit Rosam Viduam Galli ab Oratore inductam tam in precibus , quam in praedictis literis , et responsum habui , quo patet , omnes auditos fuisse tam active , quam passive vocatos . Nil possem de requisitis in praesentando concurrentibus exponere , cum nihil hac de re fuerit*

a Fun-

a Fundatore definitum , qui voluit immo , ut etiam Laici Capellaniam possint retinere . Alioquin illa , quae concurrunt in nominato Sancte Piermattei inter Alumnos Collegj Romani existente , apparent ex Fide Parochi precibus inserta . Oneri Missarum 70. satisfactum esse novi ad totum annum 1819. Adnecto animadversiones quasdam Pro-Vicarii Generalis meae Curiae Cingulanae , quibus fusius noverint EE. VV. juris patronatus divisionem , nec non litem inter Patronos in eadem Curia sub anno 1778. agitatam , qua factum est , ut sese post hac composuerint media bonorum Capellaniae divisione proprio marte , nullo Apostolico Indulto peracta .

Hisce praehabitis necesse mihi videtur , ut haec bonorum divisio, cum nulla legitima auctoritas intercesserit, e medio tollatur , ipsorumque detentores maneantur , ut veniam postulent ab Apostolica Sede de fructibus male perceptis ex gratia speciali condonandis , quemadmodum ex mera indulgentia possent Patroni restitui ad jus quod amiserunt Capellanum nominandi modo tamen , et forma a Fundatore definitis „ .

Interea Clericus Sanctes Piermattei ad Capellaniam ab Aloysio nominatus expeditiori via incedere exoptans preces Datariæ Apostolicæ obtulit , ut Capellaniam impetraret , quod ubi significatum est ab Eminentissimo Episcopo huic S. Congregationi , omnia transmissa sunt ad Datariam Apostolicam , ut ejus Ministri audirentur , qui retulere , nihil circa Oratoris preces actum fuisse , ut noverunt instantiam pendere in hac Sac. Congregatione , expectantes præcipue quod S. hæc Congregatio , tum de Patronatu , tum de bonorum divisione definiret. Hinc novæ datæ sunt literæ Eminentissimo Episcopo , ut præfigeret terminum interesse habentibus ad deducendum jura sua in S. Congregatione mensis termino, cum a nemine appositum fuerit *nihil transeat* , ex officio , quæ utrinque perpendenda videntur EE. VV. sapientissimo judicio subjiciam .

Perpetuam Capellani nominationem omisere Patroni, quum eam præscripserit pius Testator, ac pariter contra SS. Canonum sanctiones divisionem reddituum agressi sunt, quemadmodum in cap. *Nos quidem* 5. *de test.* Gregorius IX. rescripsit. Cumque male possideat, et percipiat fructus is, qui justo titulo destituitur, patet eos male percepisse reditus superextantes post celebratas Missas.

Hæc cum ita se habeant, cumque patroni usurpantes bona, et subventiones quascumque ad Ecclesiam pertinentes ex Concilio Tridentino *Sess.* 22. *cap.* 4. *de Refor.* patronatu decident, eo ipso Patroni hujus Capellaniæ patronatu etiam excidere, nec proinde ullum aliud eis jus nominandi superest.

Verum hæc indubie procederent, si ageretur de patronatu beneficii, vel Ecclesiæ, et de usurpatione bonorum ad dictorum Ecclesiæ Ministrorum substentationem Synodus enim Tridentina ita constituit - *Si quem . . . . in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesiae, seu cujusvis saecularis, vel Regularis Beneficii Montium Pietatis, aliorumque piorum bonorum jurisdictiones, bona, census, ac jura etiam feudalia, et emphitheutica, fructus emolumenta, seu quascumque obventiones, quae in Ministrorum, et pauperum necessitates converti debent . . . . . in proprios usus convertere, illosque usurpare praesumpserit, seu impedire ne ab iis, quos jure pertinet, percipiantur, is anathemati subiiciat. Quod si ejusdem Ecclesiae Patronus fuerit, etiam jure patronatus ultra praedictas poenas privatus existat.*

Agitur tamen hic de usurpatione bonorum pertinentium ad Capellaniam laicalem, quam Testator voluit retineri posse etiam a Laicis, et mulieribus, quæ quidem non videntur expresse comprehendi in verbis Concilii, unde pœna privationis patronatus non videtur ad rem præsentem extendenda cum leges pœnales strictam interpretationem recipiant *text. in cap. poenae de Poenit. dist.* 7. *Cap. odia de regul. jur. in* 6.

Qua-

Quatenus itaque EE. PP. censeant patronos istos non decidisse jure nominandi Capellanum, videant, an cum præjudicio aliorum patronorum sit admittenda a Sanctissimo nominatio Sanctis Piermattei ab Aloysio facta. Non agitur enim hic de beneficio conferendo, sed de Capellano instituendo.

Curare autem, ut Missarum relicta, et piæ fidelium voluntates impleantur, Episcopi est, cum Patroni neglexerint, ut videre est apud Benedictum XIV. *de Synodo Dioecesana lib.* XIII., *et alibi*. Animadvertant EE. PP. etiam rem adhuc integram esse nec ullum Capellanum constitutum, negligentibus patronis, quum autem integra adhuc res sit nihil impedit, quominus patroni jure suo utantur, et ad Capellani nominationem deveniant.

Videant etiam an sit locus absolutioni quoad fructus male perceptos. Licet enim voluntati restiterint Testatoris omittentes nominationem Capellani, implevere tamen id, quod primario voluit Testator, scilicet celebrationem Missarum. His itaque perpensis dignentur EE. VV. derimere, quæ proponuntur dubia.

I. *An sit servanda divisio bonorum Capellaniae, facta a Patronis; seu potius sit Capellania ad ad primaevum statum revocanda in casu etc.*

II. *An Patroni jus nominandi amiserint, et in censuras inciderint in casu etc.*

Et quatenus affirmative ad II.

III. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione a censuris, et rehabilitatione patronorum ad jus nominandi in casu etc.*

IV. *An, et quomodo sit concedenda condonatio fructuum perceptorum ex divisione bonorum Capellaniae in casu etc.*

V. *An sit servanda facta nominatio favore Sanctis Pier-*

Piermattei , seu potius possint Patroni ad novam nominationem devenire in casu etc.

Et quatenus negative ad utramque partem .

VI. *An sit relaxanda supplicatio impetrationis favore Sanctis Piermattei in casu etc.*

INDEX

INDEX
RESOLUTIONUM
Quæ prodierunt in Causis in S. Congreg. Concilii anno 1821. *propositis.*

A

Absentia. Vide *Indultum.*

Consulendum esse SSmo pro *absolutione* a Censuris incursis ab Octaviano Ciccolini, et Leonardo Santarelli administratoribus Montis Pietatis Tudertini ob alienationes, et negligentias in gerenda administratione censuit Sacra Congregatio *in Tudertina Redditionis Rationum, et Concordiæ* 14. *Aprilis ad IV. Dub.*

Attenta reddituum imminutione, nec non necessitate impendendi in augmentum dotationis Capellaniarum Sac. Congregatio censuit esse consulendum SSmo pro *absolutione* Missarum in præteritum non celebrat. in *Januen. Condonationis, Reductionis, Translationis, et Absolutionis* 21. *Julii ad IV., et VI. Dub.*

Absolutionem concedendam esse statuit Sac. Congregatio Monialibus S. Mariæ Magdalenæ Civitatis Drepani Mazarien. Diœcesis, attenta vera impotentia, tum quoad Capitale censuum consumptum, injuncta singulis annis celebratione unius Missæ lectæ cum recitatione officii pro defunctis a Monialibus infra octavam omnium fidelium defunctorum, tum etiam quoad omissionem Missarum, celebrata unica tamen Missa cum canto, et assistentia omnium Monialium facto verbo cum SSmo in *Mazarien.* 18. *Augusti ad I., et II. Dub.*

Consulendum esse Sanctissimo statuit Sac. Congregatio pro *absolutione* onerum Missarum non impletorum ab Archipresbytero, Canonicis, et Beneficiatis *Corchiani*, injuncto aliquo Missarum onere arbitrio Episcopi, cui reliquit quoque præfiniendum celebrationis locum, et eleemosynam juxta votum Emi Relatoris in *Civitatis Castellanæ* 24. *Novembris ad IV. Dub.*

Nec non *absolutionem* a censuris incursis ob bonorum direptionem, et alia hujusmodi iisdem Canonicis concessit Sac. Congregatio facto verbo Sanctissimo injuncta tamen gravi, et salutari pœnitentia arbitrio eiusdem Episcopi *ibid. ad VI. Dub.*

Hæreditatem Felicis Parca, quæ erogan da erat in totidem Missarum celebrationem, *applicandam* minime esse, facto verbo cum Sanctissimo, administrationi bonorum ad Collegiatam *Corchiani* spectan. censuit Sac. Congregatio, et juxta votum laudati Emi Relatoris arbitrio Episcopi voluit esse præfiniendum Missarum numerum pro oneribus inadimpletis ex reditibus bonorum administratorum satisfaciendis, servata in posterum testatoris voluntate *ibid ad V. Dub.*

Consulendum esse Sanctissimo pro deputatione *Administratoris* bonorum ad

dictam Collegiatam pertinen. juxta Votum Emi Rivalora Relatoris, injuncto Administratori onere redditionis rationis singulis annis coram Episcopo, qui eam transmittat ad Sac. Congregationem singulis trienniis, *ibidem ad VII. Dub.*

Absolutio. Vide *Concordia*, *Missa Conventualis*, *Redintegratio*, *Sanatio*.

Adsistentia morti proximis. Vide *Parochus*.

Affrancatio. Vide *Separatio*, *Suspensio*.

Alienatio. Vide *Concordia*, *Emphyteusis*.

Altare. Vide *Remotio*.

Sac. Congregatio censuit consulendum esse Sanctissimo pro concessione liberæ *applicationis* in unaquaque hebdomada unius Missæ duobus Capellanis Ecclesiæ S. Michaelis, exceptis tamen ab indulto omnibus diebus festis; cum alias perdifficile esset Sacerdotes invenire, qui his Capellanias susciperent in *Januen. Condonationis*, *Reductionis*, *Translationis*, *et Absolutionis* 21. *Julii ad II.*, *et VI. Dub.*

Antequam Sac. Congregatio aliquid statueret circa *aperitionem* oris adversus literas Apostolicas expeditas favore Petri Drudi circa provisionem Beneficii simplicis in Ecclesia S. Laurentii *di Serivoli*, prorogavit judicium, et interim scribi voluit Emo Episcopo, qui sine mora, et non attenta quacumque inhibitione nisi signata manu Sanctissimi, deputaret Ecclesiasticum Administratorem, qui satisfactis omnibus oneribus, residuales beneficii fructus retineret in forma depositi ad effectum consignandi, cui de jure in exitu litis in *Casenaten. Beneficii* 23. *Junii ad I.*, *II.*, *III.*, *et IV. Dub.*

Reproposita tamen causa arbitrium pro *aperitione oris* non intrare statuit Sac. Congregatio in iisdem Literis Apostolicis favore Petri Drudi latis, ideoque exequendas esse, cum nihil veri reticitum sit, nihilque falsi expositum, et dandam esse dicti Drudi favore institutionem censuit *in eadem* 18. *Augusti ad I.*, *II.*, *et III. Dub.*

Denegata fuit *oris aperitio* adversus Literas Apostolicas favore Josephi Peccolatas, cum nullo obreptionis, vel subreptionis vitio laborarent, ideoque rite, et recte in Præpositura Ecclesiæ Cathedralis Eugubinæ institutus dicendus esset i *Eugubina Præposituræ* 14. *Aprilis ad I.*, *et II. Dub.*

Archipresbyter. Vide *Congrua*.

Associatio. Vide *Parochus*.

Denegata fuit a Sac. Concilii Congregatione *aperitio oris* adversus Literas Apostolicas, quibus in collatione Parœciæ SS. Joannis, et Vitalis statuta fuit Pensio annua scut. quinquaginta favore Parœciæ S. Venantii, cum videretur non adesse justa causa ad impediendam exequutionem literarum Apostolicarum quoad solutionem ejudem pensionis in *Forosempronien. Pensionis* 23. *Junii ad I.*, *et II. Dub.*

At reproposita causa prorogatum fuit judicium super *oris aperitione* adversus easdem literas Apostolicas, sed interim impertita fuit submin'stratio scut. 50. eidem S. Venantii Parocho *in eadem* 15. *Sept. ad I.*, *et II. Dub.*

Cum tamen vitio laborarent obreptionis, vel subreptionis eæ literæ Apostolicæ collationis Paræciæ SS. Joannis, et Vitalis, recedendum esse a decisis, ideoque dandam esse *aperitionem oris* adversus easdem literas statuit Sac. Congregatio; hinc censuit pensionem Parocho S. Venantii solvendam esse usque ad diem motæ litis, compensatis solutionibus factis, et sumptibus peritiæ peritioris Paoletti; distulit véro judicium in reliquis, et rem ad Episcopum remisit pro deputatione Administratoris cum solitis clausulis, ed ad mentem *in eadem* 24. *Nov. ad I.*, *et II. Dub.*

Esse locum arbitrio pro *aperitione oris*, ideoque rescriptum Rev. Fabricæ die 17. Augusti 1804. a Priore Cœnobii S. Mariæ supra Minervam obtentum ob vitium obreptionis, et subreptio-

nis non esse exequendum statuit in *Romana Capellaniæ* 18. *Augusti*.

Intrare *arbitrium aperitionis oris* adversus literas Apostolicas provisionis Capellaniæ laicalis favore Sacerdotis Josephi Gregorii expeditas statuit Sac. Congregatio ob vitium obreptionis, et subreptionis. Distulit vero judicium super institutione præsentati Francisci de Grandis, et restitutione fructuum, usque dum Episcopus referret de causis denegatæ institutionis *in Balneoregien. Beneficii* 17. *Febr.*

Aperitio oris. Vide *Redintegratio*.

B

Beneficiati. Vide *Reductio.*

Beneplacitum Apostolicum. Vide *Concordia*, *Distributio*, *Emphyteusis*.

C

Cancellaria. Vide *Vicarius*.

Canonicus. Vide *Indultum*, *Distributio*.

Religiosos S. Mariæ supra Minerv m non amisisse beneficium nominationis *Capellani*, et administrationem bonorum *Capellaniæ* in Parochiali S. Thomæ ad Cincios Ecclesia erectæ a cl. mem. Card. Capizucchi statuit Sac. Congregatio, quamvis a celebratione Missarum cessassent; nec non ad Priorem pro tempore existen. in dicto Conventu spectare tum *Capellani* nominationem, tum administrationem bonorum, et servandam esse Missarum celebrationem in Ecclesia statuta a fundatore in *Romana Capellaniæ* 14. *Aprilis ad I., II., et III. Dub.*

Duas *Capellanias* a quodam Julio Cæsare Lattaro Villæ S. Sebastiani Marsicanæ Diœcesis relictas liberæ collationis Episcopi, in quatuor esse dividendas, ut quatuor Clericis sufficiens daretur titulus ad Ordines recipiendos, instante eodem Episcopo, censuit Sac. Congregatio facto verbo cum Sanctissimo *in Marsorum Divisionis Capellaniarum* 22. *Decembris*.

Capellania. Vide *Suspensio*.

Judicatum Episcopalis Curiæ Melevitanæ, quo Rosa Frendo Xicluna coacta fuit *cohabitare* cum ejus viro, et obsequia matrimonialia præstare, exequendum esse censuit Sac. Congregatio, cum sævitias a viro illatas neque probaverit uxor, neque tanti esse existimaverit Sac. Congregatio, ut concedi posset thori separatio *in Melevitana Cohabitationis, et Præstationis Obsequiorum Matrimonialium* 18. *Augusti*.

Cœmeterium. Vide *Exequiæ*, *Quarta*.

Chorus. Vide *Servitium Chori*.

Cum bona *Collegiatæ* oppidi *Corchiani* vel malæ gestæ administrationis, vel æris alieni causa valde imminuta, et dispersa essent, ita ut pares non forent oneribus sustinendis, servandam esse ejusdem Collegiatæ suspensionem j m ab Episcopo, uti Visitatore Apostolico, factam, juxta votum Emi Rivarola Relatoris Sac. Congregatio censuit *in Civitatis Castellanæ* 24. *Novembris ad I. Dub.*

Archipresbytero in eadem Ecclesia *curam Animarum* exercenti præfinivit Sac. Congregatio *congruam* scut. 100. ab Administratore ejusdem Collegiatæ solvendorum præter incerta stolæ, injuncto onere applicationis Missæ pro populo, et aliarum 26. Missarum pro Benefactoribus in genere juxta votum ejusdem Emi Relatoris *ibidem ad II. Dub.*

Capellanum adjutorem Archipresbyteri eligendum esse voluit Sac. Congregatio, prævio examine, et Episcopi approbatione sub conditione amovibilitatis, et juxta votum laudati Emi Relatoris arbitrio Episcopi reliquens salarii assignationem ex bonis, et reditibus in administratione positis, nec non obligationem nonnullarum Missarum pro benefactoribus in genere

singulis Mensibus celebran. facto verbo cum Sanctissimo quoad omnia, *ibid. ad III. Dub.*

Censura. Vide *Absolutio*.

Commutatio voluntatis. Vide *Voluntas*,

Antequam quidquam declararet S. Congregatio super *Concordia* inita sine Apostolico beneplacito a Clara Beltrami Camona, et Joanne, ac Carolo Beltrami super non erigendo Beneficio in loco *Massajola*, et augenda dote alterius jam erecto in loco *Ramate*, voluit, ut iterum scriberetur Emio Episcopo, ut referret de annuo reditu a fundatoribus assignato utrique Capellaniæ, de numero Missarum non celebratarum, et a quo celebrandæ sunt juxta fundationes, nec non de alienationibus commissis, et a quibus in *Novarien. Transactionis* 20. *Januarii ad I., II., et III. Dub.*

Post novam vero Emi Episcopi informationem censuit S. Congregatio esse locum *concessioni* Beneplaciti Apostolici, ac sanationi *concordiæ* initæ inter Claram Beltrami Camona, et Joannem, ac Carolum Beltrami, nec non absolutionem a censuris, imposita aliqua salutari pœnitentia, concessit. Voluit vero S. Congregatio, ut Emus Episcopus curaret a Clara Camona consignari tot bona stabilia, vel census, quot æquent summas ab eadem Clara debitas, et fieri inscriptionem bonorum in publicis tabulis nomine Capellaniæ. Item absolutionem impertita est pro Missis non celebratis, injuncto aliquo onere Missarum pro una vice arbitrio Emi Episcopi, facto verbo cum SSmo, in *Eadem 24. Novemb. ad I., II., et III. Dub.*

Concordiam initam inter Capitulum Basilicæ Liberianæ, et Administratores Archiospitalis SSmi Salvatoris ad Sancta Sanctorum confirmandam esse censuit S. Congregatio, quoad Capellanos Moretti juxta votum Emi Archipresbyteri, quo vero ad Capellanum Bossi solutis ab Archiospitali scutis decem quolibet Mense teneri ad Missam quotidianam, et servitium Chori juxta solitum *in Romana Reductionis 20. Januarii ad I. Dub.*

Quoad conductores bonorum pii operis a Laurentio Arzeno instituti, et quoad capitale libel. quatuor millium debit. ab *Augustino Chichisola condonationem* denegavit S. Congregatio, cum certa sint hæc pii operis credita; quo vero ad fructus enunciatæ sortis eadem S. Congregatio prorogavit judicium, et scribendum esse censuit Archiepiscopo, ut magis præcise referret de qualitate contractus, rogatis etiam testibus, quatenus inter acta contractus non inveniretur, et an utilis actio nunc exerceri queat a *Chichisola* contra hæredes asserti detentoris quatuor millium libellarum in *Januen. Condonationis, Reductionis, Translationis, et Absolutionis* 21. *Julii ad V. Dub.*

Dum S. Congregatio stetit in primo, et secundo loco decisis, tertio confirmavit assignationem decimarum factam *congruæ* loco favore dismembratæ, et noviter erectæ Ecclesiæ S. Mariæ Magdalenæ Collium in *Reatina dismembrationis* 2. *Junii ad I. Dub.*

Tenuitati vero *congruæ* Ecclesiæ Matricis, et Collegiatæ Alabri antequam provideret S. Congregatio, scribendum esse duxit Episcopo, qui transmissa fundatione ejusdem Collegiatæ, referret de qualitate servitii Choralis, statu activo, et passivo Paroeciæ, et Ecclesiæ Collegiatæ per decennium comprehensis incertis, et distributionibus, nec non beneficii ab Archipresbytero Matricis possessi, et quatenus opus esset proponeret media augendi illius reditus, salvis tamen decimis, et *congrua* dictæ novæ Paroeciæ assignatis. *ibid. ad II. Dub.*

Contractum vitalitium initum presbyterum Josephum Prosperi Lucarelli inter, et Vincentium Prosperi Gagliardi, aliosque substineri censuit S. Congregatio, quamvis in illo actum sit de reditibus *Capellaniarum* laicalium,

quæ Presbyter Joseph possidet; salvis juribus Capellaniarum ad formam fundationis post obitum actualis *Capellani*. Ideoque *contractus* vitalitius non indigere sanatione, neque indigere absolutione a *censuris* contrahentes statuit eadem S. Congregatio in *Velitern. Sanationis contractus* 23. *Junii ad I., II., et III. Dub.*

D

Dispensatio ab Irregularitate. Vide *Irregularitas*.

S. Congregatio antequam aliquid decerneret circa quotidianas *distributiones* præteritas, et currentes Collegii Beneficiatorum Basilicæ S. Laurentii in Damaso, commisit Emo Vice-Cancellario ejusdem Basilicæ Commendatario, ut idem Collegium cogeret ad exhibendam redditionem rationum, indicata erogatione subventionum provenien. tum ex Chyrographo S. M. Pii VI., tum ex Indultis S. Congregationis, et ex his referret, cur solutis currentibus mensualitatibus non essent ex annuo superextanti reditu solvendæ, si quæ sunt, mensualitates adhuc debitæ, et cui in posterum, si reditus augeantur, vel minuantur, non sint proportionabiliter pro rata augendæ, vel minuendæ mensualitates ad formam Bullæ erectionis, et prout de jure in *Romana Distributionum* 14. *Aprilis*.

Attento Rescripto SSmi Canonico Francisco Vagnozzi concesso per Secretariam Memoralium, quo permittitur, ut a residentia, et servitio Chori abesset, et nihilominus sui Canonicatus fructus, reditus, ac proventus percipere posset, S. Congregatio censuit hæc omnia ab illo percipienda esse, exceptis tantum *distributionibus* inter præsentes, et compensato arbitrio Emi Episcopi servitio Curæ, quatenus Vagnozzi Canonicus Collegiatæ Montis Fani Auximanæ Dioecesis per alium non inservisset in *Auximana Distributionum* 22. *Decembris*.

Licet diminati essent reditus ob reductionem LL. MM., attamen locum non esse dixit S. Congregatio abolitioni duorum subsidiorum *dotalium* petitæ ab Administratoribus Archiospitalis SSmi Salvatoris ad Sancta Sanctorum *in Romana Reductionis* 20. *Januarii ad III. Dub.*

Sed concessit ad decennium suspensionem subsidii *dotalis* tantum conferendi ab eodem Archiospitali, non vero alterius, ad quod jus habent ex testatorum voluntate puellæ Monasterii Sanctorum Quatuor Coronatorum Urbis *ibid. ad IV. Dub.*

Consulendum vero esse Sanctissimo autumavit pro absolutione *dotium* puellis memoratis non solutarum usque ad totum currentem annum 1821, *ibid. ad V. Dub.*

Confirmavit S. Congregatio resolutionem diei 18. Martii præteriti anni 1820. sub primo dubio, ut scilicet puellis jam nominatis ad subsidium *dotale* ab aliis ex collatoribus nominari nequirent, verum quoad Joannam Miani nuptam ante memoratam resolutionem consulendum esse Sanctissimo a R.P.D. Secretario pro sanatione duplicis collationis in *Ravennaten. Subsidii Dotalis* 2. *Junii*.

Dos. Vide *Subsidium*.

E

Ecclesiæ reparatio. Vide *Indultum*.

Prorogavit S. Congregatio judicium antequam aliquid decerneret circa obedientiam a Capitulo, et Clero Ortonensi præstandam Archiepiscopo Lancianensi in pervigilio SS. Apostolorum Petri, et Pauli, qui *edicto* eos obligare voluit *in Lancianen.* 21. *Julii*.

Electio. Vide *Præsentatio*.

Capitulum Collegiatæ Novi manuteneri in possessione juris peragendi *Exequias*

in propria Ecclesia, et percipiendi *emolumenta* funeralia juxta solitum, non obstante constructione publici Coemeterii, statutum fuit a S. Congregatione *in Berthonen. Spolii, Manutentionis, et Redintegrationis* 14. *Aprilis ad IV. Dub.*

Emolumenta funeris. Vide *Quarta*.

S. Congregatio censuit condonandos esse reditus perceptos a Comite Donusdeo de Malevoltis patrono hospitii sub invocatione S. Martæ erecti Senis ex non solutis canonibus *emphitheuticis* ob rei familiaris angustiam præsertim cum legitimi præsumerentur emphitheutici contractus *in Senen.* 23. *Junii ad I. Dub.*

Distulit vero judicium quoad suspensionem solutionis canonum *emphytheusis*, et præstationum, nec non, attenta aliqua bona fide, consulendum SSmo esse censuit pro absolutione a censuris, imposita vero aliqua salutari poenitentia arbitrio Emi Episcopi *ibid. ad II.*, *et III. Dub.*

Iterum constare dixit S. Congregatio de Nullitate *emphytheusis* bonorum beneficii S. Venerandæ erecti in Oppido *Giroli* Anconitanæ dioecesis, initæ sine Apostolica venia, dum in decisis *sub die* 27. *Maii* elapsi anni 1820. standum esse dixit, ac proinde locum esse illius rescissioni, in *Anconitana Nullitatis Contractus* 20. *Januarii ad I. Dub.*

Adeoque esse restituendos fructus ab *emphytheutis* a die motæ litis, *ibid. ad II. Dub.*

Post reprobatam *Emphyteusim* perpetuam trium vineolarum Beneficii erecti in Collegiata S. Gaudentii Civitatis Novariensis, ac demandatam affixionem *edictorum* pro emphytheusi ad tertiam, vel quartam generationem; cum unica comparuisset oblatio, apposita conditione emptionis cujusdam prædii vocati *Prazzone*, S. Congregatio, prorogato judicio, Emo Episcopo scribendum esse duxit, ut nova edicta affigerentur pro unica *emphyteusi* ad tertiam, vel quartam generationem tum vinearum, cum enunciati prædii *in Novarien. Beneplaciti Apostolici* 24. *Martii*.

Expensæ, Vide *Sententia*, *Spolium*.

F

Funus. Vide *Quarta*.

Fructus. Vide *Distributio*.

I

Imminutio reddituum. Vide *Reductio*.

Canonico Poenitentiario Civitatis Plebis *indultum* absentiæ a residentia denegavit Sacra Congregatio, quamvis alii Poenitentiarii munus exercuissent, et Ecclesiæ fabricæ reditus applicasset, injunxitque Episcopo, ut proponeret alia media pro reparatione Ecclesiæ in *Civitatis Plebis Residentiæ*, *et Ecclesiæ Reparationis* 17. *Februarii*.

Indultum absentiæ. Vide *Distributio*.

Inscriptio hypothecaria. Vide *Reductio*.

Cum majora requisita attenta dispositione tum juris, tum voluntatis Testatricis concurrerent in Clerico Salvatore Pacetti, quam in Clerico Raymundo Anibaldi, illi censuit S. Congregatio dandam esse *institutionem* ad beneficium sub invocatione Sanctissimi Crucifixi in Ecclesia sita extra muros Montis Florum, ideoque non esse concedendam dispensationem super defectu ætatis, et institutionem Clerico Anibaldi in *Firmana Beneficii* 17. *Februarii*,

Institutio. Vide *Aperitio Oris*.

Juxta præscriptum *in Cap.* 1. *tit* 12. *Conc. Romani* adigendos esse ad exhibendum legale *inventarium* juramento firmatum omnium bonorum, et jurium ad Ecclesias, Beneficia, aliaque Loca pia spectantium respectivos beneficiatos, seu Administratores statuit S. Congregatio in *Balneoregien. Visitationis SS. Liminum quoad Inventa-*

rium 14. *Aprilis ad I. Dubium.*

Antequam vero decerneret, utrum singulis decenniis essent *inventaria* hujusmodi renovanda ab Episcopo exquisivit Synodorum particulas quas tantum indicaverat, *ibid. ad II. Dub.*

Contra reluctantes procedi posse nedum poena pecuniaria, sed etiam censurarum pro Episcopi arbitrio, et prudentia censuit eadem S.Congregatio, *ibid. ad III. Dub.*

Investimentum. Vide *Sanatio*,

Ab *Irregularitate* super defectu partis pollicis lævæ manus dispensationem per Breve concedendam esse facto verbo cum Sanctissimo statuit S, Congregatio Clerico Joanni Baptistæ Joseph Bouchez sed cum digitali aureo, vel argenteo inaurato ita inhærente, ut omne periculnm arceretur, quod in sacro peragendo cadere posset, et præmisso experimento coram Cæremoniarum Magistro, et dummodo eo digitali in nulla alia actione uteretur, ac reverenter in capsula custodiretur *in Cameracen. Irregularitatis* 17. *Februarii*.

Jura Parochialia. Vide *Parochus*.

Jus Sepeliendi, Vide *Tumulatio, Parochus.*

Consulendum esse Sanctissimo pro extensione *jurispatronatus* Parœciæ S. Michaelis loc. Mazzanelli Brixien. Dioecesis censuit S. Congregatio, nec non approbandas esse conditiones a Comitissa Dorothea Uggeri Luzzago in nova donatione appositas, nempe quod juspatronatus ad suos hæredes, et successores transeat, *in Brixien. Jurispatronatus* 15. *Septembris*.

L

S. Congregatio statuit *Legatum* pium Marchi adimplendum esse in Parœcia *di Linaro* solutis Parocho obulis viginti pro qualibet Missa ibi celebranda singulis diebus festis ad formam fundationis, et quatenus Parochus renunciaret, indulsit adimplementum Legati in Cathedrali Ecclesia fieri posse *in Imolen. Legati* 17. *Febr. ad I. Dub.*

Quia vero Missæ ejusdem *Legati* adimpletæ fuere bona fide a Legatariis in Cathedrali concessa fuit Sanatio ad cautelam facto verbo cum Sanctissimo, *ibid. ad II. Dub.*

Literæ Apostolicæ. Vide *Aperitio Orit, Reductio*.

M

Mansionariis Ecclesiæ Cathedralis Calliensis ab Angelo Maria Felici institutis concessa fuit bonorum administratio juxta resolutionem Capitularem, nempe firma remanente penes Capitulum administratoris electione, gestionis revisione, et facultate deponendi administratorem in casu negligentiæ *in Callien. Administration's Bonorum* 2. *Junii*.

Non constare de *Matrimonii* nullitate initi inter Franciscum Erba, et Joachimam Cutajar judicavit S. Congregatio, cum Mulier, quæ coram Parocho, et testibus consensit, statim a viro non discesserit, imo per biennium cum viro cohabitaverit, et Matrimonium consummaverit, et præsertim cum ex testium depositionibus non liquido constaret, graves fuisse minas, atque sævitias, ex quibus injusta vis, atque *metus* oriri posset *in Melevitana Nullitatis Matrimonii* 24. *Martii*.

Cum vero nihil novi a Joachima fuerit deductum Sacra Congregatio judicium suum confirmavit super validitate Matrimonii *in eadem* 22. *Decembris*.

Matrimonialia Obsequia. Vide *Cohabitatio*.

Denegandam esse dispensationem applicationis *Missæ Conventualis* pro benefactoribus in genere Capitulo Drepani Mazzariensis Diœcesis statuit Sac. Congregatio. Verum ob reditnum te-

nuitatem reduxit hoc onus omnibus diebus festis etiam reductis, necnon permisit, ut in diebus ferialibus eadem Conventualis Missa pro benefactoribus Reggio, et Nobili cum memento pro omnibus applicaretur. Tandem consulendum Sanctissimo decrevit, ut quoad præteritas omissiones absolverentur Capitulares, celebrata unica Missa cum cantu, et interventu totius Capituli *in Mazzarien. Missæ Conventualis 2. Junii*.

Missa. Vide *Absolutio*, *Applicatio*, *Capellania*, *Capellanus*, *Concordia*, *Legatum Pium*, *Reductio*.

Constare de credito *Montis* Pietatis Tudertini contra Octavianum Ciccolini in summa scutorum 986. 28., atque de credito contra Leonardum Santorelli in summa scutatorum 130., nec non a die interpellationis requisitorum Pauli de Castro deberi fructus, dummodo non excedant sex pro quolibet centenario, et anno, facta legali inscriptione, decrevit Sac. Congregatio in *Tudertina Redditionis Rationum, et Concordiæ 14. Aprilis ad I., II., et III. Dub.*

N

Nominatio. Vide *Capellania*, *Præsentatio*, *Suspensio*.

O

Obreptio. Vide *Aperitio Oris*.

Obsequia Matrimonialia. Vide *Cohabitatio*.

P

Diaconum Gregorium Cataldi non decessisse censuit Sac. Congregatio e jure tum *Paræciæ* S. Crucis, tum alterius *Paræciæ* nuncupat. di *Pescia*, cujus, suadente Episcopo, concursum subiit, cum ab eodem Episcopo, absque ulla culpa Diaconi Cataldi, dilata fuisset ultra annum ejus promotio ad S. Presbyteratus Ordinem in *Spoletana Collationis Paræciæ 2. Junii ad I. Dub.*

Ac proinde eumdem Cataldi in primo dicta *Paræcia* S. Crucis, cujus jam possessionem cæperat, et fidei professionem emiserat instituendum esse decrevit Sac. Congregatio, præfixo tamen eidem termino arbitrio Ordinarii ad suscipiendos Sacros Ordines, *ibid. ad II. Dub.*

Canonicus Curatus Ecclesiæ Cathedralis Balneoregien. ægrotos ruriculas visitare, eisque morti proximis adsistentiam præbere ad formam Ritualis Romani tenetur, necnon Episcopus curare debet, ut provisæ sint *Paræciæ* Capellano Curato, ne ruriculæ, vel Civitatis Incolæ spirituali adsistentia careant, prout definivit Sac. Congregatio in *Balneoregien. Visitationis SS. Liminum quoad curam animarum 14 Aprilis*.

Paræcia. Vide *Redintegratio*, *Unio*.

Parochum Eustachium Olivieri *privandum* non esse censuit Sac. Congregatio *Paræcia Strangolagalli* Verulanæ Diœcesis; ideoque removendum esse Æconomum, ac eidem Parocho Olivieri restituendos esse fructus a die constitutionis Æconomi pro summa liquidanda ab R. P. D. Secretario ad formam Rescripti Sanctissimi *die 14. Julii 1819.* quo deputatus fuerat Æconomus cum congruo emolumento statutum fuit in *Verulana Privationis Paræciæ 15. Septembris ad I., II., et III. Dub.*

Substineri dixit Sac. Congregatio præscripta Emi Abbatis Trium Fontium lata die 29. Septembris 1819., ideoque non licere iis Canonicis Nullius Orbetelli qui *Parochum* Archipresbyterum deservire, et coadjuvare tenentur, Matrimoniis interesse absque Ordinarii, vel Parochi licentia; itemque posse eumdem Abbatem coarctare, et etiam tollere facultatem au-

diendi confessiones memoratis Canonicis, sicut cæteris Confessoribus in *Nullius Orbeteli Jurium Parochialium* 2. *Junii ad I., et II. Dub.*

Nec non ad *Priorem* Archipresbyterum qui Parœciæ curam habet, non vero ad Canonicos Coadjutores spectare jus distribuendi testimonia peractæ Communionis Paschalis, et conficiendi statum Animarum, *ibidem ad III Dub.*

Parocho domicilii non Præposito Cathedralis competit jus administrandi Sacramenta omnibus ad Capitulum Ecclesiæ Cathedralis Miniatensis pertinentibus. Eorumdem cadavera sepelienda sunt in Cathedrali, requisito tamen proprio *Parocho* pro associatione, quatenus adsit sepulchrum pro addictis Chori servitio, vel Sepulchrum majorum, vel ibi illud elegerint, salva tamen quarta funeris juxta loci consuetudinem *Parocho* domicilii, ad quem spectat Cadaveris aspersio, antequam e domo efferatur, et *De profundis* intonatio ut censuit Sacra Congregatio in *S. Miniatis Jurium Parochialium* 24. *Novemb. ad I., II., III., et IV. Dub.*

Ad formam Constitutionis S. M. Pii IV., et Ritualis Romani a S. Congregatione statutum fuit *Parochis* competere jus faciendi absolutionem super Cadavera defunctorum in agris, delata ad Ecclesias Parochiales ab Archiconfraternitate Mortis, et Orationis Urbis in *Romana Jurium Parochialium* 24. *Martii ad VII. Dub.*

Parochus. Vide *Quarta Funeraria*, *Tumulatio*.

Quatuor *patrimonia* sacra ab Episcopo Montis Politiani piissima liberalitate constituta Sac. Congregatio approbavit juxta ejusdem Episcopi preces, nempe cum conditione a Clericis nominatis, qui et pauperes esse debent, specialiter excepta in actu nominationis, in eadem Diœcesi permanendi, nec non illa amittendi, si alibi domicilium statuant, postquam ab Ordinario moniti ad propriam Diœcesim non remeaverint in *Montis Politiani Patrimonii Sacri* 21. *Julii*.

Quamvis Secundo Piacenti resignaverit R. P. D. Conversi Canonicatum Basilicæ S. Mariæ Transtyberim, reservata sibi *pensione* scut. 120. super fructibus, reditibus certis, et incertis, quæ fere excedit *præbendæ* fructus, tamen ad dictum Piacenti spectare onus solvendi Sacrario *pensionem* scut. quinquaginta censuit Sac. Congregatio ad formam Brevis 18. Novembris 1806., quo ea oneratur ultimus Canonicus quemadmodum nunc est Piacenti in *Romana Pensionis* 21. *Julii*.

Pensio. Vide *Aperitio Oris*.

Cum Prior S. Sixti Pisarum probare nequiverit, vel ex concessione, vel ex consuetudine jus, quod asserebat, ad suam dignitatem pertinens, sedendi scilicet in Choro immediate post Canonicos, et *præcedendi* in processionibus Capellanos Ecclesiæ Primatialis Pisanæ, Sac. Congregatio hoc jus Priori competere denegavit in *Pisana Præcedentiæ* 22. *Decembris*.

Nullam esse nominationem a Comite Joanne Ruffo factam per sortem, et servandam esse *Præsentationem* factam a Luca Soardi compatrono, postquam a sorte recessit, statuit Sacra Congregatio, tum quia sortes in electionibus, et præsentationibus a Sacris Canonibus vetitæ sunt, tum quia Laicis *patronis* denuo *præsentare* licet, si nulla sit prima *præsentatio* in *Ariminen. Nominationis*, et *Præsentationis* 17. *Februarii*.

Q

Parochis ad formam Statuti Cleri Romani *quartam funerariam*, seu medietatem emolumentorum competere censuit Sac. Congregatio in exequiis decedentium in agris, quæ fiunt in Ecclesia Archiconfraternitatis, et Mortis Urbis occasione tumulationis in

Romana Jurium Parochialium 24. *Martii ad III. Dub.*

Quarta. Vide *Tumulatio*, *Parochus*, *Sepeliendi jus*, *Sepultura*.

R

Rationis Redditio. Vide *Administrator*.

Cum adhuc extet apud Beneficiatos fundus Urbestalle iisdem cum onere Missæ Conventualis tradito a Canonicis Cathedralis Amerinæ, et cum culpabilis esset redituum imminutio, Sac. Congregatio neque dispensavit Beneficiatos ab ejusdem Missæ applicatione, nec Choralis servitii *reductionem* concessit in *Amerina Reductionis, seu Novæ Dotationis* 22. *Decembris ad I., et II. Dub.*

Distulit vero judicium circa provisionem *redituum* tenuitati, *ibid. ad III. Dub.*

Denegavit quoque absolutionem ab onere *redintegrandi* Capitale, et voluit, ut ii, qui Capitalis detrimento causam dederunt, consulerent conscientiæ suæ, quomodo vero ad *redintegrationem* præstandam teneantur, prorogando Sententiam, Episcopo juxta mentem scribi decrevit *ibid. ad IV., et V. Dub.*

Prævio recessu a decisis sub *die* 8. *Februar.* 1817. quatuor Capellanias attenta paupertate patronorum ad unam tantum *reduxit* Sac. Congregatio cum onere Missam quotidianam applicandi pro omnibus, pro quibus quatuor Capellaniæ erant erigendæ, nec non statuit, ut assignaretur congruus fundus liber, super quo curaret Archiepiscopus hypothecariam inscriptionem fieri, et oneratam voluit patronorum conscientiam pro *redintegratione* aliarum Capellaniarum quatenus melioris evaderent fortunæ in *Januen. Reductionis* 2. *Junii*.

Reducendas esse Capellanias a Parocho Joanne Laurentio Arzeno fundatas ob redituum inculpabilem imminutionem censuit Sac. Congregatio ad sex tantum cum dimidio tributo singulis assignamento libellarum 500., ita ut assignentur tres Capellaniæ pro Ecclesia S. Martini vulgo *di Zoagli* loco quinque Capellaniarum; duæ in Ecclesia S. Michaelis loco trium, et una cum dimidio in Ecclesia *di Semoville* loco duarum cum tertia parte, et Sanctissimo consulendum pro approbatione in *Januen. Condonationis, Reductionis, Translationis, et Absolutionis* 21. *Julii ad I., et ad VI. Dub.*

Ad duas Missas festivas, alteram in publico Oratorio *alla Lama*, alteram in privato Sacello Comitissæ Catharinæ Bonandrini, durante ejus vita, ac postea in Ecclesia Parochiali *reduxit* Sac. Congregatio Legata Missarum Familiæ Odoardi; emissa vero per dictam Comitissam obligatione in forma juris valida, et facta inscriptione hypothecaria super fundo libero ad formam edicti in *Asculana Reductionis* 21. *Julii*.

Antequam sententiam dicerent EE. PP. super *redintegratione* Parochi SS. Joannis, et Pauli Ariminen. ad exercitium omnium jurium parochialium dictæ Paræciæ, quæ suppressa fuit, ita ut esset locus *restitutioni* emolumentorum, et Paræciæ integritatis provisioni, censuerunt apetitionem oris adversus Rescripti Sanctissimi *diei* 5. *Februarii* 1817. impetrandam, quatenus Episcopus de consensu Parochorum S. Augustini, et S. Agnetis, quibus unita fuit SS. Joannis, et Pauli suppressa Paræcia, rem componere nequeat in *Ariminen. Parochiarum* 15. *Septembris ad I., II., et III Dub.*

Attenta consanguinitate cum fundatore, hæredum gravatorum paupertate, nec non diminutione redituum forsan secuta ex negligentia ascendentium, Missæ quotidianæ Legatum tum alterum libellarum centum Mutinensium expendendum in Missarum Officium in die Anniversario Cæsaris Bassoli

fundatoris celebrandarum ad decennium *reduxit* Sac. Congregatio ad unam Missam omnibus diebus festis, etiam reductis, et Missam cum cantu in die obitus anniversarii firmo remanente distributionis panis Legato *in Mutinen. Reductionis Missarum* 24. *Martii*.

Judicium prorogavit Sac. Congregatio super *reductione* Missarum ootenta a Religiosis S. Mariæ supra Minervam nisi prius obtineretur facultas obloquendi cum clausula de deputione oris adversus Rescriptum Sac. Congregationis Rev. Fabricæ diei 17. *Augusti* 1804. latum in *Romana Capellaniæ* 14. *Aprilis ad IV. Dub.*

Reductio. Vide *Concordia*, *Missa Conventualis*, *Servitium Chori*.

Standum esse in decisis statuit Sac. Congregatio, ideoque esse locum *remotioni* Altaris, et Simulacri SS. Crucifixi, cæterorumque ornamentorum ab Ecclesia Parochiali Lucensi S. Michaelis in Foro favore sodalitii vulgo *de' Bianchi* in *Lucana Remotionis, et Restitutionis Altaris* 24. *Nov. ad I. Dub.*

Confirmavit quoque alterum resolutionem, qua cautum fuit, ut hæc *remotio* fieret sumptibus Sodalitii *de' Bianchi*, subrogatio vero alterius Altaris sumptibus operis pii S. Michaelis, et rem ad R. P. D. Secretarium cum Sanctissimo juxta mentem remisit *ibid. ad II. Dub.*

S

Concedendam esse approbationem investimenti scut. 950. ab Administratoribus Orphanotrophii Calliensis favore Legati Gaugelli Lenci, facta tamen inscriptione ad formam Edicti censuit Sac. Congregatio. Item *sanationem* concessit pro summis impensis in dimissione æris alieni favore dicti Orphanotrophii, et in sublevandis Orphanis, nec non permisit ut reliqua scut. 298. impendi possint favore hæredum Canonici *Fioravanti* jam Administratoris Orphanotrophii pro sumptibus ab ipso peractis in *Callien. Sanationis, et Absolutionis* 18. *Augusti ad II., III., et IV. Dub.*

Sanatio. Vide *Concordia*, *Legatum Pium*, *Transactio*.

Salarium. Vide *Capellanus*.

Ob suffragiorum discrepantiam distulit S. Congregatio judicium circa jus *sepeliendi*, et exponendi Monialem Veronicam Massi, nec non circa emolumentorum restitutionem, quæ Parochus S. Martini Caldarolæ perceperat intra cujus Paræciæ fines, nondum restituto Monasterio decessit Veronica, quæque contendebat Parochus sepulcri gentilitii in *Camerinen. Funebris* 23. *Junii*, *et* 15. *Septembris ad I., et II. Dub.*

Tandem in Ecclesia, ubi adest majorum *Sepulchrum* exponendum esse cadaver Monialis Veronicæ Massi defunctæ ante Monasterii restitutionem, ibique funus peragendum, non obstante publici Coemeterii erectione, confirmavit S. Congregatio salva *quarta* funeris juxta consuetudinem loci Parocho domicilii *in Eadem* 24. *Nov. ad I., et II. Dub.*

Attenta consuetudine, S. Congregatio Canonicis Ecclesiæ Collegiatæ Civitatis *Evoli* denegavit indultum præstandi *Servitium Choro* alternis hebdomadis *in Salernitana Servitii Chori* 21. *Julii ad I. Dub.*

Eadem de Causa, et quia ex Bulla erectionis Mansionarii ejusdem Ecclesiæ tenentur quotidie Choro interesse S. Congregatio concedere noluit *servitium alternativum ibid. ad II. Dub.*

Reductionem *Servitii* Chori denegavit Sacra Congregatio Beneficiatis Verotti, et Manganoni in Basilica S. Mariæ in Cosmedin tum quia reditus notabiliter diminuti non erant, tum quia Officiatura Choralis detrimentum patiebatur *in Romana Servitii Chori* 17. *Februarii ad I., et II. Dub.*

Sors. Vide *Præsentatio*.

Sepultura. Vide *Tumulatio*.

In sententiis, quibus decretum fuit *Spolium* refici debere sunt expensæ judiciales, et extrajudiciales; ideoque servandam esse *Sententiam* Curiæ Archiepiscopalis Januensis favore Capituli Collegiatæ Civitatis Novi statuit Sac. Congregatio in *Derthonen. Spolii, Manutentionis, et Redintegrationis* 14. *Aprilis ad II., et III. Dub.*

S. Congregatio decrevit constare *de Spolio* illato Capitulo Collegiatæ S. Mariæ Assumptionis vulgo *di Piazza* Civitatis Novarum ex decreto Episcopi Villaret; quo eidem Capitulo sublatum fuit jus privativum benedicendi fontem baptismalem, et Cereum Paschalem in die Sabati Sancti cum interventu Parochorum SS. Petri, Andreæ, Nicolai vel per se, vel mediantibus eorum deputatis, nec non in eadem die pulsandi campanas ante cæteras Parochiales Ecclesias, atque distribuendi in Feria V. in Cœna Domini Oleo Sancta cæteris Parochis, ita ut Capitulo concesserit manutentionem, et quatenus opus esset redintegrationem *ibid. ad I. Dub.*

Subministratio. Vid *Aperio oris*.

Subreptio. Vide *Aperitio oris*.

Subsidium dotale relictum a Salvatore Scandellum usque ad scut. 500. augere censuit Sac. Congregatio favore filiæ Joannis Angeli Giorgi septimo consanguinitatis gradu juxta civilem computationem cum testatore conjunctæ. Verum juxta modum, nempe ut suppressa annua collatione dotium favore novarum concurrentium, donec extinguatur debitum dotium promissarum puellis jam nuptis, ex septem Annuis *subsidiis* dotalibus quinque cedant in extinctionem præfati debiti favore nuptarum, et reliqua duo favore filiæ Joannis Angeli Giorgi. Extincto vero nuptarum debito quatuor annua subsidia cedant favore dictæ Giorgi, donec exegerit integra scut. 500., reliqua vero tria conferantur ad formam fundationis in *Velitern. Subsidii Dotalis* 21. *Julii*.

Suspensio. Vide *Collegiata*.

Sac. Congregatio precibus Joannis Cajetani Ghivizzani non annuere censuit, quibus postulabat bona omnia pertinentia ad Capellaniam ab Augustino De Guivizzano institutam, quamvis affrancationis ope medietatem sibi addicere valebat, Beneficiato restituere, ea imposita conditione, nempe ut sui descendentes masculi, iisque deficientibus, masculi ex fœminis bonis omnibus usufruantur, cum obligatione omnibus oneribus implendi; ideoque nominationis *suspensionem* denegavit, et statuit, ut in casu vacationis Patroni ad nominationem deveniant *in Lucana Capellaniæ* 20. *Januarii ad I., et II. Dub.*

Quum S. Pœnitentiaria eidem retinere medietatem bonorum ad dictam Capellaniam permiserit, quia affrancatione usus fuerit, Sac. Congregatio Archiepiscopo Lucensi commisit, ut, prævia *separatione* medietatis omnium bonorum per peritos ex officio eligendos facienda curaret illius traditionem Capellano, et transcriptionem nomine Capellaniæ in publicis tabulis censualibus *in eadem ad III. Dub.*

T

Tenuitas Redituum. Vide *Reditus*.

Thori Separatio. Vide *Cohabitatio*.

Consulendum esse SSmo censuit S. Congregatio pro sanatione *transactionis* 19. Junii 1801. inter Antonium Lenci, et Administratores Orphanotrophii Calliensis, sed præscripsit, ut tum sors scut. 1700. Antonio Lenci debita, tum fructus tam soluti, quam solvendi ad formam legis, et tariffæ reducerentur; nec non esse consulendum Sanctissimo pro absolutione a censuris *in Callien. Sanationis, et Absolutionis* 18. *Augusti ad I., et V. Dub.*

Transactio. Vide *Concordia*.

Sac. Congregatio ab Ecclesia Paræciali S. Michælis loci *Olivastro* ad publicam Capellam ruralem Familiæ Gimelli Patronæ unius Capellaniæ *translationem* permisit, tum quia nullum ex hac præjudicium infertur Ecclesiæ Paræciali ob erectionem alterius Capellaniæ ab uno ex Gimellis factam, tum quia valde utilis est incolis; namque alias sæpe sacrum non audirent. Statuit vero Sac. Congregatio, ut a Capellano in diebus festis recitentur cum populo actus virtutum theologalium, et consuletur Sanctissimo pro approbatione *in Januen. Condonationis, Reductionis, Translationis, et Absolutionis* 21. *Julii ad III, et ad VI. Dub.*

Ad formam Decreti Card. Guadagni a a S. M. Pio VI. approbati Archiconfraternitati Orationis, et Mortis Urbis Sacra Congregatio censuit competere tum in propria, tum in aliena Ecclesia juxta Const. Pii IV., et Decretum S. Visitationis jus efferendi, et *tumulandi* cadavera decedentium in agris. Sed per Emos Urbis Vicarium, et Protectorem auditis confratribus nonnullas selegi Ecclesias mandavit, quæ Confratribus commodiores futuræ essent, et Confratres sese cantu abstinerent quatenus Ecclesias ingrederentur tempore Sacrarum functionum *in Romana Jurium Parochialium* 24. *Martii ad I., et II. Dub.*

Cadaver pauperum decedentium in Urbe non electa Sepultura Archiconfraternitatem posse efferre, et *tumulare* ad formam memorati Decreti S. Visitationis statuit eadem Sac. Congregatio, *ibid. ad IV. Dub.*

Nec non pauperes adscriptos eidem Archiconfraternitati posse in ejusdem Ecclesia *tumulari* de licentia Parochi, si ibi Sepulchrum elegerint, autumavit eadem Sac. Congregatio, quin competat pro hujusmodi associatione, et *tumulatione* aliquid emolumenti Parocho, *ibid. ad V., et VI. Dub.*

Tumulatio. Vide *Parochus, Quarta*.

Venditio. Vide *Emphiteusis*.

V

Liberum esse Episcopo Terracinen., Setino, et Privernen. tres habere *Vicarios* generales, et Cancellaria statuit Sac. Congregatio, quæ Ecclesiæ, et Civitati Setinæ ideo denegavit jus privativum retinendi unicum *Vicarium* generalem, et unicam Cancellariam generalem pro tribus æque principaliter unitis Diœcesibus, ideoque non dandam Setinis esse, manutentionem censuit *in Terracinen., Setina, et Privernen. Juris habendi Vicarium Generalem, et Cancellariam Generalem* 15. *Septembris ad I., et II. Dub.*

Visitator. Vide *Collegiata*.

Vis, et Metus. Vide *Matrimonium*.

Unionem Ecclesiæ Paræcialis S. Mariæ de Populo exterorum, quæ erat promiscuæ jurisdictionis Episcopi Spoletani, et Reatini, cum Parochiali Ecclesia S. Donati Spoletanæ Diœcesis Sac. Congregatio probavit juxta votum utriusque Ordinarii. Collationem vero per duas vices ad Spoletanum Episcopum, et tertia vice ad Episcopum Reatinum spectare decrevit, nec non jus *visitationis* ab Ordinario, qui Parochum instituit, dari præscripsit *in Spoletana, et Reatina Unionis* 28. *Decembris*,

Cum hisce temporibus impossibile sit invenire qui juxta *voluntatem* Testatoris cautionem præstet pro Clericis pauperibus in Seminario Ferrariensi alendis, ut quod iis præstatum sit, reddant, si ad Sacros ordines non ascenderent; Sacra Congregatio commutando Testatoris voluntatem delendam esse censuit cautionem tantum, et statuit, ut arbitrio Archiepiscopi onus aliquod alumnis recedentibus

et in Ecclesiastico in suffragium ad formam testamenti imponatur, et eidem Archiepiscopo curæ commisit, ne admittantur, nisi habentes requisita Sac. Concilii Tridentini, et cognita mutatione eorum voluptatis e Seminario dimittat, facto verbo cum Sanctissimo in *Ferrarien. Commutationis Voluntatis* 20. *Januarii*.

FINIS.

INDEX
CONCLUSIONUM

Quæ adnotatæ sunt in Foliis Causarum anni 1821.

ABSENTIA

Legitimæ causæ absentiæ a residentia sunt Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, aut evidens Ecclesiæ, vel Re publicæ utilitas, *pag.* 18. §. *Hisce*.

Vide *Capitulares*, *Concilium Tridentinum*, *Clericus*, *Distributiones*.

ABSOLUTIO

Concurrente impotentia, absolutio Missarum etiam Conventualium, quæ non fuerunt celebratæ, concedi solet, *pag.* 163. §. *At quidquid*.

Vide *Condonatio*.

ACTUS FACULTATIVUS

Nec necessitatem, nec obligationem inducunt actus facultativi, *pag.* 289. §. *Nec*.

Tales non censentur si concurrant mandatum Superioris, necessitas, et coactio, *ibid.*

Non pariunt præscriptionem, sed maximi sunt roboris in linea præsumptiva, *pag.* 294. §. *Diluuntur*.

ADMINISTRATOR

Loco damnorum reficere debet Administrator summas, quæ propria culpa non exegit, quæque amplius exigi nequeunt *pag.* 85. §. *Sunt enim*.

Vide *Bona Ecclesiæ*.

AFFINITAS

Affinitas non parit affinitatem, multoque minus cognationem *pag.* 45. §. *Postremo*.

ALIENATIO

Irritus est quilibet contractus alienationis rerum, vel jurium Ecclesiæ, nisi præscriptæ a Sacris Canonibus intercedant solemnitates *pag.* 11. §. *Porro*, *et pag.* 52. §. *Sacris*.

Harum altera est beneplacitum Apostolicum, altera vera necessitas, vel evidens utilitas *pag.* 11. §. *Porro*.

Rectissime vero hæ solemnitates demandantur, ne bonis Ecclesiarum irrogetur detrimentum, *ibid.*

Et ne subsint alteri potestati, quam illi ab ipso Deo constitutæ, *ibid.*

In *Extrav. Ambitiosæ* permittitur terrulas, aut vineolas exiguas vendi posse sine Beneplacito Apostolico, *pag.* 51. §. *At*.

Ex Canonistarum doctrina judicis arbitrio est declarare hujusmodi exiguitatem *cit. pag.* 53. §. *An*.

Solemnitates præscriptæ in alienationibus, vel emphytheusi bonorum Ecclesiæ non requiruntur si bona sint solita locari juxta *Extrav. Ambitiosa*, *pag.* 2. §. *Qui tuetur*.

Illa autem dicuntur bona locari solita, quæ bis sine solemnitatibus, accedente tamen quadragenaria, locata fuere *pag.* 2. §. *Ea vero*

Vel etiam ea, quæ intercedentibus Solemnitatibus, semel locata fuerunt, *ibid.*

In alienationibus nunquam prætermittuntur edicta etiamsi concurrat Ecclesiæ utilitas, *pag.* 53 §. *At*.

Vide *Concordatum*, *Emphyteusis*, *Juspatronatus*, *Privatio*.

AMOVIBILITAS

Vide *Parochus*.

APERITIO ORIS

Adversus Summi Pontificis rescripta obloqui nequit, nisi prius facultas data sit cum clausula de Aperitione oris, *pag.* 124. §. *In quarto*, *et pag.* 383. §. *Agitur*.

Oris aperitio intrat ad impugnandam gratiam ob reticitam veritatem, suggestamque falsitatem, *pag.* 40. §. *Arbitrium*, *pag.* 114. §. *Actor*, *pag.* 115. §. *E contrario*, *pag.* 181. §. *Quoad*, *pag.* 187. §. *Quæritur*, *et pag.* 304. §. *Breviter*.

Intrat quoque ad impediendam exequutionem literarum Apostolicarum decreto irritanti, et Clausula sublata munitarum *cit. pag.* 181. §. *Quoad*.

Vide *Falsitas*.

ARCHICONFRATERNITAS

Archiconfraternitas Mortis Urbis ex decreto cl. me. Card. Guadagni jus habet efferendi, et sepeliendi cadavera decedentium in agris *pag.* 65. §. *Paucis*.

Hoc jus exercet, quando defuncti Parochus illa sepelire vel negligat, vel recuset juxta confirmationem S. M. Pii VI., *ibid.*

Immemorabili, seu plusquam centenaria consuetudo memorato gaudet privilegio, *pag.* 66. §. *Pari*.

Hujus Capellanus stolam ferre, et absolutionem facere potest, si Parochus non adsit, vel adesse nolit, *pag.* 67. §. *De Septimo*.

BENEFICIATUS

Vide *Beneficium*.

BENEFICII FUNDATOR

Licet Fundatori moderari generalem juris communis dispositionem circa bonorum administrationem in beneficiis, quæ instituit, *pag.* 167. §. *Quare*.

BENEFICIUM

Fructus beneficii alimentorum loco succedunt, *pag.* 72. §. *Sacerdoti*.

A S. Pio V. improbatur consuetudo, qua novus præbendatus perceptione fructuum beneficii privatur, qui in aliorum cedant utilitatem, *ibid.*

Quod semper a S. Congregatione fuit decretum *pag.* 73. §. *Innumeræ*,

A die legitimæ captæ possessionis præbendæ fructus debentur *pag.* 72. §. *Sacerdoti*.

Beneficiorum fructuum cessiones nullæ sunt ex Constitutione *Universalis* S.M. Benedicti XIV., *pag.* 175. §. *Ne Contractus*.

Imo sub pæna excomunicationis, aliisque pænis statutis contra alienantes bona Ecclesiæ vetitæ sunt omnibus Clericis quacumque dignitate, et privilegio insignitis, *p.* 177. §. *Re quidem*.

In citata Constitutione beneficii nomen stricte est interpretandum, ideoque omnia bona Ecclesiæ comprehenduntur nomine beneficii *cit. p.* 177. §. *At*.

Si ex negligentia, vel culpa Beneficiati Ecclesiæ bonis damnum obveniat, hoc resarcire ex propriis bonis ipse debet *pag.* 351. §. *Certe*.

Vide *Clericus*, *Concilium Tridentinum*, *Distributiones*, *Electio*, *Jus quæsitum*, *Nominatio*, *Præsentatio*, *Renunciatio*, *et Vocatio*.

BENEPLACITUM

Contractus nulliter initus ob defectum beneplaciti Apostolici in alienatione

bonorum, vel jurium Ecclesiæ non semel sanatus fuit a Sanctissimo attenta utilitate causæ piæ, vel evidenti necessitate *pag.* 71. §. *De omisso*.
Vide *Alienatio*, *Transactio*.

BONA ECCLESIÆ

Dominium Ecclesiæ bonorum est penes ipsam Ecclesiam *pag.* 167. §. *Atque*.
Administratio penes beneficiatum a die possessionis beneficii. *ibid.*
Hæc generalis regula limitatur ex conditionibus a fundatoribus adjectis *cit. pag.* 167. §. *Quare*.
Vide *Beneficii Fundator*.

BONA INDUSTRIALIA, vel QUASI-PATRIMONIALIA

Bona industrialia, vel quasi-patrimonialia vocantur ea, quæ Clerici ex industria, vel labore aliquo spirituali sibi acquirunt, *pag.* 177. §. *At e contrario*.
Idem dicendum est de his, quæ functionibus Ecclesiasticis, veluti ex celebratione Missarum, et concionibus Clericis obveniunt. *ibid.*
Dummodo absque intuitu beneficii illa percipiant, *ibid.*

CADUCITAS

Caducitatis pœna non incurritur, nisi comminata sit a disponente, *pag.* 122. §. *Sed*.
Nec quovis argumento etiam ex majoritate rationis ad alium casum, aliasque personas extendi potest, *ibid.*
Quælibet vel levis causa sufficit ad excludendam caducitatem, in qua requiritur positiva culpa, malitia, ac dolus, *ibid.*

CANONICUS THEOLOGUS

Vide *Optio*.

CANCELLARIA

Vide *Episcopus*.

CAPITULARES

Deficiente necessaria Causa, reprobantur statuta, vel consuetudines vacandi a servitio Chori ultra tres Menses *pag.* 213. §. *Ad tramites*.
Attendenda est magis consuetudo non abessendi per tres Menses, quam statutum, *pag.* 214. §. *Sequitur*.
Vide *Absentia*, *Concilium Tridentinum*, *Distributiones*.

CAPITULUM

Capitulum absque ulla pia, et necessaria causa, sine necessitate, et auctoritate Capituli aliquid in aliorum præjudicium disponere nequit *pag.* 168 §. *Addendum*.
Efformat morale corpus, quod ab extraneo licet dignitate insignito dividi nequit, *pag.* 360. §. *Sed*.

CATHEDRALIS

Metaphorice, et analogice Cathedralis dicitur Parœcia universalis, *pag.* 301. §. *Secundo*.
Hoc sibi tantum vindicat locum quando limites Parœciarum non sint constituti, *ibid.*
Non habet jus sepeliendi Canonicorum cadavera, nisi illi expresse ibi sepulturam elegerint, *pag.* 310. §. *Secundum*.
Dummodo non adsit Canonicorum sepulchrum, *ibid.*

CENSURA

Vide *Episcopus*.

CENTENARIA

Vide *Consuetudo*.

CITATIO

Nullum est decretum ex defectu citationis, *pag.* 109. §. *Quæritur.*
Hæc extrajudiciali interpellatione suppleri nequit, *ibid.*
A citatione exordium sumit judicium, *pag.* 110. §. *Agitur.*
Citatio ad confinia. Vide *Matrimonium, Textus Canonici.*

CLERICUS

Clericus, dissentiente Episcopo, discedere nequit a Diæcesi, ob cujus utilitatem ordinatus fuit, *pag.* 245. §. *Siquidem,*
Etiamsi nullo gaudeat residentiali beneficio, *ibidem.*
Imo ei interdictum est sacrorum exercitium, *ibid.*
Illegitime vero absens a residentia privari potest beneficio, licet ad jus titulum fuerit ordinatus, et suspensus remaneat, *pag.* 246. §. *Verum*, *et pag.* 247. §. *Quatenus.*

COACTIO

Coactio est naturali libertati contraria, *pag.* 60. §. *Injuste.*
Est injusta, quando non agitur de impediendis indignis nuptiis, aut de avertendo damno ex inconsiderato amoris æstu, *ibidem.*
Vide *Consensus*, *Libertas*, *Matrimonium*, *Metus*, *Actus facultativi.*

CŒMETERIUM

Cœmeterii constructione publicæ valetudinis causa non est Ecclesiis jus sepeliendi sublatum, sed Sepulturæ locus variatur, *pag.* 111. §. *In quarto*, *pag.* 199. §. *Parochus*, *et pag.* 272. §. *Cum et seq.*
Idcoque non impedit emolumentorum perceptionem, et jus peragendi exequias *cit. pag.* 111. §. *In quarto*, *et pag.* 191. §. *Quo vero*, *et pag.* 271. §. *Post hæc*, *et seq.*
Hoc militat tam in parochialibus Ecclesiis, quam in iis, ubi extat sepulchrum gentilitium *pag.* 192. §. *Extranea*, *et pag.* 271, §. *Post hæc*, *et seq.*

COHABITATIO

Vide *Consensus*, *Matrimonium*, *Metus*, *Ratihabitio*, *Thori separatio.*

COMPETENTIA

Vide *Judicium.*

CONCILIUM ROMANUM

Cap. 1. *Tit.* 12. *de Fid. Instrum.* Censuras comminatum est contra Beneficiorum Rectores, et locorum piorum Administratores, qui intra annum Inventarium non exhibuissent, *pag.* 96. §. *In sacra.*
In *Appendice* statuit hoc inventarium juramento esse firmandum, *pag.* 98. §. *Sacrum*,
Hæc jam statuerat Xistus V. sa. mem., *pag.* 102. §. *Inquirendum.*

CONCILIUM TRIDENTINUM

Sess. 14. *cap.* 1. *de Reform*, Permittit Episcopis interdicere suis Clericis ascensum ad S. Ordines quacumque ex causa etiam ob occultum crimen, *pag.* 131. §. *Hæc.*
Sess. 14. *cap.* 9. *de Reform.* Vetat Beneficiorum unionem, quæ in distinctis Diæcesibus sunt erecta, *pag.* 365. §. *Verum.*
Sess. 21. *cap.* 4. *de Reform.* Ex fructibus ad Ecclesiam Matricem pertinentibus assignanda est, etiam invito Rectore, portio canonica arbitrio Episcopi Sacerdotibus, qui præficiuntur Ecclesiis noviter erectis, *pag.* 152. §. *Quoad.*
Necnon si necesse sit præscribit, ut compelli possit populus ea subministrare quæ desunt congruæ substentationi *ibid.*, *et pag.* 153. §. *Tenuitati.*
Ead. Sess. cap. 5. *de Reform.* Parœciarum

unio permittitur, *pag.* 365. §. *Iustam.*
Sess. 23. *cap.* 15. *de Refor.* Vetantur audire Confessiones, qui vel Parochialia non habent beneficia, vel ab Episcopo non sunt approbati, *pag.* 146. §. *Quoad*,
Sess. 24. *cap.* 12. *de Refor.* Statuitur non licere vigore cujuslibet statuti, aut consuetudinis Capitularibus ultra tres menses ab suis Ecclesiis abesse, salvis constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt, *pag.* 213. §. *Ex Can.*
Sess. 24. *cap.* 13. *de Refor.* Vetat impositionem pensionis Parochialibus Ecclesiis, quæ summam Ducatorum centum vere non excedant, *pag.* 182. §. *Iusta.*
Sess. 24. *cap.* 14. *de Refor.* Statuitur ut fructus beneficii alimentorum loco sint; *pag.* 72. §. *Sacerdoti.*
Sess. 24. *cap.* 18. *de Refor.* Præscribit, ut per publica edicta in Parœciis conferendis concursus indicatur, *pag.* 131. §. *Hæc.*
Sess. 25. *cap.* 4. *de Refor.* Statuitur pia Legata Missarum esse adimplenda juxta voluntatem Testatorum, *pag.* 25. §. *Hisce.*
Permittitur tamen ibidem earumdem reductio ob Sacerdotum defectum, qui illas celebrent, *pag.* 26. § *Favore.*
Sess. 25. *cap.* 9. *de Refor.* Prohibet S. Synodus Ecclesiam liberam in servitutem redigere, *pag.* 139. §. *Habemus.*

CONCORDATUM

In articulo XIII. Conventionis initæ inter S. Sedem, et Regem Neapolitanum ratæ, firmæque habentur alienationes bonorum ecclesiasticorum a Laica potestate jam factæ, *pag.* 380. §. *Ad novissima*, *et pag.* 381. §. *Bona fide.*
Ex articulo VIII. ejusdem Conventionis collatio Beneficiorum simplicium liberæ collationis cum fundatione, et erectione in titulum ecclesiasticum pertinet ad Sedem Apostolicam, *pag.* 379. §. *Nunc*, *et pag.* 381. §. *Licet.*
Vel ad Episcopum pro ratione mensium, *cit. pag.* 381. §. *Licet.*

CONCURSUS

Vide *Concilium Tridentinum*, *Parœcia.*

CONDEMNATIO

Vide *Privatio.*

CONDITIO

Conditiones sibi magis benevisas, cæteroquin possibiles, et honestas apponere possunt pii fundatores in fundationis instrumento, *pag.* 245. §. *Habemus.*
Dummodo hæ *Conditiones* juri divino positivo, vel naturali non repugnent, *ibidem.*
Conditiones honestas juri Communi repugnantes a fundatoribus statutas approbare solet Summus Pontifex, ut alii excitentur, et divinus cultus augeatur, *ibidem.*

CONDITIONATUS ACTUS

Non existit actus conditionatus, nisi antea purificata fuerit conditio, et ruente conditione ruit conditionatum, *pag.* 392. §. *Negat.*

CONDONATIO

Concedi non solet condonatio, vel absolutio, cum Capitale consumptum sit culpa obligati, qui in proprium usum illud convertit, *pag.* 258. §. *Cum.*
Verum conceditur ex æquitate, si obligatus realiter impotens sit, *pag.* 258. §. *Verum et seq.*

CONGRUA

Congrua debetur a Parochianis ratione administrationis Sacramentorum, *pag.* 152. §. *Quoad.*

Vide *Concilium Tridentinum*, *Parochus*.

CONFESSARII

Vide *Concilium Tridentinum*.

CONSANGUINITAS

Vide *Reductio*.

CONSENSUS

Ad Matrimonium valide contrahendum requiritur mutuus, atque omnino liber consensus, *pag.* 58. §. *At de primo*, *pag.* 60. §. *Cum igitur*, *et p.* 355. §. *Joachimæ*.

Deficiente consensu, in Matrimonio gratia Sacramenti non superaccedit, *pag.* 355. §. *Joachimæ*.

Consensus a patrono datus ante præsentationem validus est, cum resignatio Summo Pontifici sit probanda, *p.* 262. §. *Addit*.

Vide *Libertas*, *Matrimonium*.

CONSUETUDO

Vim legis habet consuetudo, *pag.* 74. §. *Hæc*.

Præsertim si longæva sit, et superiorum auctoritate probata; *ibid.*

Consuetudo, quæ opponitur animarum spirituali bono, et peccandi occasionem præbet est irrationabilis, *pag.* 95. §. *Ipsi*.

Consuetudo est optima legis interpres, *pag.* 191. §. *Quod*.

Stricti juris est consuetudo, nec extenditur de persona ad personam, de casu ad casum, de loco ad locum, *pag.* 207. §. *Nec quidquam*.

Præsertim si Ecclesiæ, et Clero sit onerosa, *ibidem*.

Et prudenter timeri possit aliquod spirituale damnum fideli populo obventurum, *ibid.*

Centenaria, et immemorabilis præsumit quemcumque meliorem titulum de mundo, *pag.* 292. §. *Sexti*.

Vide *Capitulares*, *Parochus*.

CONTRACTUS

Vide *Alienatio*, *Beneplacitum*, *Emphyteusis*.

COPIA

Copiæ danda est fides, quando originale desideretur, et illa adminiculis roboretur, *pag.* 359. §. *Petitum, et seq.*

Contrarium asseritur, *pag.* 360. §. *Negat*.

DEBITUM

Ex incerto debito neque ex jure civili, neque ex Canonico exigi fructus permittitur, *pag.* 89. §. *De fructibus*.

DECRETUM

Vide *Citatio*, *Resjudicata*.

DEPOSITIO

Vide *Privatio*.

DISPENSATIO

Vide *Irregularitas*.

DISTRIBUTIONES

Distinctæ sunt a fructibus præbendæ distributiones, *pag.* 200. §. *Nova*, *et pag.* 342. §. *Docent*.

Nec veniunt appellatione fructuum præbendæ, *cit. pag.* 200. §. *Nova*, *et pag.* 342. §. *Docent*.

Quia dantur ex labore præstito in Ecclesia, et ex servitio personali propter residentiam, et interessentiam, *pag.* 200. §. *Nova*.

Ideoque tamquam stipendium operis, et laboris has beneficiati acquirunt, *ibidem*.

Nec accensentur inter Canoniæ fructus, licet non dietim sed statis diebus dividantur, *cit. pag.* 200. §. *Quod*.

Amittuntur ab indultariis, exceptis addictis S. Sedis servitio, *pag.* 342. §. *Docent.*
Vide *Pensio*, *Proventus*.

DOS

Vide *Juspatronatus*, *Subsidia dotalia.*

DUBIA

Non reformantur, neque immutantur in secunda propositione dubia jam resoluta, *pag.* 64. §. *Statim.*

ECCLESIA

Si Ecclesia subjecta esset alicui servituti, pristinæ libertati esset revocanda, *pag.* 139. §. *Habemus.*
Penes Ecclesiam est dominium rerum ipsius Ecclesiæ, quamvis possessione, et administratione gaudeat Beneficiatus, *pag.* 167. §. *Atque.*
Vide *Juspatronatus*, *Beneficiatus*.

ELECTIO

Electiones ad beneficia fieri per sortes prohibent S. Canones *pag.* 33. §. *Tota.*
Hæc prohibitio stricte debet intelligi, *pag.* 37. §. *Quamvis.*
Eligere debent Patroni ex propria conscientia idoneum, et habilem ad Beneficium, *pag.* 35. §. *Hac enim.*
Electio Sepulturæ filiorum, qui nondum ad pubertatem pervenerunt, patri permittitur, si consuetudo terræ id habeat, *pag.* 192. §. *Quoad funus.*
Religiosi quando extra Monasterium decedunt, nec commode eorum cadavera in sui Ordinis sepulchrum deferre licet, eligere sepulturam possunt, *pag.* 270. §. *Hodierno.*
Vide *Sepultura*.

EMPHITHEUSIS

Conventio solvendi omnia onera, et vectigalia ex annuo Canone ad substantiam emphitheusis non pertinet, *pag.* 1. §. *Ea vero.*
Emphitheusis ad tempus facilius quam perpetua, quæ expresse prohibita est in Concilio Romano, conceditur, *pag.* 52. §. *Sacris.*
Vide *Alienatio*, *Beneplacitum*.

EPISCOPUS

Episcopus in Synodo nihil statuere potest, quod Canonicis obstet institutis, *pag.* 102. §. *Inquirendum.*
Licet tamen ipsi aliquid præter Canones constituere, *pag.* 206. §. *Nullibi.*
Dummodo nimii rigoris notam effugiat, *ibidem.*
Episcopus permittere non debet, ut in sua Diœcesi mores numquam recepti inducantur, *pag.* 207. §. *Et vero.*
Potest pecuniarias decernere pœnas, *pag.* 103. §. *Tertio.*
Quando a S. Canonibus vetita non est, neque in his spiritualis pœna sit comminata, *cit. pag.* 103. §. *At.*
Potest pœnis spiritualibus pecuniarias addere contra inventarium non conficientes, *pag.* 104. §. *E contrario.*
Simplici decreto juri quæsito alicujus derogare nequit, *pag.* 109. §. *Quæritur.*
Præsertim si jus quæsitum ex refudicata oriatur, *ibidem.*
Episcopus potest in quolibet suæ Diœcesis loco per se, vel per alium sedere pro Tribunali, causasque cognoscere, *pag.* 289. §. *Terracinenses*, *et pag.* 290. §. *Minus.*
Potest et omnia per se gerere, et plures habere Vicarios, *pag.* 289. §. *Terracinenses*, *et pag.* 291. §. *Post.*
Libertatem habet Vicarii generalis residentiam statuendi, *pag.* 239 §. *Nec.*
Contrarium asseritur tum quoad plures Vicarios, tum quoad residentiam, *pag.* 292. §. *Setini.*
Episcopo licet ad novum examen revocare etiam Parochos, vel alios, qui confessiones excipiunt ordinaria jurisdictione, *pag.* 147. §. *Dilait.*

Primis Ecclesiæ temporibus administratio bonorum, et redituum Ecclesiasticorum ad Episcopos tantum pertinebat, qui statis temporibus juxta sacrorum Canones præscriptum inter Clericos dividebant, *pag.* 166. §. *Ex historia*.

Episcopi est curare, ut piæ fidelium voluntates impleantur, cum Patroni neglexerint, *pag.* 387. §. *Curare*.

Vide *Mons Pietatis*, *Obedientia*.

EXCEPTIO

Exceptio firmat regulam in contrarium, *pag.* 197. §. *Nulla*.

EXEMPLAR

Vide *Copia*.

EXEQUIÆ

Vide *Cœmeterium*, *Funus*, *Sepultura*.

EXPENSÆ

Vide *Spolium*.

FALSITAS

Falsitas Pontifici expressa ad obtinendam gratiam per fraudem, vel malitiam, nullam eam reddit, *pag.* 381. §. *Pro errore*.

Secus vero si per simplicitatem, vel ignorantiam accidat, *ibidem*.

Nisi falsitas tanta sit ut, ea cognita, Pontifex gratiam non concessisset, *ibidem*.

Idem dicendum de suppressa veritate, *ibidem*.

FRUCTUS BENEFICII

Vide *Beneficium*, *Distributiones*.

FUNDATOR

Vide *Conditio*.

FUNUS

Funus in propria Parochiali Ecclesia exerceri debet, etsi alibi fiat tumulatio, *pag.* 190. §. *Insuper*.

IMMEMORABILIS

Vide *Consuetudo*.

IMPETRATIO

Impetratio est nulla si præsentatio, vel electio, vel nominatio valida sit, *pag.* 38. §. *Nunc*.

INHABILITAS

Vide *Privatio*,

INSTITUTIO

Vide *Electio*, *Jus quæsitum*, *Nominatio*, *et Præsentatio*.

INSTRUMENTUM

Vide *Copia*.

INTERPRETATIO

Verba sequentia a præcedentibus interpretationem accipiunt, et vicissim, *pag.* 117. §. *At*.

INVENTARIUM

In Synodo Balneoregien. statutum est, ut omnes beneficiorum, et Operum piorum possessores, vel Administratores legale faciant inventarium, *pag.* 96. §. *In Sacra*, *et pag.* 98. §. *Hæc ipsa*.

Hinc statuitur, ut illud in Cancellaria Episcopali deponant jurejurando firmatum, *cit. pag.* 96. §. *In sacra*.

Vide *Concilium Romanum*, *Episcopus*.

IRREGULARITAS

In veteri lege cærimonialia præcepta vetabant, ne corpore vitiati Sacrificia Deo offerent, *pag.* 29. §. *In*.
In primæva Ecclesiæ disciplina hæc sanctio locum amplius non habuit, *ibid.*
Contrarium deinceps statutum fuit, *ibidem*,
Est Irregularis Sacerdos, cui in alterutra manu pollex desideratur, *pag.* 30. §. *Verum*,
Quod valet in iis, qui ex propria culpa vel a nativitate, vel casu digitos amiserunt, *ibidem*,
Facilius dispensantur super defectu corporis promoti ad Sacr. Ordines, quam promovendi, *pag.* 31. §. *His accedit.*
Dispensatis super defectu corporis injungitur, ut in Oratorio privato, vel in Ecclesia hora minus frequentata celebrent, *ibidem.*
Ad dispensationem obtinendam plurimum confert pietas, et scientia postulantis, et deficientia Sacerdotum, *pag.* 32. §. *Verum*.

JUDICIUM

Nullum est inferioris judicium, si de sui superioris competentia judicare præsumat, *pag.* 110. §. *Agitur.*
Vide *Citatio, Textus Canonici, Inventarium.*

JURAMENTUM

Vide *Inventarium, Textus Canonici*,

JUSPATRONATUS

Juspatronatus, quod inhæret fundis rectissime in acquirentem transit, dum alienantur fundi, *pag.* 178. §. *At hic.*
In jurepatronatus mixto fœminæ, eorumque descendentes excluduntur, *p.* 178. §. *Ita*.
Juspatronatus gentilitium accipitur stricto modo, cum vocati fuerint agnati de domo, aut designata familia, *pag.* 276. §. *Dubitari*.
Vel lato modo, si generatim vocati fuerint descendentes conjuncti, quo in casu comprehenduntur descendentes etiam per fœminas, *ibidem.*
Hoc juspatronatus ex Ecclesiæ indulgentia efficitur hæreditarium, et transitorium etiam ad hæredes extraneos, *cit. pag.* 276. §. *Id vero*.
Si in fundatione deficiat particula *tantum*; juspatronatus masculis reservatum; non *taxative*, sed *demonstrative* est sumendum, *ibidem*.
Acquiritur juspatronatus, si dimidia saltem dos constituatur, *pag.* 277. §. *Hæc vero*.
Inducit servitutem in Ecclesia, et veræ alienationi æquiparatur, *cit. pag.* 277. §. *Attamen*.
Nec conceditur, nisi adsit vera Ecclesiæ utilitas, et exiguos habeat reditus, *ibid.*, *et seq.*

JUS QUÆSITUM

Juxta regulam 17. Cancellariæ, qui primus Datariam adit, et obtinet signari supplicationem jus quæsitum habet ad beneficium *pag.* 43. §. *Statutum.*
Huic posterior supplicatio præjudicium afferre nequit, *ibidem.*
Juri alterius quæsito non solet Summus Pontifex derogare, *pag.* 109. §. *Quæritur*, *pag.* 114. §. *Urget.*
Neque Episcopus illud simplici decreto tollere potest, *cit. pag.* 109. §. *Quæritur*,
Neque Summum Pontificem voluisse præsumitur, nisi id expressis verbis fuerit declaratum, *citat. pag.* 114. §. *Urget*.
Vide *Episcopus*,

JUS SEPELIENDI

Jus sepeliendi est distinctum a jure funerandi, *pag.* 191. §. *Hæc.*
Pater eligit sepulturam impuberum filiorum, si consuetudo id habeat, *pag.* 192. §. *Quoad*.

Vide *Cathedralis*, *Cameterium*, *Funus*, *Parochus*.

LEX

Legis prohibitoriæ extensionem non recipiunt in præjudicium libertæ facultatis undeunque competentis actus suos explendi modo sibi benevisso, *pag.*57. §. *Quamvis*.

Leges pœnales non extenduntur de casu ad casum, et strictam recipiunt interpretationem, *pag.*177. §. *Haud certe*, *et pag.* 386. §. *Agitur*.

Inferior potest superioris leges adjuvare aliquid addendo, *pag.* 102. §. *Inquirendum*.

Vide *Textus Canonici*.

LIBERTAS

Libertas tollitur vel ex phisica, vel ex morali vi, quæ a gravi metu proced t, *pag.*58. §. *Ac de primo*.

Vide *Coactio*, *Consensus*, *Matrimonium*, *Metus*, *Ratihabitio*.

MATRIMONIUM

In causa nullitatis Matrimonii citari debet ad confinia conjux absens, *pag.*57. §. *Priusquam*.

Matrimonium est liberum, nec pendet a parentum voluntate, *p.*60. §. *Injuste*.

Vide *Coatio*, *Consensus*, *Libertas*, *Metus*, *Paræcia*, *Parochus*, *Ratihabitio*.

METUS

Ex metu reverentiali erga parentes junctis sævitiis, et minis consensus tollitur, et irritum fit Marrimonium, *pag.*58. §. *Ex his*, *et pag.* 355. §. *Has*.

Hic metus est cadens in fortem, et constantem virum, *ibidem*.

Hujus probatio utpote difficilis eruitur ex conjecturis, et adminiculis, *ibid.*

Probatur etiam ex singulari, et adminiculata testium depositione si moralem constituat certitudinem, *ibidem*.

Metus levis non cadit in constantem virum, *pag.*59. §. *At vero*, *et pag.*357. §. *Non*.

Ex comminata in Conservatorium reclusione oritur levis metus, *pag.*61. §. *Levis*, *et pag.*357. § *Detrusis*.

Hic metus non irritat Matrimonium. *ibidem*.

Metus gravis mortis, aut cruciatus timorem continet, *ibidem*.

Ut excludat consensum, metus debet perdurare usque ad actum celebrationis Matrimonii, *cit. pag.* 61. §. *Eo vel magis*, *et pag.* 357. §. *Evanuit*.

Excluditur metus qnando conjux libere ad Ecclesiam accedat, et interroganti Sacerdoti libere affirmative respondeat, *cit. pag.* 61. §. *Imo*, *et pag* 356. *E contra*,

Metus ex quo aliquid tamquam minus malum eligitur, quod in libertate quis non eligisset, removet consensum ab actu, *pag.*58. §. *Ac de primo*.

Præsertim si malum, quod timetur, sit grave in se, et certo immineat, *p.*59. §. *At vero*.

Ideoque nullum reddit matrimonium ex defectu consensus, *ibidem*.

In Muliere, quæ exterius matrimonio consensit, et per biennium cum viro cohabitavit, nec non matrimonium consummavit rigidissimæ exquirendæ sunt vis, et metus probationes, *p.*59. §. *Ad Matrimonium*.

Cohabitatio, imo corporis commixtio matrimonium non convalidat, nisi metus fuerit ante purgatus, *pag.*356. §. *Testibus*.

Vide *Coactio*, *Consensus*, *Libertas*, *Matrimonium*.

MISSA

Missarum Legata adimplenda esse juxta voluntatem Testatorum præscripsit Concilium Tridentinum, *pag.*25. §. *Hisce*.

Vide *Reductio*, *Translatio*.

MISSA CONVENTUALIS

Ex sacrorum Canonum sanctione in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis Missa Conventualis applicanda est quotidie pro benefactoribus in genere, *pag.* 161. §. *Hæc.*

Benedictus XIV. *In Const. Cum semper oblatas* falsam esse opinionem declarat, qua censetur applicatione Missæ Conventualis pro designato benefactore etiam vi oneris, adimpleri debito pro benefactoribus in genere, *ibidem.*

Neque consuetudo etiam immemorabilis, neque distributionum exiguitas ab oneribus memoratis eximit Capitulum, *ibid.*

Si exiguæ sunt distributiones auctoritate Apostolica ad dies festos tantum reducitur applicatio Missæ Conventualis pro benefactoribus in genere, *ibid.*

Si secunda vel tertia Missa celebranda sit in Choro, non tenentur Capitulares eas pro benefactoribus in genere applicare; dummodo in commemoratione pro Defunctis de his non obliviscantur, *cit. pag.* 161. §. *Quoad.*

At contrarium dicendum est, si ex vi consuetudinis pro benefactoribus in genere eas applicet, *ibid.*

Vide *Absolutio*.

MONITIO

Vide *Privatio.*

MONS PIETATIS

Anno 1563. a piis Civibus erectus fuit Mons Pietatis Tuderti, et a Pio IV. Motu proprio approbatus, *pag.* 76. §. *Ad usures.*

Ejus bona alienari nequeunt sub excommunicationis, et interdicti pœna, *ibid.*, *et pag.* 83. §. *Scio*.

Causarum cognitio ad hunc Montem spectantium Episcopo est delegata, *ibidem.*

NECESSITAS

Vide *Actus facultativus.*

NOMINATIO

Nominatio facta de beneficio in posterum vacaturo a S. Canonibus improbatur, quia votum captandæ mortis inducit, *pag.* 187. §. *Falso*.

Irrita, et nulla evadit, si malis artibus, dolo, ac per improbam Simoniam extorta sit, *cit. pag.* 187. §. *Ita*.

Patroni omittere nequeunt Capellani nominationem a Testatore præscriptam, *pag.* 386. §. *Perperam*.

Neque hoc prætextu redituum divisionem agere possunt, *ibidem*.

Qui hoc gerunt, non faciunt fructus suos, *ibidem*.

OBEDIENTIA

Nullibi in jure statutum est, ut Canonici, et Clerus teneantur solemnem obedientiam extra visitationem, et Synodum Episcopo exhibere, *pag.* 206. §. *Nullibi*.

Verum cum non sit contra jus Episcopus, si omnes Clericos ad hanc præstandam vocat, jure suo utitur, *ibid.*

Vide *Consuetudo*, *Episcopus*.

OBREPTIO

Vide *Aperitio Oris*, *Falsitas*.

OPTIO

Canonico Theologo vetitum est ad aliam præbendam optare, quamvis Capitulares hoc jure gaudent, *pag.* 114. §. *Urget*.

Optio est jus quoddam, quo antiquiores Canonici, propria dimissa præbenda, aliam vacantem, quæ reservata non est, intra certum tempus eligere, et consequi valent, *pag.* 116. §. *Vera*.

Non est vera optio si præbendati ad obtinendum beneficium Episcopi, vel Sanctæ Sedis beneplacitum postulare debeant, *cit. pag.*116. §. *Quo vero*.

In dignitatibus non conceditur optio, sed Sanctæ Sedi *ex regula* 4. *Cancellariæ* reservata est collatio, *ibid.*, *et pag* 117. §. *Addit.*

Optio non conceditur, nisi præbendæ sint distinctæ, et diversi reditus *pag.* 117. §. *Arguit*.

PACTUM

Pacta conventa inter homines sunt servanda, si de re licita pactum fuerit, *pag.*37. §. *Quamvis*.

PAROECIA

Erigi potest Parochialis in Collegiatam, et nihilominus curam remanere penes eum, qui illam antea habebat, *pag.* 139. §. *Habemus*.

Id enim juri non repugnat, *ibid.*

Nulli Ordinario licet curam, quæ antea libera erat in servitutem redigere, *ibid.*

Non potest Ecclesia curata duos Parochos æque principales habere, *cit. pag.* 139. §. *Habemus*.

Licet vero coadjutori administrationem, et curæ exercitium habere, *ibid.*

Nonnisi de licentia veri Parochi Matrimoniis interesse licet Vice Parocho, vel Coadjutori, *ibid.*

Dummodo hi non habeant plenum Curæ exercitium ab Ordinario, *ibid.*, *et pag.* 147. §. *Quoad*.

Sæculo IX. Ecclesiæ Rurales suas proprias decimas, et Fundos obtinuerunt, hinc Urbanæ Paroeciæ sunt inductæ, et postea bonorum partitio facta est, *pag.*166. §. *Ex historia*.

Vide *Concilium Tridentinum*, *Ecclesia*, *Pensio*, *Unio*.

PAROCHUS

Parocho debetur congrua a Parochianis, *pag.*152. §. *Quoad primum*.

Parochus præstare debet moribundis opem, *pag.*94. §. *Magnum*.

His debet ultro accedere etiam non vocatus, *ibid.*

Hinc, ingravescente morbo, frequentius visitare debet infirmum, *ibid.*

Quin Parocho consuetudo suffraget immemorabilis, qua vocatus tantum accedat, *pag.*95. §. *Ipsi*.

Hæc enim consuetudo adversatur Rituali Romano, et populi saluti, *ibid.*

Parochus juxta locorum antiquam consuetudinem Parochianos, qui a residentia distant, succurrere debet, *pag.*95. §. *Verum*.

Ipso jure, et absque ulla monitione privatus remanet Ecclesia sibi commissa, nisi intra annum ad Sacerdotium conscenderit, *pag.* 131. §. *Hæc*.

Parochis tamen, aliisque Clericis impedire nequit Episcopus sine causa, vel prætextu occulti criminis ascensum ad S. Ordines, *pag.*132. §. *Verum*.

Non allegata enim ab Episcopo legitima causa, Clerici ordinatio committi solet, *ibid.*

Propria manu adnotare debet Matrimonii celebrati particulam Parochus, etiamsi ab altero Sacerdote de sua licentia fuerit celebratum, *pag.* 146. §. *Hic*.

Vetant Sacri Canones Parochum esse conductitium, et amovibilem, *pag.* 278. §. *Episcopus*.

Quamvis Concilium Tridentinum amovibilitatem admiserit, attamen absque legitima causa non est amovendus, *ibid.*

A patrono præsentatus ab Episcopo ante institutionem *tantum* examinatur, *pag.*278. §. *Admodum*.

Indicitur tantum concursus quoad Paroecias juris-patronatus, si plures a patronis laicis sint præsentati, quo in casu inter solos præsentatos fieri debet, *ibid.*

Et si jus collationis Episcopo sit devolutum, *ibid.*
Ex incolatu acquiritur jus Parochialitatis tum quoad Parochos, tum quoad Subditos, *pag.* 309. §. *De consensu*.
Alterius Parœciæ terminos, aut jus invadere nequit, *ibid.*
Ideoque nullam ibi exercere potest jurisdictionem, *pag.* 311. §. *Excluso*.
Ad Parochum domicilii pertinet cadaveris aspertionem, antequam e domo extrahatur, et antiphonæ *De profundis* intonationem, etiamsi in aliena Parœcia sepeliatur, *cit. pag.* 311 §. *Breviter*.
Vide *Concilium Tridentinum*, *Parœcia*, *Pensio*, *Præsumptio*, *Quarta*.

PATRONUS

Patronus eligens contra formam *Cap. Quia propter* ea vice privatur jure nominandi, *pag.* 36. §. *Addit.*
Et tunc jus nominandi totum Compatrono accrescit *ibid.*
Patroni privantur jure eligendi, si sorti rem commiserint, *pag.* 36. §. *Sacerdos*.
Patronorum est de congrua dote Ecclesiam providere *pag.* 351. §. *Verum*.
Stricte obligantur bonorum dilapidationem impedire, *ibid.*
Si hoc negligant omnibus utilitatibus, quas ab Ecclesia habent, privantur, *ibid.*
Si usurpent bona, et subventiones Ecclesiæ patronatu decidunt, *pag.* 385. §. *Hæc, et seq.*
Imo anathemati subjiciuntur *ibid.*
Hæc vero extendere non videntur in usurpationibus bonorum Capellaniæ laicalis *cit. pag.* 386. §. *Agitur*.
Vide *Consensus*, *Electio*, *Præsentatio*, *Nominatio*, *Sors*.

PAUPERTAS

Vide *Reductio*, *Unio*.

PENSIO

Ad removendas pensiones non obstat Parochum acceptasse Parœciam pensione gravatam, *pag.* 182. §. *Justa*.
Neque si fassus sit huic oneri substinendo pares esse reditus, *ibid.*
Si hæc concurrant a Parocho probandus est excessus pensionis, et incapacitas reddituum, *ibid.*
Non tantum de tempore acceptatæ Parœciæ, et constitutæ Pensionis; sed etiam de tempore successivo hoc probare debet, *ibid.*
Ruit pensio, si decrementum reddituum probetur, *ibid.*
Pensio reservata super fructibus, reditibus, et proventibus non tangit distributiones, *pag.* 200. §. *Quod, et seq.*
Vide *Concilium Tridentinum*.

PŒNA

Pœna pecuniaria. Vide *Episcopus*, *Lex*, *Textus Canonici*.

POSSESSIO

Beneficii possessione legitime capta acquiritur jus ad rem, et in re, *pag.* 71. §. *Sacerdoti*.
Vide *Beneficium*, *Spolium*.

PRÆBENDA

Est quidquid percipitur ex bonis, et juribus fixe, ac perpetuo ipsi Beneficio adnexis, *pag.* 342. §. *Docent*.
Ejusdem fructus acquirit Beneficiatus ex sola ratione Beneficii absque alio onere, vel servitio debitis, *ibid.*
Vide *Beneficium*, *Distributiones*.

PRÆBENDATUS

Vide *Beneficium*.

PRÆSENTATIO

Plures Doctores præsentationem per sortes vetitam esse censent, *pag.* 35 §. *Tota*.
Sortis prohibitio in præsentationibus, et

nominationibus locum non habet, *pag.37. §. Quamvis*.
Laici patroni habent potestatem variandi, offerendique alium in præsentationibus, *pag.38. §. Nunc*.
Multo magis hoc permittitur, si adsit justa, et rationabilis Causa, *cit. pag.38. §. Quod*.
Et tunc posterior attenditur, *ibid.*
Præsentari neminem posse, nisi tempore præsentationis sit dignus, et habilis cautum est a Jure Canonico, *pag. 43. §. Statutum*.
Ad obtinendum beneficium non sufficit, ut brevi post præsentationem, et ante Institutionem quis habilitetur, *pag. 43. §. Ut Raymundus*.
In beneficiis enim attenditur capacitas tempore præsentationis; cum per eam statim acquiratur jus ad rem, *ibid.*
Non desunt doctores, qui censent Laicum nominari posse, dummodo Clericus evadat ante lapsum quadrimestris ad præsentandum concessi, *pag. 45. §. Sed neque*.
Vide *Sors*.

PRÆSUMPTIO

Scriptum a Sacerdote, vel Parocho non retractatum ante mortem inducit præsumptionem, vel semiplenam probationem de rei, quam continet, veritate *pag.359. §. Adminicula*.
Vide *Vocatio*.

PRIVATIO

Privationis pœna non imponitur, nisi in casu a jure expresso, *pag.37. §. Animadvertendum*.
Ad eam declarandam servari debet jus a Sacris Canonibus, et præsertim a Concilio Tridentino præscriptum, *pag. 247. §. Quatenus*.
A jure ipso facto beneficio privantur, qui res Ecclesiæ alienaverint, et in suos usos converterint, *pag. 297. §. Quæritur, et pag.299. §. Utrum*.
Imo inhabiles evadunt ad nova beneficia assequenda, *ibid.*
Privatione beneficii, depositione a Clericatus ordine, et perpetua reclusione plectendi sunt, qui inhonestam vitam ducunt, *pag.297. §. Quæritur*.
Præcedere vero debent monitiones a Concilio Tridentino statutæ *cit. pag. 297. §. Intercessisse*.
Quin necessaria sit præexistens condemnatio, *ibid.*
Vide *Damnatio*, *Clericus*, *Patronus*.

PROBATIO

Vide *Præsumptio*.

PROCESSUS

Proeessus non legitimatus est irregularis, nec præsumptionem, nec indicium facit, *pag.297. §. In tria*.

PROVENTUS.

Proventus, et reditus Beneficii videntur verba æquipollentia, *pag.343. §. At*

QUARTA

Parochis ad formam Statuti Cleri Romani in funeribus defunctorum in agris, qui in Ecclesia Mortis sepeliuntur competit quarta funeraria, *pag. 67. §. Quoad tertium*.
Competit quarta funeraria Parochis tamquam merces suorum laborum, *pag. 311. §. Quæritur*.
Præsertim quando extra parochialem Ecclesiam Cadaver deponatur, *ibidem*.

RATIHABITIO

Ex cohabitatione, et copula Matrimonii sequitur ratihabitio, *pag.62. §. Sed*.
Præsertim quando Mulier sciat nullum esse Matrimonium, *cit. pag. 62. §. Tertio*.
Et quando copula fiat spontanee, et conjugali affectu, *ibid.*
Quando Metus, et vis perduret, cohabitatio, et copula Matrimonii sine con-

sensu initi ratihabitionem non inducunt, *cit. pag.* 62. §. *At enim*.

RECLUSIO

Vide *Privatio*.

REDITUS

Vide *Beneficium*, *Proventus*, *Reductio*.

REDUCTIO

Denegari solet reductio, si reditus pares sint oneribus substinendis, *pag.* 25. §. *Hisce*.
Vel si decreverint culpa legatarii, *pag.* 50. §. *Ast*.
Permittitur tamen a Tridentino Missarum reductio ob defectum Sacerdotum, qui illas celebrent, *pag.* 26. §. *Favore*.
Nec dumtaxat redituum diminutio, ac defectus Sacerdotum sunt justæ causæ reductionis; verum etiam auctum rerum pretium, et augmentum elecmosinæ, *ibid.*
Obligati paupertas, et reditus defectus sunt etiam justæ causæ reductionis, *pag.* 49. §. *Paupertatem*.
Cum fundatore consanguinitas est majoris indulgentiæ causa, *ibid.*
Facilius cætera legata pia, quam Missæ reducuntur, *cit. pag.* 49. §. *Constat*.

REGULA CANCELLARIÆ

Vide *Jus Quæsitum*, *Optio*.

RENUNCIATIO

Facta, et probata renunciatione beneficii, omne jus in illo amittitur, *pag.* 18. §. *Hisce*.

RESCRIPTUM

Rescripta sunt stricti juris, neque extendi possunt ad personas in iis non expressas, *pag.* 305. §. *Cum vero*.
Stricte intelligenda, et interpretanda sunt, *ibid.*
Vide *Aperitio Oris*.

RESIDENTIA

Vide *Absentia*.

RESIGNATIO

Resignatio etiam facta cum pensione favore resignantis inducit veram vacationem, *pag.* 198. §. *Quoad*.
Nisi solvatur statuta pensio potest resignans ob impletam conditionem resignationem revocare, *pag.* 202. §. *Hinc*.
Et ad primævam beneficii possessionem redire, *ibid.*
Vide *Consensus*.

RESJUDICATA

Reijudicatæ auctoritas simplici decreto tolli non potest, *pag.* 109. §. *Quæritur*.

SACERDOS

Vide *Præsumptio*.

SEPULTURA

Ex regula generali omnes Christifideles in propria Parochiali Ecclesia sunt tumulandi, *pag.* 270. §. *Sola*.
Limitatur in iis, qui Majorum habent Sepulchrum, *ibid.*, *et seq.*
Vide *Cœmeterium*, *Electio*, *Funus*.

SERVITIUM CHORI

Justa concurrente causa, conceditur indultum inserviendi Choro alternis vicibus, atque etiam per tertiariam, *pag.* 214. §. *Verum*.
Excluduntur in hoc indulto Adventus, Quadragesima, nec non omnes dies festi, et octavæ privilegiatæ, *pag.* 215. §. *EX. PP.*

Vide *Capitulares*, *Concilium Tridentinum*.

SEVITIÆ

Vide *Libertas Matrimonium*, *Metus*, *Ratihabitio*, *Thori Separatio*.

SIPONTINA

Julius II. S. M. in Constitutione, quam vocant, *Sipontinam* statuit, ut omnia beneficia diœcesis Arimen. Clericis ipsius diœcesis solummodo conferrentur, *pag.* 35. §. *Hac*.

SORS

Sortis prohibitio non cadit sub expressa canonum censura, et ideo non præsumitur Laicis cognita, *pag.* 37. §. *Animadvertendum*.

Vide *Electio*, *Nominatio*, *Patroni*, *Præsentatio*.

SPOLIUM

In spolio duo extrema sunt probanda, nempe legitima possessio in spoliato, et usurpativa in Spoliante, *pag.* 109. §. *Quæritur*.

Spolium quoque committitur, si possessio a spoliante capiatur vi decreti nulli, et injusti, *ibid.*

In judicio spolii reficiendæ sunt expensæ judiciales, et extrajudiciales, *pag.* 110. §. *Sed*.

Quin de bona, vel mala fide spoliantium inquiri debeat, *ibid.*

STATUTUM CLERI ROMANI

Afficit tantum Romanam Diœcesim, *pag.* 271. §. *Favet*.

Vide *Quarta*.

SUBREPTIO

Vide *Aperitio Oris*, *Falsitas*.

SUBSIDIUM DOTALE

Subsidia dotalia pauperibus relicta censentur *pag.* 210. §. *Eminentissimi*.

Quando hæc subsidia incertis puellis relicta sint, tunc facilius benigne indulgetur pro augmento, *ibid.*

Hæc indulgentia adhibetur favore pauperum a fundatore descendentium, *ibid.*

SUSPENSIO

Vide *Clericus*.

SYNODUS

Vide *Episcopus*.

TEXTUS CANONICI

In Cap. Firmiter de summa Trinit. et Fid. Cathol. nullitates, quæ non cadunt sub expressa Canonum censura non præsumi Laicis cognitas declaratur, *pag.* 37. §. *Animadvertendum*.

Reg. 37. *in* 6. Utile non debet per inutile vitiari *pag.* 58. §. *Quo vero*.

In Cap. Cum locum de Sponsal. Metus removet liberum consensum ab actu *pag.* 58. §. *Ac de primo*.

In cap. Etsi Christus 26. *de jurejuran.* Cautum est non licere jurare si necessitate, et quidem pro re vera, licita, et honesta, *pag.* 98. §. *Ad*.

Can. Inferior dist. 21, *Cap. Cum Inferior de Majorit.*, *et Obedien. et Clem. Ne Romani de Elect.* Superioris leges abrogare, corrigere, immutare vetant inferioribus, *pag.* 102. §. *Inquirendum*.

Cap. Quod super his de Majorit. et Obed. Permittit Episcopis pœnæ spirituali pecuniariam adjungere, *pag.* 104. §. *E contrario*.

Cap. 2. *et* 3. *de Renunciat.* Jubetur omne amitti jus in beneficio facta vix, et probata illius renunciatione, *pag.* 18. §. *Hisce*.

Extrav. Ambitiosæ. Præscriptæ solemnitates excipiuntur, si agatur de rebus in emphitheusim concedi solit s. *pag.* 2. § *Qui*.

Vide *Alienatio*.

In Can. Illiteratos dist. 16., *et in Cap. Presbyterum* 1. *de Cler. Ægrot.* Statuitur irregularem esse qui nec secure propter debilitatem, nec sine scandalo

propter deformitatem corporis celebrare valet, *pag.* 30. §. *Verum.*

In cap. final. de Sortilegiis Prohibentur sortes in electionibus, *pag.* 35. §. *Tota.*

Cap. Quia propter de Elect. Privantur eligendi jure pro ea vice, qui contra præscriptas formas elegerint, *pag.* 35. §. *Addit.*

Cap. Ecclesia S. Mariæ de Cost. Declarat nullum esse judicium, in quo desideretur citatio, *pag.* 109. §. *Quæritur.*

In cap. Fin. de Const. in 6. Jus tribuitur optanti assequendi beneficium, si intra legitimum tempus optionem exerceat, *pag.* 116. §. *Vera.*

In cap. Licet. 14. *de Elect. in 6.* Statutum est Parochos privatos remanere Ecclesia sibi commissa, si infra annum ad Sacerdotium non conscenderint, ipso jure, et absque ulla monitione, corrigendo *Cap. Cum in cunctis* §. *Inferiora eod.* in quo requirebatur, et monitio, et judicis sententia, *p.* 131. §. *Hæc.*

Cap. 1. *de his quæ fiunt a majori etc.* Statuit illud haberi a Capitulo constitutum, in quo major, et sanior Capituli pars convenerit, *pag.* 168. §. *Addendum.*

In cap. 7., *et* 13. *de jurepatronat.* Statuitur juspatronatus reale beneficiorum alienatis fundis in acquirentem transire, dummodo nihil patronatus ratione percipiatur, *p.* 178. §. *At hic.*

Ex cap. Licet de Sepult. in 6. Patri permittitur eligere sepulturam filiorum impuberum si terræ consuetudo id habeat, *pag.* 192. §. *Quoad.*

Can. ult. dist. 92. Statuit eos qui Chorali beneficio fruuntur, quotidie divina officia celebrare debere, *pag.* 213. §. *Ex can.*

Ex cap. 1. *de Sepultur., et* 3. *eod. tit. in 6.* Statuitur, unumquemque in Sepulchro majorum suorum jacere, *p.* 270. §. *Sola.*

TEXTUS CIVILES

Leg. 1. *ff. de Transact.* Docet Ulpianus transactionis essentiam potissime versari in re dubia, incertoque jure, *p.* 12. §. *Secus.*

Leg. Nulla juris 25. *ff. de legibus* edocemur non esse imprudentia, vel ad severitatem exercenda, quæ hominum commodo constituta sunt, *p.* 26. §. *Quatenus.*

L. 45. *de Episcopis, et Clericis* prohibet electiones fieri per sortes, *pag.* 35. §. *Tota.*

L. Illud ff. de leg. Aquilia statuit, ut ubi eadem militet ratio, eadem militare debeat juris dispositio, *pag* 122. §. *Quæritur.*

In L. Quamvis, et in L. Preces Cod. de Transact. statutum est in transactionibus omnibus numeris absolutis nullum dari pœnitentiæ locum, easque afficere successorem, *pag.* 168. §. *Verum.*

In L. cum quid, et si filius familias ff. si certum pet. disponitur expressi, et equipollentis eamdem esse rationem, *pag.* 343, §. *At.*

THORI SEPARATIO

Quælibet sævitia etiam moderatis adhibitis verberibus, justa concurrente causa, non præbet legitimum titulum thori separationis, *pag.* 347. §. *Non.*

Sed requiruntur immanes percussiones, corporis cruciatus, machinationes in conjugis vitam, aliique sævitiæ actus, *ibid.*

Et necessarii sunt plures actus, ut concedi possit hæc thori separatio, *ibid.*

TRANSACTIO

Essentia transactionis versatur potissime in re dubia, incertoque jure. *pag.* 12. §. *Secus.*

In transactionibus munitis qualitatibus a jure præscriptis nullus datur pœnitentiæ locus, *pag.* 168. §. *Verum.*

Et ex sui natura afficiunt etiam successores in beneficio proprio jure venientes, præsertim si accedat Apostolicum beneplacitum, *ibid.*

Corruit vero si hoc beneplacitum desit, *pag.* 252. §. *Cum.*

Transigentes causæ piæ administratores obnoxii sunt censuris, etsi adsit necessaria causa, nisi obtinuerint Apostolicum beneplacitum, *ibidem.*

TRANSLATIO

Denegari solet Missarum translatio nedum ob commutationem voluntatis testatoris; sed etiam ob cultus divini detrimentum, et populi incommodum. *pag.* 25. §. *Hisce.*

VICARIUS GENERALIS

Unum idemque Tribunal cum Episcopo constituit, *pag.*293. §. *At.*
Vide *Episcopus*, *Unio.*

V I S

Vide *Coactio*, *Consensus*, *Libertas*, *Metus*, *Ratihabitio*, *Thori separatio.*

U N I O

Unio alia est subjectiva, et alia æque principalis, *pag.*206. §. *Nullibi.*
Subjectiva amittere facit Ecclesiæ unitæ propriam dignitatem, et nomen, *ibidem.*
Hinc in alterius, cui unitur, naturam transit, et de dignitate illius, juribus, privilegiis tamquam filialis participat, *ibidem.*
Justam causam Paræciarum unioni præbet paupertas, *pag.* 365, §. *Justam*, *et pag.* 380. §. *Ad novissima.*
Populi diminutio est altera legitima unionis causa, *cit. pag.* 365. §. *Diminutus.*
Ex Statuto Tridentini beneficiorum, quæ in distinctis Diæcesibus extant, unio improbatur, *cit. pag.*365. §. *Verum.*
Ut probetur unio legitime facta requiritur decretum ab Ecclesiastica potestate latum, *pag.*381. §. *Nequit.*
Nec non consensus Capituli, et interesse habentium, *ibidem.*
Unio non numeratur inter ordinarias facultates Vicarii Generalis, *ibid.*

V O C A T I O

Præsumptio est, passivam vocationem semper stare pro sanguine agnationis, *pag.*46. §. *Postremo.*
Hoc deficiente, cognati, postremo extranei vocati censentur, *ibid.*

V O L U N T A S

Testatorum voluntas numquam commutatur nisi urgeat necessitas, et justa concurrat causa, *pag.*123. §. *In tertio*, *et pag.* 347. §. *Defunctorum.*

VOTUM CAPTANDÆ MORTIS

Cessat dum agitur de beneficio vacaturo non per mortem, sed per spontaneam beneficiati dimissionem, *p.*262. §. *Addit.*

ERRATA			CORRIGE
Pag.	13.	lin. 11. *Bulla Cœna Domini*	*Cap. Gravamen*, *et Cap. Novit de sent. excom.*
	131.	lin. 23. non conscenderint	conscenderint.
		26. Canon	Caput
	146.	lin. 31. præcipi *Cap.* 1.	præcipi *Sess.* 24. *Cap.* 1.
		lin. ult. Trid. *Sess.*	Trid. *cap.* 15. *Sess.*
	164.	lin. 39. Commissum fecerat	Commissum fuerat
	182.	lin. 5. desumit	desumitur
	209.	lin. 1. voto	votum

THESAURUS RESOLUTIONUM SAC. CONGREGATIONIS CONCILII

Quæ consentanee ad Tridentinorum PP. Decreta aliasque Canonici Juris Sanctiones

MUNUS

SECRETARII EJUSDEM SAC CONGR.

OBEUNTE

R.P.D. JO. FRANCISCO FALZACAPPA

ARCHIEPISCOPO ATHENARUM

Prodierunt in Causis sub anno 1821.

PROPOSITIS

Episcopis, eorumque Vicariis, Causarum Patronis, ac aliis in Ecclesiastico Foro versantibus apprime utilis, ac necessarius.

TOMUS LXXXII.

TRIPLICI

INDICE LOCUPLETATUS.

ROMÆ MDCCCXXIII.

Typis Vincentii Poggioli Rev. Cam. Apost. Typographi

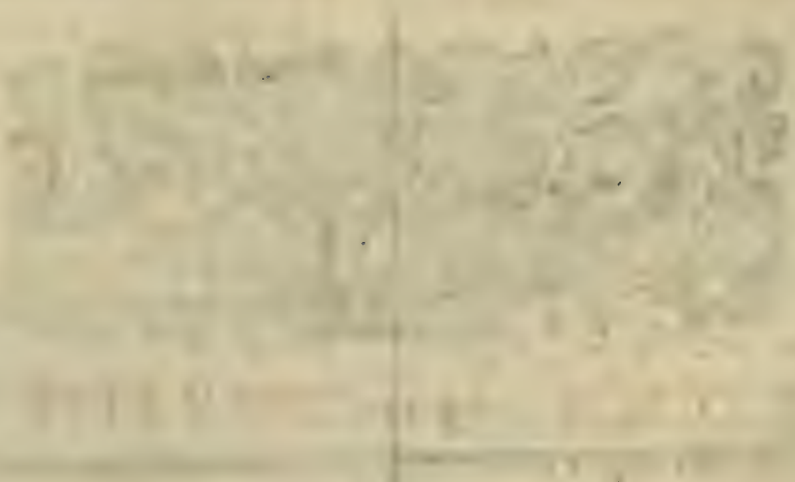

INDEX
ALPHABETICUS CAUSARUM

Quæ in Sac. Congregatione Concilii propositæ fuerunt anno 1822. per Diœceses dispositus.

A

Æsina Beneficii 21. Septembris *pag.* 212.
Alatrina Beneficii 21. Septembris *pag.* 219.
Amerina Novæ Dotationis 24. Augusti *pag.* 171.
Amerina Residentiæ 14. Decembris *pag.* 279.
Anagnina Capellaniæ 27. Julii *pag.* 137.
Anagnina Divisionis Paræciæ 24. Augusti *pag.* 183.
Auximana Missæ Conventualis 24. Augusti *pag.* 180.

B

Balneoregien. Beneficii 24. Augusti *pag.* 173.
Bononien. Absolutionis, et Reductionis 27 Aprilis *pag.* 55.
Bracharen. Matrimonii 21. Septembris *pag.* 206.
Burdigalen. Nullitatis, seu Dispensationis Matrimonii 9. Februarii *pag.* 3.

C

Cæsenaten. Beneficii 30. Martii *pag.* 39.
Camerinen. Jurispatronatus 27. Julii *pag.* 146.
Camerinen. Missa pro Populo, et Legatorum 27. Aprilis *pag.* 60.
Casalen. Commutationis Onerum, ac Voluntatis 27. Aprilis *pag.* 61.
Casalen. 14. Decembris *pag.* 247.
Cathacen. Legati Pii, ejusque Applicationis 21. Septembris *pag.* 230.
Cingulana Nominationis Capellani 9. Februarii *pag.* 2.
Comaclen. Erectionis Dignitatis 27. Aprilis *pag.* 61.
Comaclen. Professionis Fidei 24. Augusti *pag.* 192.
Comen. Incompatibilitatis Beneficii, et Præsentationis 14. Decembris *pag.* 251.
Comen. Reductionis Missarum 22. Junii *pag.* 123.

F

Faventina Capellaniæ, et Subsidii Dotalis 25. Maii *pag.* 68.
Forolivien. Nullitatis, seu Dispensationis Matrimonii 30. Martii *pag.* 37.
Forosempronien. Jurispatronatus 25. Maii *pag.* 91.

I

Ianuen. Commutationis Voluntatis, et Reductionis 22. Junii *pag.* 105.
Januen Suspensionis 27. Julii *pag.* 137.

L

Lucana 25 Maii *pag.* 86.
Lucana Jurium Parochialium 22. Junii *pag.* 117.
Lucana 14. Decembris *pag.* 274.

M

Massanen. Reductionis Onerum 14. Decembris *pag.* 267.
Mazzarien. Reductionis, et Absolutionis 14. Decembris *pag.* 267.
Mellevitana Nullitatis Matrimonii 27. Aprilis *pag.* 53.

N

Neapolitana Beneplaciti Apostolici 14. Decembris *pag.* 247.
Neapolitana Dispensationis 27. Julii *pag.* 153., et 14. Decembris *pag.* 228.
Nullius S. Martini Suspensionis Nominationis, et Reductionis Onerum 24. Augusti *pag.* 172.

O

Oppiden. Vocis in Capitulo 22. Junii *pag.* 105.

P

Pisana Celebrationis Missarum 14. Decembris *pag.* 258.
Pisana Præcedentiæ 22. Junii *pag.* 116.
Pisaurien. Servitii Choralis 27. Aprilis *pag* 59.

R

Ravennaten. Jurius Parochialium 22. Junii *pag.* 109.
Reatina Odei 21 Septembris *pag.* 224.
Reatina Unionis Beneficiorum 9. Februarii *pag.* 2.
Ripana Commutationis Voluntatis, et Reductionis Missarum 24. Augusti *pag.* 171.
Romana Capellaniarum 9. Februarii *pag.* 1.
Romana Commutationis Voluntatis 21. Septembris *pag.* 205.
Romana Dubia Indultorum 25. Maii *pag.* 81.
Romana Jubilationis 30. Martii *pag.* 42.
Romana Subsidiorum Dotatium 27. Julii *pag.* 150.

S

S. Miniatis 27. Aprilis *pag.* 60.
Savonen. 25. Maii *pag.* 67.
Senogallien. Missæ Conventualis 21. Septembris *pag.* 205.

T

Tiburtina Parochiarum 27. Julii *pag.* 142.
Triventina Nullitatis Matrimonii 22. Junii *pag.* 106.
Tudertina 25. Maii *pag.* 68.

V

Veliternen. Capellaniarum 25. Maii *pag.* 77.

FINIS.

Die Sabathi 9 Februarii 1822. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

ROMANA CAPELLANIARUM.

Sess. 23. Cap. 4. de Reform.

Dubium I. *An, et in qua summa sit locus reductioni assignamenti pro Sacris utensilibus in casu etc.*

II. *An, a quibus, et quomodo sint celebrandae Missae non satisfactae in casu etc.*

III. *An praelatio concessa Capellanis exhibenda sit intra reditus cujuslibet anni in casu etc.*

IV. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio sub die 5. Septembris anni 1818., quoad expensas administrationis in casu etc.*

V. *An sit standum, vel recedendum a decisis in tertio Dubio sub eadem die, quoad summas perceptas praeter mentem Testatricis in casu etc.*

Ad I. Dub. Affirmative pro tertia parte juxta Votum Emi Protectoris.

Ad II. Affirmative pro summa existenti a tribus Capellanis, aliisque Sacerdotibus ab Archiconfraternitate eligendis, cum eleemosyna obulorum 16. cum dimidio, ita tamen, ut quam citius Missæ celebrentur.

Ad III. Affirmative, et reditus cujuslibet anni prælative deberi Capellanis, quocumque tempore exigantur.

Ad IV. In decisis.

Ad V. Prævio recessu a decisis juxta modum, consulendum SSmo pro absolutione, et condonatione, cum onere tamen Archiconfraternitati distribuendi puellis pauperibus annua scuta decem ad formam fundationis per triennium tantum.

Die 9. Februarii 1822.

Sess. 22. Cap. 15. de Reform.

RATINA UNIONIS BENEFICIORUM.

Dub. I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis favore Paraeciae S. Flaviani sub die 16. Januarii 1819. ad primum dubium in casu ec.*

II. *An, et quomodo sit concedenda absolutio a censuris in casu ec.*

Ad I., et II. Non proposita attento defectu aperitionis oris.

Sess. 22. Cap. 6., et Sess. 25. Cap. 4. et 6. de Reform.

CINGULANA NOMINATIONIS CAPELLANI.

Dub. I. *An sit servanda divisio bonorum Capellaniae facta a Patronis, seu potius sit Capellania ad primaevum statum revocanda in casu etc.*

II. *An, Patroni jus nominandi amiserint, et in censuras inciderint in casu ec.*

Et quatenus affirmative ad II.

III. *An, sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris, et rehabilitatione Patronorum ad jus nominandi in casu ec.*

IV. *An, et quomodo sit concedenda condonatio fructuum perceptorum ex divisione bonorum Capellaniae in casu ec.*

V. *An sit servanda facta nominatio favore Sanctis Piermattei, seu potius possint Patroni ad novam nominationem devenire in casu ec.*

Et

Et quatenus negative ad utramque partem.

VI. *An, sit relaxanda supplicatio impetrationis favore Sanctis Piermattei in casu ec.*

Ad I. Dub. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Ad II. Negative ad utramque partem.

Ad III. Non indigere.

Ad IV. Affirmative, satisfactis omnibus oneribus Missarum non adimpletis, et in posterum adimplendis usque ad possessionem novi Capellani, ac celebratis duabus Missis cum cantu.

Ad V. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam, et Emus Episcopus præfigat patronis terminum ad effectum nominandi, quo elapso procedat ad electionem Capellani ad formam fundationis.

Ad VI. Provisum in præcedenti, et notificetur Ministris Datariæ Apostolicæ.

BURDIGALEN. NULLITATIS, SEU DISPENSATIONIS MATRIMONII. Die 24. Januarii 1785. Catharina Desiderata Latour, e civitate Burdigaiæ in Galliis in faciem Ecclesiæ cum Bernardo Laujacq Matrimonium iniit, et deinde ambo in paternis Catharinæ laribus quietam, pacificamque vitam duxerunt usque ad annum 1797, quin ulla eruperit querela vel de non sequuta consummatione, vel de viri impotentia. Eodem anno circiter 1797. duodecimo nempe post Matrimonium, juvenis quidam quatrilustris, nomine Franciscus Mesmin Seguineau de Lognac, eadem in domo receptus fuit, amicitia hinc orta est, inde amor, demum rem cum Catharina Franciscus habuit, et filiam die 30. Januarii 1799. suscepit, quæ in status civilis codice, tamquam filia advocati Bernardi Laujacq, et Catharinæ Latour fuit inscripta.

Sess. 24. *cap.* 1. *de Reformat. Matrim.*

Vir, ut hæc novit, Matrimonii solutionem quoad vinculum, seu divortium, permittentibus sacrilegis illius temporis legibus, coram Judice, quem vocabant Pa-

cis, petiit, et de filia adulterina Catharinam accusavit, quæ nihil de viri impotentia, nec aliud in sui defensionem proferens, omnia admisit. Inde, eodem instante viro, die 24. Aprilis 1799. a Tribunali Civili Parisiensi, divortii sententia prolata fuit.

Post dissolutum sacrilege Matrimonium, Catharina putans, esse liberam, novum Matrimonium civile cum dicto Seguineau anno 1802. contraxit, cum quo commune habuit thorum, et novam suscepit prolem. Anno 1814. Laujacq suum præbnit consensum, *che la benedizione Nuziale, ed il Sagramento del Matrimonio siano impartiti a Madamigella Latour già maritata avanti all' Ufficiale dello stato civile col Sig. Seguineau.*

Tandem tertio post anno nempe 1817. Catharina preces SSmo obtulit, quibus - *absolutionem postulat, nec non dispensationem impedimentorum criminis propter adulterium promissioni nubendi conjunctum, nec non ligaminis propter matrimonium ratum cum Bernardo Laujacq, non vero consummatum, impotentia relativa obstante, et demum ut ipsi digneris concedere licentiam, et facultatem, ut in faciem Ecclesiæ cum praedicto Francisco Mesmin Seguineau Matrimonium celebrare possit, et valeat,* quod idem Franciscus quoque postulavit. Hæ preces fuerunt ex audientia Sanctissimi diei 8. Martii 1817. remissæ Archiepiscopo pro *informatione, et voto, auditis, praevia separatione oratorum, et confectione Processus super non consummatione, et Canonicis causis dispensationis, servata in omnibus forma constitutionis S.M. Benedicti XIV. transmissis actis.*

Archiepiscopus vero, quamvis litteras accepisset, distulit tamen responsum - *quippe* (ait) *displicebat judicialem ordiri processum super non consummatione inter dictam Catharinam Desideratam Latour, et priorem sponsum, quando hic ipse scriptis ad me directis declarabat consummationem, hicque jurejurando confirmare non refugiebat,,* Rogavit hinc, ut alius eligeretur causæ Judex pro confectione Processus. Sed datis iterum ad eumdem literis, processus quidam, seu relatio a Curia Burdigalen. remissa fuit, videnda in mulieris allegatione, qua Vicarius Generalis concludit

Cre-

- *Crediamo che sarà impossibile di reggere all' evidenza, che risulta dall' uniformità delle deposizioni, le quali tutte concordano a fondare sopra l' impotenza relativa, e sopra questa sola impotenza il fatto della non consumazione del Matrimonio.*

Dubitari nequit, quin nullum sit Matrimonium, quando vir debitum matrimoniale reddere sit impotens, tam absolute, quam ratione habita ad determinatam mulierem *Gloss. in cap. Fraternitatis de frigid., et Maleficiat. Reiffenstuel lib. 4. decret. tit. 6. n. 39. Sanchez lib. 7. c. 99. n. 18.*

Ad hanc relativam Bernardi impotentiam probandam, mulier excludere vult tum triennalis cohabitationis experimentum, tum corporum inspectionem, tum septimae manus depositionem; Illam enim asserit, inutilem in casu, cum jam annorum duodecim spatio cum Bernardo cohabitaverit, quin Matrimonium fuerit consummatum. Haec impossibilis tum ex parte viri, qui quamvis ab Archiepiscopo vocatus, ne examini quidem se subjicere passus est, tum ex parte mulieris, quae alium virum se cognovisse negare nequit. Quae etiam si possibilis fuisset, tamen non necessariam vocat ex eo, quia incerta sint virginitatis signa. *Zach. quaest. medic. leg. lib. 8. tit. 2. quaest. 1. numer. 14.* Septimae vero manus depositioni suppleri posse ait per testes bonae fidei; Etenim parentibus, consanguineis, et vicinis deficientibus, alii adhibendi sunt, qui notitiam habere possint, ut ait *Sanchez de Matrimonio lib. 7. disput. 108. n. 23.*

Quibus exclusis, plurimum deferendum dicit testium depositionibus jurejurando firmatis, qui asserunt Bernardum saepe saepius esse ingenue fassum, nunquam potuisse matrimonium cum Catharina consummare. Foeminae enim pater testatur a Bernardo audivisse, *che credeva le difficoltà insormontabili, che n'era svogliato, e che aspetterebbe tutto dal tempo, e che voleva lasciare la faccenda in quello Stato*. Alter quoque testis Mauritius Thounens hic de causa Bernardum - *esser l'oggetto delle facezie* - quibus respondebat *esser impossibile attesa la grande difficoltà . . . . . che non credeva, che nessuno di loro si potesse milantare di vincerla*„ Quod ipsum et alii testes affirmant. His addit mu-

lier

lier suam , atque Seguineau depositiones , qui jurejurando de virginitate mulieris testantur post duodecim Matrimonii annos , quam viri impotentiæ tribui tantum posse , ait , Vicarius in sua relatione . Has depositiones plurimi faciendas vult Mulieris Defensor quia de facto proprio testantur, et juramenti Religione hoc affirmant , et pluries hæc Sacra Congregatio plenam habuerit fidem simillimis depositionibus .

Quod si aliquid dubii de impotentia relativa adhuc extaret , certum esse contendit , numquam fuisse matrimonium consummatum . Hoc probare conatur ex iisdem depositionibus , nec non ex facto viri , qui divortium petiit , quia Uxor sui corporis copiam alteri fecerat , et adulterinam filiam in familiam induxerat , quod affirmare numquam potuisset , si aliquando se cum illa commiscuisset . Hinc saltem locum esse dispensationi a matrimonio rato , et non consummato, et justas indulgendæ dispensationis causas petit, tum ex prolis cum altero viro susceptæ educatione , tum ad recuperandam conscientiæ pacem, tum ex consensu in ipsam dispensationem præstito a legitimo Viro , quo in casu facilius concedi tradit *Barbosa de solut. Matrim. part.* 2. *N.* 103.

Matrimonii vero defensor opponit, Processum non fuisse confectum juxta Benedictinam Sanctionem,quam servandam esse voluit Summus Pontifex . Desideratur enim defensoris Matrimonii ex officio deputatio, quæ sub poena nullitatis processus præscribitur in dictaConstitutione . Neque hujusmodi nullitas deputatione Sacerdotis Jacobi Lanusse sanari videtur, cum hic ad munus Secretarii exercendum fuerit electus .

Desideratur quoque in dicta relatione Archiepiscopi subdelegatio . Hæc quoad formam ; quo vero ad substantiam, defectum juramenti a Bernardo præstandi de impotentia, et de non sequuta consummatione, nec non septimæ manus propinquorum objicit,quod requiritur *in Cap. Proposuisti 4. de probationibus , et in Cap. Requisivisti 2. caus. 53. Quest. 1. et Cap. 3. de frigidis.etc.*ideoque ex hoc capite concludit,vel novum esse processum conficiendum , vel petitionem rejiciendam .

De-

Deficere hinc probationes contendit, ut nullum declarari valeat matrimonium, de quo agitur: cum enim agatur de impotentia relativa, procedi non potest ad Matrimonii dissolutionem ex quolibet genere probationum, sed certæ, et indubiæ sunt requirendæ. Duo igitur in hac causa ostendere debet Mulier, et se arctam fuisse ita, ut humano modo perforari non posset, et virum Advocatum Laujacq ita impotentem, ut ejus claustra frangere non valeret. Necessaria itaque esset inspectio corporum, vel saltem triennalis cohabitatio, quod sæpius hæc Sacra Congregatio decrevit, quin prosit Mulieri cum altero Viro conjunctio; namque si per se stetit, ut impossibilis hæc probatio evaderet, tribuat sibi damnum, prout responsum fuit *in Forolivien. die 16. Decembris 1820.*

Præterea ad nullitatem Matrimonii declarandam inspici debere, ait defensor Matrimonii, tempus, quo celebratum fuerit. Sed cum anni triginta septem jam intercesserint, neque inspectio Viri, etiam si nunc fieret, aliquid valeret. Namque detegi non posset, num vitium modo supervenerit, et hæc dubitatio satis esset, ut Matrimonium dissolvi non posset. Si vero inspiciatur Viri declaratio, habetur Epistola Archiepiscopi, qua asserit virum paratum jurare consummatum fuisse Matrimonium. Præterea non septimae manus depositio extat. Sed duo, vel tres tantum testes de Viri impotentia deponunt. Consensus vero a Bernardo præstitus, suspicionem inducit de conventione inter Conjuges, quum non solum non necessarius, sed omnino inutilis sit ad nullitatem probandam, quæ tota pendet a Viri impotentia.

Ad dispensationem quod pertinet, Defensor Matrimonii probare conatur non consummationem nullo modo evinci, neque ullam subesse causam, cur hæc dispensatio concedatur. Et revera mulier hanc querelam instituit anno 1817., nempe post annos triginta duos a celebrato Matrimonio, ex quo diuturno silentio maxima oritur suspicio sequutæ consummationis. Urget etiam præsumptio, consensisse virum, ut mulier dispensationem peteret, ob magnæ pecuniæ quantitatem, quam ipse a Catharina recepit.

Iis

His addendum, quod ne unus quidem ex testibus certam afferat scientiam de non consummatione Matrimonii. Nullam denique adesse causam dispensandi inquit Defensor Matrimonii. Etenim educationi novæ susceptæ prolis alias provideri potest, quin dispensatio concedatur, nec tanti est consuetudo cum Seguineau, ut dispensatio concedatur; nam tunc præmium adulterii haberet Catharina. Plura vero habent EE. PP. in distributis ex utraque parte allegationibus, ut respondere possint.

Dubiis.

I. *An constet de Nullitate Matrimonii in casu etc.*
Et quatenus *Negative*

II. *An sit consulendum* SSmo *pro dispensatione super Matrimonio rato, et non consummato in casu etc.*

Ad I., et II. Negative.

Sess 24 cap. 12. de Reform.

ROMANA JUBILATIONIS. Sacerdos Joseph Bianchi Coadjutor a SSmo designatus Canonico Paulo Mayer in Ecclesia S Mariæ Transtyberim cum annua Pensione scutatorum quadraginta suæ Coadjutoriæ possessionem nactus est sub die 17. Februarii 1780. Rarissimo, et forsan nunquam redituro exemplo, defluxi sunt quadraginta, et ultra anni, sospite adhuc coadjuto. Preces, quas ille obtulit ad implorandum Jubilationis Indultum, remissæ fuerunt Emo Titulari, ut, audito Capitulo, referret de continuo, et laudabiliter expleto 40. annorum servitio.

Hæc retulit Capitulum „ Non può certamente porsi „ in dubbio, che da 40. anni *il Signor Canonico Bian-*

„ *Bianchi abbia preso possesso della sua coadjutoria*,
„ *e che non abbia percepito, che soli scudi quaranta*
„ *di pensione*, che tuttora gli corrisponde il Canoni-
„ co Proprietario. Costa pure del di lui pieno, e
„ puntuale servizio, siccome io in qualità di Segreta-
„ rio del Capitolo ho genericamente deposto nell' at-
„ testato annesso alla supplica; siccome però, a mo-
„ tivo del giuramento prescritto dal Governo Fran-
„ cese, e non volutosi prestare dal Capitolo, furono
„ i di lui membri deportati, ed altresì rapporto ai
„ Canonici colla percezione delle *prebende mancò*
„ *totalmente il servizio corale*, che per brevissimo
„ tempo proseguito *dai Canonici Coadiutori nei soli di*
„ *festivi*, non si potè lungo tempo, almeno lodevol-
„ mente continuare a motivo delle circostanze, vi è in
„ mezzo una laguna *di anni quattro*, *che interrompe*
„ *il servizio quadragenario*, *e lo riduce ad anni* 36.

„ Per maggior esattezza, si è stimato bene di ordinare al
„ nostro Computista un nuovo riscontro delli così
„ chiamati Libri delle Terziarie, in cui è registrato il
„ servizio corale d' ogni Canonico, e gli esenti, e
„ ordinato l' attestato, che si acclude. Se faccia
„ d'uopo, o nò ultimare il servizio delli surriferiti 4.
„ anni, il Capitolo ne rimette alla saviezza dell' E. V.,
„ e della S. Congregazione la decisione. Il Signor Ca-
„ nonico Bianchi, dovrà direttamente fornire le
„ prove di un tal servizio, e della qualità del medesi-
„ mo, qualora l'abbia prestato alla richiesta, che
„ glie ne faccia la E. V.

„ Riflettasi in fine, che qualora dalla S. Congregazio-
„ ne, si concede il richiesto Indulto il medesimo
„ non deve avere effetto, che dalli 18. Settembre
„ 1820., e che in questo tempo di mezzo, non si
„ possono percepire dall' Indultario nè i comuni,
„ nè i frutti, nè qualsisia distribuzione, senza l' at-
„ tuale servizio personale.

Files vero ratiocinatoris, de qua loquitur folium Capituli, his concepta est verbis - *Avendo riscontrato i Libri delle Terziarie, risguardanti il servizio corale eseguito dalli Reverendissimi Signori Canonici della Basilica suddetta, dai medesimi risulta, che l' Illustrissimo, e Reverendissimo Signor Canonico Don Giu-*

seppe Bianchi, attualmente Coadjutore di Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo Don Paolo Mayer dal di 17. Febraro 1780., in cui prese possesso della di lui coadjutoria, fino a tutto li 13. Giugno 1810., ed in oltre dal dì primo Aprile 1814. fino al presente il prelodato Signor Canonico Bianchi hà totalmente, e pienamente adempito il servizio corale. Giacchè dal tempo di mezzo scorso dal 1810. al 1814., nulla posso deporre del di lui servizio corale, dapoichè essendo stato deportato il Capitolo a motivo del Giuramento, che prescrittogli dal Governo Francese non volle prestare, non più dai suddetti Canonici si esercitò il coro, e conseguentemente non esiste più registro del loro servizio.

Tandem Emus Titularis omnia remittens, hæc addidit: *Secondo i Canoni la Giubilazione si accorda, in premio di un diligente assiduo servizio prestato alla Chiesa, ed al Coro. Concorrendo pienamente questo requisito nel Canonico supplicante, sembra equo non defraudarlo di tal beneficio. Potrebbe solo opporsi la laguna di quattro anni, ne' quali le Chiese non furono officiate, ma in riflesso delle note critiche circostanze di allora, potrebbe condonarglisi si breve spazio di tempo, che manca al compimento aritmetico di 40. anni di servizio prescritti dai Canoni.*

Tunc ne ante tempus nova prorsus, et haud levis momenti quæstio institueretur, an scilicet etiam Coadjutoribus succurrendum sit Jubilationis Indulto, Canonici Bianchi instantia dilata fuit rescripto diei 15. Julii anni 1820. - *Habebitur ratio post integrum quadragenarium servitium, quo expleto denuo recurrat* - Sed iteratis una, alteraque vice ab Oratore precibus post quadraginta, et ultra annos a capta Coadjutoriæ possessione, quæstio ab EE. Patrum sapientissimo judicio definienda proponitur.

Canonicis, et Beneficiatis, qui in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis spatio 40. annorum inservierunt, jubilationis indultum esse concedendum nullo Ecclesiæ Canone sancitum est. At S. hæc Congregatio non solum numquam particularia Ecclesiarum reprobavit statuta, quibus jubilatio post quadragenarium servitium indulgebatur; sed imo constans apud ipsam praxis inolevit, ut rude donarentur ii, qui con-

continuum, et laudabile servitium quadraginta annorum præstiterant, innumera sunt amplissimi hujus Ordinis responsa, quibus viam paravit Doctissimus Benedictus XIV. dum anno 1718. S. Congregationis Secretarii munere fungebatur, propositis in *Folio Dubiis Jubilationum*, in quorum secundo responsum est - *Indultum esse concedendum etiam iis Canonicis, vel Beneficialis, qui partim tamquam Coadjutores, et partim tanquam Principales, et Titulares quadragenarium servitium praestitissent.*

At quod hoc beneficio succurrendum sit etiam iis, qui quadraginta annorum metam attigerint tamquam Coadjutores, quin unquam Principales evaserint, nec tunc quæsitum, et resolutum est, nec postea unquam contigisse, licet pervolutis diligenter omnibus S. Congregationis Resolutionibus, inveniri potuit.

Novæ igitur quæstionis definitio non leves, et hinc, et inde difficultates præsefert, quas sapientissimo EE. Patrum judicio subjiciam.

Quoniam Dominus, ac Redemptor Noster, rejecta hæreditariæ successionis forma Levitici Sacerdotii, elegit, quos ipse voluit, ut secum essent, idcirco Sacri Canones, et Patrum Decreta vetarunt Coadjutorias cum futura successione, quæ hæreditariæ successionis in Ecclesiasticis Beneficiis imaginem præsefernt - *Quod si quando* (verba sunt Tridentini *Sess. 25. cap. 7. de Ref.* ubi antiqui Canones confirmantur) *Ecclesiae Cathedralis, aut Monasterii urgens necessitas, aut evidens utilitas postulat, Praelato dari Coadjutorem, is non alias cum futura successione detur, quam haec causa prius diligenter a SSmo Romano Pontifice sit cognita* „ Tunc enim urgens necessitas, vel evidens utilitas removet odium expectativæ futuræ successionis, a qua, cum mortis captandæ Voto præbeat aditum, summopere abhorret Ecclesia Cap. *Dilectus, et Cap. Detestanda de conces. Praeben. in* 6., et Trid. Concilium *in cap.* 19. *Sess* 24. *de Ref.*

Quamvis vero ex verbis Tridentini Concilii colligi videatur, Coadjutorias cum futura successione assignandas esse duntaxat in Episcopalibus Ecclesis, et Abbatiis, in quibus facile contingere potest, ut gravis;

sanum immineat periculum, si Ecclesia, vel sua orbata sit Pastore, vel ab eo regatur, qui muneris sui partes implere nequeat; non vero in minoribus Beneficiis, in quibus tum necessitas, tum utilitas Ecclesiæ difficilius id postularet, quemadmodum animadvertunt *Prosper Fagnanus in Lib. Decret. part.* 2; *et Thomass. de veter., et nov. Disc. part.* 2. *lib.* 2. *cap.* 59. *n.* 10., *et* 11.; Attamen Summi Pontifices pro ea, qua pollent suprema in universam Ecclesiam auctoritate, etiam Canonicis, aliisque minoribus Beneficiis paulo post absolutam Tridentinam Synodum, sedente Sixto V., coadjutores dederunt, ne Ecclesiæ ob impedimentum Coadjuti, suo fraudarentur servitio.

Sequitur inde hujusmodi Coadjutorias a S. Sede non dari, nisi ob necessitatem, et utilitatem Ecclesiæ, utque principaliter illius servitio provideatur. Hoc posito, sequi videtur, Coadjutorem, etiam expleto laudabili quadragenario servitio, non posse Indulto vacationis donari. Tunc enim, cessante Ecclesiæ servitio, cessaret principalis causa, ob quam Pontifex SS. Canonum, et Conciliorum decretis derogavit, et gratia Coadjutoriæ cum futura successione, in eum casum incideret, a quo incipere non poterat, nimirum in meram expectativae gratiam, de qua ita statutum est in *Concil. Trident. Sess.* 24. *Cap.* 19. *de R. f.* - *Decrevit S. Synodus, mandata de providendo, et gratias, quae Expectativae dicuntur, nemini amplius conceli,*

Hinc quamvis Canonicis Titularibus non denegetur Indultum ex causa studiorum, ad formam *cap. super specula* 5. *de Magistris*, attamen hoc idem indultum denegatur Coadjutoribus, ne fraudetur mens Summi Pontificis, qui Coadjutoriam concedens primario, ac principaliter ad Ecclesiæ servitium respexit. Ita respondit S. Congregatio in *Praten. Indulti* 2 *Martii* 1697., *in Tarentina Indulti* 28. *Martii* 1733., *et novissime in Romana Dub. Indult.* 6. *Maii* 1820. *ad* 7. *Dub.*

Hanc S. Congregationis sententiam, doctissime expendit S. M. Benel. XIV. *Inst. Can.* 107. *num.* 72. - *Haec ta-*

tamen privilegia Coadjutoribus denegantur, uti sapienter expendit S. Congregationis Secretarius in causa Tirentina Indulti, cujus examen habitum fuit die 25. Martii anno 1733, nam prius exposuit sententiam doctissimi viri, qui ipsius locum ante tenuerat, et qui Patres Congregationis monuit, cum Indultum causa studiorum peteretur a Coadjutore, hujusmodi indultum a jure Pontificio Canonicis permitti, Coadjutorem vero inter Canonicos minime recenseri; si Coadjutores hujus quoque privilegii participes fiant, causam nullam superesse, cur instituantur Coadjutores, cum ob hunc solum rationem ipsi debeant eligi, ut nempe loco Canonici coadjuti Divinis Officiis celebrandis intersint; postquam haec Secretarius, uti dictum est sapienter expendit, statim commemorat, Indultum causa studii, quod poscebatur, concessum minime fuisse, et quod Decretum hoc firmavit regulam, quae semper servata fuit, rejiciendi concessionem Indulti pro absentia ob studiorum causam, -

Nec aliter sensit S. Congregatio Rituum penes quam die 15. Aprilis 1606. pro parte Capituli Elboren. proposi'um fuit dubium his verbis - *Cum in praedicta Ecclesia extet quoddam statutum, cujus vigore potest Capitulum praedictum, ob senectutem, seu temporalem, aut perpetuam infirmitatem eximere, et jubilare Praebendatos, seu Beneficiatos illius; quaeritur an statutum praedictum extendatur ad Coadjutores, et Capitulum possit etiam Coadjutores eximere, et jubilare*, et S. Congregatio respondit - *Statutum stricte esse intelligendum, et ideo non esse extendendum ad Coadjutores*,

Semper enim in quæstionibus hac de re excitatis præ oculis habitum est, finem, ac mentem Summi Pontificis in concedendo coadjutore eam fuisse, ut suppleretur Ecclesiæ servitium, quod Coadjutus præstare ei amplius non poterat. Hinc quamvis amplissimis clausulis Coadjutori concedatur, ut sui Coadjuti personam repræsentet, iisdemque fruatur juribus, et privilegiis, hæc ita tamen semper intelligenda sunt, dummodo Ecclesia suo servitio non fraudetur. Ita si detur Coadjutor Canonico, vel Beneficiato, qui quovis ministerio sint occupati, ex quo numquam præsentes haberentur in Choro, non idcirco liberaretur Coadjutor a præstando servitio, S. Ritum Congr. in Elboren. 15. Aprilis 1606. ad II. Dub., ita pariter si

de-

detur illi, qui ob quadragenarium servitium jam a chorali vinculo fuit dispensatus, non ideo sequitur, ut hujusmodi Indulto juvetur Coadjutor. Hic enim, non obstante exemptione Coadjuti, vel ob ministerium, vel ob jubilationem inservire tenetur, quia in hoc servitio Ecclesiæ præstando natura, et legitimus Coadjutoriæ titulus consistit. *Rota in Tirasonen. Coadjut. 8. Novembris 1599. cor. Penia relat. post. Garz. de Benef. par. 4. cap. 5. num. 128.* Si igitur vivente Coadjuto, posset Coadjutor assequi jubilationem, per quam cessaret titulus Coadjutoriæ, sequeretur, ut mortuo postea Coadjuto, cessaret etiam jus succedendi in Beneficio, quod Coadjutoriæ titulo est alligatum.

Addendum etiam est, non quodlibet quadragenarium laudabile servitium Ecclesiæ præstitum viam jubilationi sternere, sed illud dumtaxat, quod ab eo præstatur, qui sit Canonicus, vel Beneficiatus chorali servitio mancipatus. Hinc Ecclesiarum Rectores, hinc Parochi, hinc etiam Episcopi, licet per quadraginta annos laudabiliter servitii pondus substinuerint, non tamen ab hoc onere jubilationis gratia levantur. Cum igitur Coadjutores non sint veri Canonici, vel Beneficiati, *Barbos. de Canon.*, et *Dignit. cap. 29. nu. 6. Rota in Recent. decis. 667. n. 12. part. 19.* Sic. Rituum Congregatio *in Conimbricen. 16. Septembris 1606. ad 2. Dub. et S. Congregatio Concilii in Ferentina Indulti 25 Martii 1733.* nec efficiantur vere Canonici, nisi post mortem Coadjuti, eadem S. Congregatio in *Caselan. 13. Aprilis 1690.* sequitur, ut nequeant Jubilationis metam attingere, quoad usque in eo statu permaneant, in quo nec Canonici, nec Præbendati possunt nuncupari. Facile inde colligitur quare doctissimus Benedictus XIV., dum anno 1718. uti S. hujus Congregationis Secretarius definienda proponit Dubia *Jubilationum*, meminit quidem de iis Canonicis, qui partim tanquam Coadjutores, et postea tanquam Titulares transegerant quadragenarium servitium, quibus S. Congregatio Indultum esse concedendum decrevit in Responso *ad secundum Dubium*, consulto vero abstinuit, loqui de iis, qui toto quadragenario tempore Coadjutores permanserant, ac proinde nunquam Canoniæ titulum assecuti erant, ut possent rude donari.

Haec

Hæc in jure præmittenda erant, quæque videntur adversari petitæ a Coadjutore Jubilationi. At favore Oratoris animadvertendum est, æquitatem canonicam præ oculis habendam esse in iis casibus, in quibus deficit jus scriptum. *Can. ex par.* 13. *de Off. deleg.* Si ergo Canonicis, et Beneficiatis, post expletum laudabiliter quadragenarium servitium, Indulto jubilationis succurritur, licet nec infirmitate, nec senectute laborent, et quamvis toto servitii tempore mercedem ab Ecclesia receperint; æquitas suadere videtur, ut eo magis indulgeatur Canonico Coadjutori, qui sine ullo emolumento, tam diuturnum Ecclesiæ præstitit servitium.

Accedit quod is, qui in alterius jus succedit, eodem jure, quo ille, uti potest *Can. Is qui* 46. *de Reg. Jur. in* 6. Cum vero Coadjutor, in jure Coadjuti succedat, sequitur, ut ab indulto Jubilationis, quo ille frueretur, extorrem fieri non deceat. Nam in Canonicatu, ut ait *Lott. de re Benef. lib.* 2. *quaest.* 25. *numer.* 39., aliud est Beneficium, aliud est officium. Per Coadjutoriam acquirit quidem Coadjutor jus, quod ei amplius auferri non potest, ad præbendam, sive ut Canonistæ loquuntur, jus ad rem, nec nova proinde indiget collatione, quæ facta fuit a Pontifice, cum Coadjutorem illum constituit *Sacra Rota in Tirasonen. Coadjutoriae* 8. *Novembris* 1599. *cor. Penia, et* Fagnanus *Cap. ex parte num.* 16. *de cler. aegrot.*, sed jus percipiendi præbendæ fructus, sive jus *in re* suspenditur adhuc usque ad obitum Coadjuti, qui dum vivit, illud sibi retinet, ideoque ad Coadjutorem statim non transit. Officium vero Canonici statim per Coadjutoriam Coadjutor ipse sibi acquirit, et omnibus proinde gaudet Canonicatus prærogativis *Garzias de Benef. Eccl. Tract. de Coadj. cap.* 5. *num.* 128. At jubilationis Indultum, haud quidem datur propter beneficium, idest propter præbendam, sed propter officium, idest propter quadragenarium servitium continuo, ac laudabiliter Ecclesiæ præstitum, videtur igitur, etiam Coadjutorem jubilationis indulto esse donandum. Secundum enim naturam est, commoda cujusque rei, eum sequi,

quem

quem sequuntur incommoda *Leg. secundum naturam* 10. *ff. de R.J.*

Quod si Coadjutores vocantur *Canonici ficti*, id intelligi potest quoad præbendam, non quoad Officium, quod reapse exercent. Nam Coadjutor proprie datur, ut Ecclesiæ servitium præstet, ideoque est illius minister, in eaque adscriptus, saltem ratione administrationis officii, et per consequens filius Ecclesiæ, quæ eum Domino sociavit *Lotter de Re Benef. loc. sup. cit.* Ab Ecclesia igitur petere potest Coadjutor, illa præmia, ac privilegia, quæ aliis filiis, qui sibi personale servitium præstiterunt, concedere solet.

Ita si nonnullis mensibus vacationum, singulis annis, Canonici donantur, donantur quoque Coadjutores *Garz. de Benef. Eccl. Tract. de Coadj. cap. V. numer.*79. Si ægrotentur Canonici, pro præsentibus habentur, et distributionibus gaudent, gaudent quoque Coadjutores *Idem ibid. num.* 80., Sed ideo tantum iis privilegiis fruuntur, quia officium exercent, et personale servitium præstant.

Quæ hinc, et inde exposui rationum momenta super quæstione *in genere*, an Coadjutori concedi possit Indultum Jubilationis, nullam *in specie* patiuntur exceptionem in præsenti causa. Etenim quoad Constitutiones, quibus regitur Capitulum Sanctæ Mariæ Transyberim, nihil in iis peculiariter sancitum reperitur quoad Coadjutores. Remanet igitur sub dispositione juris id, de quo silent constitutiones. Quo vero ad observantiam, constat, in libro Punctaturarum inscribi nomina tantum Titularium, non vero Coadjutorum; Dum annuatim a Capitulo eliguntur officiales, eligi Coadjutos, non Coadjutores; mortuo Coadjuto requiri, ut Coadjutor novam apprehendat Canonicatus possessionem, ac renovet juramentum, et Fidei professionem, ut fructus Præbendæ suos faciat, non teneri vero iterare solutionem Taxæ debitæ Sacristiæ, quam solvit in adeptione Coadjutoriæ. Hæc omnia juris dispositioni, et Decretis S. hujus Congregationis, et alterius SS. Rituum consonant.

Sed

Sed constat etiam Coadjutores in Capitulo suffragium ferre, dummodo absentes sint Coadjuti, ac insuper Coadjutores, modo nomine Principalium, modo nomine proprio exercere Capituli munera, ac de iis in exitu anni rationem reddere. Hæc aliaque similia, quæ a generalibus regulis in aliquo deflectunt, ignoratur a quo tempore, quo auctorante inducta fuerint, unde conjici possit, an legitimam constituant consuetudinem, sive potius abusus irrepserint, præsertim postquam auctus est Coadjutorum numerus.

Si potius quam juris rigorem, æquitatem sequi placeat EE. PP., ita ut concedendum sit Indultum Jubilationis Coadjutori, de quo quæritur in *primo dubio*, inquirendum erit in *secundo*, an constet de expleto quadragenario laudabili servitio Canonici Josephi Bianchi. Patet ex Ratiocinatoris depositione de continuo, et laudabili servitio Oratoris ab anno 1780. quo coadjutoriæ adeptus est possessionem ad diem 13. Junii 1810, et a die 1. Aprilis 1814. usque ad præsens. Deficiunt quatuor intermedii anni, quia prorsus deficiunt Punctaturarum libri, dum eo tempore Canonici ob recusatum invasori jusjurandum deportati fuerant, vel huc illuc latitabant, ne si ad suas Ecclesias accederent, cogerentur vetitis interesse precibus.

Librorum deficientiam supplere conatur Orator, exhibens depositionem a tribus Beneficiatis, aliisque Ecclesiæ S. Mariæ addictis subscriptam, qui testantur de ejus continuo, et laudabili servitio „ *nell' intervenire al coro, ed alle funzioni*, ita ut, *per qualche tempo ha cantate le messe senza la solita elemosina, e senza gli emolumenti del canto, anche per supplire al vuoto, che derivava dal a mancanza de' canonici deportati* „.

Addam ex sententia S. Congregationis pro præsentibus haberi ad effectum consequendi fructus, et distributiones eos canonicos, qui tempore invasionis deportati fuerunt, vel fugam arripuere ne operam darent S. functionibus, in quibus vetitæ miscebantur pre-

ces. Ita sancitum est in *Reatina Fructuum, ac Distributionum* 18. *Februarii, et in Ferentina fructuum et distributionum* 9. *Septembris anni* 1815. Porro si in hisce casibus pro præsentibus habendi sunt Canonici ad effectum lucrandi fructus, et distributiones, videtur pari ratione pro præsentibus, et laudabiliter inservientibus habendos esse ad effectum, ut Jubilationis indultum consequi valeant. Videant ergo EE PP. utrum hæc S. Congregationis decisio aptari queat in casum servitii, ab Oratore præstiti tempore invasionis, atque ita dirimere, quæ proponuntur, dubia.

I. *An Canonico Coadjutori, vivente adhuc coadjuto concedendum sit Indultum Jubilationis in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An constet de continuo, et laudabili quadragenario servitio Canonici Josephi Bianchi, ita ut sit ei concedendum Indultum Jubilationis in casu etc.*

Non proposita cum sequentibus.

Sess. 24. cap. 12. de Ref.

PISAUREN. SERVITII CHORALIS. Cathedralis Pisaurensis Capitulum ex immemorabili consuetudine quotidie ante matutinum assistit in choro Missæ votivæ de Beata V. M., quæ magna frequentia populi in cathedrali cum cantu celebratur. Dein Matutino cum laudibus, et prima recitatis, præsertim die

die Dominica, illico canendi tertiam hora advenit, ita ut tempore adventus, et quandoque etiam in quadragesima, cum habenda est concio, cui quoque assistunt Canonici, integrae officiaturæ cum missa conventuali, non nisi inclinato meridie finis imponatur.

Pisaurensi Capitulo onus hujusmodi, præsertim diebus brevioribus Adventus, et quadragesimæ grave nimis videtur, hinc postulat, ut illi libera potestas fiat, vesperis cum completorio expletis, diei sequentis matutini cum laudibus præmittere recitationem.

De more requisitus Episcopus Pisaurensis, an Canonicorum postulationi aliquid obstaret in capitularibus constitutionibus et de consuetudine finitimarum Diœcesum, respondit, „*Ecclesiae constitutiones nihil de hoc casu loquuntur, sed neque aliquid, quod hodiernae petitioni adversetur, in se continent. Quo vero ad usum Ecclesiarum finitimarum, mos est Capituli Fanensis, Ariminensis, item Civitatis Anconae, et Urbini, aliarumque etiam locorum, ut matutinum cum laudibus ad diem praecedentem post vesperas, hora tamen competenti juxta praescriptum Ecclesiae, in casibus similibus anticipetur. Ego igitur praxi inhaerendo aliarum finitimarum Cathedralium indulgerem petitioni Canonicorum Pisaurensium pro tempore Adventus quo vero ad tempus quadragesimae, quae diebus jam longioribus factis advenire solet, veterem choralis officiaturae usum in suo statu relinquerem.*

Favet igitur Canonicorum Pisaurensium postulationi justa causa, cum ex Episcopi relatione prædicta officiatura valde laboriosa, et incommoda non solum Canonicis evadat, verum etiam Populo. Favet item consuetudo finitimarum Cathedralium, quibus, eadem concurrente causa datum est diei sequentis Matutini præmittere recitationem. Neque novum est a S. Congregatione alias datum fuisse hujusmodi indultum. In causa Mutinen. die 12. Novembris 1654. sic respondit „ S. *Congregatio censuit, petitam facultatem recitandi Matutinum esse oratoribus concedendam post Completorium praecedentis diei, pro arbitrio tamen Episcopi, et dummodo lapsa sit hora tertia post meridiem* „ Eamdem facultatem dedit S. Con-

gregatio Canonicis Cathedralis Papiensis, unde multæ ortæ sunt dissensiones inter Capitulum, et Episcopum, quæ postea compositæ sunt a Benedicto XIII. Brevi dato ad Episcopum Papiensem die 8. Julii 1726. in quo Episcopi arbitrio, relinquitur postulatam concedere Canonicis vel denegare facultatem. Neque dissona est Doctorum doctrina, quando justa causa concurrit „ Matutinum in Cathedra„ li, ait Braschius in promptuario Synodali cap. 86„ num. 18. persolvi mandet Episcopus mane dici „ propriæ, non autem sero præcedenti post vespe„ ras, et completorium, nisi forte quandoque justa „ causa concurrente judicaverit esse dispensandum ad „ tempus, ut secus fiat „ Braschio consonat *Benedictus XIV, Notificatione* 107. §.4. *num.* 22.

Contra vero, cum divini officii in communi recitationem unam esse ex præcipuis Canonicorum obligationibus certum sit, debeantque Canonici ex Synodo Aquisgranensi studere summopere horas canonicas vigilantissima cura custodire, ac devote persolvere, et in Tridentina Synodo nihil tantopere Canonicis præscribatur, quam ut in choro ad psallendum instituto hymnis, et canticis Dei nomen, reverenter, distincte, devoteque laudent; summopere etiam studere debent, ut in præscriptis ab Ecclesia horis divini officii recitationem exolvant.

Primis Ecclesiæ sæculis, in quibus fidelium omnium summus erat charitatis ardor, quater in nocte surgebant ad orationem, ut refert Pius Cardinalis Bona *de divina psalmodia cap.4 §.3.nu.2.* idest prima vigilia ad primum nocturnum, secunda ad secundum, tertia, ad tertium, quarta ad Laudes persolvendas, vel omnes simul, vel divisi in cohortes, ast si modo, pristino charitatis fervore frigescente, id assequi datum non est, non videtur tamen ita a pristina Ecclesiæ disciplina recedendum, ut non solum ipsius obliteretur memoria, verum etiam usque ad hanc diem servatus ordo invertatur. Jam vero clarus est in hac re textus *C. 1. de celeb. miss.* qui sic se habet „ Presbyter mane matutinali officio expleto, „ pensum servitutis suæ videlicet primam, tertiam „ sextam, nonam, vesperamque persolvat, ita tamen

„ men, ut horis competentibus. *Clementina* vero *prima eodem titutulo de celeb. Miss.* sancitur, ut ad quos pertinet, sollicitam curent adhibere diligentiam, ut omni incuria, ac negligentia relegata, in Cathedralibus Regularibus, et Collegiatis æcclesiis horis debitis psallatur. Hora vero debita Matutini cum laudibus, non est, quæ sequitur expleto Completorio, sed mane. Matutinum Vespere, ait S. Carolus Borromæus in Concilio primo Mediolanensi par. 2. non dicatur, exceptis tamen diebus octavæ Solemnis Festi Domini N. Jesu Christi, cæterisque diebus, quibus ex Romanæ Ecclesiæ instituto est permissum.

Rationem vero harum Ecclesiæ dispositionum reddit Schmalzgrueber *Tom. III. par. V. titu. 41. de celeb. miss.* hisce verbis „ Ratio est quia alias sequeretur manifesta indecentia. Plurima enim psalmorum, hymnorum, et orationum verba, mentionem faciunt certorum temporum ex. gr. noctis, auroræ, quæ si alienis temporibus usurpentur, minus conveniunt. Quare citata Synodo, et laudato loco subjungit idem S. Præsul Mediolanensis „ Matutinum officium, vel media nocte, vel saltem eo tempore instituatur, ut sub ortum solis absolutum sit „

Dubium erit.

An, et quomodo sit concedendum Indultum in casu etc.

CAMERINEN. MISSAE PRO POPULO, ET LEGATORUM. In Comitiis diei 16. Decembris anni 1820. proposita fuit hæc causa sub quetuor dubiis, *Sess. 23. Cap. 1. de Reform.*

1. *An*

I. *An, et ad quem spectet onus celebrationis Missae pro Populo in casu ec.* II. *An , et a quo tempore sit concedenda suspensio Legatorum in casu ec.* III. *An ; et ad quem spectet onus instruendi Plebem salutaribus verbis , singulis diebus Dominicis , aliisque Festis in casu ec.* IV. *An , et quomodo sit consulendum Sanctissimo pro absolutione quoad praeteritas omissiones in casu ec.* Quibus ita responsum est : Ad I. Dubium *affirmative ad quatuor Canonicos primae erectionis ad formam consuetudinis. Ad* II. *dilata , et Archiepiscopus referat an , et quam compensationem Capitulum receperit pro Legatis piis. Ad III. Affirmative ad Vicarium Curatum . Ad IV. affirmative, celebratis* 60. *Missis per quatuor Canonicos applicandis pro Populo .* Datis igitur literis juxta S. Congregationis in secundo dubio rescriptum hæc retulit Archiepiscopus „ *Requisito Capitulo Collegiatae S. Martini Oppidi sanctae Natoliae an , et quam compensationem receperit pro Legatis piis , de quibus agitur , respondit nullam compensationem habuisse .*

At quoniam ex hoc brevi responso dubitari adhuc poterat , an saltem in ejusdem Collegiatæ redintegratione aliquam compensationem recepissent Canonici pro bonis alienatis , iterum idcirco Archiepiscopo literas dedi , ut audito Capitulo referret , an Collegiata fuerit redintegrata , vel proxime redintegranda foret , et de bonis a publico ærario receptis , vel recipiendis in compensationem fundorum alienatorum , sive separatim pro legatis , sive conjunctim assignatis pro Præbenda , et distributionibus , aliisque oneribus loco pensionis .

Novum exscribo Archiepiscopi responsum in hæc verba ;, Audivi Capitulum , a quo responsum habui , præfatam Collegiatam fuisse *redintegratam , quoad Canonicos nuncupatos primae erectionis tantum , eisdemque restituta fuisse omnia bona , praeter Pistrinum ad usum molendi Olivas , et Terrenum adnexum , et de his nec separatim pro legatis , nec conjunctim pro Praebenda , et distributionibus , aliisque oneribus loco pensionis nullam hactenus a publico aerario compensationem habuisse .*

Qua-

Quare cum Canonicatus suppressi , eorumque bona a Demanio usurpata fuerint , nec ulla pro Legatorum satisfactione compensatio Canonicis assignata sit , jure merito ipsi postulare videntur Legatorum suspensionem . Nem explorati juris est , quod cessantibus beneficii reditibus ,cessare debeat onerum implementum Felin *in C. cum accepissent num.* 19. *de constiti* ; *Reinfest lib III. Decr. tit.* 1. *de Praeb. et dignitat.n.*114. Pensio autem Canonicis sub Italico Regimine certe assignata non fuit in titulum beneficii , ut Ecclesiæ ministrarent , et testatorum ordinationibus , seu piis legatis satisfacerent . Non enim de beneficiis ecclesiasticis solliciti tam erant ii , qui ipsa beneficia supprimere attentabant , et a quibus chorale Capituli servitium prohibitum , et *gli obblighi dei Legati . . . . portati con l'avvocazione de loro fondi al Governo* , prout defunctus Archiepiscopus de sua sententia rogatus Canonicis , ut sibi tutius consulerent , interrogantibus responderat ,

Verum cum Canonicatuum suppressio haud legitime facta fuerit , Canonici ex ea dispensari minime poterant ab iis omnibus peragendis , quæ adhuc poterant , ac debebant peragere. Servitium , quidem chorale Capitulariter præstare nequibant , ut pote a Gubernio vetitum, ad illud propterea minime eos teneri dicendum. Piis autem Legatis satisfacere nemo umquam prohibuit : poterant ergo illa adimplere Canonici . At debuisse quoque dicendum videtur , Nam licet beneficiorum fructus præcise non perciperent , æquivalens tamen in pensionibus percipiebant , emolumentum , quod subrogatum fuisse reditibus Cenonicatuum suppressorum hæc S. Congregatio declaravit in *Nullius Foropompilii* 16. *Decembris* 1820. quod magis , magisque in casu locum obtinet , cum pensiones Canonicis assignatæ præbendarum priores fructus ita æquarent , ut vix , aut ne vix quidem eorum reditus imminuti esse viderentur . Quamvis enim in quinquennalitatis annuis Canonicales reditus imminuti essent , ut ajunt Canonici , Chorali tamen servitio , bonorum administratione , ac redituum ambiguitate , cum liberati fuerint Canonici , satis superque compensationem pro imminutione videntur recepisse , ac propte-

rea ad onerum quoque, seu legatorum satisfactionem fuisse obligatos. Nimis enim æquitati naturali consonum est, ut qui, juxta notissimam regulam 55. *juris in* 6. alicujus rei percipit emolumenta, etiam onera eidem adnexa sufferre debeat, et concordant leges civiles in *l. un. §. 4. ad fin. c. de caduc.* Hinc etiam Leges Canonicæ sanxerunt, quod qui percipit fructus beneficii, onera quoque sufferre debeat, secus autem si fructus percipere non possint C. *ap audientiam* 15. *de Cleric non resid.*, *et c. un eod. in* 6. præsertim quia beneficium datur propter officium C. *fin. de Rescrip. in* 6.

Viderint ergo PP. EE. reassumpto folio præfatæ Congregationis *diei* 16. *Decembris anni* 1820. quomodo dirimendum sit secundum, quod in eo *propositum* fuerat, dubium, quodque hic reproponitur.

An, et a quo tempore sit concedenda suspensio Legatorum in casu ec.

Sess. 21. et 23. de Refor. Cap. 2.

S. MINIATIS. In Oppido Castri Franchi, quod in S. Miniatis Diœcesi extat, anno 1653. ab Alexandro Strozzi tunc illius Sedis Episcopo erecta fuit Collegiata Septem Canonicis, et Præposito constans. Quum nulla redituum pars instituta fuerit pro distributionibus, tum Canonici, tum *Præpositus* sese obligarunt quis octo, quis sexdecim annua scutata ex eorum redditibus deponendi, ut in quotidianas distributiones dividerentur.

Statuit ideo Episcopus, ut singulis annis Capitulum elegisset „ *unum quaestorem, seu Camerarium Capitularem, qui exigere debeat* (sunt Constitutionum verba) *a Praeposito, et Canonicis eas pecuniarum summia*

mas , ipsique Praeposito , et Canonicis solvere debebit Camerarius ; hinc decernitur , *majores , vel minores distributiones Praepositum , et Canonicos lucrare debere , prout majores , vel minores summas Capitulo ex eorum redditibus concesserunt . . . . Verum si futuris perpetuis temporibus redditus , et proventus Capituli ex pia fidelium voluntate , vel quovis alio modo augeantur statuimus , ut pro tempore existentes Praepositus , et Canonici de ipsis in distributiones aequale lucrum reportent .*

Aucti revera fuere Capituli redditus ex piis fidelium largitionibus , quæ tamen Missarum onere gravarentur, ut colligitur ex Decreto Episcopi Cattani anno 1723. , unde parum supererat in distributiones quotidianas erogandum , propterea Præsul ille statuit , „ *ut tam Praepositus , quam caeteri de Capitulo contribuant aequaliter sex scuta dumtaxat pro quolibet in singulos annos mense Augusti ,*

Decem post annos , nimirum anno 1733. , beneficii simplicis , seu Capellaniæ S. Joannis Baptistæ Patroni , nempe Moniales SS. Jacobi , et Philippi , et Familia Franceschini petierunt , ut hoc Beneficium in Canonicatum erigeretur , quod Canonici cunctis suffragiis probarunt „ *con obbligo , e condizione , che il Rettore pro tempore del medesimo , oltre i pesi , ed obblighi , che seco porta detto Beneficio , abbia quello di assistere , ed intervenire al Coro . . . . faccia l'eddomada del Coro , e celebri in turno con gli altri Canonici , applicando il Sagrifizio in soddisfazione degli obblighi , che ha detto Capitolo in conformità delle canoniche sanzioni , e capitolari Costituzioni di detta Chiesa Collegiata , fatte da Monsig Vescovo Strozzi nell' erezione di detta Collegiata , e modernamente da Monsig. Andrea Ludovico Cattani Vescovo di S. Miniato , ed inoltre faccia aggregare , ed incorporare alla mensa Capitolare per le distribuzioni corali il pezzo di terra lavorativo , e gelsato di Stara cinque , e mezzo , salvo ec. posto . . . . , che da detto beneficio ritiene a livello il Signor Cavalier Francesco Rosso Medici per annuo Canone di lire 40. . . . . metta in corbona , e faccia annualmente pagare per tutto li 5. Agosto in mano del Camerlengo pro tempore di*

detto Capitolo il sudetto annuo Canone di lire 40., di modo che l' azione, e jus d' esiggere, e riscuotere detto annuo Canone, si trasferisca, e spetti onninamente a detto Capitolo, con tutte le ragioni spettanti a detto Rettore, il quale in ogni caso di contumacia del Livellario, sia tenuto del proprio . . . e con dichiarazione ancora, che il detto Rettore abbia voce, e voto in Capitolo, partecipi delle distribuzioni corali eddomadarie, e funerarie, in sostanza abbia, e goda tutti gli onori, privilegj, prerogative, e preminenze, che hanno, e godono gli altri Canonici, e Capitolari, e Prebendati di detta Chiesa Collegiata.

Episcopus Cattani eodem anno 1733. Patronorum votis annuens ex hujus Beneficii reditibus novum Canonicatum erexit, reservato jure patronatus tum Monialibus, tum Familiæ Franceschini, qui alternatim præsentare possent; Decrevitque, *ut praesentatus, et institutus habeat plenum jus canonicale . . . praecedentiam eventualem juxta ordinem receptionis absque ullo discrimine ab antiquis Canonicis, ac omnibus juribus, honoribus, privilegiis, praeeminentiis, praerogativis, et emolumentis quibuscumque instar aliorum dictae Collegiatae Ecclesiae Canonicorum fruatur . . . ac praesertim distributiones tum ordinarias, tum extraordinarias, et obventiones quascumque attenta tamen infra decernenda contributione, et non alias participet, et lucretur.* Quoad vero onera novum Canonicum adstrinxit ad residentiam, ad celebrationem Missarum, tum solemnium, tum privatarum pro oneribus Capituli, nec non ad onera omnia, quæ alii Canonici ferre debent. Præterea „ *indemnitati aliorum Canonicorum consulere volens Canonicum pro tempore existentem ad contribuendum singulis annis Mensae Capitulari ad effectum lucrandi omnes, et quascumque distributiones, ut praefertur, ac pro hujusmodi cantributione ad libere solvendum quotannis ad totam diem 15. Augusti libras quadraginta praedictae monetae (Florentinae) penes Camerarium* „ obligavit.

Nova demum methodus ab Episcopo Poltri anno 1764. circa distributiones inducta fuit. Primo enim singulis Canonicis scutata sex solvendi obligationem confir-

mat-

mavit : dein vero quoad modum solutionis statuit , ut „ *debeant Canonici , et quilibet eorum , juxta divisionem factam* , (quæ ignoratur) *celebrare Missas, quas Capitulum celebrandas suscepit , et fundos pro Eleemosyna recepit , qui Canonici ad distributiones chorales lucrandas in fine anni non admittantur, nisi prius ad Sancta Dei Evangelia juraverint, Missas juxta numerum sibi ipsis assignatum celebrasse . Permittimus autem , ut dicta scuta sex persolvantur a praedictis Canonicis cum eleemosynis talium Missarum , quae si non sufficiant, suppleant aere proprio . Si vero aliquis ex eis tot punctaturas subierit , quae summam scutorum sex excedant, adhuc tamen celebrasse Missas supradictas , jurare debuerit in fine mensis Decembri ne commodum reportet ex propria neglegentia, alias juris, et facti remediis ad earum celebrationem compellatur .*

Hoc non obstante decreto, Canonicus Franceschini quoad vixit semper has libras quadraginta penes Capituli Camerarium deposuit . Id ipsum egit usque ad annum 1783. Canonicus Antonius Damiani , in cujus familiam devenerat juspatronatus , sed postea putans vigore decreti Episcopi Poltri ab hac solutione se esse exemptum ad instar aliorum Canonicorum, prædii pro distributione Capitulo assignati dominium , seu restitutionem petiit , et obtinuit , nihil autem circa obligationem deponendi quadraginta libras statutum esse videtur. Successit in Canonicatu Franciscus Damiani Orator , qui postulavit prædicti decreti effectibus gaudere , nempe ut jus in legatis sive ante , sive post sui Canonicatus erectionem Capitulo obventis , nec non distributionum , quæ ex hac massa conficitur, pars sibi concederetur cum onere celebrandi tot Missas , quot suas distributiones æquarent .

Res extrajudicialiter ad Vicarium Generalem delata fuit anno 1802. qui - *son di sentimento* (scripsit Capitulo) *che il Canonico Damiani non possa percepire alcuna distribuzione da quei Legati pervenuti alla massa Capitolare prima della fondazione del Canonicato . . . . . potrà però il Canonico Damiani percepire quelle distribuzioni provenienti dalla*

massa di quei Legati pervenuti al Capitolo dopo l'erezione del suo Canonicato, e dopo la sua incorporazione nel Collegio de' Canonici -.

Quæstio diu indecisa mansit, ac interea Canonicus Damiani missarum celebrationem, ad quam tenebatur ex bulla fundationis, omisit adimplere, et S. Congregationis judicium præstolavit.

Precibus Episcopo remissis, votum suum sic aperit - *A mio tempo si è parlato più volte di questa questione per vedere di risolverla, ma lo stesso Vicario Generale ha ricusato d' interporre il suo formale decreto, conoscendo che le parti contendenti, non si sarebbero al medesimo acquietate. Fu progettato alle medesime parti di fare un compromesso nella Persona dello stesso Vic. Generale, e di stare inappellabilmente alla sua decisione, e questo compromesso non è stato mai presentato. In ultimo fu proposto alle parti di fare lo stesso compromesso nell' attuale metropolitano Archivescovo di Firenze, e ne convennero dietro il mio consenso, ma per quanto ho inteso dire quell' Arcivescovo non credè bene d' interessarsi in questa questione . . . .*

Il Capitolo della Collegiata non ha che un solo Camerlengo, e una sola entrata proveniente dalla massa de' Legati Pii, e non hà mai avuto una corbona separata per le corali distribuzioni. Veramente i Canonici anteriori al decreto di Monsignor Poltri del 1764. non hanno esattamente adempito ai decreti Episcopali, quali obligano li stessi Canonici a porre ogn' anno nel mese di Agosto nella corbona delle distribuzioni la loro respettiva tangente, ma è altresì vero, che la donazione delli scudi 200. fatta al capitolo di Castel Franco da Matteo del Rosso era destinata dal testatore per le distribuzioni corali, ed i Canonici soddisfatti degli oblighi imposti; lasciarono il frutto del suddetto Capitale, che era a scudi sette per cento, in mano del Camerlengo per servire a tal uopo. E' vero ancora che gl' istessi Canonici hanno rilasciato in mano del medesimo Camerlengo la limosina di numero 24. messe, che ciascuno di essi ogn' anno ha celebrato di sua porzione per gli oblighi del

Ca-

Capitolo, quali limosine unite col frutto delli suddetti venivano a formare in qualche maniera una certa corbona di distribuzioni. Ciò non ostante con questa misura i Canonici non si sono perfettamente uniformati alle Costituzioni Episcopali. Non saprei render ragione di questa loro mancanza. sc. 200.

Animadvertit quoque in dicta Collegiata adesse inter Canonicos jus accrescendi de punctaturis, quæ statuta sunt in decem solidis pro unaquaque die. De missis vero ab Oratore Damiani nondum celebratis ab anno 1782. sic ait - *il numero poi delle messe non soddisfatte dall' anno 1782. da cui principiano le mancanze, fino a tutto l' anno 1820. ascende a trecento ottantaquattro, come risulta dalla Vacchetta.*

Hæc in facto præmittenda erant. Canonicus Damiani nitirur verbis bullæ suæ erectionis, in qua conceditur instituto jus canonicale, stallum in choro, locus, et vox in Capitulo, nec non tribuitur præsentia eventualis juxta ordinem receptionis absque ullo discrimine ab antiquis Canonicis, ac omnibus juribus, honoribus, et privilegiis, præeminentiis, prærogativis, et emolumentis quibuscumque instar aliorum dictæ collegiatæ canonicorum frui, potiri, et gaudere permittitur, ac præsertim distributiones tum ordinarias, tum extraordinarias, et obventiones quascumque participare, et lucrare debere dicitur. Si igitur novus Canonicus ab aliis antiquioribus in nihilo differt, nullo jure excludi posse, ait orator, a beneficio, quod Episcopus Polari Capitulo concessit. Quod confirmatur ex regula, qua certum est, legata collegio relicta, omnibus de collegio censeri tributa: hinc cum omnia aliorum Canonicorum jura habeat Damiani, hæc quoque habere debeat emolumenta, quæ Capitulo ab legatis obveniunt.

Præterea inter obligationes huic Canonicatui adjunctas habetur quoque celebratio Missarum Solemnium, in sua hebdomada, quas Canonici applicare pro benefactoribus in genere tenentur, nec pro illis eleemosynam percipere possunt, prout statutum fuit in celebratissima Constit: *Cum super oblatas* anni 1744. S. M. Benedicti XIV., et simili modo novus Canonicus celebrare debet Missas privatas per consuetum

tu-

turnum pro oneribus Capituli, quod quidem respicere videtur onera, quæ tunc jam extabant. Nam de illis quæ in posterum erant Capitulo obventura, nil dubii esse poterat. At Episcopus Poltri decreto sæpedicto permisit, ut Canonici in distributionum corbonam harum Missarum eleemosynam deponerent pro illis scutatis sex ab altero Episcopo Cattani statutis, igitur hoc beneficium, a se quoque sentiendum asserit Canonicus Damiani, cui, et onus erat has privatas Missas celebrandi, nec non omnes percipiendi distributiones.

Nihil obstare addit verba adjecta in Bulla erectionis, quæ contributionem ab ipso faciendam respiciunt. Quamvis enim, postquam Episcopus novo Canonico concesserat omnes distributiones, statutum sit, *attenta tamen infra decernenda contributione, et non aliter*, quæ contributio constituta fuit in 40. libris penes Capituli Camerarium quotannis solvendis, nihili tamen facienda esse dicit hæc verba, quia falso laborant supposito. Etenim Episcopus hoc sancivit, et Patroni annuerunt, ex quo asseruit Capitulum ex Legatis piis annuatim superesse libellas 320. Quod si falsum hoc erat corruere dicit obligationem, prout vim suam amittunt omnes illæ stipulationes, quæ fiunt ex falsa causa *L. 20. cod. de Donat. ante Nupt. Constant. ad Statut. Urbis adnot. 44. nu. 179., et 240. Rot. Flor. in Thes. Ambros. decis. 46. tom. 11. n. 14. Rot Rom. cor. Bich. Decis. 192. num. 4.*

Ad hanc falsitatem probandam memoriæ revocat decretum 1723. ab Episcopo Cattani latum, ex quo ernitur reditus provenientes a legatis piis tunc vix ascendere ad scutata annua 34. Quin obstat quod decretum hoc latum fuerit novem annos ante Canonicatus, de quo sermo est, erectionem. Ex decreto enim Episcopi Poltri anni 1763. nihil augmenti corbonam habuisse conjicitur, quia hic Episcopus compensationem sex scutorum singulis Canonicis permisit cum Missarum eleemosyna, ut distributionum massa conficeretur, quod certe numquam decrevisset, si illa per se ampla fuisset.

E contrario Capitulum fretum Vicarii Generalis resolutioni asserit Canonicum Damiani percipere non posse uti-

utilitatem illorum legatorum, quæ Capitulo relicta fuere priusquam ejus Canonicatus erigeretur. Namque in jure statutum est Canonicos novæ erectionis participes fieri non debere de reditibus, ac emolumentis Capitulo per fidelium oblationes obventis ante novam Canonicatus fundationem, nisi voluntarie a Capitulo fuerint aggregati, et ad eorumdem participationem admissi *Cardinalis de Luca de canon. dis. 6. nu. 13. et 14. Grat. discept. 863. fere per tot. Scarf. Elucubr. Canon. lib. 1. tit. 14. n. 60., et seq. S. haec Congreg. in Alatrina erect. Canonicatus 8. Feb. 1727., et in Sabinen. Erect. Canonic. 18. Novemb. 1730.*

Ut excludat Capitulum falsam assertam causam, se refert tum ad resolutionem Capitularem, qua novi Canonicatus erectioni consensit, tum ad fundationis Bullam, in quibus ne verbum quidem fit de annuis libellis 320. veluti fundo, seu massa distributionum, sed tantum ibi legitur quod „ *indemnitati aliorum Canonicorum consulere volens Episcopus Cattani* „ Novum Canonicum ad deponendas 40. annuas libras pro memorata corbona obligaverit, ex quibus verbis deducunt exclusionem ab utilitate Legatorum percipienda. Utque Capitulum probet jam eo tempore aliquam extitisse Massam, exhibet donationem scutorum biscentum ad hunc effectum factam de anno 1651. a Matthæo del Rosso.

Ajunt insuper Episcopi Poltri decreto primæ erectionis Canonicis tantum sæpedictam facultatem fuisse impertitam, permutandi, scilicet cum reditibus legatorum piorum, seu cum eleemosyna Missarum, quas celebrasse probavissent, ea scutata sex, quæ solvere ex constitutionibus tenebantur. Id autem probare vult Capitulum ex eo, quia ad has constitutiones se referat Episcopus Poltri, et quia compensatio iis concessa videtur, qui in vim earumdem Constitutionum scutata illa sex persolvebant. Nequit hinc privilegium hoc ad Canonici Damiani utilitatem extendi, qui tempore Episcopi Cattani inter Capitulares non erat adscriptus, nec libellas 40. persolvere debebat. Addendum quoque est, has libellas, facto calculo minoris esse valoris sex scutatis, quæ persolvenda erant ab aliis Canonicis. His accedit observan-

tia

tia 17. circiter annorum tam Canonici Francescbini quam Canonici Antonii Damiani, qui tantum anno 1783. a solutione cessavit.

Ab hujus quæstionis resolutione altera pendet de Missarum celebratione, vel de illis quas Canonicus Damiani non adimpletas reliquit, vel de illis quæ in posterum erunt celebrandæ, utrum scilicet Oratoris, vel Capituli sit onus. Vestrum igitur erit EE.PP. dirimere quæ sequuntur dubia.

I. *An, quomodo, et a quo tempore Canonico Damiani distributiones debeantur ex piorum legatorum reditibus in casu ec.*

II. *An, et quomodo decreto Episcopi Poltri gaudere possit Canonicus Damiani in casu ec.*

III. *An, et cui sit onus Missas inadimpletas, et futuras celebrandi in casu ec.*

Sesse 24. cap. 12. de Ref.

COMACLEN. ERECTIONIS DIGNITATIS. Modernus Comaclensis Episcopus, Eño Cardinali Aretio Ferrariæ Legato favente, obtinuit, ut Comaclense Consilium statueret quinquaginta scutata ex publico ære addenda alicui ex canonicalibus Præbendis, ut hæc in dignitatem, præter jam existentem Archipresbyteralem sub titulo Archidiaconali, erigi possit, atque ita non amplius una, sed duæ sint in capitulo Dignitates.

Consilium hoc Episcopi non probavit modo; verum et promovit Cathedralis Ecclesiæ Capitulum. Putavit enim præbendam illam, quæ insignitur titulo S. Pii V. quæque hodie a Cajetano Samaritani obtinetur, et de qua etiam actum fuit in S. hac Congregatione die 11. mensis Julii anni 1818. erigendam

fo-

fore in dignitatem, quæ et si Archidiaconali polleret titulo, tamen secunda esset post Archipresbyteralem.

Erectioni tamen alterius dignitatis licet non obstent Archipresbyter, ac nonnulli alii ex canonicis, tamen non assentiuntur, ut hæc Præbenda S. Pii V. in dignitatem erigatur, cum ex literis erectionis ab hoc Pontifice datis anno 1570, et ex decreto hujus Congregationis lato die 11. mensis Julii anni 1818., et confirmato die 6. mensis Martii 1819. Canonicus obtinens hanc Præbendam teneatur Archipresbyterum adjuvare in cura animarum gerenda *juxta providam ordinationem ab Episcopo omnino faciendam*, quam quidem fecit Episcopus decreto lato die 25. Mensis Januarii anni 1821. in actu Sacræ Visitationis, ex quo hæc ad rem transcribo „ *Modernus possessor onus suscipiat Doctrinam Christianam interdum visitandi, indeque pueros interrogandi.* Suis vero successoribus *nunc pro semper onus imponimus Doctrinam Christianam in Cathedrali Templo diebus Dominicis, et toto tempore quadragesimae docendi. Dum vero Parochus, seu Archipresbyter aliquo reali, sed non habituali morbo laboret, detineaturque, praevio monitu tempore congruo eidem Canonico Praebendato faciendo, etiam Parochiales, et Cathechistas Conciones habendi* (si hoc opportunum videtur Parocho) *confessiones audiendi, salvis semper juribus hinc inde spectantibus, et in eadem Bulla S. Pii V. hac de re contentis.* „

Quæ hactenus exposui constant ex sessionum Capitularium actis ad Sacram Congregationem transmissis, et ex Episcopi epistola, in qua hæc habet „ *Cymaclense Consilium cunctis suffragiis, Eminentissimo Cardinali Aretio Legato Ferrariae favente, benigneque precibus Episcopi infrascripti applaudente, quinquaginta de publico statuit Romana scutata alicui Cymaclensium Canonicorum Praebendae addenda ad hoc, ut in Cathedrali Capitulo altera constitueretur Dignitas, quae in tanto numero 18. Collegio unica adest. Revera in sacris functionibus, si prima desit Dignitas, vel morbo laboret, ut saepius accidit, nulla alia Episcopali solio praeest.*

Praebenda Canonicalis pro secunda Dignitate constituenda satis apta esset illa, quae a Rmo D. Canonico Cajetano Samaritani Cubiculario Secreto, Capellano extra Urbem SSmi D. N. Papae Pii VII. atque Prothonotario Apostolico titulari modo possidetur jam a S. Pio V. erecta, eidem Canonico a Pio VI. data, et quae in casu a Pio VII. in dignitatem attolleretur.

Capitulum hoc Cathedrale non multis ab hinc annis, paucis obstantibus, ut patet ex actis, quae hic humillime trado, in eam cogitationem venit, Summo Pontifici supplices porrigendi preces pro hac secunda impetranda dignitate in ipsamet Persona praefati Canònici Samaritani. . Pauci ex Canonicis vero objecere, quod quum hujusmodi Canonicatus a S. Pio V. erectus aliquod habeat pondus, Archipresbyterum scilicet coadjuvandi juxta providam ordinatiònem ab Episcopo praefixam in Dignitatem erigi haud minime valeat. Ast quaeso Emi Patres quam istorum perridicule sit objectio, vosmetipsi videtis; si Archipresbyter omnia suffert onera, nec impedit, quominus sit prima Dignitas, quà de causa pugnabunt aliqua tantum pondera cum secunda Dignitate Archidiaconali?

Precor igitur Emi Patres, ut ad Dei honorem, majorem gloriam, et cultum haec altera constituàtur dignitas Archidiaconalis.

Ab Archidiaconi quidem Dignitate abhorrere videtur servitus, ac subjectio, quæ incumbit Canonico S. Pii V., qui inter cætera onera, si Archipresbyter morbo detineatur, ad hujus nutum, et si is opportunum judicaverit, Cathechisticas, et Parochiales conciones habere tenetur.

Archidiaconi quippe nomen amplissimam, ac primariam in jure innuit Dignitatem. Is enim collector erat oblationum, pecuniæque Ecclesiasticæ. Is partes, præbendasque suas distribuebat Canonicis, Clericis, Pauperibus, et Fabricæ Ecclesiæ, idoneos, quos nosset, ad Ordines, et Beneficia Episcopo præsentabat, causasque fere omnes Fori Episcopalis audiebat, ac terminabat *can. 1. dist. 25.*, *et can. si in plebibus 20. dist. 63.* ac propterea veluti *natus* Episcopi Vicarius ha-

habebatur *text. in cap.* 1. *de off. Archid.* et ipsiusmet Episcopi *ala*, et *oculus* dicebatur. *Can. Diaconi, et seqq. dist.* 93. *Trid. in cap. cum Dignitates* 1., *sess.* 24.

Immo tanta erat Archidiaconi Dignitas, ut illum majorem post Episcopum, ejusque Vicarium esse rescripserit Innocentius III. in *cap. Ad haec* 7. *de off. Arch.* Propterea hic etiam ipsi Archipresbytero præeminebat, licet minor esset Ordine.

Hinc tanta Dignitas, quæ jure communi prima est, cuique etiam nunc competit jus adsistendi Episcopo generalesOrdinationes habenti,promovendos evocaturus Benedictus XIV.inConst.*Ex quo dilectus* 25.*t.*2.*Bullarii* quosque indignos non noverit,veluti dignos præsentandiBenedictus XIV. de *Syn.Dioeces. lib. V. cap.*3. *n.* 4., ut ad Diaconium, ac Presbyterium S. Matre Ecclesia per Archidiaconum postulante, evehantur, tanta Dignitas inquam vilescere videretur, si Archidiaconus Archipresbytero veluti subjectus eidem suppetias ferre deberet in cura animarum perferenda, et præsertim in Doctrina Christiana pueris explicanda, quod lectoris proprium est, atque sic fieret, ut dignitas hæc non ad augendam,servandamque ecclesiasticam disciplinam juxta Tridentini mentem *sess.* 24. *cap.* 12. *de Ref.* erigeretur, sed potius ipsa honore, gradu, ac splendore minueretur, unde aliqua potius ex reliquis præbendis, quam hæc S. Pii V. nomine nuncupata in dignitatem erigenda videretur.

Sed prius ac quidquam decernant Eminentissimi Patres animadvertant rogo, modo non esse amplius juxta vetustiorem disciplinam de dignitatibus, ac præsertim de Archidiaconatu judicandum, cum hodie dignitates omnes non nisi honorificum nomen, ac præcedentiam retineant *Fagnan. in cap. ad haec de praeb. num.* 22.

Profecto Archidiaconalis dignitatis hodie vix umbra superest, sunt equidem Ecclesiæ, ubi Archidiaconus primam obtinet dignitatem, sunt vero, et aliæ, in quibus Archidiaconi secundum, vel tertium obtinent locum, ut in Cathedrali Ecclesia Aversana, ubi primam dignitatem decanus, secundam cantor, tertiam Archidiaconus tenet.

Neque porro vilia, ac Dignitatis Ecclesiasticæ indecora videri possent munera per Præbendatum S. Pii V. obeunda, ut impediant, quominus Præbenda hæc Dignitatis honore augeatur.

Modernus namque Canonicus Samaritani, cui onus incumbit visitandi interdum Doctrinam Christianam, puerosque interrogandi, videretur quodam modo adjutor esse Episcopi in hac Episcopalis sollicitudinis parte procuranda. Episcopus quippe debet omnino curare, ut pueri cælestem sapientiam prudentibus sæculi absconditam discant; cum id maxime christianæ rei, et animarum salutis intersit, ut ex literis datis a S. Congregatione Concilii ad Episcopos Italiæ 19. Januarii 1619. relatis ab Episcopo *Crispini* in suo tractatu de Pastorali Visitatione par. 11. num. XIII. atque hoc nullo negotio obtineret, si Archidiaconus ex onere suæ Præbendæ teneretur Doctrinam Christianam visitare, pueresque interrogare.

Neque indecorum Dignitate Ecclesiastica erit onus tradendi parvulis Doctrinam Christianam, quod successoribus Canonici Samaritani ex Episcopi Decreto incumbit, cum istud Cardinalitiæ Dignitati congruum putarint B. Barbarigus, et Ursinus postea Benedictus XIII. Sa: Me:, qui publice in Ecclesia pueros in Christiana Doctrina instituebant, teste eodem Crispino ibidem, ut silentio prætream S. Carolum Borromeum, et B. Cardinalem Thomasium. Cum itaque hodie Archidiaconalis Dignitas, non amplius ex jure communi metienda sit, sed tantum singulis Archidiaconis competat potestatis, quantum eis indulserit, vel Episcopi mandatum, vel statutum Ecclesiæ, vel consuetudo longissima *cap. nedum de elect. cap. 4., et 5. de off. Archid. Trident. cit. sess 24. cap. 3.* videant ex hic et inde adnotatis EE. PP. an expediat erigi in secundam, et Archidiaconalem Dignitatem Præbendam, quæ insignitur titulo S. Pii V., an vero id honoris alicui ex reliquis Canonicalibus Præbendis sit concedendum.

Dubium I. *An Praebenda S. Pii V. erigenda sit in Dignitatem Archidiaconatus in casu etc.*

Et quatenus negative.

II. *An, et quae alia sit erigenda in Dignitatem in casu etc.*

Die Sabathi 30. *Martii* 1822. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.*

FOROLIVIEN. NULLITATIS, SEU DISPENSATIONIS MATRIMONII. Tertio ad EE. PP. judicium hæc causa redit. Quæsitum in ea est de Matrimonio inito inter Comitem Antonium Albicini, et Comitissam Liviam Columbani, et propositis in Congregatione diei 20. Septembris 1817. Dubiis „ *An constet de nullitate Matrimonii*, et quatenus Negative. „ *An sit consulendum Sanctissimo pro dispensatione super Matrimonio rato, et non consummato.* Responsum datum est ad primum, et secundum „ *Dilata, et esse locum triennali experimento*. Iterum vero proposita die 16. Decembris 1820. sub assueta formula „ *An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.* „ Prodiit Rescriptum „ *Praevio recessu a decisis ad* 1. *et* 2. *Negative*. *Sess.* 24. *Cap.* 1. *de Ref. Matr.*

Nunc instante Viro, silente vero Muliere, iterum exquiritur Vestrum, Eminentissimi PP., judicium, quod ut tutius, ac facilius reddere possitis, rogo ut reassumere dignemini folia, et Jura in superioribus Propositionibus distributa.

Nulla instituitur quæstio super NULLITATE MATRIMONII, de qua ab initio agebatur *sub primo dubio*; eam enim provinciam deserit Comitis Albicini Defensor, qui totus est, ut DISPENSATIONEM a Matrimonio rato, et non consummato assequatur. Ad eam adstruendam *Duo* requiri contendit, nimirum non secutam fuisse consummationem, et justam intercedere causam. *Primum* deducit ex pluries repetito utriusque Conjugis juramento, quod ab omni suspicione collusionis purgat. Hoc vero juramentum ma-

magis, magisque confirmat ex *Septima manu* propinquorum utriusque Conjugis, et ex repetitis mulieris confessionibus ante separationem a Viro, quibus fastigium imposuit declaratio facta in ipsa separatione „ *quantunque il Matrimonio sia rato, giammai è stato consumato* „ .

Alteram probationem non sequutæ consummationis, deducit ex inspectione corporis Comitissæ Liviæ, quam Obstetrices, et Periti Virginem adhuc eo tempore, quo facta fuit judicialis inspectio, et recognitio, declararunt .

Justam vero *Causam* exorandi Apostolicam dispensationem tum ex jure, tum ex praxi hujus S. Congregationis constituit in mutuo Conjugum consensu eo tempore præstito, quo uterque de novis ineundis nuptiis non cogitabant ; et in relativa impotentia, quæ irritos reddidit tot annorum conatus, ad assequendam Matrimonii consummationem .

E contra Matrimonii Defensor suspectum dicit utriusque conjugis juramentum, contra quod pugnat præsumptio juris, petita tum ex longa cohabitatione, tum ex serius delata non consummationis querela. Peritorum vero relationibus non ita esse deferendum contendit, ut eorum judicio de virginitate sit acquiescendum, sed ex signis, quæ in corporis inspectione inventa fuerunt, constituendam esse indubiam virginitatis probationem, unde concludit ex ipsis Peritorum relationibus, dubiam adhuc remanere in Comitissæ Liviæ virginitatis probationem .

Exclusa certitudine non sequutæ consummationis, inutilem dicit Matrimonii Defensor *inquisitionem* causarum ad exorandam dispensationem . Addit consensum utriusque conjugis in vitiosum redire circulum, quia ex hoc eodem consensu, petitur probatio non consummationis, et causa dispensationis. Dubiam vero dicit alteram causam impotentiæ respectivæ, perniciosissimam tertiam *adulterii* .

Plura habent EE. PP. in allegationibus tum Defensoris Matrimonii, tum alterius pro Comite Albicinio, ut junctis iis, quæ fusius relata sunt in Foliis *diei* 20.

Se-

Septemb. 1817., *et* 16. *Decemb.* 1820. dirimere possint quæ proponuntur

Dubia .

I. *An sit standum , vel recedendum in primo , vel in secundo loco decisis in casu ec.*

II. *An sit standum , vel recedendum a decisis in casu ec.*

Ad I. Providebitur in secundo .

Ad II. Recedendum a decisis , et consulendum SSmo pro dispensatione a Matrimonio rato , et non consummato,et moneatur Comitissa Livia Columbani de incursu in pœnis Canonicis , ut consulat conscientiæ suæ .

CAESENATEN. BENEFICII . Relata hæc causa fuit in comitiis diei 23. Junii elapsi anni 1821. , in quibus proposita quatuor fuere dubia ,nempe I. *An intret arbitrium pro aperitione oris in casu etc.* II. *An litterae Apostolicae sint exequendae in casu etc.* III. *An, et cui sit danda institutio in casu etc. IV. An sit locus provisioni in casu etc.* Placuit tunc EE. VV. , informante tantum Laurentio Valducci , prorogare judicium , respondendo ,, *Dilata in omnibus , et interim scribatur Eminentissimo Episcopo , qui sine mora , et non attenta quacumque inhibitione , nisi signata manu Sanctissimi , deputet Ecclesiasticum Administratorem , qui satisfactis omnibus oneribus residuales Beneficii fructus retineat in forma depositi ad effectum consignandi cui de jure in exitu litis .* *Sess. 24. cap. 18. de Ref.*

Proposita iterum causa fuit in Congregatione diei 18. *sequentis Augusti* , et res favore Petri Drudi cessit. Namque responsum datum est *ad* I. *Negative , ad II. Affirmative, ad* III. *Affirmative favore Petri Drudi* . Quartum Dubium , quod de provisione agebat, propositum non fuit , quia de ea satis cautum fuerat

in prima propositione . Tertio nunc causa redit, instante Laurentio Valducci , qui et allegationem distribuit , dum Petrus Drudi ad ea , quæ in comitiis superioribus deduxit, se refert . Ne tædium inutiliter vobis afferam facti narrationem omitto , quam in foliis præteritis , quæ reassumere precor , habetis .

Valduccius nunc, ut arbitrium pro aperitione oris intrare demonstret , conatur probare Apostolicas litteras mendaciis Summo Pontifici a Petro narratis innixas esse , ideoque nullius roboris *ad textum in cap. sup. litteris de rescriptis in sexto* . Ait enim Drudium mentitum fuisse Pontifici narrando , Patronos consensisse resignationi a Sebastiano sui favore peragendæ , quando in consensu ne verbum quidem inveniatur de resignatione , sed „ *nominiamo , e presentiamo ad essere investito del Benefizio ec. in ogni caso però di vacanza , e di rinunzia del Signor D. Sebastiano il di lui Nipote ex fratre Sacerdote Signor Drudi* . Hoc vero mendacium tanti esse putat , quod si Pontifex cognovisset , nullum de resignatione verbum fecisse Patronos , non adeo facilem sese ad gratiam præbuisset , imo Patronos jure suo uti permisisset ,

Falso etiam ait Valduccius, quod Drudius asseruerit Pontifici se habere medietatem vocum, cum ii, qui eam nominarunt, hac Patronatus qualitate minime gauderent . Hoc enim Patronatus jus neque hæreditarium tantum, neque solum descendentale , sed mixtum esse contendit , ideoque ut dicantur Patroni , et hæredes, et descendentes esse oportet . *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quaest. 11. num. 41. Card. de Luc. de jure Patronat. disc. 30. num. 1.* At vero cum descendentali tantum qualitate donati sint , qui Petrum præsentarunt , falso igitur hanc habere medietatem vocum asseruit Pontifici .

Quod si etiam omnes fingantur Patroni , ne in hoc quidem casu Patronorum medietas Petro faveret . Tunc enim ageretur de Patronatu gentilitio, in quo in stirpes et non in capita nominationem Patroni explere deberent *Clement. Plures de jure Patro. Card. de Luc jure patr. dis. 31. n. 10.* ideoque quum Petrus Drudi non probet, integram stirpem consensisse, numquam asserere potuit vocum

cum gaudere medietate, quod est Apostolicarum litterarum fundamentum.

Tertium denique mendacium, ait Valduccius, esse in redituum declaratione. Etenim Drudi Pontifici exposuit, hos reditus non excedere ducata aurea de Camera quinquaginta duo, sed ex Colonorum depositione probat Valduccius, hosce reditus ad scutata 374. ascendere.

Ad secundum *dubium*, quod pertinet, executionem Apostolicis litteris dandam esse negat Valduccius, ex eo quia nulla probetur conditio, quæ Judicis mixti Exequutoris cognitioni a Summo Pontifice fuerit demandata. Clare enim probandum esset a Drudio tum pro se stare medietatem vocum, tum nulli in controverso Beneficio jus esse quæsitum. Neutrum ostendere posse Petrum, ait Laurentius: non primum quamvis nominantium phalangem in medium ille afferat, quia ex his plurimi præsentandi, et nominandi jure minime gauderent, quum non sint Testatoris sororum hæredes. Neque alterum verificari hic contendit. In Beneficii enim nominatione jus quæsitum veri Patroni habebant statim ac Sebastianus illud in Pontificis manibus resignaverit. Si igitur hoc jus favore Valducci exercuerint, nil dubii esse concludit, quod ipsemet habeat verum jus quæsitum in Beneficio, quemadmodum in Episcopali Curia protestatus est.

Sponte sua fluere dicit Valduccius responsum *tertio dubio*. Si enim intret arbitrium pro aperitione oris, si exequendæ non sint litteræ Apostolicæ, si nullum jus habeat Petrus, verum illo gaudeat Laurentius, huic institutionem dandam esse dubitari nequit.

Reliqua habent EE. PP. tum in allegationibus, quæ in præsenti, et superioribus propositionibus ex utraque parte sunt distributæ, tum in citatis foliis dierum 23. *Iunii*, *et* 18. *Augusti elapsi anni*, quæ reassumere precor, ut qua pollent doctrina dirimere possint

Dubia

I. *An sit standum, vel recedendum a decisis in primo dubio in casu etc.*

II. *An sit standum, vel recedendum a decisis in secundo dubio in casu etc.*

III. *An sit standum, vel recedendum a decisis in tertio dubio in casu etc.*

Dilata in omnibus, et scribatur Episcopo juxta mentem.

Quinque sequentes Causæ ad folium spectant diei 9. Februarii, in quo licet fuerint relatæ ob aliarum tamen causarum gravitatem indecisæ remanserunt.

ROMANA JUBILATIONIS

Sess. 24. Cap. 12. de Reform.

Dub. I. *An Canonico Coadjutori, vivente adhuc Coadjuto, concedendum sit Indultum jubilationis in casu etc.*

Et quatenus affirmative

II. *An constet de continuo, et laudabili quadragenario servitio Canonici Josephi Bianchi, ita ut sit ei concedendum Indultum Jubilationis in casu etc.*

Ad I. Negative

Ad II. Attentis peculiaribus circumstantiis supplicandum SSmo pro gratia ejus jubilationis.

PISAUREN. SERVITII CHORALIS *Sess.* 24. *Cap.* 12. *de Reform.*

Dub. *An, et quomodo sit concedendum Indultum in casu etc.*

Non proposita cum sequentibus.

CAMERINEN. MISSAE PRO POPULO, ET LEGATORUM. *Sess.* 23. *Cap.* 1. *de Reform.*

Dub. *An, et a quo tempore sit concedenda suspensio legatorum in casu etc.*

S. MINIATIS.

Dub. I. *An, quomodo, et a quo tempore Canonico Damiani distributiones debeantur ex piorum legatorum reditibus in casu etc.* *Sess.* 21. *Cap.* 3. *de Reform.*

II. *An, et quomodo decreto Episcopi Poltri gaudere possit Canonicus Damiani in casu etc.*

III. *An, et cui sit onus Missas inadimpletas, et futuras celebrandi in casu etc.*

Sess. 24. Cap. 12. de Reform

COMACLEN. ERECTIONIS DIGNITATIS.

Dub. I. *An praebenda S. Pii V. erigenda sit in Dignitatem Archidiaconatus in casu etc.*

Et quatenus negative.

II. *An, et quae alia sit erigenda in dignitatem in casu etc.*

CA-

CASALEN. COMMUTATIONIS ONERUM, AC VOLUNTATIS. Laicalem Capellaniam Testamento anno 1796. instituendam reliquit, eique fundos assignavit annui reditus libell. 900 circiter, seu scut. 160. roman. Antonius Franciscus Bonzano Burgi S. Salvatoris in Casalen. Dioecesi. Activum juspatronatus reliquit Testator Tabellario Aloysio Falzoni cum facultate ea usufruendi, si ipsi placuerit, vel ad eam nominandi alium Capellanum. Onus autem ejusdem Capellaniæ patrono impositum est „ *di far celebrare, ed eziandio per sua parte celebrare per sempre, ed in perpetuo due Messe quotidiane, cioè una all' Altare, sotto il titolo della Madonna del Rosario, eretto nella Parocchiale Chiesa di S. Martino, e l'altra all' Altare Maggiore eretto nella Chiesa de sud. PP. Cappuccini, e questa da loro medesimi mediante sempre li sia corrisposta la dovuta elemosina.* *Sess. 25. Cap. 4. de Ref.*

Morti proximus Aloysius Falzoni sequenti anno 1797. Hospitali Burgi S. Salvatoris legavit „ *le di lui ragioni competenti sopra la Capellania laicale, fondata dal fu Signor Francesco Bonzano nel suo testamento, e cogl' interessi, pesi, ed obbligazioni a d. Capellania ingiunti.*

Jacet Hospitale in ea Burgi parte, quæ plurimum distat a Parochiali Ecclesia, ad quam numerosus illius Oppidi populus nonnisi cum gravi incommodo accedit, pro audiendo sacro. Quam ob rem administratio ejusdem Burgi postulat a SSmo, ut Missarum celebratio fiat in ipsius hospitalis Ecclesia. Postulat insuper, quod assignatis Capellano pro tempore ex annuo reditu sc. 95., et commodo habitationis, erigatur Capellania in eadem Ecclesia eo cum onere, ut Capellanus resideat in ipsa religiosa domo, applicet quotidie pro ipsa Capellania, et adprobatus ad confessiones excipiendas infirmorum spirituali curæ incumbat.

Precibus de more Episcopo ablegatis, et auditis interesse habentibus ut tutius reddi posset judicium, hæc ille retulit in sua informatione - *Opportunas, ac fide dignas hac de re sumpsi informationes, simulque audivi omnes interesse habentes, speciatim D. Parochum,*

et

et administrationem hospitalis dicti Burghi , ac omnibus rite perpensis , mihi constitit annuum reditum bonorum legati , de quo in precibus , esse libellarum nongentarum monetae Pedemontanae , seu scut. 160. circiter monetae Romanae , eaque bona gravata esse onera Missarum duarum una quaque die celebrandarum in Ecclesia determinata , pro cujus adimplemento necessaria esset eleemosyna scutat. biscentum circiter attenta speciatim Sacerdotum penuria in hisce regionibus , ideoque ego quoque in votis essem , ut dictae duae Missae quotitidianae ad unam tantum reducerentur celebrandam in Ecclesia dicti hospitalis hora populo commodiori , et a D. Parocho indicanda , hac conditione apposita , quod DD. Administratores solvere debeant Capellano pro tempore eleemosynam libellarum 500. monetae Pedemontanae , seu scut. 95. circiter monetae Romanae , quod Capellanus ad Confessiones Sacramentales excipiendas idoneus , et approbatus residere debeat in hospitale , et adsistere Infirmis in eodem existentibus . Hoc enim modo magnum commodum spirituale , ac non levis utilitas dicto hospitali procuraretur, eodemque tempore Pii Fundatoris voluntas eo meliori , quo fieri potest , modo adimpleretur .

Missarum translationi , de qua quæritur in primo dubio , opponitur voluntas testatoris . Nam Antonius Franciscus Bonzano missas celebrandas reliquit in Ecclesiis PP. Cappuccinorum , ac Parochiali cum Altarium designatione; quare hujusmodi voluntas servanda foret , ex *can. ult. voluntas quaest.* 13. , et sæpe hujusmodi translationes S. Congregatio censuit denegare . Ita *Ricci in prax. part. 4. resol. 96. per tot.* , *et S. Cong. in Vicen. Translat. Onerum Miss. 19. Aprilis 1766.* , *et in Patavina Translat. Miss. 18. Novembris 1802.* Insuper per hanc translationem nonnihil deterior fieret conditio PP. Cappuccinorum , quibus jus datum est a pio testatore in sua Ecclesia quotidie missam applicandi cum debita eleemosyna . Attamen si concurrat publica necessitatis , ac utilitatis causa , pluries etiam S. Congregatio voluntatis commutationem , ac translationem Missarum indulsit , ut in *Placentina Translationis, ac Commutationis*

one-

Onerum 21 Junii 1794. In Romana Translationis, et Reductionis 8. Martii 1806. §. Petitur, et caeteris missis in Terracinen., et Setina Translationis Missarum 26. Aprilis 1806.

Porro hæc utilitas, et necessitas eruitur ex quo provideretur commodo numerosi illius villæ populi, ut possit in diebus præsertim festis Sacrum audire, ut ipse testatur Episcopus in informatione. Accedit etiam favor hospitalis, cujus intuitu S. hæc Congregatio onera missarum multoties suspendit, ac suppressit, ut in *Savonen. Reduct. Missar. 18. Augusti 1792. §. Multum.*

Si placeat Eminentissimis Patribus petitam translationem concedere, secundo erit inquirendum, quæ conditiones huic translationi adjungendæ sint, quemadmodum postulant Administratores. Et quoad erectionem, licet ordinarii auctoritate laicalem Capellaniam erigere in Ecclesia, quoties pius Testator non fuerit alienus, et id expostulent hæres, ac patronus, *Piton. de Controv. patron. alleg. 34. n. 20. S. Congreg. in Viterbien. Capellaniae 4. Aprilis 1767. §. De erigendis Rot. coram Pamphil. dec. 87. numer. 5.* Moderatores hospitalis, ad quod ex legato Notarii Falzoni spectat jus patronatus, consentiunt, imo commutationem postulant. Testatorem vero non fuisse alienum colligi videtur; quod ab institutione Capellanorum non fuit exclusus Ordinarius, bona ipsi Capellaniæ relicta fuere, et onerum adimplementum demandatum fuit in designatis Altaribus *Amostaz. de causis piis lib. 5. cap. 13. num. 4. Piton. loc. cit. alleg. 49. num. 9. S. Congreg. in Viterbien. Capellan. 4. Aprilis 1767. §. Testator.*

In votis sunt Oratores, quibus accedit Episcopus, ut pro Capellania Capellanus quotidie applicet, et probatus pro confessionibus excipiendis resideat in hospitali ad adsitendum illius infirmorum spiritualibus necessitatibus. Hæc licet adversentur Testatoris voluntati, unde secumferunt commutationem Missæ quotidianæ in recensita onera, attamen pluriini faciendum videtur bonum spirituale infirmorum, eorumque adsistentia in extremis vitæ exordiis. Tradit enim Dionysius Carthus. *de quat. noviss. art. 37;*

ma-

magnum, ac necessarium ministerium esse moribundis opem ferre, et *Rituale Romanum tit de visit., et cura infirm.* præcipuas Parochorum partes esse docet, ægrotantium curam habere. His accedit S. hanc Congregationem favore hospitalium, quorum institutionem maxime commendant SS. Patres, Missarum onere suspensisse, et quandoque suppressisse *Savonen. Reduct. Miss.* 18. *Augusti* 1792 §. *Multum* et in totius Oppidi spirituali commodo esse, ut Sacerdos assidue moretur in ea regionis parte, quæ et indiget Presbyterorum copia, et valde distat ab Ecclesia parochiali.

Videant etiam Emi Patres quomodo erogandi erunt reditus Capellaniæ, qui detractis emolumentis Capellano assignandis juxta petita, non modice superextant an scilicet favore hospitalis relinquendi sint, vel potius pro celebratione tot missarum ad manualem assignandi PP. Cappucinis, in quorum Ecclesia voluit Testator, ut in designato Altari Missa quotidie celebraretur. Sint itaque Dubia.

I. *An, et quomodo concedenda sit erectio Capellaniae, et translatio Missarum in casu etc.*

II. *An, et quomodo sint erogandi superextantes reditus in casu etc.*

Sess. 25. cap. 4. de reform.

SAVONEN. Supremis tabulis anno 1797. Franciscus Masini Civitatis *Final Borgo* nuncupatæ Savonensis Dioecesis, nonnullis piis legatis constitutis, univer-

sa-

salem instituit suorum bonorum hæredem usufructuariam uxorem suam; Augustinam Capellina quoad viveret . Proprietatem autem in animæ propriæ, suæ uxoris, ac ascendentium omnium reliquit expiationem, præcipiens testamenti curatoribus „ *subito seguita la morte di detta mia Erede usufruttuaria, farne celebrare tante Messe in suffragio dell'anima mia, di detta mia moglie, e di detti miei ascendenti* .

Executores deinde testamentarii, et usufructuaria simul, ut Missæ tutius celebrarentur, eorum satisfactionem Capitulo Collegiatæ S. Blasii, ejusdem Civitatis comminserunt . Hanc ob causam eidem Capitulo bona, ac jura omnia ex hæreditate obvenientia, quæ 3000. Januensibus libellis assurgebant, Romanis scilicet scut. 461. circiter, post usufructuariæ mortem anno 1802. publico instrumento cesserunt. Suum deinde desiderium declaravit prædicta usufructuaria, ut ex hæreditate, quam pius testator reliquerat, non totidem missæ statim celebrarentur, sed pium perpetuum legatum institueretur, ita ut in singulos annos tot offerrentur sacrificia, quot essent pii legati reditus.

Collegiatæ Capitulum pium suscepit legatum, ac 3000. libellas post usufructuariæ mortem receptas consumpsit. Missas quoque, prout cum Executoribus testamentariis convenerat, singulis quadraginta diebus Dominicis a Paschate D. N. J. Christi cum cantu celebravit. At numquam tum ex præteritis rerum vicissitudinibus, tum deinde ex quadam negligentia vel oblivione Apostolicum beneplacitum super commutata pii testatoris voluntate imploratum fuit. Quod quidem nunc expostulant ejusdem Collegiatæ Capitulares, absolutionem simul pro tempore præterito deprecantes.

Ordinarius in duabus, quas dedit, informationibus refert, hæreditatem „ dempto ære alieno non excedere libel-
„ las 3000. . . . , seu scut. 461. circiter . . . supradi-
„ ctas libellas jam consumptas esse (pro Capituli
„ indigentiis, ut habet prima informatio) , et siquis
„ vellet illas foenerari, compertum est ultra libell. 150
„ seu scut. Romana 23. circiter annuatim obtinere
„ non posse , quæ quidem pro statuto Missarum

„ num. 40 cum cantu in precibus tenuissimam ce-
„ lebranti, et Choro offerunt distributionem . Tan-
„ dem perspecta Canonicorum bona fide, temporum
„ circumstantiis , ac tenuitate redituum Capituli ,
„ nec non bono spirituali civium existimo , deter-
„ minationem celebrandi 40. Missas in diebus Do-
„ minicis , ut in precibus , addita conditione quod
„ iis Dominicis non omittatur Missa pro populo sal-
„ tem lecta sine cantu,approbare possit .

Ultimas defunctorum voluntates religiose servandas esse , traditur *in can. ultim. voluntas quaest.* 13. , et nonnisi ex justa , ac necessaria causa commutandas *Trid. Syno*: *Sess*: 22. *cap.* 6.ex solius R. Pontificis dispensatione . Nequibant ergo Canonici summam pro missis juxta testatoris mentem celebrandis sibi collatam in alios usus contra testatoris voluntatem ex proprio arbitrio convertere , atque ad hæc usque tempora necessariam dispensationem differre .

Neque ullam pro hac commutatione facultatem usufructuaria iis tribuere poterat . Ipsa enim jus quidem habebat rebus hæreditariis utendi , fruendique , sed salva earum substantia juxta testatoris voluntatem eroganda *Leg.* 1. *ff. de usufru.*,sed nec tribuere poterat hanc facultatem usufructuaria , quæ suum tantum declaravit desiderium, ut ex hæreditate perpetuum deinde legatum fieret .

Notandum etiam est , nullam intercedere necessitatem , et pene nullam utilitatem ex ea commutatione obvenire tum Collegiatæ , tum Civibus ex quadraginta Missarum cum cantu celebratione . Non inquam necessitatem , nam poterant quidem , imo debebant omnino ex hæreditate totidem missæ ex testatoris præscripto celebrari , cum prompta , parataque esset tota pecuniæ vis a testatore relicta pro Missis celebrandis . Neque facile suaderi potest utilitas ex Missis præter consuetas diebus Dominicis cum cantu celebratis fidelibus obventura ; vel etiam Cano-

ni-

nicis ex annuis scut. 23. pro 40. Missis in diebus Dominicis cum cantu celebrandis assignatis , cum ex hac tenui summa eleemosyna pro Canonico celebrante , et ministris assistentibus , distributiones pro omnibus in Choro præsentibus , aliæ impensæ pro Missis cantatis necessario sint excerpendæ.

At si hæc omnia acta, gestaque sunt contra testatoris voluntatem , et sine interventu legitimæ auctoritatis , testatur tamen Episcopus Canonicos bona fide scutata 461. in proprios Capituli usus erogasse . Nec arbitrarie videntur hæc fuisse peracta , ut dumtaxat in propriam cujuslibet utilitatem incumberent . Adfuit namque ex una parte necessitas Capituli impendendi eam summam , et aderat ex altera parte difficilis ad S. Sedem accessus . Nec prætereundum est Sacra omnino non deficere , ac si inspiciatur perpetuitas legati apprime apparet majora numero celebraturum esse Capitulum Sacra temporis lapsu quam si integrum caput in missarum celebrationem post mortem utriusque conjugis Masini in tot missas fuisset illico erogatum .

Quatenus autem EE. PP. indulgere velint pio desiderio testatricis super perpetuitate legati , obstare tamen posset petioni capituli , majores numero Missas celebrari posse sine cantu , quam si annuatur solemnium Avviversariorum celebrationi . At animadverti etiam potest suffragium quoque promanare ex interventu Capituli , qui sacras etiam effundunt preces pro animabus testatorum .

Hisce positis EE. VV. sapientiæ , et æquitatis erit decernere , utrum attenta bona fide , et necessitate , quæ adfuit concedenda sit quoad præteritum sanatio , nec non statuere quomodo imposterum locus erit pii legati adimplemento . Si vero EE. PP. placuerit approbare perpetuitatem legati , tunc Eorum erit, præscribere opportunas conditiones pro securitate frugiferi nominis , cujus debitor est Capitulum , ac præterea declarare utrum ob consumptam summam scut. 461.

concèdenda sit absolutio, a censuris. Dubia itaque sunt.

I. *An sit concedenda sanatio quoad praeteritum in casu ec.*
II. *An, et quomodo sit locus adimplemento legati quoad futurum in casu etc.*
III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione a censuris in casu etc.*

Die Sabathi 27. Aprilis 1822. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

MELLEVITANA NULLITATIS MATRIMONII. Ad avertendas cum altero Amasio MariæBlandino Siculæ in Civitate Valletiæ commorantis rixas fidem dedit Paulus Formosa ejusdem Civitatis de ineundo cum ipsa matrimonio. Ut fidem præstaret, simulque oppositionem a Parentibus in Episcopali curia factam declinaret, clandestinum, eadem suadente Blandino, coram Parocho, et Testibus conjugium iniit paucos post menses, die nimirum 27.Junii 1818, quod tamen die 22. Augusti ejusdem anni validum ab Episcopali Curia fuit declaratum, simulque contrahentes ad annum fuerunt carceribus mancipati. *Sess. 24. Cap. 4. de def. Matrim.*

Hac emissa sententia, clandestini Matrimonii actionem statim deseruit Paulus, novamque instituit *super impedimento Affinitatis*, quod contractum dicebat a Maria Blandino ex illicita copula habita cum Aloysio Formosa suo germano Fratre. Deputato Defensore Matrimonii, et confecto processu *die* 29. *Martii an.* 1819. Episcopalis Curia ob affinitatis impedimentum Matrimonium istud nullum pronunciavit. Re ad Vestrum amplissimum Senatum per appellationem, et SSmi ablegationem delata, hodie causa proponitur ex capite dumtaxat *impedimenti affinitatis*, distributis allegationibus ex parte Pauli Formosa, et Animadversionibus a Defensore Matrimonii, silente vero Maria Blandino.

Cum ex jure legitima, ac concludens probatio requiratur completæ copulæ,causa tota *ad factum* redit. Ne autem PP. EE. inutiliter morer afferendo singulas testium, ipsiusque Aloysii depositiones ad *Summa-*

narium eos delego a Paulo distributum, in quo singulæ impressæ leguntur.

Quia vero a Defensore Matrimonii affertur resolutio S. Congregationis in *Balneoregien. Impedimenti* 16. *Junii* 1770., mei muneris est, illius causæ circumstantias præcipuas EE. VV. oculis subjicere, ut iis una cum præsenti quæstione libratis tutum possint proferre judicium.

Tunc itaque de quodam Dominico agebatur, qui Magdalenam compresserat sub fide ineundi Matrimonii, quod conjugium cum vili fœmina ægre ferens Dominici frater, in Episcopali Curia impedimentum affinitatis opposuit ob illicitam copulam, quam habuisse contendebat Dominicum cum Maria Anna compressæ puellæ matre viginti quinque, vel triginta retro annis. Duo tantum afferebantur testes, fœmina scilicet, quæ se vidisse dicebat Mariam Annam in publica apotheca eo modo stantem, ut proximum Dominici accessum prope eam e conspectu manentis indicaret. Respuebatur autem hoc mulieris testimonium a Dominico, tamquam singularis, garrulæ, impudentis, vilis conditionis, et sibi contrariæ fœminæ attestatio, quæ præterea de completo actu minime deponebat. Alter vero testis de copula audivisse asserebat octo circiter menses ante suum examen, quin tamen de causa scientiæ, vel habitæ notitiæ quidquam deprehenderetur. Ex circumstantia autem parvi oppidi, et publicæ apothecæ in qua crimen patratum dicebatur, impossibilitas eruebatur a Dominico, ut hoc latere tot annis potuisset. Adducebatur præterea jurata declaratio Mariæ Annæ, et Dominici carnalem copulam excludens et Parochi fides, qui licet pluries Mariam Annam de diversis amasiis increpavisset, attamen inter hos Dominicus minime accensebatur. Proposito hinc dubio - *An constet de impedimento affinitatis in casu etc.* „ Respondit S. Congregatio *Negative*.

His itaque perpensis circumstantiis, et depositionibus causæ *Balneoregien.*, judicabunt EE. VV. utrum, et quale discrimen intercedat cum præsentibus depositionibus Hieronymi Valsamachi, Josephi Lucchisig,

sig, Laurentii Rizzo, qui Aloysium Formosa egredientem viderunt intempesta nocte Blandiniæ domo, et ex ejusdem verbis sequutam copulam judicarunt, quam præterea *juramento* confirmavit *Aloysius*. Judicabunt etiam utrum ea corporum commixtio adfuerit, quam ex jure requirit ad constituendum affinitatis impedimentum Matrimonii Defensor, ut deinde judicare possint.

Dubium.

An constet de nullitate Matrimonii in casu etc.

Affirmative, et amplius.

BONONIEN. ABSOLUTIONIS, ET REDUCTIONIS. Petitam a Parochis Administratoribus Metropolitanæ Ecclesiæ Bononiensis, alteriusque subsidiariæ sub titulo S. Nicolai *degli Albari*, reductionem legatorum, quoad futurum, et condonationem quoad præteritas omissiones accurate, ac docte expendit in suo Voto Eminentissimus, et Reverendissimus Cardinalis Guerrieri, cujus sapientiæ commissa fuit isthæc petitio, ut de ea sententiam suam aperiret. Quid concedendum, quid vero denegandum sit ex eo deprehendent EE. VV., quod ad litteram excribo. *Sess. 25. Cap. 4. de Reform.*

„ Parochi Administratores Ven. Ecclesiæ Metropolitanæ S. Petri Civitatis Bononiæ, quibus ex reditibus plurium legatorum, et Fidelium eleemosynis, ac oblationibus incumbit manutentio Altaris SS. Sacramenti ejusdem Metropolitanæ, nec non Ecclesiæ subsidiariæ S. Nicolai nuncupat. *degli Al-*

ba-

bari, præter onera plurium Missarum, subsidiorum Dotalium, aliorumque piorum operum, per supplices preces SS. D. Nostro porrectas, narrarunt hujusmodi reditus impares esse ad ferenda onera a piis Testatoribus demandata in ordinandis Legatis, et ad subeundos annuos necessarios sumptus Administrationis hujusmodi. Ex hoc annuo defectu ajunt contractum fuisse æs alienum, suspensumque plurium Legatorum adimplementum: hinc postularunt absolutionem ob onera hucusque inadimpleta, utque futuris consulatur temporibus deposcunt ut Sanctitas sua dignetur approbare propositam quamdam normam, quæ præfert reductionem cujusdam numeri incruentorum Sacrificiorum, et subsidiorum Dotalium præscriptorum in dictis legatis, ad hoc ut ex hujusmodi reductione constitui valeat fundus ad occurrendum expensis pro dicto Altari, et Ecclesia subsidiaria.

„ Ablegata petitione R. P. D. Auditori Sanctitatis suæ preces de more transmissæ fuerunt Emo Cardinali Archiepiscopo Bononiensi pro informatione, et voto auditis interesse habentibus. Paucis se se expedire Emus Archiepiscopus ratus est; nam retulit vera esse, quæ narrantur, addito speculo reditnum, et expensarum, ac relatione Ratiocinatoris ejusdem Administrationis, quibus adhærens pandidit votum petitioni in omnibus consonum.

„ Post hæc hujusmodi petitionis examen, ut par erat commissum fuit S. huic Congregationi. Quum vero placuerit EE. VV. meum votum exquirere, hinc penes trutinam eorum omnium, quæ posita sunt, ad utramque petitionem confovendam referam animi mei sententiam, quam EE. VV. judicio submitto.

„ Ex folio Ratiocinatoris, quod Eminentissimus Archiepiscopus suae addidit informationi, constat, annuos sumptus, et exitum in ea, qua describuntur, ratione excedere Introitum quoad Altare Santissimi Sacramenti Ecclesiæ Metropolitanæ in annuis sc. 20. 54. 1.; quo vero ad Ecclesiam S. Nicolai in scut. 44. 90. cumulatim in scut. 65. 44. 1. Nisi huic folio quacumque authenticitate destituto ac-

ces-

cessisset verba Eminentissimi Archiepiscopi „ *ho verificate le circostanze tutte esposte nella supplica* - , oriri possit dubium de veritate rationum in dicto folio expunctarum. Nam Ratiocinator reticet , unde partitas extraxerit , præterea eas coacervatim describit , nec folium juramento communivit , unde parum iis fidendum videretur .

„ Hæc unice advertisse juverit . At quamvis rem placeat perpendere juxta rationes , ut supra , a Ratiocinatore concinnatas , attamen proposita a postulantibus reductionis norma approbatione Sanctitatis suæ haud digna mihi videtur .

„ Scrutato prospectu ab *Administratoribus* exhibito , si dematur expensa pro expositione Sanctissimi Sacramenti in Octava solemnitatis *SS.* Corporis Christi in Ecclesia S. Blasii cætera onera respiciunt vel præfinitum a piis Testatoribus Missarum numerum, vel quædam subsidia Dotalia favore Puellarum , vel tenues eleemosynas pauperibus designatis diebus distribuendas. Hisce Missarum oneribus satisfaciendis parem invenit annuum legatorum reditum , si decurtetur ingens partita scutorum decem supra centum pro uno Altare , et scutorum sexaginta octo pro altero , quæ pro cera , oleo , et aliis sacrificalibus , sive utensilibus cumulatim coacervatur , quam immodicam censeo , prout immodicæ mihi videntur expensæ tenuis hujus Administrationis , ac præsertim illa annua scutat. 24. a Ratiocinatore in sui commodum adnotata pro mercede , quæ in exilibus hisce reditibus exorbitans videtur dijudicanda :

„ De reliquo quum ab exhibito speculo appareat , cætera onera , præter aliqualem Altaris , et sacrarum suppellectilium sarcitionem , respicere expensas cereorum in expositione Sanctissimi Sacramenti , in quas causas in activo reditu adnotatas invenio peræquantes pias Fidelium largitiones , aliasque oblationes descriptas in Relatione Ratiocinatoris ; hinc ad removendam in posterum introitus , et Exitus inæqualitatem assertam , petitæ reductioni annuendum censerem modo tamen infra exponendo .

„ Proposita ab Administratoribus reductionis norma eo potissimum conspirat, ut imminuatur Missarum numerus, et decurtentur subsidia a piis testatoribus demandata. Ad rem decidendam, retinenda est constans S. hujus Congregationis regula, nempe quod si necessitas urgeat reductionis piorum legatorum, atque inter hæc adsit onus Missarum, reductio fieri primum debeat reliquorum piorum legatorum, etiamsi agatur de concursu legatorum in eleemosynas favore pauperum; integre relicto sacrorum numero: hanc doctrinam, et S. Congregationis sententiam refert Fagnan: *in cap. ex part. de constit num.* 34. Quam confirmavit etiam, inculcavitque S. hæccine Congregatio inter cæteras Resolutiones præcipue in *Faventina Reduct. Missarum, et redintegrat. 27. Aprilis* 1763.

„ Testatores, qui in subjecta facti specie, legata præscripserunt, expiationi animæ ex Sacrificiis incruentis consuluerunt, ex quo consequens est, quod cuicumque alteri etiam pio Operi præferenda sit hæc solutionis, seu satisfactionis conditio, quæ ex virtute Sacrificii proficiscitur, cum debitori in Purgatorio existenti sit magis utilis. *Suffragia enim*, ut verbis utar *D. Thomae in distin. 4.*, *prosunt per modum solutionis debiti*.

„ Quod si hæc obtinet regula in concursu aliorum piorum Operum, pressius locum habere debet, dum reductio in casu fieri valet super aliis oneribus, ac præsertim super expensis, quæ moderari posse, certo certius mihi videntur.

„ Firmo ergo manente Missarum numero a respectivis testatoribus præfinito, reductioni locum esse censeo ex decurtatione aliarum expensarum juxta prudens arbitrium Eminentissimi Archiepiscopi, non exceptis, quatenus opus sit, eleemosynis, et subsidiis Dotalibus.

„ Quo vero ad onera præteritis temporibus non adimpleta, comprehenso etiam anno nuper elapso 1821.

con-

consulendum Sanctissimo super absolutione, indicto onere celebrationis unius Missæ cum cantu.

Duo itaque dubia EE. VV. deliberanda propono.

I. *An, et quomodo sit concedenda reductio in casu etc,*

II. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione, quoad praeteritas omissiones in casu etc.*

Ad I., et II. Affirmative juxta votum Emi Relatoris.

Cum Sex causarum dubia inferius recensenda ob temporis angustiam in novissima Congregatione diei 30. Martii proponi nequiverint, ea iterum definienda EE. PP. sapientiæ subjiciuntur.

PISAUREN. SERVITII CHORALIS.

Sess. 24. cap. 12 de Reform.

Dubium - *An, et quomodo sit concedendum Indultum in casu etc.*

Affirmative pro tempore Adventus tantum juxta votum Episcopi cum solitis clausulis.

Sess. 23. Cap. 1. de Reform.

CAMERINEN. MISSAE PRO POPULO, ET LEGATORUM.

Dubium - *An, et a quo tempore sit concedenda suspensio in casu etc.*

Negative in omnibus.

Sess. 21. cap. 3. de Reform.

SANCTI MINIATIS.

Dub. I. *An, et quomodo, et a quo tempore Canonico Damiani distributiones debeantur ex piorum legatorum reditibus in casu etc.*

II. *An, et quomodo decreto Episcopi Poltri gaudere possit Canonicus Damiani in casu etc.*

III. *An, et cui sit onus Missas inadimpletas, et futuras celebrandi in casu etc.*

Ad I. Affirmative pari modo, ut cæteri Canonici a die captæ possessionis, solutis tamen annuis libellis 40. ad formam Bullæ Erectionis.

Ad II. Affirmative solutis annuis scutis sex, vel applicatis Missis.

Ad III. Affirmative Canonico Damiani.

CO-

COMACLEN. ERECTIONIS DIGNITATIS. *Sess.24.cap.12 de Reform.*

Dub. I. *An praebenda S. Pii V. erigenda sit in dignitatem Archidiaconatus in casu etc.*

Et quatenus negative.

II. *An, et quae alia sit erigenda in dignitatem in casu etc.*

Ad I. Affirmative juxta votum Episcopi per bullas.

Ad II. Provisum in primo.

CASALEN. COMMUTATIONIS ONERUM, AC VOLUNTATIS. *Sess. 23.cap.4. de Reform.*

Dub. I. *An, et quomodo concedenda sit erectio Capellaniae, et translatio Missarum in casu etc.*

II. *An, et quomodo sint erogandi superextantes reditus in casu etc.*

Ad I. Affirmative in omnibus juxta votum Episcopi, facto verbo cum SSmo.

Ad II. Affimative in celebratione Missarum in Ecclesia Cappuccinorum, et ad Altare a Testatore designatum ad taxam perpetuam.

SA-

Sess. 25 cap. 4 de Reform.

SAVONEN.

Dub. I. *An sit concedenda sanatio quoad praeteritum in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit locus adimplemento legati quoad futurum in casu etc.*

III. *An sit consulendum Sanctissimo pro ab solutione in casu etc.*

Non proposita cum sequentibus

Sess. 21. cap 4. de Ref.

TUDERTINA. In Tudertina Diœcesi extat Castrum Turrium, cui ab immemorabili unita est Paroecia oppidi Barattani. Unicus Pastor præest ovibus utriusque Paroeciæ, et residet in Castro Turrium, cum onere tamen mittendi singulis diebus festis Sacerdotem ad Castrum Barattani, ut ibi pro populi commoditate, absque onere applicationis, Missam celebret. Reditibus utriusque Paroeciæ multum imminutis, detrectant Parochi veterem servare morem circa onus Missæ in Oppido Barattani, et hinc ea de causa novissimus Parochus libere cessit Paroeciæ; Antecessor vero pluries coram Episcopo insteterat pro exemptione ab hujusmodi onere. In præsenti Paræcia vacat ab aliquibus mensibus, frustraque pluries indictus est concursus. Redituum paucitas omnibus comperta, in causa fuit, quominus ob prædictum onus etiam ad concursum veniret. Hinc Promotor Fiscalis Curiæ Episcopalis S. Congregationem adiit, sibi

sibi facultatem fieri flagitans indicendi iterum concursum cum exemptione futuri Parochi ab onere mittendi Sacerdotem ad Castrum Barattani, qui ibi propopuli commoditate sacrum faciat.

Pluries Episcopus hortatus est incolas Oppidi Barattani, ut Parochum eximerent ab hoc onere, seseque conferrent, ut Missam audirent ad Castrum Turrium, quod non multum distat, neque magnum Populo afferret incommodum, sed frustra; Patienter tamen agens cum eis, per Vicarium Foraneum Patres omnes familias convenit utriusque Oppidi, sed Barattani incolæ Missæ commoditati cedere omnino renuerunt.

Reditus Parochiales summam constituunt scut. 99. 25., non deductis oneribus, quæ ut refert, et demonstrat Cancellarius Episcopalis, onere comprehenso prædictæ Missæ, summam conficiunt scut. 88. 13., unde Parocho ab onere immunia non supersunt, nisi scut. 11. 12. Super his votum Episcopi de more quæsivi, qui hæc omnia confirmans ita se habet „*Emae Vestrae Rmae omnem mihi praestent fidem: Maximo dolore afficior, videns decem Paroecias suo viduatas Pastore extare, nec esse medium ovibus consulendi tum ex paucitate Sacerdotum, tum ex modicitate reddituum, ut accidit in hac Paroecia unita . . . . obsecro igitur humillime benignitatem Vestram, ut dignentur instantiam Promothoris Fiscalis admittere, et tale onus auferre, quia tunc iterum indicto concursu, spero aliquem fore Sacerdotem, qui Parochi officium in iis Castris certe suscipiet.*

Ut hæc Promothoris Fiscalis instantia admittatur, afferri potest vulgare adagium; Altari ministrantes non mendicare stipem, sed de Altari vivere debere. Pastorem prædictorum Oppidorum stipe necessaria carere patet, tum ex recensita summa reddituum, tum ex libera cessione Paroeciæ facta ab ultimo Parocho ea de causa, tum denique ex concursu vacantis Paroeciæ frustra pluries indicto. Decentis, et honestæ

con-

congruæ necessitatem Parocho, bene perpendentes Tridentini Patres septies, ut monet Barbosa *lib. 7. juris Eccl. cap. 6. nu. 4.*, hujusce congruæ mentionem fecerunt, et ut certius, et securius de honesta sustentatione provideretur, mandarunt Sess. 7. *cap. 7., de Ref.*, ut, si fieri posset, in re certa portio congrua Parochis assignaretur, cujus taxatio, cum olim tota penderet ab Episcopi arbitrio, qui, personæ conditione, loci, situs, Ecclesiæ reditibus, regionis consuetudine consideratis, eam taxabat. Postea vero, Constitutione S. Pontificis Pii V., cujus initium ad *exequendam* Episcopi potestas limitata est, et portio assignanda non debet esse major centum, nec quinquaginta minor. Imo constans hujus S. Congregationis praxis est, ut quantum fieri possit centum sint pro Rectore, quod Statutum fuit *in Civitatis Castellanae 24 Novembris elapsi anni ad II. Dubium*.

His addendum, quod ut advertit Episcopus a Castro Turrium non multum distat illud Barattani; ad quod satis commode potest accedi ad audiendum Sacrum, quod hoc si displicet incolis Oppidi Barattani, parata, et expedita est illis via, ut ære proprio huic consula ut incommodo. Tridentini Patres *Sess. 21. cap. 4. de Ref.* constituunt, posse Ordinarium, si alia media presto non sint, compellere Parochianos omnibus remediis opportunis ad subministranda ea, quæ sunt necessaria ad vitam ipsius Parochi sustentandam. Hoc, quod gravius esset, in præsens ab ipsis non desideratur; sed tantum, ut cum aliquo incommodo accedant ad Oppidum Turrium ad Missam audiendam, ut sic hoc onere Missæ sublato in Oppido Barattani, novus Parochus constitui queat.

Plura quoque exadverso dici possunt. Incolæ enim Barattani ab immemorabili hoc jure gaudent habendi scilicet Sacrum diebus festis in propria Ecclesia; jus ve-

sero quæsitum, et immemorabili consuetudine firmatum, tolli non potest, nisi urgentibus causis, quæ noviter evenerint. Videtur igitur, ut quemadmodum præteriti Parochi hoc tulerunt onus, et novus quoque possit illud sustinere. Additur quod hac nova methodo incommoda quam plurima populo afferrentur. Et revera Barattani oppidi incolæ se conferre ad Castrum Turrium deberent, ita ut senes, mulieres, parvuli, qui accedere ad Ecclesiam Parochialem nequeunt, ne diebus quidem festis Sacrum audirent, quod maximi incommodi, nec non spiritualis detrimenti esset.

His accedit communis incolarum dissensus, de quo semper plurimum sollicita fuit S. Congregatio, tum in concedendis translationibus, tum in dismembrationibus Paroeciarum, et in jure quæsito tollendo, ut *in Placentina Paraeciae diei 20. Novembris 1819. ad I. et II Dubium.*

Multoque minus cogendi sunt pauperes incolæ contribuere Parocho, ut hoc impleat onus. Congrua enim satis per se sufficiens videtur ad Parochi substentationem, cum ille habeat circiter scuta 100., quæ sufficiunt Parocho juxta Constitutionem S. Pii V. Ad *exequendam*. Paupertas vero habitantium non sinit, ut hoc graventur onere, quod numquam habuerunt.

Neque demum concurrentium deficientia tanti est, ut hoc tollatur onus. Ex Episcopi enim Informatione habetur, quod non hæc una tantum Paraecia suo sit viduata Pastore, sed aliæ decem in eodem statu extent; ideoque Sacerdotum potius deficientiæ tribuenda hæc concurrentium inopia videtur.

Vestrum igitur erit EE. PP. sequentia dirimere Dubia.

I. *An exonerandus sit Parochus Castri Turrium ab onere celebrationis per alium diebus festis in oppido Barattani in casu etc.*

Et quatenus negative.

II. *An, et quomodo cogendi sint incolae Barattani Parocho aliquid contribuere, ut antiqua servetur methodus in casu etc.*

Die Sabathi 25. Maii 1822. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

SAVONEN.

Sess. 23. cap. 4. de Reform.

Dub. I. *An sit concedenda sanatio quoad praeteritum in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit locus adimplemento legati quoad futurum, in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro absolutione, in casu etc.*

Ad I. Affirmartive

Ad II. Affirmative ad tot Missas lectas ad taxam perpetuo assignato per Capitulum aliquo liberæ, et idoneo Fundo, super quo fieri possit inscriptio pro securitate Legati, sin minus curet Episcopus quotannis fieri a Capitulo Depositum alicujus summæ arbitrio ejusdem Episcopi ad effectum investiendi usque ad redintegrationem Libellarum termillium, et describatur in Tabella.

Ad III. Affirmative.

Sess.24.cap.13. de Reform.

TUDERTINA

Dub. I. *An exonerandus sit Parochus Castri Turrium ab onere celebrationis per alium diebus Festis in Oppido Barattani in casu etc.*

Et quatenus negative

II. *An, et quomodo cogendi sint Incolae Barattani Parocho aliquid contribuere, ut antiqua servetur methodus in casu etc.*

Ad I., et II. Dilata, et Episcopus transmisso distincto statu activo, et passivo Paraeciæ, comprehensis incertis referat de distantia Villæ Barattani a Paraecia Castri Turrium, de numero animarum, et familiarum utriusque separatim, et cur per simbolam ad formam SS. Conc. Trid. Sess. 24. Cap. 13. de Reform. augeri nequeat Congrua Parochialis.

Sess.22.cap.6., et Sess. 25.cap. 5. de Ref.

FAVENTINA CAPELLANIAE, ET SUBSIDII DOTALIS Eleonora Monteveteri postremis, quibus decessit tabulis die 18. Mensis Martii an. 1593. suum instituit heredem Montem Pietatis Brisighellæ Faventinæ Diœcesis. Nonnullis tamen legatis hereditatem gravavit favore Venerab. Confraternitatis SS. Crucis ejusdem loci Brisighellæ. Præcepit primum pia testatrix, ut „ ejus hæredes teneantur, et sint obliga„ ti quolibet anno in perpetuum dare, et solvere Lib. „ vigintiquinque unì Puellæ maritandæ arbitrio Prio„ rum Societatis S. Crucis de Brisighella interventu „ ad minus vigiati hominum dictæ Societatis, et per „ partitum inter illos obtentum „ Mandavit deinde,

ut

ut hæredes tenerentur in *perpetuum manutenere unum Capellanum in Ecclesia S. Crucis de Brisighella ad satisfactionem Priorum, et hominum dictae Societatis pro tempore. Et ad ejus Altare existens in dicta Ecclesia quolibet die in perpetuum dici, celebrare, et celebrari per dictum Capellanum pro tempore unam Missam, exceptis Dominicis totius anni, quae voluit, quod d. Capellanus in dictis Dominicis teneatur dictam Missam dicere ad Altare Majus dictae Societatis, et non aliter, nec alio modo. Volens dicta Testatrix dictam Missam semper celebrari, alias quod nulla praescriptione finiatur . . . . Et similiter teneri ornatum, et ut dictur FORNITO dicto Altare de Tobalis, et Paleis, et de cera, et cereis suis locis, et temporibus, et de omnibus aliis necessariis.*

Et similiter quod dictus Capellanus pro tempore debeat servire ad satisfactionem d. Priorum, et hominum dictae Societatis, aliter quod haeredes requisiti a dictis Prioribus, et hominibus pro tempore dictae Societatis, teneantur, et sint obligati eligere alium Capellanum semper ad satisfactionem dictorum Priorum, et Hominum, ut supra etc. et quod dictus Capellanus semper debeat intervenire omnibus Processionibus in anno fiendis etc.

At vix suum pia mulier diem vitit supremum nonnullæ statim hæredes inter, et Legatarios exortæ sunt controversiæ, de Capellani scilicet electione, de stipendio eidem assignando, de pro sacris utensilibus Ecclesiæ solvendis. Hæ tamen per arbitri laudum, et Judicis sententiam an. 1599. e medio sublatæ sunt. Statutum namque fuit „ *che quando occorrà il caso di fare l'elezione del Cappellano per la Ven. Confraternita della SS. Croce di Brisighella, debbano gli Officiali del S. Monte proporre, ed eleggere trè, o quattro Sacerdoti . . . . , ed innanzi che vengano all' atto dell' elezione darne notizia con la nota de i Nomi alli Priori pro tempore della Compagnia della SS. Croce, li quali si debbano, o possono informare, e risolvere frà di loro, quale sia più a loro sodisfazione, e riferirlo a quelli del Monte, che abbino a fare l'elezione di quello, che sarà stato approvato da detti della Croce.*

Che

Che quando quelli della Croce non si satisfacessero di alcuni delli proposti, e nominati, e le parti non si concordassero frà loro, in qualche altra maniera debbano senza rinnovare altro ricorrere a Monsig. Vescovo di Faenza, e suo Vicario, acciò faccino quella provisione, che le parerà più giusta. Che per levare le dispute circa al salario del Cappellano, si dichiara debba essere di quaranta scudi di moneta l'anno, cioè L. 160. di Bolognini, con questo però, che la Compagnia del Monte sia tenuta a somministrare tutte le spese della cera, vino, ostie, e Chierico.

Quando si dovrà mutare il Cappellano, e fare nuova provisione, debbano quelli della Croce notificarlo a quelli del Monte, cioè alli Priori per due mesi innanzi, acciò si possa fare l'elezione, e provisione nel modo di sopra, e quelli del Monte debbano in termine di due mesi aver fatta la detta elezione, altrimenti possano quelli della Croce eleggerne, e provederne d'uno, rimanendo ferma la disposizione della Testatrice in tutte le altre cose contenute nel testamento, intorno alle quali non s'intende fatta innovazione o pregiudizio alcuno.

Quæ quidem omnia statim exequuta sunt, atque ita res ad annum usque 1791. pacifice processerunt. Sed cum imposterum deesset, qui tam tenui stipendio antiquitus constituto Capellaniam acceptaret, hæreditatis autem reditus, aliis etiam piis legatis adimpletis, augmentum aliquod stipendii pro Capellano pateretur, Sodalitium pro assignando augmento preces dedit SSmo. Precibus huic S. Congregationi a SSmo remissis post Episcopi relationem, in qua utriusque Partis jura afferebantur in Comitiis diei 20. Junii 1794. proposito Dubio *An, et ad quam summam sit augendum stipendium Capellani in casu* ec. „ Responsum fuit „ *Affirmative pro summa per Ordinarium praefinienda* „ Episcopus vero concessis sibi facultatibus utens „ *Stipendium praedictum in obolis duodecim pro qualibet Missa comprehensis sacris utensilibus* „ constituit, atque taxavit.

At quamvis ita res omnimode compositæ viderentur, non ideo tamen eorum controversiæ e medio sublatæ sunt. Præter Missarum enim stipendium ab Episco-

po

po taxatum, ut Sacra quoque utensilia Ecclesiæ solverentur postulabant Ven. Sodalitii Priores. Sacri autem Montis Conservatores ea solvere denegabant, illa in Missarum stipendio comprehensa esse contendentes per illa Episcopalis decreti verba „ comprehensis SS. Utensilibus „. Ea vero sibi omnino debita propugnabant pii Confratres, quia secus non auctum, ajebant ipsi, ab Episcopo fuisset Missarum stipendium, sed potius imminutum. Si enim a scutatis circiter 43 ab Episcopo noviter assignatis scutata 9. et obol. 5. pro sacris utensilibus juxta illius loci consuetudinem pro quotidiana Missa singulis annis solvenda detraherentur, non auctum, sed imminutum fuisset stipendium.

Interea occupata Pontificiæ Ditionis parte a Gubernio, quod dicebatur Italicum, cum cæteris illa quoque suppressa fuit Sodalitas, et Sacri Montis, et aliorum piorum omnium locorum administratio ad eam transit, quam charitatis Congregationem appellabant. Siluit interea controversia, et illa Congregatio sibi sumpsit onus celebrationis Missarum, quæ eo tunc tempore ad sex tantum in qualibet hebdomada fuerunt redactæ, assignato quindecim obolorum stipendio pro unaquaque Missa Sacerdotibus ab ipsa Congregatione deputatis, qui eas etiam nunc Capellaniæ Missas celebrant.

Sed tandem publicis rebus compositis, Pii sodalitii Confratribus annuens Episcopus Confraternitatem SS. Crucis restituit eorum precibus rescribens „ *Costando a noi dell'antica Canonica esistenza della sovra nominata Confraternita della SSma Croce di Brisighella di buon' animo in oggi ancora per tale la riconosciamo, e sarà di nostro gradimento, che i Confratelli di quella riassumino l'esercizio delle prescritte loro sacre funzioni, colla pratica delle quali possino acquistare i tesori delle S. Indulgenze a quelle annesse*.

Restituta itaque per hoc Episcopi decretum SS. Crucis Confraternitate suorum quoque jurium redintegrationem urgent, adversante Congregatione Charitatis. Postulant Pii Confratres primo, ut tres vel quatuor proponantur a Montis Pietatis Conser-

servatoribus Sacerdotes idonei, ex quibus a Ven. Confraternitate eligatur qui Ecclesiæ servitio, atque spirituali Confratrum utilitati magis idoneus inveniatur, II. Ut eidem Confraternitati sacra solvantur utensilia juxta loci consuetudinem, duorum scilicet obolorum cum dimidio pro qualibet Missa. III. Ut iidem Sodalitii Priores atque Confratres ex piæ Testatricis præscripto ad subsidium dotale singulis annis nominare valeant. IV. Demum, ut redactis licet Capellaniæ Missis, harum tamen celebratio numquam desit in diebus omnibus festivis.

Episcopus de more requisitus hæc refert in priori, quam dedit informatione. „ Duo potissimum occurrunt, „ de quibus decernatur. Primum quidem ad Capel- „ lani ejusdem confratriæ electionem, et stipendium „ pertinet. Electionem autem *nihil vetat quominus* „ *iisdem peragatur disciplinis, quibus peragendum* „ *statuit suprema Eleonorae Montevecchi voluntas.* „ Congregatio itaque sancti Montis Eleonoræ hæres „ duos, tresve Sacerdotes confratribus proponat, ex „ quibus confratres ipsimet eum rite eligant, quem „ implendis Capellani muneribus parem præ cæteris „ judicent. Ad stipendium autem quod attinet, quid- „ ni decretis ea de re alias editis inhæreatur? Atque „ adeo constitutæ Missarum eleemosynæ *ea etiam* „ *summa addatur, quae utensilium titulo persolvi* „ *consuevit? Locutionem enim in Episcopali decre-* „ *to minus accurate usurpatam perperam praetendunt* „ *sancti Montis Administratores*, quasi utensilium „ solutio in eleemosynaMissarum comprehendatur. „ Patet imo absurdi quidpiam locutione illa effe ri, „ nisi efferat solutioni eleemosynæ Missarum adjun- „ gendam esse utensilium solutionem.

„ Alterum est, quo de agitur *jus* subsidii dotalis Puel- „ læ Brixichellensi quotannis erogandi abs eadem „ Eleonora Montevecchi Confratribus attributum, „ dissoluta autemConfratria in Congregationem Sancti „ Montis translatum. Porro jus hujusmodi nequa- „ quam pertinere ad cultum omnino patet; in eo pro- „ pterea manutenendam videri Congregationem san- „ cti Montis, cui quippe demandatum potissimum

est

„ est quidquid pertinet ad inopiæ subsidia Brixichel-
„ lensibus eroganda .
„ In reditibus demum , quandoqu idem res itidem
„ spectat EE.VV.RR. mandatum subductis hinc inde
„ rationibus rem totam ad scutata octoginta , redigi
„ censerem , disputari autem , an excessus redituum
„ supra expensas ad scutata quindecim pertingat,quod
„ quidem nihil prope habendum videatur „ .

Non omnia tamen , quæ in prioribus literis injunctum fuerat Episcopo ipsum præstitisse videbatur . Quare iterum eidem literas dedi , ut auditis , in scriptis Deputatis Administratoribus Montis , præfigeret eisdem terminum ad deducendum jura sua in S. Congregatione , et ne interim Missarum celebratio suspensa maneret per eosdem Deputatos nominaretur Capellanus ad formam transactionis , qui missas celebraret juxta fundationem , et eidem persolveretur manualis eleemosyna, et taxa pro sacris utensilibus usque ad exitum pendentis recursus , et de resultantibus certioraret .

Hisce in altera , quam præstitit informatione, hæc rescripsit Episcopus . „ Mandata EE.VV.RR. reveritus ea
„ curabam exequenda , de quibus in primis agebatur
„ quoad preces humillime oblatas abs Confratribus
„ SS. Crucis Brixichellæ , atque adeo omnis inter
„ Confratriam , et Administratores Montis sublata
„ quæstio . Quando autem Confratriæ ipsius Capella-
„ nus abs Procuratoribus pridem electus suo aliquot
„ jam annos munere fungitur,haud committendum re-
„ bar,ut novus in præsens eligeretur ad normam tran-
„ sactionis cujus quippe , ubi electionis occasio incidat
„ haberi ratio omnino poterit . Cæterum nihil anti-
„ quius Administratoribus Montis , quam ut humil-
„ lime efferrent quid sibi juris tuendum videretur,pa-
„ ratissimi interim , dum id humillime subjiciunt
„ ea implere omnia ad literam , quæ de mandato
„ EE.VV.RR. singillatim præcepimus „ .

Jus suum Congregatio Charitatis mutuare putat ex Decreto Italici Regiminis, quod Brixichellæ adhuc vigere affirmat , vi cujus omnes publicæ Beneficientiæ institutiones administrat . Addit deinde post Confraternitatis suppressionem Congregationem ipsam propriis

utentem facultatibus anno 1813. pro Missarum celebratione deputasse Sacerdotem, qui etiam actu tamquam Capellanus Confraternitati inservire dicit, taxam autem pro sacris utensilibus juxta S. Congregationis mandata persolvisse. Negat tandem SS. Crucis Confraternitatem jus ad dotis collationem habere, cum eamdem in juribus tantum spiritualibus redintegratam fuisse affirmet.

Cum vero Congregatio Charitatis pro bonorum Administratione piis locis spectantium pluribus in locis recepta sit, et præcipue Brixichellæ tacito saltem Superiorum consensu confirmata, ac proinde nequit nunc quæsito jure spoliari.

Et licet Episcopus redintegraveritSodalitium ordinaria auctoritate juxta constitutionem Clementis VIII. *Quaecumque*, non alia tamen jura, ac privilegia exercenda restituit, nisi - *l'esercizio delle prescritte loro sacre Funzioni, colla pratica delle quali possano acquistare i Tesori delle S. Indulgenze a quelle annesse*„ Minime vero temporalia bona administrandi tribuit facultatem Noverat enim Episcopus ea penes Congregationem Charitatis existere.

Addit insuper non deesseCapellanum,qui ab anno 1813. pro Missarum celebratione deputatus fuit, nunc vero Ecclesiæ quoque inservire dicitur, et spirituali Confratrum utilitati præsto esse potest. Qui quidem Capellanus in Capellania quovis in casu manutendus esse videtur, cum eam octo ab hinc annis obtinuerit, atque etiam modo possideat, ex notissima Regula 36. Cancellariæ de triennali Beneficii Possessione.

At Ven. Sodalitii Confratres negant omnino, Sacerdotem a Congregatione Charitatis deputatum Capellani munere fungi, cum quarumdam tantum pii legati Missarum fuerit ipsi commissa satisfactio, et ad nutum ipsius Congregationis, nullumque præterea impositum ipsi fuerit onus SS. Crucis confraternitati inserviendi. Quæ quidem omnia jurato ipsius Sacerdotis testimonio comprobantur. Falsum deinde esse addunt, eamdem Charitatis Congregationem SS. utensilia pro Missarum celebratione persolvere. Contendunt postremo Confratres ex piæ testatricis

præ-

præscripto sese jure nominandi potiri ad dotale subsidium, eoque propterea haud esse spoliandos.

Animadvertendum insuper est in iis, quæ huc usque acta sunt, apertam piæ testatricis voluntatis intercessisse commutationem. Voluit enim pia testatrix ut ejus hæredes *sint obligati quolibet anno in perpetuum dare et solvere lib.*25.B.*M. . . uni Puellae maritandae arbitrio Priorum Societatis SS. Crucis* „ Talis autem voluntas nunc omnino commutatur, nec enim subsidium istud dotale solvitur arbitrioPriorum Societatis, et ne hæredis quidem, sed arbitrio dumtaxat Congregationis Charitatis. Debent insuper hæredes ex testatricis præscripto „ *in perpetuum manutenere unum Capellanum in Ecclesia SS. Crucis . . . ad satisfactionem Priorum* „ Hujus autem Capellani esse voluit eadem pia testatrix „ celebrare . . unam Missam . . . servi- „ re ad satisfactionem dictorum Priorum . . et intervenire omnibus Processionibus in anno fiendis „. Quod clarius etiam, atque apertius declaratum fuit per supra relatum Arbitri Laudum, ac per plurium deinde sæculorum usum comprobatum. Hujusmodi autem dispositio nunc omnino immutatur, ac pene abrogatur, cum Capellanus modo arbitrio tantum Congregationis Charitatis eligatur, et nonnisi, certum Missarum numerum intra annum celebret, nullumque præterea servitium præstet sodalitio, ut asserunt confratres.

Negant vero confratres hujusmodi voluntatis commutationem sustineri posse, quia certum in jure est ultimas defunctorum voluntates religiose servandas esse *can. ultimo voluntas caus.*13. *q.* 2. et nonnisi justa, et necessaria causa commutandas *Con. Trid. ses.* 22. *cap.* 6. *de Ref. ex* solius R. Pontificis dispensatione *ex Clem. Quia contigit de relig. dom-*, atque aliter commutatas semper ab hac S. Congregatione fuisse improbatas in *Asculana* 8. *Augusti* 1801. *in Firmana* 2. *Junii* 1804.

Quatenus placeat EE. PP. decernere piis Confratribus jus competere approbandi Capellanum, qui singula præstet in testamento præscripta, nihil obstare videtur, quin omnia præstet etiam Capellanus actualis, si a Confratribus approbetur, secus autem a Capellania removeatur. Neque enim octo annorum possessio jus ullum in Capellaniam ipsi tribuit quæ utpote manualis, ac ad nutum amovibilis, non est verum beneficium, ut docent *Fagnanus cap. ad audient. num. 120. de rescr. Reinfestu. lib. 3. tit. 5. de praeb.*, *et Dignit. §. 3. nu. 71.* ideoque in ea locum non habere videtur regula 32. Cancellariæ, quæ de Beneficiis tantum loquitur.

Ad sacra utensilia quod spectat nihil addendum superest. Ex iis enim, quæ superius retuli, aperte constat, quid de iis præceperit in testamento pia testatrix quid deinde fuerit in concordia constitutum, quid demum decreverit Episcopus cum ex hujus S. Congregationis rescripto auxit Capellani stipendium.

Denique postulant pii Confratres, ut quamvis Missæ post reductionem non amplius singulis diebus sint celebrandæ, harum tamen celebratio numquam desit diebus omnibus festivis. Et sane pia testatrix aperte declarare videtur in suo testamento, Missarum celebrationem in diebus Dominicis præ cæteris ipsi cordi fuisse. Voluit enim „ *quod dictus Capellanus in dictis Dominicis (totius anni) teneatur dictam Missam dicere ad Altare majus dictae Societatis, et non aliter: nec alio modo. Volens d. testatrix dictam Missam semper celebrari, alio quod nulla praescriptione finiatur.*

Hisce præhabitis dubia dirimenda proponuntur.

I. *An, et quomodo eligendus sit Capellanus, et quibus oneribus gravandus in casu etc.*

II. *An, quomodo, et in qua summa solvenda sint utensilia in casu etc.*

III. *An, et ad quos spectet jus nominandi ad dotale subsidium in casu etc.*

IV. *An, et quomodo etiam post reductionem singulis diebus festivis Missae celebrandae sint in casu etc.*

Ad I. Affirmative, et eligendum esse Capellanum ad formam Laudi, et Sententiæ anni 1599. cum oneribus ad formam Testamenti Eleonoræ Monteveteri.

Ad II. Affirmative juxta consuetudinem Dioecesis, et Votum Episcopi, præter emolumentum Capellani.

Ad III. Affirmative ad Confraternitatem S. Crucis ad formam Testamenti.

Ad IV. Affirmative ad altare Majus Confraternitatis.

VELITERNEN. CAPELLANIARUM „ Joseph Prosperi Lucarelli Veliternen. dioecesis, cum fructus capellaniæ B. V. Consolationis, ac beneficii SS. Salvatoris, quorum erat possessor, nondum a solo essent separati, obiit diem supremum mense Junii præteriti anni. Canonicus Michael Cella eidem successit in beneficio, hujus nepos Sebastianus in Capellania ex Josephi legitima nominatione. In universam vero Defuncti hæreditatem ex vitalitio contractu dum Joseph erat in humanis, successerunt Vincentius Prosperi Gagliardi, Magdalena Gagliardi, Theresia Canali, et Canonicus Joannes Felix Ulisse.

Quoad fructuum tam beneficii, quam capellaniæ pertinentiam orta est dissentio inter utrosque successores. Putarunt enim hæredes eorum divisionem ineundam esse pro tempore possessionis tum Josephi Lucarelli, tum Rectorum Cella. E contra novi Rectores omnes fructus nondum a solo separatos sibi addicendos esse, satisfactis tamen expensis a decessore factis, contendebant quod primis non placet.

Pre-

Preces, quas hæredes dederunt, S. hujus Congregationis Sapientissimum judicium præstolantes, remissæ fuerunt Emo Episcopo, cujus elucubratissimum responsum referam „ *Non opus est, ut in aperienda super delatis precibus sententia ea commemorem, quae vacante beneficio, de fructibus pendentibus tradiderunt leges, et Juris Ecclesiastici Doctores; cum neminem lateat, in iis locis, causisque, in quibus Rev. Cam. Apost. non licet jus exercere spoliorum, fructus naturales, ac industriales nondum a solo separatos ad beneficii successorem, civiles vero, quorum dies solutionis ante beneficiarii mortem venerat, ad ejus haeredes, reliquos ad eundem beneficii successorem pertinere. Haec juris ratio etiam in beneficiis jurispatronatus obtinere videtur.*

Quod autem ad rem pertinet, fructus, de quibus in precibus fit mentio, inter industriales recensentur, qui in Capellaniarum possessoris obitu nondum erant a solo separati. Hinc quisque assequi potest, eosdem non ad defuncti Capellani haeredes, sed ad successores pertinere, detractis tamen expensis, quas defunctus in agro colendo, et in caeteris oneribus totum illum annum sustinere debuit.

Vetus consuetudo Ecclesiae Veliternae huic juris rationi suffragabatur. Visum tamen est defuncto Episcopo in ultima Synodo dioecesana, ut Canonicalium praebendarum reditus inter defuncti beneficiarii haeredes, et reliquos Collegii Canonicos pro rata temporis dividerentur, ne qui per aliquam anni partem in Officio adlaboraverit, sui laboris mercede fraudaretur. Verum tamen haec synodalis sanctio cum ad praebendas canonicales, quae dicuntur de Missa, pertineat, non aeque beneficiis simplicibus convenire potest. Ne omnes recenseamus illius discriminis causas, quod inter proebendas canonicales de massa, et beneficia simplicia intercedit, animadvertere sat erit, quod quantum Episcopo licuisset, ea super praebendis canonicalibus de Missa statuere, quae in synodalibus sanctionibus leguntur, tantum vero velitum ei fuisset eadem praescribere super caeteris beneficiis. Etenim in praebendis canonicalibus de Missa Rev. Cam. Apostolica spoliorum jus exercere nequit, cum in cujuslibet

bet beneficiarii obitu superstites sint alii beneficiarii, qui massam repraesentant, quique vacationis casum excludunt. At secus se res habet in beneficiis simplicibus, quae in cujuslibet Possessoris obitu vacare consuescunt, quaeque in quolibet vacationis casu spoliorum juribus subsunt. Hinc defunctus Velitrarum Episcopus, quae super canonicalibus praebendis de Massa constituit, ea sapienter ad caetera beneficia ampliare pertimuit. Quamobrem in specie, de qua res est, hac sum sententia, ut novi successores vinearum fructus pendentes, quibus constat universus Capellaniarum reditus, percipiant, detractis tamen expensis, quas defunctus in vineis colendis, et in caeteris ferendis oneribus hunc annum sustinuit.

Juxta juris communis dispositionem Patruo, Nepotique Cella competere viderentur fructus omnes sive naturales simpliciter, sive naturales industriales tam beneficii, quam Capellaniæ. Uterque enim recollectionis tempore jam beneficii, et Capellaniæ adepti erant possessionem. Sancitum siquidem in jure Canonico est, fructus beneficiorum sive naturales simpliciter, sive naturales industriales, si sint a solo separati, hæredibus defuncti deberi; et fructus hujusmodi pendentes, quantumcumque tempore mortis instaret recollectio, spectare ad successores in beneficio *gloss. in cap. si propter verb. primi anni de rescrip. in 6. Calder. cons. 2. de pec. cleric.*, *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 44. numer. 23. 27., et 29.*, *Rota dec. 278. n. 2. ad fin. part. 2. rec.*

Ast patrimonii Lucarelli hæredes unam tantum ex tribus partibus memoratorum fructuum ad Rectores Cella spectare autumant, ex quo per octo menses Joseph Lucarelli, per quatuor Cella beneficii, et Capellaniæ oneribus universis satisfecerunt. Consonum enim æquitati non solum, sed etiam justitiæ iis videtur, per quod tempus quis beneficiorum onera substinuit, per idem tempus commodum sentire debere.

Hanc vero æquitatem juvari etiam a jure scripto autumant hæredes Lucarelli ex iis, quæ in Dioecesana Synodo habita sub cl.me. Cardinali Matthæio sancita fuerunt Part. 4. cap. 2. num. 17. sub titulo „ *de Capi-*

tu-

tulo Cathedralis Ecclesiae , et de caeteris Collegiis , Canonicorum „ quæ ita se habent „ *Omnium consenssione visum est , ut praebendarum reditus non ita in singulos destribuantur , ut iis duntaxat sint attribuendi , qui constituta partitionis die iisdem potiuntur ; adeout si quis forte pridie decesserit , nihil exinde in beneficiarii,qui per annum in officio adlaboraverit , commodum vertatur* „ *Bene vero in Collegiis quibusvis Canonicorum illud imposterum juris sit , ut fructuum partitio in dies , quibus quisque ab postrema partitione operam Ecclesiae navavit, accurate conficiatur,eamque idcirco partitionem singuli assequantur , quae pro servitii per id temporis peracti diuturnitate aestimetur.*

Et contra Rectores Cella hanc peculiarem legem Dioecesanæ Synodi nihil commune cum Beneficio , et Capellania habere contendunt . Neque enim respicit , neque respicere poterat universa Beneficia,sed tantum Cathedralis , et Collegiatarum Præbendas . Id sane colligitur ex ipso titulo , qui inscribitur „ *de Capitulo Cathedralis Ecclesiae , et de caeteris Collegiis Canonicorum* „ Præterea illius legis verba , et ratio nulli congruere potest , nisi Canonicis , quorum tantum est in dioecesi Veliternen. habere distributiones , ac massam communem non subjectam legi spoliorum . Nec demum per Dioecesanam peculiarem legem ab ordinaria Episcopi auctoritate confirmatam abrogari poterat jus Rev. Cameræ sub titulo spoliorum , quod , exceptis Præbendis Choralibus, quæ in unam Massam coalescunt , in cæteris Beneficiis locum habere exploratum est .

Proponitur Dubium ,

An , quibus , et quomodo debeantur fructus Beneficii , et Capellaniae in casu etc.

Affirmative in omnibus juxta Votum Eñi Episcopi ,

RO-

ROMANA, DUBIA INDULTORUM. Cum Divini cultus obsequium in Basilicis, et Collegiatis hujus almæ Urbis non mediocrem subierit immutationem indultorum causa, queis donari solebant plerique iisdem Ecclesiis addicti ob varia munera, quæ obibant, Sanctissimus Dominus per R. P. D. suum Auditorem anno 1819. die 9 Decembris huic Sacræ Congregationi commisit, ut indultis ad trutinam revocatis, collatisque cum his, quæ decreta fuere a S. particulari Congregatione ab Innocentio XII. anno 1693 deputata, eadem indulta revocaret, confirmaret juxta regulas tunc temporis in pari circumstantia præscriptas. Rem, prout muneris mei ratio exposcit, EE. VV. Reverendissimarum oculis subjeci in Congregatione diei 6. Maji 1820.. Novem tunc proposita fuere dubia, quibus omnibus responsum dederunt EE. PP., accessitque Sacratissimi Principis confirmatio. Facta siquidem Sanctissimo die 10. ejusdem Maji relatione „ *Sanctitas sua resolutionem ejusdem S. Congregationis ad novem praedicta dubia in omnibus benigne approbavit, et respective confirmavit, voluitque, ut in casibus particularibus sub praemissis dubiis non comprehensis provideatur pariter ab eadem S. Congregatione Concilii ad formam sacrorum canonum, et sacrosancti Concilii Tridentini, et juxta praxim ab ea hactenus servatam, atque omnia praemissa inviolabiliter in posterum servari mandavit a die prima Julii proximi futuri, Indultis omnibus tam a se, quam a Romanis Pontificibus Praedecessoribus suis quomodolibet concessis, et aliis quibuscumque non obstantibus, quibus pro exequutione praemissorum amplissime derogavit*„ ut legitur in Lib. 163. Decretorum Sac. Congregationis. Inter ea novem dubia actum etiam fuit de inservientibus Secretariis Congregationum. Quaesitum enim fuit *in Dubio III. An, et quomodo sit concedendum Indultum inservientibus Secretariis Congregationum EE. S. R. E. Cardinalium pro expediendis negociis tum Ecclesiastici, tum temporalis regiminis*, responsumque dederunt EE. VV., *affirmative pro diebus, et horis, amissis*.

Sess. 22, *cap.* 9. *et sess* 24. *cap.* 12. *de Reform.*

Hac edita resolutione, statim Indultarii hujusmodi Secretariis inservientes, supplices Sanctissimum adierunt, qui eorum preces S. Congregationi ablegavit, ut Vos EE. PP. declarare dignemini, an clausula illa *amissis* eo sensu accipi debeat, an scilicet amittant *distributiones quotidianas*, quum ratione indulti absunt a Choro, an vero amittant distributiones, quæ ex Testatorum voluntate *inter præsentes* tantummodo distribuuntur.

Varia pro altera hac sententia proferunt Indultarii rationum momenta. Auditor quippe Sanctissimi (ajunt) huic S. Congregationi commissit, „Che si richia-
„ mino ad esame tutti gl'indulti, perchè siano quin-
„ di confermati, rivocati, o riformati, secondo le re-
„ gole allora stabilite, e costantemente poi adottate, ed
„ eseguite dalla S. Congregazione del Concilio. Ideo vero tale munus fuit huic Sac. Congregationi a Sanctissimo demandatum „ appunto perchè ben cono-
„ sce le norme, che devono regolare gl' indulti, e
„ le ha costantemente eseguite, debba ella medesi-
„ ma richiamarle ad esame, e proporre alla stessa
„ Santità Sua quali dovrebbero confermarsi, qua-
„ li rivocarsi, e quali rettificarsi secondo le stesse
„ norme „.

Hinc Indultarii Oratores conjiciunt S. hujus Congregationis resolutionem ita esse intelligendam, ut scilicet amissis distributionibus, quæ inter præsentes dividuntur, integre sibi remaneant distributiones quotidianæ. Etenim Sanctissimus Dominus Indulta revocanda, reformanda, vel confirmanda præcepit ad normam resolutionum, quæ prodiere sub Innocent. XII. anni 1693. a Congregatione particulari ab eodem deputata. Jam vero S. illa Congregatio approbante Sanctissimo censuit, „ Indultum inser-
„ vienti Secretariæ Eminentissimorum S. R. E. Car-
„ dinalium Consultationibus negotiorum ditionis tem-
„ poralis ejusdem S. R. E. præpositorum concessum esse reformandum, et in posterum restrin-
„ gendum ad illos dies, et horas dumtaxat, quibus
„ ratione hujusmodi servitii actualiter præstandi
„ impeditus fuerit, ejus conscientiæ desuper strictis-

si-

„ sime onerata „ , in qua resolutione præcepta non fuit amissio quotidianarum distributionum . Inverisimile ipsis videtur S. Concilii Congregationem ab eo, quod tunc temporis statutum fuit, recedere, ac commissionis a Sanctissimo D. N. habitæ limites excedere voluisse . Et licet verba laudati Decreti accipienda videantur de inservientibus Secretariis S.R.E. Cardinalium præpcsitorum negociis temporalis Romanæ Sedis ditionis dumtaxat , duo tamen ipsi in contrarium opponunt .

Primo scilicet ita ajunt . Consuetudo , (quæ est optima legum interpres , ac præsertim in themate , cum locum habuerit in Sac. hac Congregatione Concilii , quæ regulas statutas ab ea particulari Congregatione semper servavit) invaluit post decretum ann. 1693. a Sac. particulari Congregatione ab Innocent. XII. deputata emanatum , ut inservientes Secretariis EE. S. R. E. Cardinalium negotiis Ecclesiastici regiminis præpositorum donarentur indulto abessendi a chori servitio pro diebus , et horis, amissis distributionibus inter præsentes tantum , sicut , et inservientibus Secretariis Cardinalium temporali regimini præpositorum . Ubi vero eadem ratio legis , ibi et eadem dispositio adsit oportet . Ac propterea ubi potior adsit ratio, ibi magis , ac magis oportet , ut eadem dispositio vigeat . Inservientes vero Secretariis (inquiunt) EE. Cardinalium ditioni temporali præpositorum ideo indultum illud consequuti sunt , quod Ecclesiæ utilitatibus inservirent . Cum ergo non unius , aut alterius Ecclesiæ , sed universi Christiani gregis utilitatibus famulentur ii , qui EE. S. R. E. Cardinalium negotiis Ecclesiasticis præpositorum inserviunt, et magis quam inservientes illi in decreto memorati Ecclesiæ commodo studeant , pari saltem indulto donentur oportet ,

Accedit et alia dispositio Congregationis a San. Mem. Innocent. XII. deputatæ præmemorato decreto comprehensa , quam etiam ad sese defendendos proferunt Indultarii „ Omnes denique (verba sunt decreti) „ habentes indulta pro singulis diebus , et horis , qui-

„ bus ratione servitii in eorum muneribus, seu offi-
„ ciis actualiter præstandi impediti fuerint, adhuc
„ esse punctandos toties quoties Ecclesiæ, seu choro
„ non interfuerint, sed in qualibet hebdomada ejus-
„ modi puncta posse, et debere deleri, seu tolli
„ pro illis tantum diebus, et horis, quibus indul-
„ tarii allegaverint particularia impedimenta, ratio-
„ ne eorumdem munerum, eorum conscientia de-
„ super strictissime onerata, et circa hujusmodi im-
„ pedimentorum relevantiam judicio proprii Vicarii
„ cujuslibet Ecclesiæ, in Ecclesiis vero, ubi non
„ adest hujusmodi Vicarius, judicio dignioris Canonici
„ esse deferendum - .

Decretum itaque (a quo recessisse EE. PP. inverisimile putant Oratores) punctandos esse decernit inservientes indultarios, quoties ratione servitii ad tramites indulti a choro abfuerint. At ejusmodi puncta tollenda decernit, habita potius ratione impedimenti ex servitio præstando obvenientis (ut ipsi ratiocinantur) quam indulti obtenti. Quare conficiunt declarationem expetitam esse consonam decretis antea emanatis, et propterea etiam decreto S. hujus Congregationis 20 Maii 1820.

Quod vero Ecclesiæ utilitati incumbunt Oratores, de quibus agimus, demonstrare ipsi conantur ex indultis per longissimam temporis intercapedinem sibi concessis, quæ quidem non obtinuissent si Ecclesiae commodo non laborarent. Neque vero silentio praetereunt ipsius servitii genus. Secretariae quippe, quibus addicti sunt Oratores, sunt earum Congregationum, quae maxima Fidei, Morum disciplinae, et temporalis S. Sedis ditionis negotia pertractant, negotia inquiunt saepe ardua, secreta, et difficilia, quibus obeundis requiritur peculiaris personae, fides, industria, probitas, doctrina, prudentia. Ex quibus concludunt memoratam resolutionem intelligendam esse tantum de amissione distributionum inter praesentes.

Contra vero animadvertendum est ex praxi S. Congregationis, quoties indulto additur clausula *amissis*

sim-

simpliciter absque ullo alio verbo, intelligi a præbendato amittendas esse quotidianas distributiones, quæ *inter praesentes* dicuntur. In præsenti autem casu amissio distributionum quotidianarum congrua videtur juris dispositioni. Etenim in *cap. licet* 33. *de praebe et dignitatibus*, legitur *quotidianas distributiones tantum residentibus in Ecclesiis, et his, qui intersunt horis canonicis exhibendas esse*, et fusius, ac clarius patet legenti *caput unicum de Cleric. non resid. in* 6. Atque hinc S. Congregatio ea attenta legis ratione, Inservientibus Secretariis Cogregationum Indultum semper concesserit adjecta clausula amissionis distributionum quotidianarum Accedit præterea Inservientes Secretariis congruam mercedem ex ipso munere percipere, nonnisi itaque summæ avaritiæ esset, ut animadvertit *cap.* 3. *de Cler. non resid.* eos, dum ex munere congruam recipiunt mercedem, nedum præbendæ fructus lucrari, sed etiam quotidianas distributiones, quæ inservientibus ex juris dispositione accrescunt. Quinimo ex constanti S. Congregationis praxi quotidianas distributiones amittunt, qui muneri licet summopere laudabili predicationis Verbi Dei operam dant, cum ex hujus modi exercitio aliquod lucrum persentiant, et aliunde hujus modi officium adnexum præbendæ non sit ex fundatione. Postremo si in memorato capite *Licet de praeben. deneguntur* distributiones Clerico studenti S. Scripturæ, et in celebri glossa ad cap. *Unicum de Magistris in* 6. docet, distributionibus privandos esse absentes a choro causa studiorum, licet agatur de causa tam necessaria, quæ in Clericis Irregularitatem constituit, ne ad Ordines promoveantur, multo magis distributiones quotidianæ amittendæ videntur a præbendatis inservientibus Secretariis, ut semper peregit S. hæc Congregatio.

Cætera quæ Oratoribus favent, et quæ eisdem adversantur colligere poterunt EE. PP. ex folio diei 6. Maii 1820., quod reassumere precor, ut respondere possint.

An

An, et quomodo recedendum sit a decisis sub die 6. Maii 1820. quoad tertium Dubium in Casu etc.

In decisis et amplius.

Sess. 21. cap. 5. de Ref.

LUCANA. In Lucensi Collegiata, et Parochiali Ecclesia sub S Michaelis invocatione extat Capitulum, in quo numerantur Decanus, novem Canonici sexdecim Capellani chorales, nec non Custos, et Sub-custos, seu duo Cnrati, qui per Bullam Leonis X. anni 1518, ad nutum Decani, et Capituli, *ponendi, et amovendi* sunt. Capellani, et Custodes singuli annua scutata sexaginta pro stipendio habent.

Custodes ad animarum curam incumbunt. Ad Capellanos vero chorales pertinet per 15 dies alternative choro inservire, integre divinum officium quotidie persolvere, Missamque cum cantu, et quatuor lectas per quemlibet celebrare.

Sacerdos Marcus Antonius Ghilarducci, qui jam a 15. circiter annis Paræciæ illi inserviebat, an. 1805. Sub-custodis munus impetravit: biennio transacto, unius ex illis Capellaniis obtinuit coadjutoriam. Vix tamen uno elapso anno Capitulum violenta suppressione fuit extinctum.

Rebus tandem compositis Apostolicæ datæ sunt literæ sub die 8. Aprilis 1820. pro Collegiatæ prædictæ redintegratione Archiepiscopo veluti delegato Apostolico, qui ut duo Custodes commodiorem haberent substentationem, unicuique Capellaniam choralem concessit.

Aetate nunc provectus an. 65. sub-custos Ghilarducci, ac pluribus infirmitatibus, quibus subjicitur obrutus, ut Medicus apud Archiepiscopum fide dignus, cum

cum juramento testatur, nisi cum magno incommodo Parochialia officia substinere non valet, unde optaret curam animarum deserere, simulque Capellaniam choralem pro sua substentatione retinere.

Sed cum Decanus, et ipsius Collegiatæ adversentur Canonici, ea ratione ducti, quod duo illa officia nunc tam arcte conjuncta sint, ut unum sine altero retineri nequaquam possit; petit orator, ut quatenus opus sit dignentur EE. VV. ex gratia ei facultatem concedere, Curam, non vero Capellaniam dimittendi.

De ejus precibus requisitus Archiepiscopus epistolam sibi a Decano S. Michaelis capituli datam conjungens, ac supra relata confirmans, ita suam aperit sententiam - *Hisce positis, ut meam, uti in mandatis est, E. V. R. sententiam aperiam, unum ab alio officium non esse dividendum existimarem. Reditus enim scut.* 60. *pro curae animarum exercitio assignati, nequeunt honestae praedictam Curam exercentis substentationi sufficere, neque modo, stante hujus Ecclesiae paupertate, quae onera pensionum, et dotationum, quas Sanctissimus in suo Brevi nuper emanato sapientissime statuit sustinere valet, alia via augeri possunt. Ac proinde si petita officiorum separatio eveniat, qui curam animarum exerceat, vix poterit reperiri, quod quidem tam grave mihi videtur, ut exposita oratoris infirmitatis causa bono animarum publico cedere debeat* - Quæritur igitur an constet de tali unione, ut non liceat beneficium a Cura animarum dividere, et an oratori facultas retinendi capellaniam, curamque dimittendi concedenda sit.

Beneficiorum, ac officiorum unionem inter odiosa generaliter collocandam esse, et regulariter non promovendam, adeoque in dubio contra eam pronunciandum esse tradit *Turricell. de unione Benef. part.* 3. *quaest.* 88a. immo jura nihil magis abhorrent, quam ab uno plurium occupari officia *can. singula* 1. *Dist.* 89. ubi Pontifex - *sicut*; inquit, *in lecorum est in corpore humano, ut alterum membrum alterius fungatur officio; ita nimirum noxium, simulque turpissimum est, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa* -.

Præ-

Præterea, ut unio certa habeatur, requiritur titulum unionis demonstrari vel per autenticum instrumentum, seu litteras ipsius unionis *Rota recent. part.*10. *decis.* 351. *num.* 2., *part.* 11. *decis.* 305. *num.* 2. *et alibi*, vel diuturnitatem temporis, ac longissimam observantiam. *Rot. recent. part.* 5. *tom.* 2. *decis.* 441. *num.* 4. *part.* 10. *decis.* 48. *num.* 6. *part.* 15. *dec.* 215. *num.* 12.

In præsenti casu unionem hanc non adesse colligitur tum ex causa, ob quam orator ipse hæc duo officia consecutus est, tum ex temporis distantia, quæ inter unam, ac aliam collationem intercessit.

Porro sub-custodis officium oratori datum fuit ad nutum Decani, et Capituli amovibile: cum vero ipse Ghilarducci an. 1807. titulo coadjutoris ad capellaniam admissus fuit, collatio præsumi debet tamquam perpetui beneficii. Numquam enim ad manualia beneficia coadjutoria admittitur.

Ad collationis vero tempus quod pertinet, cum nonnisi post an: 15. ab acquisitione prioris officii alterum Orator sit consecutus, sequitur minime hæc duo fuisse conjuncta, quæ enim conjuncta sunt, veluti unum idemque officium sunt consideranda, eodemque temporis instanti conferuntur. Ludov. *decis.* 77. *num.* 3. Ventriglia Praxis. *tit.* 2. *annot.* 89. *num.* 27., *et alii passim*, quæ enim de unione beneficiorum referunt, ad officia etiam pertinent; nam officia per omnia diriguntur ut beneficia, secundum *Sarnen. in reg de infirmis quaest.* 22. *verb. aut loquimur de officio Fagn. Lib.*1. *c. Coeterum de Rescriptis numer.* 76.

Fieri utique posset, ut uni personæ, quæ jam aliquod habet officium, alterum deinde conferatur retinendum simul cum primo per modum unionis, et inseparabiliter. At hoc expresse declarandum esset in collatione secundi beneficii, quod minime est in casu nostro, nam in electione Ghilarducci in Capellanum choralem hæc officiorum conjunctio nulla prorsus ratione declaratur. Quinimo nec in Bulla fundationis, nec in alio peculiari indulto nominatur hæc unio; sed potius in Brevi Pontificio Collegiatæ repristinationis sub die 8. Aprilis an. 1820. a

San-

Sanctissimo dato, enumeranti præcise Decanum, 9. Canonicos, sexdecim Capellanos chorales, et duos Curatos, clare distinguntur duo Curati, a sexdecim Capellanis inter quos nunc vellent comprehendi.

Verum pro unione officiorum occurrit immemorabilis consuetudo, quam laudant Archiepiscopus, et Decanus referentes unam ex Capellaniis choralibus semper Curatis fuisse connexam, neque eos animarum curam umquam reliquisse, nisi Capellaniam etiam dimitterent.

Inveterata autem consuetudo vim legis habet cap. *super quibusdam §. praeterea apud Fagn. L 2. cap. Cum contingat de Foro competenti num. 6.*, et sufficiens præbet unionis testimonium.

Perpendendum insuper est Archiepiscopum, Curatis nunc existentibus Capellaniam concessisse, quamvis nulla explicita conditione, tamen eo animo ductum parochialis præbendæ paupertatem succurendi, quæ reditum 60. annualium scutatorum pro quolibet Curato non excedit. Sane deficeret hic laudabilis collationis finis, nisi inseparabiliter conjuncta essent officia.

Videant itaque PP. EE. ex hisce rationibus an duo officia inseparabiliter sint conjuncta, vel non, et quatenus in affirmativam sententiam concedant, inquirendum secundo erit, an sit consulendum Sanctissimo pro divisione officiorum.

Certissimum quidem est Ecclesiasticam æquitatem non pati quod ministri, qui longum, ac laudabile præbuere servitium indigentiæ deserantur, tum cum ob infirmitates, aliasve causas proprium officium dimittere coguntur, ut in *Textu cap. 1. de cler. aegrot.*

Quinimo ex citato textu infert Abbas ibidem num. 3. *apud Reinfest. Lib. 3. tit. 6. num. 3.* „ *quod privare clericos infirmos suis reditibus, videatur turbare statum Ecclesiasticum, ne dum praesentem, sed, et futurum; Si enim clerici aegrotantes tam inhumaniter tractarentur caeteri deterrerentur a clericatu. Accedit quod afflicto non sit addenda afflictio.*

Sacerdos Ghilarducci spatium 32. annorum Curæ servitium præbuit, et præsertim 17. ut sub-Custos, seu Curatus; anni unius spatio prinsquam nempe Col-

legiata fuerit abolita, coadjutor fuit Capellaniæ choralis, aliam tandem duobus abhinc annis choralem Capellaniam obtinuit, et retinet.

Unde ob diuturnum Ecclesiæ servitium non videtur omni ecclesiastico subsidio privandus, saltem ad titulum pensionis, quando ob ætatem, vel infirmam valetudinem servitium adhuc præstitum protrahere amplius non potest. Huic tamen Canonicæ æquitati opponitur Ecclesiæ paupertas. Nam si chorale officium a parochiali dividatur ob memoratam redituum insufficientiam, difficile erit reperire idoneum Presbyterum ad animarum curam exercendam, quæ gravior etiam effecta est, ex eo quod sub Gallico regimine aliæ duæ Paræciæ S. Matthaei, et S. Salvatoris illi conjunctæ fuerint, et modo conjunctæ serventur, quamquam non amplius tres Curati sint, sed duo tantum, ut erant ante Paræciarum illarum unionem.

Oportet igitur, ut subsidium aliquod illi animarum Curæ præbeatur, cumque non aliunde Archiepiscopo teste, haberi possit, ut alia beneficia, vel officia eidem conjungi debeant juxta *Trident. sess. 21. de Ref. cap.* 5.: quod si in his casibus beneficiorum aliorum unionem S. Synodus præcipit, uniones multo magis jam factæ sunt confirmandæ.

His omnibus consideratis decernant EE. VV. dubia sequentia.

I. *An officium sub-Custodis sit inseparabiliter conjunctum Capellaniae chorali, ita ut unum sine alio dimitti nequeat in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An sit consulendum Sanctissimo pro dismembratione in casu ec,*

Ad I. Negative in omnibus.
Ad II. Provisum in primo.

FO-

FOROSEMPRONIEN. JURISPATRONATUS. Anno 1638. Michael Angelus Guarantuccius duas publico instrumento instituit Mansionarias in oppido *Sorbolongo* Forosempronien. Diœcesis summa unicuique assignata scut. 43. circiter. Celebratio annua 90. missarum pro quolibet Mansionario, chori frequentia singulis diebus festis, cognitio cantus Gregoriani, et Episcopi mandatis in quolibet officio Seminarii Forosemproniensis obsequium, onera fuerunt Mansionariis imposita in ipsis institutionis tabulis. Sibi, et Fratri Joanni Paulo reservavit Fundator, jus nominationis, post fatum vero ipsorum, consilium communale oppidi Sorbolonghi in eo succedere voluit, quod tamen ad Ordinarium devolveretur qualibet vice, si post quindecim dies ab habita notitia vacationis, consilium negligeret Mansionariorum nominationem, perpetuo vero si vel hoc jus consilium abdicaret, vel consiliarios inter aliqua controversia oriretur. *Sess. 14. cap. 14. de Ref.*

Communitas Sorbolonghi Motu proprio an. 1816. feliciter regnantis D. N. Papæ Pii VII. juncta est oppido Turris Camertis, et perempto illius Communali Consilio, novem ex incolis Sorbolonghi interesse debent Comitiis celebrandis in Castro Turris Camertis ad communia pertractanda negocia.

Orta hinc quæstio est, an casus ille advenerit juxta Fundatoris mentem, quo jus nominandi ad Ordinarium sit devolutum, seu potius ob peractam unionem prædictorum Oppidorum jus hujusmodi integro Consilio sit reservatum.

Hoc proposito dubio in relatione Episcopi ad SS. Limina, et instante Promothore Fiscali pro devolutione quæsita est ipsius Episcopi informatio, quam reddidit hisce verbis, „Ex particula Instrumenti habetur, quod „ post mortem ipsius Institutoris, ac ejus Fratris „ habeat jus nominandi, ac præsentandi Mansio„ narios Communitas Castri Sorbolonghi, quæ Com„ munitas tunc temporis constabat pluribus Consi„ liariis possidentibus dicti Castri, qui sæpe sæpius „ ubi necessitas aliquid statuendi emergebat uniebantur in aula Domus Communalis, sub eorum Capi„ taneo ad evigilanda negotia, quæ ad bonum Pa-

„ triæ spectare videbantur. Ast nunc non amplius „ adest in prædicto Castro Consilium, cum Castrum „ ipsum appodiatum sit cum alio Castro Turris Ca- „ mertis, nec amplius adsunt Sorbolonghi vel Ca- „ pitaneus, vel Publici Reprehesentantes,sed novem „ duntaxat homines, qui Consiliis interesse debent „ in prædicto Castro Turris Camertis, neque in pa- „ tria ullis potiuntur facultatibus decernendi negotia, „ sed neque Comitia convocandi, quæ nullius es- „ sent valoris. Quare cum res ita se habeat, vide- „ tur Communitas, quæ ab institutore in Jurepatro- „ natus suffecta est, omnino excidisse, ac proinde „ in Episcopum devolutum esse jus nominandi, eo „ vel magis, quia habetur in Institutione, quod si „ homines dicti Castri quoquo modo renuntient; vel „ si oriatur inter eos aliqua controversia, vel diffe- „ rentia illico, et ipso facto cadant ab hoc jure no- „ minandi, et præsentandi, et collatio libera sem- „ per remaneat Domino Episcopo.

„ Nunc itaque si ipsi non renunciarunt per se, novum „ systema a Principe statutum, per quod dissolu- „ ta fuit eorum Communitas,et Consilium ablatum, „ videtur devolvisse ad Episcopum prædictum jus „ nominandi. Hisce igitur positis mihi possibile non „ esset super hac re publicos interpellare Reprehesen- „ tantes, cum nulli isti sint, ob jam destructam „ illius Castri Comunitatem, ut supra dictum est „ - E medio quocumque modo sublato patrono, jura quo- que patronatus perimi, nullus remanet dubitandi locus. Concors est hac in re Canonistarum sententia uti videre est apud *Barbosam de jurepatr. num.* 154. *Pirhing. lib* 3 *Decret. tit.* 38. *num.*138. In unione vero Communitatis Sorbolongh cum illa Turris Camertis videtur extinctus Patronus, cui jus nominandi Mansionarios competebat juxta Fundatoris institutionem. E medio enim sublatum est communale Consilium Sorbolonghi, nulla amplius illi facultas est in unum conveniendi ad expendenda negotia, quæ in diem contingunt. Hujusmodi unio ita facta videtur Oppido Turris Camertis, quasi accessorium principali unitum esset, eo modo, quo aliquando uniuntur Ecclesiæ, et Beneficia, sed in tali unione Eccle-

sia-

siarum, et Beneficiorum, unitum quasi extinguitur, quia assumit naturam, qualitates, et privilegia Beneficii principalis, cui adhæret, ita ut si Ecclesia exempta uniatur non exemptæ, exempta jus exemptionis amittat, et e contra, item si sæcularis jungatur Regulari, juncta et ipsa regularis evadat, uno verbo Ecclesia, vel beneficium unitum manet extinctum, ut tradunt *Barbosa de unionibus Benef. lib* 3. *Jur. Ecc. Univ. cap.* 16 *num.* 7. *et seqq. Pirh. de Praeben., et Dignit. num.* 201. *Rebuf. prax. tit. de union. benef. num.* 12.

Ita a pari in sequuta unione, vi Motus Proprii Sanctissimi juspatronatus competens Oppido Sorbolonghi videtur extinctum. At amisso, vel extincto jure patronatus Ecclesia, sive Capella, vel Beneficium libertatem consequitur, ita ut ab Ordinario libere conferatur, ut *Barbos.* tradit *de jure patr. num.* 154. Ergo ad Ordinarium in casu devoluta videtur Mansionariarum nominatio. Accedit favor Fundatoris erga Ordinarium, cui, ut supra monitum fuit, nominationem perpetuo devolutam voluit, si vel Communitas huic juri valediceret, vel in eo fruendo lis oriretur, pro ea vice tantum, si nominationem negligeret post lapsum quindecim dierum a die habitæ notitiæ vacationis.

E contra nonnulla advertenda occurrunt, quæ suadere videntur devolutam non esse Ordinario nominationem Mansionariarum. Etenim Motus proprius Sanctissimi non exhibet Communitatum unionem per quam earum jura, privilegia, et qualitates omnino perimerentur, uti contingit in unione accessorie facta Ecclesiarum, et Beneficiorum, sed uni alteri Communitati insimul eam unionem factam fuisse, ut sæpe sæpius contigit in simplici Beneficiorum, vel Ecclesiarum unione per quam privilegia uni Ecclesiæ data etiam alteri competant, et si sint contraria, meliora, et favorabiliora retineantur, reliqua cessent, ut docet Schmalzgrueber. *par.* 1. *tit.* 5. *num.* 152. Alioquin quod providissimus Princeps in ipsarum Communitatum, ac subditorum utilitatem constituit, in maximum eorum damnum verteretur.

Et

Et reapse dum Oppidum Sorbolongo conjunctum fuit alteri Turris Camertis adjecta est conditio, ut novem Incolæ Sorbolongi interesse debeant in quolibet Consilio communali Castri Turris Camertis. Horum Consiliariorum Dux residet in Oppido Sorbolongi, qui dicitur Syndacus, „ *Nei luoghi appodiati vi sarà un Sindaco dipendente dal Gonfaloniere della Communità principale* „. Non igitur jura, privilegia, et qualitates Communitatum junctarum in unione sunt peremptæ, cum adhuc perseverent, qui ea reprehensentent, sed potius communicata sunt integro consilio de duabus composito Communitatibus.

Nec prætereundum, rem esse de jure patronatus laicali, cujus magnus est favor, et ut advertit *Fagnanus in c. quoniam* 3. *de jurepat num.* 10., si in simplici concessione, unione, vel reservatione alicujus Beneficii per Pontificem ipsum facta derogatur quidem beneficiis *jurispatronatus Ecclesiastici*, non item *Laici*, nisi specialiter id Pontifex exprimat, eo vel magis per unionem Oppidi, cum plures sint adhuc ejusdem consiliarii, qui cum integro consilio Castri Turris Camertis nominare possunt Mansionarios, jus hujusmodi nominandi non videtur sublatum, et ad Ordinarium devolutum. Neque hac unione extinctus omnino dici potest Patronus, sed potius auctus, cum jura unius Oppidi communia facta sint duobus. Quin juvetur Ordinarius fundatoris favore. Nam in odioso casu privationis nequit contemplatio expressæ renunciationis, trahi ad præsumptam, et tacitam renunciationem petitam ex unione Communitatum.

Dubium igitur erit.

An nominatio Mansionariarum devoluta sit ad Ordinarium in casu etc.

Negative.

OPPI-

OPPIDEN. VOCIS IN CAPITULO. Clerico Josepho Grillo Diœcesis Oppiden. SSmus Dominus Noster Pius PP. Septimus per Litteras Apostolicas in forma Brevis datas diei 18. Novembris 1817. indulsit, ut ad Canonicatum Cathedralis Ecclesiæ Oppiden. dimissum a Salvatore Pane ascendere valeret, etsi id per ætatem septendecim annorum, et per majorum Ordinum defectum eidem non liceret. Ea verba Apostolicæ Dispensationis: *ut illis* (defectibus) *minime obstantibus, Canonicatum praedictum illiusque omnes, et singulos fructus, reditus, et proventus exigere percipere, et levare suosque in usus, et utilitatem, supportatis respectivis oneribus, convertere libere et licite possis, et valeas auctoritate Apostolica tenore praesentium dispensamus, expressa tamen sub conditione, ut Canonicatus praedictus a te consequendus debitis non fraudetur obsequiis, sed supportentur onera consueta, ut statim ac per aetatem licuerit ad omnes Sacros Ordines per Canonicatum hujusmodi requisitos promoveri, servatis servandis tenearis.* *Sess. 22. c. 4. De Reform.*

Vigore hujus indulti Joseph consequutus est Canonicatum, et ratus Sanctissimum, cum dispensavit super ætate, et Sacrorum Ordinum defectu, dispensasse etiam super incapacitate ferendi suffragium in Capitulo promanante ex defectu Sacrorum Ordinum sessionibus Capitularibus interfuit, suumque tulit suffragium, immo etiam per procuratorem suffragatus est, cum a residentia abesset, præsertim in electione Vicarii Capitularis.

Verum nonnulli nunc ex Oppidensi Capitulo, opponuntur quominus vocem in Capitulo habeat Orator Sacris destitutus Ordinibus, et quoniam Diœcesanus Antistes quæstionem hanc definire noluit ea sapientissimo Vestro, Eminentissimi Patres, judicio dirimenda proponitur.

Episcopum pro informatione, votoque requisivi; qui hæc refert - *Audito Cathedralis Capitulo canonice congregato, ex ejus relatione in scriptis, casum hujusmodi dispensationis pro Clericis minoristis haud viventium Canonicorum extare memoriae, non ex Episcopali, et Capitulari archiviis sub terremotus rui-*

ruinis anni 1783. *obrutis , posse conjici: Clericum Canonicum Grillo in sessionibus Capitularibus ad suffragium praestandum pluries fuisse admissum , pro negotiis administrationis, non vero jurisdictionis, habita consideratione morum suorum irreprehensibilium , tantumque illi modo suffragii jus denegatum, ne Capitulo ipsi praejudicium inferatur, clare constat .*

Ex modernis Ecclesiae Constitutionibus nihil super tali re reperitur praescriptum . Canonici Oratoris Nativitas sub die vigesima septima mensis Martii millesimi octingentesimi primi accidit . Promotionis ejusdem ad Sacros Ordines tempus minime advenit , quamvis desideretur ardenter . Absoluta videtur Apostolica dispensatio , verificata tantum sacrorum ordinum susceptione , ut ex copia Brevis , quam hic adjungo colligitur . Idem Canonicus Orator singulari pollet ingenio , laudabili probitate , studioque serio addictus , Ecclesiae , ac choro suum praestat servitium .

His positis , suffragii praestandi facultatem supradicto Canonico Grillo in quibusvis Capitularibus Congregationibus, concedi posse arbitror , attenta temporis brevitate ad Subdiaconatus susceptionem , bona fide, qua pluries dedit suffragium , nemine contradicente , per duos circiter annos ; Et canonicae institutionis Bulla ab ordinario expedita , id minime vetante -

Eos omnes qui Sacro carent Ordine vocem in Capitulo habere non posse decrevit *sess. 22. cap. 6. de ref.* S. Tridentina Synodus hisce verbis : *Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata saeculari vel regulari Ecclesia divinis mancipatus officiis in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit ; vocem in hujusmodi Ecclesiis in Capitulo non habeat , etiamsi hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum .* Hinc sequitur oratorem , qui sacro Subdiaconatus ordine non est insignitus , vocem in Capitulo habere non posse .

Verum quoniam Canonicus Grillo putat, dispensationem sibi concessam ad Canonicatum obtinendum

etsi

etsi Sacris Ordinibus decoratus non foret suffragataram etiam sibi fore ad votum ferendum, animadvertere præstat privilegium, quod cedit in aliorum detrimentum strictam recipere interpretationem, præsertim si sit contra jus, tum quia omnis recessus a jure censetur odiosus *cap. is qui* 1. *et cap. si quis* 2. *de filiis Presbyt. in* 6. tum quia id clare constitutum reperitur in *cap. super eo* 15. *de officio delegati*, cui concordant *cap. Licet* 12. *de Officio Ordinarii cap. Cum Capella* 16., *cap. Pastoralis* 19., *et cap. Dudum* 31. *de Privileg.* Hoc autem privilegium in aliorum cederet detrimentum, si huic suffragii ferendi facultas fieret. Nec quidquam refert quod hucusque Oratori suffragandi jus ab aliis Canonicis concessum fuerit, perinde ac isti juri suo cesserint. Capitulum enim super hoc dispensare non potest, non vocem ei, qui subdiaconus non sit, concedere valet, quemadmodum, pluribus citatis, diserte docet *Barbosa de Can. et Dignit. cap. XXXVII. num.* 5. Hactenus adnotatis concordat resolutio hujus Sacræ Congregationis prolata in *Sabinen.* 31. *Maii* 1783. *ad* 1. *dub.*

Cum enim quidam Canonicatus in Ecclesia Collegiata Montis Rotundi auctus fuisset, cui adnexus erat Presbyteratus, et nondum ad Subdiaconatus Ordinem ascendisset ex defectu ætatis, super quo dispensaverat Pontifex; cum is a Capitulo electus fuisset Camerarius Sacrarii, proposito dubio „ *An substineatur electio in casu* ec. responsum fuit *Negative*, *et amplius*, in quo animadvertere prestat, non fuisse tunc disputatum de voce *activa*, quæ potior est, sed de voce *passiva*, quæ minor est, et de qua controversia est inter DD., an scilicet inhibitio ferendi suffragium facta ei, qui Subdiaconus non est, secum ferat etiam incapacitatem habendæ vocis passivæ.

Attamen pro voce in Capitulo concedenda Josepho Grillo nonnihil ponderis habere videtur id, quod docet Barbos. *de Canonic. et dignit. cap. XXXVII. num.* 13., ubi hæc habet: *Declara etiam, non procedere dictam principalem resolutionem* (quod scilicet is qui Subdiaconatu caret voce etiam in Capitulo cure

re debeat) *in Canonico dispensato a Papa, ut in aetate sexdecim annorum, vel in alia sufficienti Canonicatum in Cathedrali obtinere posset; nam eo ipso quod dispensatus circa aetatem, et provisus de Canonicatu, Praebenda, fructibus, et stallo, debet ad vocem admitti prout alii Canonici, ea ratione, quia cap. 4. sess. 22. de ref. et Clem. ut ii de aet. et qualit ec. locum non habent in impedito defectu aetatis, nec in legitime dispensato, sed solum in negligente, et nolente.* Atque hanc doctrinam tum plurium DD. auctoritate, tum S. hujus Congregationis resolutionibus in *Reatina* 10. *Julii* 1627., *et in alia Montis Politiani* 13. *Januarii* 1629. emanatis confirmare conatur.

Hæc autem omnia Sapientissimo EE. VV. judicio subjiciens definiant rogo.

Dub. *An Josepho Grillo competat jus ferendi suffragium in Capitulo in casu ec.*

Non proposita cum sequenti.

Sess. 25. cap. 4. de Ref.

JANUEN. COMMUTATIONIS VOLUNTATIS, ET REDUCTIONIS. Joannes Baptista Constanti testamento anno 1670. die 29. Decembris exarato, ita propriæ, uxorisque animæ favore legavit „ Item, *fonda una Cappella di una messa quotidiana in detta Chiesa di Portoria a detta sua Cappella, da servirsi dalli medesimi Reverendi Padri di detta Chiesa, giornalmente pregando per l'anima sua, e dell' infrascritta sua moglie . . . . . , e per fondo di detta Cappella ordina, e comanda, che siano impiegati mille scudi di argento in Paghe, e Luoghi di S. Giorgio, ed altri impieghi come meglio parrà all' infrascritto suo consigliere, e all' infrascritta sua mo-*

moglie , quali possono accrescere detto impiego , quando detti scudi mille argento, non bastassero a loro giudizio , ed a quali concede , che avuta giustificazione di detta servitù , possino fare li dovuti mandati per la mercede di dette messe .

Temporis successu hujusmodi Capellania Xenodochio unita fuit , et an. 1778. hospitalis Præses Missarum petiit reductionem a S. Sede , et attenta redituum tenuitate scut. 33. monetæ Romanæ voti compos factus est , et tot missarum mandata est celebratio , quot essent eleemosynæ juxta taxam synodalem . *Pontificium vero Rescriptum* , ait Archiepiscopus in suis literis S. Congregationi datis, *minime curiae nostrae exhibitum fuit , neque aliud de dicti rescripti existentia novimus , nisi simplicem memoriam in libris* Xenodochii.

Anno 1814. lex quædam lata est , quæ jussit , ut piæ administrationes , fructus , quos temporum calamitate datum non fuit exigere , exigerentur , et sorti accrescerent .Sicque aucta sorte fructus ejus quoque ad summam usque creverunt scut. 45. monetæ romanæ . Rebus ita compositis , annorum quatuor reditibus summa confecta est scut. 193., quæ integra servatur in Xenodochii ærario .

Hac factorum narratione præmissa , tria modo postulat hospitalis Præses ab EE. PP. I. reductionem Capellaniæ taxatæ in posterum eleemosyna obolorum 30. Januensis monetæ pro unaquaque missa , II. Ut supra enunciata summa , quæ in ærario servatur missarum celebrationi destinata taxetur , ut supra in obolis 30. pro qualibet missa III. denique ut adjectio sorti facta an. 1814. firmetur Apostolico Beneplacito .

De more S. Congregationis auditus Archiepiscopus , sic circa primam Oratoris petitionem mentem suam aperuit ,, *Quae cum ita sint petitae missarum reductioni annuendum arbitror taxata in posterum eleemosyna ad obol.* 30. *monetae Januensis , quae attentis temporum , et Xenodochii circumstantiis congruam esse censeo .*

Et re quidem vera prædicta eleemosyna romanæ monetæ obolos constituit 12. circiter cum dimidio ; subsidium

tenue nimis pro Capellanis Xenodochio addictis, curæque spiritualis infirmorum sollicitis, quibusque attenta hospitalis paupertate nulla alia subveniendi via affulget. Hinc si hac præ oculis habita causa Pontificio Rescripto cæteræ reductæ sunt Xenodochii Capellaniæ, multo magis in casu in pretio habenda videtur oratoris petitio, cum prædicta Capellania Presbytero *Valveh* collata sit, cujus sunt partes inservire spiritualiter infirmis ultramontium vulgaris sermonis ignaris, et hospitalis paupertas non patiatur, ullam ferre summam huic officio assignandam. Agitur enim hic de misericordiae opere, cui plurimum favendum censet *Thomasinus de veteri, et nova Ecclesiae disciplina part.*1.*lib.*2. *cap.* 89., ex quo pariter pii Testatoris suffragatur anima, et non raro in pretio habitum est aS.Congregatione,*ut in Albinganen.*12. *Decembris* 1778., *et in Anconitana Missae* 20. *Aprilis* 1778.

E contra vero, cum quantum commode fieri possit menti, et voluntati Testatorum sit obsecundandum, ut legitur *in Catanien. Commutat. voluntatis die* 18. *Julii* 1653., et nisi justa, urgensque causa id exigat, commutandae non sint Testatorum voluntates,ut tradit *can. voluntas causa* 17. *quaest.*2., definivitque *Tridentina* Synodus *sess.* 22. *cap.* 6. *de Ref.*, *et haec S. Congregatio in Romana commut. volunt. die* 14. *Junii* 1806. ne viventes, qui piis voluntatibus derogatum iri vident, a piis dispositionibus faciendis retrahantur, ut ad *Const. Innoc.* IV. *monet Cardinalis Petra comment. tom.* III. *num.* 50., neque in melius id expediat, quando hujusmodi commutationi firma resistit Testatoris voluntas, ut docet *Piton. controv. Patron. alleg.* 50 *num.*2. *Rota coram* Rezz. *decis.* 158. *numer.* 3., *et* S. *Cong. in Florent. Commut. Voluntdie* 15. *Februarii* 1747.

Cum vero Jo. Baptista Constantius Capellaniam fundaverit suffragio propriae, uxorisque animae non, ut eadem consuleret Xenodochii inopiae majorem ejusdem Capellano subministrando eleemosynam, cujus intuitu spirituali auxilio subveniret infirmis, haud ad-

admittenda videtur augmenti petitio . Pro majori eleemosynae augmento decrescunt sacrificia , et frustranea fit Testatoris voluntas, cujus mutandae causa ita urgens , et vehemens esse debet , ut nonnisi commutata voluntate publicae necessitati consuli queat , ut de controversiis Patron.docet. *Piton. allegat.* 50. *tom.* 1. , et definivit S. *Congr. in Perusina* 12. *Maii* 1764..

Alteri vero Praesidis postulationi , sic annuit Archiepiscopus „ Idem pariter opinor quoad fructus superius „ memoratos , atque in aerario existentes,ea potissi„ mum fretus ratione , quod cum ex reditibus dictae „ Capellaniae insufficiens sit eleemosyna pro quotidiana celebratione , necessarium proinde foret „ supplementum aliunde quaerere , ut Capellanus „ quotidiana elecmosyna provideatur „ ; Subdit deinde Archiepiscopus praedictam summam implemento Capellaniae destinatam , illico fore impendendam ad levamen animae pii defuncti ; sed si tamen Sanctissimo placuerit , justa causa concurrente , posse eamdem assignare Capellano , ut ad aliquot annos qnotidiana eidem praebeatur eleemosyna missarum . Monet insuper laudatus Praesul ex praedicta summa libel. monetae Januensis 1256. fore detrahendas libellas 256. , quibus constituta eleemosyna obol. 20. monetae Januensis juxta synodalem sanctionem pro qualibet missa , tot pro suffragio pii Testatoris illico celebrentur sacrificia .

Alteri huic postulationi favet praxis hujusce S. Congregationis, quae *die* 16. *Februarii* hospitali Cremonae , ut eius consuleret inopiae , non solum missarum , et anniversariorum dilationem , et reductionem concessit , sicuti in casu desideratur , sed suspensionem ad decennium verbo facto cum Sanctissimo indulsit . Sed insuper die 10. Januarii 1751. gratia fuit prorogata ad aliud quinquennium , et die 28. Febr. 1761. , proposito dubio „ *An sit consulendum Sanctissimo pro gratia suppressionis , onerum , anniversariorum Capellaniarum , aliorumque suffragiorum in casu ; S. Congr. respondit esse consulendum Sanctissimo pro gratia prorogationis ad aliud decennium*

ad

ad formam praecedentis indulti. Jam vero si in causa Cremonensi intuitu inopiae hospitalis, et consulendi gratia indigentiis infirmorum, quod charitatis praeceptum tantum a Conciliis, et SS.Patribus comendatur, ut notat Ludovicus Antonius Muratori *de charitate Christi cap.*12., *et* 17., non dilatio, aut reductio missarum, et Capellaniarum tantum concessa est, sed totalis temporanea suppressio, in spem erigitur orator, et eo magis in praesenti casu ejus petitioni favendum sit, quia causa eadem concurrit, et petitio longe est inferior.

Exadverso autem contra eumdem praeter superius dicta de non mutandis ultimis voluntatibus,nisi quando alia via publicæ necessitati consuli nequit, agitur hic de missis celebrandis præcepto Testatoris,cui fidem servare debitum est justitiæ præferendum præcepto charitatis,et in onerum reductione prius sunt reliqua opera reducenda, quam missarum numerus juxta praxim a S.Congregatione receptam, de qua Fagnan: *in Capite ex parte de Constitutionibus n.*34., *et Bened.XIV. de Synod.Diaeces. lib.*13.*cap.ult.n.*23.Cum enim sacrificia prosint defunctis per modum suffragii juxta doctrinam *Angelici Doctoris in* 4. *disti.* 43. *quaest.* 2. *art.* 4. *ad primum*, plus certe suffragii capiunt fidelium animæ, si plures Missæ celebrentur. Hinc S. Congregatio constantissime mandavit Missarum reductionem fieri debere ad rationem manualis eleemosynæ, detractis expensis pro sacris utensilibus Ecclesiæ debitis, ut in *Romana* 27 *Februarii* 1717., *in Fulginaten.* 26. *Martii* 1718., *in Perusina* 27. *Junii* 1733, *in Fanen.* 14. *Februarii* 1761. Item utilius esse pro Testatori statim omnes celebrari Missas supradictæ summæ, quæ in ærario servatur, quam in annos partiri, monet *Pasqualig. de Missis Defunct. q.* 291. *nu.*1.

Ultimæ demum postulationi sic annuit Archiepiscopus *Aequum denique, et necessarium existimo,quod tertio*

lo-

loco Protectores expostulant, ut Apostolico denique Beneplacito firmetur adjectio fructuum capitali facta an. 1814. vi legis a Republica latae. Quidquid sit de hujusmodi lege, utilis tamen fuit Capellaniae ob augmentum reditus in libel. 81,11,10. monetae Januensis eamdem iis temporibus Protectores acceptarunt, atque in praesentiarum vana foret quaecumque quaerela, neque altera dispositio, vel providentia impetrari posset „ Jam vero si in *Balneoregien. die 17. Junii 1820.* proposito Dubio *an, et quomodo sint erogandi fructus percepti ejusdem legati in casu etc.* S. Congregatio respondit „ *affirmative facto investimento scut 178. et obol. 10. ad effectum celebrandi tot missas, quot fructus ad perpetuam pro anima Fundatoris legati litaniarum facto verbo cum SSmo*, dum interea parati erant fructus, qui juxta mentem Testatoris erogari debebant, tanto magis in casu justa videtur postulatio Oratoris, quando jam sorti copulati sunt fructus virtute legis, et hujusmodi adjectio utilis evaserit Capellaniæ; et modo frustra ejus desideraretur separatio,

Contra vero præterquamquod, hic quoque Oratoris postulatio adversatur Testatoris piæ sanctioni, adversatur etiam S. Congregationis decretis, quæ fructus Missarum celebrationi assignatos non posse converti in capitalis augmentum definivit in *Bononien. legati Missarum 7. Decembris* 1667., 9. *Augusti* 1668. *et* 4 *Septembris* 1702. Dum enim fructus sorti conjunguntur, quin erogentur in Missarum celebrationem, piorum Testatorum animæ sibi relictis carent suffragiis. Vestrum igitur erit EE. PP. sequentia dirimere Dubia.

I. *An, et quomodo reducenda sit Capellania in casu etc,*

An

II. *An, et quomodo pecunia, quae in aerario servatur sit eroganda in celebratione Missarum in casu etc.*

III. *An sit consulendum SSmo pro approbatione jam facti augmenti sortis in casu etc.*

IV. *An sit consulendum SSmo pro absolutione quoad onera inadimpleta in casu etc.*

Die Sabathi 22. Junii 1822. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

OPPIDEN. VOCIS IN CAPITULO.

Sess. 22. cap. 4. de Ref.

Dubium.

An Josepho Grillo competat jus ferendi suffragium in casu etc.

Negative

JANUEN. COMMUTATIONIS VOLUNTATIS, ET REDUCTIONIS.

Sess. 25. cap. 4. de Ref.

Dubia.

I. *An, et quomodo reducenda sit Capellania in casu etc.*

II. *An, et quomodo pecunia, quae in aerario servatur sit eroganda in celebratione Missarum in casu etc.*

III. *An sit consulendum Sanctissimo pro approbatione jam facti augmenti sortis in casu etc.*

IV. *An sit consulendum Sanctissimo pro absolutione quoad onera inadimpleta in casu etc.*

Ad I. Affirmativè juxta votum Archiepiscopi ad decennium.

Ad II. Affirmative ad tot Missas ad taxam Synodalem quam citius celebrandas.

Ad III., et IV. Affirmative.

Sess. 24. cap. 4. de Ref. Matrimonii.

TRIVENTINA NULLITATIS MATRIMONII. Vix inito die 13. Junii 1819. in faciem Ecclesiæ, et juxta SS. Tridentini Concilii præscriptum Matrimonio inter Nicolaum Sanctum Mastronardum, et Angelam Mariam Orlando Civitatis Angloni Triventinæ Dioe-

Dioeceseos, detectum est dirimens inter Conjuges impedimentum *ob quartum consanguinitatis gradum*. Prudenti consilio Episcopus nihil intentatum reliquit, ut obtenta Apostolica dispensatione Conjuges ad renovandum consensum induceret. Inutili tamen conatu, obnitente semper in contrarium Muliere, a qua actum judicialiter est in Episcopali curia, cujus sententia Matrimonii nullitas fuit declarata.

Juxta *Benedictinae Constitutionis* censuram, interposita a Matrimonii Defensore appellatione, causæ agnitio delata est ad supremi hujus Ordinis judicium, instante muliere, de cujus precibus rogavi Episcopum, ut referret, prævia confectione processus, super asserto impedimento, et perquisitis libris parochialibus, et actis Cancellariæ Episcopalis, nec non auditis testibus ex officio super consanguinitate juxta computationem canonicam, præfixo interim termino Nicolao Mastronardo ad deducendum jura sua in Sac. Congregatione.

Omnia accurate adimplevisse, respondit Episcopus in sua Informatione his verbis - *Nos igitur adamussim* „ *omnia adimplentes, quae ab EE. PP. fuerunt praescripta, monitis quibus interest, citatisque ex officio quatuor Testibus fide dignis eos examinavimus, qui unanimiter cum juramento deposuerunt, ex causa scientiae, extare, et extitisse inter praedictos sponsos vinculum consanguinitatis, in quarto gradu, et ex certa scientia efformarunt schema juxta computationem canonicam. Deinde rogatis ex officio tribus ex septem Parochis hujus Civitatis, e quorum libris Parochialibus cognosci poterat consanguinitas praedicta, ipsisque convenientibus in aula Episcopalis Palatii coram meo Vicario Generali ad haec specialiter a me delegato praesente, et adsistente Ecclesiastico Matrimonii defensore, fuit evidenter probata dicta quarti gradus aequalis consanguinitas tam ex libris baptismatis, quam ex registris Matrimoniorum inter ascendentes initorum, atque etiam ex statibus animarum annuatim confectis; ita ut luce clarius, et*

„ *evidenter desumpta ab omnibus fuit praedicta*
„ *consanguinitas, nec remanet ambigendi locus. De*
„ *caetero, Matrimonium inter praedictos in faciem*
„ *Ecclesiae, et ad formam Concilii Tridentini rea-*
„ *liter fuit celebratum sub die 13. mensis Junii 1819.,*
„ *neque postmodum fuit consummatum, neque fuit*
„ *implorata dispensatio, stante dictae Angelae Mariae*
„ *reluctantia* „.

Silente Viro, redditi jam super nullitate judicii confirmationem postulat Mulier, distributa allegatione, contra quam Matrimonii Defensor suas exhibet *animadversiones*,

Matrimonium in quarto consanguinitatis gradu vetari, et si contractum fuerit, dirimi, statutum est, ab *Innocentio III. in cap. Non debet de consang. et affinit.* Paucis hinc Mulieris Defensor propositam tuetur nullitatis querelam. Ait enim, ex quatuor testibus fide dignis, ac sub formali examine, adstante Matrimonii defensore, requisitis constare, inter sponsum, et sponsam intercedere vinculum *quarti gradus consanguinitatis*. Idipsum confirmant Parochi post expletam diligenter librorum Parochialium inquisitionem. Non potest ergo nulliter initum Matrimonium consistere, sed tanquam contra SS. Canonum censuram attentatum, est dirimendum.

Neque huic nullitati remedium afferri posse contendit ex quo facile possit contra hujusmodi impedimentum ab Apostolica Sede dispensatio obtineri. Ad eam, enim valide assequendam necessarius omnino esset utriusque Conjugis consensus, qui cum deficiat ex parte Mulieris, nec impedimentum tolli, nec Matrimonium convalidari potest. Siquidem mulier non solum officiis, ac suasionibus flecti nescia consensum negavit, sed immo tum judiciali instantiæ coram Episcopo, tum præsenti causæ prosecutione solemniter suum declaravit dissensum, suoque velle uti jure pro Matrimonii nullitate,

Defensor matrimonii dum concedit cognationem in quarto gradu dirimere matrimonium, negat vero adeo graves, et numeris omnibus absolutas probationes afferri, quæ certo evincant hoc dirimens impedi-

dimeatum. Si enim testium qualitates, eorumque depositiones ad trutinam revocentur juxta conditiones præscriptas *in cap. licet de Testib.* plurimum earum fidem mutare contendit. Si vero ex parochorum testimonio mutuari valeat probatio, eam etiam incertam dicit, quia non fuerunt extractæ particulæ ex libris baptismi, et matrimoniorum, unde parochorum depositio tam quam *referens sine relato* nullo in pretio habenda sit.

Hæc fusius noscent Emi Patres ex ipsis animadversionibus, ut dirimere possint.

Dubium

An constet de nullitate matrimonii in casu etc.

Affirmative.

RAVENNATEN JURIUM PAROCHIALIUM. Carolum Bacchetti Parochum SS. Marciani, et Nicandri inter, et Cajetanum Fenati Ecclesiæ S. Mariæ Suffragii Custodem orta est quæstio circa hujus Ecclesiæ libertatem, seu Parochiæ subjectionem. Parochus ut jura Ecclesiæ suæ tueretur, preces S. huic Congregationi porrexit, quæ remissæ fuere ad Archiepiscopum, qui facti speciem exponit in sua informatione, quam habent EE. PP. *in Summario* a Parocho Bacchetti distribuendo. Apposito *nihil transeat* nomine Sacerdotis Fenati, sex interim Dubia concordata fuerunt, quæ hodierna die dirimenda proponuntur. *Sess. 21. cap. 4. de ref.*

Pa-

Parochus allegatione typis impressa jura sua deducit, alter vero inopia pressus nonnulla mihi folia tantum exhibuit. Hinc ne inutili repetione Eminentissimos Patres detineam, paucis me expediam quoad Parochum; prolixius referam rationum momenta, quæ alteri litiganti favere videntur.

Primum *Dubium* agit de libertate, vel subjectione Ecclesiæ S. Mariæ Suffragii. Parochus Bacchetti ex Archiepiscopi, Gubernii, et ipsiusmet Fenati factis suæ Paræciæ jus probare contendit. Ait enim, Archiepiscopum, quamvis urgente necessitate, tamen vere, et realiter Ecclesiam S. Mariæ Suffragii succursalem declarasse, et veluti talem semper ab eo habitam fuisse, et in ea, amoto Sacerdote Pignatta, qui ad excipiendas Christi fidelium confessiones approbatus non erat, suffecisse Sacerdotem, et confessarium Fenati, et in S. Visitationibus oleum Infirmorum ibi visitasse, quod antequam eam in Vicariam constituisset, non asservabatur,

Ad Gubernium quod attinet, ait Bacchetti, ideo custodi, seu Vicario S. Mariæ ex bonis ad alias paræcias suppressas spectantibus dotem assignasse, quia Archiepiscopus eam succursalem declaraverat. Ex facto quoque ipsius Fenati assertionem suam Parochus probare conatur, quum hic, et petierit, ut portio populi ei assignaretur, et in Processionibus loco Parochi incesserit, et eo absente munera Parochialia obierit, et stipendium capellano Padovani, qui ejus gerebat vices solverit.

At ex iisdem fontibus Cajetanus Fenati jus suum, seu Ecclesiæ S. Mariæ Suffragii libertatem vindicare contendit. Silet vero de Gubernii factis, quæ certe nullius sunt roboris in rebus Ecclesiæ, multoque minus æstimanda sunt in casu, quia Archiepiscopus, ut incolumem, sarctamque pro populi utilitate, et bono spirituali hanc servaret Ecclesiam succursalem esse simulavit, ut satis conjicitur ex ejusdem informatione. Cupiebat enim pro populi spirituali utilitate illam servare, at quoniam nec optimæ structuræ, nec populi frequentiæ causa aliquid valeret apud illius temporis Gubernium „*fu gioco forza dichiararla sussidiaria*„ Verum quum valde difficile esset sacerdo-

tem

tem invenire, qui custodiæ Ecclesiæ, et precationibus præesse voluisset, una cum exercitio parochialium functionum, Metropolita se abstinuit „ *dal fare una definitiva destinazione di un Vicario Curato della sudetta Chiesa, e perciò autorizzai il mio pro Vicario Generale a scieglière un cappellano provisorio, che fosse anche custode, e rettore della Chiesa di S. Maria del Suffragio col titolo di Vicario.*

Titulus igitur sine re fuit, ita imperantibus illius infelicissimi temporis circumstantiis. Nec obstare videntur verba destinationis, in qua invenitur, Vicarium onere gravari „ *di spiegare il catechismo . . . e le altre solite ad eseguirsi dai Vicarj delle Chiese sussidiarie.* Nisi enim hac veste velasset destinationem custodis, effectum optatum non obtinuisset. At ex alis ejusdem electionis verbis, nempe „ *avendo ingiunto al detto D. Fenati di andare di piena intelligenza con V. S.* (Parocho SS. Nicandri, et Marciani scribebat) *in ogni miglior modo* „ clare ait Fenatus cognosci, simulatum esse Vicarii nomen.

Urget præterea, quod Fenatus numquam tempore Parochi Costa vel populum instruxerit, vel infirmos inviserit, vel alia Parochialia munera exercuerit, si demas Processiones Sanctissimi Corporis Christi, et S. Apollinaris, quibus loco Parochi interfuit. Hæc omnia haud latebant Archiepiscopum, quin unquam ad prætensi officii exercitium revocaverit Fenatum; quia illum uti simplicem custodem, et nomine tantum Vicarium habebat. De interventu vero Processionibus hæc habet Metropolita „ *due sole volte all'anno accadeva, che egli* (Parochus Costa) *accettasse la spontanea offerta, che D. Fenati gli faceva di andare in di lui vece alle due Processioni del Corpus Domini, e di S. Apollinare, non potendo il Paroco stesso andarvi, attese le sue indisposizioni di salute* „ Unde, si Fenatus sponte sese offerebat, nullum jus erat Parocho illum obligandi, nec inde veri Vicarii qualitas inferri potest.

Quod autem aliquando in Ecclesia Suffragii asservatum fuerit SS. Oleum Infirmorum, illudque Ordinarius visitaverit, vel nihil probat, vel etiam relatam superius simulationem confirmat. In visitatione an-

no 1816. habita hæc verba inveniuntur in particula exhibita ,, *visitavit S. Oleum Infirmorum etc.* ,, ignoratur vero an , quomodo , et qua de causa ibi asservaretur . In postrema tantum dicitur quod Præsul illud visitaverit , et probaverit . At semper redit difficultas de simulatione nominis Vicariæ , quod ex his minime tollitur. Constat enim, tres post annos destinationis adhuc servatum non fuisse in Ecclesia S. Mariæ S. Oleum Infirmorum , quod certe cum qualitate Succursalis Ecclesiæ repugnat .

Ex factis igitur Archiepiscopi potiuslibertatem , quam Ecclesiæ subjectionem probari Fenatus contendit . Et revera Doctores , et Tribunalia docent , leges interpetrari ex finali disponentis intentione *Rota recent. decis.* 574. *num.* 21. *par.* 5. *tom.* 5. Finalis vero intentio Archiepiscopi fuit immunem a suppressione servare Ecclesiam pro spirituali populi utilitate , et ad augendam pietatem erga animas , quæ in Purgatorio torquentur , non vero ut Parochiali Ecclesiæ subsidium afferret .

Accedit consuetudo , quæ est optima legis interpres *Text. in leg.* 36. *ff. de Legibus , et Senat. Cons.* , quæ quidem etiam verborum proprietati præfertur . Porro quæ fuerit consuetudo refert Archiepiscopus ,, *Non può negarsi però , che il medesimo* (Fenati) *abbia in ogni miglior modo officiato , e fatta officiare tal Chiesa con mia soddisfazione , e di tutti quelli , che la frequentavano , mantenendosi sempre nel possesso tranquillo d' una totale indipendenza dal Paroco di S. Giovanni Evangelista* (ubi translata fuit Paroecia SS. Nicandri, et Marciani) *fino al dì* 3 *Agosto* 1816. , *vale a dire per sette anni , e spiegando molto zelo per la sudetta Chiesa , e tenendo sempre una condotta lodevole* ,, Idemque confirmant Canonici Guerra, Julius , et Maurus Costa .

Despiciendam vero ait Fenatus depositionem Mauri Costa , qui refert ipsum postulasse , ut aliqua sibi populi portio assignaretur . Unicum enim Testem nullam probationem constituere receptissimum est . E contra ex residentia , quam continuo habuit Fenatus intra fines Paraeciæ S. Eufemiæ magis excluditur qualitas Vicarii Curati . Nemo siquidem ignorat Paro-

rochum, eumque, qui aliquo modo coram exerceat animarum, residere in Paraecia teneri, quod firmavit *S. Concil. Trident. Sess. 6. cap. 2. de Ref.*

Nec novum est in Civitate Ravennæ alios adesse nomine tantum Vicarios. Adest enim Vicaria S. Apollinaris, adest Vicaria Classis, quæ hoc gaudent titulo quemadmodum Ecclesia S. Mariæ Suffragii, nempe, ut titulus coloratus ad vitandam suppressionem, et hi duo Vicarii, seu potius Ecclesiarum Custodes liberi, et exempti sunt ab jurisdictione Parochorum S. Barbaræ, et S. Appolloniæ quibus Vicariæ illæ fuerunt addictæ. Nec demum solutio scut. sexdecim Presbytero Padovani Parochi Bacchetti Vicario per aliquot annos a Fenati peracta juri suo adversatur; Namque hanc tantum præstitit, ut Archiepiscopi desideriis studeret, qui ita rem componere cupiebat, sed cum hac expressa conditione persolvisse dicit Fenatus, quod hæc nihil præjudicii afferret libertati suæ, et Ecclesiæ S. Mariæ.

A *primi* dubii solutione sequentium pendet judicium; quamvis aliqua moderatio haberi possit respectu ad cætera Fenati officia, quæ certe et gravia, et populi spirituali bono valde utilia sunt. Quoad *secundum Dubium* Parochus Bicchetti ex Fenati deputatione, nec non ex muneribus aliorum Vicariorum deducere vult rationem ex qua sibi adjuvare debeat S. Mariæ Custos, cujus libertatis possessionem excludit. Verum si isthæc Ecclesia nomine tantum sit Vicaria, si in primo Dubio illius vindicetur libertas, jam prono alveo sequitur, ejus Custodem nulla obligatione teneri. Sed ulterius progreditur Fenatus, et urget, non posse Parochum coadjuvare in cura Animarum, etiamsi declararetur Ecclesiam S. Mariæ subsidiariam revera esse. Talia enim, et tanta sunt officia, quæ ad Custodem sæpedictæ Ecclesiæ pertinent, ut omnino alia munera exercere impediatur. Plurimos in id inducit testes etiam Sacerdotali Caracthere insignitos, qui uno ore deponunt, nullum in qualibet die superesse momentum, quo Custos Ecclesiæ S. Mariæ possit a continuis SS. Functionibus, piisque exercitiis vacare, alteriique muneri operam dare, quin maximum ipsius Ecclesiæ Cultui, et Populi commodo afferatur detrimentum.

Tandem Fenatus non præscriptione jura sua defendit, sed ex continua immunitate probare vult et mentem Archiepiscopi, et pacifica m suam possessionem exemptionis a Parochi jurisdictione. Hinc frustra objicitur, septennio tantum hac immunitate fuisse gavisum, et longiorem præscriptionem requiri, ut suam libertatem tueri possit. Nam cum anno 1809. *fù giuoco forza dichiararla sussidiaria*, ut ait Archiepiscopus, impossibile est a parte rei, ut longiorem alferat possessionem.

In Tertio Dubio Parochus Bacchetti contendit, quod deputatio in Vicarium facta ab Archiepiscopo cum oneribus, quibus alii Vicarii gravantur, quæstionem dirimat. Verum alter semper confugit ad finalem deputationis causam, quæ fuit unice, ut Ecclesia servaretur. Addit etiam non habere sufficientem congruam, ne dicam ad exercenda muneraVicariatus, sed ne ad sui quidem ipsius honestam substentationem. Namque parva,et infæcunda sunt prædiola sibi assignata, quæ æstimantur in tabulis censualibus scut.67 t. Omnes vero sciunt, reditus fundi rustici non excedere quatuor, vel quinque pro quolibet centenario, et anno; ideoque hi fructus vix conflant scutata 27. vel 33. quibus si addantur scutata sexdecim, quæ ei persolvit Vicarius Ecclesiæ Cathedralis, vix annua summa habetur scut. 49. contra dispositionem *Const. S. Pii V. Ad exequendum* in qua statuitur, quinquaginta esse libera scutata pro Vicario. Nec omittendum est, expensas ceræ, olei, salarii Sacristæ, aliasque ad Custodem, seu ad Fenatum pertinere, ex quo fit, quod nihil pro cultu, victuque suo supersit.

Neque in calculo haberi possunt fidelium oblationes. Sunt enim puræ liberalitates, quæ nec certum reditum constituunt, nec quidquam commune habent cum cura Animarum, quæque proinde nulla obligatione devinciunt Custodem erga proprium Parochum; cum potius censeri debeant quasi officii stipendia juxta illud adagium, qui altari inservit de altari vivere debet.

In tribus *sequentibus dubiis* de juribus Parochialibus agitur; quæ jura scilicet, quæque emolumenta ad Matricis Ecclesiæ Parochum pertineant. Parochus

ex

ex qualitate succursalis jus suum probat. At Fenatus, quum neget hanc qualitatem, omne excludit jus Parochi. Si enim titulus sine re, si urgente necessitate, ut Ecclesia a suppressione immunis esset, fuit simulata destinatio in Vicariam, ex se ruit quod Parochus contendit. Libera namque erat hæc Ecclesia, quum a Sodalitio regebatur; libera etiam nunc dicenda erit cum nunquam immutata fuerit. Præsertim quia si quæ superesset dubietas, eo ipso pro Ecclesiæ libertate esset respondendum ad tradita per Rotam *in Recent. decis* 587. *num.* 8. *par.* 3. *et decis.* 21. *num.* 57. *part.* 9. *tom.* 1.

Dubia igitur proponuntur,

I. *An, et quomodo Ecclesia S. Mariae Suffragii sit succursalis, et Vicaria Ecclesiae Parochialis SS. Nicandri, et Marciani in casu ec.*

II. *An, et quomodo ejus Custos, et Capellanus sit Vicarius Paroeciae SS. Nicandri, et Marciani, et teneatur coadjuvare Parochum in curam animarum, sicuti exercent caeteri Vicarii aliarum Ecclesiarum subsidialium existentium in civitate Ravennae in casu ec.*

III. *An, et quas functiones peragere debeat Custos, et Capellanus S Mariae Suffragii sub dependentia Parochi SS. Nicandri, et Marciani in casu etc.*

IV. *An jus sit Parocho SS. Nicandri, et Marciani peragere functiones non Parochiales, quae fieri solent in Ecclesia S. Mariae Suffragii in casu ec.*

V. *An emolumenta funerum eorum, qui in Ecclesia S. Mariae Suffragii vel Sepulturam elegerint, vel solum exposita sint eorumdem corpora, seu cadavera, percipere debeat Parochus SS. Nicandri, et Marciani, seu potius spectent ad Capellanum, et Custodem S. Mariae Suffragii in casu ec.*

VI. *An occasione funerum, aliarumque functionum vocandi sint praelative ad alios Sacerdotes addicti servitio Ecclesiae SS Nicandri, et Mar-*

ciani , et hoc spectet ad Parochum SS. Nicandri , et Marciani, vel potius possit Custos , et Capellanus S. Mariae Suffragii vocare alios ad libitum in casu ec.

Ad I. Negative in omnibus.

Ad II., III., IV., V., VI. Provisum in primo.

Sess. 25. cap. 13. de Ref.

PISANA PRAECEDENTIAE. Sacerdos Reginaldus Panichi Prior perantiquæ Parochialis Ecclesiæ sub invocatione S. Sixti Papæ , et Martyris jus sibi esse putavit sedendi in Choro Metropolitanæ Ecclesiæ Pisanæ immediate post Canonicos , atque ita sibi addicere jus præcedentiæ ante Beneficiatos , et Capellanos , idemque in publicis etiam supplicationibus esse servandum .

Sed cum ejus petitioni restitisset Capitulum , totisque viribus contenderet , hujusmodi præcedentiam adversari SS. Canonum censuræ , et vetustissimæ observantiæ , res deferri oportuit ad Sapientissimum EE. Patrum judicium , quod exquisivi in Congregatione *diei 22 Decembris proxime praeteriti anni* proposita Dubii Formula „ *An Prior S. Sixti sedere debeat in Choro immediate post Canonicos , et praecedere in Processionibus Capellanos Ecclesiae Primatialis Pisanae in casu ec.* Silente tunc Priore Panichi , et in-

for-

formante tantum Capitulo, responsum est „ *Negative in omnibus* .

Indicta repropositioni causæ die, distribuitur ex parte Capituli Memoriale pro reasumptione jurium in præterita propositione distributorum . Panichius vero idem servat silentium . Rogo igitur EE. PP., ut dignentur tum prædicta jura, tum Folium diei 22. *Decembris superioris anni* reassumere, ut respondere possint .

Dubio .

An sit standum , vel recedendum a decisis in casu etc.

In Decisis .

LUCANA JURIUM PAROCHIALIUM . Ecclesiæ Collegiatæ S. Michaelis in Civitate Lucensi, cui sequiori ævo adnexa fuerat Præpositura SS. Georgii , Augustini , et Benedicti , Leo X an. 1518. privilegium dedit, *ut illius* (Præposituræ) *parochianorum animarum Cura exerceri per Capellanum, seu Presbyterum ad id per dictum Silvestrum Episcopum , quoad vixerit , deputatum , et eo vita functo per Decanum , et Capitulum S. Michaelis hujusmodi ad eorum respective nutum ponendum , et amovendum valeat* „ *Sess.* 25. *cap.* 16. *de Ref.*

Anno 1808. cum a Gallico Gubernio præfatum Canonicorum Collegium sublatum fuit, tamquam Capellanus amovibilis regebat Paræciam S. Michaelis Petrus Lumini,quam etiam rexit post novam paræciarum designationem . Tunc enim imperante Ministerio , quod dictitabant, *Cultus* , nova quoad Parœcias inducta est methodus , de qua aliquid dicere necesse est .

Omnes Civitatis Parochiales Ecclesiæ duas in classes distributæ fuerunt, in *principales* scilicet , et *succur-*

so-

sales . Earum postremis præesse debebant Presbyteri , quorum duo in succursum adsignati unicuique Parocho eosdem adjuvabant in cura animarum, propter quod Coadjutorum nomen sortiti sunt. In primis Ecclesiis vero Parochialia jura exercebant Rectores ordinarii, quorum facultates primario , et independenter ad limites etiam succursalium protendebantur .

Hac constituta methodo , Laica Potestas Archiepiscopum requisivit , ut sibi pro adprobatione parochorum , ac Coadjutorum notulam transmitteret , quos ad principales , succursalesque Ecclesias præficiendos deligere vellet . Sed Archiepiscopus , vir antiquæ fidei , et Ecclesiasticæ disciplinæ custos respondit *die* 20. *Julii* 1808. Paræciarum collationem nonnisi ad formam Concilii Tridentini, ac Bullæ S. Pii V. fieri posse; Quod cum vi prohiberetur , necessarium quapropter sibi fore censuit,ut eosdem in Parochos deligeret, qui ante invasionem fuerant canonice instituti. Et ad Parochorum nominationem deveniens ita prosequitur „ *per la Parrocchia di S. Michele* (*eleggo* , *e propongo*) *Lumini Pietro Curato* „ cui deinde sub die 30. Augusti dicti an. 1808. munus Parochiale commisit .

Pacatis Italiæ rebus in pristinum restituta est Collegiata S. Michaelis an. 1818. confirmatis , ac adprobatis per fel. regnantem SS. Pontificem omnibus , et singulis privilegiis „ *a memoratis praedecessoribus nostris* (Leone X. , et Clem. VIII.) *vel generaliter* , *vel specialiter concessis* „ . De Petro autem Lumini , sive de ejus Paræcia , quam ante suppressionem uti Parochum amovibilem, deinde vero tamquam ordinarium , ac perpetuum beneficium se administrasse Lumini autumat , nihil provisum est ; sed unice ipsi pro congrua scutata 60. adsignavit Ecclesiastica administratio .

Hinc inter ipsum , ac Capitulum exorta est controversia , quæ hodie decidenda proponitur ; utrum Sacerdoti Lumini munus Parochiale per relatam Archiepiscopi deputationem ex precario , ac amovibile ad nutum Capituli , ordinarium , ac perpetuum factum

etum fuerit. Requisitus Archiepiscopus hæc respondit „ „ *Preces ipsas Ecclesiae Collegiatae S. Michaelis Capitulo significavi, quod suam sententiam aperuit in litteris, quas Decanus ejusdem Ecclesiae propria manu subscriptas mihi transmisit, et ego EE. VV. judicio subjicere necessarium, et opportunum judico. In iis nihil, quod veritati minus consonum appareat, reperitur. Cura namque habitualis ante Capituli suppressionem penes Capitulum ipsum residebat, et Orator uti Capituli Vicarius ad nutum amovibilis illam exercebat. In reintegratione autem Capituli Oratori provisum fuit mediante stipendio scutorum 60. pro quolibet anno eidem a Sanctitate Sua adsignato in distributione bonorum hujus Ecclesiae pro exercitio curae animarum, in quo iis juribus, et oneribus, quibus ante suppressionem, adhuc perseverat: Oratore tamen etiam tunc quoad hoc contradicente ob expositas causas, et iis innixus rationibus, quae in litteris istis EE. PP. scripta continentur, quas, eo supplicante, una cum precibus suis isti S. Congregationi transmisi. Orator idem pro curae animarum exercitio in dicta S. Michaelis Ecclesia nullum aliud jus acquisivit praeter illud, quod ante Capituli suppressionem obtinuit. Et cum eidem Paraeciae S. Michaelis incorporatae, et unitae fuerint Apostolica auctoritate nobis a Sanctitate Sua delegata aliae duae Paraeciae SSmi Salvatoris scilicet, et Matthaei, Orator ad illas administrandas praeditus fuit auctoritate sequenti modo „ Dobbiamo a forma del nostro ministero prevenirla, che viene autorizzata a continuare in qualità di Curato l'esercizio della Cura delle anime non solo di cotesta Parrocchia di S. Michele in Piazza, ma ancora di quelle di S. Salvatore, e di S. Matteo, come riunite alla medesima, ed è pertanto in vigore della presente abilitato ad esercitare tutte le funzioni parrocchiali, e ad amministrare i SSmi Sagramenti a Fedeli delle dette Parrocchie con tutti i diritti, ed oneri, che appartengono di ragione ai Curati di anime, e specialmente coll' obligo delle Messa per il popolo tutti i giorni festivi.*

Par-

Particula vero litterarum Apostolicarum in forma brevis en prout jacet „ *Quoniam autem ob circumstantias* „ *praedictas, quinque Collegiatae Ecclesiae, quae primitus existebant omnino omnes cum pristina Dignitate, ac decore restitui non possunt, annuimus,* „ *et mandamus, ut ex illis tres tantum (praevia reliquarum Collegiatarum Ecclesiarum suppressione,* „ *auctoritate Apostolica a te facienda) videlicet,* „ *Collegiata Ecclesia S. Michaelis cum Decano, novem Canonicis, et sexdecim Capellanis, et altera* „ *S. Paulini, et Donati, cum Priore, novem Canonicis, et quatuordecim Capellanis* „ *Quibus propositis, ut meam aperiam sententiam, uti in mandatis est, putarem Capitulum Ecclesiae Collegiatae S. Michaelis ad omnia jura, et privilegia redire posse, quibus ante praeteritas vicissitudines fruebatur quemadmodum de hac Ecclesia Cathedrali a Sanctitate Sua sancitum est* „

In voto autem Capituli, de quo meminit Archiepiscopus, hæc insuper animadvertuntur - *L'Emo di Pietro fù tanto alieno in quell'epoca luttuosa dal dare facoltà all'Eccnza Vostra Rma* (Archiepiscopo scilicet) *di riconoscere, ed approvare le sagrileghe* „ *soppressioni degli ecclesiastici stabilimenti, che anzi nel provedere, per quanto le circostanze lo permettevano, ai bisogni della Chiesa, ed allontanare dalla medesima i mali maggiori, che pur troppo si potevano temere, insinuò alla prefata Eccza* „ *Vostra Rmn di guardarsi da qualunque adesione* „ *alle novazioni, che distruggessero le antiche disposizioni* „.

Cum interea conquereretur Petrus Lumini, quod, pendente recursu, in exercitio jurium Parochialium a Capitulo turbaretur, novæ datæ sunt literæ Archiepiscopo, ut veris existentibus narratis, mandaret nihil innovari usque ad exitum causæ penes S. Congregationem.

Quod in Parœcia S. Michaelis Lucæ Capellanus amoveri posset ad nutum Decani, et Capituli, idque in usu fuisse usque ad annum violentæ suppressionis ipsius Collegiatæ, certum in facto est. Hinc sequitur,

ut

ut nequiverit Collegiata hoc privilegio ab illegitima auctoritate violenter expoliari, utque, cum primum ipsa redintegrata fuerit ad primæva jura, hoc etiam privilegium revixerit, et in ea quasi possessione tueri possit, a qua non nisi violenta occupatoris manus eam deturbaverat.

Attamen putat Petrus Lumini, Archiepiscopum tamquam Delegatum Apostolicum qualitatem præfatam amovibilitatis anno 1808. removisse a paræcia S. Michaelis, eamque sibi canonice, ac perpetuo contulisse, et huic collationi in verum Beneficii titulum Apostolicam superaccessisse approbationem. Cum enim SS. Pontifex in nuperrima Ecclesiæ Lucensis ordinatione nihil innovarit super iis, quæ ab Archiepiscopo facultatibus extraordinariis, et secretis præmunito sancita fuere anno 1808.; hinc dicendum videtur, eo-ipso translationes, ac memoratas uniones adprobatas esse, ac plene confirmatas. Inter variationes autem enumeratur unio jurium parochialium tam actualium, quam habitualium non solum quoad paræciam S. Michaelis, sed etiam quoad alias SS. Salvatoris, et S. Matthæi in uno Rectore. Hinc consequi, authumat Petrus Lumini, Capitulo parochialitate habituali exuto, paræciam ipsam a manuali ad non manualem transivisse, idque magis, quia Parochiis SS. Salvatoris, ac S. Matthæi, quæ non erant, manualia, unita fuit, quarum naturam utpote juri magis conformem sequuta est. Nec sibi obstare censet, quod SS. Pontifex Collegiatam restituerit cum primitivis juribus, ac privilegiis, quoniam id erit intelligendum, prout actuali rerum statui convenire poterat.

Accedit etiam, quod ab Archiepiscopo Apostolicis facultatibus utente omnia parochialia jura absque temporis præfinitione, idest in perpetuum, collata Luminio fuerint. Quod confirmatur cæterorum Parochorum exemplo, qui licet eodem modo fuerint in paræcia instituti, attamen pacifice in suæ Ecclesiæ administratione versantur.

Verum non nihil desiderandum occurrit ad evincendam Apostolicam Delegationem, de qua indubitanter constare deberet ad tradita per *Barbos. de jure*

Eccles. lib. 4. tit. 3. num. 7. Nec dubitatione vacat Archiepiscopi voluntas conferendi in perpetuum, et tamquam non manuale Beneficium, paræciam S. Michaelis. Fassus est enim Archiepiscopus in litteris datis ad Ministrum quem Cultus vocabant, nullum sibi jus esse aliter conferendi paræcias, quam ad formam Concilii Tridentini, ac Constitutionis S. Pii V. in superius relata Informatione non obscure innuit, eadem lege deputatum fuisse Luminium in Parochum, qua ante suppressionem Collegiatæ fuerat institutus.

Videtur inde, noluisse Archiepiscopum jus illud amovibilitatis a Collegiata S. Michaelis auferre. Etenim voluntas illius, qui inter vivos deget, non ab argumentis quærenda est, sed ab ipso declaranda *De Luc. de Fideic. disc. 33. num. 22.* Quin et si voluisset, nequibat præfato privilegio Capitulum expoliare, quoniam semota qualitate Delegati Apostolici, ipse nequibat Apostolicis concessionibus derogare. *Fagn. in cap. Quoniam de Const. n. 9., et in cap. Contingit de Arbit. n. 6.*

Favet nihilominus Oratori Lumini, quod Archiepiscopus in curæ animarum S. Michaelis, ac SS. Salvatoris, et S. Matthæi administratorem ipsum deputaverit „ *come Delegato Apostolico* „ Revera hac facultate non indiguisset Archiepiscopus, si illarum paræciarum Rectorem tamquam Capellanum amovibilem, sive œconomum designasset, nisi hæc extraordinariæ auctoritatis interpositio ad unionem tantum aliarum paræciarum SS. Salvatoris, ac S. Matthæi cohibeatur.

Dubium proponitur.

An Petrus Lumini sit institutus Parochus perpetuus in Paraecia S. Michaelis, ita ut ad nutum Capituli amoveri non possit, in casu etc.

Negative, et ad mentem.

CO-

COMEN. REDUCTIONIS MISSARUM. Pii testatores, cum Conventum Ordinis Servorum B. M.V. Oppidi Mandrisii, Comensis Dioecesis liberalitate auxerunt, onere etiam nonnullarum Missarum gravarunt. Inter eos primus fuit Jacobus Torriani Balernæ Archipresbyter, qui anno 1751. censum in capitale L. 300. seu scutat. 42. 87 eidem reliquit ea lege, ut ex reditu, diebus, locisque statutis duæ Missæ cum cantu celebrarentur singulis trium libellarum eleemosyna statuta, totque etiam Sacrificia offerrentur ex redituum excessu, quot singulis libellis responderent. Reditus hujus census est libellarum 12. sive scut 6., et obul. 71. *Sess. 25. Cap. 4. de Ref.*

Hoc legatum ad hanc usque diem adimpletum invenitur, celebratione sex Missarum, nec non aliarum duarum cum cantu, quamvis eleemosyna, in primis justa, tractu temporis ordinariam stipem non amplius exæquaret.

Joannes Baptista Brenni Salorinus Marchiroli Præpositus, ipsi summam L. 500., seu scut. 71. 49 an. 1756 legavit, Missarum celebratione injuncta pro fructuum quantitate ad rationem 20. obulorum, atque dies, et Altare, ubi Sacrum peragendum foret, designavit. Reditus hujus legati est libell 15. 12., seu scut. 2. 26. Conventus ad annum usque 1789. testantis voluntatem adamussim servavit, posteriori vero tempore Missas tantum quatuordecim celebrandas curavit.

Tandem Lucia Bollini anno 1759. supremas tabulas conscripsit, nonnulla bona Conventui legavit, jussitque, ut 25. solidorum, seu Rom. ass. 20. ratione pro redituum quantitate Missæ celebrarentur, ea autem lege, ut solidi 16. uniuscujusque Missæ eleemosynam constituerent, reliqui novem Sacrario cederent. Bona summam L. 2132, 6. seu scut. 304. 63. constituunt, singulisque annis L. 74. 12. seu scut. 10. 68. exibent.

Ad annum usque 1779. pro redituum quantitate Missæ adimpletæ sunt; sed cum eo anno reditus decrevissent, et tantum ad L. 63. 19. pervenirent, quinquagenarium Missarum numerum statutum est. Et quamvis anno 1782. ad L. 74. 12. adaucti essent, semper idem Missarum numerus remansit, atque hodie etiam servatur, ea ratione, uti habetur in folio

supplici libello adjuncto, „ *si crede perchè essendo* „ *cresciuta nella vicina Lombardia, ed in questi Pae-* „ *si Elvetici la limosina delle Messe manuali, biso-* „ *gnò dare ai Padri Sacerdoti* „ (quibus eleemosyna pro vestiarii sumptu tribuitur) „ *la limosina corren-* „ *te portata da 16. soldi a 18., poi a 20., e di lì a* „ *poco a 25., come si pratica già da molti anni.* „

Legatorum fundi ita conventus Patrimonio immixti sunt, ut minime, vel saltem difficillime, eorum reditus singulatim cognosci possit. Interea Religiosi transactis miserrimis temporibus, urgente necessitate nonnulla argentea vasa, aliaque Ecclesiastica bona vendiderunt, nec non civilis legis sanctione coacti, census capitalem summam exegerunt, in omnibus inconsulto Summo Pontifice, ad quem liber non patebat accessus. Labente tempore recta redituum oeconomia factum est, ut venditis rebus aliæ substitutæ sint, universaque Conventus substantia excreverit. Qua de re propriæ conscientiæ consulentes Apostolicam expetunt sanationem, et absolutionem quoad præteritum, et reductionem in futurum.

Dimore Episcopum rogavi, qui sententiam suam sic aperit „ *Constare idem testor, onera eorumdem lega-* „ *torum satis fideliter, immo, ut videtur abunde ab* „ *Oratoribus hactenus impleta. Quod si quid omissum* „ *fuerit, id, et bona fide factum, et nullius, vel le-* „ *vissimi esse momenti, hujusmodi propterea, quod* „ *ad conscientiae Oratorum tranquillitatem, de Apo-* „ *stolica benignitate sanari mereatur, praesertim cum* „ *legatorum Fundatores gratificari Religiosae Orato-* „ *rum familiae, ea institutione intenderint, quemad-* „ *modum ex eadem benignitate sanandum censeo,* „ *quod interrupto temporum calamitate ad Romanam* „ *Sedem recursu, et urgente necessitate, non impe-* „ *trata prius venia, fundos Comunitatis aliquos, ac* „ *suppellectilem divendere coacti fuerint, nullo tamen* „ *inde consequuto patrimonii Conventus detrimento,* „ *imo, et incremento. Imposterum vero, quando Elee-* „ *mosyna pro singulis Missis antiquitus taxata obul.* „ *VI diol. 20., sive ad Roman. ass. 16. praeter manuten-* „ *tionem, aucta multis jam ab hinc annis fuit ad* „ *obul. 25., sive ad Rom. asses. 20. praeter dictam*

ma-

„ *manutentionem , in praesens autem ob Cleri pauci-*
„ *tatem , et rerum ad vitae usum necessariarum cari-*
„ *tatem , recepto jam passim usu , obuli med. 30. , seu*
„ *Rom ass. 24. pro singulis Missis solvantur ; aliquam*
„ *Oratoribus praescriptarum Missarum reductionem*
„ *indulgere posse censerem , ita ut singulis Missis ,*
„ *inclusa manutentione eleemosyna respondeat ass.*
„ *Rom. circiter 24. sive med. obul. 30. , adeoque pro*
„ *legato Brevni Missae decem celebrentur , pro Le-*
„ *gato Turriani Missae in cantu duae , et tres lectae ;*
„ *pro Legato demum Bollina Missae 40. , et quod ex*
„ *earum Missarum eleemosyna excrescit in utilitatem*
„ *cedat Conventus juxta Testatricis mentem . „*

Ordinis Procurator Generalis Episcopi relationi subscribit , aitque „ *nihil habeo quod addam , nisi quod gra-*
„ *tia , si ita Sanctitati Vestrae videatur , restringen-*
„ *da sit ad tempus , quo duraverit praesens eleemo-*
„ *synae manualis exuberantia . Pro petitis vero sa-*
„ *nationibus Apostolicam indulgentiam , et ego im-*
„ *ploro . „*

Favet supplicantium petitioni quoad Missarum reductionem Tridentina Synodus *Sess. 25. cap. 4 de Ref.* ubi statuit Missas reducendas , si eleemosyna adeo tenuis sit , ut non facile inveniatur , qui huic muneri se subjicere velit , et S. hæc Congregatio numquam reductionem denegavit , si reditus impares essent oneribus , uti in *Fulignaten. Reductionis 13. Septembris 1819.*

Si igitur Missæ , reditibus debent respondere pro eleemosynæ currentis quantitate , consequens est , etiam quoad præteritum satis abunde oneribus satisfecisse , quamvis Missas celebrandas non curarunt eleemosyna a Testatoribus designata .

Quoad vero Legatum Bollina majori reductioni locum esse videtur . Testatrix namque eleemosynam pro singulis Missis necessariam adsignavit , jussitque amplius , ut novem solidi Conventus cederent utilitati . Si igitur eleemosyna labente tempore adaucta est , Missæ minuendæ erunt , ita ut summa a Testatrice Conventui legata salva semper remaneat .

E converso quamvis reditnum diminutio , vel eleemosynæ augmentum legitimam reductionis causam præ-

be-

beant, nihilominus reductio ipsa a legitimo Superiore semper est expetenda *Non est* (enim) *singulis concedendum, quod per Magistratum publice possit fieri L. 176. ff. de regulis jur.*, non recte igitur se gessisse Religiosi videntur, qui non impetrata venia Missarum numerum minuerunt.

Econtra quoad hoc legatum Testatricis voluntas, reductioni refragare videtur. Nam supremo in elogio tot jussit Missas, quot singulis 25. obulis responderent, at etiam nunc dicta eleemosyna ad satisfactionem sufficit; ergo omnino adimplenda esset. Ita S. hæc Congregatio semper denegavit reductionem, si oneribus pares remanerent reditus licet diminuti in *Romana Reduct.* 8. *Augusti* 1818.

Insuper si legatum ipsum perpendatur, facile cognoscitur duo continere legata, *unum* de Missis celebrandis eleemosyna currenti, *alterum* de eleemosyna testatricis liberalitate Conventui præstanda. Ait vero Benedictus XIV. *de Syn. Dioecesana lib.* XIII. *cap. ult.* „ *si aliqua proponeretur dispositio, quae simul, et* „ *Missarum onera, eleemosynarum distributionem,* „ *aliave pia opera comprehenderet, et quidem ob re-* „ *dituum tenuitatem necessarium dignosceretur ad ali-* „ *quam impositorum onerum reductionem devenire,* „ *reducenda potius sunt reliqua onera, non autem* „ *Missarum numerus* „. Quam sententiam semper sequuta est S. hæc Congregatio, uti testatur *Fagnanus in cap. ex par.* 34. *de constit.*

Semper Ecclesia, ecclesiasticorum bonorum venditionem improbavit, et nonnisi solemnitatibus, legibusque statutis vendendi fecit potestatem. Omni siquidem ævo ecclesiasticæ latæ sunt leges, quibus et hominum cupiditas moderaretur, et bona Divino cultui specialiter dicata, integra inviolataque remanerent. Satcrit oculos conjicere in Concilium Carthaginense III, in constitutionem Leonis I., aliamque a Symmaco in Synodo 2. Romana editam; et ut cæteras mittam in Concilium Constantinopolitanum IV. Civiles leges etiam hac de re non siluerunt uti Leo Imperator in *leg. Jubemus* 14. *Cod. de Sacrosan. Eccl.*, et Justinianus *in auth. hoc jus. cod. eod.*

Edi-

Edidit pariter constitutionem omnium celeberrimam Paulus II., aliorumque etiam Pontificum auctoritate roboratam, cujus initium *Ambitiosae de rebus Eccl. non alien.*, qua prædecessorum prohibitiones, atque decreta confirmavit, alienantes, alienatasque res recipientes excommunicationis pœna mulctavit, contractus ipsos solemnitatibus destitutos nullius roboris, vel momenti declaravit.

Cum vero nonnulli Regularium cœtus, res ecclesiasticas alienare præsumerent Apostolicis privilegiis innixi, Urbanus VIII. die 8. Septembris 1624. S. hac Congregatione consulente, omnibus privilegiis derogavit, alienationesque fieri perpetuo interdixit, præterquam casibus a jure permissis, absque *ipsius Congregationis Concilii expressa licentia in scriptis, et gratis concedenda*, novis pœnis indictis, illisque in *constitutione Ambitiosae* contentis in suo robore permansuris.

Cum igitur Mandrisii Patres nemine auctorante, et de legitima causa judicante, alienationes perpetrarunt, videntur, statutis in pœnis incidisse, eo magis, quod, favente Deo, Christiana restituta Republica, statim Apostolicam sanationem non postularunt.

Exadverso suo muneri supplicantes, non defecisse videntur. Justam enim causam necessitatem Ecclesiæ constituere, et omnes tenent Doctores, et juris auctoritate probatur. Habetur in *Clem. I. de reb. Ecc. non alienan. Nisi necessitas, aut utilitas Monasterii hoc esposcat*, cui concordat *cap.* 1. *de pignoribus*.

Quod revera in casu necessitas intervenerit, et Patres exponunt, et Episcopus testatur, Quem vero latet, inimicum hominem, qui superseminavit zizaniam, omnem adhibuisse conatum præteritis temporibus, ut Pastorem ab ovibus divelleret, et lapides sanctuarii in plateis ejiceret? Alienatio igitur, aliis temporibus, aliisque in circumstantiis illicita, nunc licita dici posset ex juris regula „ *Quod non est licitum in lege, necesitas facit licitum*. Accedit denique, quod nullum Conventus ex hac venditione detrimentum acceperit.

Sa-

Sapientiæ igitur EE. VV. sequentia dubia dirimenda propono.

I. *An, et quomodo concedenda sit reductio legati Torriani in casu etc.*

II. *An, et quomodo concedenda sit reductio legati Brenna in casu etc.*

III. *An, et quomodo concedenda sit reductio legati Bollina in casu etc.*

IV. *An, et quomodo consulendum sit Sanctissimo pro condonatione omissionis Missarum, et pro sanatione venditionis bonorum Ecclesiasticorum in casu etc.*

Ad I., II., III., Affirmative juxta votum Episcopi ad decennium.

Ad IV. Affirmative in omnibus, celebrata unica Missa cum Cantu, et interventu omnium de familia.

Sess. 24. cap. 15. de Ref.

JANUEN. SUSPENSIONIS Ultimo, quo decessit, elogio Joannes Thomas Invrea sibi hæredem universalem instituit Ecclesiam sub titulo *B. M. V. de Remedio* Civitatis Januensis, et voluit „ *Che la detta Chiesa debba essere ufficiata, e servita da tanti Canonici, e Preti, e Chierici, che pareranno agl' infrascritti Amministratori, e Governatori della detta Città di Genova, alli quali se li debba dare quelle provisioni, quali a detti Signori Governatori, ed Amministratori parerà conveniente, con che detti Canonici, e Preti in tutti i loro ufficj, e sacrificj, quali*

ogni

ogni giorno celebreranno in detta Chiesa li debbano applicare per l'anima di me Testatore, e di mia Famiglia Juren, e sodisfatte le provisioni di detti Canonici Preti, e Chierici in utilitatem Ecclesiæ superextantes reditus erogari præscripsit.

Hujus Ecclesiæ, seu pii Operis Administratores anno 1796. san. mem. Pii VI preces porrexerunt, supplicantes, ut Collegiatam erigere dignaretur in dicta Ecclesia, quæ unica Dignitate Abbatiali, duodecim Canonicis, totidemque Præbendis, quatuor Mansionariis, nec non octo Capellanis constaret. Votis suis consona fuit literarum Apostolicarum expeditio facta anno millesimo septingentesimo nonagesimo sexto, Idibus Julii,

In hisce litteris Dos unicuique Præbendæ fuit assignata in certa, determinataque summa ab Administratoribus ex piis operis reditibus presolvenda; *Eidem Abbatiae, videlicet*, sunt verba litterarum Apostolicarum) *Pro praebenda nonaginta septem ducatorum auri camera, et Juliorum duorum monetae Romanae, cum dimidio alterius Julii similis, ac pro distributionibus quotidianis 48. ducatorum auri hujusmodi, et Juliorum 10. dictae monetae. Ratione vero praefatae Missae quotidianae celebrandae triginta ducatorum auri simulium, et Juliorum* 15. ac unicuique ex Canonicis, seu præbendis S. M. Pius VI. constituit certam pecuniæ quantitatem; itemque statuit eamdem summam pro Mansionariis, et Capellanis. Juxta Testatoris voluntatem concessit Pontifex Gubernatoribus, seu Administratoribus pii operis juspatronatus tam in ipsa institutione, quam vacatione in perpetuum nominandi, et præsentandi Abbatem, qui est Dignitas, Romano Pontifici, Canonicos, Mansionarios, et Capellanos Episcopo.

Res tam rite, recteque constituta, paucos annos stetit, ordinis enim eversio, quæ superioribus annis malo fato evenit, hanc quoque piam institutionem affecit, reditu-que pii operis imminuti adeo fuerunt, ut ne dum Præbendati integros constitutos fructus per-

cipere potuere, ideoque ipsi Canonici, et Capellani creditores sunt usque ad annum 1817. in summa scutor. 35894. Genuæ, et a dicto anno usque ad præsentem fructus annuatim non omnes percipiunt; idcirco prædicti Administratores postularunt ab hac S. Congregatione, et suspensionem collationis unius Canonicatus modo vacan. per obitum Thomæ Gambaro ejusdem Collegiatæ, et aliorum qui erunt in posterum vacaturi. Preces remissæ fuere Archiepiscopo, *ut auditis tam Capitulo, tam Patronis ejusdem Collegiatae, nec non transmisso statu activo, et passivo, et annuo reditu cujuslibet Praebendae comprehensis distributionibus referret de quantitate aeris alieni dimittendi, de numero Praebendarum suspendendi, et tempore, et quo modo interea provisum erit Chorali officiaturae, et Populi commodo*. Archiepiscopus his verbis suam aperit sententiam „ Annuum redditum omnibus comprehensis „ quum sive Ecclesia, sive præbendæ in præsentiarum possident, non excedere summam scut. 3780. „ Fructus ab ipso Capitulo pluribus ab hinc annis „ nondum perceptos ascendere ad summam scutorum 7540. annuum reditum cujuslibet Præbendæ „ comprehensis distributionibus, vix, et ne vix „ quidem pertingere ad summam scut. 120. Quare „ adeo tenues videntur annuis ejusdem Collegiatæ „ reditus, ut Oratorum preces exaudiri utique possint. Ea nimirum lege, seu conditione, ut semper remanent sex Canonici, et sex Mansionarii, „ nec gratia ultra decennium concedatur, ita enim „ et chorali officiaturæ, et populi commodo, et „ totius rei denique bono satis bene providebitur „.

A suspensione beneficiorum, seu Canonicatuum, quæ totalem important beneficii extinctionem, præbendarumque diminutionem abhorrent SS. Canones, ut *ex cap. ex Part. 12. de Const.* imo ne suspensio quidem ad tempus fieri potest sine causa ex præd. Cap. Non debet enim Domini cultus minui, sed augeri

ut

ut etiam legitur *in cap. majoribus* 8. *de praeb.* Ast vero jus Canonicum causas, ex quibus fieri potest Canonicatuum aut beneficiorum suppressio ad duas reducit, scilicet ad evidentem necessitatem, et utilitatem *Pyrr. Corrad in prax. rei Beneficiariae lib. 2. cap. 8. num. 13. Reinff. in lib. 3. Decret. tit. 12. §. 3. num. 32., et 33.* Inter justas causas recensentur etiam tenuitas, et insufficientia redituum ita Glos. *in cap. Cum accessissent. de constitut.* cui adhærent Doctores supra citati, et *Garzia de benef. Eccl. p. ult. c. 1.* ac præsertim *Trident. in sess. num. 4. cap. 15. de Ref.*

Porro in themate tenuitas habetur Præbendarum, tam Canonicatuum, quam Capellaniarum uti etiam constat ex ordinarii testimonio, cui accedit etiam æs alienum scut. Januen. 35894. Rom. 7543., et quamvis compertum sit SS. Canones prævidisse detrimentum quod afferri posset chorali servitio ex præbendarum suppressione nihilominus permittitur a Trident. suppressio, modo tamen tot supersint præbendæ quæ Dominico cultui, et Ecclesiæ dignitati commode valeant respondere. Verum non petitur in casu Beneficiorum suppressio, sed suspensio ad tempus tantum, quæ facilius concedi solet, dummodo et urgeat necessitas, et detrimentum non patiatur chorale servitium ut in *Asculana* 18. *Septembris* 1773, *in Romana Prorogat. Indulti* 14. *Junii* 1806., *Nullius S. Martini* 16. *Decembris* 1820. *ad* 1. *Dubium*, et alibi.

Urgens necessitas certe videtur æs alienum dimittendum ad annum enim 1817. Capitularibus scut. 7540. debentur quam pecuniæ quantitatem tuto jure repetere possunt, quum eorum reditus non ex aliqua communi massa ab ipsis administranda proveniant, sed a S. M. Pii VI. in Bulla erectionis constitutus fuerit. Si igitur ut solvatur æs alienum, est justa causa suppressionis canonicalium Præbendarum, eo magis justa causa erit, ut suspendatur eorum collatio, ex qua suspensione parum, aut nihil detrimentum patia-

tur chorale servitium, si præbendæ remaneant, juxta votum Archiepiscopi.

Neque silentio prætereundum omnes hos Canonicatus, et Mansionarias esse jurispatronatus, et Patronus suum præbuisse consensuum, imo ipsi huic S. Congregationem adierunt, ut hujusmodi suspensio concedatur.

Tandem, ut temporanea sit hæc suspensio, animadversione mihi dignum videtur quo modo Capitulum agere de liquidatione cujusdam crediti cum regia commissione, qua peracta meliorem suam faceret conditionem, et tunc æs alienum saltem ex parte dimittere posset. Indubium etiam est quod modo reditus dictæ Collegiatæ non sufficiant tam pro expensis manutentionis d. piæ Institutionis, quam pro præbendarum reditibus in Bulla erectionis d. Canonicis assignatis non perceptis, nec in posterum percipiendis, deficientibus singulis annis reditibus scutatorum 496. Quibus omnibus adjungitur Ecclesiæ tectorum restauratio omnino facienda.

At dubitari nequit, quod hac suspensione Missæ quoque minuerentur, namque Testator præscripsit, ut omnes Præbendati quotidie celebrarent pro suæ, suæque familiæ animarum expiatione, quo in casu aliquando S. Congregatio hanc suspensionem denegavit. Neque æs alienum dimittendum tanti videtur; ut suspensio concedatur; Namque ideo Pontifex præbendis certam illam assignavit summam quia ab Administratoribus expositum fuerit pii operis reditus pares esse ad hoc onus sustinendum, quod si S. M. Pii VI. impar illos cognovisset, forsan minorem constituisset summam. Neque negari potest servitium Chorale imminutum ob hanc suspensionem, saltem quoad decus, et Ecclesiæ dignitatem, namque fere ad medietatem Collegiata reduceretur.

Animadvertere quoque præstat EE. PP. quod Abbatiæ, seu unicæ Dignitatis institutionem sibi reservaverit S: Sedes, cujus jura semper tecta, sartaque servanda sunt itemque in pretio habendum est quod uni ex præbendis Canonicalibus data sit actualis cura animarum, ideoque Vestræ sapien-

tiæ

tis erit de his aliquid decernere, si petitam suspensionem concedere velitis.

Dubia erunt.

I. „ An, *et ad quod tempus Canonicatus suspensio modo vacanis sit concedenda in casu* ec.

II. „ *An, et quae Praebendae vacaturae, et ad quod tempus suspendendae sint in casu* ec.

Non proposita cum sequenti.

ANAGNINA CAPELLANIAE. Joannes Baptista Bernabei anno 1694. condito Testamento nonnulla bona legavit Ven. Sodalitati Sanctissimi Sacramenti in Oppi o Carpineti erectæ, eaque nonnullarum Missarum celebratione oneravit, certisque legibus adstrinxit, sic ajens „ Item di tutti li beni lasciati alla detta Ven. „ Compagnia del Santissimo Sagramento, ne faccio „ un perpetuo Juspatronato a favore degli infrascritti miei Eredi, e loro Figli successivamente in in„ finito, tanto Mascolini, che femminini, che vengono dalla linea de' figliuoli del Signor Ludovico „ Coluzzi, e Signora Lucrezia mia Sorella, con „ patto, e condizione, che se ci fosse Sacerdote di„ scendente dalla Linea, debba esso celebrare le Mes„ se, e ricevere tutta l' entrata, e non essendoci, deb„ bano li sudetti eleggere il Sacerdote, che celebri, „ e soddisfacci detti pesi, con darci la solita elemo„ sina, e il di più ne sia padrona la sudetta Venerab. „ Compagnia „. *Sess. 22. cap. 6. de Reform.*

Ha-

Hæredes deinde scripsit Nepotes , neptesque ex sorore Laurentia , Ludovicoque Coluzzi .

Capitulum Collegiatæ Carpineti , Apostolica auctoritate, omnia sodalitatis jura adeptum est . Superiori anno , Sacerdos qui Capellania gaudebat , diem obiit supremum , nullusque extat ex contemplata Familia Presbyteratus ordine insignitus , sed tantum Augustinus Coluzzi , in decimonono ætatis anno constitutus , sacraeque militiæ adscriptus , qui Capellaniæ possessionem expostulat , ut hoc subsidio sacris disciplinis operam dare, et ad Sacerdotalem dignitatem valeat pervenire .

De more Episcopus rogatus , testatur Capitulum ab indulgentia abhorrere , nec alios inveniri , quorum juribus petitio hæc obstare videatur , ipse vero sententiam suam sic aperit , Optasse me , ac etiam jussisse , ut in Seminarium Diæcesanum ad studia excolenda veniret clericus Augustinus , quem dolebam necesariis ad litterarum studia instrumentis , adjumentisque carere : Patrem e contrario rei familiaris angustias objicere , quæ obstent , ne Seminario pensionem juvenibus alendis constitutam solvat : eumdem vero Patrem in re familiari administranda non ita esse, vel prudentem , vel accuratum ut , administratio bonorum ,de quibus dictum superius est , eidem tuto committi queat : ergo hoc potius expedire , ut Capitulum bona administret , ac ex eorum fructibus onera Missarum a piis testatoribus relicta impleat : cæteros autem , qui superfuerint reditus conferri debeat in alimenta Clerici Augustini, dummodo tamen , et quoadusque is literarum studia in Seminario Diæcesano excolat . Quo consilio mihi videor haud longe discedere a Testatoris voluntate , qui animo se esse probavit tum erga familiam benevolo , ex qua Sacerdotem , si quis præsto foret præferri voluit , tum ergaVen. Eucharistiæ Sacramentum pio ; nunc autem quandoquidem nullus actu Sacerdos in ea familia reperitur , æquum,et ad voluntatemTestatoris accommodatum videtur,si quidem Clerico ex ea familia faciliter aperiatur via ad Sacerdotium , hoc est ad obsequium , cultumqueVen. Eucharistiæ Sacramenti - .

Sa-

Sacra hæc Congregatio innumeris pene exemplis confirmavit supremas Testantium voluntates religiose esse servandas, uti in *Urbevetana Jurispatronatus* 30. *Maii* 1818., *Civitatis Castellanae Unionis Capellaniae* 2. *Maii* 1818.. Cum igitur ex Bernabei dispositione jus quæsitum videatur Capitulo ad superfluos fructus percipiendos, ob illius subrogationem Confraternitati, et conditionis implementum, videlicet, quia nemo ex familia Coluzzi Sacerdotali munere auctus invenitur, sequitur, renuente Capitulo, Oratorem Capellaniæ possessionem assequi non valere.

E converso Augustini petitio non ita facile despicienda videtur. Certum in jure est defunctorum voluntates ex justa, et necessaria causa immutari posse ex *SS. Concilio Tridentino Sess:* 21. *cap.* 4., *Sess* 22. *cap.* 6., *et Sess.* 23. *cap.* 18. *de Ref.*; Sacraque hæc Congregatio multis etiam exemplis confirmavit, ut in *Ariminen. Capellaniae* 22 *Julii* 1815.

Videndum igitur in casu, an causæ existant, quæ voluntatis commutationem suadeant. Innocentius III. in Decretali relata *in cap. Magnae De voto, votique redemptione* hæc habet „ Præcipua duximus in hoc „ negocio attendenda. Quid liceat secundum æquitatem, quid deceat secundum honestatem, quid „ expediat secundum utilitatem „. Quæ præcipue constituta quoad Votorum redemptiones, extenduntur ad quascumque voluntatum commutationes, ut tradunt *Monet. de Commut. ultim. volunt. cap* 6. *num.* 75. *cap.* 9. *num.* 679., *et* 693. *Piton. de Contro. Patron. Alleg.* 56. *num.* 8. *tom.* 1.

Aequitati repugnare non videtur petitio, quia aliorum jura non lædit. Nam Capitulum plus juris, quam Confraternitas habuit, habere non potest. Testator Bernabei cum Sodalitati Sanctissimi Sacramenti superfluos fructus ex celebratione concessit, nihil aliud egit, quam ad certum usum fructus ipsis relinquere, cum omnibus notum sit Confratres, nihil ex Confraternitatis bonis percipere, sed tantum ad pios usus bona ipsa destinare. Eruitur inde Capitulum ex Testatoris voluntate nullum jus habere fructus ipsos percipiendi, suumque in usum convertendi,

ideo-

ideoq.,si Oratoris petitioni assensus præstetur,de injuria minime conqueri possit.

Insuper suam Testator Bernabei erga Nepotes dilectionem monstravit, quos ad compendium Capellaniæ invitavit quandocumque aliquis ex familia existeret Sacerdotali charactere insignitus. Hinc dici potest, Testatorem, si hunc casum considerasset Nepotis, qui Sacro servitio mancipatus, necessariis adjumentis destitutus ad Sacerdotium pervenire non posset, nullumque alium in familia Sacerdotem inveniri, minime ei fructuum perceptionem denegaturum fuisse,

Utilis vero causa peti posset, ne dum necessaria, ex summa Ministrorum inopia, quibus ob præteritas temporum calamitates laborat Ecclesia. Optimam spem Oratorem præseferre, illumque inopia pressum ad Seminarium accedere non posse, Episcopi testimonio confirmatur.

Si tanti EE. VV. rationes duxerint, quæ Oratoris petitionem opitulantur, ut pro gratia respondendum existiment, videant utrum Capitulum propter Patris Augustini incapacitatem, bonorum administratione gravandum sit, cum onere in alimenta Oratoris impendiendi quidquid ex Missarum celebratione superest juxta Episcopi sententiam, vel aliud remedium excogitandum, ex quo et bonorum integritati consulatur, et fructus Orator percipiat.

Dubia proponuntur.

I.° *An, et quomodo consulendum Sanctissimo pro commutatione voluntatis Joannis Baptistae Bernabei in casu etc.*

Et quatenus affirmative;

II.° *An, et quomodo providendum, quoad bonorum administrationem in casu ec.*

Die Sabathi 27. Julii 1822. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

JANUEN. SUSPENSIONIS.

Sess. 24. Cap. 15. de Reform.

Dubia erunt.

I. *An, et ad quod tempus Canonicatus suspensio modo vacantis sit concedenda in casu etc.*
II. *An, et quae Praebendae vacaturae, et ad quod tempus suspendendae sint in casu etc.*

Ad I. affirmative ad Decennium sine præjudicio celebrationis Missarum Canonicatui infixarum, si tamdiu protrahatur perceptio Crediti cum Gubernio liquidandi, facto verbo cum SSmo.
Ad II. Negative.

ANAGNINA CAPELLANIAE.

Sess. 22. Cap. 6. de Ref.

Dubia proponuntur.

I. *An, et quomodo, sit consulendum SSmo pro commutatione voluntatis Joannis Baptistae Bernabei in casu etc.*

Et quatenus affirmative .

II. *An, et quomodo sit providendum, quoad bonorum administrationem in casu etc.*

Ad I. affirmative , et adimpletis omnibus oneribus ad formam fundationis , quidquid supererit , cedat favore Clerici Coluzzi, ut studiis vacet in Seminario Diæcesano , donec ad legittimam pro Sacerdotio ætatem pervenerit.

Ad II. affirmative juxta Votum Episcopi Administratoris , qui quolibet anno exigat reditionem rationis Capellaniæ .

Sess.24.cap.3. et 5. de Refor. Matrim.

NEAPOLITANA DISPENSATIONIS . Mutuo consensu , summa animorum conjunctione , ac servatis a SS. Trident. Synodo præscriptis initum est die 2. Augusti 1817. Matrimonium inter lectissimum juvenem D. Nicolaum Vecchioni , et adolescentulam D. Margaritam Muscettola ex Principibus Leporani. Optata plurimum , tentata sæpius , obtenta numquam est Matrimonii consummatio per novem mensium spatium,quo Juvenes communem domum,commune habuerunt thorum . Ita longam , inutilemque pertæsi moram utrique Conjuges , cum jam prius ab omni communione recesserant , et Mulier ad Patrios redierat lares , Summo Pontifici exposuerunt sub die 2. Octobris 1819. Apostolicam Dispensationem a Matrimonio rato, et non consummato exorantes .

Statim datæ sunt literæ Emo Archiepiscopo pro confectione Processus super non consummatione servata in omnibus forma Constitutionis S. M. Benedicti XIV. *Dei Miseratione* , utque referret de canonicis causis dispensationis . Omnia rite , recteque gesta sunt ab Archiepiscopali Curia . Constitutus Matrimonii Defensor , et sub interrogatoriis ab eo exhibitis solemni ritu rogati sunt primum Conjuges , qui de non sequuta consummatione jurarunt ; dein septem utrinque Propinqui , demum et alii Testes ,quorum omnium depositiones exhibet *Summarium* . Facta etiam

est

est inspectio corporis Mulieris ad detegendam ejus virginitatem, tribus designatis Obstetricibus, adstante Matrona, et adstipulante Peritorum in arte consilio. Et jam hæc omnia ad suum properaverant exitum, cum Defensor Matrimonii instetit coram Judice Delegato, ut Viri etiam corporis recognitio fieret. Sed obstitit Nicolaus Vecchioni, solemni emissa protestatione, sese inspectioni subjicere, unde Margarita Muscettola Summum adiit Pontificem, ne in longius protraheretur actorum transmissio. SSmus annuit precibus rescripto diei 22. Augusti præteriti anni, et hujus novæ inspectionis, si quando utilis, non semper tamen in hisce causis necessariæ, judicium S. Congregationi remisit, adjecta clausula „ *salvo jure supplendi in posterum quidquid S. Congregatio ad rectum judicium necessarium putaverit*„.

Transmisso tunc Processu *duo*, quæ ab Emo Archiepiscopo exquisita ab initio fuerant, nimirum ut *de* non consummatione Matrimonii, ac *de* canonicis causis Dispensationis referret, ita absolvit in sua Relatione. Quoad *primum* „ *Ex hoc Processu* (ait) *satis constat, Matrimonium, de quo est sermo, non fuisse consummatum, neque ullum in inspectione corporis Margaritae Nicoletae Muscettola vestigium virginalis integritatis violatae apparuisse* „ Quoad *alterum* sibi temperandum duxit, quia præmittendam Corporis Viri investigationem arbitrabatur, ut videre est in Processu, et Relatione, quam complectitur *Summarium* a Muscettola distribuendum.

Causa igitur sub assueta dubii formula definienda proponitur Sapientissimo EE. PP. judicio, Margarita Muscettola præ viribus dispensationem urgente, silente viro, ac distributis contra Dispensationem animadversionibus a Matrimonii Assertore.

In quolibet dispensationis judicio duo tantummodo extrema probanda esse tuetur Mulieris Defensor, quorum *primum* in non sequuta consummatione, *alterum* in justa dispensandi causa constituuntur.

Primum itaque non sequutæ consummationis extremum ex utriusque conjugis juramento bis repetito desumit, quod magis, magisque confirmatur ex septima utriusque lateris propinquorum manu. Hoc Conjugum,

ac septimæ manus juramentum, quod unum sat esset ad obtinendam dispensationem juxta *Text. in cap. Laudabilem de frig. et maleficiat.* tutius redditur ex aliorum plurium testium depositionibus, quorum plerique, re adhuc integra, alii vero, cum jam conjuges communi thalamo valedixerant, non sequutam consummationem novisse interposita sacramenti religione affirmarunt.

Rem demum conficit judicialis, ac numeris omnibus absoluta inspectio corporis mulieris, ex qua sæpius tentatam corporum commixtionem, omni prorsus effectu caruisse eruitur, cum obstetrices, ac ex ipsarum relatione Periti uno ore Margaritam jurejurando virginem judicaverint, ac omne violatæ integritatis indicium excluserint. Quod etiam confirmat in sua Relatione Emus Archiepiscopus asserens ex *judiciali Processu satis constare*; *Matrimonium non fuisse consummatum*, *neque ullum in inspectione corporis Margaritae Nicoletae Muscettola vestigium Virginalis integritatis violatae apparuisse*.

Justam vero causam Apostolicam exorandi dispensationem, in quo *alterum* constituitur extremum ponit idem Muscettolæ Defensor tum ex jure, tum ex S. Congregationis praxi in mutuo Conjugem consensu, in Viri impotentia saltem respectiva, in defectura successione utriusque prænobilis familiæ, cum de unigenitis filiis agatur, ac demum in Conjugum aversione, et in odiis, quæ utriusque familiæ consanguineorum animos exasperarunt. Nullo autem modo petitæ gratiæ concessionem retardandam esse contendit vel triennalis condormitionis tentamine ab hujusmodi dispensationis judiciis prorsus extraneo, vel ob defectum judicialis inspectionis corporis viri, quæ nec requiritur a Const. S. M. Benedicti XIV. *Dei Miseratione*, nec alioquin est necessaria. In gratioso enim dispensationis judicio rigidissimæ undequaque probationes minime requiruntur.

At Matrimonii Defensor, dum concludentissimis argumentis probandam esse contendit non sequutam consummationem etiam in dispensationis judicio, eo regidiorem in themate probationem necessariam ducit cum ex plurium mensium cohabitatione, et condormi-

mitic ne præsumptio juris , et de jure oriatur habitæ consummationis . Suspectum vero dicit juramentum conjugum , a quibus etiam inverosimilia narrantur . Unde nequit ex solo conjugum juramento idonea constitui probatio , quæ viam sternat ad dispensationem concedendam . Extrinseca autem solemnitas septimæ manus , quæ,licet si desit , multum detrahit conjugum juramento , attamen , si adsit , tanti non est , quæ supplere queat intrinsecum probationis valorem . Quin præsidium afferre possint depositiones aliorum Testium , qui non nisi de auditu ab ipsis conjugibus deponunt .

Ad inspectionem corporis Mulieris transiens , minime acquiescendum esse animadvertit Peritorum judicio , qui Margaritam virginem esse affirmarunt ; quia relationes hujusmodi falsis duobus innituntur principiis , quæ ab anathomicis tamquam falsa respuuntur , et a Canonistis ceu fallacia virginitatis indicia habentur .

Post exclusam non consummationis certitudinem , deficere animadvertit canonicam causam ad dispensandum , quam gravem , et urgentem requirit , quæque nequit consistere in solo conjugum consensu , ut sæpe sæpius respondit S. hæc Congregatio .

Quin possit utriusque conjugis consensus in canonicam dispensationis causam converti , ex Viri impotentia , præsertim cum hæc *absoluta* excludatur a Peritis , *respectiva* vero summopere sit dubia . Non enim ex quo Matrimonium non fuerit consummatum inferri potest , non potuisse consummari ex respectiva impotentia : *Aut* igitur ad tutum reddendum judicium confugiendum est ad triennale experimentum , quod in similibus gratiosæ Dispensationis causis alias a S. Congregatione fuit indictum , *aut* Vir , licet reluctans , cogendus est , ut corpus suum a Peritis in arte inspici patiatur .

Negat demum matrimonii Defensor ex vaga assertione odii , et aversionis inter Conjuges , eorumque conjunctos erui justam vinculi maritalis dissolvendi causam , cui minime opitulatur generis nobilitas , vel defecturæ successionis periculum . Unde concludit *aut* negandam esse dispensationem , *aut* inspectionem

cor-

corporis Viri, *sive* triennalem cohabitationem esse indicendam.

Fusius hæc noscent EE. PP. tum ex allegatione pro muliere distributa, tum ex animadversionibus Defensoris Matrimonii. Superest igitur, ut definire dignentur.

Dubium.

An sit consulendum SSmo pro dispensatione super Matrimonio rato, et non consummato in casu etc.

Affirmative, et Nicolao Vecchione non relaxetur fidei status liberi, inconsulta Sacra Congregatione.

Sess. 14. cap. 6. et Sess. 24. cap. 13. de Ref.

TIBURTINA PAROCHIARUM. Una tantum Paræcia erat in Castro *Madama* Tiburtinæ Diæcesis, in qua duo Parochi animarum curam exercebant. Episcopus Natali anno 1767. ab hac S. Congregatione facultatem obtinuit unius Parochi portionem supprimendi, et ex ejus reditibus duos Vicarios constituendi, qui Parocho superstiti opem ferrent. Hæc immutatio quæstionibus inter Parochum, et Vicarios locum dedit, ita ut anno 1792. in Sacra Congregatione proposita fuerint Dubia. „ *I. An, et quomodo sustineatur suppressio unius ex duobus Parochis Ecclesiae Parochialis Castri Madamae, et respectiva erectio duorum Vicariorum, in casu* ec. Et quatenus affirmative. *II. An, et quorum jurium Parochialium exercitium competat iisdem Vicariis in casu etc.*, et

die

die 16. Junii reponsum datum est. *Ad primum Affirmative, et amplius, Ad secundum Negative; nisi de licentia, et consensu Archipresbyteri, et amplius.*

Anno 1817. nomine Communitatis instauratum est judicium, ac tria proposita fuerunt dubia. *I. An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis sub die 16. Junii 1792.* „ *II. An, et quomodo sit locus divisioni animarum, ita ut sit erigenda Ecclesia Sancti Laurentii Martyris Castri Madamae in novam Paraeciam, et ad eamdem sit transferendus alter ex duobus Parochis.* „ *III. An, et quomodo novae Paraeciae, et jurium Parochialium exercitium sit tribuendum actuali Vicario Curato superstiti.*

Silente Archipresbytero Giustini, qui tunç Paræciam regebat, sub die 30. Augusti ejusdem anni rescriptum est: *Ad I. Recedendum a decisis, ut in sequenti; Ad II. Affirmative in omnibus facta divisione populi per confinia, assignatis novo Parocho pro congrua reditibus Vicariorum, et incertis stolae, et Episcopus curet ante erectionem compleri omnia necessaria quoad Ecclesiam, Domum Parochialem, et Turrim Campanariam, reservato favore Ecclesiae Matricis aliquo signo honoris ab eodem Episcopo praefiniendo. Ad III. Affimative per Bullas facto verbo cum Sanctissimo.*

Sed die 11. Aprilis 1818. iterum proposita causa, et jura sua deducente Archipresbytero, recessum fuit a decisis sub *die* 30. *Augusti* 1817. Ut rei seriem, ac rationum momenta melius noscant Eminentissimi Patres, eos rogo, ut dignentur prædicta folia *anni* 1817; *et* 1818. reassumere.

Cum vero mense Decembri anni 1820. Parochus Justini diem obierit supremum, magistratus Castri Madamæ novum supplicem huic S. Congregationi dedit libellum, expostulans Paræciæ divisionem prout anno 1817 fuerat constitutum.

Episcopum de more rogavi, qui in sua informatione hæc habet „ *Publici Consilii votum expetere judi-*

cavi

„ cavi, ut quovis partium studio remoto, clarius „ innotesceret, quid populus Castri Madamae de „ duorum Parochorum restitutione crederet, quidve „ sentiret. Negotio igitur proposito, duorum Parochorum „ existentiam Consiliarii omnes cunctis fere suffra- „ giis probaverunt, quemadmodum ex illorum deli- „ beratione patet, quam Vobis exhibeo. Verum non „ eis arrisit, ut quilibet Parochus esset, et Eccle- „ sia, et populo omnino separatus ab alio, sed ut „ in eadem Parochiali S. Michaelis Ecclesia duo es- „ sent Parochi, alternis hebdomatibus servientes, „ potius constituere voluerunt.

„ Illud nunc certe possum adjungere me ad Castrum „ Madamam accurrisse, ut de resultantibus ex res- „ cripto, Sac. hujus Congregationis edito die 30 Au- „ gusti 1817. praesens ab oculis inquirerem, e qui- „ bus cum exquisierim, an provisum sit iis, quae „ eodem Rescripto statuuntur, nihil prorsus fa- „ ctum fuisse omnes responderunt, quoniam die 11. „ Aprilis 1818. aliud prodiit ejusdem Sac. Congre- „ gationis Rescriptum, quo recedendum esse a de- „ cisis praescribitur, cujus gratia praecedentis Res- „ cripti executio neglecta est. Hac in Ecclesia San- „ cti Laurentii, quae in alteram Parochialem esset „ erigenda, ea tantum inveni, quae ad Missam ce- „ lebrandam sunt necessaria, deficientibus iis, quae „ ad Parochiales functiones exercendas requiruntur, „ Domus, quae Parocho esset assignanda magna „ indiget reparatione, et angusta nimis videtur. „ Turris campanaria, opere nimis celeri extructa „ decentem certe formam non exhibet, et quod ma- „ jus est Campanulas adeo habet exiguas, ut earum „ sonus, e propinquioribus tantum domibus possit „ audiri. Certum quod obtinet ad novi Parochi con- „ gruam, nullam profecto res difficultatem incurre- „ rit; nam quam summam nummorum modo duo „ Vicarii perpetui percipiunt, et quae simul conjun- „ cta saltem ad scutata 120 liceat supputare, ea es- „ set, quae novo Parocho tribueretur „.

Cum

Cum vero Communitas litis decisionem non urgeret, Procurator Fiscalis, malis commotus ex Parochi deficientia fluentibus, hæc supplici in libello Sanctissimo exposuit, „*Tutti gli esposti mali esiggono un pron-*
„ *to riparo, ma non puol questo sperarsi per ora*
„ *dalla via giudiziale, poichè la Communità non*
„ *va più innanzi con la Causa, attesa la proibi-*
„ *zione della Sagra Congregazione del Buon Gover-*
„ *no di non più spendere per tale ogetto denari del*
„ *Pubblico. L' Arciprete Giustini, che con suo gra-*
„ *ve dispendio, hà sostenuto per l'addietro i dritti*
„ *della Parrocchia per il bene spirituale del suo greg-*
„ *ge più non esiste: mancano adnque le parti liti-*
„ *ganti, ma esiste l' impedimento, per cui si starà*
„ *sempre in una dannosissima inazione, e senza ri-*
„ *medio per questa parte a tanti mali.* „
„ *Implora il Procurator Fiscale esponente dalla Supre-*
„ *ma Autorità della S. V. un sollecito provedimento,*
„ *onde possa venirsi liberamente alla elezione del*
„ *nuovo Arciprete, e Vicario Curato che mancano,*
„ *non ostante qualunque opposizione* „

Statim lacerationem *Nihil transeat*, decrevi, unde hodie causa *ex officio* reproponitur. Ne inutiliter repetam, quæ jam collegi in Foliis die 30. Augusti 1817., et diei 11. Aprilis 1818. precor EE. PP, respondere.

Dubio.

An, et quomodo sit standum in primo, vel secundo loco decisis in casu etc.

Dilata, et indicatur concursus pro Archipresbyteratu sub conditione, ut novus Parochus teneatur admittere divisionem Parocciæ, quatenus exequenda sit decisio 30 Augusti 1817, et ad mentem.

Mens est.

Ut facto verbo cum Sanctissimo Vicariæ redigantur amovibiles ad nutum Episcopi cum dependentia a Parocho, et absque expeditione litterarum Apostolicarum.

Sess. 22. Cap 8. de ref.

CAMERINEN. JURISPATRONATUS. Quæstioni, quam hodie EE. VV. sapientiæ definiendam subjicio, occasionem præbet Articulus 26. Edicti lati *die* 5. *Julii* 1815., et articulus 130., et seqq. Motus proprii SSmi D. N. Pii Papæ VII. diei 6. Julii 1816.

Siquidem Nobilis Matrona Nicolaa Mancini Camers supremis signatis tabulis diei 17. Julii anno 1792. instituit *Erede proprietario, ed assoluto con pieno jus, e ragione il nobil Uomo Signor Ridolfo voglia Patrizio di Camerino. Vuole però detta Testatrice, ordina, e comanda, che dal medesimo suo Erede di tutti i suoi beni, si eriggano, e stabiliscano due Cappellanie, meramente laicali, e siccome la detta Sig. Nicola Testatrice ha due possessioni composte di diversi pezzi di terreni, e case, una posta nella pertinenza di Perito, Valle S. Martino, costa S. Severo, o altro luogo confinante, perciò vuole, ordina, e comanda, che tutti gli beni addetti a questa possessione, servano per fondo, o manzo della prima Cappellania; L' altra possessione posta nelle pertinenze di Luffiano, o altro luogo confinante, e circonvicino, e di questa possessione ordina, che si stabilisca il fondo, o manzo della seconda Cappellania . . . . col peso, ed obbligo alli Signori Cappellani da nominarsi dal sopradetto suo Erede, e suoi discendenti Maschi, ed in mancanza di Maschi sue discendenti femine, di celebrare tante Messe etc. . . . . il gius di nominare . . . . spetti al suddetto suo Erede Signor Ridolfo Voglia, e suoi discendenti come sopra -.*

Piam testatricis voluntatem exequutus est Rodulphus Voglia, cui duo nati sunt filii Salustius, et Jacobus quorum ille clericalia stipendia meruit, et adhuc inter Canonicos Metropolitanæ Ecclesiæ Camerinensis adnumeratur, hic vero masculum ex Matrimonio suscepit Herculem, et tres fœminas Catharinam Paulam, et Angelam. Parenti suo Jacobo præmortuus Hercules filium ex se reliquit cui nomen Rodulphus, cuique hodie cum amitis Catherina, Paula-, et Angela disceptandum est de jure patronatus ad prædictas Cappellanias.

Mo-

Moriens quippe Jacobus nepoti suo Rodulpo legitimam tantum portionem tribuit, cætera vero bona filiabus suis Catherinæ, Paulæ, et Angelæ reliquit.

Veritus propterea est Rodulphus, ne et jus nominandi Cappellanum, cum obire contigerit Salustium Voglia modernum Capellaniæ possessorem, sibi velint amitæ tribuere, ideoque adiit SSmum, a quo preces Amplissimo huic Ordini ablegatæ fuere, ut S. Congregatio attenta oratoris paupertate, quæstionem Oeconomice definiret. Statim ac SSmi mandata ad S. Congregationem pervenere, datæ sunt ad Archiepiscopum litteræ pro informatione, et voto, ut pre præfigeret omnibus interesse habentibus terminum unius mensis ad deducendum jura sua in S. Congregatione in forma œconomica.

Folium exhibitum est continens jura Catharinæ, Paulæ, et Angelæ, quæ vobis exponam nec non allegatio favore Rodulphi EE. VV. distribuenda.

Putant Sorores ad se jus pasronatus hujusmodi, defuncto Salustio, pertinere cum lege edictali 5. Julii 1815. Art 26., et art. 130., et seq. Motus proprii 6. Julii 1816. quodlibet substitutionum genus fuerit sublatum, ac propterea ad Canonicum Salustium Voglia tamquam filium hæredis instituti a Nicolao Mancini, et ad se tamquam filias, et hæredes Jacobi voglia spectare contendunt absolutum jus nominandi excluso penitus Rodulpho.

Idque facto ipso adversarii conantur ostendere. Si enim (ajunt) non novisset per hanc legem jus istud sibi fuisse sublatum, procul dubio non confugisset ad SSmum, ut per suprem i Principis rescriptum jus extra omnem dubitatio nis aleam positum sibi assereret ; sed si confugit ad sacratissimum Pontificem, id satis innuit sibi persuasum fuisse, ab hoc jure decidisse,

Contra Amitas vero excipit Rodulphi defensor testatorum voluntates pro lege habendas, cui retragari non licet in casu vero adesso testatricis voluntatem, quæ juris patrona tus honorem masculis tantum ex Rodulpho voglia descendentibus delatum voluit feminas tunc tantum frui voluit, cum mares deessent.

Rodulphum veri hæredis loco habendum, licet in legitima tantum fuerit institutus, hoc enim sat esse contendit ad hæredis nomen, et jura obtinenda. Addit insuper testatricem non jussisse, ut patronus foret Rodulphi senioris haeres, sed descendens, et masculus, quod quidem sine hæreditaria qualitate consistere potest. Tandem in Edicto 5. Julii 1815. nihil reperiri, quod Capellanias, vel juspatronatus tollat, præsertim cum Articulo 29. statuatur quod *si procederà col dritto canonico in tutto ciò che riguarda il Matrimonio, e le altre materie, sulle quali il sudd. dritto ha disposto.*

Nihil etiam adversus sui Clientis jus contineri in Motu proprio SSmi lato die 6. Julii 1816.. idque potissime eruit *ex articulo* 14. ubi sarta, tectaque servantur *le riserve di semplice usufrutto formale, purchè non importino progressività di successione, i patti e le providenze delle investiture enfiteutiche; e le riserve di juspatronati attivi, e passivi.*

Hæc fusius tractata habent Eminèntissimi Patres in allegatione, quæ pro Rodulpho distribuitur. Addam insuper, Articulum Motus Proprii Santissimi loqui dumtaxat „ *de vincoli di fidcommisso, primogenitura, di altre simile sostituzioni* . Jam vero non jure fideicommissi substitutionis, vel primogenituræ juspatronatus vindicare sibi contendit Rodulphus, sed jure agnationis, et tamquam masculus a Fundatore descendens. Ulterius Fideicommissum intelligitur id, de quo quis suprema defuncti voluntate rogatus est, ut daret, vel faceret *Vinn. com. in Instit. lib. 2. tit. XII. exulp. in frag. tit.* 25. substitutio simpliciter posita in usu juris, uti *Vinnius notat ibid. Tit.* 5. nihil aliud est, quam cum hæres hæredi, legatarius legatario deficienti sufficitur *L. ut haeredibus* 50. *de leg. Leg* 6. *cod. de leg.* 1. *Leg. Tutores* 39. §. 3. *de ad. tut. l. cum pater.* 77. §. *volo* 13. *de leg.* 2 sed Rodulpho jus nominandi defertur; non quia ejus Avus, vel Pater rogati sint hoc ei jus restituere, sed quia, iis deficientibus, ipse tamquam masculus descendens ad nom'-nationis compendium directe a Testatote vocatur, se-

cus

cus a qualibet hæreditaria qualitate erga prædefunctos .

Nec prætereundum, nihil antiquius in Ecclesia fuisse , quam ut piæ fidelium voluntates adamussim impleantur *cap. Nos quidem , cap De haerede , cap Tua nobis de testam.* adeo ut Gregorius PP. IX. jusserit , ut licet testator caverit , ne Episcopus suæ voluntatis exequutioni se immisceat , tamen Episcopus hoc non obstante sciat onus sibi esse curandi exequtionem piæ ejus voluntatis *cit. cap. Tua Nobis* . His consonat *Triden: in cap. 8. sess. 22. de Ref.*, quam Canonum sanctionem doctissime exornat. *Benedict. XIV. lib. XIII. cap. ult. de Syn. Dioeces.*

Hinc patet Summum Pontificem uti supremum SS. Canonum vindicem , et custodem , dum in laudato Motu Proprio leges pro temporali S. Sedis dominio sanciebat , non solum noluisse aliquid , vel minimum Ecclesiasticis sanctionibus detrahere, sed imo dum Fideicommissorum , et Primogeniturarum abolitionem confirmavit sub Artic. 130. expresse addidit Artic. 142. *Le riserve di semplice usufrutto formale , purchè non importino progressività di successione , li patti , e le providenze delle investiture enfiteutiche , e le riserve de juspatronati attivi , o passivi , non si comprendono nelle precedenti disposizioni riguardanti le sostituzioni , ed i fidecomessi .*

Animadvertendum etiam est , Supremum Principem confirmasse eam abolitionem , quæ jam per plures annos , extera invasione durante, invaluerat , suumque sortita fuerat effectum. *At* vero nec per Gallicas leges jura patronatus sublata fuerant , statim ac per eas optio dabatur redimendi Fundorum libertatem , soluta Demanio quarta pretii parte . Unde colligitur, confirmationem extendi non posse ad ea , quæ numquam in præcedenti abolitionis lege fuerant comprehensa .

Proponitur Dubium ,

An defuncto Salustio Voglia juspatronatus competat Ro-

Rodulpho Voglia , vel potius Catharinae , Paulae , et Angelae Vaglia in casu ec.

Affirmative ad primam partem , negative ad secundam .

ROMANA SUBSIDIORUM DOTALIUM Joannes Baptista Belloni, supremis signatis tabulis,sic constituit ,,

Sess.22. cap.6. de Ref.

„ *Dopo la morte delli quali figli di detta Sig. Francesca* (sororis scilicet testatoris) *nomino per erede il Con-*
„ *vento delli RR.PP. Agostiniani Scalzi di San Nicola da*
„ *Tolentino in capo le case con questo che dell' entra-*
„ *ta annua di detta eredità , delli Padri debbano da-*
„ *re in perpetuo a trè Zitelle di buona fama , e con-*
„ *dizione per ciaschedun anno sc. 50. moneta per cia-*
„ *scheduna di delle Zitelle ad effetto di monacarsi di-*
„ *chiarando , che se vi fosse alcuno Zitella della mia*
„ *Parentela , o affine , e volesse essere ammessa a*
„ *detto sussidio dotale , in tal caso delli Padri gli dia-*
„ *no il doppio , cioé sc. 100. senza però obbligare det-*
„ *ti Padri a dare in quell' anno ad altra Zitella terza*
„ *il sussidio di sc. 50. che danno a questa di soprapiù,*
„ *di maniera , che non siano tenuti se non per scu-*
„ *di 150 l'anno . Voglio anche , che simil Zitella , che*
„ *sia parente , come sopra , caso voglia maritarsi ,*
„ *possa avere questo sussidio dotale di scudi 50. sola-*
„ *mente* „ .

Anna Maria Ronca , quæ juxta exhibitam arborem genealogicam testatori sanguinis vinculo *octavo in gradu* conjugitur , perpendens aliis consanguineis testatoris Belloni concessum nonnumquam fuisse augmentum legati dotalis , ut honeste nubere possent , rogavit Sanctissimum, ut sibi concederet cumulum dotalis subsidii in summa scut. 250. persolvendum ad rationem sc. 50. in singulos annos .

Hæredes huic instantiæ contradixerunt coram R.P. Auditore Sanctissimi , a quo preces Amplissimo huic Ordi-

dini remissæ fuere. Eminentissimum Protectorem pro informatione, et Voto rogavi, qui Coenobii Definitorium audivit, et jura ab eo contra Annam Mariam deducta remisit. Paucis exponam, quæ utrinque deducuntur. Testator, ita ait Definitorium, id tantum indulsit consanguineis puellis, ut scut. 100. perciperent, si in Domino nubere vellent, sin autem in sæculo 50. tantum scutata habere possent pro dotali subsidio. Hinc conjiciunt, Oratrici nullum jus esse ad obtinendum dotalis legati augmentum, etsi testatori sanguinis necessitudine conjungatur, tum quia expresse declaravit testator, quid præ cæteris extraneis suis consanguineis competeret, tum quia oratrix longe a testatore distat, qui absque filiis 170. ab hinc annis decessit, cuique nonnisi in remotissimo lineæ collateralis gradu conjungitur, nimirum in octavo tantum gradu.

Hæc confirmare conantur responso edito in pari causa ab hac S. Congregatione anno 1736. die 15. Decembris adversus Ceciliam Fuga, quæ septimo tantum gradu a testatore Belloni distabat, et pro dotalis legati augmento Sanctissimum exoraverat. Insuper testator prætulit extraneis - *la zitella della mia parentela, o affinità* -, non vero - *le discendenti* -, unde suam hanc prædilectionem præter quartum gradum interpetrari non licet, cum præter illum consanguinitas, et affinitas cessent.

Nec posse autumant Annam Mariam juvari ex eo quod suas preces non ad tramites juris, sed ad æquitatis normam sint expendendæ. Statim enim ac preces Amplissimo huic Senatui remissæ fuerunt, contradicentibus hæredibus, non sunt amplius ex æquitate, sed ex juris rigore recipiendæ, vel rejiciendæ, præsertim quia hæc æquitas in detrimentum hæredum cederet, qui per quinquennium privarentur jure nominandi ad alia subsidia.

His accedit hæreditatem Belloni occupatam a Demanio fuisse, et rebus, Deo dante, pacatis, alia bona compensationis loco fratribus data fuisse, quæ quoniam minora erant asse a Belloni relicto pro tri-

bus

bus annuis subsidiis Fratribus onus impositum est distribuendi unum dotale subsidium scut. 50. in singulos annos. Atque hinc cum æque pia sit causa legati dotalis, et hæreditatis relictæ Regularibus, nullum piæ causæ privilegium prætendere poterit oratrix adversus hæredes, quibus cum competat beneficium Falcidiæ ex imminutione fundorum, prout jam ad eam obtinendam cuncta parasse dicunt, præjudicium hæredibus afferret gratia, quam petit oratrix Ronca, tunc enim reductionem amplius impetrare non possent.

Exempla demum similium gratiarum nihil probare contendunt, cum inibi ageretur de veris consanguineis, quæ nondum quartum gradum excesserant. Novissimum, quod superest exemplum cumuli dotalis concessi ex audientia Sanctissimi Elisabeth Ronca anno 1815. nullius roboris putant, cum sese opposuerint prædicti Patres, sed ut litem evaderet rescriptum illud impetere in solemni judicio noluerint.

At e contra oratrix ex linea testatoris descendens, utpote consanguinea Matri Antonii Belloni fratris testatoris, jus habere asserit ad dotale subsidium obtinendum. Exemplis similium gratiarum suam adstruit petitionem, et præsertim resolutione hujus S. Congregationis *in Romana 27. Novembris* 1725., et ex rescripto Sanctissimi 7. Novembris 1815. favore consanguinearum Belloni.

Plura ad rem adducit *ex Cardinali de Luca de Dote disc. 9. num. 4., et in ann. ad Concil. Trident. disc. 21. num. 7.* ubi tradit, affines, consanguineasque puellas ex verisimili testatoris prædilectione fore extraneis præferendas, ubi incertis puellis relictum fuerit dotale subsidium, atque id confirmat resolutione hujus S. Congregationis *in Casalen. Commut. Volunt. 7. Decembris* 1697., *et in Monopolitana subsid. dot. 6 Junii an.* 1680., et unius, et alterius, vel etiam plurium annorum subsidia ita posse cumulari ex Summi Pontificis indulgentia, ut ex his congrua dos consanguineæ testatoris assignetur

tur, ut censuit *S. Congregatio in Romana Legati* 20. *Septembris* 1718. *Pistorien. Subsidii dotalis* 22. *Septembris* 1731., *et in Panormitana Subsidii Dotal.* 20. *Augusti* 1735.

Eo majorem porro indulgentiam in consanguineas, et affines adhibendam esse defendit, quo clarius testator expressit suam voluntatem, qua istas cæteris extraneis prætulit, ut in re, de qua agimus, ex superius descriptis testamenti verbis eruitur. Et licet testator suis consanguineis scut. 5o. tantum pro dote legaverit, tamen latius interpretandam fore asserit voluntatem ejus, qui si prævidisset futurum, ut ex rerum vicissitudine dos scut. 5o. non esset amplius sufficiens, ut puella honestas nuptias inveniret, majus utique subsidium suis consangnineis, et affinibus reliquisset.

Negat porro ex hac gratia ulli præjudicium inferri, cum nihil referat, an hæredes plura dotalia subsidia uni, vel pluribus conferant, nec esse ait, cur causentur vires hæreditatis imminutas, cum hæredes ipsimet fassi sint, compensationem pro bonis distractis, et legati reductionem jam obtinuisse.

Quod si Cecilia Fuga minus secundum tulit responsum ab hac S. Congregatione an. 1736. id factum putat, tum ex eo quod unum tantum similis gratiæ afferebat exemplum, tum quod remotior erat a testatore, et proximiorum jura lædebantur, ut pandit illius anni folium.

Addit consanguinitatem, et affinitatem jure canonico metiendam, nec ultra quartum gradum protrahendam, ubi de matrimoniis agitur: hic vero jure civili computandam, et ad decimum usque gradum extendendam, quem Oratrix non attingit ad tradita per *Rotam in Praenestina Fideicommissi, et Immissionis in genere* 25. *Junii* 1756. *coram Elephantutio*, præsertim cum verba testamenti Belloni *parentela, ed affinità* respondeant oneri *annuale, e perpetuo*, atque hanc esse testatoris mentem facto proprio demonstrarunt hæredes, qui ad tramites rescripti Sanctissimi 7. Novembris 1816. Theresiæ, et Elisabeth Roseadotem scut. 25o. persolverunt.

Nec certe quidquam referre videtur, quod Oratrix quartum excesserit gradum consanguinitatis cum testatore. Cum enim agitur de consanguineis expresse vocatis, aut ex justitia venientibus, tunc consanguinitas desinit in decimo gradu juxta regulas juris civilis §. *finali instit. de success. Tiraquel de retract. lignag.* §. 1. *Glos.* 9. *numer.* 13. *Mantic. de conject. lib.* 8. *tit* 12. *num.* 46. *Marin. resol.* 131. *numer.* 9. *lib* 1. *Rot. in Forolivien.* 5. *Maii* 1704. *coram Molines, et coram Falconer. decis.* 10. *n.* 6. *tit.* 40.

Ubi vero testatoris verba non modo consanguineas expresse vocant, verum, et agnationem; seu familiam perpetuo respiciunt, nec ad certos gradus vocatio cohibetur, tunc etiam his, quæ decimum excessere gradum, jus est obtinendi dotale subsidium *Cephal. cons.* 137. *numer.* 38., *Peregr. de fideic. art.* 30. *numer.* 7., *et Amostz. de caus. piis lib.* 3. *cap.*8. *numer.* 49.

Porro in casu, de quo agimus, testator suas consanguineas, et affines expresse cæteris prætulit, et oneri *annuale, e perpetuo* distribuendi dotalia subsidia respondent verba *parentela, ed affinità*, quæ satis innuunt, testatorem suas consanguineas, et affines perpetuo respexisse. In similibus autem casibus non solum prælationem ad dotem obtinendam indulsit, verum et dotalia subsidia consanguinearum favore cumulavit Sac. hæc Congregatio, *ut in Camerinen. Subsidii Dotalis* 8. *August.* 1733. *in Panormitana Subsidior. Dotal.* 20. *August.* 1735., *et in Roman.* 28. *Maii* 1757. *ad* II. *Dub.*, *et in Narnien. Subsid. Dotal.* 21. *August.* 1762., *et in Romana, seu Sabinen. Subsid. Dotal.* 27 *Martii* 1762.

Attamen Oratricis petitioni obesse videtur dissensus hæredum, quibus jus est conferendi, prout libet, ea dotalia subsidia, quæ cumulari exoptat Oratrix, ut in sui commodum cedant. Obstat etiam quod cum plurimæ sint ex familia Ronca puellæ, exemplo hujus gratiæ excitatæ petent cumulum dotalis subsidii, et extraneas a legati Belloni beneficio prorsus excludent contra Testatoris voluntatem. His utrinque prænotatis dignentur EE. PP. dirimere,

Du-

Dubium.

An, et pro qua summa sit locus cumulo dotali, seu potius solutioni dotis scutorum quinquaginta tantum in casu etc.

Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Sess. 25. cap. 4. de Refor.

RIPANA COMMUTATIONIS VOLUNTATIS, ET REDUCTIONIS MISSARUM. Codicillaribus tabulis, quas morti proximus die 29. Aprilis 1820. exaravit Sacerdos Pompejus Capriotti, ita legavit „ *Dopo* „ *tutto questo per ragione di legato, ed in altro mi-* „ *glior modo avendo esso disponente acquistato un* „ *predio dal Signor Vincenzo Rocchi ora defonto,* „ *sito parte nel Territorio di Cassignano, e parte in* „ *quello di Porchia contrada Rosara .. cosi vuole,* „ *ordina, e dispone, che questo appartenga dopo la* „ *di lui morte per egual porzione alle trè dilette sue* „ *Nipoti, cioè Rosa Vedova del quondam Dome-* „ *nico Jezzi, Preziosa Consorte del Signor Pacifico* „ *Vitturozzi di Moregnano, e Caterina rimasta in* „ *stato celibe, figlie tutte delli Conjugi Valentino, e* „ *Teresa Tordini.*

„ *Siccome in detto terreno rimane la costituzione del pa-* „ *trimonio Sacro in vantaggio del Sacerdote Filippo* „ *Jezzi suo pronipote, vuole perciò, che le sudette le-* „ *gatarie, ed Eredi, debbano per egual porzione pa-* „ *gare al sudetto Sacerdote la somma annuale di scu-* „ *di 25. vuole, ordina, e comanda, che le sudette tre* „ *Nipoti siano obbligate a far celebrare per lo spa-* „ *zio di anni 20. in suffraggio dell' anima sua in qua-*

„ *lunque luogo messe numero* 100. *all'anno coll' ele-*
„ *mosina di bajocchi* 10. *per ciascuna Messa da pa-*
„ *garsi pro aequali delle sudette legatarie* .

Die vero 29. Martii 1821. Catharina Tordini , cui prædicti prædii triens fuerat legatum, ita moriens disposuit „ *Per suffragio dell'anima mia voglio , seguita la* „ *mia morte , resti assegnato per fondo di un Lega-* „ *to Pio meramente laicale , ossia semplice celebra-* „ *zione di messe prelevati li pesi , la mia porzione di* „ *un terreno , che si gode in unione dal mio Nipote* „ *D. Filippo Jezzi esistente . . . col di cui frut-* „ *tato annuo da celebrarsi in perpetuo in quella Ve-* „ *nerabile Chiesa , ed Altari , che più piacerà* „ *al mio legatario infrascritto , al godimento* „ *del quale nomino , e voglio , che sia primie-* „ *ramente il Signor Don Filippo Jezzi mio Nipote* „ *e dopo la sua morte quel Sacerdote , che verrà no-* „ *minato dal medesimo , col peso tanto al sudetto* „ *Signor D. Filippo Jezzi , che al Sacerdote pro tem-* „ *pore di celebrare ogn'anno in perpetuo le sudette* „ *Messe , col fruttato come sopra di detta mia por-* „ *zione di terreno in ragione di bajocchi* 15. *per cia-* „ *scuna Messa , e per tale effetto dovrà essere te-* „ *nuto documentare questa celebrazione all'infrascrit-* „ *to mio Signor Esecutore Testamentario* „ Addi- „ dit vero „ *Esecutore di queste mia ultima volontà* „ *poi , prego di essere il Signor Curato pro tempore* „ *di S. Nicolò , al quale , sperando , che per eccès-* „ *so di sua bontà sia per accettare simil briga ,* „ *e far si , che venga puntualmente eseguita detta* „ *mia volontà , do , e concedo per tale effetto tutte ,* „ *e singole facoltà necessarie , ed opportune* „ -

Philippus Jezzi a Testatrice nominatus hodie partem Prædii retinet Legato Pio assignati cum facultate alium post se nominandi Sacerdotem .. Onera vero quibus integrum Prædium gravatur , sunt Census in sorte scut. 120., annua præstatio scut. 25. favore Sacerdotis Jezzi titulo Patrimonii Sacri, et 100. missæ per vicennium . Insuper pro reparatione fatiscentis Domus Colonicæ requiruntur juxta Periti

ru-

relationem scut. 142. Reditus vero integri fundi, deductis omnibus Prædialibus oneribus, a Perito constituitur in annuis scutis 65., et obul. 10.

Postulat Sacerdos Philippus Jezzi sibi, ejusque Familiæ in proprietate concedi tertiam fundi partem a Catharina Tordini pro satisfactione Legati assignatam, cohibito onere ad Missas duodecim annuas in suffragium piæ Legatariæ. Hinc patet, Oratoris instantiam duas amplecti petitiones, Missarum scilicet *reductionem*, et fundi Legati *addictionem* in pleno dominio favore familiæ Jezzi.

Pro informatione, et voto requisitus Vicarius Apstolicus *alteri* Oratoris petitioni annuendum, *alteri* resistendum ducit. Post multa enim in narratione facti præmissa, ita concludit - „ *Ex quibus omnibus Oratoris* „ *petitioni, prout jacet minime indulgendum esse cen-* „ *serem, cum legati capitale scut. 14. cum dimidio* „ *circiter annuatim reddere possit. Illud tamen Ora-* „ *tori concedendum putarem, ut nempe saepius re-* „ *petitae tertiae partis fundi legati dominium familiae* „ *Jezzi in proximiori gradu cum Pia Fundatrice Ca-* „ *tharina conjunctae semper et in perpetuum specta-* „ *re debeat, firmo tamen remanente onere Missa-* „ *rum juxta fructuum vires celebrandarum, ac sal-* „ *vis facultatibus a fundatrice Catharina suo execu-* „ *tori Testamentario tributis. Huic rei nemo profe-* „ *cto obstaret, neque alicui praejudicium exinde in-* „ *ferreretur, cum nemo ad legatum vocatus fuerit* „ *praeter Oratorem, Sacerdotemque ab eo nominan-* „ *dum.* „

Pro reductione animadverti posset plura esse onera, quibus pro rata fundus legatus gravatur, ex quibus sicuti decrescit capitale, ita etiam minuitur fructus, et expedire videtur ipsi piæ testatrici certum in quocumque eventu perpetuo assignatum habere Missarum numerum, quam ejus celebrationem expectare a fundi reditibus, qui incerto eventui exponuntur. Accedit qualitas Patronalis familiæ Jezzi, cui favendum non raro duxit hæc S. Congregatio, et semper in pretio habuit postulationes Patronorum,

tum

tum pro reductione Missarum, etiam contradicente interesse habente, ac plenis Capellaniis, ut *in Januen. Capellaniarum* 31. *Augusti* 1819. . tum pro suspensione nominationis, ut in *Derthonen. alimentor.* 20. *Januari an.* 1819.

Adjudicatio vero fundi legati in pleno dominio favore familiæ Jezzi concedi posset intuitu utilitatis, et in favorem animæ piæ legatariæ. Si enim in proprietate fundus legatus non adjudicatur familiæ Jezzi, post Oratoris mortem, qui nunc fruitur re legata, fundus legatus, ab integro prædio a Sacerdote Pompejo Capriotti relicto, judicio communi dividendo, erit separandus non sine levi ipsius detrimento. Neque facta separatione hæc pars deterior fieri cessabit. Nam cum pia testatrix unum immediate, mediate alterum dumtaxat Sacerdotem vocaverit ad rei legatæ fruitionem, nec ultra disposuerit, eveniet temporis successu, ut e medio sublatis hisce duobus Capellanis, Legati fundus in pejus ruat, ita ut facile ipsum legatum evanescat.

Redit etiam propinquitas familiæ Jezzi cum pia Legatrice, quæ Soror fuit Matris Oratoris. Hinc si S. hæc Congregatio ut in *Romana Legati* 20 *Septembris* 1692.. *in Romana Dotium* 2. *Octobris* 1717., *et in Firmana* 8. *Augusti* 1770. benignam admisit voluntatis interpretationem, ut conjuncti Testatori consanguinitate, vel affinitate extraneis præferrentur, tanto magis in casu videtur hæc æquitas locum habere posse, cum nemini fiat injuria, aut damnum irrogetur, si Oratori, et Familiæ Jezzi adjudicetur fundus legatus, et nominatio Sacerdotis ad Missarum celebrationem reservetur. Quod tacite voluisse ipsam Piam Legatariam dici posset, cum non solum Oratorem vocaverit ad fruitionem Legati; verum etiam liberam illi fecerit facultatem sibi successorem eligendi.

Sed contra nihil aliud magis debet homo homini, quam, ut suprema ejus voluntas, post quam jam aliud velle non potest, exitum, et effectum habeat

beat *leg. vel negare* 5. *ff. Quomodo Testam. aper.*, et exploratum in jure est defunctorum voluntates commutandas non esse, nisi justa, et necessaria accedente causa, ut Tridentini Patres constituerunt *Sess. 22. cap. 6. de Ref.*

Et re quidem vera pro reductione Missarum nulla in casu justa causa concurrit Non tenuitas eleemosynæ, quasi nullus inveniatur Sacerdos, qui celebret pro eleemosyna a Testatrice relicta, quo in casu hæc S. Congregatio Missarum reductionem concessit *in Mediolanen. 9. Aprilis* 1728 Nam eleemosyna a Pia Testatrice relicta est obolorum 15. Ex Episcopi testimonio desiderantur in Dioecesi etiam eleemosynæ obol. 10. Item nulla facta est assignatio Altaris, et Ecclesiæ, sed commodo, et arbitrio relinquitur Capellani. Item in Missarum reductione regula recepta est, ut reductio semper fiat juxta reditus, sed in casu Pia Testatrix expresse mandavit, tot celebrari Sacra, quot essent fundi fructus eleemosyna taxata obol. 15 Nullus igitur reductionibus locus esse videtur. Neque in casu familiæ Oratoris paupertas comprobatur, sed tantum honestas, et S. Congregatio inopiæ, non honestati tantum Patroni succurendum duxit, ut *in Taurinen. 30. Martii* 1776.

Circa vero fundi adjudicationem favore familiæ Jezzi obstat omnino voluntas Piæ legantis, quæ deficiente justa, et urgente causa commutari non debet. Neque obstat Testatricem nullum post secundum nominasse Sacerdotem, cujus esset, implere onera Missarum juxta prædii fructus. Nam cum suæ supremæ voluntatis Testatrix executórem voluerit Parochum pro tempore S. Nicolai, cui plenam fecit potestatem suam adamussim implendi volutatem, ita consultum erit non modo conservationi prædii, ejusque culturæ, verum etiam Sacrorum implemento juxta redituum modum, et a legante taxatam eleemosynam.

Du-

Dubia proponuntur,

I. *An, et quomodo sit locus Missarum reductioni in casu etc.*

II. *An, et cujus favore sit fundus legatus in pleno dominio adjudicandus in casu etc.*

Non proposita cum sequentibus

Sess. 24. Cap. 13. de Refi

AMERINA NOVAE DOTATIONIS. In Comitiis diei 24. Novembris præteriti anni causa proposita fuit Beneficiatorum Cathedralis Amerinæ, et in illius diei *Folio*, quod reassumere precor, exposui tum onera, quæ ferre deberent Beneficiati ex lege fundationis, tum causas postulatæ eorum reductionis, redituum scilicet decrementum, seu potius integram fere illorum amissionem. Ast cum compertum fuerit, beneficiatos causam dedisse culpabilem redituum jacturæ, eorum preces in irritum cesserunt. Siquidem ad I. Dubium „ *An sit concedenda dispensatio ab onere applicationis Missae Conventualis*, „ et ad II. *An, et quae reductio servitii Choralis sit concedenda Beneficiatis* „ prodiit Rescriptum *Negative* „ *Ad III. An, et quomodo providendum sit tenuitati redituum Beneficiatorum* „ nulla data est resolutio, Rescripto „ *Dilata*. „ *Ad IV. An sit concedenda absolutio ab onere redintegrandi Capitale* „ pariter „ *Negative, et consulant conscientiae suae* „ ac demum ad *V. An, qui, et quomodo ad reintegrationem praestandam teneantur*, respondit S. Congregatio die 22. Decembris 1821. „ *Dilata, et scribatur Episcopo, qui cogat beneficiatos ad reddendam ratio-*

nem

nem omnium gestorum , et Canonicum depositarium ad probandum se solvisse pecunias depositas ad formam rescripti S. Congregationis Episcoporum , et Regularium , et referat de superextantibus reditibus beneficiatorum , et oneribus , et , an ex propriis bonis valeant redintegrare beneficia eorum culpa spoliata „ .

Maluit Capitulum potius quam impletam , et forsan ob debitorum inopiam inutilem experiri actionem , rem amica concordia componere , suoque dispendio Beneficiatorum substentationi , et Ecclesiæ servitio consulere. Communi placito conciliata est pactio quinque distincta articulis , quos præstat EE. PP. oculis subjicere .

, Art. I. *Tutti i Beni appartenenti ai Signori Benefi-*
„ *ciati sì in Fondi rustici , che in Censi , verranno in-*
„ *corporati , e riuniti alla Massa Capitolare , otte-*
„ *nendone a tale effetto il Sovrano Rescritto , e le*
„ *opportune facoltà dalla S. Congregazione del Con-*
„ *cilio* .

, Art. II. *La rendita annuale , che si fissa per ciascu-*
„ *no de' quattro Beneficiati sarà la seguente . Grano*
„ *Rubbia due della stessa qualità di quello che viene*
„ *distribuito ai Signori Canonici .*

. *Uva Some quattro .*

Olio Boccali quattro .

, *Danaro effettivo scudi dieci in due rate .*

, *In tutte le accennate distribuzioni , si seguirà lo stes-*
„ *so metodo , che si usa co' Sig. Canonici .*

Art. III. *I detti quattro Beneficiati dovranno riassu-*
„ *mere tutti i pesi si del Coro , che della Messa Con-*
„ *ventuale , Messa della Feria , ed altre S. Funzio-*
„ *ni conforme alla primiera loro istituzione , e come*
„ *lo era prima della unione delle Cappellanie in Mas-*
„ *sa Comune .*

, Art IV. *Dovranno ugualmente esser soggetti alle pun-*
„ *tature insieme cogli altri Beneficiati di seconda*
„ *erezione .*

, Art. V. *In adempimento del Legato Lepri canteranno*
„ *come in addietro la solita Messa annualmente , e il*
„ *Capitolo darà per tale oggetto scudo uno proveniente*
„ *dal Censo residuale di scudi 25. destinato a tale*
„ *Officiatura .*

Duo autem addit Capitulum . *Primum* postulat , ut Capellaniæ sub invocatione S. Blasii , et altera S. Secundi , quæ in Præbendas Beneficiales olim conversæ idem passæ sunt infortunium , ita ut ex earum superextantibus reditibus vix annua scuta quinque percipiantur , Apostolica auctoritate supprimantur,ac prædictus tenuis annuus reditus Massæ Capitulari uniatur. *Alterum* exorat,ut si quis ex præsentibus quatuor Beneficiatis,quibus nova dos a Capitulo constituitur , beneficio jubilationis sit donandus, non ideo ab onere celebrandi Missam Conventualem per turnum in diebus ferialibus exemptus evadat.

Episcopus , ita de omnibus suam aperit Sententiam

„ *Vocatus modo a vobis de ista quid sentiam , mea*
„ *plena approbatione judico dignam , et laude dignum*
„ *existimo Amerinum Capitulum , quod lucri non*
„ *cupidum , cultum , honoremque suae Ecclesiae il-*
„ *lo praeponit . Nam si ea omnia supputentur , quae*
„ *quotannis sub ministranda Capellanis proponit Capi-*
„ *tulum , scatet , illos fore lucrandos plus dimidio*
„ *praesentium reddituum Beneficialis Massae communis*
„ *sumptibus propriis laudati Capituli . Cum autem*
„ *haec deliberatio Capituli perpendi possit , ut recens*
„ *erectio , seu institutio Capellaniarum choralium ,*
„ *mihi videtur , si vobis placet EE. PP. , ut modo*
„ *dici debeat , incepta beneficiatorum opera in Eccle-*
„ *sia , nullam habendo rationem praeteriti temporis ,*
„ *quo isti in Ecclesiae ministerio fuerunt , praeser-*
„ *tim duorum beneficiatorum , qui parum absunt ab*
„ *exemptione obtinenda , ita ut modo censeantur ele-*
„ *cti , et hoc non solum , ut magis , magisque cul-*
„ *tus, et honor Ecclesiae servetur , sed etiam ut be-*
„ *neficiati quasi paenas expendant suae malae ge-*
„ *stionis ; nam stetit per illos amissio fundorum ,*
„ *nec non inopia reddituum . Aequa pariter mihi vide-*
„ *tur petitio Capituli, ut si aliquis ex Beneficiatis post*
„ *tempus statutum impetrare voluerit exemptionis be-*
„ *neficium , decernat hoc S. Tribunal , quod per be-*
„ *neficiatum exemptum supportetur onus Missae Con-*
„ *ventualis cum cantu in sua hebdomada , nec non*

ejus

„ *ejus operae in sacris functionibus festivorum dierum*
„ *sicuti antea.*
„ *Quod attinet vero ad binas alias Capellanias liberae*
„ *collationis sub invocatione SS. Blasii, ac Secun-*
„ *di, quae in commixtione cum aliis quatuor Massae*
„ *communis conjunctae fuerunt, et consequenter in-*
„ *fortunio aliarum onoxiae ob amissionem fundo-*
„ *rum annuere poterit hoc SS. Tribunal Capituli vo-*
„ *tis, ut non solum binae istae Capellaniae reducan-*
„ *tur, et aliis quatuor conjungantur, cum nulla spes*
„ *adsit illas in pristinum redigendi, sed etiam ut*
„ *aliqua frustula agrorum, duabus istis Capellaniis*
„ *spectantia a quibus tenuis annualis oritur fructus*
„ *quinque scutatorum, conjungantur cum aliis fun-*
„ *dis beneficiariis Capitulari Massae communi, quae*
„ *sibi onus assumit beneficiatis stipendium quotannis*
„ *praestandi.*

Cum Beneficiorum jam erectorum versemur in themate, illud considérandum videtur, ne per fundatorem quidem beneficiatorum onera post erectionem canonicam posse augeri, quoties jure communi illa adversentur, ut tradunt *Gagliard. de benef. cap. 3. num. 4. Vivian. de jurep. lib. 2. cap. 3. num. 10., et S. Congr. in Gerund. 14. Decembris 1771. §. 10.*

Canonici autem Cathedralis Amerinæ in nova bonorum assignatione quatuor tantum beneficiatorum præbendas servari, illudque onus super imponere exoptant beneficiatis, ut si quando beneficio jubilationis Beneficiatos donari contingat, non ideo eximantur ab onere celebrandi Missam Conventualem per dies ipsis assignatas. Hoc quidem aliquo modo praxi S. Congregationis adversatur, ut videri possunt Dubia *Jubilationum 24. Septembris 1718., et Aquipenden. Indulti 1. Aprilis 1719.*

Animadvertendum tamen actuales beneficiatorum reditus vix ad scut. 14. pertingere, et modo ad scutata fere 30. augeri ex bonis propriis Capituli. Quare Canonici utpote bona sua in beneficiatos transferentes jure nova illa onera exigere videntur, quum quisque rei suæ sit moderator, et arbiter *l. in re*

mandata 21. *Cod. mandat.*, *et S. Congr. in Senogallien. Oneris Missarum* 6. *Decembris* 1794. Accedit, quod notabile illud redituum augmentum æquiparari posset novæ dotationi, et sicut in nova dotatione Fundator adjicere potest conditiones antea non appositas ita et in augmento dotis, de quo est sermo, idem sentiendum videtur.

Dubia proponuntur.

I. *An, et quomodo sit probanda Concordia in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit concedenda suppressio Beneficiorum sub titulo S. Blasii, et S. Secundi in casu etc.*

III. *An, et quomodo sit providendum in concessione Jubilationis favore Beneficiatorum, qui de proximo expleturi sunt quadragenarium servitium, in casu etc.*

Sess. 7. cap 6 et Sess. 26 cap. 15. de Ref.

NULLIUS S. MARTINI SUSPENSIONIS NOMINATIONIS, ET REDUCTIONIS ONERUM. Cætera inter piæ largitionis opera Præclaræ Gentis Pamphiliæ ultimum non sibi vindicat locum insignis Collegiata Ecclesia Nullius S. Martini prope Viterbium, cui satis amplam constituerat in fundatione Dotem ex fructibus Locorum Montium, qua et Sacrario, et Ministris prospiciebatur. Verum tur-

turbulentissima illa ætate, quæ sub finem sæculi XVIII, privatas, publicasque res evertit omnes, grave illius Ecclesiæ reditus passi sunt detrimentum. Quapropter Canonici die 8. Augusti 1801. reductionem Chori, atque Missarum, die autem 17. Septembris 1808. suspensionem nominationis, rogatu Patroni, unius, alteriusque Canonicatus ad decennium ab hoc Sacro Senatu impetrarunt.

Eo suspensionis tempore ad exitum perducto, ac reditibus aliquantulum auctis, ad ejusdem Capituli preces, in Comitiis diei 11. Septembris 1820. hæc Dubia dirimenda proposita fuere. I. *An, et ad quod tempus sit proroganda suspensio nominationis in casu etc.* II. *An, et quomodo sit prorogandum indultum quoad servitium Chori in casu etc.* III. *An, et quomodo, et ad quod tempus sit concedenda suspensio celebrationis Missarum in casu etc.* Quibus responsum datum est *ad I Affirmative ad triennium a die expirati indulti, et interim Emo Protectori, qui transmisso statu activo, et passivo Capituli, dignetur referre de antiquo, et praesenti numero Canonicorum, de reditibus, quos ex fundatione ipsi percipiebant, et modo percipiunt, de qualitate servitii praestiti post partialem LL. MM. restitutionem. Ad II. affirmative, ad annum, ampliato servitio juxta solitas clausulas, exceptis octavis privilegiatis, et comprehensis quatuor Anniversariis. Ad III. Negative.*

Emus Georgius Cardinalis ab Auria Pamphilii modernus Protector statum activum, et passivum, ac relationem misit, quæ nihil, quod ad plenam causæ cognitionem desideretur, relinquit.

Porro ex statu activo, et passivo constat, quod primo omnes fructus LL. MM. annuam constituebant summam scut. 859., et obul. 95., quorum scut. 64. 69. $\frac{1}{2}$ singuli Canonici percipiebant, cætera vero Abbati, Arch-presbytero, Sacrario, Sacristis, nonnullisque oneribus ferendis assignata erant. Decem insuper extabant parvæ domus, quæ cuilibet Canonico quotan-

nis

nis fructum afferunt scut. 5. Abbatiæ autem præbendam auxit Cardinalis Pamphilius annuis scut. 5o. ex LL. MM., quæ seorsim exiguntur.

Hæc ad statum veterem. Nunc præter easdem mansiunculis, et peculiares reditus Abbatiæ, fructus omnes LL. MM. conficiunt scut. 403. 72., et quilibet Canonicus ex eis habet scut. 3o. 20. Reliqua, impletis quibusdam oneribus, inter Abbatem, Archipresbyterum, Sacrarium, et Sacristas, eorum præbendis, servata proportione, imminutis partiuntur.

„ Capitulum, inquit, Emus Protector, initio confla-
„ bant personæ numero decem, videlicet, Abbas,
„ Archipresbyter, atque octo Canonici. Nunc vero
„ constat ex Abbate, Archipresbytero, et sex Ca-
„ nonicis. „

De qualitate servitii præstiti post partialem LL. MM. restitutionem hæc habet. „ Quamquam Capitulum
„ antea præmeretur onere chori quotidiani cum al-
„ ternativa, nec non applicationis quotidianæ Missæ Con-
„ ventualis, prætereaque applicationis quatuor Anniver-
„ sariorum pro Familia Pamphilia, ac postremo sex Mis-
„ sarum lectarum quolibet Mense pro quovis indivi-
„ duo secundum literas Apostolicas S. M. Innocen-
„ tii X., attamen post LL. MM. reductionem Ca-
„ pitulum non aliud onus sustinuit, quam officii
„ omnibus diebus festis da præcepto, et duplicibus
„ primæ classis, applicandique per turnum Missam
„ Conventualem, quandoquidem alia onera in su-
„ spenso reliquit S. Congregatio. Hoc idem servi-
„ tium præstitum exacte fuit ad totum annum 1820.
„ Ineunte autem an. 1821. inceptum est servitium
„ Chori cum augmento aliorum onerum sequentium
„ juxta id, quod Capitulum petiit a S. Congregatio-
„ ne, nimirum, *singulis festis diebus di già aboli-*
„ *te*, in feria IV. Cinerum, postremis quatuor die-
„ bus majoris hebdomadæ, tribus Rogationum die-
„ bus, die S. Marci Evangelistæ, die S. Martini Pro-
„ tectoris, et quatuor facta sunt sacra Anniversaria

pro

„ pro memorata Gente Pamphilia „ - Tandem prosequitur Emus - „ quum maneat etiam nunc ratio eadem tenuitatis reddituum Canonicorum, quumque „ hi spem nullam de illorum augmento habeant, „ utpote qui ex LL. MM., atque ex mansiunculis „ prædictis unice hauriuntur, postulo, ut novam „ prorogationem a die expirati indulti prorogationis „ indulgeatis, duraturam, si videbitur, donec Capituli conditio melior evadat „ - quæ postulata interponit etiam, ut EE. VV. servitium Chori similiter prorogent juxta indultum anni 1820.

Paucis ab hinc diebus alium obtulit Capitulum supplicem libellum, quo ob oculos ponit tenuitatem præbendarum ne medietatem quidem fructuum, quos antiquitus percipiebant, attingentium, proindeque onus sexMissarum quos singuli Canonici quolibet mense celebrare tenentur secundum Decretum ad III. Dubium anni 1820., grave eis videtur. Magna enim præsentium reddituum pars erogatur in earumdem Missarum celebrationem, quibus inquiunt, si Conventuales addantur jam fere nihil pro servitio Chori superesset. Quare ut Missæ privatæ ad binas in mense pro singulis Canonicis reducantur, ab EE. VV. efflagitant: eo vel magis quod nonnulli ex Capitularibus titulo Canonicatus sunt ad sacros ordines promoti, qui propterea Missis adventitiis necessariam sibi exhibitionem comparare coguntur,

Jam vero si oneribus non respondeant Beneficiorum reditus, aut hos augere, aut illa imminuere oportet, quod si alterutrum non satis id præstiterit, utrumque erit adhibendum. Nulla alia quidem augendi tenuissimas Canonicorum S. Martini præbendas subest ratio, nisi suspensio duorum Canonicatuum, ut eorum fructus inter Capitulares dividantur, quemadmodum in similibus necessitatis casibus censuit S. *Congregatio in Albanen.* 18. *Junii* 1808., et in *Urbevetana Suspen.* 7. *Maii* 1808.

Quod

Quod apprime respondit menti *SS. Synodi Tridin. Sess. 24. cap. 15. In Ecclesiis Cathedralibus, et Collegiatis insignibus, ubi frequentes, adeoque tenues sunt praebendae cum distributionibus quotidianis, ut sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, et personarum qualitate non sufficiant, licet Episcopis .... aliquibus ex iis suppressis cum patronorum consensu, si de jure patronatus laicorum sint, quorum fructus, et proventus reliquarum praebendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere, ita tamen, ut tot supersint, quae divino cultui celebrando, et dignitati Ecclesiae commode valeant respondere.*

Cum vero etiam suspensa nominatione duorum Canonicatuum admodum exigui sint reditus, et Chori servitio alternatim per hebdomadam ex lege fundationis praestando omnino impares, digni videntur Canonici, qui reductionem Chori consequantur juxta indultum diei 16. *Decembris* 1820., quemadmodum ob eam ipsam causam indulta fuit Reductio *in Romana* 18. *Aprilis* 1722, *et in Cathacen.* 5. *Septembris* 1799.

Nec etiam respuendae videntur preces quoad Missarum imminutionem. Quamvis enim augeantur praebendae suspensione Canonicatuum, et Chori reductione, sufficienter tamen prospectum non foret Canonicorum tuitioni, si quolibet mense sex Missae a singulis Capitularibus celebrandae relinquerentur integrae: quandoquidem Canonicalis portio non ad sola Missarum onera constituitur, sed praecipuum in modum ad congruam sustentationem Canonicis, qui Choro inserviunt, tribuendam. Quam ob rem Missarum numerum minuit *S. Congregatio in Asculana* 20. *Aprilis* 1782.

Verum pro deneganda suspensione nominationis urget cultus divini jactura, quo enim plures sunt ad psallen-

lendum in Choro, eo magis cultus Dei promovetur, et fidelium excitatur devotio, *cap. 12. de Constitut.* ac etiam difficultate non vacat Chori, atque Missarum reductio. Etenim sollicita semper fuit S. Congregatio, ut in Choro hymnis, et canticis nomen Dei celebraretur, ac propterea ob redituum tenuitatem reductionem haud largita est *in Terracinen., et Setina Servitii Chori, et Missae Coventualis 23. Novembris 1782.* Et si quando Canonicorum votis concesserit, eam adjecit conditionem, ut omnes Capitulares Choro interessent tempore Adventus, et quadragesimæ, omnibus festis, et in Octavis, quas privilegiatas vocant, uti in *Bituntina 27. Septembris 1770., et in Tusculana 16. Martii 1771.*

Missarum quoque reductio non tribuitur, nisi ubi ea fructuum desit copia, quæ earum prohibeat satisfactionem. Et potius reducenda sunt reliqua pia opera, nisi fundator certum aliquem fundum, qui postea detrimentum subierit, designasset, aut, nisi ex verbis dispositionis colligatur, maluisse fundatorem, imminutis reditibus Missarum numerum, quam alia pia opera reducere, *Pasqualigus de Sacrif. novae legis quaest. 1191., et Benedictus XIV. lib. 13. cap. ultim num. 23. de Syn. Dioeces.*

S. Congregatio autem in Viterbien. 18. Augusti 1794., quamvis fructus Beneficii, cui ex lege fundationis, praeter qualibet hebdomada tres Missas, onus inhærebat vicissim Choro per hebdomadam interessendi, vix attingerent annua scut. 37., renuit Missarum reductionem impertire. Ita etiam in *Civitatis Castellanae 27. Junii 1807.*, congruum putavit emolumentum scut. 30., rejiciendo preces Canonicorum, qui singuli ad alternatim in Choro psallendum, atque ad octo supra octoginta Missas sive conventuales, sive ex legato celebrandas tenebantur.

Videant tamen EE. PP. sapientia sua, quid respondendum sit sequentibus dubiis.

Die 27. Julii 1822.

I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in I. Dubio in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in II. Dubio in casu etc.*

III. *An sit standum, vel recedendum a decisis in III. Dubio in casu etc.*

Die 24.

Die Sabathi 24. Augusti 1822. in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.

RIPANA COMMUTATIONIS VOLUNTATIS, ET REDUCTIONIS MISSARUM. *Sess 25. cap. 4. De Ref.*

Dubia proponuntur.

I. *An, et quomodo sit locus Missarum reductioni in casu etc.*

II. *An, et cujus favore sit fundus legatus in pleno dominio adjudicandus in casu etc.*

Ad I. Negative in omnibus, et Episcopus curet fieri inscriptionem super bonis ad formam Testamenti Catharinæ Tordini,

Ad II. Negative.

AMERINA NOVAE DOTATIONIS. *Sess. 24. c. 13. de Ref.*

Dubia proponuntur.

I. *An, et quomodo sit probanda Concordia in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit concedenda suppressio Beneficiorum sub titulo S. Blasii, et S. Secundi in casu etc.*

III. *An, et quomodo sit providendum in concessione Jubilationis favore Beneficiatorum, qui de proximo expleturi sunt quadragenarium servitium in casu etc.*

Ad I. Affirmative, docto coram Episcopo de sufficienti Massa Capitulari.

Ad II. Affirmative, facto verbo cum Sanctissimo super utroque dubio, et notificetur ministris Datariæ Apostolicæ.

Ad III. Serventur Resolutiones S. Congregationis super dubiis Jubilationum.

Sess. 7. cap. 6., et Sess. 26. cap. 15. de Ref.

NULLIUS S. MARTINI SUSPENSIONIS NOMINATIONIS, ET REDUCTIONIS ONERUM.

Dubia

I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in I. Dubio in casu etc.*

II. *An, et quomodo si. standum, vel recedendum a decisis in II. Dubio in casu etc.*

III. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in III. Dubio in casu etc.*

Ad I. Affirmative ad triennium.

Ad II. Affirmative ad triennium, et interim Eminentissimus Protector referat de divisione totius reditus scutat. quatuorcentum trium, et obul. septuaginta duorum, et cujus favore cedant reditus duorum Canonicatuum suspensorum.

Ad III. In Decisis.

BAL-

BALNEOREGIEN. BENEFICII. Plurimi ex Incolis Oppidi S. Michaelis Balneoregien. Dioecesis, inter quos etiam Sacerdotali charactere insigniti preces Sanctissimo D. N. statim post ejus ad Urbem reditum dederunt contra Archipresbyterum Franciscum de Grandis, pluribus criminibus eum insimulantes, ac postulantes, ut ab animarum cura arceretur. Rei cognitione ad S. Congregationem ablegata, prodiit Rescriptum die 2. Julii 1814. - *Scribatur Episcopo, qui veris existentibus narratis procedat contra Archipresbyterum de Grandis ad formam SS. Canonum, et S. Concilii Tridentini, nec non novissimae Instructionis.* *Sess. 24. c. 9. et Sess. 25. cap. 9. de Ref.*

Tentata primum est Ecclesiasticæ moderationis via sub spe removendi scandalum a populo, et Parochum cum suis ovibus reconciliandi. At cum hæc in irritum cessissent, biennio post, nimirum anno 1816. instante Promothore Fiscali ab Episcopali Curia processus contra Archipresbyterum est institutus; attamen, eo absoluto, Episcopus potius quam sententiam ferret, maluit omnia acta ad S. Congregationem remittere, ut ita Sacerdotali characteri, eorumque parceretur famæ, qui in eodem processu nominabantur.

His de causis actum tunc est, auctorante Summo Pontifice, ut negotium, secus a formalis judicii strepitu, œconomice absolveretur, dimissa Paræcia cum pensione scut. 36., ac satisfacto Oeconomo, qui, durante processu, Animarum curam exercuerat. Quod erat in Votis Episcopi præstitit Sacerdos de Grandis, obsignata formali renunciatione, et postulans super eam Pontificium Indultum. Hinc sub die 25. Februarii 1816. - *Sanctissimus peractis per Oratorem Exercitiis spiritualibus in Domo Religiosa, et pro tempore arbitrio Episcopi praefiniendis benigne annuit pro gratia juxta petita, reservato super omnibus Paraeciae fructibus certis, et incertis annua pensione scut. 36. ad vitam Oratoris, firmo remanente penes Oratorem onere persolvendi Oeconomo ejusdem Paraeciae stipendium debitum, pro tempore ejus administrationis, non retardata interim*

rim provisione ejusdem Parocciae, servatis servandis - Noluit tamen Pontifex per hujusce gratiæ concessionem quidquam detrahi ordinariis Episcopi facultatibus, quibus populi, et Oratoris spirituali bono provideretur, quod ex Sanctissimi jussu eidem Episcopo significavi.

Tunc Ermannus ex Ducibus de Monte Veteri ad quamdam Capellaniam Laicalem in d. Oppido S. Michaelis erectam de Grandis præsentavit, quem noluit instituere Episcopus. Post quadrimestris ipsum Beneficium a Dataria Apostolica impetravit Sacerdos Joseph Gregori. Hinc orta est quæstio inter utrumque super aperitione oris adversus impetrationis Bullas.

De hoc actum fuit in S. Congregatione diei 17. Februarii præteriti anni 1821 proposito Dubio - *An intret arbitrium pro aperitione oris adversus Literas Apostolicas provisionis Capellaniae laicalis expeditas favore Sacerdotis Josephi Gregori, ita ut sit locus institutioni ad eamdem Capellaniam favore praesentati Francisci de Grandis, et restitutioni fructuum in casu etc.* - cui responsum datum est - *Affirmative ad primam partem, dilata ad secundam, et Episcopus referat de causis denegatae institutionis* -

Quoad hanc *secundam dubii partem* tantum hodiernis Comitiis proponitur causa; Namque Joseph Gregori Capellaniam, de qua sermo est, abdicavit, quam renunciationem sexto decimo Kal. Januarii 1821. Dataria Apostolica admisit. Tota igitur controversia in eo versatur, an Episcopus justis de causis Presbytero de Grandis canonicam institutionem denegaverit, post præsentationem a Patrono peractam. Ita rem omnem exponit Episcopus in sua informatione.

„ Res ab initio est repetenda, unde omnem a me remo-
„ veam suspicionem, tam de inofficiosa erga Patronum
„ agendi ratione, quam de injuria erga supradictum
„ Sacerdotem de Grandis irrogata. Postquam exhibita
„ mihi fuit nominatio præter ea, quæ oretenus Cano-
„ nico Celiani patefeci, etiam ad Excmum Ducem Her-
„ mannum de Monte Veteri Epistolam misi, qua ratio-
„ nes, quibus ad repellendum nominatum impellebar,
„ ingenue adduxi, quas rationes Patronus ipse non so-

lum

„ lum tunc probatas habuit, verum etiam tanti ponde-
„ ris esse cognovit, ut nominationis a se factæ solem-
„ nem retractactionem remiserit, prout tunc clarius
„ appiret ex ejusdem responsione sub die 2 Julii 1818.
„ Quod si post absolutam hujusmodi declarationem
„ ejus Procurator S. Congregationi supplicem porrexit
„ libellum, et rescriptum obtinuit „ Tempus, et tem-
„ pora non currere usque ad exitum litis, id me ignaro
„ factum est, dum alterius nominati præsentationem
„ expectabam, et tantum confuse recursum intervenisse
„ cognovi ex alia Epistola supradicti Patroni signata
„ die 14. Octobris ejusdem an. 1818. Tali habita notitia,
„ ne in controversiam cum Patrono devenirem, infra bi-
„ mestre, in quo jus nominandi mihi fuit devolutum, a
„ collatione Capellaniæ abstinui Apostolicæ Datariæ
„ quidquid juris in negotio esse poterat cognoscendum
„ relinquens. Interim quoddam jactabatur Rescriptum,
„ sed quale hoc esset minime patefiebat, numquam enim,
„ neque in officio, neque mihi private exhibitum fuit.
„ His in circumstantiis, aliquibus in silentio elapsis
„ mensibus, Sacerdos Joseph Gregori videns Capella-
„ niam suo destitutam Rectore preces pro impetratione
„ Sanctissimo porrexit, super quibus ex parte Eminentis-
„ simi Pro-Datarii fel. record. Cardinalis Mattei requi-
„ situs fui pro informatione sub die 25. Januarii 1819.
„ cui responsum dedi die 6 Februarii ejusdem anni. In
„ hac responsione minime tacui nominationem Sacer-
„ dotis de Grandis, denegatam fuisse a me institutionem,
„ utramque Epistolam Patroni summatim patefeci, de
„ obtento Rescripto, super quod illis diebus, commissa
„ a me inspectione in Regestro istius S. Congregat., noti-
„ tiam mihi comparavi, non tacui, sed quia tenorem
„ supplicis libelli ignorabam, ideo adjunxi Rescriptum
„ hujusmodi falso supposito laborare, cum nulla exta-
„ bat lis, neque cum Patrono, neque cum nominato de
„ Grandis, quæ deinde exarsit, tunc solum id accidit
„ post possessionem Capellaniæ a Sacerdote Gregori
„ captam, neque divinari poteram, Rescriptum compre-
„ hendere litem quamcumque, quæ in posterum exci-
„ taretur. Verum quidem est, omissam fuisse Edicto-
„ rum affixionem antequam litteræ Apostolicæ exe-
„ querentur, sed de stylo hujus Curiæ tunc solum

edi-

„ edictales litteræ publicantur, quando ordinarius con-
„ fert Beneficia, non vero quando ab Apostolica Data-
„ ria provisio dimanat. Ast etiamsi hæc consuetudo
„ non sit probanda, si in hoc vitium aliquid intervenit,
„ errori potius, quam malitiæ est tribuendum

„ His prælibatis, ut EE. VV. facti seriem non dolo-
„ se, ut ex contraria allegatione, in qua rescriptum
„ adducitur ad preces præsentatas ab ipso de Grandis,
„ quod numquam extitisse declaratum est, sed in-
„ genue cognoscere possent, causas repeto, quas Pa-
„ trono adduxi, quæque resultant tunc potissimum
„ ex voluminoso processu, qui adhuc apud istam
„ S. Congregationem existit, vi cujus post emis-
„ sam a supradicto de Grandis renunciationem Para-
„ ciæ S. Michaelis ex oraculo Sanctissimi ad Spiritua-
„ lia Exercitia peragenda tempore Ordinario suo be-
„ neviso damnatus fuit. Silentio prætereram quidquid
„ in allato Processu continetur; et, ne in dedecus to-
„ tius Ordinis Sacerdotalis redundaret, optarem, ut
„ perpetuo silentio obtegeretur. Sed publica orta erat
„ diffamatio, ex qua talis Nominatus testimonio fide
„ digno laudabilium operum omnino carebat; obsta-
„ bat insuper periculosa ejusdem in Terra S. Mi-
„ chaelis mora, quæ eidem interdicta fuit sub paena
„ suspensionis a Divinis ipso facto incurrendæ, qua-
„ tenus ibi absque mea licentia morari præsumpsisset.
„ De hoc præcepto in Decreto executoriali inserto igno-
„ rantiam alligare minime potuit, cum eidem fuerit
„ intimatum, ideo siquidem obstabat, nam per Capella-
„ niam plausibilis ei daretur prætextus præceptum
„ transgrediendi ex eo, quia obligationem annexam ha-
„ bet Missam in Ecclesia propria celebrandi singulis
„ diebus Dominicis.

„ Addendum, quod tempore præsentatæ nominationis,
„ jam præceptum hoc transgressus fuerat per abu-
„ sum reportatæ licentiæ ad tempus limitatum, unde
„ tamquam suspensum Capellaniæ assequendæ inca-
„ pacem esse existimavi, et quia nondum resipuit,
„ cum adhuc S. Michaelis in Terra moretur, ideo post-
„ quam illum per alios monere non omisi, ut suae
„ tandem consuleret conscientiæ, Rectoribus Ecclesia-

rum

„ rum prohibui, ne eundem habitu etiam indecenti
„ indutum ad sacrificium missæ celebrandum admit-
„ terent. Utinam ad veram resipiscentiam reducatur,
„ et cum sicut mihi relatum est ad S. Pœnitentiariam
„ recursum habuerit, absolutionem obtinere merea-
„ tur, quam tamen difficiliter assequi posse videtur,
„ nisi prius mandatis proprii Episcopi se subiiciat.
„ Forsan contrarius Patrocinator me de arbitraria poenæ
„ extensione insimulabit, cum in Rescripto Sacræ
„ Congregationis hæc Sacerdotis de Grandis e Terra
„ S. Michaelis remotio non appareat, at non sine
„ fundamento in Decreto executoriali hoc tempera-
„ mentum apposui, ut Sacerdotem indolis hujusmo-
„ di in Officio facilius continere possem. Hoc a me
„ factum Emus Vestras considerare precor, non ar-
„ bitrio, et animo facultatem supra Rescriptum
„ mihi arrogandi, sed ipso Summo Pontifice per-
„ mittente, prout certior factus fui a R. P. D. Se-
„ cretario per Epistolam signatam die 4. Martii 1818,
„ in qua hæc leguntur „ Devo inoltre prevenirla,
„ che nell' essersi degnata Sua Santità di porre una
„ pietra a quanto si rileva nel Processo, e nell' avere
„ ammessa la rinunzia (del de Grandis) all' Arci-
„ pretura con pensione, mentre con ciò ha condo-
„ nato il passato, non per questo ha inteso di limi-
„ tare le ordinarie facoltà di V. S. per quelle ulterio-
„ ri providenze, che crederà nella sua Pastorale
„ prudenza di prendere al riguardo del de Grandis, e
„ segnatamente quella, se la crede necessaria, d' al-
„ lontanarlo da S. Michele. Dopo questa avverten-
„ za commessami espressamente dal S. Padre nell' in-
„ dicata Udienza 25. Febraro 1818., non mi resta etc.
„ Nisi mea me fallit opinio, hæc omnia simul sumpta
„ non sufficiens tantum, sed superabundans præ-
„ bent fundamentum, quo jure a SS. Concil. Tri-
„ dent. Episcopis reservato indignos non solum, sed
„ etiam non idoneos ad Beneficia a Patronis præsen-
„ tatos repellendi in casu nostro uterer *Sess. 25. de*
„ *Ref. cap. 9.*
„ Ut tandem vela contraham hæc sapientissimo judi-
„ cio Vestro, EE. PP, obsequentissime submitto.
„ Quoad Sacerdotem Franciscum de Grandis sibi im-

„ putari debet, si in talibus circumstantiis versatur, „ EE VV. judicabunt, an merebatur Capellaniam „ obtinere, præcipue an mihi fas erat illum institue„ re, ex his, quæ circa illum non contrarietate duc„ to, sed animo veritatis pandendæ a me exposi„ ta sunt „.

Necessario hæc præmittenda duxi antequam ad jus descenderem. Sacerdos De Grandis, ut suam sustineat nominationem, plura affert, quibus probare conatur, se neque incapacem esse, neque indignum hoc beneficio. Quoad primum illos tantum incapaces esse asserit, qui impares sint muneribus Ecclesiasticis obeundis. At ille Beneficia etiam curata alias meruit obtinere, multo magis ideo concludit, capacem esse renunciandum hoc assequendi Beneficium, ubi non agitur de præferendo digniore, sed de servanda Patroni nominatione, cui Ecclesiasticæ leges plurimum favent, ut Laici facilius alliciantur hujusmodi fundationes peragere.

Indignitatem quoque negat. Indignus enim dicitur, quem Sacri Canones, Constitutiones Pontificiæ, Statuta ordinis alicujus repellant, etsi capacem, vel qui habilis per probata crimina a dignitate suâ ceciderit. At in casu crimen solummodo potest adduci. Verum, né hoc quidem opponi valet, quum inquisitio, adversus De Grandis ab Episcopali Curia confecta, fuerit mandato SSmi consopita, ex quo nulla orta est diffamatio, prout probare conatur plurium testimonio, qui vel Balneoregiæ degunt, vel in oppido Civitellæ parum ab altero S. Michaelis dissito, ubi animarum curam ille exercuit, imo Sacerdotum ejusdem S. Michaelis testimonio. Quum igitur neque incapax, neque indignus sit Sacerdos De Grandis concludit, injuria ab Episcopo ei denegatam fuisse institutionem.

Ad tuendam vero Episcopi recusationem plura quoque afferri possunt. In *Sessione enim* 25. *Cap.* 9. *de Reform.* præscriptum est a S. Concilio Tridentino „ *liceat Episcopo praesentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere*, quod non de Beneficiis curatis tantum intelligi debet, sed etiam de simplicibus *Barbos. in Concilium Trident. sess. citata n.* 74. *et*

sequ.

sequ. aliique, Benedictus XIV. *de Synodo Diocesana lib. XII. Cap. VII. n. 6. et Girald. Exposit. juris Pontificii part. 1. lib. 3. tit. 38. Sect. 579. tom 6.* idem docent ; imo ex variandi potestate , quam habent Patroni , colligitur quoque hæc Episcopi potestas repellendi ab institutione indignum , vel minus idoneum . Hac qualitate carere De Grandis videtur , quum contra eum inquisitio facta fuerit Mandato SSmi , a qua innocens renunciatus minime fuit . Nec ei prodesse potest Pontificia indulgentia , nempe renunciationis acceptatio . Hæc enim , ut innui superius , exequuta fuit , ut famæ , et nominibus eorum , qui in Processu nominantur, parceretur , nec non ut Sacerdotalis characteris honori consuleretur , quod certe non evenisset, nisi idem de Grandis hanc nominationem substinendo rem patefacere voluisset .

Injuria quoque asseritur, Episcopum arbitrarie, et absque auctoritate Francisco de Grandis ab Oppido S. Michaelis præcepisse discedere. Namque litteris 4. Martii 1818. datis certiorem Episcopum feci , SSmum renunciationem Paræciæ admittendo , numquam limitare voluisse Ordinarius Episcopi facultates „ *e segnatamente quella , se lo crede necessario , di allontanarlo da S. Michele* . Ex hoc præcepto vim quoque accepit denegata ab Episcopo institutio . Poterat enim De Grandis hujusmodi beneficii occasione ad Oppidum S. Michaelis redire , vel ad implendam Missarum celebrationem , vel ad Beneficii reditus , bonaque administranda . Nec metus hic vanus erat ; namque jam contra Episcopi præceptum redierat, ita ut in suspensionis poenam inciderit , imo et in irregularitatem , quum, quamvis suspensus , sacrificium obtulerit , ideoque a S. Poenitentiaria absolutionem petere fuit coactus . Animadvertere quoque præstat , præsentatum a Patrono fuisse , quando et suspensus , et irregularis erat . Videant hinc EE. VV. utrum expediret , Episcopum suspenso , et irregulari institutionem dare .

Nec multi facienda sunt testimonia , quæ a De Grandis afferuntur . Deponentes enim plerique illiterati , et rudes sunt , neque formiter repetiti . Præterea generalia afferunt , neque excludunt , quæ ex inquisitio-

ne probantur. Itaque Episcopus, quomodo potuit, Patroni jura servare curavit, quæ etiam a S. Congregatione servata sunt rescripto *tempus et tempora non currere*, de quo in præterito folio, ita ut ne minimum quidem scandalum ex hac controversia oriri potest, ut fidelium animi a beneficiis erigendis arceantur. Imo facilius alliciuntur, quum videant intacta eorum jura servata, etiamsi justis de causis Episcopus recuset præsentatum instituere, et quadrimestre sit elapsum,

Ob renunciationem a Sacerdote Gregori emissam inutilis redditur prima pars dubii in præterita actione propositi, ideoque Vestrum erit, PP. EE., respondere. dubio.

An sit locus institutioni ad Capellaniam Laicalem favore praesentati Francisci De Grandis in casu etc.

Negative.

Sess. 24. cap. 12. de Ref.

AUXIMANA MISSAE CONVENTUALIS. Actum jam fuit de hac causa in folio diei 16. Dec. 1820., et tria proposita fuerunt Dubia I. *An, et ad quos spectet onus celebrandi Missam quotidianam Conventualem in casu etc. II An, a quibus, et in qua summa sit solvenda eleemosyna Missarum pro Benefactoribus in casu etc. III. An sit locus exactioni taxae sett. 15. 20. a Beneficiatis, qui non sunt de Clero Cathedralis in casu etc* quibus fuit responsum *ad I. Affirmative, et spectare ad Capitulares tantum ad formam Benedictinae Constitutionis*, ad II. Affirmative ex *massa distributionum ad rationem obl. 20 ad III. negative*. Canonici putantes suis juribus adver-

versa esse hæc S. Congregationis responsa, ut Causa iterum proponeretur. postularunt. Super hisce precibus datæ sunt literæ Emo Episcopo, ut ter ninum tum Canonicis, tum reliquis de Capitulo prælegeret ad deducendum jura sua in S. Congregatione. Hinc distribuitur allegatio, qua pro Canonicis rationum momenta afferuntur. Mansionarii vero, sive Canonici supranumerarii editæ resolutioni freti nonnulla tantum folia mihi exhibuerunt. Causæ hujus speciem, nec non plura rationum momenta habent EE. PP. in folio 16. *Decembris* 1820., quod reassumere precor,

Solos Canonicos ad celebrationem Missæ Conventualis obligari non posse ajunt Canonici, sed omnes teneri, qui Choro intersunt ad formam Benedictinæ Constitutionis „ *Etenim*, sunt verba citatæ Constitutionis „ *hujusmodi debitum non quidem respicit singulares aliquos Benefactores, sed Benefactores in genere cujuslibet Ecclesiae, cujus servitio addicti sunt, quicumque in eadem sive Dignitatis, sive Canonicatus, sive Mansionariatus, sive Beneficia Choralia obtinent, et Missam Conventualem suis respective vicibus celebrant* „ Quod semper servatum fuit in hujus S. Congregationis Decretis. Ad factum gradum facientes afferunt Canonici Tabellam a pluribus Episcopis tum in Sacris Visitationibus, tum extra approbatam, atque inter Capitulares Constitutiones relatam, in qua dies præfiniuntur, quibus Dignitates, et Canonici solemnem Missam canere debeant.

Præterea alteram quoque Tabellam exhibent, ubi adnotantur Beneficiati, seu Mansionarii, ad quos singulis diebus ferialibus canere pertinet. Ad has confirmandas Tabellas in medium quoque afferunt decretum, quo cl. me. Cardinalis Spada Episcopus anno 1716., quando nempe festum B. M. V de Rosario ad altiorem ritum fuit evectum, mandavit, ut „ *dies ipsa in Cathedrali hac Auximana ab aliis distincta in solita Tabella pro Canonicali adnotetur, et Canonicus Missam solemnem celebret* „ Addunt tandem Decretum hujus S. Congregationis diei 5. Septembris 1591., in quo habetur „ *Canonicos non esse co-*

gen-

gendos ad alias solemnes Missas canendas , quam quibus ex legitima consuetudine , veteribus istius Ecclesiae Institutis adstringuntur . . . . ne indebito Canonici sibi premantur onere,,

Ex his concludunt Canonici , ad Mansionarios , seu Canonicos supranumerarios pertinere Missas canere diebus omnibus , quibus hoc onus implere Canonici non tenentur . Nam certi exploratique juris est , quotidie Chorales obligari Missam in Choro canere , at , quum Canonici certis tantum festis Missam solemnem celebrare teneantur , restat , ut ab aliis , qui Choro intersunt reliquis diebus sit canenda , seu quod idem est , ut ad Mansionarios , sive supranumerarios canonicos pertineat Missam canere omnibus diebus , quæ non sunt in canonicali Tabella descriptæ .

At in foliis mihi exhibitis ad sui defensionem Mansionarii opponunt anno 1734 hanc S. Congregationem declarasse , onus Missarum Conventualium esse penes Capitulum , juxta decretum latum ab Episcopo Lanfredinio , qui aegre ferebat consuetudinem Missas celebrandi a quolibet Presbytero habente Beneficium non chorale in Auximana Cathedrali, quique pro sui beneficii oneribus eas applicabat .

Sibi etiam prodesse autumant erectionem suorum Beneficiorum , in qua nulla fit expressa hujusce oneris mentio . Erecta enim fuere hæc beneficia , ut Beneficiati Diaconi , et Subdiaconi munere fungerentur pro Parochis , qui Cura animarum nimis distracti raro et Choro interesse , et Missis inservire solebant ,, *Instituimus* ,, ex verba erectionis primæ Mansionariæ , quæ centum fere annis ante Benedictinam Constitutionem ,, *Cum semper oblatas* ,, contigit, *unum beneficium perpetuum Ecclesiasticum pro uno Presbytero . . . . cujus munus , et officium volumus esse debere, et teneatur adsistere Sacerdoti in officio Diaconi, et Subdiaconi simul cum aliis Canonicis supranumerariis . . . . divinum officium . . . recitare . . . . , et facere , atque exercere omnia alia munera , quae servitium Chori,*

aut

aut Ecclesiae respiciunt - . Unde concludunt Mansionarii ,se Missam solemnem canere minime posse , quia eorum beneficia non sunt Presbyteralia , imo nec ad Sacerdotium quidem ascendere tenentur, quum e contrario Canonici omnes Presbyteri esse debeant .

Nec sibi obesse dicunt consuetudinem , quia si aliquando Missam Conventualem Mansionarii celebrarunt , id egerunt, ut gratam rem facerent Canonicis soluta a Capitulo elemosyna obolorum viginti .

In secundoDubio inspiciendum est,an, et de qua distributionum Massa persolvenda sit Missæ Conventualis eleemosyna , et in qua summa sit constituenda . Canonici putant hoc onus ad Mansionarios pertinere , quando hi canere debeant. Ex generali regula hoc probant, illi enim est onus Missæ eleemosynam solvendi , cui onus incumbit celebrandi . Addunt quoque hujus S. Congregationis resolutionem in *Lucana Missae Convent.* 14. *Martii* 1750 , qua onerati fuerunt Beneficiati , seu Mansionarii solvendi eleemosynam ex propria Massa , quam Canonici habere Mansionarios probant, præterea reduci eleemosynam ad obol. 10. tantum vellent , quum ad hanc rationem alias definivit S. hæc Congregatio persolvendam esse .

Mansionarii vero ex facto , et consuetudine probant semper pro eleemosyna solutos fuisse obol.20; ideoque ajunt servandam esse hanc consuetudinem legitime inductam. Negant vero ad se pertinere hanc solutionem , quia propriam non habent massam , sed particularibus gaudent præbendis . Videant vero EE. VV. utrum permittendum sit, quod Chorales non habeant communem distributionum Massam contra præscriptum *S. Concilii Tridentini Sess.* 21. *cap.* 3. Omnimode autem negant ad hanc solutionem cogendos esse , quum citata Constitutio „*Cum semper oblatas* - , ad sublevandam Mansionariorum egestatem statuat eleemosynæ solutionem ex Massa Capitulari . At nullum levamen obtinerent Mansionarii , si ex propria Massa esset solvenda hæc Missæ eleemosyna . Utrum vero pauperes ita sint hi Mansionarii, qui,ceu asserit Capitulum, pluribus gaudent reditibus , et pro-

probatur in Summario a Capitulo ci reumferendo, ut Canonici hoc onere gravari debeant,vestrum erit PP. EE. decernere .

Quo vero ad taxam eleemosynæ animadvertendum est, resolutionem a Canonicis allatam non agere de Missa Conventuali, sed de quotidiana celebratione peragenda in Ecclesia S. Francisci ad Ripas Urbis . Videant EE.PP.,utrum approbanda sit eleemosyna obol. 20. , quæ persoluta fuit a Capitulo Sacerdotibus a Capituli Clero extraneis, qui ad celebrationem vocabantur, quando Capitulum scut. 15. 20. taxam exigebat a Beneficiatis non choralibus , seu potius ad manualem sit reducenda .

Pauca dicam de *tertio Dubio* . Suum enim jus Canonici probare volunt ex antiquissima consuetudine , imo ex coronaria , quæ omnem meliorem titulum præsupponit.Fatentur autem nihil de ea se sollicitos esse, si celebratione hac et eleemosinæ solutione onerentur Beneficiati . Hi vero de hac taxa nihil opponunt , quia sperant exonerari a Missæ Conventualis celebratione , ideoque nihil adducunt ad eam substinendam , vel improbandam .

In præterito folio inutilem duxi quæstionem excitare de officio Diaconi , et Subdiaconi , quum Mansionarii paratos esse se assererent hæc officia præstare Canonicis celebrantibus , at quum post resolutionem ab EE VV. latam declaraverint, sese ab Officio Diaconi pro exemptis haberi, et tantum paratos esse tamquam Subdiaconos Missæ solemni inservire,si Diaconi munus a Parochis exerceatur , necesse est , ut de hoc quoque judicium feratis . Canonici sua jura tuentur Bullis erectionis Mansionariorum , quibus instituti videntur , ut pro Parochis legitime impeditis Diaconi , et Subdiaconi munere fungerentur una cum aliis Canonicis supranumerariis - *quotiescumque ex ritu , et consuetudine ipsius Ecclesiae Missa celebratur cum praesentia , et assistentia eorumdem Ministrorum.* Officium ergo Diaconi clare expressum ibi videtur ,ita ut absque injuria hoc officium recusare nequeant,imo hæc officia præstare tenentur non tantum Canonicis celebrantibus , sed quotiescumque Missa cum Ministrorum adsistentia canenda sit .

Man-

Mansionarii vero ex eo, quod pro Parochis in Choro assistere debeant,ad ea munia tantum exercenda, quæ ad illos pertinebant,sese teneri contendunt.Cumque illi Ministrorum officia dumtaxat præstare deberent in Missis solemnibus, quas Canonici canebant, ad hæc solum teneri dicunt.

Postremo indecorum esse arbitrantur hoc officium præstare illis, qui non sunt de Clero Cathedralis. At hæc objectio evanescet,si ad formam *Benedictinae* ad Chorales tantum spectare onus Missam Conventualem canendi decernatis,

Dubia igitur erunt,

I. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in I. Dubio in casu etc.*

II. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a decisis in II. Dubio in casu etc.*

III. *An, et quomodo sit standum, vel recedendum a Decisis in III. Dubio in casu etc.*

IV. *An, et quando Mansionarii munus Diaconi, et Subdiaconi in Missis Conventualibus praestare debeant in casu etc.*

Ad I. indecisis, nempe teneri omnes Capitulares Canonicos, et Mansionarios ad formam Tabellæ.

Ad II., et III. Dilata ad primam post proximam, et interim servetur consuetudo.

Ad IV. Affirmative ad formam erectionis, etiam Parochis legittime impeditis.

ANAGNINA DIVISIONIS PAROECIAE. Ecclesiam Parochialem, quæ sola extabat Moroli in Dioecesi *Sess. 21. Cap. 4. de Ref.*

Anagnina, an. 1764. Clemens XIII. ad Collegiatæ honorem evexit, postquam eidem Ecclesiæ univit plura simplicia beneficia, in quorum duo populus Moroli, in pleraque jurepatronatus potlebatur prænobilis familia Columna. Numerus Capitularium in Collegiata ita constitutus est, ut unus esset Archipresbyter Capituli præses, et duodecim Canonici, nimirum *octo* statim erigendi; alii vero *quatuor* postquam vacavissent cæteraBeneficia superius unita. Idem onus curæ animarum,quo antea gravabatur,in Archipresbytero confirmavitSSmus Pontifex,duobus ex octo designatis Canonicis, qui Archipresbyterum in parochiali sollicitudine adjuvarent; omnibus vero præter onera cujusque beneficii imposuit *Ecclesiae servitium, et applicationem Missae Conventualis pro Benefactoribus nedum omnibus festis diebus per annum, sed per totam quoque quadragesimam, et octavam festivitatis SSmi Corporis Christi cum primis etiam Vesperis ante Solemnitates Domini, et B. M. Virginis, ac eorum Sanctorum, quorum festivitates jejunium de praecepto praecedit.*

Ex mille septingentum sexaginta tribus parochianis, qui Moroli parocciam efformabant tempore erectionis, ad bismille, et centum percrevere an. 1785., itaut quamplures extra oppidi moenia lares posuerint, et domicilium. Viderunt illius temporis Episcopus,et Archipresbyter, fieri non posse,ut numerum tam auctum parochianorum pasceret uniusParochi sollicitudo:undeEpiscopusAntonini regionem S.Petri ab eademParæcia dismembravit utpotequæ - *ha le strade scabrose, scoscese, ed impraticabili, ed in tempo d' Inverno molti, e molti ottese le loro nudità, tralasciano d' udire la S. Messa per essere lontani dalla Chiesa Matrice*, ut refert Vicarius Foraneus, et præstito a Patrono Columna consensu hanc perpetuo univit Canonicatui tunc vacanti per mortem Hyacinti Cecilia.

Tres immediate Cecilia successores sarctam tectam servarunt ab Episcopo sancitam divisionem. Dominicus Ridolfi ad eumdem quarto vacantem Canonicatum anno 1813. præsentatus vix primo assentitus est, sibi illud onus parochiale imponi - *non autem in perpetuum*, ut ajunt Bullæ, *sed donec, et quousque va-*

vacaverit alter canonicatus (is nempe, qui olim Abbatia S. Petri fuerat) *modo a Sacerdote Dominico Boccetti possessus* - Capta dein Canonicatus possessione, munus sibi impositum cum adimplere reluctaret, emissa etiam solemni protestatione, Episcopus Anagninæ Ecclesiæ Administrator in S. Visitatione decretum tulit Ridolfium adstringens ad impositi muneris satisfactionem. Re postea adSSmum delata, et ad S. Congregationem remissa, e vivis ereptus est Canonicus Dominicus Boccetti, ad cujus vitam parochiali sollicitudine Ridolfium oneravit Episcopus Amici, prædecessor Anagninus Administrator.

Tunc novas exhibuit preces Promothor Fiscalis, ut pars *illa* Paroeciæ S. Petri jamdiu ab Episcopo Antonini divisa perpetuo uniretur canonicatui jam vacanti sub titulo S. Petri. Preces de more ablegavi Episcopo Administratori, ut audito Capitulo referret de actuali annuo reditu canonicatus, comprehensis distributionibus, et utrum novo oneri curæ animarum reditus sufficerent.

Multis respondet Episcopus Administrator, præsertim refutans Canonicorum momenta contra preces allata, de quibus infra. Quoad congruam hæc habet - *Restat de congrua, quam nonnulli Parocho S. Petri defuturam suspicantur. Hic rerem forsitan, si nunc primum de ea praefinienda ageretur: sed annos jam fere 40. numeramus, ex quo Canonicus ex praebenda, quam Diaconus Ridolfi nunc possidet, vitae in Canonicalis simul, atque in Parochialis officii muneribus agendae alimenta percepit, quin unquam afferret praebendae tam exiguos esse reditus, ut officii utriusque ponderis sustinendo impares forent, eamque ob causam alterutrum munus recusari ab se, deponive jure posse existimaret .... Quae cum ita sint, praestat nihilominus rem ipsam introspicere, et videre utrum ex praebendae simul et curae administratione tantum redeat, quantum oneri ferendo satis fore intelligatur. Bona praebendae S. Petri locari consuevere, constituta in singulos annos modiorum, Italice rubbia, frumenti undecim pensione, ut liquet ex brevi redituum, onerumque recensione, quam damus. Exiguum ne quisquam dixe-*

rit certum hunc reditum, quo vel cathedralium quarumdam Canonicos contentos fore pro certo habeo? Nam si vel modico septem aureorum, ac obolorum quinquaginta pretio, quemque ex iis modiis aestimes, summa certe constabit in singulos annos aureorum trium supra octoginta. Addo, si vera sunt, quae mihi retulere, in praesenti eamdem pensionem ad ejusdem modi modios duodecim crevisse nova locatione. Ad quae adjungas incerta praebendae, et curae emolumenta, ut haec demus ad solos decem aureos pertingere. Adde praeterea decimas, in quibus exigendis moleste fero, minus diligentes fuisse Parochos. At ferenda sunt onera; concedo equidem, sed quae tandem? In publicum vectigal aureos octo numerat Canonicus recensionis ejusdem scriptor. Scio tamen praeter singulares cujusque Canonici praebendas quamdam esse communem omnium bonorum partem, ex cujus reditibus publica vectigalia solvi consueverint. Ad tuendam porro S. Petri Ecclesiam novo opere nuper restitutam, eamque nec valde amplam, et uno dumtaxat altari praeditam, haud magna impensa, magnove instrumento opus Rectori futurum est, quum praesertim tertiam sumptuum partem conferri ab altero Canonico oporteat ejus praebendae possessore, quae antea Clericatus S. Petri nominabatur; ac praeterea non desit in Ecclesia pia Virorum sodalitas, quam facile est, ubi res petat, aliquid pecuniae suppeditaturam.

Populus Moroli, uti Patronus suum præbuit assensum novo Paroeciæ ordini, quem expostulat Episcopus Administrator. Huic vero adversatur Capitulum, quod suum negat præsertim assensum, ut Canonicatui S. Petri paroeciæ onus adjiciatur. Inquit quippe, novum hoc onus pugnare cum Bullis erectionis a S.M Clemente XIII. latis, quæ unum Archipresbyterum, et duos tantum Coadjutores in Ecclesia Collegiata constituunt, qui populi curam animarum habeant. Occasionem præberet hæc innovatio scandalis, jurgiis, disputationibusque inter Capitulares super præcedentia, aliisque negotiis. Deficeret denique chorale servitium saltem diebus festivis. Nam, si ex 13 choralibus, quibus constat Collegiata, demas Archipresbyterum, et duos Coadjutores, alium jubilatum,

alium-

aliumque impotentem, alterum, qui diebus festivis in Ecclesia rurali Missam celebret, nonnullos studiorum causa absentes, ac tres denique Canonicos, qui Missam solemnem celebrent, aliorum Canonicorum in choro assistentia prorsus evanescet.

His in contrarium adductis per Capitulum respondet Episcopus Administrator. Et ad literas Apostolicas quod attinet „ *intellectum fuit*, inquit, *Moroli Oppidum in alium pervenisse statum, quam quo tum fuisset, quum literae Apostolicae ad Collegiatam constituendam prodiere, crevisse scilicet incolarum numerum ad plura centena capita, nec vero recentiores incolas intra veteris Oppidi moenia stetisse, verum in finitimis Oppido praediis domicilia sibi collocasse, ex quibus difficilis ad Parochiam esset accessus . . . . Ad quae illud etiam accedebat, quod aucto Ecclesiae in Collegiatam erectae splendore, non pauci in humilioribus Oppidi partibus habitantes, qui prae inopia sordidis, lacerisque vestibus indui cogerentur Ecclesiam illam ad frequentanda sacramenta, divinumque audiendum verbum adire erubescerent. Haec porro eamdem, quae tunc Episcopum Antoninium impulere, et novam Parochiam in aede S. Petro Sacra institueret, manent etiamnum, valentque ad ea, quae tum Episcopus disposuit confirmanda. Concludendum ergo, sive quo Anagninae Ecclesiae Antoninius Episcopus praeerat, sive quo nos eamdem Summi Pontificis jussu administramus, tempore satis perspicue constare, ut alia omittam, de aucto animarum, quae uni primum Parochiae subjectae fuerant numero, de focorum augmento, ac extra Oppidi muros propagatione, de itineris ad Parochialem Ecclesiam faciendi asperitate, ac difficultate; hoc est de justa, legitimaque causa Parochiae unius in duas dispertiendae.*

Choralis servitii diminutioni, quam obventuram opponunt insuper Canonici, respondet idem Episcopus Administrator, in concursu diminutionis Choralis servitii, et exercitii munerum parochialium, quemque percipere facile posse, qui de sempiterna animarum salute paramper sollicitus est, illud huic esse posponendum,

Dein

Dein prosequitur „ *quid subito haec tanta religio, ut nunc primum post annos fere 40. chori solitudinem Canonici Morolenses conquerantur, ex eaque probabile argumentum sibi quaerant ad Parochum tollendum, quem ipsi tandiu abesse a choro passi fuerint? Ac etiamsi concederem parochialibus muneribus cogi omnes, ut a choro absint: quid tum inde? Moroli Capitulum ex tribus supra decem Canonicis constat; quatuor si demas, novem supererunt, quot nempe vix in toto habent alia vel insigniora Capitula, quin tamen si unus, vel alter, aut etiam plures interdum desint, taciturnitas in choro, et silentium consequatur* „

Aliam ex jure pervetustam Ecclesiæ disciplinam in Parœciarum divisione rationabilem, legitimamque causam semper exegisse, et pro legitima causa Parœcias dividendi semper habita locorum distantia, sive difficultas, paroeciæ amplitudo, aliaque populi utilitas est, atque necessitas. Siquidem canon 7. Concilii Tolosani anni 843. Episcoporum potestatem confirmat tum ad novas Parochias ordinandas, tum ad antiquas dividendas, dummodo scilicet id „ *mature Canonico consilio tractent, sine intentione lucri: si necessitas populi exegerit. Si nempe longitudo itineris, aut periculum aquae etc. Et si mulierum, vel infantium, aut debilium imbecillitas ad Ecclesiam principalem non possit occurrere*„ Accedit etiam *cap: ad audientiam de Eccles aedif., et Trid. Syn: Sess. 21. cap. 4. de Ref. In iis vero, in quibus ob locorum distantiam, sive difficultatem Parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, et Divina Officia audienda accedere non possunt, novas Parochias etiam invitis Rectoribus, juxta formam Constitutionis Alex. III., quae incipit ad audientiam, constituere possint*, Episcopi. Et definivit pluries Sac. Congreg., ut in *Derthonen. Dismembrationis* 18. *Januarii* 1736., *et in Derthonen. Dismembrat.* 2. *Junii* 1764.

Quas supra recensuimus, causæ pro divisione Paroeciæ normam etiam inducere queunt ad novum officium Canonicatui S. Petri imponendum. Eæ enim reducuntur ad populi bonum spirituale, ex quo oritur illa

illa Ecclesiæ necessitas, evidensque utilitas, cujus ratione beneficiorum onera augentur, commutantur, reducuntur, et quandoque supprimuntur *Amostaz de causis piis lib. 7. cap. 14. num. 11., et S. Congreg. in Abintimilien. 25. Januarii an. 1772., et in Casalen. Commutationis Onerum, ac Voluntatis 30. Martii currentis anni.*

Pro divisione itaque Paræciæ, et hujus unione canonicatui S. Petri facere videtur amplitudo Paræciæ, cujus animarum capita post Bullæ erectionem etiam citra Oppidi muros extensarum, ut refert Episcopus Administrator, ad plura milliaria ascendunt. Favent insuper congrua pro utroque officio sufficiens, item locorum difficultas, viarumque asperitas, ac incommoditas.

Dignentur itaque EE. PP. respondere Dubiis.

I. *An, et quomodo regio S. Petri dividenda sit a Paroecia Collegiatae in casu etc.*

Et quatenus affirmative,

II. *An, et quomodo illius Regionis Cura unienda sit canonicatui S. Petri in casu etc.*

Ad I. Affirmative juxta votum Episcopi Administratoris.

Ad II. Affirmative, ita tamen, ut quatenus Canonicus sub titulo S. Petri Parochus ab exercitio curæ impeditus non fuerit, Choro interesse teneatur.

COMA-

Sess 24. cap. 12. de Ref.

COMACLEN. PROFESSIONIS FIDEI. Dubium Promothor Fiscalis Comaclensis Sac. huic Congregationi in supplici libello dirimendum proposuit, an scilicet Examinatores, et Judices Prosynodales, Convisitatores, et Secretarius, quos adhibet Episcopus in Pastorali Lustratione, teneantur emittere Fidei Professionem, et an hanc debeant toties emittere, quoties in eodem munere confirmantur.

Quoniam hujusce quæstionis definitio tum ex jure communi, tum ex constitutionibus, vel consuetudinibus Comaclensis Ecclesiæ pendere poterat, antequam dubium Vobis cognoscendum subjicerem, Eminentissimi Patres, Episcopum audiendum esse putavi, ut, auditis in scriptis Capitulo, et Promothore Fiscali, referret de consuetudine quoad præteritum, transmissis particulis Constitutionum Synodalium ad rem facientibus. Hæc retulit Episcopus - *Audito in scriptis Capitulo, ut ex ejus epistola sub die 8. Decembris 1821. proxime elapsi, nec non Promothore Fiscali, Examinatores Pro - Synodales, Judices item Prosynodales, Convisitatores, eorumque Secretarius in S. Visitatione numquam Fidei professionem, sed tantum fidelitatis juramento, quoad primos, emittere de more consueverunt.*

Porro quoad cæteros Curiae Episcopalis Ministros, uti legitur in Concilio Romano sub Benedicto XIII. habito, intelligendos esse arbitror Laicos, vel Clericos, qui mercede conducti praesto sunt omnibus ipsius Curiae indigentiis, videlicet eidem proxime inserviunt, minime vero satellites, vel inspectores novissime fictos ab Episcopis in defectu sui principalis bancarii, nec non Cursoris, vulgo ita dicti „

Capitulum addit Examinatores Prosynodales semel emissam Fidei professionem cum primum electi fuere, numquam consuevisse renovare, ubi confirmari contigerit, quod quidem an indicet consuetudinem, qua Examinatores Prosynodales ad Fidei Professionem emittendam, cum eliguntur, compelli possint, videant EE. PP.

Quæstio est de obligatione, quæ aut ab expressa Juris di-

dispositione, vel a legitima consuetudine petenda esset. Primum de jure agam. Sacrosancta Tridentina Synodus obligationem emittendi Fidei Professionem, cujus studiosissima fuit, dum imponit Episcopis, et Prælatis *Sess. 24. cap. 1., et Sess. 25. cap. 2. de Ref.*, provisis de Canonicatibus in Cathedrali, et Beneficiis Curatis *Sess. 24. cap. 12. de ref.*, Magistris in Universitatibus *Sess. 25. cap. 2. de ref.*, nihil de Examinatoribus Synodalibus, Convisitatoribus, eorumque Secretario constituit.

Immo eadem S. Synodus accurate disserens de Judicum Synodalium qualitatibus *Sess. 25. cap. 10. de ref.*, ut ii in Synodis eligerentur idonei ad causas in gradu appellationis sibi delegandas a S. Sede judicandas, eis onus emittendæ professionis fidei non imponit.

Idipsum videtur de Examinatoribus Synodalibus observandum. S. quippe Synodus cupiens pro idoneis constituendis Parochis Viros præstantissimos deligi, qui Examinatorum munere fungerentur, nihil aliud eis imponit, quam ut *jurent omnes ad Sancta Dei Evangelia, se quacumque humana affectione postposita, fideliter munus exequuturos*. Bulla vero Pii IV. San. Mem. incip. *Injunctum* nullam de iis facit mentionem, licet ille Summus Pontifex exactum conficiat Cathalogum eorum, quos ad Fidei professionem emittendam per litteras suas adigebat.

Addi etiam potest quod Sapientissimus Pontifex Benedictus XIV. encyclicam dedit epistolam, quæ 28. est *in tom. 1. Bullarii*, qua Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis methodum indicavit eligendi Judices Synodales tum in Synodo, tum extra, et tamen Pontifex Ecclesiasticæ disciplinæ propugnator acerrimus, nihil in iis literis de Fidei professione per eos emittenda constituit.

Nihil igitur in jure constitutum reperitur, unde hoc onus expresse impositum examinatoribus, et judicibus synodalibus, convisitatoribus, eorumque secretario fuisse comperiatur.

Doctores etiam consulendos censui, et præsertim (ut cæteros silentio prætream) *Reiffenstuel lib. 1. decre-*

talium de summa trinitat. et fide cathol. §,8.de obligatione emittendæ Professionis fidei ,qui iis exacte numeratis,qui ad eam tenentur,nihil de iis dicit quos in suis precibus commemorat Promothor fiscalis . Hos pariter silentio prætereunt *Barbosa in Concil. Triden. sess.24. cap.* 12. *Garcias par.* 3. *cap.* 3. *de profes. fidei , et part.* 9. *cap.* 2. , ubi fuse disputat de Examinatoribus synodalibus , et *Fagnanus in cap. cum. sit* Cum vero magna apud sacrarum scientiarum peritos auctoritas sit Benedicti XIV. ejus opus de Diœcesana synodo attentius pervolvi , et licet erudite , et fuse disserat *lib.* 4. *cap.* 5., *et* 7. *de Examinat , et Judicibus synodal.* nullo tamen pacto quis de hoc onere loquitur .

Cum itaque neque ex Jure , neque ex Doctorum auctoritate ratio petatur , cur adstringi debeant Examinatores , Judicesque synodales (quod enim de synodalibus dicimus , Pro synodalibus apprime congruit) , convisitatores , eorumque secretarius ad fidei professionem emittendam posse videtur,eos ab hoc onere solutos esse renunciandos.

Quo vero ad consuetudinem tumEpiscopus , tum Capitulum , tum Promothor fiscalis , referunt , *Examinatores , et Judices Pro synodales , convisitatores, et secretarium numquam fidei professionem , sed tantum fidelitatis juramentum quoad primes emittere de more consuevisse* . Nec dissimilis observantia,quæ huc usque servata dicitur in comaclensi Ecclesia , invenitur in aliis Cathedralibus . Plurimis siquidem pervolutis peculiaribus synodis eorum Antistitum cura collectis , quorum summa est laus in Ecclesia Dei , nec vola , nec vestigium occurrit , unde colligi possit superius enumeratos ad fidei professionem esse evocandos .

VerumDubii resolutioni obstare fortasse videri potest decretum S. Romani Concilii habiti anno 1725. , in quo *sub titulo* 1. *de summa Trinitate , et fide Cathol. cap.* 1. „ ita decernitur „ *Fidei itaque professionem emit-*

emittant Episcopi , aliique de clero . . . . . novus Vicarius Generalis , Vicarii Foranei , Procuratores et Promothores Fisci Episcopalis Cancellarii , caeterique Ministri ejusdem Curiae .

Examinatores enim synodales , qui judicium instituunt de idoneitate promovendorum ad Beneficia Curata , et qui Episcopo præsto sunt in hac Episcopalis sollecitudinis parte procuranda , profecto curiæ Episcopalis Ministri esse videntur , saltem si nomen istud latiori sensu accipiatur. Eodem plane sensu Ministris curiæ accenseri posse videntur convisitatores , et qui eis ministrat secretarius . Illi enim jurisdictionem Episcopi externo foro administrant , cum S. Visitationem peragunt .

Difficilius tamen Ministris Curiæ accenseri possunt Judices synodales . Cum enim istis causarum cognitionem deleget S. Sedes Apostolica , et ad id constituti sint , ut sententias ab ordinariis prolatas non jure sibi indito , sed sibi toties delegato , quoties sibi causæ ab Apostolica sede committuntur, vel confirment , vel irritent profecto ipsius Episcopi , ejusque Curiæ. Ministri esse non poterunt , tum præsertim , quia in causa judicant jurisdictione delegata , majores Episcopo ipso sunt utpote Judices superiores . Hisce prænotatis , quatenus EE. PP. affirmative respondeant primo , quod subjiciam Dubio , videant quomodo dirimendum sit alterum quod proponam .

Profecto Examinatorum , et Judicum Pro Synodalium tamdiu durat munus , quamdiu ab Apostolica sede indultum fuerit , non enim jure suo Episcopus eos eligit , sed ex jure sibi tributo per S. sedis benignitatem , (nam illi qui eliguntur in synodo durant , donec sex ex electis superstites fuerint ad trad. per Bened. XIV. loco superius laudato) nec Episcopus anno elapso , quo isti officio suo functi sunt , facultatem petit eosdem confirmandi , sed creandi Examinatores , et Judices Pro-Synodales .

Si igitur Episcopus eos iterum eligat , quorum jam expiravit officium ; isti videntur de novo munus as-

sequuti, ita ut debeant iterum fidei professionem emittere, et ex pari ratione idipsum præstare tenentur Judices Pro-Synodales quatenus denuo eligantur quod æque dicendum videtur de Convisitatoribus, et Secretario, si æedem personæ in nova Diœcesis lustratione ab Episcopo deputentur.

At vero animadvertendum est tum Tridentinos Patres tum Pium IV. in sua Constitutione ideo fidei Professionem præscripsisse, ut quantum humana fragilitas sinit, certo constaret de orthodoxia fidei illius, qui ad aliquod ecclesiasticum munus eligitur, ne seso intromitterent in gregem Domini lupi rapaces, non parcentes gregi. Porro ad id dignoscendum sufficiens esse videtur semel emissa. fidei professio juramento firmata, prout ex formula tradita ab eodem laudato Pontifice.

Dubia igitur proponuntur.

I. An Examinatores, et Judices Pro - Synodales, Convisitatores, eorumque Secretarius teneantur ad Fidei Professionem emittendam in casu etc.

Et quatenus affirmative.

II. An teneantur eamdem fidei Professionem renovare quoties confirmantur in munere in casu etc.

Ad I., et II. Negative, nisi adsit contraria consuetudo, vel lex Synodali.

ROMANA COMMUTATIONIS VOLUNTATIS - Postremis tabulis anno 1683. obsignatis Angelus Angeletti legatum quadraginta unius Locorum Montium reliquit Ven: Sodalitio S. Mariæ in Urbe *Ab Hortu* nuncupatæ, ut ex eorum fructibus sex dotes annuatim distribuerentur puellis miserabilibus sive in saeculo, sive in domino nupturis. Summam pro qualibet dote juxta LL. MM. fructus in scutatis viginti quinque constituit; earumdem vero nominationem pertinere voluit ad suos haeredes, et successores in infinitum, unius tantum ex iisdem dotibus nominatione reservata ipsimet Sodalitio, sive ejus Curatoribus. Dotibus autem persolutis voluit pius testator, ut „*quel sopra più, che avanzerà del fruttato di detti Luoghi di Monte resti a beneficio di detta Compagnia per l' incomodo, che si prenderà nell'esiggere li frutti di detti Luoghi di Monte, e pagare le dette Doti.* *Sess. 22. Cap. 6. De Reform.*

Casum prævidit, quo annui LL. MM. reditus imminuerentur. Tunc enim reductionem praecepit quinque dotium, *che dovranno dare e nominare li detti miei Eredi, e loro successori a quel frutto, che di quel tempo saranno dd LL. di Monti, e con condizione che sempre resti in suo robore la dote di detta Compagnia di scudi venticinque con la Veste, e il sopra più che và a beneficio di detta Compagnia, e per l' incomodo dell'esigenza de' pagamenti di dette doti.*

Tractu temporis imminuti revera sunt LL. MM. reditus, ideoque imminutae quoque dotes ab haeredibus conferendae, redactaeque ad scutata 16, et obol. 50., firma tamen dote a Sodalitio praestanda in scut. 25., firmi-que scutatis tribus pro veste et emolumento pro exactione scut. 8., et obol. 18. Turbatis dein publicis Italiae rebus, Loca Montium haud amplius persoluta sunt, ideoque cessavit quoque eo tunc tempore quaevis dotium praestatio. Restituto tamen S. Sedi Sacratissimo Principe peracta fuit LL. MM. liquidatio, legatique pii fructus cohibiti sunt ad annua tantum scutata 57., et obol. 40. Quare pii testatoris haeredes dotium reductionem sodalitii moderatoribus ita proposuerunt, ut duo tantummodo in posterum con-

fer-

ferrentur dotes in scut. 25. pro earum qualibet, altera a Sodalitio, atque altera ab haeredibus nominanda, tria scutata eidem Sodalitio pro veste persolverentur, et reliqua scut. 4., et obol 40. idemmet sodalitium pro exactionis emolumento perciperet. Hanc tamen reductionem minime probavit Sodalitium cum salva quovis in casu superesse sibi velit scutata 8. et obol. 18. in sui laboris pro exactione emolumentum. Hinc haeredes preces huic S. Congregationi dederunt pro hujus rei compositione.

Pro Eminentissimo Urbis Vicario absente, quem de more ea de re jam exquisieram, haec habet in sua informatione R. P. D. Vicesgerens postquam eorum, quae in facti specie exposui, veritatem confirmavit „ *Qua in re, meum aperiendo sensum, nil justius invenio, quam ad modum actualium redituum dotes ad duas dumtaxat reducantur, salvo vestis valore in scut. 3. pro dote a Sodalitio conferenda, ut haeredes pii fundatoris proponunt, quod est consentaneum ad ejus in fundatione panditam voluntatem. Si pro augendo numero dotes in minori summa scut. 25. decurtarentur, ineffi-caces illae essent pro puellae subsidio, sive ipsa in saeculo, sive in domino nubat: Nec magni negocii est Sodalitii contradictio in diminuenda mercede exactionis a scut. 8. 18., quantum tunc loca Montium in eorum manebant integritate percipiebat, ad scut. 4. 40 quae reliqua nunc sunt, detracta importantia dotium, et vestis Jure suo venit: ut imminutis reditibus, et exactionis incommodo quae nunc de trimestre in trimestre perficitur decrescere quoque debeat exactionis praemium Caeterum sodalitium jam habet exactorem annuo stipendio pro universis suis reditibus redigendis constitutum, nec grave onus ei erit, si quater in anno se conferat ad Aerarium; satis compensatum videtur incommodum, si pro unaquaque vice scut. exigat unum, et obolos decem. Qua de re omnibus in unum collectis compositionem ab haeredibus legati pii fundatoris sodalitio porrectum ab EE. VV. approbandam non immerito putarem.*

Sacrosancta Tridentina Synodus *cit. Sess. 22. Cap. 6. de Reform.* ultimas testatorum voluntates nonnisi ex ja-

justa, ac necessaria causa commutandas esse constituit. Atque haec S Congregatio Concilii decretis maxime inhaerendo piarum defunctorum dispositionum nonnisi ex perspecta necessitate, vel evidenti Ecclesiae utilitate commutationem indulsit. Hasce ergo regulas prosequentes videre est, num in exposita facti specie hujusmodi concurrat necessitatis, vel utilitatis causa, ut testatoris voluntatis commutationi locus esse possit. Voluit autem testator, ut ex annuis LL. MM. fructibus *se ne diano ogni anno in perpetuo sei doti di scudi venticinque l' una*. Si vero *li frutti di essi si riducessero a minor somma* tunc praecepit ut *riduchino le cinque doti, che dovranno dare, e nominare li detti miei Eredi . . . . a quel frutto che di quel tempo saranno detti LL. di Monti*, firma tamen dote a Sodalitio conferenda in scut. 25. cum veste. Locorum ergo Montium fructus imminuti cum sint dotium quoque reductioni locum esse dicendum juxta S. Congregationis praxim, ac prae aliis *in Romana supplementi et Reductionis* 23. *Jan.* 1802. *et in Civitat. Castell.* 19. *Jul.* 1806. Quod quidem magis obtinere debet in casu, quia testator ipse reductionem dotium aperte praecepit, si fructus aliquando imminuti fuissent. At duplex in casu haberi posset reductio: vel dotium numerus reducendus esset, ut congrua cuilibet doti remaneat assignatio, vel assignationes ipsae essent reducendae, ut dotium numerus a testatore constitutus integer perseveret. Pii fundatoris haeredes dotium numerum reduci postulant, ut ex iis dotatae puellae aliquid percipiant, quod eorum necessitatibus aliquo modo provideat. At si ex scut. 57., et obol. 40., quae nunc tantum remanent pro omnibus dotibus veste ac exactoris emolumento, essent adhuc sex dotes assignandae, quid minimum singulis ex puellis pro dote tribueretur, quod vix aut ne vix quidem dos appellari posset; cum nullatenus par dicendum foret oneribus, quibus ferendis dos ipsa constituitur. Quare opportunius ipsi putant, ac R. P. D. Vicesgerens id plenissime probat, ut dotium potius numerus reducatur, ac duo tantum singulis annis dotentur puellae cum viginti quinque scutatis a testa-

tore constitutis. Facile patiuntur, ut Sodalitium suam unius dotis nominationem retineat, ipsis autem non quinque, ut prius erat, sed unius tantum dotis nominatio remaneat. Atque ita in dotium præstationibus scutatis quinquaginta erogatis, ex tribus aliis scutatis vestis de more persolveretur, aliaque, quæ supersunt, scutata quatuor, ac oboli quadraginta Ven. Sodalitio pro exactionis emolumento remanerent. Quod quidem satis superque hæredibus videtur pro incommodo, quod in exactione habere potest Sodalitium, nec aliter sentit R. P. D. Vicesgerens, prout patet ex ipsius informatione, quam superius exscripsi.

Pii vero confratres parum, aut nihil solliciti videntur de reductionis qualitate. Quod autem maxime quærunt illud est, ut salva sibi nominatione unius ex dotibus scutatorum 25., quæ ex testatoris voluntate nulli reductioni quovis in casu subesse debet, emolumentum pro exactione, quod in scut. 8., et obol. 18. percipere solent, minime imminuatur. Et sane quidem nonnihil roboris Sodalitii petitioni accedere videtur ex eadem pii testatoris dispositione. Voluit siquidem ipse, ut, si LL. MM. fructus aliquando imminuerentur, dotes quoque reducendæ forent, quarum nominationem hæredibus relinquebat, at statuit omnino, *che resti in suò robore il sopra più, che và in benefizio di detta Compagnia, e per l'incomodo dell' esigenza de' pagamenti di dette doti*. Ex ea enim dispositione videtur, testatorem salvum semper voluisse emolumentum Sodalitio debitum non pro exactionis stipendio tantum, sed etiam, ut utilitatem aliquam ex ipsa sua dispositione perciperet Sodalitium. Et quamvis illud emolumenti reipsa non taxaverit, aperte tamen significavit suam ea in re voluntatem, ut scilicet sodalitium percipere*t quel sopra più, che avanzerà del fruttato di detti LL. di Monte*; idque ex tractu temporis taxatum extitit in scut. 8., et obol. 18., quæ ex LL. MM. fructibus supererant piis legatis satisfactis. Eamque pecuniæ vim percepit Sodalitium, licet postea LL. MM. fructus essent imminuti.

Hu-

Hujusmodi ergo quæstio est, quæ vobis PP. EE. dirimenda proponitur in hac dubii formula.

An, et quomodo locus sit reductioni in casu ec.

Non proposita cum sequenti.

SENOGALLIEN. MISSAE CONVENTUALIS. Joseph Sacerdos Cagnis anno 1819. legitime vigore Bullæ Pontificiæ Canonicatum obtinuit Collegiatæ S. Justinæ sitæ in oppido Mondulfi, Senogalliensis Diœcesis. Titulum sine re tamen est assecutus Orator, quia reditus omnes obtenti Canonicatus vi legum transacti Regiminis ærario primum, dein *all' appannaggio* devoluti sunt. Cum vero elapso anno contigerit vacatio alterius Canonicatus ejusdem Collegiatæ jurispatronatus Capituli, indulgentia Sanctissimi Principis Domini N. Papæ Pii VII. ejus collatio mansit in suspenso, eo plane consilio, ut fructus omnes in Canonicos, et Beneficiarios titulum sine re eadem de causa habentes dividerentur, juxta dignitatem, et pro rata fructuum assecutorum Missarum onera adimplerentur. *Sess. 24. cap. 15. de Ref.*

Onere gravatur Orator celebrandi Missas pro Benefactoribus inhærentes Canonicatui, cujus reditus sunt distracti, et ab alio percipiuntur, hinc ab EE. VV. enixe postulat exemptionem a celebratione harum Missarum, firmo remanente implemento Missarum, et onerum adnexorum alteri Canonicatui, cujus fructuum pars cedit Oratori.

De more S. Congregationis literas dedi Eminentissimo Episcopo, cujus transcribo responsum „ Si qua un-
„ quam extitit ratio indulgendæ exonerationis a ce-
„ lebrandis Missis alicui Beneficio adnexis, ea pro-
„ fecto favore Oratoris Canonici Cagnis plene militat,

„ quippe is nomine tenus Canonici titulo decoratus ,
„ quin fructus aliquos ex canonicatu , quem legi-
„ time obtinuit , uti demonstrat adjunctum Bullæ
„ exemplar , percipiat . Quandoquidem bona om-
„ nia ad illum Canonicatum spectantia , sicuti cu-
„ juscumque harum Provinciarum Collegiatæ in vim
„ notarum legum anteacti Regiminis ad publicum
„ ærarium , ac dein *al'appannaggio* , ut ajunt, devo-
„ luta fuere . . . Rata fructuum illius Canonicatus
„ Oratori assignata valde exigua est , ac vix attingit
„ annua viginti scuta , quapropter a ratione minime
„ obsonum est , si ex supremi hujus Ordinis indul-
„ gentia , onus, de quo in adnexis precibus, ei remit-
„ tatur , firma tamen manente obligatione celebran-
„ di Sacra pro Benefactoribus , et alia canonicatui
„ adnexa pro rata fructuum eidem Oratori assigna-
„ torum . „

Et re quidem vera nullum prorsus commodum ex hoc Canonicatu in Oratorem redundat præter titulum , et nulla ne exigua quidem pars ejusdem canonicatus redituum illi obvenit , cum omnes lucretur Princeps Eugenius , quo in casu vulgatæ sunt apud omnes juris regulæ, uti *reg.* 10. *ff. secundum naturam est, commoda cujusque rei eum sequi, quem sequuntur incommoda , et* 55. *in* 6., *qui sentit onus, sentire debet commodum , et e contra* ,

Confirmat Orator suam instantiam ex praxi hujus S. Congregationis , quæ solet benigne annuere Capitulorum postulationibus , eaque exemit a quotidiana celebratione Missarum Conventualium pro Benefactoribus , attenta reditnum tenuitate , reduxitque ad solos dies festos de præcepto , ut in *Placentina Missae Conventualis* 30. *Julii* 1796. , *in Ariminen.* 18. *Septembris* 1751 , *in Castanen. Missae Conventualis , et pro populo* 20. *Septembris* 1794. , *in Firmana Servitii Chori, et Reductionis Missae Conventualis die* 20. *Septembris* 1817. , *in Terracinen.* , *seu Privernen. Missae Conventualis* 19. *Septembris ann.* 1772. , ast si

pro

pro tenuitate reditnum Missæ Conventualis numerus diminutus est ad solos dies festos de præcepto, si nulli sunt reditus, et perierunt omnes, æquissimum est oneribus Canonicatui impositis eximere Oratorem.

Verum nonnulla sunt, quæ postulationi Oratoris obicem ponere videntur. In omnibus Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, et Collegiatis quotidie præter divinum Officium Missam Conventualem celebrandam esse pro Benefactoribus clare inferri potest *ex cap. Cum creatura de Celebratione Missarum*, et non solum celebrandam esse, verum etiam applicandam constans fuit S. Congregationis sententia, ut in *Squilacen.* 17. *Martii* 1714., *in Camerinen.* 9 *Junii ejusdem anni*, *in Terracinen.* 18. *Martii* 1719, expresseque dein demandavit S. M. Bened. XIV. *in Constit. Cum semper oblatas ad diem* 19. *Augus.* 1744. Jam vero, si in casu Oratoris preces erunt in pretio habendæ, in Collegiata Mondulfi toties deficiet Missa Conventualis, quoties celebrandi, applicandique onus gravabit Oratorem, cum cæteri Canonici hujusmodi gravamine sint omnino exempti. His addi potest, quod quando Orator Canonicatum petiit, ejusque possessionem virtute Litterarum Apostolicarum est assecutus, reditus jam mancipati erant favore *dell'appannaggio*, quod non poterat ignorare Orator. Si igitur hisce non obstantibus Canonicatum petiit, facto probavit, se velle ejus onera sustinere. Præterea non omnino obtinet assertio, habere Oratorem titulum sine re, percipit modo scut. annua 20. ex suppressione alterius Canonicatus, quæ illi unice intuitu inopiæ reditnum Canonicatus assignata sunt.

Præ oculis tamen habeant EE.PP., Capitulum Collegiatæ Mondulphi favore Oratoris consensum præbere pro venia applicationis Missarum Conventualium, quas pro Turno celebrare deberet, dummodo tamen majori onere non gravetur Capitulum in hac exemptione applicationis, et Orator non liberetur a celebratione Missarum,

quas, ut hebdomadarius in certis diebus debet celebrare .

Dubium igitur dirimendum erit .

An Orator sit eximendus ab onere applicationis Missarum Conventualium in casu ec.

Die 21.

Die Sabathi 21. *Septembris* 1822. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.*

Sess. 22. cap. 1. de Ref.

ROMANA COMMUTATIONIS VOLUNTATIS.

Dub. An, *et quomodo sit locus reductioni in casu etc.*

Affirmative juxta votum D. Vicesgerentis.

Sess. 24. cap. 15 de Ref.

SENOGALLIEN. MISSAE CONVENTUALIS.

Dubium.

An Orator sit eximendus ab onere applicationis Missarum Conventualium in casu etc.

Negative.

BRA-

Sess.24 cap.1.3 et5.de Ref.Matri.

BRACHAREN. MATRIMONII. Franciscus Laurentius de Cruz, et Dominica Joanna conjuges e Paræcia S. Petri de Seixas Archidiæcesis Bracharen. in Lusitania, et Joseph de Arantes ejusdem Paræciæ Rector nuptias conciliarunt inter Mariam DasDores Francisci, et Dominicæ filiam, et Joachimum Josephum Rectoris fratrem ann. 36. Cum vero illa nondum tertiumdecimum ætatis explevisset annum, neque ad plenam pubertatem pervenisset, conventum est inter Parentes Sponsæ, et Rectorem, ne intra biennium Matrimonium consummaretur. Ex processu vero non liquido constat, utrum sponso ante Matrimonium conditio isthæc fuerit manifestata.

Quatuor tantum elapsis diebus a conciliatis nuptiis Matrimonium, dispensatis denunciationibus, celebratum fuit in faciem Ecclesiæ; Rectoris domum petierunt Sponsi, tum religiosam peregrinationem ad sanctuarium *del Buon Gesù* inierunt. Verum cum ante biennium Vir Matrimonium consummare vellet, mulier aufugit, et apud *Innocentiam Rosam* Solteira se contulit, dein paternos lares petiit, neque amplius cum Viro habitavit.

Postea Matrimonii nullitatis judicium coram Ordinario Mulier instituit, dein, mutato consilio, preces SSmo D. N. obtulit affirmans Matrimonium per vim, et metum fuisse contractum, numquam consummatum, adeoque Apostolicam dispensationem exorabat. Hujusmodi preces huic amplissimo Ordini ablegatæ de more Archiepiscopo remissæ fuerunt, ut processum conficeret super non consummatione Matrimonii, et Canonicis causis tam assertæ nullitatis, quam dispensationis; servatis adamussim omnibus, quæ præscripta sunt in *const. De Miseratione*.

Munere suo functus est Archiepiscopus, et Processum remisit sententiam suam hisce verbis aperiens „*Matrimonium, invita Oratrice, celebratum esse, et huc usque carnali copula non consummatum. Et quoniam nulla ex salutaribus iis, quiin Matrimonio desiderantur effectibus, ex hujusmodi Matrimonio consequi, nullaque adsit in futurum spes. Oratricem idcirco imploratae Dispensationis Apostolicae beneficio*

cio dignum arbitror „ Causa igitur hodierna die Vobis, EE. PP., proponitur distributis allegationibus a Maria Das Dores, et Animadversionibus Defensoris Matrimonii, silente Viro.

Antequam de nullitate, seu dispensatione agam operæ pretium est præmonere, quod Matrimonii Defensor animadvertit, Processum tribus ex capitibus nullitate laborare. *Primum* est, quod contra *Benedictinam Constitutionem* Defensor non fuerit deputatus initio processus, ita ut nonnulli Testes examen substinuerint absque Defensoris præsentia. Verum quum nihil contra eos hic opposuerit, quamvis rogatus, videant, EE. PP., utrum sanata dicenda sit hæc nullitas, præsertim quum alii testes pro muliere deposuerint, adstante Matrimonii Defensore. Altera nullitas deducitur ab interrogatoriis, quæ non exhibuit Sacramenti assertor. Ad Vos, EE. PP., vero interpretari pertinet laudatæ Constitutionis genuina verba quæ hic refero „ *Ad officium autem defensoris spectabit in judicium venire, quotiescumque contigerit Matrimoniales causas super validitate, vel nullitate coram legitimo judice disceptari, eumque oportebit in quolibet actu judiciali citari, adesse examini testium voce, et scriptis; Matrimonii validitatem tueri, eaque omnia deducere, quae ad Matrimonium sustinendum necessaria censebit.*

Accurate hæc omnia impleta sunt, quum ne unus quidem actus, inaudito Matrimonii Defensore, post ejus electionem peractus fuerit, imo, eo adstante, et testes examinis periculum subjierunt, et Mulieris corporis a Peritis facta est recognitio, nec non in scriptis coram Archiepiscopo Matrimonii validitatem vindicavit. *Tertium* demum Processus nullitatis caput juxta animadversiones defensoris in eo stat, ut deficiat septimæ manus juramentum, et quod inspectio corporis a matronis facta fuerit, minime citato Viro, et Defensore Matrimonii, neque adhibito balneo. In processu vero est depositio parentum Mulieris, et plurium testium, qui septimæ manus deficientiam supplere videntur. Ad corrigendum, vel ad firmandum primum inspectionis experimentum Peri-

riti quoque Mulieris corpus recognoverunt , cui experimento nedum citatus sed adstans fuit Matrimonii Defensor, quod novum , et non laudabile est . Hæc præmonenda erant quoad extrinsecum , ad intrinseca nunc causæ momenta descendam .

Sub duplici *Dubii* formula causa proponitur . *In primo* enim agitur de nullitate Matrimonii ex vi , et metu, *Alterum* dispensationem Matrimonii rati , et non consummati respicit .

Mariæ Defensor primo loco probat irritum , et nullum esse Matrimonium per vim , et metum contractum, quum in hoc Sacramento requiratur consensus, et libertas *Cap. Cum locum* 14.*Cap. Venien.* 15.*Cap. Consultationi 27. de Sponsal. Cosc. de Separat. Thori lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 1. Ad hunc metum probandum plura affert adminicula , ætatem Mulieris , quæ non excedebat tertium decimum annum , ætatem vero Viri fere quadragenariam,Matrimonii præcipitantiam ostiis Ecclesiæ fere clausis celebrati , Mulieris aversionem tam ante , quam post Matrimonii celebrationem , conditionem demum de non conjungendis corporibus per biennium , quæ omnia simul juncta semiplenam probationem inducunt . Ad testium depositionem dein se convertit , et eorum unisona depositione probare nititur Matrimonii nullitatem . Octo enim sunt Testes ,partim de publica voce,et fama partim de auditu , qui metum fuisse incussum Mulieri asserunt . His addit utriusque Parentis depositionem juramento firmatam , qui contra seipsos affirmare non dubitarunt, se metus Auctores fuisse una cum Mulieris Amitis , quæ depositiones plenam efformant probationem . *Barbos. Vot. Decis. lib. II. vot.* 16. *Rot. in Recent. p.* 1. *decis.* 643. *nu.* 18., *et par.* 18. *tom.* 1. *decis.* 373. *nu.* 13. *et seq. Sacr. Congreg. in Theatina Matrim.* 16. *Martii* 1771.

Præterea Mariæ Defensor Testes a Viro inductos excludit tum quia de communi fama tantum asserant , tum quia pauciores illorum , qui , instante Muliere, fuerunt examinati , tum quia plus creditur duobus Testibus de vi , et violentia deponentibus , quam plurimis de spontanea voluntate , *Innocent. in cap.*

Su-

Super hoc De Renunciat. Sanchez. de Matr. lib. 4. dis. 27. nu 1. Barbos. vot. decis. lib. 2. vot. 16

Ad metus qualitatem quod attinet, in pretio quam maxime habendum asserit, et sexum, et ætatem, et personæ conditionem, ut judices metiri possint, utrum metus incussus sit vere cadens in Virum constantem. Maria non excedebat tertium decimum ætatis annum, natura debilis, quum ad plenam pubertatem non pervenerat, ei omnium accessus interdictus, quoniam *la tennero con gran riguardo, affinchè non parlasse con persona alcuna*; Quæ omnia plurimi ad metus qualitatem æstimandam valent.

Contra vero Matrimonii Defensor pro validitate plurima affert. Ait enim duo extrema esse probanda, ut Matrimonium nullum declaretur ex causa vis, et metus. *Primum* de metu illato, *secundum* quod metus iste sit cadens in constantem Virum, qui consensum excludat ab actu. Utrumque negat in casu. Metus definitur ab Ulpiano in *leg. 1. ff. De eo quod metus Causa* ,, *Instantis periculi, vel futuri causa mentis trepidatio*, et cum sit res, quæ animum afficit, concludentibus, et gravibus conjecturis probari debet. Probationes vero ait non esse tanti ponderis, ut omnem excludant dubitationem. Testes enim, qui afferuntur a Muliere, vagi plerique sunt, neque deponunt de facto proprio, quibus opponuntur plures Testes a Viro allati. In hoc vero Testium conflictu magis credendum est, iis, qui pro validitate deponunt, cum neutri de facto proprio testantur *Schamalzgrueber Jus Eccles. tom. 1. par. 5 tit. 40. §. 3. num. 13.*

Et si etiam metus probatio consisteret, non ille tanti esset, ut consensum ab actu removeret, quippe qui verbales tantum minas exhibebat. At metus *non jactationibus tantum, vel contestationibus, sed atrocitate facti* probari convenit ex *text. in leg. Metum Cod. De his quae vi, metusve causa*. Igitur metus debet esse gravis in se, et quod certo immineat *Reintfenst. Jus canon. lib. 1. tit. 40. §. 2.* Imo continere debet mortis, vel cruciatus metum ex *text. in Capit. Cum dilectus 6. De his, quae vi, et metu*. At metus a Parentibus incussus erat ,, *che la porterebbe seco in*

compagna, e *la farebbe lavorare con i Campagnoli, e la Zia, e Commare non le darebbe niente* „ Levis igitur, concludit Matrimonii assertor, est hic metus non cadens in constantem Virum, neque sufficiens ad irritum reddendum Matrimonium.

Quod si deficeret consensus in actu celebrationis Matrimonii, ea quæ sequuta sunt, ratihabitionem Mulieris probant. Hæc enim post Matrimonium cum viro cohabitavit, cum illo peregrinationem instituit ad Sanctuarium *del Buon Gesù*. Post Matrimonium Nuptiale Instrumentum dotis stipulatum fuit, in quo Maria non solum se obligavit, imo se subscripsit. Nec desunt plures Testes, qui de concordia inter Conjuges deponunt, quæ omnia satis per se videntur ad ratihabendum Matrimonium, quamvis in actu celebrationis consensus defuisset.

Quoad alterum *Dubium* super dispensatione Mariæ Defensor duo probare conatur, non consummationem scilicet, et justam dispensandi causam. Primum demonstrat, ex jurata depositione tresdecim Testium, nec non ex jurata assertione Mulieris, ejusdemque Patris. Affert quoque tres Testes, qui deponunt a Viromet audivisse, numquam consummatum fuisse Matrimonium. His omnibus addit duas corporis inspectiones, alteram a matronis, seu Obstetricibus, alteram a viris peritis factam, qui omnes uno ore juramento affirmant Mariam virginitatis florem numquam amisisse. Quibus probationibus etiamsi Vir jurejurando contrarium asserat, fides potius est adhibenda *ex cap. Proposuisti de probat.*

Causa vero dispensandi ponitur ab Defensore Mulieris in violentia adhibita ad contrahendum Matrimonium, in aversione contra Virum irruentis animi, cum quo numquam affectu maritali jungi posset, unde proximum esset peccati periculum.

Matrimonii Defensor e contrario utrumque negat. Asserit primo non constare de non consummatione quum Vir jurejurando affirmet perfectam copulam inter eos fuisse, et quum in casu non agatur de viri impotentia præferendum est hujus testimonium, quam Mulieris *Can. 3. Si quis acceperit caus. 33. quaest.*

quaest. 1. *Cap. Accepisti* 1. *De frigid.* . Excludit præterea censuram *cap. Proposuisti*. Namque contendit ibi agi de Muliere, quæ asserat non esse a Viro cognitam, nec potuisse cognosci. Nullam, irritumque dicit utrumque experimentum de Virginitate; Namque primum peractum fuit non citato Viro, ac Defensore Matrimonii, neque constat utrum adhibitum fuerit balneum. Alterum quoque nullum esse declarandum tum quia desideratur Viri citatio, tum quia Periti laconice nimis sese expediunt, quia exprimant verá virginitatis signa.

Ad Testes opponit, nihil eorum depositionem valere contra præsumptionem consummationis, præsertim cum loquantur de unico casu, quo vir non potuit Matrimonium consummare, quin referant de aliis diebus, quibus illud poterat perficere. Causam demum dispensandi nullam adesse animadvertit. Nam coactionem in facto non existere probavit, neque in jure aliquid valet, ut Matrimonium dispensetur. Hæc enim vis, si in facto non probetur, resolvitur in dissensu interno, qui a Canonibus in foro externo non præsumitur, ideoque concludit, dispensationis gratiam non esse indulgendam. Plura vero habent EE PP, in utraque allegatione; dirimenda igitur erunt.

Dubia.

I. *An constet de nullitate Matrimonii in casu* ec,
II. *An constet de Matrimonio rato, et non consummato, nec non de canonicis causis consulendi Sanctissimo pro dispensatione in casu* etc.

Dilata ad utramque, et reproponatur post aquas cum iisdem.

Sess. 24. cap. 17. de Reform.

ÆSINA BENEFICII. Ut Ecclesiæ Collegiatæ suæ Patriæ decori, ac cultui, suorumque Concivium bono prospiceret Sacerdos Franciscus Giandolini ex Oppido Massatii Aesinæ Diœcesis supremis Tabulis anni 1709 ex universa sua hæreditate Beneficium erigendum reliquit. Hæc sunt Testamenti verba „ *Istituisco,* „ *e voglio, che si faccia con detta mia Eredità un Be-* „ *neficio nella Chiesa di S. Leonardo di questo luogo* „ *sotto il titolo di S. Antonio di Padova con obligo al* „ *medesimo Signor Beneficiato di recitare l'ufficio Di-* „ *vino in Coro alternativamente con gli altri Signo-* „ *ri Beneficiati, come si prattica al presente, com'* „ *anche di suonare l'organo, e con quello risponde-* „ *re, e cantare al Coro, se non si può di canto* „ *figurato, almeno di canto fermo, secondo le oc-* „ *occasioni, e che si potrà; e perciò voglio, che tal* „ *nomina di detto Beneficiato, o Maestro di Cap-* „ *pella sempre, ed in perpetuo spetti, e sia del* „ *Signor Arciprete, e Signori Beneficiati di detta* „ *Chiesa, quali avranno la bontà di fare detta ele-* „ *zione per voti segreti, ed in persona di qual-* „ *che Paesano, quando vi sia, altrimenti in* „ *qualche Forastiere, che sia atto a suonare, e* „ *cantare, ed anco ad insegnare ad altri, che vor-* „ *ranno attendere a detta virtù, con quell' emolumento* „ *poi che potrà esiggere da chi anderà ad impara-* „ *re, e ciò intendo di fare a maggior gloria di Sua* „ *Divina Maestà, per il buon servizio della Chie-* „ *sa di Dio, ed onorevolezza della Patria* „.

Primam Beneficii vacationem, quam quinque aliæ subsequtæ sunt, exhibent acta capitularia Collegiatæ de anno 1723., in qua Dominicus Angelini, ex oppido Massacci „ *con l' attestazione del Signor Santi Maestro di Cappella di Jesi* „ fuit electus. *Altera* contigit de anno 1736. in eaque, nullo Indigena concurrente, nominationem obtinuit Cassianus Ceccaroni Imolensis. *Tertia* successit anno 1741., et electus fuit Petrus Joannes Sebastianelli ex Oppido Massaccii. Sequenti anno 1742. *quarta* locum habuit, in qua cum Franciscus Olivieri Indigena inhabilis a Magistro Musices fuisset repertus, electionis suffragium

gium obtinuit Camillus Tarulli Mathelicensis, qui, mutato statim consilio, renuit Beneficii possessionem adipisci, unde pro *quinta* vice nominationem est assecutus Philippus Ajuti Forosemproniensis. *Sexta* demum electione fuit collatum Beneficium Nicolao Bonanni de anno 1766. ex eodem Oppido Massacci, , qui illud retinuit usque ad annum 1821. quo ad plures concessit.

Quinquennio ante vacationem, quam gravis Bonanni ætas vicinam præsignabat, Archipresbyter, et Canonici SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO preces dederunt exponentes „ *hanno essi il dritto di nominare un Individuo del Paese, quando ci sia, ALTRIMENTI UN FORASTIERE* „ Eumque exorarunt *di autorizzarli a procedere alla sudetta nomina nella persona più esperta . . . sciegliendo il miglior soggetto, che possa trovarsi, SIA FRA' LI PAESANI, SIA FRA' LI FORASTIERI.*

Summus Pontifex ita supplicationem excepit, ut quo fieri posset, sarta tectaque pii Fundatoris dispositio servaretur. En Rescripti verba diei 7. Novembris 1816.

„ *Sanctissimus, perpensis expositis, acceptisque relatione, et voto R. Domini Vicarii Capitularis Aesii, quoties novae Musicorum Praefecti locus fiet electioni, expertusque vir inter Cives Terrae Massatii ad hoc substinendum munus non adsit, ut majori Ecclesiae Cultui provideatur, ac Juventus Divino addicta servitio excoli valeat juxta Sacerdotis Joannis Francisci Giandolini vota, utque in hujusmodi Electione ineunda quaevis in posterum jurgia tollantur, benigne facultatem Oratoribus indulsit, alios quoque inter extraneos ad concursum admittendi, eumque seligendi, qui ad tramites Piae Institutionis necessariis polleat requisitis, et conditionibus, ac majora obtinuerit suffragia, contrariisque quibuscumque non obstantibus* „.

Sed quia forsan Pontificium Rescriptum satis non arrisit Capitulo, novas illud dedit preces petens „ *doversi sempre, ed inogni caso occorrendo: procedere alla nomina del Canonicato Giandolini per via di concorso tanto degli originarii, quanto de' Stranieri* „ infelici tamen exitu, cum post exquisitum Eminentis-

tissimi Episcopi votum fuerint preces dimissæ rescripto diei 12 Martii 1818. RELATUM.

Spem nihilominus non abjecit Capitulum, indicendi concursum una simul Indigenarum, et Exterorum; hinc tertio iteravit preces, vix sequuto Bonanni obitu, in quibus postulavit „ *Una dichiarazione ampliativa del succennato Rescritto, la quale stabilisca in termini indubitabili, che i concorrenti Patrii, debbano essere preferiti nel solo caso di parità di merito ogli aspiranti Forastieri* „. His precibus non aliud datum est responsum sub die 26. Julii 1821. quam „ NON INDIGERE, AC SATIS PROVISUM „

Felicius tamen Canonicis cessit, cum quarto demum renovarunt preces, iterum postulantes „ *Si debba procedere all' elezzione del nuovo Rettore, mediante il concorso, che al medesimo concorso si debbano ammettere Forastieri, e Paesani insieme, e che il Paesano a merito uguale debba essere preferito al Forastiere* „ Novum enim prodiit Rescriptum sub die 19. Augusti ejusdem anni „ *Sanctissimus, perpensis expositis, praevia confirmatione Rescripti diei 7. Novembris 1816., illudque declarando benigne mandavit, ut Rectoris, de quo in precibus, electionem semper concursus praecedat, ut concursui simul indigenae, alienigenaeque admittantur, et ut in casu meritorum aequalium semper praeferantur indigenae. Contrariis quibuscunque minime obstantibus* „.

Dum hæc agebantur jam in exitu anni 1817. Clericus Gaspar Cerioni ex Oppido Massaccii, putans se omnibus qualitatibus a Fundatore præscriptis pollere, judicialiter denunciaverat Capitulo, ne nihil innovaret contra legem Fundationis; ac statim post obitum Bonanni supplici libello nominationem a Capitulo exoravit, et postea instetit coram Episcopali Curia pro obtinenda canonica Institutione, renovata contra Capitulum judiciali protestatione. Hæc omnia acta sunt antequam novissimum Rescriptum SSmi diei 19. Augusti præteriti anni prodiret. His fretus Clericus Cerioni statim postulavit reportationem superius laudati Rescripti coram R. P. D. Audito-

re

re SSmi, qui in Partium contradictorio ita decrevit „ *Remisit causam, et causas, de quibus agitur quoad omnes, et omnia ad S. Congregationem Concilii cum omnibus facultatibus necessariis. et opportunis, et cum Clausula de Aperitione Oris adversus tam unum, quam alterum Rescriptum Mensis Novembris* 1816., *et Mensis Augusti* 1821., *nec non capiendi quamcumque provisionem etiam in exordio litis parte praesente.*

Hæc in facto præmonenda duxi ad faciliorem causæ definitionem, nunc cursim attingam rationum momenta, quæ super *duobus* concordatis *Dubiis* fusius afferuntur in distributis ab utraque parte allegationibus.

Clerici Cerioni Defensor sibi favere putat primum SSmi Rescriptum diei 7. Novembris 1816., in quo conditio posita est „ *quoties expertus Vir inter Cives Terrae Massaccii ad hoc sustinendum munus non adfuit* „ Cum enim in suo Cliente Indigena requisita a Fundatore præscripta concurrere tueatur, hinc laudatum Rescriptum minime ipsi obesse, sed imo plurimum favere defendit.

Ast totis viribus oppugnat novissimum Rescriptum *diei* 19. *Augusti* 1821., utpote apprime contrarium legi Fundatoris, dum alienigenis a Pio Testatore vocatis in casu tantum deficientiæ Incolarum, una simul concurrendi jus tribuit. Ideo vero Capitulum hujusmodi gratiam, qua Testatoris voluntas, ac tertii jura lædebantur, obtinuit, quia in supplici libello plura tacuit, quæ exponenda erant, alia narravit, quin vera reperiantur. Hoc in casu Gratia, quæ obreptionis, ac subreptionis vitio laborat extraordinario *Aperitionis Oris* remedio est revocanda ad tradita in *Cap. Super literis De Rescriptis* Rota *in Verulana Gymnasii Franchi super Aperit. Oris* 5. *Decembris* 1817. §. 4. *cor. Bussio*.

Tacuit siquidem quod in simillimis precibus sub die 12. Martii 1818 post accuratam Emi Episcopi relationem Rescriptum prodiit „ *Relatum* „ Tacuit litis pendentiam a Clerico Cerioni, contradicente Capitulo contestatam. Tacuit demum jus jam quæsitum ab ipso Cerioni, qui unicus erat qualificatus juxta

mentem

mentem Fundatoris, unicus aderat oppositor, qui jam ab Episcopali Curia decretum pro institutione obtinuerat.

Falso autem Summo Pontifici narratum est, Cerionum „ *hà il solo requisito di essere Paesano, essendo inespertissimo in tutt' altro* „ cum de ejus moribus, deque illius scientia Philarmonicæ Artis constat ex pluribus documentis, ejusque qualitates latere non poterant Capitulo, apud quod per plures annos in locum decrepiti Bonanni suam impenderat operam.

Capituli Defensor postquam a quovis vitio obreptionis, et subreptionis vindicavit primum rescriptum diei 7. Novembris 1816. hanc ipsam accusationem repellit a novissimo Rescripto anni 1821., quia in eo Summus Pontifex nihil de novo concessit, sed tantum præcedentem gratiam confirmavit, et clarius declaravit. Quo quidem in casu simplicis declarationis, quæ ex jure promanat, Pontificem errasse nefas esset assere ad *Text. in Leg. fin Cod. de Legit.*, docuitque Rota *coram Olivatio decis.* 320. *num.* 23., *et in Gnesnen. Archipresbyteratus* 16. *Februarii* 1759. §. 4. *coram Figueroa*.

Negat vero aliquid reticitum in precibus fuisse, quia in iis non nuda factorum exposita fuit series, sed etiam documenta exhibita, unde Summus Pontifex certam habuit scientiam, ex qua obreptionis, et subreptionis vitium excluditur. Idque præsertim locum habet quoad pendentiam litis, cum judicialis instantiæ Cerioni copia fuerit exhibita.

Quin obesse possit, quod in precibus non fuerit expressum bis Canonicos a petita declaratione Rescripti anni 1816. fuisse rejectos per Rescriptum - *Relatum* - alterumque - *Non indigere, et satis provisum* -. Si enim præcise hæc narrata minime fuerunt, satis tamen indicata his verbis supplicis libelli - *antecedentemente giudicò la Santità Vostra non essere necessaria una dichiarazione* - quæ quidem verba si comprendere nequeant expressam rejectionem in Rescripto - *Relatum* - saltem supplere poterant silentium quoad Rescriptum - *Non indigere* -.

Negat demum Capituli Defensor necessarium fuisse, men-

mentionem facere de jure quæsito favore Clerici Cerioni. Etsi enim verum esset illum unicum esse juxta Testatoris voluntatem qualificatum, attamen non jus jam quæsitum, sed tantum quærendum haberet, utpote dependens a voluntate Capituli, cui Testator jus nominationis concesserat.

Quæritur *in II. Dubio* an Clerico Cerioni sit danda institutio, seu potius, et quomodo sit procedendum ad concursum. Dandam esse institutionem Clerico Cerioni dicit ejus Defensor, quia Civis est Oppidi Massaccii, et omnibus pollet qualitatibus a Fundatore requisitis, quemadmodum præter alia documenta amplissimum reddit testimonium Emi Episcopi informatio.

Nec ei recensendum est, quod nondum fuerit a Capitulo præsentatus. Cum enim sit unicus, qui requisitis gaudeat ad passivam vocationem juxta fundationem, jure suo vindicat institutionem, quin materialis Patronorum præsentatio necessaria sit, præsertim cum sequuto ultimi Beneficiati obitu supplici libello nominationem a Capitulo postulaverit *Piton. de contr. Patr. Alleg.* 85. *num.* 2. *Rota in Consana Benef.* 4. *Julii* 1759. §. 5. *cor. Elephant.*, *et in Ferrarien. Capellan.* 11. *ejusdem mensis* §. 2. *cor. Ralta.*

Addit etiam Cerioni Defensor, quod suus Cliens est insuper unicus oppositor contra Capitulum, cui proinde ex hac oppositione quæsitum est jus ad Beneficium, secus etiam a Patroni præsentatione, qui ob litis contestationem a facienda præsentatione arceatur. *Garz. de Benef. par.* 5. *cap.* 9 *num.* 18. *Lottar. de Re Benef. lib.* 2. *quaest.* 2. *num.* 15. *Rota cor. Bich. Decis.* 284. *nu.* 9.

Quod si Cerionus unicus est qualificatus, si ei danda est institutio etiam sine Patronorum nominatione, jam evanescit inquisitio, de qua in secunda hujus Dubii parte agitur, nimirum an sit indicendus concursus. Quin negotium facessit attestatio Cancellarii de aliis concurrentibus, quorum *allenigenae* repellantur extante Clerico qualificato ex oppido Massaccii. Tres vero Incolæ nequeunt cum suo Cliente manus conserere, quia *primus* Sacerdos Campani interea defunctus est, *alter* Hortensius Tegni laicus est, qui

proinde nequit ad beneficium nominari , et Tertius Sacerdos Corradi Philarmonicam artem minime callet ,

At Capituli Defensor repellendum contendit Clericum Cerioni tamquam destitutum nominatione Patronorum , quibus Fundator jus tribuit electionis . Idque eo magis obtinere debet , quia , etsi in 1. Dubio electio coarceretur ad solos cives Massaccii, præsto sunt tres alii concives , qui sortem in concursu unà cum Cerionio tentare contendunt . Suspensa hinc institutione Cerioni , locus fit ex altera Dubii parte indictione concursus .

Hunc vero concursum sustinet esse indicendum, vocatis tum Incolis , tum alienigenis , sive ex ipsa lege prælationis favore Indigenarum , sive ex ampliatione facta in Rescripto SSmo , sive demum ex observantia , quæ ab anno 1723. , ad annum 1765. sex complectitur electiones , et præsentationes a Capitulo factas ; de qua observantia , jam satis egi *in facti expositione* .

Ex iis igitur , quæ lato calamo ex utraque parte deducuntur , videant EE. PP., quomodo respondendum sit .

Dubiis

I. *An sit locus aperitioni oris adversus Rescripta dierum 7. Novembris* 1816., *et* 19. *Augusti* 1821. *in casu etc.*

et quatenus affirmative

II. *An sit danda institutio Clerico Gaspari Cerioni ad Beneficium Giandolini , seu potius an , et quomodo sit procedendum ad concursum in casu etc.*

Ad I. Affirmative quoad Rescriptum die 19. Augusti 1821. tantum , et amplius .

Ad II. Affirmative ad primam partem , Negative in omnibus ad secundam , et amplius .

ALA-

A LATRINA BENEFICII . In exitu præteriti anni 1820. per obitum Sacerdotis Francisci Maria Beneficium vacavit , quod sub invocatione S. Joannis Baptistæ in Collegiata Ecclesia S. Mariæ Alatri erectum est a Pia fœmina Juliana Fattinazzi ea sub lege - „ *Quod primus Presbyter , et magis conjunctus per* „ *lineam masculinam de sua consanguinitate , et affinitate debeat eligi Capellanus in eadem per dicios suos consanguineos attinentes , et magis propinquos per lineam masculinam* „ . *Sess.7. Cap.4; et Sess.24.cap. 17. de Ref.*

Plures tunc temporis Sacerdotes extabant ex contemplatis Lineis , inter quos Canonicus Carolus Bernardini , et Presbyter Paulus Frioni . Horum primus , qui prærogativa antianitatis cæteros vincebat , et cujus favore plurium Patronorum coaluerat nominatio , SSmum rogavit , ut quamvis aliis auctus Beneficiis , et Canonicatu donatus in eadem Collegiata Ecclesia , eidem novum hoc Beneficium conferret cum Apostolica dispensatione, tum a pluralitate Beneficiorum , tum duorum sub eodem tecto . Res tamen in irritum cessit , quia sub die 6. Februarii 1821. ab Emo Pro-Datario rescriptum fuit„ *Ex audientia* SSmi RELATUM .

Interea alter Sacerdos Paulus Frioni preces et ipse dederat SSmo , in quibus exposuerat,cæteris Sacerdotibus de familia necessariam esse dispensationem a duplici Beneficio sub eodem tecto , quia omnes Canonicatu potiebantur in eadem Ecclesia S. Mariæ , ipsum vero omni Ecclesiastico beneficio carere , et maxima laborare inopia , exorabatque , ut sibi Capellania conferretur cum derogatione medietatis vocum , quarum nonnullas sui favore numerabat . Hæ preces post petitam ab Episcopo Informationem eadem die 6. Februarii 1821. obsignatæ fuerunt a laudato Emo Pro Datario rescripto„ *Ex Audentia SSmi, SSmus annuit cum commissione Episcopomet* .

Quod tamen Canonicus Bernardini per Datariam Apostolicam obtinere nequiverat , obtinuit a Secretaria Brevium prorsus ignara de iis,quæ apud illam acta, gestaque fuerant . Signatæ igitur ejus favore fuerunt sub die 13. Februarii ejusdem anni Literæ in forma

Brevis, quibus petita indulta est dispensatio, ut Capellaniam consequi posset. Statimque coram Episcopo instetit pro illarum exequutione, sed apposito *nihil transeat* a Sacerdote Frioni, institutum est judicium coram Episcopali curia, urgente Bernardinio Apostolici Brevis, Sacerdote Frioni Bullarum executione. Exitus judicii is fuit, ut Vicarius Generalis definitive decreverit ,, *Literas Apostolicas esse exequendas, et instituendum fore, et esse Presbyterum Paulum Frioni*, ,, et interpositam a Bernardinio appellationem rejecerit, atque ita Frionius Capellaniæ possessionem nactus est.

Hinc recruduit Bernardini contradictio, qui ad Signaturæ Tribunal convolans postulavit sententiæ circumscriptionem, purgationem attentatæ possessionis, ac deputationem Administratoris. Sed Frionius, cum ferre nequiret expensas litis, obtinuit a SSmo, ut *causa, et causae cognoscerentur, et absolverentur ab hac S. Congregatione prout de jure cum omnibus facultatibus necessariis, et opportunis*, rescripto diei 8. Julii præteriti anni.

TRIA inde concordata fuerunt DUBIA, hodiernà die ab EE. PP. dirimenda, distributis ab utraque parte allegationibus.

Totus est Sacerdotis Frioni Defensor, ut sui Clientis favore Resolutionem urgeat *Primi Dubii*, a quo pendent *Secundum*, et *Tertium*. ut id assequatur, probare conatur *Breve* a Bernardini obtentum irritum, et invalidum esse, e contrario literas Apostolicas Clientis sui esse omnino validas, atque legitimas, ita ut juxta illas decernenda sit Canonica Institutio. Falso siquidem ait, Bernardinium Summo Pontifici narrasse ex canonicatu, et quatuor aliis Beneficiis annuatim percipere summam *scutator.* 24. Ex literis enim Testimonialibus Episcopi colligitur, ex iis quinque Beneficiis *proventus scutata fere centum quinquaginta attingentes* Bernardinium percipere. Verum, quæ falsa narrantur, obreptionis vitium Pontificiis gratiis inurunt, ex quo hæ irritae redduntur *ad Text. in Cap. super Literis de Rescript.*

Accedit insuper silentio prætermissum fuisse id, quod necessario exprimi debuerat, nimirum petitam dispensationem a pluralitate Beneficiorum, et unionis

unius

unius cum altero sub eodem tecto, rejectam a SSmo fuisse ad relationem Emi Pro Datarii. Hæc porro necessitas duplici ex fonte manabat, nimirum quia si id notum Pontifici fuisset, eum retraxisset a concedenda gratia, quam jam rejecerat, et quia ex notissimo decreto jussu S. M. Innocentii XII. lato, quod confirmavit Clemens XIII. S.M. die 15. Aprilis 1765. sub nullitatis poena prohibetur ab una jam præventa ad aliam confugere Congregationem, ita ut etiam Literæ Apostolicæ desuper expeditæ pro subreptitie extortis, nulliusque penitus roboris haberi debeant.

Nihil vero peccatum dicit in literis Apostolicis a suo Cliente obtentis. Nam Frionius, ut gratiam assequeretur, ingenue narravit Beneficii titulum, Canonicum Bernardinium cæteris præferri tum ex lege Fundationis, tum ex vocum pluralitate. Si ergo nec veritas omissa, nec falsum fuit narratum, nequit retardari Pontificiæ concessionis exequutio ad tradita per *Rotam in decis.* 476. *num.* 1. *cor. Crispo et in Mediolanen. Benef.* 14. *Junii* 1756. §. 4. *cor. Borull.*

Quin inquirendum sit, quæ, et quantæ sint vires Patrimonii Frioni, ut inde dici possit falso expositam fuisse Pontifici illius egestatem. Præter quam quod exhibetur probatio familiaris angustiæ, animadvertendum est, paupertatem Sacerdotis Frioni non fuisse principalem, ac finalem causam, ob quam SSmus ei Capellania voluit gratificare, ita ut, etsi deficeret probatio paupertatis, non idcirco Pontificia corrueret gratia.

Demum quamvis literæ in forma Brevis a Bernardinio obtentæ sub die 13. Februarii 1821. a quovis subreptionis et obreptionis labe vindicarentur, tanti tamen non essent, ut Pontificia gratia jam sub præcedenti die 6. ejusdem mensis, et anni, obsignata favore Frioni, illiusque jus legitime quæsitum in irritum caderent.

Posita validitate tum literarum Apostolicarum, tum Possessionis a Frionio captæ, inutilem ejus Defensor putat disputationem de *attentatis*, *de circumscriptione*, et *de fructuum restitutione*, de quibus agitur in II. et III. *Dubio*.

Canonici Bernardini Defensor obreptionis, et subreptionis accusat literas Apostolicas a Frionio obtentas.

Pri-

Primo quia , sine Episcopalis Curiæ literis Testimonialibus , sed tantum ex privatis depositionibus vitæ , et morum honestatis , et meritorum probationem exhibuit , quibus decepit Summum Pontificem , qui gratiam minime obsignasset , si probe novisset mores Frioni , quos tamquam illaudabiles reprehendit . At hic in facto notandum est preces SSmo oblatas a Frionio remissas fuisse Episcopo , et post illius Informationem gratiam pro collatione Beneficii fuisse relaxatam sub die 6 Februarii 1821. , unde videant EE. PP. , quatenus opus fuisset Testimonialium Litterarum Episcopi pro soliditate gratiæ , an satis defectui suppleverit illius Informatio .

Alteram falsitatem petit ex ipsis literis Apostolicis , in quibus insimulatum contendit , Patronos distulisse ultra tempus quadrimestris nominationem emittere , cum e contra certum in facto sit , fere omnes Patronos , qui Bernardinium præsentarunt , id egisse postridie obitus ultimi Possessoris Sacerdotis Marra, qui ad plures migravit sub die 29. Decembris 1820. Hæc autem exceptio,quæ potius videtur de jure Patronorum, conditionatam reddidit Pontificiam concessionem ita ut , non verificata conditione , ipsa gratia tamquam non concessa censeri debeat . Quin imo cum ob nominationem legitimo tempore factam a Patronis jus quæsitum jam erat Canonico Bernardini , hoc illi auferri non poterat , nec voluit Summus Pontifex , qui in ipsis literis aliam apposuit conditionem „ *dummodo tempore praesentium non sit alicui jus quaesitum* .

Tertium demum vitium desumere conatur Bernardinii Defensor , quia Frionius exposuit se a nonnullis Beneficii Patronis nominationem obtinuisse , quam cohibet a l medietatem descendentium a Pompejo Grappelli quamque suspectam antidatæ dicit , quia ad publica acta delata fuit nominatio post mensem ab obtenta gratia .

Post hæc a quovis vitio purgare contendit literas in forma Brevis a suo Cliente obtentas , quin pretio habendum sit , quod in iis mentio facta non fuerit , Summum Pontificem prius gratiam negavisse Rescripto „ *Relatum* „ tum quia primæ preces in Dataria

Apo-

Apostolica inscio ipso Bernardinio exhibitæ fuerunt, unde ne cogitavit quidem de iis in nova supplicatione apud Secretariam Brevium; tum quia tanti æstimanda non erat hæc narratio, ut Pontificem a gratia concedenda retraxisset, quia poterat, quod alias negaverat, postmodum concedere. Quod si tamen aliqua superesset umbra in Apostolico Brevi, tamen decernendam esse, ait, illius exequutionem contra literas Fironii, quæ tot majoribus scatent erroribus, ac vitiis.

Vestrum nunc erit, Emi Patres, libratis rationum momentis ab utraque Parte in allegationibus deductis, respondere Dubiis.

I. *An, et cujus favore sint exequendae literae Apostolicae, et sit danda Institutio in casu etc.*
II. *An sit locus purgationi attentatorum, ita ut sit locus circumscriptioni possessionis in casu etc.*
III. *An sit locus restitutioni fructuum in casu etc.*

Ad I. Affirmative in omnibus favore Pauli Frioni, et amplius.
Ad II., et III. Negative, et amplius.

REATINA ODEI. Anno 1739. Nobilis Civis Reatinus Alexander Amati, cum pictam haberet in muro scalarum sui Palatii Imaginem B. M. Virginis miraculis illustrem, votis Episcopi, et Populi Reatini cessit pro translatione ejusdem Imaginis in proximam Ecclesiam S. Vincentio Ferrerio Sacram, et filialem Parochialis Ecclesiæ S Juvenalis. Angustia Ecclesiæ S. Vincentii pium in populo desiderium accen- *Sess. 25. cap. 20. De Ref.*

cendit, novam amplioris, venustioriscque formæ ædificandi Ecclesiam, et ad eam transferendi Paræciam quod, plaudente tunc temporis Episcopo, hæc S. Congregatio fieri concessit. At veteri eversa S. Vincentii Ecclesia dum nova excitabatur, piæ fidelium largitiones impares evaserunt ad operis perfectionem.

Tunc Alexander Amatus, ut rem gratam Concivibus suis faceret, præter Palatii commodum, cui nova erecta Ecclesia duobus adhærebat lateribus, scutata 600. monetæ Romanæ danda promisit, dummodo ei fieret facultas aperiendi e suo Palatio odeum in Ecclesia, a quo etiam satisfaceret præcepto Ecclesiæ diebus festis Sacrum audiendi.

Supplex hinc adiit S. M. Benedictum XIV. postulans, ut sibi liceret aperire in dicta Ecclesia *una finestra con le solite cautele di ferrate, dalla quale esso Oratore, e sua famiglia in perpetuo possa godere il beneficio di potere sentire la Messa, e soddisfare al precetto Ecclesiastico* „ Cum Oratoris precibus faverent Reatinus Præsul, et Parochus die 14. Martii ann. 1741. per literas Apostolicas in forma Brevis SSmus commisit Reatino Antistiti, ut eidem *Alexandro facultatem aperiendi in muro praefatae Ecclesiae fenestram ad praemissum effectum juxta petita, appositis tamen in ea cratibus ferrea, et lignea, actoritate nostra Apostolica pro tuo arbitrio, et conscientia gratis impertiatur* „

Amati familia, unica dempta sene muliere Vidua, jam exarescit. Verum anno 1816. Amati Palatium venditum est familiæ Blasetti privilegiis Reatinæ Civitatis donatæ, quæque ex Episcopi testimonio optimis moribus, Christiana pietate prædita est, vitæ integritate ornata, pingui Patrimonio locupletes, vitamque ducit more Nobilium. In prædicti Palatii vero venditione, Vidua Amati sibi usum reservavit illius partis, cui prædicta fenestra adhæret, quam postea extraneo locavit.

Putans Blasettus ex Palatii emptione cum omnibus juribus, et rationibus, quibus fruebatur Amati haud dubie sibi jus etiam competere apertam in Ecclesia habere fenestram, sollicitus tantum fuit SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM exorandi,

ut

ut sibi, et familiæ fas esset, ex eadem fenestra Sacrum audire, et Ecclesiæ præcepto diebus festis satisfacere. Oratoris preces remissæ fuerunt ab Eminentissimo Secretario Brevium, ad Episcopum *pro informatione, et voto, et auditis interesse habentibus*, ad quem etiam remissæ fuerunt Parochi preces, qui Blasetti petitioni contradicens postulabat, Ecclesiam suam a Fenestræ servitute liberari.

Actum est coram Reatino Præsule de incunda concordia, sed infelici exitu, ut ipse refert his verbis „ „*Per conciliare adunque le cose tentossi di riassumere* „ *una trattativa rimontante al* 1819, *e far si, che frà* „ *le parti collitiganti seguisse la transazione progget-* „ *tata in allora. Il Curato era pronto a recedere dal-* „ *la sua pretenzione, purchè il Blasetti avesse paga-* „ *to trecento scudi da rinvestirsi a favore della Sacre-* „ *stia non ostante che il Signor Alessandro Amati* „ *per avere il privilegio al presente controverso, ne* „ *avesse pagato Seicento. Ma il Signor Blasetti non* „ *volle estendersi, che sino a cento cinquanta scudi,* „ *e la questione ritornò nel suo essere antico* „ Deinde vero concludit „ *nell' esaminare il peso di queste ra-* „ *gioni rispettive, e che sono in sostanza le principali,* „ *si è conosciuto, che quella del Parroco è basata sul* „ *breve della S. M. di Benedetto XIV., da cui stret-* „ *tamente, e con tutta chiarezza risulta, che la gra-* „ *zia fù accordata ad Alessandro Amati, ed alla di* „ *lui famiglia, che però li rilievi di semplici congruen-* „ *ze del Signor Blasetti, non sono bastevoli a supe-* „ *rare la forza di tale espressione tassativa.*

Tunc Eminentissimum a Secretis Brevium ex audientia Sanctissimi negotii cognitionem remisit ad hanc Sac. Congregationem, et Vobis EE. PP. hodie sequentibus perpensis rationibus proponitur dirimenda quæstio. Contendit Blasetti in concessione Brevis San. Mem. Bened. XIV. facta favore Amati, duo collata eidem familiæ privilegia accurate distinguenda esse; *primum* respicere aperitionem fenestræ, *alterum* vero satisfactionem Sacri diebus festis de

præcepto . Unum enim sine altero potest consistere , nec unum altero adversatur , cum quis possit apertam habere fenestram in Ecclesia , et ab ea devotionis gratia Sacrum audire , non tamen diebus festis satisfacere præcepto . Hoc enim privilegium non nisi a Summo Pontifice indulgetur , illud vero etiam ab Episcopo concedi potest in acto fundationis fundatori , vel insigni Ecclesiæ Benefactori , ut tradunt *Ferraris in verbo Eccles. art.* 5. *num.* 6., *et Monacell. part.* 1. *tit.* 6. *form.* 10. *num.* 18.

Id reapse actum esse in hac concessione fenestræ aperitionis , superius præmissa facti narratio non obscure demonstat . Summus enim Pontifex postulationi aperitionis fenestræ non cessit , nisi *veris existentibus narratis* , idest solutione 600. scut. pro perfectione Ecclesiæ . Privilegium vero ab eadem audiendi Sacrum , cum satisfactione mandati Ecclesiæ diebus festis de præcepto , gratis elargitus est . Amatus igitur solutione prædictæ summæ, cum hæc sit data in fundatione ipsius Ecclesiæ , et pro ejus perfectione , et data sit sub conditione aperiendi perpetuo fenestram in Ecclesia , suo acquisivit Palatio prospectus servitutem eoque magis , quia ipsum Palatium oneris ferendi servitutem Ecclesiæ duobus ex lateribus sine ulla compensatione , sed gratis omnino præstandam suscepit .

Nihil magis in omni jure tritum quam qui sentit commodum , et incommodo subjiciatur . Si prædictum palatium duram Ecclesiæ oneris servitutem , gratis omnino præstandam perpetuo suscepit , pari ratione Ecclesia sustinere debet servitutem prospectus unius fenestræ . Ea enim correspectivarum lex est , ut unum sine altero nequeat consistere . Cum vero prospectus servitutem sibi comparaverit Amati , et hæc realis sit , ideoque ipsi Palatio adhærens , transit hæc ad possessores omnes ejusdem palatii . Realis enim servitus , vel jus, cum rei adhereat , cui res acquiritur , una cum re transit ut habetur *ex leg.* 1. *ff. de Servit.* , et firmat *Rota in recen. part.* 1. *decis.* 199. *num.* 20. Præterea Servitutum

tum, realium perpetuam esse causam indubii juris est ad Textum *Leg. 27. ff. de Servit. Urb. praed. Omnes autem servitutes Urbanorum praediorum perpetuam causam habent*, et tradit *Donel. de jur. civili Lib. 11. cap. 1. num. 3. tom. 3.*

Orat ulterius Blasetti EE. PP. ut præ oculis habeant causam finalem concessionis, qua motus Summus Pontifex Amati annuit postulationi, nempe solutio summæ scut. 600. . Causa enim finalis dicitur illa, sine qua disponens, non disposuisset, *Rota in recent. decis. 511. num. 11, part. 18.* Jam vero si concessionis causa finalis fuit summa solvenda 600. scut. ab Amati, et hæc perpetuo data est, etiam servitus prospectus per eam solutionem acquisita debet esse perpetua, juxta axiomata, quod *causae, et causati idem est judicium*. Amati igitur solutione dictæ summæ realem prospectus servitutem suo Palatio comparavit, transituram in omnes ejusdem palatii possessores juxta regulam juris 16. in 6.°

Addit præterea, quod saltem æquitas, si non juris rigor exigit, ut semel palatio jus acquisitum cum tanto onere sartum, tectumque illi perpetuo vindicetur, ne pii imposterum fideles retrahantur ab hujusmodi largitionibus, videntes Ecclesiam postquam tot beneficia recepit summo rigore jura sua tueri. Præterea animadvertit Blasetti, si jus patronatus Gentilitium (idest reservatum illis, qui sunt de familia, seu agnatione fundatoris) extincta familia, et agnatione transit ad hæredes extraneos, ut tradunt *Pitonius de controver. Patronor. Allegat. 91. num. 79. Tom. 2. Fagnan. cap. 1. de jur. patron. numer. 25. Ancharan. consil. 81. Pirringh. eodem tit. numer. 53.* . Videtur a pari idem asserendum in hac servitute, et concessione fenestræ facta Amati, cujus hodie palatium, si ad extraneos est venditione translatum, et in extraneum idem jus sartum, tectumque custodiendum esse rationis similitudo suadet.

Denique etiam ab exemplis præsidium petit Orator ex tot fenestris, quæ patent in Ecclesiis Urbis, ubi li-

cet in dies novi succedant Domini palatii, cui hujusmodi inhærent fenestræ, non ideo emptores ab hoc jure deturbantur. Ita contigit in Palatio olim Nobilis Familiæ Nicolini cum fenestra in Ecclesia S. Bartholomæi Bergomen.; ita in Palatio olim Collegii Alberoni cum fenestra in Ecclesia Sanctorum Angelorum Custodum, quamvis unum, alterumque per venditionis contractum in extraneos transierint.

Parochus exadverso libertatem suæ Ecclesiæ vindicans, prædictam fenestram obstruendam esse contendit. In primis enim exorat EE. PP. verba perpendere Brevis, factæ concessionis familiæ Amati a Summo Pontifice. Postulavit enim Amati a Summo Pontifice licentiam aperiendi in muro Ecclesiæ fenestram „ *dalla quale esso Oratore, e sua famiglia in per-* „ *petuo possa godere il beneficio di potere sentire* „ *la Messa, e sodisfare al precetto ecclesiastico* „ Pontifex vero annuit gratiæ *juxta petita*. Jam vero Amati postulatio coarctabatur ad personas ipsius Oratoris, ejusque familiæ in perpetuum. Si igitur ipsa perit, cum ipsa quoque cessavit Pontificia concessio fenestræ. Non enim Amati petiit a Summo Pontifice hoc privilegium domui, sed sibi, et familiæ.

Præterea cum ex regula juris 28. *in 6.* „ *Quae a jure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda*, Pontificia concessio fenestræ aperitionis cessat omnino in extinctione familiæ Amati, cujus intuitu concessa est, cum adversetur juri communi, ut patet *ex Clem.* 1. *de Sententia Excomunicationis*. Quæ enim a jure communi exorbitant juxta Doctorum omnium sententiam odiosa censentur, sed ex regula juris 15. in 6.° *odia restringi, et favores convenit ampliari*. Ergo concessio aperitionis fenestsæ, nec potest, nec debet produoi ad extraneos Palatii possessores, quorum intuitu non fuit concessa, nec ipsis Ecclesiam hanc debet servitutem, cum eos non habeat insignes Benefactores, neque huic oneri se subiecerit.

S. Con-

S. Congregatio Episcoporum, et Regularium sæpe sæpius vel novas denegavit aperiri fenestras, vel apertas claudi mandavit, ut in *Veronen.* 15 *Junii* 1655., *in Casertana* 1646., *in Faventina* 15. *Februarii* 1619., *et die* 5. *Martii* 1619, „respondit, „*Non si concede ne anche ai Duchi, e Marchesi di aprire finestre, che* „ *rispondano in Chiesa per ascoltare da quella la Messa, e i divini ufficj* - , *et in Avellina Indulti* 5. *Julii* 1719.

Neque quæ de exemplisharum fenestrarum in urbe adducit Blasetti, in pretio habenda esse, respondit Parochus. Nam ea, vel respiciunt servitutes reales, palatiis inhærentes, et tunc nulla difficultas quod has apertas habeant omnes Palatii possessores, quod non obtinet in casu, vel id contingit ex silentio, et negligentia eorum qui Ecclesiæ jura sarta, et tecta servare deberent, et tunc sibi culpæ verti non debet, quod jura Ecclesiæ suæ vindicet.

Hæc respiciunt Parochum pro Ecclesiæ libertate pugnantem, et Balesettum servitutem realem vindicantem. Animadvertendum tamen est, adhuc ex familia Amati, ut præmisi, in humanis esse Mulierem Viduam, cui certo competit jus retinendi apertam fenestram in Ecclesia, quod non impugnet Parochus, dummodo redeat ad Reatinam Civitatem.

Videant ergo Emi Patres quid respondendum sit Dubiis, quæ proponuntur.

I. An Aloysio Blasetti, uti emptore Palatii olim Amati competat jus retinendi apertam fenestram in Ecclesias S. Juvenalis in casu etc.

Et quatenus negative,

II. An fenestra retineri debeat aperta usque dum vixerit Clementina Amati in casu etc.

Ad I. Iterum proponatur.
Ad II. Affirmative.

CA-

Sess.22.cap.6., et sess.24. cap. 4. de Ref.

CATHACEN. LEGATI PII, EJUSQUE APPLICATIONIS. In supremis, quas TavernæCathacen. Diæceseos sibi scripsit, tabulis Rinaldus Verardi ita disposuit „ *Nomino, ed istituisco erede universale, e* „ *particolare sopra tutti li miei beni, mobili, ed im-* „ *mobili, raccoglienze, nomi de Debitori, Crediti,* „ *oro, ed argento monetato; e non monetato, ragio-* „ *ni, ed azioni di ogni sorte la Persona di D. Fran-* „ *cesco Gaetano Verardi mio pronipote . . . nell'* „ *infrascritto modo, e con l'infrascritti pesi, dichia-* „ *razioni, e legati. Dono, e lascio a mia Moglie D.* „ *Giovanna Schipani vita sua durante, e guardando* „ *il letto vedovile l'usufrutto di tutti li miei beni com-* „ *presi nella mia eredità con esigersi detta mia moglie* „ *tutte le rendite, gaggi, ed emolumenti, che saran-* „ *no per raccogliersi da tutti li miei beni così stabili* „ *che semoventi, con avere anche l'uso de' miei mo-* „ *bili, mobiglia, ori, argenti, e l'abitazione nella* „ *propria mia casa. Resta però obbligata di disporre* „ *con donazione irrevocabile trà vivi a favore di esso* „ *mio Erede istituito della parte disponibile del suo* „ *proprio asse . . . con essere inoltre tenuta di* „ *detto usufrutto de' miei beni ereditarj pagarne i pesi* „ *intrinseci . . . e quindi tutto il di più delle* „ *espressate rendite impiegarlo a suo proprio, e de-* „ *coroso mantenimento, è laddove gli sopravanzerà* „ *qualche somma, debbo somministrarla a Poveri in* „ *suffraggio della mia, e sua anima con osservare in* „ *tale distribuzione l'ordine di carità, rimettendomi* „ *per questa parte alla sua religiosità. E voglio che la* „ *stessa mia moglie seguita la mia morte dovesse pro-* „ *cedere ad un fedele, ed esatto Inventario di tutti i* „ *miei beni mobili, ed immobili, nomi di Debitori,* „ *crediti, generi, ori argenti monetati, e non mone-* „ *tati. Passerà all'esazione di tutti i miei crediti, ed* „ *alla vendita di tutti li generi, ed il prezzo de' med,, e* „ *di quelle somme che sarà per riportarne unitamente al* „ *contante se ne troverà esistente nella mia Eredi-* „ *tà . . . . . dovrà tutto impiegare in com-* „ *pra di corpi stabili, o capitali, e delli stessi goder-* „ *ne l'usufrutto anche vita sua durante, e quindi die-*

tro

„ *tro la sua morte questi beni acquistati con tali som-*
„ *me restino tutti in benefizio del detto mio Erede isti-*
„ *tuito , a favor di cui si dovrà incorporare l' usufrut-*
„ *to di tutti gli altri miei beni , delli quali ne ho ordi-*
„ *nato come sopra il godimento a favore di essa mia*
„ *Moglie sua vita durante .*

Rinaldo e vivis erepto , deprehensum fuit bonorum immobilium reditum annuam constituere summam ducatorum 695. , pecuniam vero ex nominum exactione , et frugum venditione coalescentem summam ducatorum 8080., quæ deductis oneribus annuum fructum afferunt duc. 282. Quamobrem reditus totius assis hæreditarii ab omnibus onèribus immunis constituunt annuam quantitatem Ducator. 978.

Hinc Viduæ Schipani pro ejus spectata conditione , longæva ætate , ac infirma valetudine , præter domum ei ad habitandum a viro relictam , de Theologorum consilio assignata fuere annua duc. 800. , quibus onestam posset , atque decoram agere vitam ; residuos vero fructus quolibet anno pauperibus ex testatoris præscripto distribueret .

Sed huic annuæ præstationi non acquiescit mulier , contenditque in largitione pauperibus facienda solius usufructus bonorum immobilium habendam esse rationem , quoniam eam largitionem defunctus tantummodo præscripsit , dum suam declaravit mentem , quomodo impendendi forent bonorum immobilium reditus , silentio autem illam præterivit , ubi de aliis bonis legem edixit . Ex quibus infert , nihil quod pauperibus tribuere oporteat , superesse , cum usufructus immobilium ne ad ejus quidem alimoniam sufficiat .

Addit præterea duc. 800. minimè sibi satis esse ; Nam ut hæredem proprietatis Franciscum Cajetanum Verardi , qui et Viduæ est a negotiorum gestione , sequeretur , relicto Oppido Taverna Cahacium principem illius Provinciæ Civitatem profecta est , adeoque majori indiget pensione , quam duc. 800. , præcipue ad domum , ut ejus decet statum conducendam .

Tandem cum Viduæ ex fratre Neptis sit inops , parentibusque orbata , si quid , inquit, reliquum esset , totum

tum conferre oporteret in dotem duc. 400. , supellectilemque adolescentulæ comparandam , ut ipsa , quæ nuncCathacii intra claustra sumptibus amitæ vitam ducit, sacrum induat habitum , idque ex testatoris mentè , qui voluit , ut in largitionibus ordo servaretur charitatis.

Episcopus cupiens rem amice componere interea decrevit , ut anno 1820. ducata 60., et anno 1821. duc. 100. in pauperum levamen erogarentur . Sed ut certo statuatur quid futuris temporibus ad Viduam , quid ad pauperes pertineat , DUBIA in hujus folii calce descripta , annuente ipsa usufructuaria, EE.VV. dirimenda proponit .

Usumfructum dumtaxat bonorum immobilium obitu testatoris existentium pio in pauperes legato gravatum esse, dici posset ex sequentibus rationibus . Etenim Testator duo peculiaria, atque distincta legata uxori suæ videtur constituisse,nimirum usumfructum bonorum immobilium, et usumfructum bonorum, quæ ex nominibus, frugibus , et pecunia numerata acquirenda erant . Si enim non duo , ac pecularia legata , sed unum dumtaxat , et istud universale relinquere voluisset , uxori legato usufructu omnium bonorum, quarumdam rerum usumfructum inutiliter deinceps reliquisset , postquam perceperat , ut ex nominibus , frugibus , et numerata pecunia bona emerentur stabilia ,

Item horum bonorum peculiare , atque a primo distinctum esse legatum eruere nititur ex iis , quæ testator subdit , inquiens „ *Questi beni aquistati con tali somme , restino tutti in benefizio del mio Erede istituito , a favor di cui si dovrà incorporare l' usufrutto di tutti gli altri miei beni , delli quali ne ho ordinato come sopra il godimento a favore di essa mia Moglie sua vita durante* „. Quo in loco cum testator affirmet, se aliorum bonorum usumfructum Uxori suæ supra reliquisse , manifeste innuit bonorum ex pecunia numerata , frugibus , et creditis adeptorum , novum ei usumfructum legasse, ac proinde aliud peculiare instituisse legatum , ita ut legataria pro lubitu posset unum agnoscere , alterum repudiare .

Et

Et quamvis in prima testamenti parte usumfructum reapse tum bonorum stabilium, tum cæterorum Uxori Vir legasset, tamen id impedimento non erat, quominus postea eidem usuifructui generali derogaret peculiari legato. Exploratum enim in jure est, quod si uni testator omnium bonorum usumfructum legaverit : alteri autem rem singularem, fructus rei singularis legatæ exemptus intelligitur ab usufructu omnium bonorum. *L. In toto jure ff. de R. J.*, *L. Quoties* 10. *Cod. de Famil Ercis.*

Et licet obiici posset, cui ususfructus omnium bonorum legatus est, frustra ei legatum ususfructus rei singularis relinqui, nam quod proprium alicujus est, amplius ejus fieri non potest, *ad Text. in §. Sed si rem Instit. de leg* sicuti etiam hæredi ex asse inutiliter legatum scribi responsum est, *L. et quid.* 18., *L. Plane §.* 11. *de Leg.* 1., tamen hoc locum habet, cum legatum ususfructus cujuspiam rei inutile est legatario ; secus vero quando usufructuarius universalis utilitatem est percepturus ex legato ususfructus rei singularis, quemadmodum legatum hæredi ex asse relictum viribus pollet, si ei sit profuturum, *De Luca de leg. discurs.* 64. *nu.* 3.

Jam vero si pro certo habeatur duo peculiaria, atque distincta legata fuisse instituta, non levis favore Mulieris intercederet utilitas. Nam onus piæ largitionis cohibuit defunctus ad primum legatum, secundum vero ab omni onere immune esse voluit, cum Uxori usumfructum relinquere simpliciter dixerit. Huc enim spectat regula illa si Testator, ubi voluit, dixit, ergo ubi non dixit, noluit *argum. L. unic. §. Sin autem Cod. de Caduc. toll.*, *de Luca discurs.* 34. *nu.* 4. *de leg.* Ex quibus sequeretur, quod si ex decenti Mulieris exhibitione non superessent reliquiæ ex usufructu bonorum stabilium, quæ in hæreditate reperta fuere, nullo modo pauperibus pium legatum deberetur.

At propositæ a Vidua interpretationi adversatur testatoris voluntas. Nam quisquis, vel raptim Supremas ejus percurrerit tabulas, deprehendet, non duo peculiaria fuisse constituta legata, sed unum tan-

tum, quo ususfructus omnium, et singulorum bonorum Uxori fuit legatus. Enim vero defunctus ei reliquit „ *l'usufrutto di tutti li miei beni compresi nella mia* Eredità „ Latet quippe neminem *sub omnium bonorum* usufructu mobilium, immobilium, et incorporalium universitatem comprehendi, nullamque præterea rem excipi, in qua non sit ususfructus, *Donell. lib.* 10. *cap.* 7. *nu.* 10., *Voet. ad Pand. lib* 7. *tit.* 1. *nu.* 15. Et si qua umquam oriretur dubietas, eam penitus tollit testator, qui non simpliciter ait, se relinquere Uxori usumfructum omnium bonorum, sed insuper addidit *compresi nella mia eredità*, ut significaret nullam sibi esse rem, quam usuifructui non subjiceret, adeoque onus piæ largitionis ad omnium rerum usumfructum protenditur.

Nec ex eo, quod Vir postea jusserit, ut usufructus bonorum, quæ ex nominibus, frugibus, ac pecunia numerata erant acquirenda, Uxor gauderet, idcirco singulare constituit legatum usuifructui generali derogando. Hoc enim pacto loquutus est testator, ut quamlibet removeret dubietatem, eorum lem quoque bonorum usumfructum ad Uxorem pertinere; uti ob eam ipsam causam Pronepotem, quem jam universalem hæredem scripserat, in iis bonis acquirendis succedere jussit „ *e quindi dietro la sua morte* (Uxoris) *questi beni acquistati con tali somme, restino tutti in benefizio del mio Erede istituito.*

Quin imo ex illo præcepto acquirendi bona stabilia eruitur, usumfructum omnium bonorum pio subesse legato. Et sane certum est pecuniæ in hæreditate inventæ, vel ex nominibus debitorum, frumentorumve pretio obvenientis non proprie esse, atque dici usumfructum, sed quasi usumfructum §. *Constituitur Inst. de usuf.*, *tot. tit. ff.*, *et Cod de usufru. ear. rer. quae usu consum.* Qui vero hoc fruitur solam æstimationem cogitur restituere hæredi proprietatis *L* 1., *et L. Si vini. ff. de usufr.*. Quocirca quasi usufructuarius jure suo potest pecuniam in æde sacra servare, alteri donare, suosque in usus vel prodige insumere, quin teneatur fructiferos fundos ex ea comparare. Idcirco Testator legem dixit, ut

Vi-

Vidua pecuniam numeratam, et nomina, quæ conspicuam conflant summam in prædiorum acquisitione conferret; sicque auctis annuis reditibus tutius ex honesta Uxoris sustentatione extarent reliquiæ fructuum pauperibus largiendæ.

Et si quid dubii superesset animadvertendum est, judicium esse ferendum pro causa pia, quandoquidem semper eligenda est pars, quæ plenius favet animæ Testatoris ad tradita in *Romana pecuniaria decis.* 248. §. 10. *cor. Ratta*.

Agitur *in II. Dubio* de annua constituenda pensione. Profecto fatendum est, testatorem singulari prosequutum fuisse dilectione Uxorem suam, eique nihil, quod ejus deceret statum, deligere voluisse, et ubi solum aliquid foret residui ex usufructu post ejus decoram exhibitionem inter pauperes esset dividendum. Alimentorum autem nomine veniunt non modo cibus, potus, medicamenta, verum etiam famulatus, et habitatio secundum personæ statum, et qualitatem, *Leg. Si cui ff de ann. leg penult. ff. de alim., et cib. leg.*, tametsi reditus omnes impendere oporteret pro necessitatibus ejus, cui alimenta debentur, *de Luca discurs. 67. de leg L. numer. 2.* Porro annua pensio duc. 800. a Thelogis Viduæ constituta, quamvis sufficiens, dum vitam Tavernæ degebat, nunc cum venerit Cathacium satis ejus necessitati non est, quoniam in ea Civitate, quæ prima est in Provincia, majoribus inliget expensis, ne ejus status vilescat.

Nec putat Vidua, sibi obesse quod sponte, ac libera sedem mutaverit. Nam onus morandi Tavernæ ei non imposuit defunctus, ac proinde potest ubique alimoniam petere, et quidem semper statui, et conditioni parem, quia alimentorum quantitas pro rerum, status, atque expensarum varietate augeri debet *Leg. jus alimen. 3. ff. Ubi pupil. educ Leg. Quod plerumque Cod. de Alim. praest.*, etiam *Romana aliment. 28. Februarii 1761.*

Verum etsi Mulier, ubi ei magis arrideat, sedem constituere non prohibeatur, inde tamen jure nequit augmentum pensionis petere, si eo profecta sit, ubi graviores necessarii sunt sumptus ad vitam tra-

ducendam. In ultimis enim voluntatibus semper quid voluerit Testator, inspicitur. Hinc si quis alimenta alicui relinquat, quin declaret pecuniæ vim in ea impendendam, censetur legasse alimenta gradui, et conditioni ejus, cui præstanda sunt, convenientia, sed secundum consuetudinem regionis, in qua domicilium habebat defunctus *Surdus de alim. tit. 4. quaest. 19. num. 12.*, quia in ambigua Testatoris voluntate interpretanda spectandus est mos regionis, in qua ipse versabatur, uti habetur in *Leg. Si servus plurim. §. ult. ff. de Leg. 1.*, *Mantic. de conjec. ult. vol. lib. 16. tit. 6. num. 13.*

Testator autem cum non præfiniverit, quænam alimenta mulieri exhibenda, sed solum decora dixerit, recte ea creditur reliquisse, quæ ad vitam convenienter *Tavernae* agendam sufficiunt; eo vel magis quod ipse putaverit *uxorem* ad obitum usque in eodem loco mansuram; si quidem non habitationem propriæ domus illi reliquit, tunc enim etiamsi abesset, domo uti frui poterat, locando, alteri concedendo *L. Cum antiquit. Cod. de Usuf. §. 5. Istit. de usuf., et habit*, sed habitationem *in propria domo*, ita ut nisi vidua eam incolet, nullum ex ea commodum capere valeat *De Luc. de servit. discur. 63. n. 7., et 8.*

Tandem quod attinet ad supellectilem, et dotis constitutionem pro Viduæ Nepte, ut religiosam Cathacii emittat professionem, votis concedendum videtur. Namque pauperi Adolescentulæ præsto esset pia dispositio, licet Testator generatim præscripserit fructus residuos erogandi in pauperes. Quia inter æqualiter egenos extraneis præferendi sunt conjuncti, atque consanguinei Testatoris *Cap. Non satis 14. dist. 26.*, *Amostaz de Caus. piis lib. 4. cap. 4. numer. 10.* Sed ei insuper expressa favet voluntas defuncti, qui voluit, ut charitatis servaretur ordo, qui præ cæteris respicit consanguineos *arg. l. Praeses. Cod. de ser.*, *et aqua*, *Reinff. lib. 3. tit. 26. numer. 814.*

Ac-

Accedit quod foeminæ pauperes præ masculis juvandæ sunt, quia istis periculosior est paupertas, quam masculis *Menoch. lib. 4. praesump. 125. Baldus in Leg. multis ff. de stat. homin.*. Huic autem periculo apprime consultum foret, si juveni medium, quo se Deo perpetuo vovere queat, non denegetur; non denegaturus pius Testator, si neptem optimæ spei adolescentem meliorem sibi partem eligentem prævidisset. Nec conqueri possunt pauperes extranei, qui utpote incerti nullum jus habent, quoties extant cum testatore conjuncti eo indigentes subsidio, *ut in Ferrarien Subsidiorum dotalium* 15. *Jan.* 1780.

Præterea hæc ipsa S. Congregatio *in Romana, seu Januen. applicat. 27. Aprilis* 1720. consanguineis Testatoris, ut ea, qua premebantur, inopia levarentur, annuam concessit pensionem ex legatis in pauperes, ac nubentes puellas partiendis.

Sed voluntas defunctorum religiose est servanda, et durum videtur, ut uni soli impertiantur, quæ pauperibus relicta sunt, quia in plurali testatorem loquentem merito præsumitur voluisse in plures distribui *Barbosa de offic., et pot. Episc. part. 3. alleg. 83. §. 9., Felinus in cap. omnes 1. dist. 1.*, ideoque detrimentum revera inferretur pauperibus loci, ubi domicilium posuerat Testator, quibus dividendum esset pium legatum *ex leg. Si quis 47. §. ubi autem Cod. de Epis., et Cler., Piton. Discep. Eccles. 147. n. 86., Tiraquel. Descript. caus. piae privil. 56.*

Dubia itaque proponuntur.

I. *An ususfructus omnium bonorum, vel tantum ususfructus bonorum immobilium obitu testatoris existentium gravatus sit pio in pauperes legato in casu etc*

II. *An, et quomodo sit augenda annua pensio pro decora Viduae alimonia in casu etc.*

III. *An*

III. *An, et in qua summa legatum pauperibus relictum sit applicandum nepti Viduae in casu etc.*

Ad I. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad II. Utatur jure suo ad formam testamenti, et pro sua conscientia.

Ad III. Usufructuaria consulat Confessario pro servando ordine charitatis juxta mentem Testatoris.

Sess 24.cap.12. de Ref.

CASALEN. Expulsis ex Italia gallicis copiis, preces Sanctissimo dedit Capitulum Casalense, ut quæ in præterita rerum omnium perturbatione innovata fuerant in Cathedrali Ecclesia ad veteres revocarentur formas, et Constitutiones, excepto tantum chorali servitio. Rem elucubratissimo voto explanavit Eminentissimus Albani impresso in folio diei 29. Novembris 1817., quo quindecim dirimenda dubia proposita fuere. Ad horum quatuor VII. scilicet, VIII., IX. et X. rescriptum prodiit „ *dilata, et scribatur Episcopo juxta mentem*.

Hæc mens fuit literis Episcopo demandata „ Mens „ est ut Episcopus, audito Capitulo, et perqui„ sitis Libris, Tabellis, et SS. Visitationum De„ cretis referat de singulis oneribus Missarum, An„ niversariorum, aliorumque Piorum onerum, tam „ ex fundatione, quam ex consuetudine adimplen„ dis, et peculiaribus fundis, reditibusque ad respe„ ctiva onera spectantibus, juxta antiquum, et præ„ sentem statum, nec non distinctim referat de qua„ litate antiqui servitii Chori, et ejus inducta reformatione in specie; de annuo reditu Præbenda„ rum, comprehensis distributionibus, ad monetam „ Romanam tam ante, quam post innovationes, „ captis a singulis Canonicis, et Dignitatibus, et una „ cum statu activo, et passivo tam antiquo, quam „ actuali redituum, et onerum Capituli modulum „ transmittat, quoad singula Missarum onera, cui-

quo

„ quæ Testatori tribuenda, eorumque respectivos „ reditus, quoad redintegrandam observantiam Sta- „ tutorum in iis omnibus, quæ reformari non oportet, aut expediat adductis singillatim Causis, ex „ quibus in aliqua parte exequi nequeant; quoad augendum, aut retinendum actualem numerum Canonicorum, officiaturam Choralem juxta Constitutiones redintegrandam, vel reformandam, et quoad „ Curam animarum exercendam per perpetuum vel „ amovibilem Vicarium, firma interim remanente „ quoad eamdem Curam deputatione Canonici „ Aloysii Novarese, et perceptione reditu n, servitio Chori, et implemento onerum, juxta Decreta Episcopi Villaret, usque ad novam S. Congregationis provisionem „.

Novas dedit preces Capitulum Casalense a mense usque præteriti Januarii, quibus postulavit, ut facultas, qua jam pollet tribus anni mensibus, recitandi post Completorium dici antecedentis Matutinum cum Laudibus, ad reliquum anni tempus protraheretur. Sed hæ preces dimissæ fuerunt rescripto „ *expectetur relatio Episcopi ad formam rescripti S. Congregationis ad* 7., 8., 9., *et* 10. *Dubium, et uniatur* „ Tunc statim hæc retulit Episcopus „ *Vestra jussa facturus, nonnulla animadvertenda in antecessum sunt, ex quibus ad singula dubia facilis, ac prona responsio fluet.*

Dico itaque 1. *Franciscum Mariam Salinam Canonicum Thesaurarium, nec non Aloysium Novarese Archipresbyterum a laudato Joanne Chrysostomo Villaret Casalensi Episcopo de novo creatos ex hac vita migrasse; atque hinc praecipuarum, quae inter illos, et caeteros Canonicos exarserant controversiarum origine sublata, omnia fere negotia brevi composita sunt, et frequentiori calculo definita.*

Secundo hisce quoque dirimendis mirabiliter contulisse literas Apostolicas SS. D. N. Papae Pii VII. pro erectione, et circumscriptione sedium Archiepiscopalium, et Episcopalium in dictione Augustissimi Regis Victorii Emmanuelis, datas die 17. *Julii ann.* 1817., *quarum ope, salvis, et integris manentibus, vel in suo robore respective restitutis juribus omnibus,*

aut

aut praerogativis, quibus capitula ante annum 1803. legitime potiebantur, facultas tributa est Archiepiscopis, et Episcopis, vel Dignitates, vel Canonicatus collatis cum lege consiliis de novo erigendis, inspecto statu bonorum, ac redituum.

Tertio pro executione literarum ejusmodi creatum a laudato pientissimo Rege peculiare magistratum fuisse nomine: Commissione Ecclesiastica, cui praeest meritissimus Taurinensis Archiepiscopus opportunis uti decet, iisque amplissimis facultatibus ab Apostolica Sede donatus pro augendis, dotandis, et quocumque meliori modo redintegrandis, vel componendis Capitulis, Monasteriis, Collegiis, caeterisque ad res Ecclesiasticas pertinentibus.

Hisce praemissis gradum facio ad proposita dubia aptas eisdem animadversiones accomodaturus. „

VII Sic habet „*An, et quomodo redintegrari debeat observantia veterum Statutorum Capituli Casalensis in casu etc.*

Nihil erat optabilius, ut praeteritarum perturbationum memoria penitus deleretur; idque jam prorsus unanimi consensu accidisse mihi valde gratulandum est.

VIII. An restituendus sit vetus numerus viginti duo Canonicorum in casu etc. - et quatenus affirmative - *IX An differre expediat redintegrationem viginti duorum Canonicorum, usque dum eorum congruae substentationi erit provisum in casu etc.* - *Totum negotium circa redintegrationem numeri, Dignitatum, et Canonicorum sive in Casalensi, sive in alia quacumque Cathedrali, vel Collegiali Ecclesia hujus ditionis, supramemorato Magistratui Ecclesiastico demandatum est. Hic porro Canonicos Casalenses sexdecim tantum prout ab Episcopo Villaret reducti fuerant, duasque dumtaxat Dignitates esse voluit, idque gravissimis de causis, quas inter non postremum tenet locum maxima Sacerdotum penuria, unde fit, ut vix inveniantur, qui vacantibus identidem Paraeciis praefici queant.*

Cum tria præfata Dubia ultimum sortita sint exitum remanet agendum *de X. dubio*, sub quo Capitulum nunc posulat facultatem integro anno recitandi Matutinum, et Laudes post Completorium - *Hoc est*

pro-

prosequitur Episcopus, *quod Casalenses Canonici vehementer efflagitant, quodque ego in votis sum, ut illis benigniter concedatur. Recurrit hic nuper memorata eorum reductio; nonnullorum aetas ingravescens, et adversa valetudo, Theologi, et Poenitentiarii officium, pluribus ad fidelium confessiones excipiendas munus concreditum in notissima Ministrorum penuria apprime utile, ac necessarium. Tempus autem ad id magis accommodatum illud est sane, quo matutinum cum laudibus recitari deberet; nec sine magno fidelium detrimento eveniret, ut Canonici, ab hoc Sacramento ministrandi proChorali residentia distrahendi essent. Quibus animadversionibus ubi postrema datur nonnulla scilicet Capitula hujus ditionis petito privilegio gaudere, idemque huic Casalensi jam legitime competere pro mensibus Maii, Junii, et Julii, confidunt Canonici Oratores eo Vos erga illos animo futuros EE. et RR. PP., ut ab antelucana Matutini cum Laudibus recitatione immunes, pensum hujusmodi post Vesperas, et Completorium pro die sequenti persolvere eisdem liceat.*

Hora recitandi Matutinum mane diei non debet immutari in Cathedralibus et Collegiatis *ex Clem. 1. de celeb. Mis.* Ubi tamen justa, et rationabilis causa concurrit, opportunior ex authoritate S. Congregationis fieri potest variatio *Brasc. in prompt. Synod. cap. 86. num. 18. Benedict. XIV. Instit. 107. §. 4. num. 22. S. Congregatio in Abulen. Servitii Chori 23. Januarii 1790.*

Adnumerantur inter causas, quæ pro variatione horæ matutinæ cum laudibus in Cathedrali Casalensi afferuntur, ætas nonnullorum Canonicorum ingravescens, et adversa valetudo, Theologi, ac Poenitentiarii officium, pluribus ad fidelium Confessiones excipiendas munus concreditum, quæ causæ utrum æquæ sint, modo quærendum venit. Valde quidem Deo accepta, valdeque animabus proficua est Sacramenti Pœnitentiæ administratio, ac ipsis quandoque præferri meretur missis *Bened. XIV. de Syno. Diaecesana lib. 13. cap. ult. §. 23., et S. Congregatio in Aquen. reduct. 19. Decemb. 1772.* Et tanta est in Cathedrali pœnitentium copia illa hora, qua recitatur Matuti-

num cum laudibus, ut magnum evenirct fidelibus detrimentum, quoties distraherentur Canonici ab hoc Sacramento administrando. Accedunt Canonicorum ingravescens ætas, et adversa valetudo, locorum finitimorum usus, et Episcopi votum. Ex quibus causis solet quandoque concedi *variatio* horæ Matutini cum laudibus *Brasch. in prompt. Synod. cap. 86. n. 18. et seqq. Bened. XIV. instit. Eccles. 107. §. 4. num. 22., et S. Congregatio in Abulen. Servitii Chori 23. Januarii 1790. §. agitur.*

Animadvertant autem EE. PP. pluribus hominum millibus licet constet Civitas Casalensis, quotidiana tamen non indigere plurimorum Confessariorum copia, et illius populi utilitati posse consuli, si opus sit, nonnullorum Canonicorum Ministerio. Hoc in casu non desunt S. Congregationis resolutiones permittentes lucrare quotidianas distributiones eos, qui tempore divini officii confessiones excipiunt de mandato Episcopi, ut *in Lucana 3. Martii 1635. lib. Decret. 15. pag. 175., et in Maceraten. 23. Aprilis 1768.* unde videtur spirituali populi necessitati occurri posse, quin novo, ampliorique Indulto psallendi in choro vetus consuetudo immutetur. Proponitur.

Dubium.

An, et quomodo sit concedendum Indultum in casu etc.

Non proposita cum sequenti.

Sess. 25. Cap. 11. de Ref.

NEAPOLITANA BENEPLACITI APOSTOLICI. Parochus, et Administratores Ecclesiæ Parochialis S. Petri loci dicti *Patierno* Neapolitanæ Archidiœcesis veniam postulant ab hac S. Congregatione pro distrahendis nonnullis activis canonibus, ut solvatur

æs alienum, quo gravatur Ecclesia. Siquidem laica Potestate huic Ecclesiæ ablata fuere duo prædia anno 1790., ac vendita Regio jussu fuere cuidam Joanni Romano.

Distractionem hanc bonorum pro viribus impugnare conati sunt, qui Paræciæ jura administrabant, et ut coram Tribunalibus Ecclesiæ jura experirentur contra emptorem Romano, venia Regis obtenta, sed Apostolico Beneplacito non postulato anno 1800. a quodam Vincentio del Giudice mutuam recepere *la somma di Ducati 800., e gr. 56., e si obbligarno di restituirli fra anni 4., e fra tanto corrispondere l'interesse alla ragione dell'otto per cento decorrendi dal giorno di detto istrumento* (a die scilicet 17. Januarii 1802,) *restando ipotecati a favore del Creditore tutti i Beni di detta Chiesa cioè i riferiti due Territorj, se si riacquistassero, o altro compenso, che venisse accordato dal Governo alla detta Chiesa, restando anche obbligati i Governatari della Parrocchia nomine proprio* „ Tum et alia ducata 250. ab hospitali pacis Civitatis Beneventi mutuata sunt Paræciæ „ *con le stesse condizioni riferite di sopra, coll' interesse però al 10. per cento*, ut refert Emus Archiepiscopus.

Verum Ecclesia minus secundam retulit a Tribunalibus sententiam, et a Serenissimo Rege nonnullos decimarum fructus compensationis loco accepit, quos etiam amisit vicissitudinum causa, unde accidit, ut nec æs alienum solvere, nec annua interusuria tum mutuanti *del Giudice*, tum *hospitali pacis* rependere potuerit.

Hac de causa Franciscus del Giudice defuncti Vincentii hæres pro sortis, et fructuum restitutione instat, et a Laicis Judicibus Ecclesiæ hujus Administratores ad solutionem per literas exequutoriales compelluntur. Ducto calculo, Paræcia debet Francisco del Giudice Ducata 1512,, scilicet duc. 800., et g. 50. pro capite mutuatæ pecuniæ, et 771., et g. 44. pro fructibus decursis.

Ut res aliquo modo componeretur, refert Emus Archiepiscopus ita inter Partes conventum esse, ut Creditor decimarum fructuum partem Ecclesiæ condonet,

unde creditum cohibeatur ad ducata 1430., et g. 80. pro sorte, et fructibus. Ex parte vero Ecclesiæ „ *La* „ *Parrocchia possiede alcuni censi quasi perduti* „ *per causa dell'esigenza, pensa perciò di cederli* „ *in proprietà, e senza facoltà di ricomprare al cre-* „ *ditore del Giudice. Questi censi esibiscono l'annua* „ *rendita netta di pesi in ducati 43, e grani 25; che a ra-* „ *gione del cinque per cento danno il capitale di ducati* „ *865, a quali aggiunti cinque annate legalmente esigi-* „ *bili, cioè duc 216. 15. che la Parrocchia parimenti cede* „ *al Creditore fanno la totale somma di Ducati 1087.* „ *e g 25 Resterebbe il del Giudice ancor creditore del-* „ *la residual somma di circa ducati 400. ma di que-* „ *sti si contenta esserne soddisfatto nel solo caso, che* „ *la Parrocchia ricuperasse la sua possidenza, o al-* „ *tro equivalente* „

Cæterum Ecclesia, etsi nihil aliud possideat, tamen, prosequitur Emus Archiepiscopus, *dal 1739 fin oggi la Parrocchia si è mantenuta con le larghe oblazioni de Fdiani, i quali sono affezionatissimi alla Chiesa loro madre, e così si spera mantenerla in ap-* *presso* „

Hujusce conventionis petitur approbatio, de qua ita concludit laudatus Emus „ *Posto tutto ciò a me sem-* „ *bra, che nel riferito contratto concorra la necessi-* „ *tà, ed utilità della Chiesa, si perchè non vi è per* „ *ora altro mezzo da sgravarsi da debiti, come per-* „ *chè le rendite delle quali la Chiesa si spoglia, sono* „ *quasi inesigibili, e con questa cessione da una* „ *parte si libera la Parrocchia dell' annuo interesse* „ *dovuto a del Giudice, e pel residuo del capitale* „ *non potrà essere molestata, e da un' altra si spera* „ *col prodotto delle annualità arretrate, e non cedute* „ *di pagare i ducati 250. all' Ospedale di Benevento,* „ *che non è iscritto* „

Res Ecclesiæ utpote Deo dicatas alienari non posse, utrumque jus passim constituit, ad rem commemorasse sit satis tum *Cap. Nulli* 5. *De Reb. Eccles. non alien*, tum *Extr. Ambitiosae*, *tum Trident. Synodus. Sess.* 25. *cap.* 11. *de Refor.*

Justæ tamen causæ si concurrant, nil impedit, quominus alienatio, probante Summo Pontifice, rite

fiat

fiat, quod tum ex superius citatis canonibus, tum ex *Cap. Sine-excep.* 12. *q* 2. *et ex Cap. Hoc. jus* 10. *q.* 2. abunde colligitur. Canonicis hisce sanctionibus insistens S. hæc Congregatio Beneplacitum pro alienatione concedi debere judicavit, ubi justæ causæ adessent, ut præsertim *in Florentina Emphi., et in Theatina Alienationis ad II. Dubium* 5 *Mart.* 1735, *in Lauretana, et Firmana Concess. Benepla.* 30. *Martii* 1743. *et in Bononien. Benepla.* 28. *Mart.* 1744. æque ac illud denegandum fore respondit, ubi deessent justæ alienationis causæ, ut in *Colonien. Benep.* 29. *Augu.* 1744. *in Firmana Vendition. Horti* 2. *Augus.* 1749. *et in Regien. Permutat.* 24. *Julii* 1784.

Justa causa ex necessitate proveniens habetur, cum Ecclesia ære alieno gravata ex fructibus suorum bonorum illud solvere nequit, et cogitur ad illius solutionem bona sua alienare *Cap. Hoc jus* 10 *q* 2. *Cap. Null.* 5. *de Rebus Eccles. non alienandis*.

In specie autem, de qua agimus, Ecclesia tanta necessitate urgetur, ut jam (quemadmodum superius exposui) literæ exequutoriales pro debiti solutione adversus Ecclesiæ Administratores expeditæ fuerint, ac propterea locus esse videtur approbationi alienationis.

At ne quid videar omisisse, quod pro muneris mei ratione adnotare debueram, viderint EE. PP. an valide, liciteque Administratores hujus Ecclesiæ sine Apostolico Beneplacito æs alienum contraxerint, et an ipsis potius, qui foenori pecuniam accepere, eam solvere pro Ecclesia teneantur, quandoquidem se suo etiam nomine obligarunt.

Sane quod *Nulli* liceat *alienare rem immobilem Ecclesiae suae, sive agrum, sive rusticum mancipium, neque specialis hypothecae titulo obligare sancitum est.* Profecto *verbum alienationis in hoc loco latissime accipitur*, quemadmodum ad hoc caput adnotat Glossa, ac propterea *verbo alienationis continetur omnis alienatio, quae trasfert dominium . . ., et omnis ille per quam res obligatur*, ut explicat Gloss. *ad praedict. cap.* 5. *De Rebus Eccles. non alien.* Hinc nullitatis vitio laborare videtur obligatio contracta ab Administratoribus nomine Ecclesiæ in favorem prædicti

eti del Giudice, utpoteque versatur circa res Ecclesiasticas extra commercium positas, et contracta fuit a personis, quæ cum justo titulo carerent ex defectu Apostolici Beneplaciti, non poterant res Ecclesiæ obligare, et hypothecæ vinculo subjicere, atque hinc videretur non esse locum concessioni Beneplaciti Apostolici, quod petitur.

Hisce tum in facto, tum in jure præmissis, dignentur EE. VV. definire.

Dub. An, et quomodo sit concedendum Beneplacitum Apostolicum in casu etc.

Die

Die Sabathi 14. *Decembris* 1822. *in Palatio Apostolico Quirinali erit Sacra Congregatio Concilii, in qua præter alia proponentur infrascripta Dubia, juxta morem ejusdem Sacræ Congregationis de jure resolvenda.*

Sess. 24. *cap* 12. *de Refor.*

CASALEN.

Dubium

An, et quomodo sit concedendum Indultum in casu etc.

Affirmative arbitrio, et conscientiæ Episcopi ad decennium, facto verbo cum SSmo.

NEAPOLITANA BENEPLACITI APOSTOLICI.

Sess. 25. *cap.* 11. *de Ref.*

Dubium.

An, et quomodo sit concedendum Beneplacitum Apostolicum in casu etc.

Quatenus pecunia erogata fuerit in utilitatem Ecclesiæ, prævia absolutione a censuris, et sanatione contractuum affirmative juxta votum Emi Archiepiscopi, facto verbo cum SSmo.

Sess. 24. cap. 3. et 5. de Ref. Matrim.

NEAPOLITANA DISPENSATIONIS. Cum in Comitiis dici 27. Julii labentis anni quæsitum fuerit de Matrimonio inito inter D. Margaritam Muscettola ex Principibus Leporani, et D. Nicolaum Vecchioni, ac propositum fuerit Dubium „*An sit consulendum Sanctissimo pro dispensatione super Matrimonio rato, et non consummato in casu etc.* Responsum prodiit, *affirmative, et Nicolao Vecchioni non relaxetur fides status liberi, inconsulta S. Congregatione*„ Novæ audientiæ beneficium juxta Benedictinam Constitutionem petiit Matrimonii assertor, factaqua SSmo iterum disceptandi facultate hodie reproponitur causa. Quum nihil novi in *facto* deduxerint vel Sacramenti, vel Mulieris defensores, ne inutili repetitione Vobis EE. PP. molestus sim, quoad factum me ad præteritum Folium refero, quod reassumere precor.

Qui Mulieris partibus student, postquam affirment se in probatis esse, quoad Matrimonii non consummationem, ut unum ex duobus necessariis extremis ad dispensationem obtinendam, totis viribus probare pertentant, plures adesse dispensandi causas. Ajunt primo totam hanc rem pendere a Summi Pontificis auctoritate, qui ea aliquando usus est privata tantum postulantis utilitate. Deducunt hujusmodi causas ex Conjugum consensu, quem ad obtinendam Matrimonii rati dispensationem sufficientem dicunt, Cos. *de separati. Thori lib. 1. cap. 16. num. 297.* Huic addunt relativam impotentiam, quæ etsi certis non probetur argumentis, saltem probabilis, et verosimilis est. Adhibitis enim modis omnibus ad consummationem directis, adhibito balneo, aliisque medicamentis Margarita Virginitatis florem non emisit, quamvis septem, aut octo mensium spatio nec cum Nicolao condormiverit, ex quibus inducunt plenam impotentiæ probationem. *Mascar. de Probat. Vol. 2. col. 888. num. 11.*

Igitur impotentia satis probata sit, inutiliter tum inspectio corporis Viri tum triennale experimentum proponitur, præsertim cum agatur de gratio-

so

se dispensationis judicio, ubi minus rigorosæ exiguntur probationes. Prima enim neque a Sacris Canonibus, neque a Benedictina Constit. *Dei Miseratione* requiritur, imo ab exemplis quoque hujus S. Congregationis probare conantur, non necessariam esse hanc inspectionem. Secundum vero inutile dicunt, quia ex octo mensium cohabitatione Matrimonium non fuit consummatum, quod satis esse videtur ad probandam viri impotentiam, qua demonstrata, a SS. Canonibus non requiritur hoc triennale experimentum. Præterea excluditur quoque ex incontinentiæ periculis, quibus hoc experimentum causam præbet, si Mulier optatam consummationem obtinere nequeat. Addunt insuper inimicitias, et odia inter has familias exorta, quæ alias veluti justa dispensationis causa sunt habita.

Pro coronide verum ponunt adulterium a Nicolao perpetratum, quod, ne obstet impotentiæ relativæ, dicunt, committere potuisse cum corruptis, et meretricibus. Hoc crimen justam affirmant dare causam dispensationis *Cosc. de separat. Thori lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 169., *et in* pretio habitam fuisse *in Forolivien. Nullitat. Matrim.* 30. *Martii labentis anni*.

At Matrimonii Assertor, quamvis nihil novi quoad consummationem afferat, tamen hanc non deserit provinciam, sed ad præteritam allegationem se refert. Ad dispensationem quod attinet dicit, primo necessariam esse justam causam, ut a Matrimonio rato dispensetur, atque contendit non levem, sed esse debere gravem, urgentem, gravissimam, prout docent *Fagnan. in cap. nimis de Filiis Presbyt. lib.* 1. *Decret. num.* 8. *Sgmalz grueber in jus Eccles. part.* 4. *tit.* 19. *numer.* 53., aliique, quod semper sequuta est S. Congregatio in hisce causis dispensationis.

Negat præterea, adesse causam adeo gravem, ut a Matrimonio dispensetur. Non ex impotentia hæc potest deduci; quamvis enim in hoc gratioso judicio aliquid rigoris remittatur, tamen moralem certitudinem habere debet Pontifex, virum ea laborare impotentia, ex qua nulla spes esse possit, ut copulam perficiat. Quum vero desideretur usque adhuc hæc moralis certitudo Matrimonii Defensor instat, ut inspectio cor-

poris viri decernatur, quam necessariam putat, quia hanc ratio legalis suadet, et Sacrorum Canonum intelligentia requirit. Neque obstare asserit, quod canonici textus aperte de ea non loquantur. Nam ex identitate rationis viro applicanda est Capitis *Proposuisti* dispositio; imo ex sæculari consuetudine veluti lex habenda est hæc praxis inspectionis corporis viri, prout affirmant Doctores, præsertim *Cardinalis Argenvillieres in voto apud Const. tom. 4. numer.* 19. Syllabus vero resolutionum hujus Sac. Congreg. ab Defensore Matrimonii distributus consuetudinem probat, et praxim Sac. Congregat., quæ semper inspectionem hanc decrevit, nisi ante causæ propositionem præcessisset.

Hanc postulari quoque a vestra, EE. PP., resolutione affirmat Defensor Sacramenti, quia modum circa libertatem Nicolai posuistis, juxta mentem Defensoris, ex eo quod de illius potentia incerti eratis.

Ex adductis probationibus in processu allatis novum deducit argumentum, ut hanc decernatis inspectionem. Plures enim sunt Phisici, qui Nicolai potentiam coeundi affirmant. In hoc casu sæpe sæpius S. Congregatio decrevit experimentum triennale ad tradita per *cap. Literae de frigid., et Malefi.* etiam in judiciis gratiosæ dispensationis, ideoque concludit, non esse satis ad dispensationem obtinendam meram non consummationem, sed necessario requiri justam causam per rectum judicium probatam.

Quod vero pertinet ad adulterium, inquit Defensor Matrimonii, tanti non esse hoc crimen, ut ex hoc capite dispensari possit. Incertum enim est, utrum sit perpetratum, et quatenus pro certo habeatur, nova (ait) causa assurgit, ut de potentia sit dubitandum, ideoque sermo redit de necessitate triennalis experimenti, vel saltem de corporis inspectione. Præterea si hoc adulterium patratum diceretur, nihil utilitatis affert Mulieri. Namque remissum dicendum est, quum valde serius hæc actio proponatur, ita ut ex hac serotina querela ne separationem quidem thori Mulier obtinere posset, multoque minus igitur Matrimonii rati dispensationem.

Re-

Rejicit tandem Matrimonii assertor alias causas, consensum scilicet Conjugum, familiarum odia, et animi aversionem. Primus enim pro nihilo habitus est a Doctoribus, et Tribunalibus. Novum siquidem esset, Matrimonii vinculum solvere per consensum Conjugum. Familiarum odia, atque animorum aversiones non probantur, et facilius extinguuntur, si potentia viri agnoscatur, et optata consummatio tandem habeatur. Odia insuper in privatis etiamsi Nobilitate fulgentibus pro nihilo habita sunt ab hac S. Congregatione in hujusmodi causis.

Cætera habent EE PP. in allegationibus ex utraque parte distributis, et in præterito folio, quod reassumere denuo precor, ut dirimere possint.

Dubium

An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.

In decisis.

COMEN. INCOMPATIBILITATIS BENEFICII, ET PRAESENTATIONIS. Sacerdos Ludovicus Molo anno 1798. Prioratum obtinuit S. Quirici erectum in Collegiata Bellinzon., cui est onus Choro interessendi aliquibus diebus festivis. Hujus Beneficii Consilium, seu Camera Oeconomica Bellinzon. jure gaudet Patronatus. Idem Sacerdos, ut Canonicatum, cujus reditus ad summam scut. Rom. 150. pervenit, in eadem Ecclesia Collegiata Bellanzon. simul cum beneficio assequi, ac retinere posset anno 1820. dispensationem impetravit a R.P.D. Archiep. Nysseno Nuntio Apostolico apud Helvetios. Putarunt nonnulli ex Canonicis obreptitie, ac subreptitie extortam fuisse hanc dispensationem; hinc quæstio orta est inter Consilium, et Canonicum Molo et delata ad Tribunal Vicarii Capitularis, qui auditis partibus die 17. Aprilis 1821. sententia declaravit „*essere del tutto incompatibili i sudetti due be-*

Sess 7 Cap. 4, et 5. de Reform.

neficj uniti in una sola persona, e ciò per testimonianza del fatto dello stesso Signor Canonico Ludovico Molo, il quale ben conobbe, che non poteva ritenere il Priorato, quando dallo stato di Coadiutore passar doveva a quello di Canonico principale, per cui si rivolse al ripiego di ottenere la dispensa dalla S. Nunziatura di Lucerna prima di essere per instituto canonicamente deposto dal beneficio Canonicale, onde poter ritenere entrambi i beneficj, ma tal dispensa non potè suffragarle punto, comeche surrettizia, ed orrettizia, e perciò nulla, ed invalida, poichè la S. Nunziatura esprimesi in questi termini: Qui habes Prioratum, seu beneficium, vel Capellaniam in Ecclesia S. Quirici, cujus fructus, reditus, et proventus viginti quatuor ducatorum auri de Camera valorem non excedunt, et quae personalem residentiam non requirit. Due cause, alle quali è appoggiata la dispensa, entrambi mancanti di verità, e false: La prima che non eccedono i frutti del Priorato ventiquattro Ducati d' Oro di Camera, o sia il di loro valore, quando provasi, che sin dal tempo della traslazione dalla Monacaria di Daro alla Collegiata di Bellinzona, che rendeva cento scudi di Milano, come negli atti del mentovato Porporato (il Card. Ciceri), quindi susseguentemente aumentata quasi al doppio. La seconda, che non importa residenza personale, mentre dagli atti di visita di Monsig. Neuroni Vescovo di Como dell' anno 1747. 11. Maggio rilevasi tale obbligazione, come dagli atti esistenti in questo Archivio Vescovile espressa in questi termini „ Ma con il carico della residenza festiva in detta Collegiata, in cui tiene lo stallo post-Canonicos immediate. Peregualmente si esprime Monsig. Pellegrini Vescovo di Como nella sua visita dell' anno 1761. 25. Luglio parlando del beneficio Priorale in discorso, cioè „ cum onere residentiae Choralis in Ecclesia Collegiata Bellinzonae prout etc. „ E' dunque chiara l' obbligazione della residenza Corale personale in vista di che non si sarebbe accordata la dispensa dalla S. Nunziatura.

Consequens inde fuit, ut Camera Oeconomica Josephum Pa-

Paganini novum Priorem designarit, ejusque nominationem Curiæ Episcopali exhibuerit. Omnem movit lapidem Canonicus Molo, ut Prioratum simul cum Canonicatu retineret non excluso recursu ad Laicalem potestatem, quæ istante R.P.D. Apostolico Nuntio ipsius preces rejecit. Cum vero nihilominus unum ex duobus beneficiis Molo non dimitteret, nonnulli ex Capitulo laudatæ Ecclesiæ Collegiatæ SSmo supplicem libellum dederunt, ut hoc malum averteret, quorum preces R. P. SSmi Auditor Episcopo Comensi pro informatione, et voto ablegavit. Episcopus vero, ut maturius rem ipsam cognosceret ab Archiepiscopo Corinthi sententiam rogavit, qui auditis partibus, monumentisque perpensis argumenta confirmat a Vicario allata, ac inter coetera hæc habet „ *In opposizione a questi argomenti il Signor Canonico Molo insinua due lettere di Monsig. Rovelli, ed una dichiazione di Monsig Vicario Generale Riva, ed il paragrafo della Bolla di Coadiutoria. Li Canonici poi, ed il nominato Paganini rispondono* 1., *che a Monsig. Rovelli, ed a Monsig. Vicario Generale Riva non furono mai certamente opposti gli atti di Visita dei Vescovi Neuroni, e Pellegrini, atti che furono soltanto rinvenuti dopo l'accurata ricerca di essi fatta da Monsig. Vicario Capitolare Generale Peverelli; ciò ancora si conosce incontrastabile qualora si osservino le espressioni usate da Monsignor Vescovo Rovelli nelle citate lettere, e da Monsignor Vicario Generale Riva nella sua dichiarazione, dove per nulla si suppone l'esistenza dei ripetuti atti di visita, anzi se ne rileva la loro inscienza.*

2. *Che il fatto del Priore Sereni è unico, ed anteriore ai sovra espressi atti di visita, i quali furono corroborati dalla prattica di due Priori Chicherio, e Paganini rassegnanti il Priorato, appena si verificò in loro il possesso dell' altro beneficio. Ed in fine dalle stipolazioni in proposito della Camera Economica nominante, e dalle testificazioni degli stessi Cittadini di Bellinzona. Del resto, se il Priore Sereni ha posseduto il Priorato con altro beneficio, ciò avvenne in virtù di valida dispensa a lui accordata dall' autorità com-*

competente dietro il componimento di una lite, di cui s' ignorano i motivati,

Uniformemente ai Canoni Conciliari, ed agli atti di Visita Vescovile operò pure il magnifico Consiglio, o Camera Economica di Bellinzona, cui si compete il dritto Padronale di nomina del Priore. Il perchè negli atti delle nomine avvenute nel 1708., 1732., 1746. fu dal Consiglio sudetto espressamente stipulato, che il possesso del Beneficio Priorale fosse incompatibile con quello di altri benefici. L' istesso Sig. Canonico Molo fu nominato nel 1798. cum honoribus, et oneribus tam de jure, tam de consuetudine. Adprobat denique Vicarii Peverelli sententiam, ac concludit, Paganini in Prioratu esse instituendum, cogendumque Canonicum Molo illum dimittere, nec amplius molestias inferre, præsertim apud Laicalem potestatem. Episcopus etiam huic sententiæ omnino subscripsit.

Tunc ex Rescripto SSmi diei 22. Novembris 1821. huic S. Congregationi causæ cognitio, ac definitio commissa est; Hinc Episcopum rogavi, ut „ auditis „ Patronis, Capitulo Collegiatæ, Canonico Ludovico „ Molo, et Sacerdote Paganini, iisdemque præfixo „ termino ad deducendum sua jura in Sacra Con- „ gregatione transmissa Bulla institutionis et decre- „ tis SS. Visitationum ad rem facien: referret de an- „ nuo reditu, et oneribus tum Canonicatus, tum „ Prioriæ ducto calculo per Decennium ad monet. „ Rom, nec non de utriusque Beneficii incompatibi- „ litate, et consuetudine quoad præteritum, et sen- „ tentiam suam aperiret „.

Responsum dedit Episcopus, Canonicos arbitrari satis abunde quæstionibus satisfecisse, nec ad ulteriora procedere, propriæ conscientiæ consuluisse arbitrantes, cum legitimæ potestati malum hoc manifestaverint,

Ante omnia inutile non censeo, Vos, EE. PP., animadvertere, quod Comen. Episcopus apud se retineat, quin R. P. D. Auditori SSmi, vel huic S. Congretioni remiserit, S. Visitationis anni 1747. et 1761. acta, nominationes Prioratus a Consilio factas an. 1708. 1732. et 1746. et dimissionem hujus beneficii, quæ facta dicitur ann. 1732., quibus incompatibilitas proba-

bari asseritur, neque epistolas Rovelli, et Riva superius enunciatas remiserit, quæ Ludovico Molo favent: desideratur quoque dispensatio ab R. P. D. Archiepiscopo Nysseno Apostolico Nuncio concessa.

Videndum igitur est, utrum sint incompatibilia hujusmodi beneficia, et in pretio habenda sit dispensatio a sacerdote Molo obtenta, ut decerni possit, an utrumque beneficium valeat retinere. Dein alterius sacerdotis Josephi Paganini nominatio ad trutinam revocari debet, ut cognosci queat, an sustineatur. Ecclesia Christi in unum corpus coalescit, ideoque secundum Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu diversis indiget ministeriis; et sicut, ut verbis utar *can. sing. distin.* 89., *varietas membrorum per diversa officia, et robur corporis servat et pulchritudinem repraehesentat; ita varietas personarum per diversa nihilominus officia distributa, et fortitudinem et venustatem Sanctae Dei Ecclesiae manifestat. Et sicut indecorum est, ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio, ita nimirum noxium, simulque turpissimum, si singula rerum ministeria personis totidem fuerint distributa.*

Qua de causa Ecclesia semper beneficiorum pluritatem vetuit, nisi justa causa, et legittima intercesserit dispensatio. *Cap. Referente 7., et cap. Praeterea 14. De Praeb. et Dignitat.* Imo Sacri Canones, et Pontificiæ Constitutiones poenas statuunt contra duo beneficia præsumentes retinere. Celeberrima est illa *Innocentii III. Constitutio*, quæ incipit - De multa - ubi disponitur - *ut quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habeat, eo sit ipso jure privatum, et si forte illud retinere contenderit, etiam alio privetur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius libere conferat, cui merito viderit conferendum . . . Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum, addentes, ut in eadem Ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere praesumet, etiamsi curam non habeant animarum.* Hinc orta est beneficiorum incompatibilitas, quæ vel ipso jure vacans reddit Beneficium prius obtentum, vel obligat Beneficiatum illud dimittere. Hæc canonum

sum præscripta rennovata fuere a S. Concilio Tridentino *sess. 7. cap. IV. de Reformatione*. ubi clare disponitur, Beneficiatum, qui incompatibilia beneficia retinere præsumat, utriusque ipso jure privatum existere. Hinc est quod hæc Sacra Congregatio et Canonistæ omnes semper docuerunt, per plenam assecutionem secundi Beneficii quomodocumque incompatibilis primum vacare. *Fagnan. cap 2.8. de Praeben.*

Inspiciendum nunc est, an Prioratus S.Quirici cum Canonicatu, de quo est sermo, sit incompatibilis. Ex voto Vicarii Generalis Peverelli superius relato habetur, in Episcopali Tabulario servari quoddam decretum anni 1747. in actu S. Visitationis latum, in quo Prioratus S. Quirici oneratur - *della residenza festiva in detta Collegiata, in cui tiene lo stallo post Canonicos immediate* -. In altera Visitatione ab Episcopo Pellegrini habita anno 1761. idem confirmatur. Nemini dubium igitur esse videtur, quod Beneficium hoc vel in Collegiata Ecclesia, ubi extat Canonicatus a Molo assecutus, sit erectum, vel saltem ibidem habeat residentiam. Canonistæ vero omnes conveniunt Beneficia in eodem tecto erecta, esse incompatibilia. *Garzia de Beneficiis cap. 2. p. V. n. 187. part. 11.* Clarius ad rem *Pignat consult. can. tom. 10. consul. 156. n.39. et S.Congregatio in Ferrarien.19.Decembris* 1570. statuit,opus esse dispensatione Apostolica pro retinenda Capellania, et Mansionaria sub eodem tecto. Confirmatur incompatibilitas ex ipsa Sacerdotis Molo postulatione Apostolico Nuntio facta, ut retinere licito possit utrumque beneficium.

Ad incompatibilitatem hanc denegandam Sacerdos Molo attulit Episcopo duas epistolas, alteram Episcopi Rovelli, alteram Vicarii Generalis Riva, quibus declarare dicitur esse hæc duo beneficia compatibilia. Alterum quoque argumentum de compatibilitate eruitur ex pacifica possessione Prioratus, et Canonicatus, quam tenuit Prior Sereni. Demum rescriptum Apostolici Nuncii Ludovico Molo favet, etiam si hæc incompatibilia sint. Sæpe enim Summus Pontifex hac liberalitate usus est, et uni duo beneficia sub eodem tecto concessit. Nec quæ ad probandam obreptionem, subreptionemque deducuntur admittenda videntur, quia desumpta sunt ex Bullis concessionis, non ex

sup-

supplici libello, ideoque ad substantiam actus, et ad factum partis supplicantis non pertinent. Imo si actus interpretandi sunt eo modo, ut potius subsistant, quam pereant, consequens est ut dicatur, eum Apostolicus Nuncius Canonicum Molo ad canonicatum obtinendum dispensaverit, omne vinculum solvisse, quod gratiam posset remorari.

Quatenus autem Eminentissimi Patres incompatibilia hæc duo beneficia, et nullius roboris obtentam dispensationem declarare putent, inquirendum erit, num valida sit Sacerdotis Paganini a Patronis facta præsentatio. Pro ejus validitate afferri potest generalis regula, qua primo beneficio privatus est ipso jure, qui secundum incompatibile receperit, ad *tradita* per *cit. Innocentii III. constit. et Concil. Trident. sess. 7. cap. IV. De Reformat. et* Lambertin *De Jure Patron. art. 16. quae.6. 1. part. 2. Lib.* plures Doctores afferens, qui hanc tenent sententiam, concludit *per adeptionem secundi beneficii incompatibilis vera vacatione primum beneficium vacare, ideoque patronos primi beneficii posse ad illud alium praesentare.* Nec obstabat eorum juri dispensatio a Molo obtenta quia utpote obreptitie, et subreptitie extorta ipso jure nullius erat valoris *ad Text. in cap. super litt. de Rescriptis in sexto, et Lott. de Re benef. lib. 1. quaest. 6. n. 47.*

At quamvis Patroni semper præsentandi ad Beneficium jure gaudeant, tamen hoc jus exercere nequeunt, nisi tempore veræ vacationis *cap. fin de concess. Præbend.* Videtur itaque primum beneficium minime vacasse per adjectionem secundi ob dispensationem Apostolici Nuntii. Neque Patronis prodesse videtur assertum obreptionis vitium, namque etiamsi per se fuisset clarum, tamen in suo robore stat dispensatio, usque ad legittimam nullitatis declarationem *juxta Tridentinum sess. 7. cap. 5. de Reformat.* Dicendum igitur videtur Beneficium S. Quirici adhuc non vacare, quum nullam Sedes Apostolica Sententiam hac de re emiserit, ideoque nullam Patronorum præsentationem, tamquam factam beneficio pleno. Non desunt tamen exempla, qui-

bus confirmata fuerit præsentatio ante tempus emissa, si bona fide facta fuerit.

Dirimenda igitur erunt Dubia.

I. *An constet de incompatibilitate in casu etc.*

Et quatenus affirmative.

II. *An sit locus nominationi ad Prioratum S. Quirici, seu potius instituendus sit Sacerdos Paganini in casu etc.*

Ad I. Affirmative.

Ad II. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam facto verbo cum SSmo.

Sess. 22. Cap. 8. de Ref.

PISANA CELEBRATIONIS MISSARUM. Joannes Cosimus Pacchetti supremis Tabulis anni 1696. erectionem jussit simplicis Beneficii in Pisana Primatiali Ecclesia *ad Altare S. Raynerii* sub invocatione SS. Francisci Xaverii, et Francisci de Paula, reservato jure patronatus favore Nobilis familiæ Poggesi, Rectorique onus injungens *di celebrare, e far celebrare ogni Settimana trè Messe di requiem secondo la sua intenzione*,,.

Dos constituta fuit in bonis reditus scutat. 40., et die 23. Januarii 1722. latum est ab Ordinario Erectionis Decretum, in quo de Missarum celebratione ita cautum est ,, Cum *onere Rectori pro tempore existenti celebrandi, ac celebrare faciendi in perpetuum tres Missas in qualibet hebdomada AD ALTARE S. RAYNERII in dicta Primatiali situm pro anima dicti Fundatoris* ,,.

Petrus Antonius Pacchetti die 23. Septembris 1715. codicillum condidit, quo jussit alterius Beneficii erectionem cum titulo Prioriæ pariter sub invocatione SS. Raynerii, Francisci Xaverii, et Francisci de Paula *ad Altare S. Ray-*

Raynerii in Primatiali Ecclesia, cum reservatione Jurispatronatus favore ejusdem Familiæ Poggesi, Rectorique onus imposuit „ *di celebrare, o far celebrare in perpetuo ogni Settimana quattro Messe, secondo l'intenzione del Codicillatore, e coll' obbligo ancora delle suddette quattro Messe di celebrarne, o farne celebrare UNA ALMENO la settimana in perpetuo, nel giorno della Domenica, come sopra al suddetto Altare di S. Ranieri collocato nella suddetta Primaziale* ".

Executores in Codicillo designati bona assignarunt, quorum fructus ad summam scutorum septuaginta circiter attingerent, Canonica accessit erectio die 3. Januarii 1716, in qua quoad onera hæc inveniuntur „ *Rector teneatur, et debeat dictas quatuor Missas qualibet hebdomada AD ALTARE PRAEDICTUM S. RAYNERII pro anima dicti defuncti fundatoris celebrare, seu celebrare facere, quarum una semper die Dominico celebretur, prout ab eodem fundatore dispositum, et ordinatum fuit* „.

Ab erectionis tempore constat Missarum onera fuisse adimpleta, ita tamen, ut *unica Missa* in qualibet Dominica die fuerit celebrata *ad Altare S Raynerii* in Primatiali Ecclesia, reliquæ vero Missæ, tum Prioratus, tum Beneficii pro Rectorum lubitu quavis in Ecclesia oblatæ fuerint.

De oneribus utriusque Beneficii nulla specialis mentio occurrit inter Decreta SS. Visitationum, quæ præterito sæculo habitæ sunt in Pisana Archidiæcesi, nisi quod in Visitatione Archiepiscopi Franceschi anni 1798. de Missa tantum in qualibet Dominica habita, est ratio his verbis „ *Item unam Missam pro qualibet hebdomada in suffragium animae Joannis Pacchetti, et adimpletur* „ Sed sequenti anno 1799. in nova ejusdem Præsulis Visitatione Metropolitanæ Ecclesiæ cum ille cognovisset Rectorem Prioratus, et Beneficii præter Missam in die Dominica, cæteras Missas extra Primatialem celebrare „ *ordinò avvertirsi il Rettore, che adempisse il detto obbligo a forma della Fondazione, e che sia questo descritto ex integro ne libri della Sacrestia* „.

Res tamen infecta mansit usque ad annum 1814., quo

moderuus Archiepiscopus dubius hærens, ne fundatorum voluntas negligeretur, vel Rectores indebito gravarentur onere, S. hujus Congregationis sciscitatus est oraculum, a qua sub die 23 Julii ejusdem anni Responsum est „ *Quoad utrumque Beneficium servandam esse Fundationem*.

Quamvis nova hinc oriretur difficultas, nimirum an pro constituenda fundatione standum esset verbis, quibus in supremis Tabulis usi fuerant Testatores, seu potius iis, quæ adhibita fuerant in Erectionum decretis; tamen Joannes Baptista Poggesi, uti Administrator Prioriæ, et Beneficii, quibus fruitur ejus Filius in minorili ætate constitutus, paruit mandatis Archiepiscopalis Curiæ, quæ jusserat implementum omnium Missarum in Ecclesia Primatiali, et ad Altare S. Raynerii sub pœna sequestri super bonis Beneficiorum, nuncia etiam eleemosyna ob difficultatem inveniendi Sacerdotem, qui Missam ibidem offerret. At exeunte præterito anno preces exhibuit, postulans, ut nonnisi Dominicis diebus Missæ celebratione gravetur ad Altare S. Raynerii, facta facultate ubicumque reliquas Missas secundum Testantium voluntatem adimplendi.

De more Archiepiscopum rogavi, qui trasmissis foliis pro accuratiori informatione, de quibus postea redibit sermo, hæc summatim in suis litteris retulit „ *Summa rei de qua agitur, in hoc sita esse mihi videtur, quod licet Testatores Petrus Antonius, et Joannes Cosmas Pachetti non satis luculenter, nec distincte expresserint omnes Missas ab eis praescriptas celebrandas esse in Ecclesia, atque ad Altare, ubi Beneficia erecta, et fundata esse voluerunt, manifestissime tamen hujusmodi Ecclesia, et Altare designantur in Instrumentis Canonicae Erectionis, Fundationis, et acceptationis eorumdem Beneficiorum respective habitis in hac Pisana Curia annis 1716., et 1728. Atque ita novissime servari praecepit Archiepiscopus mei Praedecessor in actu Pastoralis suae Visitationis anni 1799.*

Quod vero ad assertam consuetudinem spectat, quam ab aliquibus Rectoribus inductam esse praetendit Orator, dictas Missas in qualibet Ecclesia, vel Altari

ce-

celebrandi, eam nec legitimam, neque satis diuturnam habendam esse ex eo evincitur, quod Erectionis, et Visitationis Decreta superius memorata illam excludant; Ac praeterea rependi potest, facultatem iisdem Rectoribus ex speciali Apostolica personali Gratia factam fuisse in aliis Ecclesiis Beneficiorum onera adimplendi, quod pariter consuetudinis efficaciam evertit„

Orator, ut petitam obtineat declarationem, primum argumentum ex *consuetudine* mutuatur. Etenim Prior Raynerius Poggesi, qui decedente Joanne Baptista Poggesi Beneficia obtinuit, et ad annum usque 1788. moderatus est, dum vixit in Oppido Fauglia Diœcesis S. Miniati commoratus, diebus ferialibus per seipsum Missas adimplevit, soluta eleemosyna Sacrario Ecclesiæ Primatialis Pisanæ pro festiva celebratione. Successor Joannis Antonius Poggesi Missas feriales Fauglia pariter adimplevit ad annum usque 1800. Laurentius Poggesi successor Pisis celebrationem curavit, soluta eleemosyna Sacrario Primatialis Ecclesiæ pro celebratione festivæ, ad exitum usque anni 1814.

Addit insuper quod, cum Beneficia onus residentiæ non habeant, liberum sit Rectori ubicumque sibi libuerit onerum satisfictionem curare. Denique in medium adducit favorem, quo Canonicæ leges Patronos prosequuntur, ita ut in qualibet dubietate benignam interpretationem, et Apostolicam præstolatur indulgentiam. Et eo vel magis, quia Familia Poggesi ob plures vacationes brevi sexdecim annorum curriculo obventas non levem impendit pecuniæ summam et quia Beneficiorum reditus, quæ adimplétis oneribus supererunt, in Filii adhuc minorennis educatione, ac studiis necessario perficiendis, erunt erogandi. Id facilius consequi poterit, si Missæ, exceptis diebus Dominicis, alibi celebrentur, ubi major est copia Sacerdotum.

Archiepiscopus vero in primis putat, jure meritoque in ipsa canonica erectione Altare fuisse designatum, nam et tacita Testatorum voluntas id expostulabat, et in potestate erat Ordinarii Testantium negligentiam supplere, cum nec Altare expresse designarint

nec

nec Rectoribus ubicumque celebrandi fecerint potestatem.

Nec plurimum facienda ducit Rectorum exempla. Nam cum Rector Raynerius Poggesi esset Secerdos, non inverosimile putat, personalem ab Apostolica Sede facultatem obtinuisse in loco sui domicilii oneribus satisfaciendi, potius quam eum de culpabili negligentia arguere. Et forsan illius successor Joannes Antonius Poggesi prædecessoris exemplum absque causæ examine sequutus est.

Licet vero in antiquis Pisanæ Archidiæcesis lustrationibus nihil inveniatur dispositum circa quotidianam celebrationem in Primatiali Ecclesia, attamen cum Archiepiscopus Franceschi accuratiorem beneficiorum descriptionem, ab Antecessoribus numquam peractam, aggressus est die 17. Februarii 1799. sacram implens Visitationem ita sancivit „ *Essendo venuto in cognizione, che le Messe si celebrano fuori di questa Chiesa, ordina avvertirsi il Rettore, che adempia il detto obbligo a forma della fondazione, e che sia questo descritto ex integro ne libri della Sagrestia* „

Demum quoad Familiæ necessitatem Archiepiscopus animadvertit, non tantum duobus prædictis beneficiis frui Oratoris Filium, sed alio etiam nomine Præbenda *Mezzanotte* potiri, et inde libera ei superesse summam 400. scutatorum, quæ satis videntur ad filii educationem, et studiorum sumptus.

Addam ex jure Beneficia Ecclesiastica erigenda esse in Ecclesia ad aliquod altare sub invocatione alicujus Sancti cum onere præstandi ibi aliquod officium spirituale, sive Ecclesiasticum, ut post *Text. in Cap.* 15 *de Rescript. in* 6. ait *Ferrar. in Bibliot. verb. Beneficium art.* 2 *num.* 6.

Juris pariter indubii est, posse pios Fundatores quascumque conditiones sibi benevisas cæteroquin possibiles, et honestas, nec juri Divino, vel naturali repugnantes apponere ex *Cap. Significatum* 11. *de Praebend.* traduntque *Reiffenst. in jus Canon. lib.* 3. §. 4. *num.* 105. *tit.* 5. *Card. de Luca de Benefic. discurs.* 65. *num.* 10. et S. Congregatio in *Montis Politiani Patrimonii Sacri* 21. *Junii* 1821.

Tan-

Tandem nequit Ordinarius in erectione Beneficii immutare Testatoris dispositionem, ac nova onera imponere Rota *in Recent. part.* 13. *decis.* 136. *num.* 1. *et seqq.*

Dubium erit.

An, et quot Missae in qualibet hebdomada sint celebrandae ad Altare S. Raynerii in casu etc.

Affirmative quoad Missam tantum diebus Dominicis.

Sess. 25. *Cap.* 5. *de Ref.*

MAZZARIEN. REDUCTIONIS, et ABSOLUTIONIS. Vitus de Ferro ultimo voluntatis suæ elogio, cum quo anno 1750. Drepani vita functus est, jussit, ut in Ecclesia, in qua fieret Oratio quadraginta horarum cum Expositione SSmi Sacramenti, duæ quolibet die celebrarentur Missæ a Sacerdotibus per hæredes eligendis, quorum cuilibet annua daretur eleemosyna unciarum quindecim. Item ut religiosæ domui Spiritualium Exercitiorum Societatis Jesu quotannis traderentur unciæ sex impendendæ in levamen eorum, qui propter inopiam nequeunt sese in eam domum recipere ad spiritualia exercitia peragenda. Tandem ut unciæ quatuor perpetuo solverentur Congregationi Secretæ Collegii Societatis Jesu cum onere eas erogandi favore Peregrinorum, qui die 15. Augusti Drepanum ad venerandam B. V. Imaginem accederent.

Ut hæc legata a defuncto in peccatorum suorum expiationem relicta semper firma manerent, ac jugem sortirentur effectum, omnia, et singula sua bona legatorum oneri subjecit.

Verum cum hæreditas initio satis ampla, postea ob diuturnas lites, fundorum evictiones, ingentesque expensas, multum decreverit, hæredes neglexerunt legatorum satisfactionem. Nunc vero postulant reductionem ad medietatem in futurum, et absolutionem quoad præteritum.

Epi-

Episcopus confirmat lites diutinas, bonorumque jacturas, præsertim Territorii *del Roccazzo*, ex quo hæredes amiserunt Capitale unciarum Duodecim millium biscentum. Novam a septem annis exardescere litem, et bona, quæ adhuc supersunt, vix annuas 108. uncias reddere.

Demum ita rem conficit „ *Rebus sic stantibus juvat animadvertere I. haereditatem Viti de Ferro vix tertiam partem attingere ab illo statu, quo fuerat ab ipso fundatore relicta; II. bona existentia praeter impositiones Regias aliis esse Legatis piis gravata ad summam unciarum viginti quinque annualium, quae ab haeredibus fuerunt ad haec usque tempora religiose impleta; III. litem adhuc pendentem inter dictos de Milo, et Ferro* (quam supra septem ab hinc annis in judicio propositam dixerat) *dubii esse eventus, eoque perdita, totam pessumdari haereditatem; IV. judiciariam hanc contentionem propter novam novi judicii formam de integro incepisse, et prioribus omissis majores sumptus parere. Quibus omnibus bene perpensis, preces ipsas veritati consentire, meoque dignas esse judicio, quae obsecundentur ab EE. VV.*

Explicatum est, in exequendis ultimis voluntatibus, quid voluerit Testator inspici oportere, ut ejus dispositio in omnibus, quoad fieri potest, integra semper servetur. Jam vero Testator de Ferro non modo animæ suæ prospicere, sed etiam suis Fratribus, quos hæredes instituerat, eorumque descendentibus gratificari voluit; Hæreditaria autem bona paulatim adeo decreverunt, ut ad præsens impletis legatis, regiis persolutis vectigalibus, tenuissimum lucrum hæredibus supersit. Itaque si testator hanc imminutionem prævidisset, aut nulla, aut exigua quidem onera scripturum putandum est.

Hanc benignam defunctorum voluntatem in Consanguineos, ac descendentes sequuta est S. Congregatio, quoties in horum subsidium vel Missas reduxit, vel Beneficiorum nominationem suspendit, ut in *Tranen. Reduct. Missarum* 22. *Novembris* 1738., *et in Albinganen.* 12. *Decembris* 1778.

Præterea hæredes ob Administrationem bonorum, et propter sumptus, quos in litem maximi momenti,

quam

quam etiam nunc sustinent, facere coguntur, congruam merentur remunerationem. Onera quoque debent fructibus respondere, atque adeo istis imminutis, et illa imminuantur necessarium est *S. Congregatio in Papien. Reduct. Miss.* 27. *Martii* 1776., *in Romana Reduct.* 21. *Junii* 1803., potissimum si bonorum imminutio evenerit sine ulla Possessorum fraude, vel culpa, *Monacell. Formul. leg.* 19. *tit.* 20. *p.* 1. *n.* 25., *et S Congreg. in Romana Reduct.* 23. *Junii* 1802.

Cumque reductio concedatur pro ratione fundorum, et fructuum superextantium, ut in *Fossanen. Reduct.* 29 *Januarii* 1791., *et in Taurinen: Absolut. et Reduct.* 1. *Martii* 1817., bona vero, quæ ex hæreditate nunc extant, tertiam, aut ad summum mediam partem attingant; idcirco hæredes reductionem legatorum ad medietatem jure sibi debitam arbitrantur.

Ex his colligunt etiam justam causam petendi absolutionem a legatis non adimpletis. Etenim a creditoribus scisso majori ex parte defuncti patrimonio, reditus necessario diminutionem passi sunt. Quum itaque rationabili causa, et sine fraude quædam legata hæredes non satisfecerint digni videntur petita absolutione, ut in *Faventina Reduct.* 15. *Januarii* 1780., *et in Anconitana Missar.* 16. *Martii* 1782.

Plura tamen Oratorum petitioni adversantur. Debile siquidem videtur argumentum ex præsumpta testatoris voluntate. Si enim ille reditibus imminutis optasset reductionem legatorum, aut id supremis tabulis scriptum legeretur, aut constituisset certum fundum, cujus reditibus legata implerentur; tunc siquidem eo pereunte, vel reditu imminuto, onera pariter cessarent, reducendave forent, ceu monet *Pasqualigias de Sacrif. nov. Legis quaes.* 1026. *num.* 3., *et Bened. XIV. quaest. cano.* 264. §. *Inter caetera*. Cum vero Testator universam hæreditatem obstrinxerit legatorum onere, se eadem legata quousque aliqua extarent bona, semper integra, et sarta optare, ac velle significavit; quin ulla ei esset de hæredibus cura.

Hinc est, quod licet sæpenumero querelæ de conspicua bonorum diminutione perlatæ fuerint ad S. Congregationem, nihilominus haud facile concessa est

legatorum reductio. Ejusmodi exempla videnda sunt in *Burgen. Reduct. prima Martii 1777.*, *in Regien. 24. Julii 1784.*, *et in Brigantien. 25. Junii 1791.* Nam si defunctorum voluntas religiose semper, et ad unguem servari debet, quia nihil est, quod magis hominibus debeatur, quam ut supremæ voluntatis, postquam aliud velle non possunt, liber sit stylus *ad tex. in L. 1. Cod. de SS. Eccles.*, *L. si quis ff. de condit.*, *et demonst.*, *et can. voluntas 13. quaest. 2.*, eo plenius, et religiosius implenda erit, ubi testator aliquod legatum in animæ suæ scripserit expiationem.

Et si quando Missarum, legatorumque reductionem, aut suspensionem S. Congregatio impertivit, id accidit, vel quia fundatoris Consanguinei adeo ægestate præmebantur, ut unde viverent, non haberent, ut in *Siracusana Missar. 1759.*, *et in Januen. Capellaniarum 31. Augusti 1819.*, vel quia reditus hæreditatis impares evaserant legatorum satisfactioni, secus numquam indulsit hæredum postulationibus, licet quam tenuissimum ipsis superesset lucrum, in *Ecclesien. 16. Augusti 1794. ad I. Dubium*, *in Romana Capellaniae 13. Augusti 1743.*, *et in alia Roman. Reduct. 5. Septembris 1818.*

Ad absolutionem quod attinet præteritorum onerum, S. Congregatio eam indulgere solet illis dumtaxat, qui ad inopiam sunt redacti, bonaque fide legatorum satisfactionem emiserunt, ut *in Spoletana Absolutionis, et Reductionis 29. Novembris 1793.*, *in Bononien. Reductionis 24. Novembris 1787.*, *et in Nullius Guastallae 26. Novembris 1791.* Porro hæredes de Ferro recte noverant testatoris voluntatem, neque ulla exhibetur illorum paupertatis probatio.

Quod si EE. VV. reductionem largiendam existimaverint perpendant etiam quænam, et quomodo legata sint reducenda. Jam vero legatorum imminutio generatim pro rata facienda est, si par erga omnia Testatoris existimetur affectio, *Tondut. part. 1. quaest. Civil. 73. num. 13.*, *Amostaz. de Causis Piis Lib. 1. cap 12. num 40. Passerinus de Stat. homin. quaest. 187. art. 4. num. 1101.* quam doctrinam sequuta est *Sac. Congregatio in Bracar. Reduct. 11. Septembris 1717. in Nar-*

nien.

nien. 15. *Maii ejusdem anni*. Excipiuntur tamen Missæ, vel maxime si fundator prius eorum celebrationem injunxerit, deinde cætera Legata scripserit, ut in præsenti casu. Nam ex hoc scripturæ ordine eruitur, testatorem præcipue habuisse Missarum curam, atque ideo eum voluisse, ut cætera legata potius, quam Missæ reducerentur; ut in *Senogall. Reduct. Miss.* 23. *Aprilis* 1796., *et in Spoletana Reduction. onerum* 15. *Septembris* 1804.

Erit igitur Sapientiæ Vestræ EE. PP. sequentia *Dubia* dirimere.

I. An, et quomodo reducenda sint legata in casu etc.

II. An, et quomodo consulendum Sanctissimo pro absolutione in casu etc.

Ad I. Negative in omnibus.

Ad II. Affirmative, celebratis decem Missis infra annum.

MASSANEN REDUCTIONIS ONERUM. Ecclesia Cathedralis Massanen. constat septem Canonicis participantibus, seu primæ erectionis, duobus non participantibus, seu secundæ erectionis, et quatuor Capellanis. *Sess.* 23. *Cap.* 1 *de Ref. Sess* 24., *cap.* 15. *de Ref.*

Canonici inter se reditibus differunt. Primus, cui titulus est Archipresbyteri, annua circiter habet scut. 104; duo ex reliquis Canonicis 85., duo 83., unus 71., ultimus ex participantibus 62. Onera in communi adimplenda ascendunt ad scut. 44. annua.

Ex Canonicis secundæ erectionis unus habet scut. 72. circiter, alter 45., pro oneribus vero inter ipsos dividendis annua scut. duodecim cum dimidio requiruntur.

In Capitularibus Constitutionibus, quæ de anno 1624. prodierunt, statutum fuit, ut Matutinum cum Laudibus persolveretur post horas Vespertinas diei præcedentis, solemnioribus exceptis Diebus, in quibus recitatur ante auroram. Hujusmodi Consuetudinem, cui numquam superacesserat Apostolicum Indultum improbavit hæc S. Congregatio in responsione ad relationem S. Visitationis pastoralis anni 1782., unde juxta communem usum Matutini recitatio ad primas dici horas traslata est. Anno tamen 1803. instante Capitulo Episcopus, qua auctoritate ignoratur, antiquæ consuetudinis observantiam suo Decreto restituit.

Tenentur præterea Canonici vel per se, vel per Capellanos celebrare quotidie Missam Auroræ, dein vero, dicta tertia, Missam Conventualem, quæ quamquam jussu S. Congreg. Concilii do anno 1781. applicanda esset pro Benefactoribus in genere, numquam tamen hoc factum est. Celebrare tandem tenentur etiam quotidie tertiam Missam post Conventualem.

Tempore vero Quadragesimæ, quatuor sunt Missæ dicendæ, et sex singulis diebus festivis: omissis aliis Missarum oneribus, quæ non ex statuto proveniunt, sed ex quibusdam peculiaribus legatis.

Spectat etiam ad Capitulum cura Animarum, ad quam specialiter deputatur unus ex Canonicis per triennium cum adsistentia duorum ex dictis Capellanis, et Canonicus Curatus ob hoc officium scutata 32., et obol. 28 ∫ annuatim percipit.

Non tamen ipse Canonicus Parochus Missam offert pro populo, sed Canonicus hebdomadarius diebus Dominicis, ac solemnioribus tantum.

Cum primam ageret S. Pastoralem Visitationem actualis illius Diæcesis Episcopus Canonicos monuit de dubia validitate Episcopalis decreti anni 1803 quoad recitationem Matutini in præcedenti die, ac inobservantia Decreti hujus Sacræ Congregationis seu applicatione Missæ Conventualis pro Benefactoribus

in

so genere ; denique de omissione Missæ pro Populo diebus festivis non dominicis, nec solemnioribus. Hinc Canonici, annuente Episcopo, preces dederunt huic Sacræ Congregationi orantes, ut tales eorum usus approbarentur.

Cum de more informationem, et votum ab Episcopo postulassem, postquam ita methodum hucusque servatam, ut superius exposui, confirmaverat; hæc addidit,

„ *Non mi resta che a fare alcune osservazioni circa* „ *l'annessa supplica umiliata dai Canonici al S. P. La* „ *prima è che ciò, che quivi si espone* colle seguenti „ parole ..... *Mai sempre si è conservato l'uso di cele-* „ *brare la Messa Conventuale dopo terza, non è esat-* „ *to. Soltanto nelle Domeniche, ed altri giorni festi-* „ *vi si canta la Messa, che merita il nome di Conven-* „ *tuale, poichè ad essa interviene il Clero. Se ne* „ *cantano pure anco in giorni feriali per obblighi del* „ *Capitolo, come qui sopra ho esposto. Ma general-* „ *mente parlando ne giorni feriali vi è fissamente do-* „ *po il Coro una Messa celebrata da un Cappellano,* „ *che serve soltanto al Popolo, e non vi assiste il* „ *Clero. Questa è la Messa Conventuale, di cui si* „ *parla nella Supplica. L'applicazione della medesi-* „ *ma è per Benefattori speciali. Io credo ben-* „ *sì che questa Messa avesse effettivamente una* „ *volta ragione di Messa Conventuale, e che fosse* „ *stabilita dai Vescovi, e udita dai Canonici in* „ *supplemento della cantata in soddisfazione del* „ *Coro. Ciò rilevo chiaramente dal primo articolo* „ *del Decreto di Monsignor Vannucci del 1782 Sembra-* „ *mi perciò un vero abuso, che i Canonici non ascolti-* „ *no questa Messa, ma essendo tale abuso inveterato,* „ *imploro l'autorità dell'Eminenza Vostra Reverendis-* „ *sima, e della S. Congregazione a ordinare, che tal* „ *Messa si ascolti dai Canonici, ed io son sicuro, che* „ *essi obbediranno a questo oracolo, che per la mia par-* „ *te sosterrò con tutte le forze.*

Putat vero Episcopus probandum esse morem recitationis Matutini cum Laudibus post vesperas diei præcedentis, dummodo Sacra Congregatio excipiat „ *tutte* „ *le Domeniche dell' anno, e la stabilisca nella mat-*

tina

„ tina del Lunedì seguente. La causa di questa limi-
„ tazione è importantissima. Essendo la Cattedrale
„ anche Parrocchia la recita del Matutino dopo Com-
„ pieta, impedisce che si faccia il Catechismo al Po-
„ polo, il quale sarebbe necessarissimo, e protrae
„ ancora notabilmente le funzioni, che si fanno per il
„ Popolo coll' Esposizione, e benedizione dèl SSmo
„ Sagramento, in guisa che il Seminario non può in-
„ tervenirvi. Oltre a ciò il lungo intervallo trà il Ve-
„ spero, e le funzioni parrocchiali, è cagione, che
„ pochissimi fedeli intervengono al Vespero, contro
„ la prattica commune delle altre Chiese „.

Quoad Missam pro Benefactoribus in genere applicandam, censet Episcopus illius obligationem ad solos dies festos esse restringendam „ La ragione più forte,
„ per cui può sperarsi questa benigna permissione,
„ sembrami, che sia lo scarsissimo numero di soli sette
„ Canonici, che godono le predette rendite Capitolari,
„ ricorrendo loro con frequenza l' eddomada, sarebbe
„ ciascuno di essi costretto soffrire una notabile detraz-
„ zione di elemosine, qualora fosse obbligato di applica-
„ re gratuitamente tutte le Messe della sua eddomada per
„ i Benefattori, che se venissero i Canonici dalla S. Con-
„ gregazione obbligati ad applicare per i benefattori sol-
„ tanto nelle Messe festive, avrebbero questo onere an-
„ co i due Canonici di seconda erezione, i quali fanno
„ anco questi l'eddomada, ma senza alcun lucro, onde
„ questi non soffrirebbero un nuovo aggravio „.

Relate vero ad Missam pro Populo, quæ in Dominicis tantum, et in Festis solemnioribus applicatur, en verba Episcopi „ Io non saprei come patrocinare que-
„ sta manca za, che pure è antichissima: Soltanto os-
„ servo, che la Cura della Cattedrale si giudica resiede-
„ re abitualmente in tutto il corpo Capitolare, e perciò
„ eleggesi dal capitolo, ogni trè anni il Curato, e
„ poichè questi non percipisce, che sole 200. Lire an-
„ nue per emolumento del suo impiego (e ciò da 30.
„ anni in circa, mentre prima nulla percepiva) ha
„ stabilito perciò l' uso, che il Canonico Eddomada-
„ rio nelle Domeniche, e feste sollenniori applichi la
„ Messa Cantata per il Popolo, e non già il Canonico

Cu-

„ *Curato ndducendosi per ragione , che se tutte (ol-*
„ *tre quelle che le toccano per l' eddomada) celebrar-*
„ *le dovesse il Curato , poco assai le rimarrebbe del-*
„ *la sua provisione , che libera le venne assegnata dal*
„ *Principe per gli oneri in genere della Parroc-*
„ *chia .*

„ *Qualora per tantò ordini la S. Congregazione , che si*
„ *applichi inalterabilmente per il Popolo in tutte le Fe-*
„ *te di precetto , niuna eccettuata , prego la bontà dell'*
„ *E. V. Rma a decidere da qual Canonico debba sod-*
„ *disfarsi un tal obbligo : se da quello che hà compita*
„ *l' eddomada , o dall' altro che vi succede , o in parte*
„ *dal Curato , o in parte dagl' altri Canonici , o per*
„ *egual quantità di Messe festive da ciascuno dei nove*
„ *Canonici , che fanno l' eddomada , e quest' ultimo*
„ *parerebbemi il miglior sistema per togliere ogni sog-*
„ *getto di clamore „ .*

Addidit insuper Episcopus postquam de Capituli reditibus sermonem habuit,„*Non debbo quì occultare la*
„ *verità , che attualmente si procura di ottenere dalla*
„ *Santa Sede il beneplacito per allivellare i Beni della*
„ *Mensa Capitolare. Quest' allivellazione che sarebbe*
„ *utilissima per la conservazione, e miglioramento dei*
„ *fondi del Capitolo,porterebbe ancora un notabile aumen-*
„ *to alle rendite dei Canonici „ .*

His præmissis quæritur *primo* ; an concedenda sit facultas recitandi Matutinum cumLaudibus post horasVespertinas in præcedenti die . Decernit *Clementina I. de celebratione Missarum* Divinum Officium in Cathedralibus , et Collegiatis *horis debitis* esse psallendum, et Patres *Concilii Agathen. in cap. Presby. de celeb. Miss.* , ex Verbis Prophetæ „ *Media nocte surgebam* „ , mediam noctem ad Matutini recitationem præscripserunt . Sed successu temporis , sive ob minus firmas hominum valetudines , sive ob minus fervidam pietatem , rigidior visa est Ecclesiastica illa disciplina . Hinc variæ , variis in locis invaluerunt consuetudines : aliquibus in Ecclesiis primus mos incolumis servatus est : alibi teste *D. Thoma p.* 3. *quaest.* 55. *art.* 4. *ad* 2. , tempus quod mediam noctem , et auroram intercedit recitatione Matutini est assignatum

tum, et S. Carolus Borromeus in suo *Concilio Provinciali Mediol part. 2.* satis habuit, ut sub ortum solis Matutinum absolveretur. Deinde vero in plerisque Ecclesiis horam etiam commodiorem adhibendi mos invaluit. Tandem justa, et rationabili de causa hæc Sacra Congregatio quibusdam indulsit Ecclesiis Matutini anticipationem post completorium præcedentis diei testibus *Braschio in prompt. Synod. cap. 86. num. 15. Ceccop. Lucubr. can. L. num. 20.*, *et Benedictus XIV. Inst. 107. L. 4. num. 22.*, præsertim obæris insalubritatem, et in *Abulen servitii Chori 23. Januarii 1790.*, *et in Cingulana 24. Martii 1817.*

Insuper favet Massanen. Cathedralis petitioni præter aeris intemperiem, melior Divini cultus ratio, bonum que publicum, ac utilitas ex eo, quod non tam facile fideles Matutini recitationi ante auroram interveniren t, comodior etiam evaderet hora Vespertina, ut capitulares ad confessiones excipiendas magis incumberent.

Concurrit insuper favore Capituli consuetudo, quæ plurimum æstimanda *est L. in rebus ff. de const. in princip cap. cum consuetum de Coasuetudinibus apud Fagn. L. 1. Decret. Cap. Consuetu eodem titul:* Quæ quidem vetustissima consuetudo (licet ut diximus hujus S Congregat. jussa interrupta ab anno 1782., ad 1803.) originem ducit a Capitulari constitutione ab Episcopo anno 1624. approbata.

Pertinet II. Dubium ad Missam Conventualem. Quid usque adhuc actum sit superius narravi. Nunc postulat Episcopus, ut onus Conventualis Missæ ad solos dies festos reducatur, præsertim adducta redituum tenuitate, et pauco Capitularium numero,

Sed huic petitioni obstaret notissima Benedicti XIV. Enciclyca *Cum semper oblatas*, in qua jubet, ut qualibet sublata consuetudine, et non obstante aliarum Missarum onere, quo Capitulum, et singuli Canonici graventur, missæ conventuales applicentur pro Benefactoribus in genere. Cum vero idem Benedictus XIV. nulla retractasset privilegia, et indulta Missæ

Con-

Conventualis diebus tantum festis applicandæ ideirco similem reductionem pluries postea concessit hæc S. Congregatio præsertim ob reditnum tenuitatem, ut in *Amerina Miss. Conventualis* 12. *Martii* 1746. *In Placent* 30. *Julii* 1785., *et in Camerin.* 14. *Decembris* 1793

At videant Eminentissimi Patres utrum hac indulgentia donandi sint Massanenses Canonici, quorum Præbendæ una tantum 40., et ultra scutatis constat, Aliæ vero omnes octuaginta scutata excedunt. Reduci enim non solet Missa Conventualis ad dies festos ex tenuitate redituum, qui annua excedunt scutat. 30., ut censuit *S. haec Congregatio in Amerinen.* 18. *Sett.* 1751., *et in Taurinen.* 10. *Julii* 1790., *et in Camerinen.* 14 *Decemb.* 1793.

Ad Missam pro Populo pertinet III. *Dubium* Massanen. Ecclesia non per Curatum (qui ut diximus inter Canonicos per triennium ab ipsis Capitularibus destinatur), sed per Canonicum hebdomadarium hoc onus adimplet. Quæritur igitur, an concedenda sit dispensatio Missæ pro populo diebus festivis, non Dominicis, nec solemnioribus celebrandæ. Et an pertineat Canonico Curato dictam Missam celebrare, vel alicui ex aliis Canonicis.

Indubii juris est, quemlibet, cui animarum cura commissa sit, oves suas pascere, et Sacrificium pro eis offerre teneri, ut statuit *Concilium Trident. sess.* 23. *cap.* 1. *de Ref.*, *et Bened. XIV. in superius laudata Constitutione* declaravit, non solum Parochos perpetuam habentes curam Animarum, sed et temporaneam, seu amovibiles Vicarios Curatos ad id onus teneri, cui per se satisfacere debent omnibus diebus, in quibus Missam audiendi præceptum populo incumbat. Et hoc passim confirmavit Sacra Congregatio.

Hoc vero præceptum obligat, non obstante redituum defectu, cum ad id teneatur animarum Pastor non Causa redituum, sed ratione officii, ut docuit *Concilium Tridentinum*, *et Benedictus XIV.* locis citatis, ac in suo *opere de Synodo Diaecesana cap. fin.* 24.; *et seq.*, et hæc Sacra Congregatio in *Neocesaren. Missae pro*

populo ad I. *Dubium* 26. *Januarii* 1771. , *et in Senogallien.* 20. *Martii* 1790.

At in præsenti casu animadvertendum est, quod Capitulum nihil percipit ex cura animarum, Curatus vero Canonicus præter incerta Stolæ annua habet scutata 32. cum obul. 28., ut Parrochialia onera valeat sustinere .

His omnibus perpensis , videant Emi Patres quomodo respondendum sit .

Dubiis .

I. *An, et quomodo concedendum sit Indultum recitandi Matutinum cum Laudibus post horas Vespertinas in casu etc.*

II. *An , et quomodo teneantur Canonici applicare Missas Conventuales pro Benefactoribus in genere in casu etc.*

III. *An, quomodo , et a quo debeant celebrari Missæ pro Populo in casu etc.*

Ad I. Affirmative juxta votum Episcopi ad decennium facto verbo cum Sanctissimo .

Ad II. Affirmative , et Missam Conventualem esse celebrandam quotidie cum intervento Capituli ; consulendum vero Santissimo pro gratia reductionis applicationis pro benefactoribus in genere ad omnes dies festos etiam reductos ad decennium .

Ad III. Affirmative omnibus diebus festis etiam reductis a Canonico Curato pro tempore .

Sess. 21. *cap.* 8. *de Reform.*

LUCANA . In Lucana Diœcesi Parochialis extat Ecclesia , vulgo di *Lunata* , in qua aliqui ex primis Parœciæ familiis sedilia in eadem propriæ consulentes commoditati habebant , quos inter Orator Joannes Matthias Libertà Banchieri . Prædicta sedilia discordiarum causa pluries fuere inter Parochianos

nos, donec tandem ab incognita manu igni tradita fuere.

Facti certior factus Vicarius Generalis Lucanæ Dioecesis die 8. Maii 1820. sequens edidit Decretum - *Essendo venuto a nostra notizia i gravi disturbi, che sono per succedere in cotesta Parrocchia di Lunata a motivo delle Panche dei Particolari, che esistevano, o esistono nella predetta Chiesa, quindi è, che prese le più esatte, o genuine informazioni da Persone probe, e degne di fede, a fine di rimovere qualunque motivo di scandalo, e di disturbo nella sudetta Parrochia, siamo venuti nella determinazione di Decretare, ed Ordinare, come in fatti decretiamo, ed ordiniamo, che immediatamente sia rimossa dalla Chiesa sudetta qualunque Panca appartenente a particolari Persone, e Famiglie, e che in seguito non sia lecito collocare nell' anzidetta Chiesa alcuna Panca di privata spettanza, ed in vece a spese dell' opera stessa siano fatte costruire delle nuove Panche del tutto uniformi, le quali possino servire di commodo a tutti quelli, che intervengono alle Sacre Funzioni.*

Huic Vicarii Generalis Decreto omnes acquievere sedilium Domini, sed illi unus restitit Banchieri, et ab eo ad S. hanc Congregationem provocavit, a qua requisitus Archiepiscopus, qui abstinet uni potius, quam alteri favere parti, sed ad ea, quæ invicem partes proferunt, remittit EE. PP., ut videant, an decretum Vicarii Generalis confirmandum, vel infirmandum sit. Affert tamen sanctionem Synodi Lucanæ prohibentis retinere sedilia in Ecclesiis privatæ proprietatis, et ita concludit „ *Hoc sancitum arbitror ad multa praecavenda inconvenientia, quae derivarunt, ut experientia docet, in hac Diaecesi ex collocatione talium sedilium in Ecclesiis praesertim ruralibus. Hac directus ratione post incendium Sedilium, quae in Ecclesia S. Frigdiani loci vulgo dicti di LUNATA extubant, Vicarius Generalis adnexum decretum emanavit. Amore tamen veritatis fateri cogor, Oratorem, ejusdemque familiam erga praefatam Ecclesiam benemeritum esse, cum illius operam per*

plures annos fideliter , et laudabiliter administrâverit ,

Orator ad jus suum protuendum hæc affert rationum momenta , In primis totus est , ut probet sanctionibus juris canonici non adversari , laicos longa consuetudine jus acquirere retinendi in Ecclesia Sedilia , etiam in loco eminentiori , in eisque sedendi , *Ita Lucius Ferraris in sua Bibliotheca Verb. Ecclesia Art.* 5. *num.* 8. , et apud eum laudati *Ugolin. Monacel.* , *Pignattell. Antonell.* et alii .

Banchieri vero in Ecclesia Parochiali *di Lunata* longam consuetudinem retinendi sedilia ex eo probat , quod jam de anno 1730. in prædicta Ecclesia Orator hoc jure fruebatur . Nam cum eodem anno e medio auferri Sedile communali Decreto mandatum esset , Banchieri recursum habuit ad Magistratum , et obtinuit deleri decretum , et scamnum in suo loco permanere . Lapsu vero 90. annorum longam constitui consuetudinem indubium est .

Sed hoc jus sibi competere putat non ex longa tantum consuetudine , verum etiam ex centenaria , quæ constituit meliorem quemlibet titulum *Constant. Vota decis.* 337. *num.* 3. , et præsumit interventum legitimæ auctoritatis ; quin etiam Apostolicum Beneplacitum .

In casu vero centenariam intercedere , ait Orator , ex iis , quæ facta sunt an. 1730. , quando Magistratus revocandum censuit Decretum Communale de Sedili auferendo , „ *che la privava dal dritto da esso goduto fino allora di tenere nella Chiesa Parrocchiale la Panca della sua Famiglia* „ Plures igitur jam effluxerant anni , quibus familia Banchieri hoc jure nemine contradicente fruebatur . Sed si hisce , jungantur alii 90. , qui præterierunt anni , quibus Banchieri pacifice hoc jure gavisus est , centenaria plus quam absoluta consurget .

At contra Oratorem insurgit Custos Ecclesiæ Fabricæ , vulgo *l' Operaro* , eique hæret Procurator Fiscalis , pluribus vindicans justitiam Decreti Vicarii Generalis . In primis enim præoculis habendum est , hujusmodi Sedilia in Ecclesiis ruralibus discordiarum seminarium fuisse semper , præsertim in illa *di Lu-*

na-

nata, in qua eo perventum est, ut omnia sint igni tradita, quin notitia Auctoris haberi potuerit. Ex dissensionibus vero oriebantur scandala, cum scandalis vero turbatio divini cultus, quo præcipue Vicarius Generalis motus, sedilia omnia auferri mandavit. A Rectore vero, et præcipue ab Episcopo removeri posse ab Ecclesia Sedilia, quando sunt causa rumoris, et impediunt Functiones, et Celebrantes, pluries declaravit S. Congregatio Episcoporum, signanter in *Januen.* 7. *Aprilis* 1583., *in Camerinen.* 12. *Januarii* 1588., *in Recanaten.* 10. *Februarii* 1645., *et S. Congregat. Rituum in Verulana* 9. *Februarii* 1398.

Præterea, ait Promothor Fiscalis, rationes, et argumenta Banchieri falso omnino niti supposito. Supponit enim Familiam Banchieri jus servitutis acquisivisse retinendi in Ecclesia Sedile, et quidem non facti tantum, sed etiam juris, ita ut non amplius liceat ab eo turbari, et cogi ad remotionem Sedilis, quod est omnino falsum. Nam prætermisso etiam, quod precario Banchieri retinebat in Ecclesia prædictum sedile, ideoque revocabiliter ad nutum Rectoris, et Episcopi, quia agitur de usu facti, et non juris, *ut* tradunt *Ugolin. de potest. Episcopi cap.* 17. *num.* 7. *Pignatell. Tom.* 9. *consult.* 147, *num.* 12. *Diana in Resolut. moralib. part.* 10. *tract.* 16. *resolut.* 64., etiamsi per mille annos huiusmodi usus habitus fuisset, tamen cum Ecclesia sit res sacra, ideoque incapax servitutis, nullus potest in eadem acquirere usum juris, qui ejusdem Ecclesiæ dominii importet diminutionem.

Jus igitur, quod sibi comparavit Banchieri retinendi sedile in Ecclesia, non fuit juris, sed facti tantum, ortum ex patientia solum Rectoris, vel Episcopi, ideoque ipsius nutu, vel mandato revocabile, quare S. *Congregatio Episcoporum in Januen.* 28. *Junii* 1583. declaravit „ *Non si deve permettere quella proprietà de luoghi, che alcuni si persuadono di avere nelle Chiese, quasi che fossero loro ereditarj, come sono le case, e le possessioni che si comprano.*

Con-

Confirmat Promothor Fiscalis superius dicta ex dispositione Synodi Lucanæ celebratæ anno 1736., quæ *parte 1. cap. 6. num. 4.* hæc ad rem habet „ *Ad evitanda jurgia, et dissidia, quae haud raro oriuntur occasione sedilium, quae peculiares personae in Ecclesiis, praesertim ruralibus habent, Parochis injungimus, ne in posterum permittant in eis collocari sedilia, ex quacumque materiae constent, peculiarium personarum, sine nostra licentia, sub paenis arbitrio nostro irrogandis. Qui vero sedilia in Ecclesiis jam habent, sciant ea praecario ibi retineri cum Ecclesia ab omni servitute immunis esse debeat, et ipsa omnes Christi fideles a que admittat. Operarii autem Ecclesiarum carent, velimus, ut sumptibus Fabricae sedilia communia pro commoditate populi in eis collocentur*".

Hisce positis Dubium erit.

An confirmandum sit Decretum Vicarii Generalis Lucani in casu etc.

Non proposita cum sequenti.

Sess. 23. Cap. 16. de Ref.

AMERINA RESIDENTIAE. Hyppolitus Sacerdos Fossati Amerinæ Diœcesis, et unus ex Beneficiatis illius Cathedralis, annuente Episcopo, Romam petiit morbi curandi causa, quo laborabat in crure. In urbe moratus per aliquod tempus nuncium misit chorali beneficio penes Datariam Apostolicam. Dum renunciationis negotium absolvebatur elapsum est trimestre absentiæ, quod ex SS. Canonum censura ei elargitus fuerat ordinarius.

Quamobrem Sacerdos Fossati S. Congregationem adivit mense præteriti Januarii, et plurium Chirurgorum ju-

juratas attestationes super qualitate morbi, et adhibendæ curationis necessitate proferens petiit, ut ad longius tempus ipsi protraheretur indultum.

Requisivi Episcopum pro Informatione, et voto, qui distulit responsum, donec scivit Datariam Apostolicam annuisse precibus Sacerdotis Hyppoliti. Hæc vero in suis litteris retulit „ *Remedium istud* (dei stivaletti, ossia fascia espulsiva) *quod cura non indiget etiam in Patria exequi poterit Sacerdos Fossati; necesse ergo non est illi, ut moretur in urbe pro usu istius remedii, quod a multis adhibetur, qui morbo isto subjacent, et alia cura, et remedio non indigent.*

Asserere etiam possum, morbum cruris Sacerdotis Fossati nunquam illi motum praepedisse; quin imo illum saepe vidisse pleno gradu incedentem.

Oro vos tandem EE. PP., animo attendere velitis ad magnam inopiam Sacerdotum hujus Amerinae Civitatis, quae vos impellat ad indicendum remeatum Sacerdotis Fossati ad suam Diaecesim, qui saltem huic Civitati utilis erit sacrum faciendo praesertim in diebus festivis . . .

Quæstio igitur in eo versatur, utrum Sacerdos Fossati, qui jam legitime dimisit residentiale Beneficium, Romæ diu morari possit, invito Episcopo.

Prioribus Ecclesiæ temporibus, et ineunte etiam sæculo XI. per Sacram Ordinationem suo Episcopo, et Ecclesiæ Clerici illigabantur inexplicabilibus nodis; Fiebat inde, ut in quavis alia Diæcesi, nisi prior Episcopus promissam sibi obedientiam remisisset, ne Beneficium quidem possent obtinere.

Huic disciplinæ pristinum vigorem reddidit *Concil. Trident. sess.* 23. *cap.* 16. *de reform.*. Siquidem vetitum ibi fuit etiam Clericis, qui Beneficii expertes sunt, et qui sola ordinatione alicui Ecclesiæ sunt addicti, ab ea omnino recedere, nisi permittente Episcopo. Idem novissime declaravit et ipsa S. *Congregatio Nucerina Residentiae die* 5. *Septembris* 1818.

Attamen nonnulla animadvertenda sub oculis EE. VV. ponit Hyppolitus Fossati, ob quæ a legis hujus censura eximendum se esse autumat. Et primo occurrit diuturnum servitium ab ipso præstitum Ecclesiæ Amerinæ. Quippe in curandæ Sacristiæ officio per quin-

quinque supra viginti, et Capellani Choralis munere per quatuordecim circiter annos sedulam eidem Ecclesiæ servitutem præstavit, præsertim tempore deportationis, et absentiæ omnium Canonicorum. Jam vero pia mater Ecclesia legi leviticæ inhærendo, ac civilis reipublicæ exemplum sequuta post diuturnum ac laudabile servitium eos etiam exonerat a residentia, qui ecclesiasticis reditibus fruuntur, ut cæteris missis videri potest *in Montis Alti Jubilationis 14. Junii* 1817.. Præterea dignum animadversione proponit Fossati, eum nullis aliis reditibus ex Ecclesiasticis beneficiis potitum esse, quam quos percepit ex beneficio chorali, cujus tenuitatem satis perspectam habuerunt Eminentissimi Patres in Amerina Novæ dotationis proposita die 27. Julii proximi præteriti. Tandem adducit infirmæ valetudinis rationem, quæ inter canonicas causas ad dispensandum a residentia annumeratur *ad Textum in cap. unic. de Cler. non resid. in 6.*. Illiusque probationem exhibet ex jurata attestatione Chirurgorum, qui ita referunt „ *doversi assoggettare ad una cura lunga, e metodica, e dopo sistemarsi con l' uso dello stivaletto, chiamato Fascia espulsiva*.

His prænotatis proponitur.

Dubium

An, et ad quod tempus sit oratori concedendum indultum absentiae in casu etc.

INDEX

INDEX
RESOLUTIONUM
Quæ prodierunt in Causis in S. Congreg. Concilii anno 1822. *propositis.*

A

Absentia vide *Indultum.*

Quum Priores Xenodochii Januensis aliqua bona fide in Xenodochii aerario servaverint pecuniam quamdam, quæ ad Capellaniam a *Joanne Baptista Constanti* institutam pertinebat, quin eam erogaverint in oneribus ejusdem Capellaniæ inplendis, Sacra Congregatio censuit, consulendum esse SSmo pro *Absolutione* quoad onera inadimpleta, sed voluit, ut extans pecunia erogaretur in Missarum celebrationem quam citius faciendam ad taxam Synodalem, nec non facto verbo cum SSmo approbavit sortis augmentum jam factum fructibus decursis, et non solutis, quum ex Principis Lege sorti adjecti sint hi fructus a publico aerario debiti in *Januen. Commutationis Voluntatis, et Reductionis*, 22. *Junii ad II., III., et IV. Dub:*

Absolutio vide *Capellania, Beneplacitum, Reductio, Sanatio.*

Administratio vide *Capellania.*

Affinitas vide *Matrimonium.*

Amovibilitas vide *Parochus, Paraecia.*

Attento defectu *aperitionis oris* adversus Litteras Apostolicas obtentas a Parocho *Capitignani* Reatinæ Diœcesis Sacra Congregatio censuit, non proponendas esse quæstiones super unione Beneficiorum facienda huic Parocho, vel alteri Parocho *Pelliscriptæ* in *Reatina Unionis Beneficiorum* 9. *Februarii ad I., et II. Dub:*

Antequam aliquid statueret super *aperitione oris* Litterarum Apostolicarum, quæ obtentæ fuerunt a R. Petro Drudi, a qua pendet et earum executio, et Drudi, vel Laurentii Valducci institutio Sacra Congregatio censuit juxta mentem Episcopo scribere, in *Cæsenaten. Beneficii* 30. *Martii ad I., II, et III. Dub:*

Quum a Capitulo Nassatii Æsinæ Diœcesis multa vera reticita, multa falsa Pontifici fuerint narrata, Sacra Congregatio censuit, esse Locum *aperitioni oris* adversum Rescriptum 19. *Augusti* 1821. Præterea dandam esse dixit institutionem Clerico Gaspari Cerioni ad Beneficium *Giandolini*, ideoque non esse procedendum ad concursum in *Aesina Beneficii* 21 *Septembris ad I, et II. Dub.*

Quum Consilium Comaclense, annuente Emo Legato, Episcopi sententiam cunctis suffragiis probaverit, adsignandi scilicet ex publico ære annua Scutata quinquaginta, ut unus ex Canonicatibus Comaclensis Cathedralis in secundam erigeretur dignitatem sub *Archidiaconali* titulo; Sacra Congatio juxta votum Episcopi statuit, erigendam esse Praeco-

dam, quæ *Sancti Pii V.* vocatur, quamvis ejusdem Præbendæ Titulari adiuvandi Parochum sit onus in *Comicl.n: Erectionis Dignitatis* 27. *Aprilis ad I., et II. Dub.*

B

Beneficiati vide *Concordia.*

Quum in Veliternen. Diœcesi non adsit Collector Spoliorum, Sacra Congregatio juxta votum Eminentissimi Episcopi statuit *Beneficii*, et Capellaniæ a bo. mem. Josephi Prosperi Lucarelli possessæ fructus, qui a solo nondum erant separati, pertinere non ad hæredes, sed a successores in *Beneficio*, et Capellania, verum declaravit reficiendas hæredibus esse expensas, et onera, quæ defunctus sustinuit in vineis colendis in *Veliternen. Capellaniarum* 25. *Maii.*

Beneficium vide *Aperitio Oris*, *Institutio.*

Quum Administratores Ecclesiæ Parochialis *Patierno* Archidiœceseos Neapolitanæ, ut jus ejusdem Ecclesiæ tectum, sartumque servaretur, *bona Ecclesiæ* absque auctoritate Apostolica ære alieno gravaverint, ad quod dimittendum concordia quædam cum Creditoribus inita nunc est, Sacra Congregatio juxta votum Eminentissimi Archiepiscopi censuit, consulendum esse SSmo pro concessione *Beneplaciti* Apostolici super inita concordia, quatenus pecunia erogata fuerit in utilitatem Ecclesiæ, prævia absolutione a censuris, et sanatione contractuum, quibus gravata fuit Ecclesia, in *Neapolitana Beneplaciti* 14. *Decembris.*

C

Canonicatus vide *Suspensio.*

Canonicus vide *Suspensio*, *Vox in Capitulo.*

Quum in Ecclesia Archiconfraternitatis Stigmatum Sancti Francisci de Urbe plures Missæ ad *Capellanias Gambardella* pertinentes celebratæ non essent, quamvis pecunia pro earumdem eleemosyna penes Archiconfraternitatem existeret, Sacra Congregatio statuit, ut tot Missæ, quot summam existentem æquarent, celebrarentur a tribus *Capellanis*, aliisque Sacerdotibus ab Archiconfraternitate eligendis cum eleemosyna obol. 16. *cum dimidio*, ita tamen ut quam citius hæc sacrificia offerrentur. Quoad Missas non celebratas, pro quibus pecunia non extat, Sacra Congregatio prælationem *Capellanis* concessit, ita ut reditus cujuslibet anni prælative debeantur *Capellanis*; quocumque tempore exigantur, in *Romana Capellaniarum* 9. *Februarii ad II., et III. Dub.*

Eodem Sacra Congregatio censuit, standum esse in decisis in secundo Dubio sub die 5. *Septembris* 1818. nempe, satisfactis *Capellanis*, quod superest ex reditibus, retinendum esse ab Archiconfraternitate pro expensis Administrationis, et Dotibus ad formam fundationis, *ibid. ad IV. Dub.*

Divisionem bonorum *Capellaniæ* Laicalis institutæ a *Dominico Mariotti* Cingulanæ Diœcesis a Patronis factam servandam non esse, statuit Sacra Congregatio, sed decrevit, *Capellaniam* ad primævum statum revocari, verum ob hanc divisionem Patroni neque jus nominandi amiserunt, neque in censuras inciderunt, ideoque Sacra Congregatio eos non indigere dixit neque absolutione, neque rehabilitatione in *Cingulana Nominationis Capellani* 9. *Februarii ad I., II., et III. Dub.*

Quum ex divisione, de qua supra fit sermo, Patroni aliquos perceperint fructus, hos illis Sacra Congregatio condonavit, satisfactis vero omnibus Missarum oneribus non adim-

pletis, et in posterum adimplendis usque ad possessionem novi *Capellani* celebratis duabus Missis cum cantu *ibid. ad IV. Dub.*

Nominationem huic *Capellaniæ* factam favore *Sanctis Piermattei* ab uno tantum ex Patronis, inaudito altero, confirmandam non esse, censuit Sacra Congregatio, sed imo voluit, ut Eminenti simus Episcopus præfigeret Patronis terminum ad effectum nominandi, quo elapso, procederet ad electionem *Capellani* ad formam fundationis, et ideo impetrationis supplicationem relaxandam non esse dixit favore *Piermattei*, jussit tandem hanc resolutionem notificari Ministris Datariæ Apostolicæ *ibid. ad V. et VI. Dub.*

Quamvis *Joannes Baptista Bernabei* Anagninæ Diœcesis ad *Capellaniam* a se fundatam vocasset descendentes ex fratre, vel sorore jam Sacerdotio insignitos, tamen Sacra Congregatio, attenta Clerici Augustini Coluzzi unius ex vocatis paupertate, testatoris voluntatem *commutavit*, et decrevit, ut, adimpletis omnibus oneribus ad formam Fundationis, quidquid supererit, cedat favore Augustini, ut studiis vacet in Seminario Diœcesano, donec ad legitimam ætatem pro Sacerdotio pervenerit, in *Anagnina Capellaniæ* 27. *Julii ad I. Dub.*

Verum hujus *Capellaniæ* administrationem Sacra Congregatio, quum Parens Clerici incapax esset, *Capitulo Collegiatæ Carpineti* reliquit juxta votum Episcopi Administratoris, qui quolibet anno rationis redditionem *Capellaniæ* exigat. *ibid ad II Dub.*

Ad formam Laudi, et Sententiæ anni 1599 eligendum esse *Capellanum* in Ecclesia S. Crucis *di Brisighella* Faventinæ Diœcesis cum oneribus ad formam Testamenti *Eleonoræ de Monte Veteri* Fundatricis, nec non ad hæredes juxta votum Episcopi pertinere utensilium solutionem ad normam consuetudinis, seu Taxæ Diœcesanæ statuit Sacra Congregatio, quæ præscripsit quoque, ut Missæ celebrentur ad Altare Majus *Confraternitatis* Sanctæ Crucis in *Faventina Capellaniæ*, *et Subsidii Dotalis* 25. *Maii ad I., II., et IV. Dub*

Capellania vide *Absolutio, Beneficium, Istitutio, Reductio, Unio.*

Standum esse in decisis sub die 16 *Decembris* 1820 dixit Sacra Congregatio, nempe teneri ad formam Tabellæ omnes Cathedralis Auximanæ *Capitulares, Canonicos*, et Mansionarios celebrare Missam *Conventualem*; distulit vero judicium super eleemosinæ quantitate, et solutione a quo facienda, sed servari interim consuetudinem præscripsit. Officium autem Diaconi, et Subdiaconi ad formam erectionis ad Mansionarios spectare dixit, etiam Parochis ligitime impeditis in *Auximana Missæ Conventualis* 24. *Augusti ad I, II, III, et IV. dub.*

Capitulo Pisaurensi, attento laborioso, et incommodo *Chori* Servitio præsertim hyemali tempore, nec non attenta *consuetudine* finitimarum Diœcesium Sacra Congregatio Matutini cum Laudibus diei sequentis recitationem post Completorium diei præcedentis cum solitis clausulis tempore Adventus tantum permisit juxta votum Episcopi in *Pisauren Servitii Choralis* 27. *Aprilis.*

Idem Indultum, quod *Capitulum* Casalense gaudebat solum a tribus annis mensibus, a Sacra Congregatione, facto verbo cum SSmo, ad omnes dies extensum fuit juxta votum Episcopi, quum plerique *Canonici* adversa valetudine, et senectute laborent, nec non magna cum Populi utilitate Fidelium Confessiones excipiant *Chori tempore*, sed ad decennium tantum in *Casalen.* 14 *Decembris.*

Capitulo Massanen quoque, facto verbo cum SSmo, ad decennium conces-

sit SacraCongregatio idem indultum, attenta *consuetudine*, et tenuitate reddituum,sed dies Dominicos excepit juxta votum Episcopi in *Massanen Reductionis onerum* 14. *Decembris ad I. Dub.*

Capitulum vide *Parochus*, *Paræcia.*

Circumscriptio vide *Institutio.*

Quamvis *Coadjutoribus*, vivente adhuc *Coadjuto*, jubilationis indultum, etiamsi per quadraginta annos continuo, et laudabiliter *Choro* inservierint, concedi non posse Sacra Congregatio dixerit, tamen, attentis peculiaribus circumstantiis, supplicandum esse SSmo censuit pro gratia jubilationis Josephi Bianchi *Canonici* Sanctæ Mariæ in Transtyberim, qui per quadraginta duos annos *Choro* interfuit tamquam *Coadjutor* in *Romana Jubilationis* 30.*Martii ad I., et II. Dub:*

Commutatio Vide *Sanatio*, *Traslatio.*

Concordiam initam inter *Canonicos Cathedralis* Amerinæ, et primae erectionis Beneficiatos, facto verbo cum SSmo, probandam statuit Sacra Congregatio, sed voluit, ut coram Episcopo de sufficienti Massa Capitulari constaret: qua *concordia* amice composita est quæstio de bona, vel mala gestione reddituum ad Beneficiatos pertinentium in *Amerina Novæ Dotationis* 24 *Augusti ad I. Dub.*

Quum hac *concordia* fere omnes novos Beneficiatorum reditus Canonici de propria Massa constituerint Sacra Congregatio, facto verbo cum SSmo, suppressionem Beneficiorum *S. Blasii*, *et S. Secundi* concessit, quorum reditus Massæ Capitulari univit, quod Ministris Datariæ Apostolicæ notificari praescripsit. Noluit vero assentiri petitioni de non concedendo jubilationis indulto, sed statuit servari Resolutiones Sacræ Congregationis *dud ad II.,et III. Dub.*

Concordia vide *Beneplacitum.*

Concursus vide *Paraecia.*

Praevio recessu a decisis in tertio dubio sub *die* 5 *Septembris* 1818. juxta modum, consulendum SSmo dixit pro absolutione, et *condonatione* quoad summas præter mentem Testatoris perceptas ab Archiconfraternitate Stigmatum Sancti Francisci de Urbe,cum onere tamen eidem Archiconfraternitati distribuendi pauperibus puellis annua scutata decem ad formam fundationis per triennium tantum in *Romana Capellaniarum* 9. *Februarii ad V. Dub.*

Condonatio vide *Capellania*, *Sanatio.*

Conventus vide *Reductio*, *Sanatio.*

Cumulum Dotale vide *Dos.*

D

Delegatus vide *Parochus*,*Paræcia*

Dismembratio vide *Unio.*

Quum Episcopus Poltri S. Miniaten, novam induxerit methodum circa *distributiones* Capitulares Collegiatæ *Castri Franchi*, hoc decreto gaudere quoque Canonicum D miani statuit Sacra Congregatio, solutis vero annuis scutatis sex, vel applicatis Missis, atque ad eumdem Canonicum p rtinere decrevit Missas inadimpletas, et futuras celebrandi, namque in decreto illo Episcopus Poltri de omnibus Canonicatibus generatim loquutus est in *S. Miniatis* 27 *Aprilis. ad II., et III. Dub.*

Distributiones vide *Indultum*, *Legata*

Divisio vide *Capellania*, *Parochus*, *Paræcia.*

Dotalis Subsidii ab *Eleonora Monteveteri* relicti nominationem pertinere decrevit Sacra Congregatio ad Confraternitatem S. Crucis *di Brisighella* Faventinæ Diœcesis ad formam piae institutionis in *Faventina Capellaniæ*, *et Subsidii Dotalis* 25. *Maii ad III Dub.*

Anuæ Mariæ Ronca cumulum *Dotale* hæreditatis *Joannis Baptistæ Belloni* quamvis conjunctæ octavo consanguinitatis gradu cum Testatore denegavit Sacra Congregatio, sed ei concessit tantum solutionem *dotis* scutat. quinquaginta, quia Testator suis agnatis, et consanguineis, quæ in seculo nubunt, pro *dote* Scutat. tantum quinquaginta reliquit in *Romana Subsidiorum Dotalium* 27 *Julii.*

Juxta votum R. P. D. Urbis Vicesgerentis, quum imminuti essent fructus locorum Montium, Sacra Congregatio ad duo tantum reduxit sex *Dotalia subsidia* ab *Angelo Angeletti* relicta, quorum alterum conferendum erit a Ven: Sodalitio S. Mariæ *ab Hortu* una cum veste, alterum ab hæredibus pii fundatoris; imminuit quoque mercedem pro exactione, nempe ad annua scutata quatuor, et obul: quadraginta, quot sunt quæ remanent, detracta *dotium* et vestium importantia in *Romana Commutationis voluntatis* 21 *Septambris.*

E

Eleemosina vide *Capitulares*, *Reductio*

Emolumenta funerum vide *Parochus Paraecia*

F

Prorogavit judicium Sacra Congregatio super jure retinendi *Fenestram* in Ecclesia *Sancti Juvenalis* Reate ab Aloysio Blasetti, uti empiare Palatii Amati; statuit tamen apersam retinendam esse, usquedum vixerit Clementina Amati in *Reatina Odei* 21 *Septembris ad I.*, *et II. dub.*

Quum nihil in jure communi statutum sit de *Filei professione* emittenda ab Examinatoribus, et Judicibus Pro-Synodalibus, Consultatoribus, eorumque Secretario, Sacra Congregatio dixit, eos in Diœcesi Comaclen. illam emittere, multoque minus renovare quoties in munere confirmentur, non teneri, nisi adsit contraria consuetudo, vel lex Synodalis in *Comaclen Professionis fidei* 21 *Augusti ad I.*, *et II. Dub.*

Funus vide *Parochus*, *Paræcia*

I

Impedimentum vide *Matrimonium*

Impetratio vide *Capellania*

Impotentia vide *Matrimonium*

In decisis sub die 6 *Maii* 1820 standum esse, statuit Sacra Congregatio quoad indultum absentiæ a Choro concedendum inservientibus Secretariis Congregationum EE. S. R. C. Cardinalium pro expediendis negocis tum Ecclesiastici, tum temporalis regiminis, nempe concedendum esse pro diebus, et horis amissis distributionibus quotidiani in *Romana Dubia Indultorum* 25 *Maii.*

Quum Sancti Quirici Prioratus in Ecclesia Collegiata *Bellinzon.* erectus sit, ejusque Possessor onus habeat omnibus Festis Choro inserviendi, Sacra Congregatio declaravit hoc beneficium esse *incompatibile* cum Canonicatu ejusdem Collegiatae, in *Comen Incompatibilitati Beneficii*, *et Præsentationis* 14 *Decembris ad I. Dub.*

Ideoque, facto verbo cum SSmo, *instituendum* esse dixit ad Prioratum Sancti Quirici Sacerdotem Paganini a Patronis præsentatum, postquam Sacerdos Ludovicus Melo Canonicatum Collegiatæ Bellizon. assecutus est. *ibid. ad II. Dub.*

Institutionum ad Capellaniam Laicatem in pago *Sancti Michaelis* Bal-

neoregien. Diœcesis favore *Francisci de Grandis* præsentati ab Hermanno de Monte Veteri Patrono Sacra Congregatio denegavit, ex eo præsertim quia præsentationis tempore irregularis, et suspensus ille erat in *Balneoregien Beneficii* 24 *Augusti.*

Ad Beneficium a *Juliana Fattinazzi Alatri* erectum *instituendum* esse censuit Sacra Congregatio Paullum Frioni, quum Litteræ Apostolicæ ejus favore latæ nullo laborarent vitio, quando e contrario illæ, quas obtinuit Carolus Bernardini, nullæ decernendæ essent. Ideoque attentatorum purgationem, circumscriptionem, et fructuum restitutionem denegavit in *Alatrina Beneficii* 21 *Septembris ad I., II., et III. Dub.*

Jubilæo vide *Coadjutor*, *Concordia*

Jurispatronatus Capellaniarum, quod a *Nicolao Mancini* institutrice relictum fuit Rodulpho Voglia, ejusque Masculis descendentibus, iisque deficientibus fœminis; competere decrevit Sacra Congregatio *Rodulpho Voglia* juniori, quamvis ab Avo Jacobo Voglia in legitima tantum parte fuisset institutus, non vero competere illius Sororibus, quas Jacobus hæredes instituerat, quia testatrix de descendentali, non de hæreditaria qualitate verba fecit in *Camerinen. Jurispatronatus* 27 *Julii.*

L

Ad Canonicum Damiani a die captæ possessionis, solutis tamen annuis libellis 40 ad formam Bullæ Erectionis distributiones ex piorum *Legatorum* reditibus pari modo, ut cæteri Canonici percipiunt, pertinere decrevit Sacra Congregatio in *S. Marci* 27 *Aprilis ad I. Dub.*

Legata Pia vide *Reductio*, *Sanatio*, *Suppressio*, *Usufructuaria*, *Usus fructus.*

M

Mansionaria vide *Nominatio*

Mansionarii vide *Capitulares*

Non constare de nullitate *Matrimonii* initi inter Bernardum Laujacq, et Catharinam Desideratam Latour die 24 *Januarii* 1765 statuit Sacra Congregatio tum quia in Processu servata non fuerunt, quæ præscripta sunt in Benedictina Constitutione, tum quia plenæ probationes impotentiæ Viri desiderabantur. Imo quum mulier probare nequiverit non consummationem, denegata fuit Matrimonii dispensatio in *Burdigalen. Nullitatis, seu Dispensationis Matrimonii* 9 *Februarii. ad I., et II. Dub.*

Consulendum esse SSmo, prævio recessu a decisis, statuit Sacra Congregatio pro dispensatione a *Matrimonio* rato, et non consummato inter comitem Antonio Albicini, et Comitissam Liviam Columbani, inito, tum quia, quæ ad non consummationem probandam requiruntur, in hac causa demonstrata sunt, tum quia in mutuo Conjugum consensu tempore non suspecto præstito, in relativa impotentia, aliisque circumstantiis aderat justa dispensandi causa. At cum Comitissa alterum *Matrimonium* inierit, antequam quæstio definita fuerit, juxta constitutionem Benedictinam voluit Sacra Congregatio, ut illa moneretur de incursu in pœnis Canonicis, ita ut consuleret conscientiæ suæ in *Foroliviensi Nullitatis, seu Dispensationis Matrimonii* 30 *Martii ad I., et II. Dub.*

Quum ex plurium depositionibus, quas Aloysius jurejurando confirmavit, præcessam copulam intercessisse inter hunc, et Mariam probatum fuerit, Sacra Congregatio ob affinitatis impedimentum nullum declaravit *Matrimonium* initum a Paulo

Aloysii Fratre cum Maria in *Mellevitana Nullitatis Matrimonii* 27 *Aprilis.*

Quum probata fuerit consaguinitas in quarto gradu inter Nicolaum Sanctem Mastronardum,et Angelam Mariam Orlando Civitatis *Angloni* Triventinæ Diœcese s,Sacra Congregatio nullum declaravit *Matrimonium* inter eos initum in faciem Ecclesiæ in *Triventina Nullitatis Matrimonii* 22 *Junii.*

Consulendum SSmo dixit Sacra Congregatio pro dispensatione *Matrimonii* initi inter Nicolaum Vecchioni, et Margaritam Muscettola, quia ex septimæ manus, et conjugum juramento, nec non ex inspectione Margaritæ corporis *Matrimonium* non esse consummatum ex viri impotentia manifeste apparuit, et quia aderat in familiarum avessione justa dispensandi causa. Sed cum viri corporis inspectio deficeret, et incertum esset, utrum hæc impotentia relativa esset, vel absoluta, Sacra Congregatio statuit, quod fides status liberi Nicolao, inconsulta Sacra Congregatione, non relaxaretur in *Neapolitana Dispensationis* 27 *Julii.*

Hoc judicium confirmavit in *eadem* 14 *Decembris.*

Judicium distulit Sacra Congregatio super nullitate, vel dispensatione *Matrimonii* init inter Joachimum de Arantes, et Mariam Das-Dores, et mandavit causam iterum proponi post aquas cum iisdem in *Brachaven. Matrimonii* 21 *Septembris ad I., et II. Dub.*

Matutinum vide *Capitulum.*

Quum Sacerdos Joseph Cagni Canonicus Collegiatæ *Sanctæ Justinæ* in oppido *Mondulfi* Senogallien.Diœcesis Canonicatum obtinuerit, postquam reditus *all' appanaggio* devoluti fuerint, et quum collatio alterius Canonicatus in suspenso manserit, ut fructus in Canonicos, et Beneficiarios titulum sine re habentes dividerentur, Sacra Congregatio eum ab onere applicationis *Missarum Conventualium* eximendum non esse censuit in *Senogallien. MissæConventualis* 21 *Septembris.*

Attento silentio fundatorum, et consuetudine Sacra Congregatio censuit, *Missam* tantum diebusDominicis esse celebrandam ad Altare Sancti Raynerii in Ecclesia Primatiali Pisana a Possessore Beneficii Poggesi in *Pisana Celearationis Missarum* 14 *Decombris.*

Sublata omni consuetudine, quæ verius vocatur abusus, Sacra Congregatio statuit a Capitulo Massanen. *Missam Conventualem* esse celebrandam quotidie cum interventuCapituli, consulendum vero Ssmo dixit pro gratia reductionis applicationis pro benefactoribus in genere ad omnes dies festos etiam reductos ad decennium : itemque statuit *Missam pro Populo* a Canonico Curato pro tempore offerendam esse omnibus diebus festis etiam reductis in *Massanen. Reductionis Onerum* 14 *Decembris ad II., et III. Dub.*

Missa vide *Absolutio*, *Capitulares*, *Reductio*, *Sanatio*, *Suspensio*, *Translatio.*

N

Sacra Congregatio denegavit, ad Ordinarium devolutam esse *nominationem* Mansionariarum, quæ erectæ sunt a Michaele Angelo Guarantucci in Oppido *Sorbolongo* Forosempronien. Diœcesis, quia hujus loci Communitas non fuit extincta, sed *Castro Turris Camertis* æque principaliter unita in *Forosempronien Jurispatronatus* 25 *Maii.*

Naminatio vide *Capellania*, *Dotale Subsidium*, *Suspensio*

P

Quamvis Archiepiscopus Ravennatensis ad Ecclesiam Sanctæ Mariæ Suffragii sartam,incolumemque servandam eam declarasset succursalem, seu Vicariam *Paræciæ* Ss. Nicandri, et Marciani ; tamen quum ex adunctis, et consuetudine clare apparuerit, declarationem hanc nomine tantum factam fuisse, Sacra Congregatio dictam Ecclesiam neque succursalem, neque vicariam esse censuit in *Ravennaten. Jurium Parocchialium* 22 *Junii ad I. Dub.*

Ideoque Ecclesiæ ejusdem Custodem, et Capellanum non esse Vicarium *Paræciæ* Ss. Nicandri, et Marciani, neque teneri *Parochum* coadjuvare, neque functiones ullas sub hujus dependentia peragere debere censuit Sac. Congregatio *ibid: ad II., et III. Dub.*

Eademque de Causa nullum jus habere *Parochum* in functionum non *Parochialium* exercitio, aut funerum emolumentorum perceptione, imo liberum esse statuit Sacra Congregatio Custodi sæpedicto, vocandi ad libitum Sacerdotes occasione funerum, aliorumque functionum,quæ in Ecclesia Sanctæ Mariæ Suffragii fiant *ibid. ad IV., V., et VI. Dub.*

Antequam Sacra Congregatio aliquid decerneret de exoneratione *Parochi Castri Turrium* Tudertinæ Diœcesis ab onere celebrationis per alium diebus festis in Oppido *Barattani*, vel de contributione ab hujus Oppidi incolis faciendæ pro congrua Parochi sententiam prorogavit, et Episcopo scribere censuit,ut, transmisso distincto statu activo, et passivo *Paræciæ* comprehensis incertis, referret de distantia villæ *Barattani* a *Paræcia Castri Turrium*, de numero Animarum, et familiarum utriusque separatim, et cur per simbolum ad formam Sacri Conc. Tridentini *Sess.* 24 *cap.* 13 *de Reform.* augere nequiret Congrua Parochialis in *Tudertina* 25 *Maii ad I., et II. Dub.*

Quum auctoritate ordinaria, non tamquam Apostolicus delegatus Archiepiscopus Lucensis *in Paræcia* Sancti Michaelis Lucensis Civitatis Petrum Lumini veluti *Parochum* instituerit, nullum Capituli juribus præjudicium intulit, ideoque Sacra Congregatio statuit, Lumini non esse institutum *Parochum perpetuum*, ita ut ad nutum Capituli amoveri non possit, sed huic sententiæ aliquid ad mentem addidit in *Lucana Jurium Parochialium* 22 *Junii*

Judicium prorogavit Sacra Congregatio super divisione *Paræciæ Castri Madamæ* Tiburtinæ Diœcesis, sed statuit, ab Episcopo indici concursum pro Archipresbyteratu sub conditione, ut novus *Parochus* teneatur admittere divisionem Paræciæ, quatenus exequenda sit divisio 30 *Augusti* 1817, et ad mentem, quæ fuit, ut facto verbo cum Ssmo Vicariæ redigantur amovibiles ad nutum Episcopi cum dependentia a Parocho, et absque expeditione Litterarum Apostolicarum in *Tiburtina Parochiarum* 27 *Julii*

Juxta votum Episcopi Administratoris Ecclesiæ Anagninæ idest ut Paraecia Collegiatæ Terræ Moroli ejusdem Diœcesis dispertiatur, et altera S. Petri instituatur, Sacra Congregatio decrevit, et statuit, ut hæc nova Paræcia perpetuo Canonicatui Sancti Petri uniretur, ita tamen, ut quatenus Canonicus sub titulo Sancti Petri *Parochus* ab exercitio curæ impeditus non esset, Choro interesse teneretur in *Anagnina Divisionis Paræciae* 24 *Augusti. ad I., et II. Dub.*

Paupertas vide *Capellania*

Standum esse in decisis sub die 22 *Decembris* 1821 dixit Sacra Con-

gregatio, nempe Priori Ecclesiæ Parochialis sub invocatione Sancti Sixti Pisanæ Civitatis sedendi in Choro immediate post Canonicos, et *præcedendi* in *processionibus* Capellanos Ecclesiæ Primatialis Pisanæ nullum competere jus in *Pisana Præcedentiæ 22 Junii.*

Præsentatio vide *Institutio.*

Professio Fidei vide *Fidei Professio.*

R

Redintegratio vide *Sanatio*

Quum *reditus* Legatorum Ven. Ecclesiæ Metropolitanæ S. Petri Bononiae impares essent ad omnia ferenda onera a Testatoribus imposita, Sacra Congregatio juxta votum Emi Guerrieri Relatoris censuit *reducendas* esse expensas, juxta prudens arbitrium Emi Archiepiscopi Bononiensis, et, quatenus opus sit, etiam eleemosynas, et subsidia dotalia, dummodo firmus sit Missarum numerus a Testatoribus præfinitus, nec non consulendum esse Ssmo dixit pro absolutione quoad præteritas omissiones in *Bononien. Absolutionis, et Reductionis* 27 *Aprilis ad I., et II. Dub.*

Ut inopiæ Januensis Xenodochii consuleretur Sacra Congregatio ad decennium *reducendam* esse permisit Capellaniam a Joanne Baptista Constanti institutam, ita ut juxta votum Ordinarii tot Missæ celebrarentur, quot æquarent reditus, Eleemosina obul. 30 Januensium pro qualibet Missa in *Januen. Commutationis Voluntatis, et Reductionis* 22 *Junii ad I. Dub.*

Attento manualis Eleemosynæ augmento in Comen. Diœcesi Sacra Congregatio ad decennium, et juxta votum Episcopi *reduxit* nonnulla Missarum legata in Ecclesia Conventus Servorum Beatæ Mariæ Virginis Oppidi Andrisii ejusdem Diœcesis, ita ut singulæ Missæ, inclusa manutentione, eleemosyna respondeat obulis Romanis 24. circiter, idque pro Legato *Brenni* voluit, ut Missae decem celebrarentur, pro Legato *Turriani* Missæ in cantu duae, et tres lectæ, et pro Legato *Bolluna* Missæ Quadraginta, et quod ex earum Missarum eleemosyna remanaret in utilitatem cederet Conventus juxta Testatricis mentem *in Comen. Reductionis Missarum* 22. *Junii ad I., II., et III. Dub.*

Legatum Missarum relictum a Sacerdote *Pompejo Capriotti*, et alterum a *Catharina Tordini* non esse *reducendum* dixit Sacra Congregatio, quum nulla esset justa causa *reductionis*, imo præscripsit, ut Episcopus curaret fieri inscriptionem super bonis ad formam Testamenti *Catharinæ Tordini*, et denegavit quoque fundum Legatum in pleno dominio adjudicandum esse familiæ Jezzi, quum servanda esset Testatorum voluntas *in Ripana Commutationis Voluntatis, et Reductionis Missarum* 24. *Augusti ad I., et II. Dub.*

Reducenda esse Legata pia *a Vito de Ferro* relicta denegavit Sacra Congregatio, quum ejus hæreditatis reditus, quamvis imminuti, pares essent illorum satisfactioni. Sed consulendum esse SSmo dixit pro absolutione præteritarum omissionum, celebratis decem Missis infra annum, attenta aliqua hæredum bona fide in *Mazzarien. Reductionis, et Absolutionis* 14. *Decembris ad I., et II. Dub.*

Reductio, vide *Suspensio*

S

Attenta aliqua bona fide, et paupertate Capituli Collegiatæ *Sancti Blasii* Civitatis *Final di Borgo* Savonen. Diœcesis Sacra Congregatio Legatipii a *Francisco Masini* relicti commutationem, et inadimplementum,

quoad præteritum *sanavit*, nec non consulendum esse SSmo dixit pro absolutione. Quoad futurum vero eadem Sac. Congregatio præscripsit, ut Legatum adimpleretur ad tot Missas Lectas ad tenuam perpetuæ, assignato per Capitulum aliquo libero, et loco tuto, super quo fieri posset inscriptio pro securitate Legati; sin minus curaret Episcopus quotannis fieri a Capitulo Depositum alicujus summæ arbitrio ejusdem Episcopi ad effectum investiendi usque ad redintegrationem libellarum ter millium, ut describeretur in Tabella in *Saronen.* 25. *Maii ad I., II., et III. Dub.*

Attenta reditnum deficentia, urgente Ecclesiæ necessitate, et difficili præsentis temporibus ad Sanctam Sedem accessu, Sacra Congregatio censuit consulendum SSmo pro condonatione omissionis Missarum concedendæ Canonicatui, seu Religiosis Conventus Servorum Beatæ Mariæ Virginis Oppidi Mandrisii Comen. Diœcesis, et pro *sanatione* venditionis bonorum Ecclesiasticorum, celebrata unica Missa cum Cantu, et interventu omnium de familia in *Comen. Reductionis Missarum* 22. *Junii ad IV. Dub.*

Servitium Chori vide *Capitulum.*

Subsidia Dotalia vide *Dos*, *Reductio.*

Succursalis vide *Parochus*, *Parœcia*

Suppressio vide *Concordia.*

Pro suspensione Legatorum *suspensionem* Sacra Congregatio denegavit Collegiatæ Camerinensi, quia Canonicis pensiones largita fuit a summo imperante quæ antiquum reditum fere æquabat in *Camerinen. Missæ pro Populo, et Legatorum* 27. *Aprilis.*

Quum valde imminuti essent absque Capitularium culpa reditus Collegiatæ Beatæ Mariæ Virginis de *Remedio* Januen. Civitatis; quumque æra aliena obruturum esset Capitulum Sacra Congregatio, facto verbo cum SSmo, ad decennium, si tamdiu protraheretur perceptio Crediti cum Gubernio liquidandi, Canonicatus vacantis tantum *suspensionem* concessit sine præjudicio celebrationis Missarum Canonicatui infixarum, *in Januen. Suspensionis* 27 *Julii ad I., et II. Dub.*

Quum tenuitas reditnum perduret, ad alterum triennium Sacra Congregatio prorogavit indultum *suspensionis* nominationis duorum Canonicatuum, et Reductionis *Servitii Choralis* in Ecclesia Nullius Sancti Martini; ampliavit vero servitium juxta solitas clausulas, exceptis Octavis privilegiatis, et comprehensis quatuor Anniversariis pro Familia Pamphilia, sed statuit, ut interim Eminentissimus Protector referret de divisione totius reditus scut: Quatuor centum trium, et obul: Septuaginta duorum, et cujus favori cedant reditus duorum Canonicatuum Suppressorum. Denegavit vero Missarum reductionem in *Nullius S. Martini* 24. *Augusti ad I., II., et III. Dub.*

T

Attento Patroni consensu, et populi utilitate duas Missas Quotidianas ex voluntate *Antonii Francisci Bonzano* Burgi Sancti Salvatoris *Casalen.* Diœcesis celebrandas, alteram ad altare Sanctæ Mariæ Virginis de Rosario in Ecclesia Parochiali dicti Burgi, alteram ad altare majus Ecclesiæ PP. Capuccinorum *trasferri* permisit Sacra Congregatio juxta votum Episcopi in Ecclesia Hospitalis, et ad unam eas reduxit, quæ celebranda esset hora Populi commodiori a Parocho indicanda. Capellanus vero eligendus est idoneus et approbatus ad Sacramentales excipiendas confessiones, qui residere debet in Hospitali, et infirmis adsistentiam præbere. Hujus stipendium in annuis scutat. nonaginta quinque statuit Sacra Congregatio,

que decrevit quoque, ut superextantes reditus erogarentur in celebratione Missarum in Ecclesia Capuccinorum, et ad altare a Testatore designatum ad taxam perpetuæ in *Casalen. Commutationis Onerum, et Voluntatis* 27. *Aprilis ad I., et II. Dub.*

U

Quum nullimode probetur canonica *unio* Subcustodis cum Chorali Capellania in Lucensi Collegiata Sancti Michaelis, unum sine altero posse dimitti censuit Sacra Congregatio, ideoque inutile esse duxit consulere SSmo pro eorumdem dismembratione in *Lucana* 25. *Maii ad I., et II. Dub.*

Quum *Rinaldus Verardi* omnium Bonorum *usumfructum* uxori suæ reliquerit, cum onere, seu legato distribuendi pauperibus, quod honestæ ejus exhibitioni superesset, Sacra Congregatio censuit non mobilium tantum, sed omnium bonorum usumfructum hoc legato esse gravatum. Summam vero in alimoniis viduæ erogandam non statuit Sacra Congregatio, sed ad formam testamenti, et pro sua conscientia voluit, viduam jure suo uti *in Cathacen* 21. *Septembris ad I., et II. Dub.*

Sacra Congregatio dixit, ut hæc Vidua *usufructuaria* consuleret Confessario pro servando ordine Charitatis juxta mentem Testatoris in his eleemosynis distribuendis, quin statueret, in qua summa hoc legatum applicandum esse Nepti Viduæ *usufructuariæ ibid: ad III. Dub.*

Ex Rescripto Rev. Fabricæ S. Petri issæ Capellanarum *Gambardella* in Ecclesia Stigmatum Sancti Francisci de Urbe ad duas ex tribus partibus reductae sunt, ideo Sacra Congregatio juxta votum Eminentiss mi Protectoris assignamentum pro Sacris *Utensilibus* pro tertia parte reducendum esse censuit in *Romana Capellaniarum* 9. *Februarii ad I. Dub.*

V

Venditio, vide *Sanatio.*

Vicaria, *Vicarius*, vide *Paraecia*, *Parochus.*

Vocem in Capitulo, seu jus ferendi suffragium Sacra Congregatio non competere statuit Josepho Grillo, Canonico Cathedralis Opiden quia insignitus non erat Ordine Subdiaconatus, quamvis a Summo Pontifice dispensatus fuerit super defectu aetatis in *Oppiden. Vocis in Capitulo* 22. *Junii.*

Voluntas vide *Capellania.*

X

Xenodochium vide *Reductio*

FINIS.

INDEX
CONCLUSIONUM

Quæ adnotatæ sunt in Foliis Causarum anni 1822.

ABSOLUTIO.

Si rationabili causa, et sine fraude Hæredes legata pia non satisfecerint, absolutionem merentur *pag.* 265. §. *Ex.*

Sed ea conceditur, si hæredes ad inopiam sint redacti, et bona fide legatorum satisfactionem omiserint *pag.* 266. §. *Ad.*

ADULTERIUM

Non præbet justam causam dispensandi a Matrimonio rato *pag.* 7. §. *Deficere*

Contrarium affirmatur *pag.* 249. §. *Pro.*

ÆQUITAS.

Præ oculis habenda est in iis casibus, in quibus deficit jus scriptum *pag.* 15. §. *Hæc.*

AFFINIS

Vide = *Consanguineus*, *Missa.*

AGNATUS

Si testatoris verba agnationem, et familiam respiciant, nec ad certos cohibeantur gradus, tunc etiam qui decimum gradum excesserint jus dotali subsidio habent *pag.* 154. §. *Ubi.*

ALIENANTES

Vide *Alienatio.*

ALIENATIO.

Bonorum Ecclesiasticorum alienationem Ecclesia semper improbavit *pag.* 126. §. *Semper*, et *pag.* 244. §. *Res.*

Permisit vero alienationem, justa concurrente causa, legibus, atque statutis solemnitatibus *cit. pag.* 126. §. *semper*, et *cit. pag.* 244. §. *Justae.*

Ideoque alienationis contractus solemnitatibus destituti nullius roboris sunt *pag.* 127. §. *Edidit.*

Necessitas est justa causa alienationis *cit. pag.* 127. §. *Exadverso*, *et pag.* 244 §. *Justæ.*

Hæc vero necessitas habetur, ut Æs alienum dimittatur, quod fructibus dimitti nequeat *pag.* 245. § *Justa.*

Hujusmodi bona alienantes, alienatasque res recipientes excomunicationis pœna mulctantur *pag.* 127. §. *Edidit.*

Regularibus quoque prohibitum est res Ecclesiasticas alienare *cit. pag.* 127. §. *Cum.*

Sed licentiam a S. Congregatione Concilii petere debent, quæ gratis, et in scriptis eis conceditur, si justa adsit causa. *ibid.*

Vide *Necessitas.*

ALIMENTA.

Alimentorum nomine veniunt cibus,

potus, medicamenta, famulatus, et habitatio secundum personæ statum, et qualitatem *pag.* 255. §. *Agitur, et seq*

Etiamsi reditus omnes hæreditatis impendere oporteret pro necessitatibus ejus, cui alimenta debentur *ibid.*

Verum ratio habenda est quoque de regionis more *cit. pag.* 255. §. *Verum.*

APERITIO ORIS

Intrat arbitrium aperitionis oris, quando falsa sint Pontifici narrata *pag.* 40. §. *Valduccius*, *pag.* 215. §. *Ast*, *pag.* 220. §. *Totus*, *et pag.* 221. §. *Nihil.*

Et quando vera reticita sint *pag.* 215. §. *Ast*, *pag.* 220. §. *Accedit*, *et seq:*

ARCHIDIACONUS

In jure est amplissima, et primaria dignitas *pag.* 34. §. *Archidiaconi.*

Ejus antiqua officia enumerantur *ibid, et seq.*

Nunc ei competit jus adsistendi Episcopo generales Ordinationes habente *pag.* 35. § *Hinc.*

Necnon præsentandi ad Ordines Diaconatus, et Presbyteratus, quos non indignos noverit *ibid.*

Est hodie, prout aliæ dignitates, tantum honoris nomen *pag* 35. §. *Sed.*

BENEFICIATUS

Vide *Beneficium*, *Onera.*

BENEFICIUM

Beneficia Ecclesiastica erigenda sunt in Ecclesia cum onere præstandi ibi aliquod Officium *pag.* 262. §. *Addam.*

In erectione Beneficii nequit Ordinarius immutare dispositionem Testatoris, ac nova onera imponere *pag.* 263. §. *Tandem.*

Beneficiorum pluralitas vetita est *pag.* 253 §. *Qui.*

Hinc orta est incompatibilitas Beneficiorum *ibi.*

Qui beneficia incompatibilia retinere præsumit, utriusque ipso jure privatur *ibid.*

Vel saltem primum amittit *ibid.*, *et pag.* 257. §. *Quatenus.*

Beneficia in eodem tecto erecta sunt incompatibilia *pag.* 256. §. *Inspiciendum.*

Juxta juris communis dispositionem fructus beneficiorum sive naturales, sive industriales a solo separati hæredibus Beneficiati debentur *pag.* 79. §. *Justa.*

Ad successorem in beneficio pertinent, qui a solo non sunt separati *ibid.*

A suspensione beneficiorum, seu Canonicatuum, quæ important præbendarum diminutionem abhorrent SS. Canones *pag.* 130. §. *A suspensione.*

Neque suspendi possunt ad tempus sine causa *ibid.*

Justae causae suspensionis, et suppressionis sunt evidens utilitas, et tenuitas redditnum *ibid*, et *pag.* 130. §. *Quas.*

Beneficiorum suspensio ad tempus facilius, quam suppressio conceditur, dummodo detrimentum non patiatur chorale servitium *cit. pag.* 130. §. *A suspensione*

Si Beneficii reditus oneribus non respondeant, vel illos augere, vel haec imminuere oportet *pag.* 167. §. *Jam, et pag.* 264. *Præterea.*

Vide *Capellania*, *Juspatronatus*, *Officium*, *Regulae Cancellariae*, *Unio.*

BONA ECCLESIASTICA

Vide *Alienatio.*

CANONICATUS

In Canonicatu aliud est Officium, aliud Beneficium *pag.* 15. §. *Accedit.*
Vide *Beneficium*, *Suspensio.*

CANONICUS

Vide *Capitulares*, *Professio Fidei*, *Vox in Capitulo.*

CAPELLANIA

Manualis, et ad nutum amovibilis non est verum beneficium *pag.* 76. §. *Quatenus.*
Vide *Episcopus*, *Missa*, *Substitutio.*

CAPITULARES

Canonicis, aliisque praebendatis titularibus conceditur indultum causa Studiorum *pag.* 12. §. *Hinc.*
Pro praesentibus habentur, qui tempore invasionis deportati fuerunt, vel fugam arripuere *pag.* 17. §. *Addam.*
Juxta Benedictinam *Cum semper oblatos* Capitulares tenentur Missam in Choro canere, et pro benefactoribus in genere applicare *pag.* 29. §. *Praeterea*, *pag.* 181. §. *Solos pag.* 203. §. *Verum*, *et pag.* 272. §. *Sed.*
Nec pro illa eleemosynam percipere possunt *cit. pag.* 29. §. *Praeterea.*
Ob reditum tenuitate Missa Conventualis pro Benefactoribus reducitur ad solos dies festos de praecepto *pag.* 202. §. *Confirmat et pag.* 272. §. *Sed.*
Sed tenues non dicuntur reditus Capitularium, si annua Scutata Triginta excedant *pag.* 272. §. *Et.*
Nomen novae erectionis participes non sunt de reditibus, ac emolumentis Capitulo obventis ante fundationem novi Canonicatus *pag.* 30. §. *E contrario.*
Nisi voluntarie a Capitulo fuerint ad participationem eorumdem admissi *ibid.*
Ex praescripto Tridentini habere debent communem distributionum Massam *pag.* 185. §. *Mansionarii.*
Vide *Distributiones*, *Coadjutoria*, *Vox in Capitulo.*

CAUSA FINALIS

Dicitur illa, sine qua disponens non disposuisset *pag.* 227. §. *Orat.*

CAUSA PIA.

In dubiis semper eligenda est pars, quae plenius favet Testatoris animae *pag.* 235. §. *Et.*

CHORI SERVITIUM

Reducitur si tenues sint praebendae *pag.* 168. §. *Cum*, *et* §. *Verum.*
Si reductio concedatur, excipiuntur Adventus, Quadragesima, Dies festi, et Octavae privilegiatae *ibid.*
Servitium Chori postponendum est muneribus Parochialibus *pag.* 189. §. *Choralis.*
Vide *Capitulares*, *Distributiones*, *Horae Canonicae.*

COADJUTOR

Expleto quadragennario laudabili servitio jubilationem mereri non posse videtur *pag.* 12. §. *Sequitur*, *pag.* 13. §. *Nec*, *et pag.* 14. §. *Addendum.*
Quia tunc cessaret Ecclesiae servitium, Coadjutoriae causa principalis *cit. pag.* 12. §. *Sequitur.*
Et incideret in meram prohibitam expectativam *ibid.*
Jubilationis indultum ei dandum esse videtur *pag.* 15. §. *Haec*, *et seq.*

Acquirit jus ad rem ad Beneficium per Coadjutoriam *cit. pag.* 15. §. *Accedit.*
Jus in re suspenditur usque ad obitum Coadjuti *ibid.*
Et ideo non est verus Canonicus nisi post mortem Coadjuti *ibid.*
Gaudet tamen Officio, seu omnibus privilegiis Beneficio adnexis §. *ibid. et pag.* 16. § *Quod, et seq:*
His conceditur indultum causa studiorum *pag.* 12. *Hinc*
Vide *Canonicus*, *Coadjutoria*, *Concilium Tridentinum.*

COADJUTORIA

Sacri Canones, et Patrum Decreta vetarunt Coadjutorias cum futura Successione *pag.* 11. §. *Quoniam.*
Ratio est, quia in Ecclesiasticis beneficiis hæreditariæ Successionis imaginem præseferunt *ibid.*
Tridentinum eas tantum permitti videtur in Episcopalibus Ecclesiis, et Abatiis *cit. pag.* 11. §. *Quamvis.*
Attamen Summi Pontifices etiam Capitularibus Coadjutores dederunt *ibid.*, *et seq.*
Hoc paulo post absolutam Tridentinam Synodum, sedente Sixto V., concessum fuit *ibid.*
Conceditur ob Ecclesiæ necessitatem, et utilitatem *pag.* 13. § *semper.*
Vide *Coadjutor*, *Concilium Tridentinum*, *Expectativa.*

COLLEGIATA.

In Civitate Lucensi tres tantum ex quinque Collegiatis a SSmo sunt restitutæ *pag.* 120. §. *Particula.*

COMMUTATIO

Vide *Onera*, *Translatio*, *Volontas.*

CONCILII S. CONGREGATIO

Vide *Alienatio*

CONCILIUM TRIDENTINUM

In Sess. 6. *cap. II. De Reformat.* statuit omnes, qui beneficium residentiale obtinent, ibi residere debere *pag.* 112 §. *Despiciendum.*
Sess. 7. *Cap. IV. De Reformat.* beneficiorum incompatibilium pluralitatem vetat, et decrevit ipso jure utroque Beneficio privari illum, qui duo incompatibilia Beneficia retinere præsumat *pag.* 255. §. *Qua.*
In Sess. 21 *Cap. IV. de Reformat.* statuit Episcopis licere novas Parœcias constituere, etiam invitis Rectoribus si adsit legitima causa *pag.* 190 §. *Addam*
Eadem Sess. cap. V. de Reformat. permittit Beneficiorum uniones ad Parochorum paupertatem sublevandam *pag.* 90 §. *Oportet.*
Sess. 22 *cap. IV. de Reformat.* Canonicis, si Ordine Subdiaconatus insigniti non sint, prohibet vocem habere in capitulo, etiamsi hoc illis ab aliis fuerit libere concessum *pag.* 96 §. *Eos.*
In eadem sess. cap. VI. de Reformat. vetantur ultimarum voluntatum commutationes, nisi justa, et necessaria causa concurrat *pag.* 50 §. *Ultimas*, *pag.* 100 §. *E contra*, *et pag.* 135 §. *E converso.*
In sess. 23 *cap. XVIII. de Reformat.* assignantur nonnullæ justæ causæ commutationis testatorum voluntatis *cit. pag.* 135 §. *E converso.*
Sess. 24 *cap. XV. de Reformat.* ad sublevandam paupertatem præbendarum Canonicalium sive in Cathedralibus, sive in Collegiatis insignibus permittit, ut nonnullæ supprimantur, requirit vero patronorum consensum, si juripatronatus

subjiciuntur *pag.* 130 §. *A suspensione*, *et pag.* 108 §. *Quod.*

In eadem sess. cap. XIX. de Reformat. Expectativæ prohibentur omnino *pag.* 12 §. *Sequitur.*

In sess. 25 cap. II. de Reformat. permittitur Missarum reductio, si eleemosyna adeo tenuis sit, ut difficile invenatur, qui huic muneri satisfaciat *pag.* 125 §. *Favet.*

Ead. sess. cap. VII. de Reformat. permittit, ut Ecclesiis Cathedralibus, vel Monasteriis dentur Coadjutoriæ cum futura successione, quando urgens necessitas, aut evidens Ecclesiæ utilitas hoc postulet, dummodo causa prius diligenter a Summo Pontifice sit cognita *pag.* 11 §. *Quoniam.*

In eadem sess. cap. IX. de Reformat. habetur, Episcopis licere præsentatos a Patronis repellere, si idonei non sint *pag.* 177 §. *Nisi*, *et pag.* 178 §. *Ad.*

Eadem sess. cap. XI. de Reformat Locationes bonorum Ecclesiarum ad longum tempus factas vetat *pag.* 244. §. *Res*

CONGRUA

Congrua Parocho est necessaria, et si fieri potest, in re certa est assignanda *pag.* 63 §. *Ut*

Hujus taxatio arbitrio Episcopi olim pendebat *ibid.*

Nunc ex Constitutione S. Pii V. non est nec major centum, nec minor quinquaginta scutatis *ibid.*

Ex hujus Sacræ Congregationis praxi [illegible] centum scutat. statuitur. *ibid.*

Juxta Constitutionem S. Pii V. *ad exequendum* Vicarii Curati congrua quinquaginta scutat. esse debet *pag.* [illegible] §. *In certo*

Episcopus Parochianos compellere potest, ut congruam dent Parocho *pag.* 244 §. *His*

Verum hoc fieri licet, si alia media desint *ibid.*

CONSAGUINEUS

Charitatis ordo servandus præ cæteris respicit consanguineos *pag.* 236. §. *Tandem.*

Ideo Affines, et Consanguineæ puellæ ex verisimili testatoribus dilectione extraneis præferuntur *pag.* 152 §. *Plura*, *et pag.* 236 §. *Tandem.*

Ubi incertis puellis relictum fuerit dotale subsidium *pag.* 152 §. *Plura*, *et pag.* 237 §. *Accedit.*

Ex Summi Pontificis indulgentia plurium annorum subsidia comulantur, ut consaguineis testatoris congrua dos assignetur *cit. pag.* 152 §. *Plura*, *et pag.* 154 §. *Porro*

In hisce dotibus conferendis consanguinitas metitur jure civili, et usque ad decimum gradum *pag.* 153 §. *Addit*

Vide *Agnatus*, *Missa.*

CONSENSUS

Conjugum consensus, et juramentum non præbet justam dispensandi causam a Matrimonio rato *pag.* 141 §. *Post*, *et pag.* 243 §. *Qui*

At quando adsit consensus Conjugum, facilius conceditur dispensatio Matrimonii rati, et non consummati *pag.* 6 §. *Quod.*

Utriusque Conjugis consensus requiritur, ut valide assequatur Apostolica dispensatio super impedimento dirimente *pag.* 108 §. *Neque.*

Vide *Dissensus*

CONSUETUDO

Inveterata consuetudo vim legis habet *pag.* 89 §. *Inveterata*

Ideo plurimum æstimandam est *pag.* 272 §. *Concurrit*

Vide *Lex.*

CULTUS

Cultus Domini non debet minui, sed augeri *pag.* 130 §. *A suspensione.*

DELEGATIO

Apostolica Delegatio indubitanter constare debet *pag.* 121 §. *Verum*

DIGNITATES

Vide *Archidiaconus*

DISMEMBRATIO

Vide *Dissensus*

DISPENSATIO

In Causis dispensationis Matrimonii duo extrema sunt probanda, scilicet non sequuta consummatio, et justa causa dispensandi *pag.* 139 § *In.*

Justa causa dispensandi debet esse gravis, urgens, gravissima *pag.* 249. §. *At.*

Vide *Consensus*

DISSENSUS

Ad impediendas translationes, et dismembrationes Paræciarum, nec non ad jus quæsitum tollendum plurimum valet interesse habentium dissensus *pag.* 65. §. *His.*

DISTRIBUTIONES

Distributiones quotidianæ amittunt, qui clausula *amissis* indulto gaudent *pag.* 84 §. *E contra*

Hæ distributiones dantur ex juris dispositione residentibus, et iis qui intersunt horis Canonicis *ibid.*

Avaritiæ est eos, qui ex munere mercedem recipiunt, nedum fructus præbendæ, sed etiam distributiones lucrari *ibid.*

Concionatores, Lectores, et Studentes distributiones amittunt, quando muneris causa Choro non intersint *ibid.*

At Distributiones lucrantur, qui de mandato Episcopi confessiones excipiunt tempore Divini Officii *pag.* 242 §. *Advertant*

Vide *Capitulares*

DOS

Vide *Agnatus*, *Consanguineus*, *Reductio.*

ECCLESIA

In dubiis pro Ecclesiæ libertate respondendum est *pag.* 114 . *In tribus*

Vide *Fenestra*, *Juspatronatus*, *Unio*

ELEEMOSYNA

Vide *Massa*, *et Missa*

EPISCOPUS

Episcopi est omnino curare, ut pueri cæterique omnes Christianæ doctrinæ rudimenta discant *pag.* 56 §. *Modernus*, *et seq.*

Necnon ut exequantur piæ Fidelium voluntates *pag.* 149 §. *Nec.*

Laicalem Capellaniam Ordinario erigere licet in Ecclesia, quoties pius Testator non fuerit alienus, et id postulent Patronus, et Hæres *pag.* 47 §. *Si*

Juxta Clementis VIII. constitutionem = *Quæcumque* = ordinaria auctoritate Episcopus sodalitia redintegrare potest *pag.* 74 . *Et.*

Episcopus Apostolicis concessionibus derogare nequit *pag.* 122 §. *Videtur.*

Episcopo licet præsentatos a Patronis

repellere, si idonei non sint *pag.* 178 . *Ad.*
Quod non de Curatis tantum, sed etiam de simplicibus beneficiis est intelligendum *ibid.*
Vide *Archidiaconus*, *Beneficium*, *Congrua*, *Fenestra*, *Jus patronatus*, *Paræcia*, *Professio fidei.*

EXAMINATORES SYNODALES

Esse debent præstantissimi viri, et idonei *pag.* 193 §. *Idipsum*
Jurare tenentur, fideliter munus exequuturos postposita quacumque humana affectione *ibid.*
Vide *Professio Fidei*

EXPECTATIVÆ

Ab expectativa cum futura successione summopere abhorret Ecclesia *pag.* 11 §. *Quoniam*
Quia voto captandæ mortis præbet aditum *ibid.*
Harum odium removet Ecclesiæ necessitas, aut evidens utilitas *ibid.*
A Tridentino prohibitæ sunt *pag.* 12 §. *Sequitur.*

FENESTRA

Ecclesiæ Fundatori, vel insigni Benefactori ab Episcopo concedi potest facultas in Ecclesia fenestram aperiendi *pag.* 225 §. *Tunc.*
Ex hac Sacrum audire, ut præcepto adimpleatur diebus Festis, unus Summus Pontifex facultatem potest elargiri *ibid.*
Hæ Fenestræ sæpe sæpius denegatæ fuerunt *pag.* 229 §. *Sacra*

FIDEICOMMISSUM

Intelligitur id, de quo quis suprema defuncti voluntate rogatus est, ut daret, vel faceret *pag.* 148 §. *Hæc*

FIDEI PROFESSIO

Vide *Professio Fidei.*

FOEMINA

Fœminæ pauperes præ masculis juvandæ sunt *pag.* 237 §. *Accedit.*
Quia illis periculosior est paupertas, quam his *ibid.*

FUNDATOR

Pii Fundatores quascnmque conditiones sibi benevisas cæteroquin honestas, et possibiles apponere possunt *pag.* 262 §. *Juris*
Vide *Fenestra*

GRATIA

In confirmatione, vel declaratione gratiæ nefas est asserere Pontificem errasse *pag.* 216 §. *Capituli*
Nullæ sunt quæ obtinentur ab una Congregatione, quum altera sit præventa *pag.* 220 §. *Accedit*

HÆRES

Vide *Juspatronatus*, *Legitima*

HORÆ CANONICÆ

Ab antiqua Ecclesiæ disciplina improbatur usus recitandi in Choro post Completorium Matutinum diei sequentis *pag.* 20 . *Contra*, *et seqq.*, *pag.* 241 §. *Hora*, *et pag.* 271 §. *His.*
At justa concurrente causa nunc permittitur *pag.* 19 §. *Favet*, *pag.* 241 §. *Hora*, *et pag.* 271 §. *His.*
Inter has causas Sacramenti Pœnitentiæ administratio, Canonicorum ætas, adversa valetudo, locorum finitimorum usus recensentur *pag.* 241 §. *Adnumerantur*

Et aeris insalubritas *pag.* 271 §. *His.*

HOSPITALIA

Vide *Missa*

INCOMPATIBILITAS

Vide *Beneficium*

IMPOTENTIA

Deducitur ex plurium mensium cohabitatione, quin sequatur copula *pag.* 248 §. *Qui.*
Vide *Inspectio corporis*, *Matrimonium*, *Septima manus.*

INDULTUM

Vide *Capitulares*, *Coadjutor*, *Coadjutoria*, *Distributiones*, *Jubilatio.*

INFIRMI

Vide *Officium*

INSPECTIO CORPORIS

Non necessaria est inspectio corporis mulieris ad probandam ejus integritatem, cum sint incerta virginitatis signa *pag.* 5 §. *Ad hanc*, *pag.* 138 §. *Statim*, *et pag.* 141 §. *Ad.*
Inspectio corporis viri non requiritur a Benedictina *Dei Miseratione pag.* 140 §. *Justam*, *et pag.* 248 §. *Si*
Sed centenaria consuetudo hujusmodi inspectionis veluti lex habenda est *pag.* 249 §. *Negat*

INTERPRETATIO

Ambigua Testatoris voluntas interpretatur juxta morem regionis, in qua ille versabatur *pag.* 235 §. *Verum.*
Vide *Lex*, *Privilegia.*

JUBILATIO

Jubilationis indultum Choralibus esse concedendum nullo Ecclesiæ Canone sancitum est *pag.* 10 §. *Canonicis.*
Verum ex Sacræ Congregationis praxi conceditur iis, qui continuum, et laudabile Servitium quadraginta annorum præstiterunt *ibid.*, *et pag.* 14 §. *Addendum*
Conceditur quoque iis, qui partim tamquam Coadjutores, partim tamquam Principales, et Titulares Ecclesiæ inservierunt *pag.* 10 §. *Canonicis.*
Qui jubilationis indulto gaudet ab onere celebrandi Missam Conventualem solutus censetur *pag.* 163 §. *Canonici.*
Imo, et a residentia *pag.* 279 §. *Attamen*
Vide *Coadjutor*, *Coadjutoria.*

JUDICES SYNODALES

Eligendi sunt idonei ad judicandas causas, quæ in gradu appellationis sibi delegari possunt *pag.* 193 §. *Immo*
Vide *Professio Fidei.*

JUS

Vide *Aequitas*, *Consuetudo.*

JUSPATRONATUS

In Patronatu mixto Patroni et hæredes, et descendentes esse debent *pag.* 40 §. *Falso*
In gentilitio Patroni in stirpes, et non in Capita explere debent nominationem *cit. pag.* 40 §. *Quod.*
Hoc juspatronatus transit ad Hæredes extraneos, extincta familia, et agnatione *pag.* 227 §. *Addit*
Jurepatronatus descendentibus relicto gaudent descendentes, etiamsi hæredes non sint *pag.* 148 §. *Rodulphum.*
In jurepatronatus laicali magnus est est favor *pag.* 94 §. *Nec.*

Juspatronatus perimitur, quocumque modo sublatus e medio sit Patronus *pag.* 92 . *E medio*
Jurepatronatus extincto, Beneficium, Capella, Ecclesia libera est, et ab Ordinario libere confertur *pag.* 93 §. *Ita.*
Vide *Substitutio.*

JUS QUÆSITUM

Jus quæsitum immemorabili consuedine firmatum tolli non potest *pag.* 64 . *Plura.*
Nisi urgens causa, noviter evenerit *ibid.*
Vide *Dissensus*

LEGATA

Collegio relicta omnibus de collegio tributa censentur *pag.* 29 §. *Hæc.*
Fructus rei singularis legatæ exemptus intelligitur ab Usufructu omnium bonorum *pag.* 233 §. *Et quamvis.*
Haredi ex asse inutiliter scribitur legatum *cit. pag.* 233 . *Et licet.*
Nisi ille ex legato utilitatem sit percepturus. *ibid.*
Sub omnium bonorum usufructu legato comprehenditur mobilium, immobilium, et incorporalium universitas *pag.* 233 . *At.*
Vide *Absolutio*, *Missa.*

LEGITIMA

Pro vero hærede habendus est, qui in legitima tantum est institutus *pag.* 148 . *Rodulphum*

LEX

Interpretatur ex finali disponentis intentione *pag.* 112 §. *Ex factis.*
Ex consuetudine quoque interpretatur *pag.* 83 . *Primo*, *et cit. pag.* 112 . *Accedit.*
Haec vero verbornm proprietati præfertur in legibus interpretandis *cit. pag.* 112 §. *Accedit.*
Vide *Consuetudo.*

MAGISTRI IN UNIVERSITATIBUS

Vide *Professio Fidei.*

MASSA

Ex Massa Capitulari solvenda est eleemosyna Missæ Conventualis *pag.* 183 §. *Mansionarii.*
Vide *Capitulares.*

MATRIMONII DEFENSOR

Ad hujus Officia pertinet in judicium venire in Causis Matrimonialibus, isque citari debet in quolibet actu judiciali *pag.* 206 §. *Antequam*
Adesse oportet testium examini, voce, et scriptis Matrimonium tueri, omniaque deducere, quæ necessaria sunt ad Matrimoninm sustinendum *ibid.*

MATRIMONIUM

Nullum est, quando vir absolute, vel relative consummationi sit impotens *pag.* 5 §. *Dubitari*
In quarto consanguinitatis gradu vetatur, et si contractum fuerit dirimitur *pag.* 108 §. *Matrimonium*
Contractum per vim, et metum est nullum *pag.* 208 §. *Mariæ*
Quia in hoc Sacramento requiritur consensus *ibid.*
Vide *Adulterium*, *Consensus*, *Dispensatio*, *Inspectio corporis*, *Metus*, *Septima manus*, *Testes.*

METUS

Definitur instantis periculi, vel futuri causa mentis trepidatio *pag.* 209 §. *Contra.*
Ad removendum consensum metus non

jactationibus, vel contestationibus, sed atrocitate facti probari debet *cit pag.* 209 §. *Et*
Ideo debet esse gravis in se, et quod certo immineat *ibid.*
Et debet continere mortis, vel cruciatus metus *ibid.*
Vide *Testes*

MISSA

Fructus Missarum celebrationi assignati converti nequeunt in sortis augmentum *pag.* 103 §. *Contra vero*
Quia Defunctis utilius est Missas statim celebrari, quam in annos partiri *pag.* 102 §. *Ex adverso.*
Harum reductio denegatur, si reditus licet imminuti pares oneribus remanent *pag.* 126 §. *E contra*, *et pag* 265 . *Hinc est.*
Prius alia pia legata quam Missæ reducuntur *pag.* 58 §. *Proposita*, *et seqq.*, *pag.* 102 §. *Ex adverso pag.* 126 . *Insuper*, *pag.* 169 . *Missarum*, *et pag.* 266 . *Quod.*
Etiamsi agatur de concursu legatorum favore pauperum *cit. pag.* 58 . *Proposita*, *et cit. pag.* 126 . *Insuper.*
Quia ex Sacrificiis incruentis magis consulitur animæ expiationi *cit. pag.* 58 §. *Testatores*, *et pag.* 102 §. *Ex adverso.*
At aliquando reducuntur, ut misericordiæ operibus succurratur *pag.* 99 §. *Et.*
Præsertim ut hospitalium inopiæ consulatur *pag.* 47 §. *Porro*, *et* §. *In votis*, *pag.* 101 §. *Alteri.*
Reducuntur quoque, si eleemosyna adeo tenuis sit, ut difficillime inveniatur, qui eas celebrare possit *pag.* 125 §. *Favet*, *et pag.* 159 . *Et re.*
Reductio conceditur favore Patronorum, etiam contradicente interesse habenti, ac plenis capellaniis *pag.* 157 §. *Pro reductione.*
Imo eadem de causa aliquando etiam nominatio suspenditur *ibid.*
Idem conceditur favore consanguineis, vel affinibus *pag* 158 . *Redit*, *et pag.* 264. . *Hanc.*
Verum non ad honestatem, sed inopiam Patronorum succurrendam Missæ reducuntur *pag.* 159 . *Et re*, *et pag.* 266 §. *Et.*
Missæ quoque reducuntur, si præbendæ Canonicales tenues sint *pag.* 168 §. *Nec.*
Quum Canonicalis portio non ad sola Missarum onera constituitur, sed ad congruam sustentationem Canonicis tribuendam *ibid.*
Vide *Fenestra*, *Jubilatio*, *Massa*, *Onera*, *Volontas.*

MISSA CONVENTUALIS

Vide *Capitulares.*

MISSA PRO POPULO

Vide *Parochus.*

NECESSITAS

Quod non est licitum in lege necessitas facit licitum *pag.* 127 §. *Quod.*
Vide *Alienatio*

NOMINATIO

Vide *Missa*

NULLITAS

Vide *Gratia*

OFFICIUM

Officia per omnia diriguntur ut beneficia *pag.* 88 §. *Ad.*
Nemo ob infirmitatem officium dimittere cogitur *pag.* 89 §. *Certissimum*, *et seqq.*
Hoc enim Ecclesiæ maximum afferret damnum *ibid.*

Vide *Beneficium*, *Unio*.

OBLIGATIO

Quæ fit ex falsa causa, amittit vim suam *pag.* 30 §. *Nihil.*

OBREPTIO

Obreptionis vitio laborant gratiæ, ad quas obtinendas falsa narrata sunt *pag.* 220 §. *Totus.*

Obreptitie, vel subreptitie obtenta ipso jure nullius sunt valoris *pag.* 257 §. *Quatenus.*

Verum stant in suo robore usque ad legitimam nullitatis declarationem *cit. pag.* 257 §. *At.*

Vide *Aperitio oris.*

ONERA

Onera debent fructibus respondere *pag.* 264 §. *Præterea*

Ideo istis imminutis illa imminui debent *ibid.*

Præsertim si id evenerit absque Possessorum culpa, vel fraude *ibid.*

Imo cessantibus redditibus, cessare debet onerum implementum *pag.* 23 §. *Quare, et seq., et pag.* 265 §. *Plura*

Post canonicam beneficii erectionem, ne per fundatorem quidem beneficiato augeri possunt onera *pag.* 163 §. *Cum.*

Quoties juri communi illa adversentur *ibid.*

Vide *Beneficium*, *Missa.*

PAROCHUS

Oves suas pascere, et sacrificium pro eis offerre tenetur *pag.* 273 . *Inde hu.*

Hoc onus pertinet non solum ad Parochos perpetuos, sed et ad Vicarios temporaneos, et amovibiles *ibid.*

Per se satisfacere debent omnibus diebus festivis *ibid.*

Ad hanc Missæ pro Populo celebrationem tenetur non obstante redituum defectu *cit. pag.* 273 . *Hoc.*

Quem non redituum causa, sed officii ratione hoc implere debet *ibid.*

Vide *Chori servitium*, *Congrua*, *Professio Fidei*, *Residentia.*

PARÆCIA

Ut Parœcia pividatur, legitima, et rationabilis causa requiritur *pag.* 190 . *Addam.*

Pro hac legitima causa semper habita est locorum distantia, sive difficultas, Parœciæ amplitudo hujusmodi *ibid.*

Episcopi est novas Parœcias ordinare, et antiquas dividere, etiam invito Rectore. *ibid.*

Vide *Dissensus*, *Unio.*

PATRONUS

Necessaria non est Patroni nominatio ad beneficii institutionem, quando unicus sit passive vocatus *pag.* 217 §. *Nec.*

Lite pendente Patroni nominari nequeunt *cit. pag.* 217 . *Addit.*

Patroni possunt præsentare tempore veræ vacationis tantum *pag.* 251 §. *At.*

Vide *Jus patronatus*, *Missa.*

PAUPERES

Pauperibus extraneis conjuncti pauperes præferuntur *pag.* 237 . *Accedit.*

Durum videtur uni soli impertiri, quod testator in plures distribui voluisse credatur *pag.* 237 §. *Sed.*

PENSIO

Pensionis emolumentum ab Invasore Canonicis assignatum reditibus Canonicatuum suppressorum esse subrogatum, alias declaratum fuit *pag.* 23. . *Verum.*

PRÆBENDA

Vide *Beneficium*

PRÆBENDATUS

Vide *Capitulares*

PRIVILEGIA

Quæ cedunt in aliorum detrimentum strictam recipiunt interpretationem *pag.* 96. §. *Verum*
Præsertim si sint contra jus. *ibid.*

PROFESSIO FIDEI

Episcopis, Prælatis, Canonicis Cathedralium, Parochis, Magistris in Universitatibus Tridentina Synodus onus imposuit emittendi Fidei professionem *pag.* 192. §. *Quæstio et pag.* 194. §. *Verum*
Tenentur quoque Vicarius Generalis, Vicarii Foranei, Procuratores Promothores Fisci, Cancellarii Episcopales, cæterique Ministri ejusdem Curiæ eam emittere *cit. pag.* 194. §. *Verum.*
Examinatores synodales, Judices synodales, Convisitatores, eorumque secretarius hanc professionem facere, obligati non videntur. *pag.* 192. §. *Quaestio, et seq.*

REDUCTIO

Ob imminutionem fructus Locorum Montium reduci solent subsidia Dotalia *pag.* 198. . *Sacrosanta.*
Legatorum reductio pro rata generatim facienda est *pag.* 266. §. *Quod.*
Præsertim si par erga omnia Testatoris existimetur affectio *ibid.*
Vide *Missa*

REGULÆ CANCELLARIÆ

Ex regula 36. habetur pro beneficiato legitimo, qui triennali possessione Beneficio gaudet *pag.* 74. §. *Addit.*

REGULARES

Vide *Alienatio*

RESIDENTIA

Parochi, alique, qui aliquo modo curam exercent animarum in Parœcia residere tenentur *pag.* 112. §. *Despiciendum.*
Residere quoque debent Clerici etiamsi, nullo Beneficio gaudeant in Ecclesia, cujus servitio sunt addicti in ordinatione *pag* 279. §. *Huic*
Quod confirmavit Sacrum Concilium Tridentinum *ibid.*
Ob infirmam valetudinem indultum non residendi conceditur *pag.* 279. §. *Attamen.*
Vide *Jubilatio*

SEDILIA

Longa consuetudine laici jus acquirere in Ecclesia retinendi sedilia juri Canonico non adversatur *pag.* 276. §. *Orator.*
Ab Ecclesiæ Rectore, et præcipue ab Episcopo removeri possunt, quando sunt causa rumoris *cit. pag.* 276. §. *At contra.*
Improbantur vero hæ consuetudines *pag.* 277. §. *Jus.*

SEPTIMA MANUS

Septimæ manus depositioni suppleri potest per testes bonæ fidei *pag.* 5. §. *Ad hanc.*
Septimæ manus, et conjugum jusjurandum de non consummatione neces-

sarium est ad obtinendam Matrimonii dispensationem *pag.* 139. §. *Primum.*

SERVITUS.

Realis servitus transit una cum re *pag.* 226. §. *Nihil.*

Quum realium servitutum perpetua sit causa *ibid.*

Ideoque transit ad omnes Possessores *pag.* 227. §. *Orat.*

SODALITIUM

Vide *Episcopus.*

SUBREPTIO

Vide *Aperitio Oris*, *Obreptio.*

SUBSTITUTIO

Est quando hæres hæredi, vel Legatarius Legatario deficienti sufficiatur *pag.* 148. §. *Hæc.*

Substitutiones sublatæ fuerunt a SSmo Lege edictali 5. *Julii* 1815, et Motu Proprio diei 6. *Julii* 1816. *pag.* 147. §. *Putant.*

His Legibus nihil innovatum est circa juspatronatus, Capellanias, aliaque hujusmodi *pag.* 148. §. *Rodulphum, et seq.*

SUPPRESSIO

Vide Beneficium.

SUSPENSIO

Vide *Beneficium*, *Missa*

TESTES

Unicus testis nullam probationem constituit *pag.* 112. §. *Despiciendum.*

Plurium testium depositiones unisonæ plenam dant probationem *pag.* 208. §. *Mariæ*

Præsertim si contra se ipsos affirment *ibid.*

Plus creditur duobus testibus de vi, et violentia deponentibus, quam plurimis de spontanea voluntate *cit. pag.* 208. §. *Præterea.*

Cum neutri testes de facto proprio testentur, magis credendum iis, qui pro Matrimonii validitate deponunt *pag.* 209 §. *Contra.*

TEXTUS CANONICI

In Can. Singula distinct. 89. noxium atque turpissimum dicitur, si non dividantur singulis singula ministeria *pag.* 87. §. *Beneficiorum*, *et pag.* 255. §. *Videndum.*

Can. 3. *Caus.* 33. *quæst.* 1. *et cap. Accepisti de Frigid*, *et Maleficiat.* statuunt, testimonium viri de consummatione Matrimonii præferendum esse illi Mulieris *pag* 210. §. *Matrimonii.*

Cap. super Litteris de Rescriptis obreptionis vitio laborare dicit Pontificias gratias, ad quas obtinendas fraude falsa sunt exposita *pag.* 220. §. *Totus.*

In Cap. Proposuisti de Probat. dicitur, Mulieri suam Virginitatem probanti esse credendum etiamsi vir jurejurando contrarium affirmet *pag.* 210. §. *Quoad.*

Cap. Non debet de Consang. et Affinit. jubet, dirimi Matrimonium contractum inter conjunctos quarto consanguinitatis gradu *pag.* 108. §. *Matrimonium.*

Cap. Is qui, et cap. Si quis de filiis Præsbyter. in sexto statuunt, dispensationes stricte esse interpretandas *pag.* 96. . *Verum.*

In Cap. Detestanda De Conces. Præbend. in sexto omnis promissio, per quam datur via ad beneficia vacatura, improbatur *pag.* 11. . *Quoniam*

Cap. 15. *De Regulis juris in sexto*

statuit odia restringi, et favores ampliari *pag.* 228. §. *Præterea.*

Cap. 28. *eod. tit* præscribit, quæ a jure communi exorbitare nequaquam ad consequentiam esse trahenda *ibid.*

Cap. 46. *eod. tit.* dicit, eum, qui in jus succedit alteri eo jure, quo illum uti debere *pag.* 15. §. *Accedit.*

In Cap. 55. *eod. tit,* statuitur, ut qui sentit onus sentire debeat commodum, et e contra *pag.* 23. §. *Verum*, *et pag.* 202. §. *Et re.*

In Clementina 1. *De Rebus Ecclesiæ non alienan.* alienationes rerum Ecclesiarum, servatis servandis, permittuntur, si necessitas, aut utilitas Ecclesiæ hoc postulet *pag.* 127. §. *Ex adverso.*

In Extravag. Ambitiosæ De Rebus Ecclesiæ alienan. vel non prohibentur alienationes rerum ad Ecclesiam pertinentium; contra alienantes infliguntur pœnae, et contractus hujusmodi sine solemnitatibus peracti nulli declarantur, *cit. pag.* 127. §. *Edidit, et pag.* 244. §. *Res.*

TEXTUS CIVILES.

Lex 1. *Dig. De Usufructu* etc. definit usumfructum, jus alienis rebus utendi, fruendi, salva eorum substantia. *pag.* 50. §. *Neque.*

In Leg. 36. *Dig. De Legibus et Senat. Cons.* consuetudo vocatur optima legis interpres *pag.* 112. §. *Accedit*

Lex 10. *Dig. de Reg. Juris* statuit, commoda cujusque rei eum sequi, quem sequuntur incommoda *pag.* 13. §. *Accedit, et pag.* 202. §. *Et re.*

In Leg. 137. *Dig. De Reg. Iuris* habetur non esse singulis concedendum, quod per Magistratum publice possit fieri *pag.* 125. §. *E contrario.*

Lex. 14. *Cod. De Sacros. Eccles.*, *et Aut. Hoc jus Cod. eod tit.* Ecclesiasticorum bonorum alienationem vetant *pag.* 126. §. *Semper.*

Lex 2. *Cod. Mandati* etc. declarat unumquemque esse rei suae moderatoremet arbitrum *p.* 165. §. *Animadvertendum.*

In Leg. 20. *Cod. De Donation. ante Nuptias* dicuntur nullæ donationes, quæ fiunt ex falsa causa *pag.* 30. §. *Nihil.*

TRANSLATIO

Missarum sæpius denegatur *pag.* 46. §. *Missarum.*

Præsertim si deterior fiat conditio alicujus *ibid.*

At conceditur, si hoc postulet publica utilitas, vel necessitas. *ibid.*

Vide *Dissensus*, *Onera*, *Voluntas.*

VICARIUS CURATUS

Vide *Congrua.*

VIS

Vide *Matrimonium*, *Testes.*

UNIO

Beneficiorum, ac officiorum unio inter odiosa collocanda est, nec promovenda *pag.* 87. §. *Beneficiorum.*

Quia hanc Sacri Canones abhorrent *ibid.*

Ad illam probandam requiritur titulus demonstratus, vel per authenticum instrumentum, vel per litteras unionis *pag.* 88. §. *Præterea.*

Vel diuturnitas temporis, ac longissima observantia *ibid.*, *et pag.* 89. §. *Inveterata.*

Beneficia quae sunt unita, veluti unum considerantur, eodemque temporis istanti conferuntur *cit. pag.* 88. §. *Ad.*

Ad Paraeciarum paupertatem sublevandam a Tridentino permittuntur Beneficiorum uniones *pag.* 90. §. *Oportet.*

Idem dicendum Cathedralium, et Collegiatarum favore *pag.* 163. §. *Quod.*

In unione Beneficium, vel Ecclesia, unita quasi ex ingnitur *pag.* 92. §. *E medio.*

Et naturam, qualitates ac privilegia principalis Beneficii, vel Ecclesiæ, cui unitur, assumit. *ibid.*

In unione æque principali privilegia uni concessa alteri competunt, et si contraria sint, favorabilia, et meliora conservantur *pag.* 93. §. *E contra.*

VOLUNTAS

Testatoris voluntas est servanda, *pag.* 46. §. *Missarum*, *pag.* 50. §. *Ultimas*, *pag.* 75. §. *Negant*, *pag.* 100. §. *E contra*, *pag.* 135. §. *Sacra*, *pag.* 149. §. *Nec*, *pag.* 158. §. *Sed.*, *pag.* 198. §. *Sacrosanta*, *et pag.* 265. §. *Hinc.*

Ne viventes a piis dispositionibus retrahantur, *cit. pag.* 100. §. *E contra.*

Quando Testatoris voluntas resistat, neque in melius commutari potest. *ibid.*

Commutatur vero ex solius Romani Pontificis dispensatione *pag.* 50. §. *Ultimas*, *et pag.* 75. §. *Negant.*

Et accedente justa, ac necessaria causa, *ibid*, *pag.* 100. §. *E contra*, *pag.* 135. §. *E converso*, *pag.* 158. §. *Sed*, *et pag.* 198. §. *Sacrosanta.*

Aliter commutatas semper Sacra Congregatio improbavit, *cit. pag.* 75. §. *Negant.*

Voluntas viventis non ab argumentis est quærenda, sed ab ipso est declaranda *pag.* 122. §. *Videtur.*

Quæ ad redemptionem votorum pertinent extenduntur ad voluntatis commutationem *pag.* 135. §. *Videndum.*

VOTA

Redimuntur, vel commutantur, si adsit aequa, honesta, et utilis causa *pag.* 135. §. *Videndum*

VOX IN CAPITULO

Non habent Capitulares vocem in Capitulo nisi insigniti sint saltem ordine subdiaconatus *pag.* 96. §. *Eos.*

Neque illam concedere possunt Capitulares *ibid. et seq.*

Dispensatis a Pontifice super defectu ætatis hæc vox tribuitur *pag.* 97. §. *Attamen.*

Vide *Concilium Tridentinum*

USUSFRUCTUARIUS

Jus habet rebus hæreditariis utendi, fruendique, sed salva eorum substantia *pag.* 50. §. *Neque.*

USUSFRUCTUS

In rebus fungibilibus verus ususfructus esse non potest, sed quasi ususfructus *pag.* 234. §. *Quin.*

Qui hoc fruitur solam æstimationem restituere cogitur *ibid.*

Vide *Legata.*

FINIS.

BX
1935
A36
t.81-82

Catholic Church. Congregatio
Concilii
Thesaurus resolutionum
Sacrae Congregationis Concilii

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 14 19 10 013 2